Міністерство освіти і науки України
Ніжинский державний університет імені Миколи Гоголя

EUROPEN CREDIT TRANSFER SYSTEM

ECTS - ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

2006

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ
1.1. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Загальний опис
Перелік спеціальностей,за якими здійснюється підготовка фахівців в НДУ
Структура НДУ
Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою
Інфраструктура НДУ
1.2 Факультет іноземних мов
1.3 Історико-юридичний факультет
1.4 Факультет культури і мистецтв
1.5 Природничо-географічний факультет
1.6 Факультет психології та соціальної роботи
1.7 Фізико-математичний факультет
1.8 Філологічний факультет
2. ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
4. НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІН
5. СЛОВНИК

1. Європейська система трансферу кредитів ECTS.

Що таке Європейська система трансферу кредитів (залікових балів), ECTS? ECTS є орієнтованою на студента системою опису освітніх програм (або навчальних планів) шляхом кількісної оцінки їх компонентів у залікових балах (кредитах). Система кількісної оцінки компонентів освітніх програм (предметів, модулів, блоків) у кредитах базується на повному навчальному навантаженні студента, необхідному для осягнення декларованих цілей (знань, умінь, навичок) відповідного компоненту програми.

Чому саме ECTS? Як вона виникла та розвинулася? ECTS впроваджується в Європі з 1989 року і з того часу була перевірена в ході пілотних проектів та удосконалена у 145 європейських університетах. Система дає можливість підтримати мобільність студентів у межах країн-учасниць, забезпечує взаємне визнання навчальних досягнень студента за періоди навчання в різних університетах (і навіть різних країнах). Система ECTS дозволяє акумулювати досягнення студента в умовах вибору ним власної траєкторії та темпу навчання. Вона робить навчальні програми легкими для читання та порівняння студентам, як місцевим, так і іноземним. Нарешті, ECTS є обов'язковим євростандартом Болонського процесу.

Головні складові ECTS:

- ECTS базується на угоді, що 60 кредитів вимірюють повне навчальне навантаження студента за один навчальний рік (відповідно ЗО кредитів за один семестр, 20 кредитів - за триместр).
- Повне навчальне навантаження включає всі види роботи, включно з самостійною роботою студента, підготовкою до іспитів, їх складання, практиками, тощо.
- Кредити оцінюють всі компоненти річної навчальної програми - модулі, навчальні курси,практику, дипломне проектування, тощо і відображують лише кількість навчальної роботи, необхідної студенту для їх виконання та засвоєння, у співвідношенні до повного обсягу роботи за навчальний рік (60 кредитів). Кредити не оцінюють складності, або відносного рівня окремих курсів, предметів, або інших компонентів навчальної програми.
- Кредити є також шляхом кількісної оцінки навчальних досягнень. Студент отримує кредити лише за ті компоненти програми, в яких досяг сформульованих цілей і виконав всі необхідні роботи , а також склав іспит, або пройшов іншу передбачену навчальним планом форму контролю.

З чого складається ключовий набір документів системи ECTS? Ключових документів, необхідних для запровадження європейської системи трансферу та акумулювання кредитів, відносно небагато.

- інформаційний пакет – загальна інформація про університет, назва напрямів, спеціальностей, спеціалізацій спеціальностей, анотації (змістові модулі) із зазначенням обов'язкових та вибіркових курсів, методики і технології викладання, залікові кредити, форми та умови проведення контрольних заходів, система оцінювання якості освіти тощо;
- Угода про навчання, або навчальний контракт (Learning Agreement) яка містить перелік курсів, що надаються , погоджений поміж студентом та відповідним підрозділом університету. У випадку кредитного трансферу (перезаліку) угода про навчання укладається поміж студентом, який переводиться, та обома університетами ще до його переходу, і вона негайно оновлюється в разі якихось змін у змісті навчальних програм, або їх переліку. Існує стандартна форма такої угоди.

- **Академічна довідка (The Transcript of Records).**

Обмін (трансфер) кредитів поміж університетами здійснюється шляхом надання академічних довідок. Академічна довідка, зокрема, описує (у термінах ECTS) навчальні досягнення кожного студента як до, так і після навчання за кордоном, або в іншому університеті. Кожен курс (предмет), який вивчав студент, під час навчання, відображений в академічній довідці не лише кількістю здобутих ECTS-кредитів, але також оцінками за національною шкалою оцінок і за шкалою ECTS. Підписана та завірена академічна довідка надається обом університетам, а також студенту.

Якими є функції призначених офіційних ECTS-координаторів? Ці функції на загал стосуються впровадження та контролю за використанням системи. Проте вони помітно відрізняються на університетському та факультетських рівнях:

Університетський координатор гарантує відповідність університету принципам та механізмам ECTS. Його/її обов'язком є розвиток системи як в університеті, так і за його межами, зокрема в ході програм міжнародного співробітництва, сприяння практичному впровадженню системи, підтримка та навчання координаторів нижчих ланок. Обов'язком координатора є також інформування студентів відносно ECTS, підготовка та видання Інформаційних каталогів навчальних програм/курсів спільно з координаторами факультетів. Координатор також забезпечує контрактні угоди з відповідними структурами Європейського Союзу, університетами-партнерами, а також грантодавцями (як закордонними так і національними) .

Координатор ECTS на факультеті є контактною персоною для студентів та персоналу факультету по справах системи. Він інформує студентів відносно деталей системи, зокрема, надає інформацію щодо Інформаційних каталогів программ/курсів від університетів-партнерів, допомагає студентам у складанні Угод про навчання, Академічних довідок, Додатку додиплому,тощо.Зв'язки поміж двома університетами у справах навчання студента звичайно відбуваються через факультетських координаторів. Координатор узагальнює та реалізує пропозиції кафедр та викладачів факультету щодо розподілу річної квоти у 60 кредитів відносно існуючих на факультеті курсів та предметів. Він/вона готують певну (факультетську) частину **Інформаційного** каталогу программ/курсів університету.Необхідна якість - володіння англійською та державною мовами, авторитет серед студентів та персоналу факультету, комунікабельність.

Їхати від залізничного вокзалу автобусними маршрутами №№ 3, 7, 7-А,9,14 до зупинки «Університет».

1. Загальна інформація

Назва навчального закладу:

НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

16600, м.Ніжин Чернігівської області, вул.Кропив'янського, 2.

тел. (04631) 2-20-76; 2-24-06. Факс 2-42-71

e-mail: ndpu@ndpu.net
ndku@ndku.net
ndu@mail.ru

Посада	*Прізвище, ім'я та по батькові*	*Телефон службовий, АТС-1*
Ректор	Бойко Олександр Дмитрович	2-20-76; 3-35
перший проректор	Никоненко Петро Макарович	2-21-70; 3-18
проректор з науково-педагогічної та методичної роботи	Кладинога Віталій Сергійович	2-42-71; 3-31
проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків	Мельничук Олександр Володимирович	2-23-53; 3-37
проректор з науково-педагогічної та виховної роботи	Зінченко Станіслав Віталійович	2-36-18; 3-26
проректор з фінансово-економічних та господарських питань	Давиденко Сергій Миколайович	2-53-09; 3-44
головний бухгалтер	Гнип Тетяна Кононівна	2-33-15; 3-46
начальник відділу кадрів	Примак Микола Васильович	2-22-78; 3-45
голова профкому співробітників	Жук Анатолій Васильович	2-36-18; 3-39
голова профкому студентів	Майданюк Володимир Петрович	2-34-34

Координатор ECTS: проректор з науково-педагогічної та методичної роботи, доцент **Кладинога Віталій Сергійович**

Tel: **2-42-71**

Fax: **2-42-71**

E-mail: **vsklad@ukr.net**

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

Навчальний заклад заснований у 1805 році як Гімназія вищих наук князя Безбородька. За минулі майже два століття неодноразово змінювався профіль його діяльності та назва: гімназія вищих наук (1805-1831), фізико-математичний ліцей (1832-1840), юридичний ліцей (1840-1875), історико-філологічний інститут (1875-1919), науково-педагогічний інститут (1919-1921), інститут народної освіти (1921-1933), педагогічний інститут (1933-1998); педагогічний університет (1998-2004). У 1939 році навчальному закладу було присвоєно ім'я М.В.Гоголя.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 р. на базі педагогічного університету утворено Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя.

Серед випускників навчального закладу – видатні письменники М.Гоголь, Є.Гребінка, В.Забіла, Л.Глібов, Ф.Богушевич, О.Афанасьєв-Чужбинський, Ю.Збанацький, Є.Гуцало, Л.Горлач, О.Ющенко, вчені-академіки Є.Карський, М.Державін, В.Данилов, В.Резанов, І.Кириченко, М.Петровський, П.Заболоцький та інші відомі діячі науки і культури.

На 7-ми факультетах університету (філологічному, історико-юридичному, психології та соціальної роботи, іноземних мов, культури та мистецтв, природничо-географічному, фізико-математичному) здійснюється підготовка фахівців зі спеціальностей: українська мова та література і художня культура; українська мова та література і практична психологія; українська мова і література та англійська мова; російська мова та література і художня культура; англійська мова та література і друга іноземна (німецька, французька) мова; німецька мова та література і англійська мова; історія і правознавство; соціальна педагогіка; практична психологія; музика і художня культура; музика і режисура музично-виховних заходів; хореографія і художня культура; біологія і хімія; географія і біологія; математика і фізика; математика та основи інформатики; математика та основи економіки; дошкільне виховання та практична психологія, психологія, соціальна інформатика.

У центрі суміжних професій студенти здобувають кваліфікацію з додаткових спеціальностей: іноземна мова (англійська, німецька, французька, польська), журналістика, комп'ютерне діловодство та ін.

У структурі університету діють педагогічний ліцей та підготовче відділення, навчально-науковий комплекс у складі університету, педагогічного училища та педагогічного ліцею, два навчально-методичні центри із заочної освіти, розташовані в м. Прилуках та м. Новгород-Сіверському, Науково-методичний центр з Гоголезнавства, Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою, створений згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 22.06.1999 р. № 1100.

На 31 кафедрі університету працюють близько 350 викладачів, з них 50 відсотків мають наукові ступені і вчені звання. У числі викладачів - 8 заслужених працівників освіти, науки і культури, понад 60 відмінників освіти.

Фонди університетської бібліотеки (заснована в 1820 р.) складають близько мільйона томів, у тому числі понад 100 тисяч примірників стародруків і рідкісних видань.

В університеті створено власне видавництво, оснащене засобами комп'ютерного набору та сучасною тиражувальною технікою. Кожного року кафедрами університету видається в середньому 65 - 70 найменувань навчальних та навчально-методичних посібників.

В університеті сформувалися наукові школи і напрямки з проблем гоголезнавства, історії та культури українського Полісся, сучасних методів навчання та національного виховання, музичної педагогіки, сучасного літературного процесу в Україні та середовищі української діаспори, орнітології, диференціальних рівнянь, хімії металокомплексних сполук та ін. Зокрема, здобули широке визнання наукової громадськості результати досліджень, які проводяться під керівництвом професорів Яковця В.П. (диференціальні рівняння), Самойленка Г.В. (історія культури), Ростовського О.Я. (музична педагогіка), Мельничука О.В. (фізика напівпровідників), Арват Н.М. (мовознавство), Марисової І.В. (орнітологія), Ковальчука О.Г. (сучасна українська література) та ін.

Проф. Яковець В.П. за видатні роботи в галузі математики у 2004 р. удостоєний премії ім.М.Остроградського НАН України.

Кафедри університету підтримують творчі взаємини з провідними вітчизняними та зарубіжними освітніми закладами та науковими установами (Росія, Білорусь, Польща, ФРН, США, Велика Британія, Греція, Швеція та ін.). Спільно з вченими університету штату Айова (США) в 1999-2003 р.р. розроблявся українсько-американський проект „Реформи та оновлення педагогічної освіти", результати виконання якого обговорені на міжнародній конференції в Києві (2003). У 2003-2004 р.р. Ніжинський університет у консорціумі з провідними вітчизняними та іноземними науковими на освітніми закладами (Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Ужгородським національним університетом, Інститутом статистики Держкомстату України, Мелордаленським університетом (м. Естерос, Швеція), Стокгольмським та Гельсинським університетами) брав участь у проекті «Поліпшення освіти із застосування статистики в економіці».

Університет видає "Наукові записки", "Вісник студентського наукового товариства" періодичний збірник наукових праць "Література і культура Полісся", який включено до переліку наукових видань, де можуть публікуватися результати дисертаційних робіт.

Університет відомий своїми багатими освітньо-культурними та мистецькими традиціями. В ньому функціонують 6 музеїв, картинна галерея, літературна, театральна та хореографічна студії, аматорські мистецькі колективи. Студентський хор "Світич" є лауреатом ряду престижних міжнародних конкурсів і фестивалів хорового мистецтва.

Перелік напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців:

Напрями підготовки фахівців	Спеціальності
0101 Педагогічна освіта	Педагогіка і методика середньої освіти. В тому числі: - українська мова і література та художня культура; - українська мова і література та англійська мова; - українська мова і література та практична психологія; - російська мова і література та англійська мова; - англійська мова і література та німецька (французька) мова; - німецька мова і література та англійська мова; - історія та правознавство; - музика і художня культура; - музика і режисура музично-виховних заходів; - хореографія і художня культура; - біологія і хімія; - географія і біологія; - математика і фізика; - математика та інформатика; - математика та економіка. - соціальна педагогіка, практична психологія. - дошкільне виховання, практична психологія.
0401 Психологія	- психологія
0802 Прикладна математика	- соціальна інформатика
0702 Прикладна фізика	- прикладна фізика
0305 Філологія	- переклад
0303 Історія	- історія

Контингент студентів

	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Всього студентів	3537	4997
Навчається за держзамовленням	1998	334
Навчається на умовах контракту	1539	4663

Прийом студентів на 1-й курс університету проводиться відповідно до «Правил прийому», які розробляються на основі «Умов прийому до вищих навчальних закладів України», обов’язковими для всіх ВНЗ України.

Перелік структурних підрозділів, у тому числі позабазових:

- Факультети (філологічний, історико-юридичний, іноземних мов, психології та соціальної роботи, фізико-математичний, природничо-географічний, культури та мистецтв).
- Кафедри (педагогіки, педагогічної майстерності, психології, соціальної педагогіки, практичної психології, дошкільної освіти, філософії, економічної теорії та політології, іноземних мов, фізичного виховання, української мови, української літератури, методики викладання української мови та літератури, російської мови; історії культури та світової літератури, історії України, всесвітньої історії, права та методики викладання історико-правознавчих дисциплін, англійської мови та методики викладання, англійської філології, німецької мови, музичної педагогіки, інструментально-виконавської підготовки, вокально-хорової майстерності, ботаніки, зоології, хімії, географії, прикладної математики та інформатики, вищої математики, фізики).
- Підготовче відділення денної форми навчання.
- Підготовче відділення заочної форми навчання.
- Факультет суміжних професій.
- Навчально-методичні центри із заочної освіти в містах Прилуки та Новгород-Сіверському.
- Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою.

Проблемні питання, які потребують вирішення:

- будівництво приміщення бібліотеки університету;
- будівництво студентського гуртожитку.

Довузівська підготовка

Підготовче відділення

В університеті функціонує підготовче відділення за денною та заочною формами навчання.

На підготовче відділення **денної форми навчання (ПВ) приймається молодь із повною середньою освітою.**

Здійснюється підготовка до вступу в університет за спеціальностями**:** українська мова і література та художня культура; українська мова і література та англійська мова; історія і правознавство; соціальна педагогіка та практична психологія; психологія; дошкільне виховання та практична психологія ; біологія і хімія; географія і біологія; математика і фізика; математика та інформатика; математика та економіка; соціальна інформатика; прикладна фізика; англійська мова та друга іноземна мова; німецька мова та англійська мова; музика та режисура музично-виховних заходів; хореографія та художня культура.

Вступники подають заяву на ім'я ректора університету, документ про середню освіту (в оригіналі), 8 фотокарток (3х4 см.), медичну довідку (форма 086-У), довідку про щеплення (форма 063).

Заяви приймаються до **22 вересня**. Початок занять з **1 жовтня.**
Впродовж восьми місяців під керівництвом досвідчених викладачів університету слухачі поглиблюють свої знання з профілюючих дисциплін відповідних спеціальностей і української мови та набувають навичок самостійної роботи, необхідних для навчання у ВУЗі.Слухачі підготовчого відділення користуються в університеті такими ж правами, що й студенти. Іногороднім слухачам надається гуртожиток. Зарахування випускників денного підготовчого відділення на перший курс університету проводиться за результатами випускних екзаменів.
Вартість навчання – **730 гривень** за семестр.

На підготовче відділення **заочної форми навчання – (ЗПВ)** запрошуються учні випускних класів загальноосвітніх та професійних навчальних закладів, студенти ВНЗ І-ІІ рівнів акредитації , працююча молодь.

Загальні збори бажаючих навчатися на **ЗПВ** традиційно проводяться в другу неділю вересня.

Вартість навчання на **ЗПВ - 230 гривень** за семестр.

Випускники заочного підготовчого відділення користуються пільгами при вступі до університету на відповідні спеціальності.

За довідками звертатися : 16602 , м. Ніжин , вул. Кропив'янського,2 , університет (новий корпус , кімната 315) , телефон : 2 – 43 - 07

Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою

Адреса: Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою кімната 213, новий корпус, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя вул. Кропив'янського, 2, м. Ніжин, 16602, УКРАЇНА

Телефони: (04631) 2-41-62 (04631)2-20-76

Факс (04631)2-41-62
(04631)2-42-71

E-mail: vavp@ne.cg.ukrtei.net

Банківські рахунки:

033-26000519 POSTAL PENSIONARY BANK AVAL, CHERNIGOV BRANCH, NEGIN, UKRAINE
(Для розвитку Центру співпраці з діаспорою)

код 02125668
Ніжинське відділення державного казначейства у Чернігівській області МФО 853194
р/р 35227122037013

Директор центру: кандидат філологічних наук, доцент

Сидоренко Валентина Олександрівна

"

Кабінет міністрів України

Постанова

від 22 червня 1999 р. №1100
Київ

Про утворення Центру гуманітарної

співпраці *з* українською діаспорою

З метою поліпшення роботи з українською діаспорою та надання їй практичної допомоги в гуманітарній сфері Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Утворити в Ніжинському державному педагогічному університеті імені Миколи Гоголя Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою.

2. Установити, що:

утворення зазначеного Центру здійснюється в межах загальної фактичної чисельності зайнятих на 1 січня 1999 р. посад в установах і закладах освіти, безпосередньо підпорядкованих Міністерству освіти;

фінансування Центру проводиться в межах видатків, передбачених Міністерству освіти в державному бюджеті на утримання установ і закладів освіти.

3. Міністерству освіти за погодженням з Міністерством економіки, Міністерством фінансів, Міністерством закордонних справ, Державним комітетом у справах національностей та міграції, Державним комітетом у справах сім'ї та молоді, Міністерством юстиції внести у двомісячний строк до Кабінету Міністрів України проект Положення про Центр гуманітарної співпраці з українськоюдіаспорою.

Прем'єр-міністр України В. Пустовойтенко

Затверджено
Наказ Міністерства освіти України
від 13. 12.1999 року №417

ПОЛОЖЕННЯ
про Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою

1. Загальні положення

1.1. Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою (надалі-Центр) створений у Ніжинському державному педагогічному університеті імені Миколи Гоголя відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 22 червня 1999 року № 1100 як окремий структурний підрозділ.

1.2. Адреса Центру: 16602, Чернігівська область, м. Ніжин, вул. Кропив'янського, 2.

1.3. Центр використовує наукову , матеріально-технічну і навчально-виробничу базу університету

1.4. Центр у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, іншими нормативно-правовими актами, міжнародними договорами, ратифікованими Верховною Радою України, Статутом університету і даним положенням.

1.5. Центр сприяє реалізації державної політики щодо підтримки української діаспори, надає їй практичну допомогу в гуманітарній сфері, співпрацює в освітній, науковій і культурній галузях із вченими, діячами культури, громадськістю, освітніми, науковими установами, фондами, товариствами української діаспори.

1.6. Центр при виконанні покладених на нього функцій, взаємодіє з Державним комітетом України у справах національностей та міграції як координатором реалізації державної політики щодо української діаспори, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, а також з відповідними органами та установами інших держав.

2. Основні напрямки діяльності Центру

2. 1. У галузі гуманітарної співпраці та забезпечення науково-освітніх потреб української діаспори

2.1.1. Сприяння створенню, на основі міжнародних домовленостей, у місцях компактного проживання українців за кордоном (США, Канада, Австралія, Німеччина, Росія, Білорусь, Молдова, Казахстан, Угорщина,

Словаччина, Польща та інш.) культурно-інформаційних центрів, надання їм організаційної, методичної та іншої допомоги.

2.1.2. Налагодження співпраці у галузі науки і освіти з українськими науковими центрами за кордоном.

2.1.3. Створення і реалізація спільних наукових, освітніх і культурних проектів і програм у галузі українознавства з відповідними українськими

інституціями за кордоном. Підтримка пропозицій представників зарубіжних наукових і освітніх центрів щодо спільної науково-освітньої діяльності.

2.1.4. Вивчення освітніх потреб українців, які проживають за кордоном, організація та координація підготовки на базі університету вчителів української мови та літератури, історії України, українського народознавства, інших шкільних предметів для роботи в навчальних закладах української діаспори. Організація диференційованих курсів з вивчення української мови (початковий курс, курс поглибленого вивчення) тощо, а також підготовчих курсів з подальшим навчанням в університеті, забезпечення другої освіти, підготовки і перепідготовки спеціалістів за замовленнями, стажування, прийом кандидатських іспитів, навчання у магістратурі та аспірантурі, підготовка та захист кандидатських та докторських дисертацій.

2.1.5.Організація на базі університету факультативів, шкіл українознавства, заочних українознавчих курсів, залучення до них учнів і студентів українського походження, які проживають за кордоном, розробка відповідних навчальних програм, навчальних та навчально-методичних посібників, рекомендацій тощо. Створення творчих груп вчених та педагогів для надання організаційної і методичної допомоги, освітніх послуг у місцях компактного проживання українців за кордоном.

2.1.6. Забезпечення стажування і педагогічної практики студентів (слухачів) з числа представників діаспори у школах та інших закладах освіти України.

2.1.7. Організація підготовки підручників та навчальних посібників з української мови, української літератури, історії України, педагогіки, історії національної культури, усної народної творчості, народознавства та інш. Для учнів та студентів з діаспори, які навчатимуться в Україні, а також відповідної навчально-методичної літератури для навчальних закладів української діаспори.

2.1.8. Спільна видавнича діяльність: видання наукових праць, підручників, посібників, матеріалів спільних наукових конференцій та семінарів українознавчої тематики, довідників, словників, путівників, буклетів, каталогів та іншої друкованої продукції.

2.1.9. Організація за участю вчених університету та діаспори актуальних наукових досліджень з сучасної українознавчої проблематики, підготовка до видання і перевидання фундаментальних праць з національної історії, культури, літературознавства, педагогіки, залучення для цієї мети коштів міжнародних фондів та центрів співробітництва, пожертв організацій та громадян.

2.1.10. Організація за участю вчених України і зарубіжжя симпозіумів, конференцій, науково-практичних семінарів з питань економічного, політичного і культурного розвитку України, науково-технічних досягнень, проведення соціологічних досліджень з метою визначення сучасного стану функціонування української мови у місцях компактного проживання українців за кордоном.

2. 2. У галузі духовно-культурного взаємообміну і туристсько-краєзнавчої роботи.

2.2.1. Створення на основі сучасних технологій банку даних про українські етнічні групи за кордоном, збір демографічних відомостей про них, їх роль і місце у соціально-економічних структурах інших держав, поширення інформації про діяльність Центру через систему Інтернет, засоби мас-медіа.

2.2.2. Розвиток культурно-шефських зв'язків з установами та об'єднаннями української діаспори, організація в Україні та за кордоном спільних культурно-мистецьких фестивалів, Днів української культури та мистецтва, виставок образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, гастролей професійних та самодіяльних художніх колективів тощо.

2.2.3. Участь у розробці програм співробітництва молодіжних і дитячих організацій України та діаспори, проведення спільних спортивно-табірних свят, фестивалів, конкурсів, взаємообміни делегаціями.

2.2.4. Організація періодичних видань, часопису Центру.

2.2.5. Співпраця з Національною Академією Наук України, Академією педагогічних наук, Інститутом досліджень діаспори, Музеєм української діаспори в Києві, іншими науковими установами, закладами освіти і культури, які досліджують історію української діаспори.

Протягом 2005 року Центр, зокрема, виконав такі види та форми робіт:

В *організаційному напрямку* на сьогодні створено найтісніші контакти фактично з усіма державними та громадськими інституціями в Україні, які опікуються проблемами діаспори (Українською Всесвітньою координаційною радою, Інститутом досліджень діаспори, товариством "Україна-Світ", фондом "Сейбр-Світло", освітньо-методичним центром "Україна-діаспора" Інститутом культури діаспори у Львові, Центром українсько-канадських студій у Чернівцях та іншими). Підписано відповідні угоди про співпрацю з цими організаціями, започатковано чимало спільних акцій та програм як от: вивчення освітньо-культурних умов життя українських громад Росії на місцях (спільно з УВКР), видання освітньо-методичного журналу для вчителів діаспори "Рідні джерела" (спільно з центром "Україна-діаспора"), статистичні та наукові дослідження українців пострадянського простору (спільно з Інститутом досліджень діаспори) та інші, на цей момент Центр підтримує тісні зв'язки з 109 українськими національно-культурними автономіями, організаціями, товариствами діаспори в 42 країнах світу, скрізь, на усіх континентах, де компактно живуть українці. Зв'язки і контакти з українськими організаціями діаспори Центр визначає головними своїми пріоритетами. Гарними прикладами таких контактів вважаємо співпрацю з товариством "Кобзар" з Башкортостану(тут вдалося спільно з керівниками товариства відкрити при педагогічному університеті в м. Уфі відділення з вивчення української мови та літератури, і це єдиний у східній діаспорі вуз з підготовкою спеціалістів-українознавців; тут вчетверте вже проводяться щорічні науково-практичні семінари з проблем викладання україністики в умовах Росії, почав працювати літній український мовний табір для дітей Башкортостану, Татарстану, Приуралля, Оренбурж'я, в якому наставниками працюють викладачі та студенти Ніжинського державного

університету). Цікаві форми співробітництва започатковано з університетами м. Бішкека (Киргизстан), де за сприяння Центру гуманітарної співпраці та Посольства України на сьогодні створено 3 університетські кафедри українознавства, які вже стали гарною школою україністики в Киргизькій Республіці. Усі працівники даних кафедр пройшли різні форми стажування при Ніжинському державному університеті. Тісні освітньо-наукові контакти Центр підтримує також з кафедрами українознавства Бєлгородського університету, Тюменського університету, Мінського університету, Латиського Національного університету, Варшавського університету, Слов'янського університету Новосибірська, Українським Науковим Центром м. Цюріха, центром Українських Студій Інституту св. Андрія в м. Вінніпезі, Українською асоціацією імені Ольги Мак в м. Мельбурні, Українським Католицьким університетом у Римі, Інститутом св. Володимира у Торонто, Манітобським університетом, Вроцлавським університетом та ін. У сфері безпосереднього методично-освітнього піклування Центру перебувають українські школи діаспори, а зосібно: українська середня м. Сургута, усі 11 українських середніх шкіл у Башкортостані, 2 недільні школи у Татарстані, суботні школи м.м.Нефтєюганська, Таллінна, Кишинева, Тирасполя, середні школи в Тбілісі, Ризі, Варні, український ліцей у Сігеті, шкільні українські центри в Сочі-Лазарівському,Сілламяе, Ярославлі, Нижньому Новгороді, Будапешті.

За підтримки Центру зжовтня 2005 року відкрито українську недільну школу у Москві (при культурному центрі України).

Центр співпраці з українською діаспорою зайнятий у кількох спільних проектах, серед яких: "Live-любов"- програма Центру і Інституту св. Андрія (Вінніпег) з допомоги у поширенні українських культурних цінностей у східній діаспорі;

програма "Українська книга" - спільно з українсько-американським фондом "Сейбр" з популяризації книги; програма "Тиса"- спільно з кафедрою україністики Тюменського університету з дослідження фольклору та етнографії українських мігрантів; програма "Рідна школа" - спільно зі Світовим Вчительським

Товариством (Філадельфія) з поширення підручників серед українських шкіл діаспори; програма "Поміч" - спільно з Союзом українців Румунії з іформаційного забезпечення українських шкіл Румунії; програма "Допомога Україні. Запізніле вороття" - спільно з Фундацією митрополита Іларіона (Вінніпег) з надходження до України раритетних книжкових видань.

В інформаційному напрямку у 2005 році:

Центр співпраці з українською діаспорою має власний часопис "Український дім",котрий поширюється як в Україні, так і в 24 країнах світу серед українських товариств діаспори. Газета має освітньо-пізнавальне спрямування, в багатьох випадках є одним з небагатьох інформаційних джерел, доступних українській діаспорі. Спільно з освітньо-методичним центром "Україна-діаспора" Центр співпраці з українською діаспорою видає також щоквартальний журнал для вчителів зарубіжжя "Рідні джерела". З 2005 року Центр почав видавати й власний часопис для вчителів діаспори «Наш український дім». Вийшло 2 числа.

Центр співпрацює з багатьма провідними українськими засобами масової інформації та агенціями, причетними до вирішення проблем діаспори: "Українським форумом", "Вісником УВКР", "Українською музичною газетою"(Київ), "Українським голосом" (Кишинів), "Вісником української культури Кубані", "Українським оглядом" (Росія), "Українським голосом" (Канада), "Нашим словом" (Польща), «Голосом України у Західному Сибіру»(Тюмень), «Вісником» (Сургут), «Свободою» (США).

У галузі видавничоїроботи.За даний рік Центр підготував і виконав 4 видавничі проекти:

Український вимір. Збірник інформаційних, наукових, методичних, освітніх матеріалів з України та діаспори. Випуск четвертий у двох книгах.- Ніжин, 2005.

Поляки в Ніжині. Збірник статей. Випуск другий - Ніжин, 2004.

Мов зерна колосу на теренах життя... Збірник українських поетів-аматорів з-поза меж Батьківщини - Ніжин, 2005. У м. Нижнєкамську відбулася акція-презентація збірки за участю представників Центру.

Валерій Полтавець Не здамося. Збірка віршів українського поета з Казані - Ніжин, 2005.

Загалом у 2002-2006 р.р. Центром видано 12 оригінальних книжкових проектів.

Науковий напрямок. Працівники Центру у 2005 році (вже вчетверте) спільно з українським товариством Башкортостану "Кобзар" виступили організаторами науково-методичного семінару для вчителів українських шкіл діаспори в м.Уфі.

"Удосконалення викладання предметів українознавчого циклу в школах Російської Федерації". За результатами семінару видано збірку наукових праць і методичних рекомендацій.

- У квітні разом з науковим центром бібліотеки Гоголя у Москві було організовано Восьмі Українські Гоголівські читання за участю вчених-україністів з 8 країн світу.Вийшов збірник наукових праць.

Також було проведено локальні наукові семінари з проблем української діаспори в Варні (Болгарія), Вальбжиху (Польща), Тюмені (Росія), Києві, Острозі, в яких Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою був задіяний як організатор або співорганізатор цих акцій.

- Протягом 2005 року співробітники Центру (2) підготували 11 наукових доповідей і повідомлень.

- у червні 2005 року Центром було організовано найбільшу й найвпливовішу за останні 10 років науково-практичну конференцію з проблем діаспори «Українська діаспора: історичні пошуки, еміграційні явища, культурно-мистецькі набутки, функціонування наукових установ». Вона зібрала 86 вчених з 12 країн світу.

Значну роботу провів Центр **у галузі репрезентацій та інформації** про свою діяльність. Протягом року з'явилися десятки публікацій (статей, матеріалів, нарисів, заміток) у провідних вітчизняних виданнях як то "Урядовий кур'єр", "Українська правда", "Батьківщина", "Українське слово", "Український форум", а також українських закордонних "Український голос" (Канада), "Наше слово" (Польща), "Українець в Білорусі" та інших.

Інтерв'ю-розповіді у прямому ефірі та в записах про діяльність Центру та акції, ним проведені, звучали на центральних каналах телебачення УТР, УТ-1, Тоніс, ІНТЕР, було створено та ретрансльовано 2 інформаційні 30-хвилинні телепрограми, у тому числі й у міжнародному блоці УТР на 72 країни світу. Відгуки про роботу Центру можна знайти на багатьох закордонних Інтернет-сайтах. Національне радіо України 18 разів протягом останнього року пропонувало слухачам програми, присвячені різноманітним імпрезам Центру. Співробітники Центру - постійно запрошувані гості популярної радіопрограми Національного радіо "Ми - українці".

У галузі культурної співпраці. Як і у попередні роки своєї діяльності, Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою великої ваги надавав культурним акціям. Основним річним культурним заходом Центру була організація і проведення Третього Міжнародного фестивалю творчості українців діаспори "Калинові грона"(листопад 2004).Цьогорічний фестиваль відбувся за підтримки Української Всесвітньої координаційної ради та Світового Конгресу Українців і за участю творчих колективів з Кубані. Акція набула широкого розголосу в українських і закордонних мас-медіа. Фестиваль у повному обсязі демонструвався на Першому Національному каналі телебачення.

Ці та інші ініціативи Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою можна розширювати. У планах наступного року передбачається започаткувати на базі Ніжинського державного університету проведення щорічного освітньо-методичного семінару для вчителів української діаспори, розширити можливості стажувань, поліпшити видавничу діяльність, пропонувати нові культурно-мистецькі акції з залученням колективів українського закордоння, провести дві міжнародні наукові конференції "Україна і діаспора: сучасний стан і перспективи розвитку", поглибити пошукову роботу.

ІНФРАСТРУКТУРА НДУ

Університет має сучасну матеріально-технічну базу з розвиненою інфраструктурою, яка дозволяє забезпечити навчально-виховний процес, проведення наукових досліджень та вирішувати соціальні проблеми: забезпечення студентів та викладачів житлом, оздоровлення та лікування співробітників та студентів, підвищення майстерності спортсменів. В складі університету діють: два актових зали, спортивний комплекс , спортивно-оздоровчий табір (с. Ядути Борзнянського району), їдальня на 176 посадкових місць, студентське кафе «Юність», гуртожитки на 1465 місць.(Вартість проживання 30-40 грн.). У безпосередній близькості від гуртожитків обладнано спортивні майданчики.

Є гуртожиток для науково-педагогічних працівників. Виділено кімнати для проживання сімейних студентів. У гуртожитках створено всі умови для комфортного проживання, самостійної роботи і підготовки до занять, належним чином організовано побутові послуги, є кімнати самопідготовки, приготування їжі.

На території університету розташована науково-фундаментальна бібліотека, чотири читальні зали, є кімнати самопідготовки.

Їдальня та 2 буфети забезпечують повноцінне і своєчасне харчування студентів та співробітників.

Значний внесок в охорону і зміцнення здоров'я студентів університету робить лікувальний комплекс, який складається з фізіотерапевтичного та стоматологічного кабінетів.

Навчально-спортивний комплекс університету обладнаний сучасними спеціалізованими залами та рядом відкритих ігрових майданчиків і місць для занять гімнастикою, тенісом, легкою атлетикою та ін.

Художні колективи, в яких активно беруть участь студенти, становлять широкий спектр жанрів самодіяльного мистецтва. Тут працюють колективи художньої самодіяльності, котрі не раз ставали лауреатами і призерами міських, республіканських і міжнародних оглядів, конкурсів, фестивалів.

В університеті функціонує студентський профспілковий комітет, який представляє інтереси студентів у сфері навчання та трудових відносин, соціально-побутових потреб, у наданні пільг, гарантій.

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

А. Загальний опис факультету

Підготовка фахівців зі спеціальності "Педагогіка та методика середньої освіти. Мова та література (англійська, німецька),(англійська, французька),(німецька, англійська)" здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями 6.010100 – бакалавр, 7.010103 – спеціаліст, 8.010103 – магістр.

Метою роботи є забезпечення підготовки вчителя іноземної мови, який здатний на високому професійному рівні здійснювати навчально-виховний процес в загальноосвітніх та професійних навчальних закладах різних рівнів та типів, а також володіти необхідними вміннями і досвідом в галузі наукової та методичної діяльності.

Факультет англійської мови з 4-річним строком навчання було відкрито в Ніжинському педінституті у 1949 році. З 1983 року факультет іноземних мов перейшов на 5-річний термін підготовки фахівців з двох іноземних мов (англійської та німецької). Починаючи з 1988 року на факультеті здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями "англійська мова та друга іноземна мова", "німецька мова та друга іноземна мова".

Результати наукових досліджень професорсько-викладацького складу університету та їх впровадження в практику сучасної освіти відомі багатьом поколінням вчителів іноземних мов.

Філологічний напрямок у науково-дослідницькій роботі викладачів факультету представлений, зокрема, працями проф. Р.Г.Зятковської, І.М.Гетьмана, доцентів О.Б.Шахрай, О.В.Жомніра, І.К.Харитонова, С.І.Потапенка, А.М.Трибуханчика, А.В.Роліка, Л.В.Завальнюк та ін., які на різних етапах розвитку факультету займались розробкою проблем загального мовознавства, комунікативної лінгвістики, лексикології, теоретичної граматики, стилістики, теорії та практики перекладу.

Методичний напрям досліджень представлений роботами Г.В.Верби, О.І.Близнюка, Г.С.Чекаль, Н.М.Жилко, Л.С.Панової, О.А.Палія, О.М.Таран, С.В.Тезікової та інших.

Підготовка вчительських кадрів з іноземних мов здійснюється чотирма кафедрами: англійської філології, німецької мови, англійської мови та методики викладання, прикладної лінгвістики.

Випускники факультету відзначаються високим рівнем професійної підготовки, новаторським світоглядом, педагогічною зорієнтованістю. Випускники університету також становлять переважну більшість серед учителів-філологів, які працюють в закладах освіти Чернігівської області.

Колектив факультету постійно працює над удосконаленням процесу навчання іноземних мов. Спільно з методистами Британської Ради, Американського Дому, Гете-Інституту, Французького культурного центру, провідними вітчизняними навчальними закладами та науково-дослідними установами здійснюється розробка комунікативного підходу в навчанні іноземних мов, готуються сучасні засоби навчання, розробляються підходи до впровадження інформаційних технологій навчання.

На факультеті створено 2 комп’ютерних класи, сучасну лінгафонну лабораторію, 2 відеокласи, придбано обладнання, яке дозволяє переглядати міжнародні телевізійні програми та прослуховувати радіопередачі іноземними

мовами. У навчально-методичному кабінеті факультету зібрано літературу іноземними мовами видавництв Англії, Німеччини, США, Франції. Придбано програмне забезпечення для комп'ютерного класу, що дозволяє організувати різні види робіт учасників навчального процесу, розробляються власні підходи застосування комп'ютерних вправ для вдосконалення мовної та мовленневої підготовки студентів.

На факультеті працюють центр порівняльних педагогічних досліджень, лабораторія інформаційних технологій навчання, лабораторія унаочнення процесу навчання.

Викладачі та студенти є учасниками міжнародних проектів, які реалізуються спільно з Корпусом Миру (США), Британською Радою, Гете-Інститутом в Україні. Протягом 2000-2003 років виконано спільний з університетом штату Айова проект "Реформа та оновлення педагогічної освіти" та започатковано Міжнародну конференцію "Інновації у вищій освіті" (2003, 2004, 2005).

На факультеті впроваджено систему студентського самоврядування, діє інститут кураторів та наставників, створено клуби за інтересами, колективи художньої самодіяльності, що сприяє розвитку демократизму в системі вищої освіти.

Викладачі факультету беруть участь в роботі щодо удосконалення професійної підготовки працюючих вчителів. Традиційними є такі форми роботи, як семінари-тренінги з актуальних проблем навчання іноземних мов, науково-практичні конференції, впровадження наукових розробок викладачів в практичну діяльність шкільних викладачів.

Досить потужний науково-педагогічний потенціал кафедр факультету іноземних мов, навчально-матеріальна база та рівень науково-методичного забезпечення підготовки фахівців з іноземної філології, а також наукові та партнерські зв'язки кафедр факультету з провідними університетами і науковими центрами України, забезпечують всі необхідні передумови для успішної діяльності з підготовки фахівців зі спеціальності "Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська)" за освітньо-кваліфікаційними рівнями 6.010100 – бакалавр, 7.010103 – спеціаліст, 8.010103 – магістр.

1. Координатор ECTS: Палій Олександр Анатолійович – декан факультету іноземних мов, канд.пед.наук., доцент кафедри німецької мови.

Факультет іноземних мов, НДУ імені Миколи Гоголя, вул Кропив'янського, 2, м. Ніжин, Чернігівська обл., 16602, Україна.
Тел. 8 (04631)2-22-44.
Години для зв'язку: 12.00 – 19.00

2. Організацією навчального процесу займається деканат факультету. До його складу входять:

– декан факультету: кандидат педагогічних наук, доцент Палій Олександр Анатолійович,

–заступник декана з навчальної роботи: старший викладач Абрамович Антоніна Михайлівна;

–заступник декана з заочної та післядипломної освіти: кандидат педагогічних наук, доцент Палій Олександр Анатолійович;

–заступник декана з виховної роботи: старший викладач Тимченко Тетяна Миколаївна

–диспетчери: Киричок Світлана Григорівна, Кириленко Людмила Олександрівна, Колесник Наталія Сергіївна;

–методист заочної та післядипломної освіти: Колесник Валентина Миколаївна

Професійна підготовка фахівців зі спеціальності „Педагогіка та методика середньої освіти. Мова та література (англійська, німецька) (англійська, французька)” здійснюється кафедрами англійської мови та методики викладання, англійської філології, прикладної лінгвістики, німецької мови.

Науково-педагогічний персонал, залучений до підготовки фахівців за спеціальностями 6.010100, 7.010103, 8.010103 "Педагогіка та методика середньої освіти. Мова та література (англійська)", за своїм якісним складом відповідає критеріям та вимогам щодо акредитації цих спеціальностей за четвертим рівнем і забезпечує підготовку спеціалістів належного рівня кваліфікації.

Випускною кафедрою зі спеціальності "англійська мова як основна спеціальність" є кафедра англійської філології, яка забезпечує викладання дисциплін на старших курсах, а саме: практика усного та писемного мовлення (3-5 курси), теоретична граматика, теоретична фонетика, лексикологія, стилістика, історія англійської мови, країнознавство, спецкурси з іноземної філології, дисципліни магістерської програми. Викладачі цієї кафедри керують курсовими роботами з філології, дипломними та магістерськими дослідженнями.

Завідувач кафедрою Потапенко С.І. – доцент, кандидат філологічних наук, – в 2005 році закінчив докторантуру Київського національного лінгвістичного університету, є автором навчальних посібників та статей з сучасних проблем комунікативної лінгвістики. В 2005 році ним опубліковано монографію "Мовна особистість у просторі медійного дискурсу (досвід лінгвокогнітивного аналізу)". У даний час він завершує роботу над докторською дисертацією.

Доценти кафедри Харитонов І.К., Жилко Н.М. є авторами навчальних посібників, яким надано гриф Міністерства науки та освіти України та рекомендовано до використання в навчальному процесі на факультетах, де здійснюється підготовка вчителів англійської мови.

Кафедра англійської мови та методики викладання (зав. кафедрою канд..пед. наук., доцент Таран О.М.) забезпечує дисципліни 1-2 курсів підготовки, а саме практику усного та писемного мовлення, практичну граматику, практичну фонетику, методику викладання іноземних мов.

В 2006 році створено кафедру прикладної лінгвістики (в.о. зав.кафедрою Чувакова Т.Г.) яка забезпечує викладання таких дисциплін: латинську мову, спецкурси з методики викладання іноземних мов в початковій школі, позакласної роботи з іноземних мов у школі, інформаційних технологій в

процесі навчання іноземних мов, французької мови. Викладачі даної кафедри також забезпечують навчання англійської мови як другої спеціальності для студентів німецького відділення та філологічного факультету, де спеціальність „англійська мова” реалізується у поєднанні зі спеціальностями „українська мова та література”, „російська мова та література”. Крім того, проф. Чекаль Г.С., доценти Панова Л.С., Тезікова С.В., Шевченко С.І., Чувакова Т.Г. керують магістерськими та кваліфікаційними роботами випускників факультету.

До роботи на спеціальності „англійська мова” за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр" також залучаються професори Дворжецька М.П. (Київський національний лінгвістичний університет), Левицький А.В. (Київський національний університет ім. Т. Шевченка).

До захисту кандидатських дисертацій готуються викладачі Нагач М.В., Литвиненко С.П., Москалець О.А., Волощук І.І., Сборик С.П.

В аспірантурі в даний час навчаються викладачі Карпенко Н.М., Базар О.М., Федорець О.Ф., Ігіна З.О., Ларіна Т.В., Халімон І.Й.

За останні роки 22 викладачі факультету іноземних мов пройшли стажування в Німеччині, Великій Британії, Сполучених Штатах Америки і таким чином мають значний досвід комунікативного спрямування, що дозволяє забезпечувати належний рівень підготовки фахівців.

Підготовка фахівців зі спеціальності «Педагогіка та методика середньої освіти. Мова та література (німецька, англійська)” здійснюється кафедрою німецької мови, яку очолює доцент, кандидат філологічних наук Завальнюк Л.В.

На кафедрі працюють доценти Ролік А.В., Палій О.А. Завершують кандидатські дисертації Коваленко Н.М., Євтушик Л.П., Блажко М.І., Заєць Г.Д., Андрійко І.Ф. В аспірантурі навчаються викладачі Куликовська Н.І., Удовиченко Н.К.

Викладачі кафедри німецької мови постійно беруть участь в семінарах Гете-Інституту, які спрямовані на підвищення кваліфікації викладачів університету.

№ п/п	Тема	ПІБ викладачів	Дата проведення
1	Мистецтво на зайняттях з німецької мови	Андрійко І.Ф., Блажко М.І., Заєць Г.Д., Удовиченко Н.К.	Січень 2003р.
2	Vielfertigkeiten: Hörverstehen, Hörsehen, Sprechen, Lesen, Schreiben	Колесникова Н.О.	24-28.02.2003р
3	Interkulturelles Lernen	Андрійко І.Ф., Лиховод Н.М.	Лютий 2003р.
4	Videokurs "Hallo aus Berlin"	Заєць Г.Д., Удовиченко Н.К.	Березень 2003р.
5	Освіта в Німеччині	Удовиченко Н.К.	Вересень 2003р.

б	Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.	Андрійко І.Ф.	Жовтень 2003р.
7	Сучасна німецька література на заняттях з німецької мови	Гніденко Ж.М., Пасічник Л.Л., Колесникова Н.О.	Жовтень 2003р.
8	Сучасна німецька література та інтеркультурне навчання на заняттях з німецької мови як іноземної	Євтушик Л.П.	27-31.10.2003р.
9	DaF im Internet	Палій О.А.	03.-07.11.2003р.
10	Різдво в Німеччині	Блажко М.І., Лиховод Н.М.	24.11.2003р.
11	Країнознавство на заняттях з німецької мови	Заєць Г.Д., Андрійко І.Ф.	19.03.2004р.
12	Знайомство з новими формами і підходами до заочного навчання	Палій О.А	27.09.2004р.
13	Проекти занять з допомогою Інтернету	Палій О.А	01.11.2004р.
14	Психологічні аспекти роботи в групах на заняттях з німецької мови як іноземної для дорослих	Андрійко І.Ф	21.03.2005р.

Напрямки наукових досліджень викладачів факультету іноземних мов:

Кафедра англійської філології

– Міждисциплінарні аспекти вивчення і викладання англійської мови (науковий керівник – к. філол. н., доц. Трибуханчик. А.М.)

Кафедра німецької мови

– Тенденції розвитку сучасної німецької мови на лексичному, синтаксичному, морфологічному і фонетичному рівнях (науковий керівник – к. філол. н., доц. Завальнюк Л.В.)

Кафедра англійської мови та методики її викладання

– Навчання іноземних мов на різних освітніх ступенях (науковий керівник – к. пед. н., доц. Таран О.М.);

– Унаочнення навчального процесу іноземних мов у середніх навчальних закладах (науковий керівник – к. пед. н., доц. Близнюк О.І.);

– Сучасні технології підготовки педагогічних працівників за кородоном (науковий керівник – к. пед. н., доц. Тезікова С.В.);

– Інформаційні технології навчання іноземних мов (науковий керівник – проф. Чекаль Г.С.)

3 На факультеті іноземних мов обладнано навчально-методичний комплекс до складу якого входять:

– навчально-методичний кабінет, де зібрано фахову, довідкову літературу, словники, періодичні видання вітчизняних та зарубіжних видавництв, обладнано робочі місця для самостійної роботи студентів та викладачів;

– лінгафонний кабінет;

– 2 комп'ютерних класи на 30 місць, приєднані до мережі Інтернет;

– відеоклас, оснащений плазмовим телевізором, 10-ма відеомагнітофонами (для індивідуального перегляду відеоматеріалів). Клас приєднано до супутникової антени, що дає можливість переглядати телевізійні передачі іноземними мовами;

– студія тиражування, яка виготовляє аудіозаписи лабораторних робіт з практичних дисциплін;

– лабораторія інформаційних технологій, яка надає допомогу у створенні мультимедійних програм, комп'ютерної підтримки лекційних та практичних занять;

– редакційно-видавничий центр, який готує методичні матеріали, посібники для друку, надає допомогу викладачам у підготовці комп'ютерного набору навчально-методичних матеріалів.

Студенти факультету іноземних мов займаються у другу зміну, що дає можливість повністю використовувати наявні університетські площі та обладнання.

За останні роки приділено достатньо уваги придбанню сучасної техніки та літератури, що дало можливість підготувати власні навчально-методичні матеріали з усіх дисциплін та забезпечити студентів необхідною літературою у повному обсязі.

4. Підготовка фахівців здійснюється за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр, спеціаліст та магістр. За напрямом 0101 "Педагогічна освіта" факультет готує фахівців за такими спеціальностями:

1. "Мова та література (англійська, німецька)– випускники отримують кваліфікацію вчителя англійської та німецької мов і зарубіжної літератури.
2. "Мова та література (англійська, французька) – випускники отримують кваліфікацію вчителя англійської та французької мов і зарубіжної літератури.
3. "Мова та література (німецька, англійська) – випускники отримують кваліфікацію вчителя німецької та англійської мов і зарубіжної літератури.

- освітньо-кваліфікаційний рівень „бакалавр", кваліфікація фахівця вчитель мови (вказується основна іноземна мова) , 4 роки на базі повної загальної середньої школи;
- освітньо-кваліфікаційний рівень „спеціаліст", кваліфікація фахівця - вчитель мови (вказуються дві іноземні мови) та зарубіжної літератури , 1 рік на основі базової вищої освіти;
- освітньо-кваліфікаційний рівень „магістр", кваліфікація викладач мови (вказується основна іноземна мова), 1 рік на базі повної вищої освіти.

5. Опис основних методів викладання і навчання, способів оцінювання студентів.

Навчальний процес здійснюється у формах навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять є:

– лекція (в тому числі із застосуванням інтерактивних методик та інформаційних технологій);

–семінарське заняття (з використанням кооперативних стратегій навчання, методів активного навчання);

–практичне заняття (з використанням індивідуальної, парної та групової форм роботи);

– лабораторне заняття (із використанням практичних методик);

– індивідуальне заняття (консультація, індивідуальне завдання, індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), курсова та дипломна робота).

Аудиторне навантаження становить 30 год. на тиждень для освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”, 24 год. на тиждень – „спеціаліст”, 18 год. на тиждень – „магістр”. У другій половині дня зі студентами проводяться індивідуальні заняття згідно з розкладом, консультації, контроль за самостійною роботою тощо.

Способами оцінювання студентів є:

- поточне тестування (аудиторна контрольна робота);
- оцінювання роботи на семінарських, практичних і лабораторних заняттях;
- оцінка ІНДЗ;
- підсумковий екзамен (залік, захист навчальної (педагогічної) практики, курсової та дипломної роботи).

6. Шкала виставлення оцінок.

За національною шкалою	За шкалою навчального закладу	За шкалою ECTS
Відмінно	90-100	A
Добре	75-89	BC
Задовільно	60-74	DE
Незадовільно з можливістю повторного складання	30-59	FX
Незадовільно з обов’язковим повторним курсом	1-29	F

Б. Ступенева структура

Графік навчального процесу

Курси	Вересень					Жовтень				Листопад				Грудень				Січень					Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень				Теор.навч.	Екзам сесія	Навч. практ.	Пед.практ.	Держ. екзам.	Канікули	Всього
	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	9	5	12	19	26	2	9	16	23	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	31								
					X				X									X								I				I				V				V				VI				VII				VIII											
1																			+	+	+	=	=																			+	+	+	=	=	=	=	=	=	=	=	36	6				10	52
2																			+	+	+	=	=	x																		+	+	+	=	=	=	=	=	=	=	=	35	6		1		10	52
3																			+	+	+	=																	+	+	+	x	x	x	=	=	=	=	=	=	=	34	6		4		8	52
4																			+	+	+	=	x	x	x	x	x	x											+	+	+	//	//	//	=	=	=	=	=	=	=	28	6		6	4	8	52

Позначення : — Теор. навчання; + — Екзамен. сесія; 0 — Навчальна Практика; x — Пед. практика; // — Державна атестація; = — канікули

Навчальний план на ступінь бакалавра зі спеціальності „Педагогіка і методика середньої освіти. Мова і література (іноземна)"

Перший курс			
Перший семестр	**Кредити ECTS**	**Другий семестр**	**Кредити ECTS**
Історія України	2	Українська мова	2
Фізичне виховання	2	Фізичне виховання	2
Безпека життєдіяльності	2	Основи екології	2
Вікова фізіологія та валеологія	2	Вікова фізіологія та валеологія	1
Вступ до мовознавства	2	Основи інформаційних технологій та ТЗН	2
Латинська мова	1	Латинська мова	1
Зарубіжна література	2	Загальна психологія	3
Практика усного та писемного мовлення	11	Практика усного та писемного мовлення	10
Вступ до спеціальності	2		
Спецкурс з соціально-гуманітарних дисциплін	3	Спецкурс з практики усного та писемного мовлення	3
		Спецкурс з зарубіжної літератури	3
Ознайомча практика	1		
Разом	29	Разом	29

Другий курс			
Перший семестр	**Кредити ECTS**	**Другий семестр**	**Кредити ECTS**
Фізичне виховання	2	Фізичне виховання	2
Етика та естетика	2	Основи інформаційних технологій та ТЗН	2
Філософія та логіка	1,5	Філософія та логіка	1,5

Основи інформаційних технологій та ТЗН	1	Педагогіка	2
Цивільна оборона	2	Спецкурс з пратики усного та писемного мовлення	3
Зарубіжна література	2,5	Зарубіжна література	1
Вікова та педагогічна психологія	2	Вікова та педагогічна психологія	1
Практика усного та писемного мовлення	7	Практика усного та писемного мовлення	7
Практична фонетика	2	Практична фонетика	2
Практична граматика	3	Практична граматика	2,5
Основи педмайстернорсті	1	Основи педмайстернорсті	2
Спецкурс з практичної граматики	2	Спецкурс з практичної граматики	2
Спецкурс з психолого-педагогічних дисциплін	2	Спецкурс з психолого-педагогічних дисциплін	1
		Психолого-педагогічна навчальна практика	1
Разом	29		29
Третій курс			
Перший семестр	**Кредити ECTS**	**Другий семестр**	**Кредити ECTS**
Фізичне виховання	2	Фізичне виховання	2
Економічна теорія	2	Економічна теорія	1
Педагогіка	1		
Історія мови	2	Історія педагогіки	1
Лексикологія	1	Лексикологія	1,5
Зарубіжна література	1	Зарубіжна література	1
Практика усного та писемного мовлення	5	Методика викладання іноземної мови в школі	2,5
Практична граматика	2	Методика виховної роботи (ЛОТ)	1,5
Країнознавство	1,5	Практика усного та писемного мовлення	4
Друга іноземна мова	8	Практична граматика	2
Спецкурс з методики викладання іноземних мов	2,5	Країнознавство	1
		Сучасні педтехнології	1
		Друга іноземна мова	7
		Спецкурс з іноземної філології	1
		Виховна практика в ЛОТ	4
Разом	29	Разом	30,5

Четвертий курс			
Перший семестр	**Кредити ECTS**	**Другий семестр**	**Кредити ECTS**
Фізвиховання	1	Правознавство	2
Соціологія	2,5	Політологія	1
Політологія	1,5	Культурологія	1
Культурологія	1	Теоретична фонетика	2
Основи охорони праці	2	Стилістика	1
Теоретична граматика	2,5	Загальне мовознавство	1
Стилістика	1	Практика усного та писемного мовлення	3
Історія педагогіки	2	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	1
Методика викладання іноземних мов	1,5	Друга іноземна мова	4
Практика усного та писемного мовлення	4	Спецкурс з іноземної філології	1
Сучасні педтехнології	2	Спецкурси з іноземної філології	2
Друга іноземна мова	7	Педагогічна практика у школі	6
Спецкурси з іноземної філології	1	Державний екзамен з теорії та практики основної іноземної мови	4
Курсова робота з іноземної філології	1	Захист бакалаврської роботи	1
Разом	30	Разом	30

В. Індивідуальні розділи програми навчання за спеціальністю "Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська)".

1. Нормативні навчальні дисципліни.

1.1. Дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

ДГСЕП1. Філософія та логіка

1. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 5+залік+екзамен Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 год. Тижневих годин: III семестр – 2 год. IV семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: II Семестри: III, IV Лекції: 28 год. Практичні заняття: 26 год. Самостійна робота: 28 год. Індивідуальна робота: 26 год. Вид контролю: III семестр, залік IV семестр, екзамен

2. Мета курсу: Спираючись на історію філософії розкрити гносеологічні, онтологічні, антропологічні та соціально-філософські проблеми у їх систематизованій формі.

3. Опис курсу. Світогляд, обумовленість його виникнення, розмаїття, розвиток і значення в житті людей. Особливості філософського вирішення світових проблем, його відмінність від міфології, релігії, мистецтва і науки. Історичні типи і головні парадигми філософського пізнання взаємовідношення людини з навколишньою дійсністю. Філософська думка в Україні, її місце у світовій культурі. Проблема буття, матерії, простоту і часу. Природа людини, саме її існування. Свідомість, розум, мислення. Людське пізнання, його можливості і межі пізнання, містичний досвід, знання і віра.

Методи пізнання. Діалектика, її нове розуміння в світлі розкриття особливостей саморозвитку буття. Соціальна філософія. Суспільство як форма людського життя. Різноманітність культур, цивілізацій, форм людського досвіду в розвитку суспільства. Людина в інформативно-технічному світі, проблеми її свободи і відповідальності. Роль наукового раціоналізму в розвитку суспільства. Перспективи сучасної цивілізації України. Людство перед лицем глобальних проблем.

Знання, вміння, навички з філософії: мати уявлення про наукові, філософські та релігійні картини світоутворення, сутності, призначення і сенсу життя людини, про різноманітність форм людського знання. Співвідношення істини та помилок, знання віри, раціонального та ірраціонального в людській життєдіяльності, особливості функціонування знання в сучасному світі про

естетичні цінності, їх значення в творчості та повсякденному житті, уміти орієнтуватися в них.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають знати:

- Основи історії філософії та зразки філософствування шляхом власного прочитання першоджерел.

- Структуру загального курсу філософії та специфіку фундаментальних філософських проблем з кожного розділу філософії.

- Основні філософські методи мислення.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: доцент Бучин О.П.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська

ДГСЕП2. Релігієзнавство

1. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1 Модулів: 2+залік Змістових модулів: 1 Загальна кількість годин: 36 Тижневих годин: V семестр – 1 год.	**Нормативна** Рік підготовки: Ш Семестри: V Лекції: 8 год. Практичні заняття: 10 год. Самостійна робота: 9 год. Індивідуальна робота: 9 год. Вид контролю: V семестр, залік

2. Мета курсу: курс “ Релігієзнавство” має своїм завданням дати загальнофілософські уявлення про релігію як таку, показати її роль в житті

суспільства та окремої людини, ознайомити з різноманітними релігійними конфесіями та їх походженням, історією та сучасним станом.

3. Опис курсу. У програму внесено питання: основні релігієзнавчі концепції, сутність та походження релігії, структура та функції релігії, історичні форми релігії: первісні вірування, національні релігії, світові релігії. Значна увага приділяється релігійним віруванням та їх впливу на історію та культуру українського народу. Також в програмі передбачено розгляд сучасних релігійних напрямків, вільнодумства та правового регулювання свободи совісті в Україні.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають :

- Знати предмет релігієзнавства та його структурні елементи, місце в системі гуманітарних наук.

- Знати основні релігієзнавчі концепції.

- Знати основні положення закону про свободу совісті та релігійних організацій.

- Вміти аналізувати релігію в контексті суспільних духовних і провових реалій.

- Вміти аналізувати конфесійну літературу.

- Вміти аналізувати сучасні релігійні процеси.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: доцент Гончарова І.М.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП3. Етика та естетика

1. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: 2+ підсумк. робота Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 3 семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: 3 Лекції: 16 год. Практичні заняття: 16 год. Самостійна робота: 30 год. Індивідуальна робота: 10 год. Вид контролю: 3 семестр, залік

2. Мета курсу. Ознайомлення студентів із загальними теоретичними положеннями предметів етики та естетики, сформувати у них вміння самостійно аналізувати моральні та естетичні явища.

3. Опис курсу. Поставленій меті програми відповідає її зміст, який охоплює такі розділи: розгляд предметів етики та естетики як філософських наук, історичний розвиток етичної та естетичної думки, структура моральної та естетичної діяльності, основні категорії етики та естетики (добро і зло, сенс життя, щастя, обов'язок, відповідальність, справедливість, честь, совість, "прекресне" і "потворне", "гармонія" і "міра", "піднесене" і "низьке", "трагічне" і "комічне" тощо), принципи морально-виховної та творчої діяльності. Значне місце відводиться питанню розвитку етичної та естетичної думки на Україні, формуванню у студентів базових основ національного українського менталітету. Останні теми курсу присвячені розкриттю сутності та природи мистецтва, теоретичним пошукам мистецької практики XX століття, зокрема абстракціонізму, експресіонізму, сюрреалізму.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають знати:

- Основні принципи морального та естетичного відношення.
- Сутність, структура, функції моралі та мистецтва.
- Генезу моралі та природу естетичних явищ.
- Основні принципи та методологічні засади морального спілкування та естетичний потенціал художньої творчості.

Студенти повинні вміти:

- Систематизувати та узагальнювати теоретичний матеріал.
- Аналізувати суспільні явища в системі етичних та естетичних категорій.
- Використовувати набуті знання в процесі навчання та виховування учнів.

5. Статус у навчальному плані

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: канд. філос. наук Баранова Н.М., канд.філос.наук, доцент Бучин А.П.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП4. Соціологія

1. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3+ підсумк. робота Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 7 семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: 7 Лекції: 18 год. Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 27 год. Індивідуальна робота: 27 год. Вид контролю: VII семестр, залік

2. Мета курсу: дати уявлення про суспільство як цілісну систему, про соціальну структуру та її основні елементи, про роль і місце людини у суспільному житті.

3. Опис курсу.

Змістовий модуль 1. Соціологія як наука про суспільство та основні етапи її становлення. Предмет та об’єкт соціології, її роль у пізнанні суспільства. Структура соціологічного знання О.Конт, Г.Спенсер – засновники соціології. Класичний період у розвитку соціології. Основні напрямки розвитку сучасної західної соціології.

Змістовий модуль 2. Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація. Соціальні інститути та організації. Соціальна поведінка особистості. Культура в суспільній системі. Соціальні рухи як фактор соціальних змін.

Змістовий модуль 3. Соціологічне дослідження. Види та етапи соц. досліджень. Програма теоретико-прикладного дослідження. Стратегічний план

дослідження. Програмні вимоги до вибірки. Методи збору соціологічної інформації та аналіз даних.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають знати:

- Про основні етапи становлення соціології та про вчених-соціологів, які причетні до її розвитку.
- Про специфіку предмету соціології та про основні методи його дослідження.
- Основні концептуальні підходи до визначення суспільства та виявлення основних його типів.
- Соціальну структуру суспільства, розрізнити в ній елементи, що забезпечують координацію дій індивідів та підтримують субординацію.
- Соціологічні концепції особистості.
- Про культуру як фундамент суспільного життя.
- Методологію та методику проведення соціологічних досліджень.

5. Статус у навчальному плані

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: ст. викл. Панасюк Н.С.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, участь у проведенні соціологічних досліджень, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП 5. Українська мова (за проф. спрямуванням)

1. **Ідентифікація.**

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 2 семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: I Семестри: 2 Лекції: . Практичні заняття: 28 год Самостійна робота: 22 год. Індивідуальна робота: 22 год. Вид контролю: II семестр, екзамен

ДГСЕП 6. Економічна теорія

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS:3 Модулів: 2 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 5семестр – 2 6 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестри: 5,6 Лекції (теоретична підготовка): 32год Практичні заняття: 16 год. Самостійна робота: 36 год. Індивідуальна робота: 24 год. Вид контролю:6 семестр – екзамен.

2. Мета курсу: всебічно розкрити суть, основні форми і тенденції політичного життя, політичних відносин, політичної діяльності, політичних систем, їх взаємодію на міжнародній арені та роль особи у політиці; сприяти подоланню стереотипних уявлень про політику як арену протистояння і боротьби, утвердженню в суспільній свідомості її розуміння як засобу інтегрування інтересів суб'єктів суспільства, досягнення громадянського миру, соціальної та національної злагоди.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль I.* Предмет і метод науки про політику. Основні етапи розвитку світової політичної думки. Зародження і розвиток політичної думки в Україні. *Змістовий модуль II.* Політична система суспільства. Держава у політичній системі суспільства. Політичні партії і партійні системи. Суспільно-політичні організації та рухи. *Змістовий модуль III.* Особа і політика. Соціальні спільноти і політичні конфлікти. Етнонаціональна політика. *Змістовий модуль IV.* Політична влада. Політичні режими. Світова політика як система міжнародних відносин. Основні суспільно-політичні доктрини сучасності.

4. Завдання курсу:

Засвоївши курс політології, студенти повинні:

- володіти сучасними науковими поняттями та термінами політології;
- мати уявлення про світову політику як систему міжнародних відносин та політичні доктрини сучасності;
- вміти самовизначитись у політичних позиціях і духовних інтересах;
- пов'язувати набуті знання з системою знань з інших суспільно-політичних дисциплін для вироблення політичної поведінки в повсякденному житті.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: ст. викл. Петренко М.І.

7. Форми та методи навчання:

Лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (рольових ігор, дискусій, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (рецензування статей, есе); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, робота на лекціях, реферати, рецензування статей, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська**.**

ДГСЕП 7. Правознавство

1. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 8 семестр – 3	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 8 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 22 год. Індивідуальна робота: 14 год. Вид контролю: 8 семестр – залік

ДГСЕП 8. Історія України

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 1 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 30 год. Індивідуальна робота: 14 год. Вид контролю; 1 семестр – екзамен

ДГСЕП 9 Політологія

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 7 семестр – 1 8 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 7,8 Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 34 год. Індивідуальна робота: 28 год. Вид контролю; 8 семестр – залік

ДГСЕП 10. Фізичне виховання

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 13 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 378 Тижневих годин: 1 - 7семестри – 2	Нормативна Рік підготовки: 1-4 Семестри: 1-7 Лекції (теоретична підготовка): Практичні заняття: 216 Самостійна робота: 162 год. Індивідуальна робота: Вид контролю:2,4,6,7 семестри – залік

ДГСЕП11. Культурологія

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 7 семестр – 1 8 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 7-8 Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття: 14 Самостійна робота: 30 год. Індивідуальна робота: 10 Вид контролю: 8 семестр – залік

1.2. Дисципліни природничо-наукової та фундаментальної підготовки

ДПН 1. Основи охорони праці

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 7семестри – 2	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 7 Лекції (теоретична підготовка): 10 Практичні заняття: 8 Лабораторні заняття 10 Самостійна робота: 32 год. Індивідуальна робота: 12 Вид контролю:7 семестри – екзамен

ДПН 2. Безпека життєдіяльності

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 1семестри – 1	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теоретична підготовка): 10 Практичні заняття: 8 Лабораторні заняття 10 Самостійна робота: 22 год. Індивідуальна робота: 22 Вид контролю:1 семестри – залік

ДПН 3. Основи екології

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 2 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 2 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття: Лабораторні заняття 18 Самостійна робота: 28 год. Індивідуальна робота: 8 Вид контролю:2 семестри – залік

ДПН 4. Цивільна оборона

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 3 семестр – 1	Нормативна Рік підготовки: 2 Семестри: 3 Лекції (теоретична підготовка): 10 Практичні заняття: 8 Лабораторні заняття 10 Самостійна робота: 22 год. Індивідуальна робота: 22 Вид контролю:3 семестри – залік

ДПН 5. Основи інформаційних технологій та ТЗН

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 180 Тижневих годин: 2,4 семестри – 2 3 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 1-2 Семестри: 2,3,4 Лекції (теоретична підготовка): 10 Практичні заняття: Лабораторні заняття 74 Самостійна робота: 48 год. Індивідуальна робота: 48 год Вид контролю:3,4 семестри – заліки

ДПН 6.Вікова фізіологія та валеологія

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 1 семестр – 2 2 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1,2 Лекції (теоретична підготовка): 22 Практичні заняття: 32 Лабораторні заняття Самостійна робота: 30 год. Індивідуальна робота: 24 год Вид контролю: 2 семестр– залік

ДФП 7. Вступ до мовознавства

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS:2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 1 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теоретична підготовка): 16 Практичні заняття: 20 Лабораторні заняття Самостійна робота: 18 год. Індивідуальна робота: 18 год Вид контролю: 1 семестр– екзамен

ДФП 8. Латинська мова

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 72 год. Тижневих годин: І семестр – 1 год. ІІ семестр – 1 год.	**Нормативна** Рік підготовки: І Семестри: І - ІІ Лекції: - год. Лабораторні заняття: 50 год. Самостійна робота: 11 год. Індивідуальна робота: 11 год. Вид контролю: ІІ семестр, залік

2. Мета курсу: повідомлення знань про загальну структуру латинської мови (її граматичні, лексичні, фонетичні засоби, формування у студентів умінь і навичок читання і перекладу латинських текстів, розвиток лінгвістичного

кругозору, логічного мислення і пам'яті студентів, а також формування у них таких якостей, як працьовитість, наполегливість, уважність і самостійність).

3. Опис курсу. Програма призначена для підготовки фахівців за напрямом: Педагогічна освіта, спеціальність "Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (дві мови). Вона розрахована на 50 годин практичних аудиторних занять протягом першого року навчання.

Латинська мова викладається на факультеті іноземних мов педагогічного університету в якості спеціальної лінгвістичної дисципліни, що має на меті повідомлення знань про загальну структуру латинської мови (її граматичні, лексичні, фонетичні засоби, формування у студентів умінь і навичок читання і перекладу латинських текстів, розвиток лінгвістичного кругозору, логічного мислення і пам'яті студентів, а також формування у них таких якостей, як працьовитість, наполегливість, уважність і самостійність.

Невід'ємною складовою курсу є співставлення явищ латинської мови з українською мовою та іноземною мовою, що вивчається. При вивченні граматики латинської мови матеріалом для співставлення з сучасними мовами є устрій речень незалежного (головного) та підрядного, вживання та взаємозв'язок форм часів та станів, співвідношення різних типів керування, вживання інфінітиву та дієприкметників. При вивченні словникового складу латинської мови перевага надається свідомому засвоєнню принципів словотворення та походження загальновживаних інтернаціональних слів.

Основною формою навчальної роботи є практичні аудиторні заняття під керівництвом викладача, які передбачають:

а) граматичний аналіз, що складається з визначення іменних та дієслівних суфіксів та флексій та синтетичного розбору речення (визначення типу речення, пояснення вживання відмінкових та дієслівних форм);

б) навчальний, а згодом і літературний, переклад прочитаного та розібраного тексту.

Необхідною умовою продуктивної аудиторної роботи є систематична самостійна робота студентів, метою якої є засвоєння вивченого граматичного матеріалу та розвиток навичок самостійного розбору та перекладу незнайомого тексту. Отже, розбір та переклад незнайомого тексту є обов'язковою частиною домашнього завдання.

Контроль засвоєння програмного матеріалу здійснюється у формі опитування та контрольних робіт.

Підсумковий контроль проводиться у формі усного заліку (2 семестр), на якому студенти повинні:

1) самостійно розібрати та перекласти незнайомий текст (до 200 знаків), що містить засвоєний граматичний та лексичний матеріал, правильно перекласти та зробити синтаксичний, морфологічний та лексичний аналіз речення;

2) перекласти 5 крилатих висловів.

Відповіді студентів оцінюються оцінками "зараховано" або "незараховано". Оцінка "зараховано" ставиться в тому випадку, якщо студент, в основному, правильно переклав незнайомий текст, вірно, хоча, можливо, з незначними недоліками, зробив синтаксичний, морфологічний та лексичний аналіз речення

і правильно переклав крилаті вислови. Оцінка "незараховано" ставиться в тому випадку, якщо студент не зрозумів текст, допустив серйозні помилки в аналізі речення, не зміг перекласти крилаті вислови.

4. Завдання курсу. На кінець курсу студент має засвоїти граматичний матеріал та розвинути навички самостійного розбору та перекладу незнайомого тексту.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін природничо-наукової та фундаментальної підготовки.

6. Лектор: ст. викл. Кусов М.В.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

1)Підсумковий контроль проводиться у формі усного заліку (2 семестр), на якому студенти повинні:

самостійно розібрати та перекласти незнайомий текст (до 200 знаків), що містить засвоєний граматичний та лексичний матеріал, правильно перекласти та зробити синтаксичний, морфологічний та лексичний аналіз речення;

2)перекласти 5 крилатих висловів.

Відповіді студентів оцінюються оцінками "зараховано" або "незараховано". Оцінка "зараховано" ставиться в тому випадку, якщо студент, в основному, правильно переклав незнайомий текст, вірно, хоча, можливо, з незначними недоліками, зробив синтаксичний, морфологічний та лексичний аналіз речення і правильно переклав крилаті вислови. Оцінка "незараховано" ставиться в тому випадку, якщо студент не зрозумів текст, допустив серйозні помилки в аналізі речення, не зміг перекласти крилаті вислови.

9. Мова: латинська

ДФП 9. Історія мови

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 год. Тижневих годин: V семестр –2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III Семестри: V Лекції: 20 Практичні заняття: 16 год. Самостійна робота: 18 год. Індивідуальна робота: 18 год. Вид контролю: V семестр, екзамен

ДФП 10. Теоретична фонетика

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 год. Тижневих годин: VIII семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: VIII Лекції: 10 год. Практичні заняття: 10 год. Самостійна робота: 26 год. Індивідуальна робота: 26 год. Вид контролю: VIII семестр, екзамен

ДФП 11. Теоретична граматика

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: VI семестр –2,5 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III Семестри: VI Лекції: 22 Практичні заняття: 14год. Самостійна робота: 27 год. Індивідуальна робота: 27 год. Вид контролю: VII семестр екзамен

ДФП 12. Лексикологія

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: VI семестр –1,5 год.	**Нормативна** Рік підготовки: I-V Семестри: I-X Лекції: 24 год Практичні заняття: 20год. Самостійна робота: 23 год. Індивідуальна робота: 23 год. Вид контролю: VI семестр, екзамен

ДФП 13. Стилістика

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 год. Тижневих годин: VII семестр – 1 год. VIII семестр – 1 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: VII, VIII Лекції: 16 Практичні заняття: 20год. Самостійна робота: 18 год. Індивідуальна робота: 18год. Вид контролю: VIII семестр, екзамен

ДФП 14. Загальне мовознавство

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 36 Тижневих годин: 8 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 8 Лекції (теоретична підготовка): 8 Практичні заняття: 10 Лабораторні заняття Самостійна робота: 9 год. Індивідуальна робота: 9 год Вид контролю: 8 семестр– залік

ДФП 15 Зарубіжна література

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 8.5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 306 Тижневих годин: 1. 3 семестри – 2 год. 2,4,5,6 семестри – 1 год.	Нормативна Рік підготовки: 1-3 Семестри: 1-6 Лекції (теоретична підготовка): 56 Практичні заняття: 90 Лабораторні заняття Самостійна робота: 80 год. Індивідуальна робота: 80 год Вид контролю: 1,2,3.5 семестр– екзамен 4,6- семестри - заліки

1.3. Дисципліни професійної та практичної підготовки

1.3.А. Психолого-педагогічна підготовка.

ДППП 1. Загальна психологія

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів : 1 + ІНДЗ, реферат Змістовних модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 3 год. ІІ семестр	Нормативна Рік підготовки - І Семестри - 2 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття - 10 Лабораторні заняття - 16 Самостійна робота - 19 Індивідуальна робота - 27 Вид контролю: ІІ семестр - екзамен

2. Мета курсу: розкрити об'єктивний характер психологічних закономірностей, сприяти становленню психологічної компетентності та психологічної культури студентів, як основи професійного світогляду майбутнього вчителя.

3. **Опис курсу**. ***Змістовий модуль 1.*** *Вступ до психології*: предмет психології, розвиток психіки в еволюції тварин і становлення людини, будова, завдання і методи сучасної психології.

Змістовий модуль 2. *Особистість в діяльності та спілкуванні*: поняття про особистість її структуру, активність та розвиток; самосвідомість та Я-концепція особистості; психологічний аналіз діяльності та її емоційно-вольова регуляція; міжперсональна та міжгрупова взаємодія, групові процеси та явища; і*ндивідуально-психологічні особливості особистості:* темперамент, характер, здібності, становлення індивідуальності людини.

Змістовий модуль 3. *Чуттєве та логічне пізнання дійсності*. Пізнавальні процеси та їх основні характеристики*:* відчуття і сприймання; пам'ять; мислення; уява. *Емоційно-вольові процеси*: емоції; почуття; воля.

4.Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти основні категорії сучасної психологічної науки;
- знати закономірності перебігу психічних процесів, психічних явищ та їх взаємозв'язок .
- уміти застосовувати загально-психологічні методи дослідження;
- уміти на основі знань законів функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення в проблемних ситуаціях, що вимагають втручання вчителя.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: доц. М.Д.Бойправ , доц. О.І. Нещерет, доц. В.П.Пісоцький, ст.викл. В.С. Король ст.викл. А.І.Олексієнко, ас. О.П.Пісоцький, ст.викл. Н.С.Ярослав.

7. Форми та методи навчання: лекція, семінарські, лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів, методів самодіагностики, самостійна робота з літературою, підготовка рефератів, індивідуальні дослідницькі проекти.

8. Оцінювання: поточне та підсумкове тестування, виступи на семінарських заняттях, анотування статей, робота з першоджерелами, звіт про проведене психологічне дослідження, усний екзамен.

9. Мова: українська

ДППП 2. Вікова та педагогічна психологія

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів : 2 + ІНДЗ, реферат Змістовних модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 3 ІІІ - семестр	Нормативна Рік підготовки - 2 Семестри – ІІІ Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття - 8 Лабораторні заняття - 32 Самостійна робота - 30 Індивідуальна робота - 24 Вид контролю: ІІІ – екзамен

2. Мета курсу: розкрити динаміку й закономірності розвитку психіки та формування особистості в онтогенезі, сприяти становленню психологічної компетентності та психологічної культури студентів, як основи професійного світогляду майбутнього вчителя.

3. Опис курсу. ***Змістовий модуль 1.*** *Загальні питання вікової психології*: Предмет, завдання, структура сучасної вікової психології. Історія становлення психології розвитку. Методи дослідження вікового розвитку. Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі. Підходи до періодизації вікового розвитку психіки. Соціальна ситуація розвитку. Провідна діяльність. Вікові новоутворення. Вікова криза. Вікова сенситивність.

Змістовий модуль 2. *Розвиток у дитинстві та отроцтві*. Психічний розвиток дитини до вступу до школи. Психічний розвиток та формування особистості молодшого школяра. Підлітковий вік та юність як перехідні віки. Основні тенденції в розвитку інтелекту та формування особистості на переході від дитинства до дорослості.

Змістовий модуль 3. *Розвиток зрілої особистості.* Психологічні особливості становлення особистості в пізній юності. Психологічні особливості студентського віку. Інший контекст життя в юності. Специфічні особливості розвитку психіки дорослого. Кристалізований інтелект. Мудрість. Типології старіння.

Змістовий модуль 4. *Загальні питання педагогічної психології.* Предмет, завдання, структура педагогічної психології. Історія становлення педагогічної психології. Освіта як багатоаспектний феномен. Особистісно-діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу. Пізнавальна та комунікативні моделі навчання. Основні напрями навчання у сучасній освіті.

Змістовий модуль 5. *Вчитель та учні – суб'єкти освітнього процесу.* Учіння як пізнавальна діяльність. Зарубіжні та вітчизняні концепції учіння. Психологія учбової діяльності. Мотиваційний компонент учбової діяльності. Орієнтовний компонент. Виконавський компонент. Рефлексивно-оцінковий компонент. Змістовий компонент. Вікова динаміка формування компонентів учбових діяльності. Навчальність. Психологічні основи виховання. Психологія морального виховання, виховання характеру, сімейного виховання. Психологічні питання перевиховання і психокорекції. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.

4.Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти закономірності динаміки психіки в онтогенезі та особливості етапів психічного розвитку людини;
- вміти доцільно з врахуванням вимог етики застосовувати методи дослідження;
- вміти на основі знань законів розвитку і функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення в педагогічних ситуаціях.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: доц. О.П. Щотка, доц. О.І. Нещерет, доц. В.П.Пісоцький, ст.викл. А.І.Олексієнко, ст.викл. Н.С.Ярослав.

7. Форми та методи навчання: лекція, семінарські, лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів, методи самодіагностики, самостійна робота з літературою, підготовка рефератів, індивідуальні дослідницькі проекти.

8. Оцінювання: поточне та підсумкове тестування, виступи на семінарських заняттях, анотування статей, робота з першоджерелами, звіт про проведене психологічне дослідження, усний екзамен.

9. Мова: українська

ДППП 3. Педагогіка

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів : Змістовних модулів: Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 3 4 - семестр – 2 год 5 семестр – 1 год.	Нормативна Рік підготовки - 2, 3 Семестри – 4,5 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття - 12 Лабораторні заняття - 24 Самостійна робота - 30 Індивідуальна робота - 24 Вид контролю: 5 – екзамен

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

7. Форми та методи навчання: лекція, семінарські, лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів, методи самодіагностики, самостійна робота з літературою, підготовка рефератів, індивідуальні дослідницькі проекти.

8. Оцінювання: поточне та підсумкове тестування, виступи на семінарських заняттях, анотування статей, робота з першоджерелами, звіт про проведене психологічне дослідження, усний екзамен.

9. Мова: українська

ДППП 4. Історія педагогіки

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів : Змістовних модулів: Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 3 6 - семестр – 1 год 7 семестр – 1 год.	Нормативна Рік підготовки - 3,4 Семестри – 6,7 Лекції (теоретична підготовка): 12 Практичні заняття - 24 Лабораторні заняття - Самостійна робота - 24 Індивідуальна робота - 21 Вид контролю: 7 – екзамен

ДППП 5. Методика викладання іноземних мов

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 4 Модулів: 5+залік+екзамен Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 144 год. Тижневих годин: VI семестр – 4 год. VII семестр – 4 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III- IV Семестри: VI - VII Лекції: - 38 год. Практичні заняття: 32 год. Самостійна робота: 38 год. Індивідуальна робота: 36 год. Вид контролю: VI семестр, залік VII семестр, екзамен

2. Мета курсу: оволодівають курсом методики навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах, на лекційних, практичних заняттях та під час самостійної роботи.

3. Опис курсу. Курс методики навчання іноземної мови складається з трьох частин:

1. Теоретичні основи методики навчання іноземної мови.
2. Навчання основ іншомовної діяльності.
3. Організація і планування навчальної роботи з іноземних мов у школі.

Студенти оволодівають курсом методики навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах, на лекційних, практичних заняттях та під час самостійної роботи. Остання включає самостійне вивчення окремих розділів курсу, а також розробку фрагментів уроків з окремих тем.

4. Завдання курсу.

- створити у студентів широку теоретичну базу, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу навчання іноземної мови як засобу спілкування, освіти, виховання і розвитку, яка включає, крім методичних знань, також знань суміжних з методикою наук психолого-педагогічного і філологічного циклів, і на цій основі сформувати уявлення про зміст і структуру педагогічної діяльності вчителя іноземної мови;
- ознайомити студентів з найбільш відомими методичними напрямами, системами і методами, формами та засобами навчання іноземної мови, а також сформувати у них основи вмінь творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов навчання;
- на базі засвоєних теоретичних знань розвивати у студентів творче методичне мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних завдань, що виникають у навчально-виховному процесі з іноземної мови у школі.

Програма передбачає тісний зв’язок теоретичного курсу методики з практикою. В лекційному курсі і на практичних заняттях студенти знайомляться як із загальноприйнятими теоретичними положеннями методики, що викладаються у певній системі, так і з новими, дискусійними ідеями. На практичних заняттях вони оволодівають основами професійно-методичних умінь вчителя іноземної мови, навчаючись

- здійснювати комунікативно-навчальну функцію, яка охоплює інформаційний, мотиваційно-стимулюючий і контрольно-коригуючий компоненти, тобто вчаться вміло застосовувати різноманітні методи, форми, прийоми навчання та сучасні технічні засоби в різних умовах для навчання всіх видів мовленнєвої діяльності;
- здійснювати розвиваючу функцію, а саме визначати шляхи формування та розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, його пізнавальних і розумових сил на матеріалі іноземної мови як навчального предмета;
- здійснювати виховну функцію, вирішувати завдання морального, культурно-естетичного, гуманістичного виховання учнів засобами іноземної мови;
- здійснювати гностичну функцію, аналізувати навчальний матеріал, виділяти в ньому об'єкти навчання, прогнозувати труднощі його засвоєння з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки учнів конкретного класу, об'єктивно оцінювати зміст, засоби навчання іноземної мови в різних умовах; вивчати та узагальнювати досвід навчання іноземних мов;
- здійснювати конструктивно-плануючу функцію, планувати і творчо конструювати навчальний процес в цілому, а також процес навчання конкретного навчального матеріалу (лексичного, граматичного, фонетичного, країнознавчого), планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці, в тому числі в інтересах індивідуалізації та диференціації навчання;
- здійснювати організаторську функцію (в органічному зв'язку з гностичною та конструктивно-плануючою функціями), тобто реалізувати плани (поурочні, серії уроків), творчо вирішувати педагогічні і методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: доц. Панова Л.С., ст. викл. Колесник І.В.

Викладачі: доц. Панова Л.С., ст. викл. Колесник І.В., ст. викл. Грицай А.М.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Об'єктом залікового контролю у VI семестрі є теоретичні знання та первинні професійно-методичні вміння, передбачені програмою з курсу методики (навчально-дослідницькі, планувальні та організаційні вміння).

Форма контролю:

- співбесіда з викладачем, яка передбачає відповіді на запитання та розв'язання методичних завдань з тем, що вивчались у VI семестрі.

Оцінювання:

Допуском до заліку є успішна поточна навчальна діяльність студента та задовільне відвідування практичних занять.

Оцінка **"зараховано"** виставляється за повні та грунтовні відповіді на запитання викладача, за вміння застосувати набуті знання для розв'язання практичних завдань.

Оцінка **"незараховано"** виставляється за відсутність міцних знань з теорії навчання, за невміння розв'язувати методичні завдання.

Об'єктом курсового екзамену у VII семестрі є теоретичні знання та професійно-методичні вміння, набуті студентом у результаті вивчення всього курсу методики у VI – VII семестрах.

Форма контролю:

– співбесіда з екзаменатором, у ході якої перевіряється глибина теоретичних знань з усіх розділів програми курсу методики, володіння термінологією та вміння творчо використовувати набуті знання при розв'язанні методичних завдань.

Оцінювання:

Допуском до екзамену є успішна поточна навчальна діяльність студента, задовільне відвідування практичних занять, виконання домашніх завдань.

Оцінка рівня теоретичної та практичної компетенції студента визначається оцінками "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

Оцінка **"відмінно"** ставиться за правильну, ґрунтовну та повну відповідь, творче висвітлення проблем та якісне виконання практичного завдання.

Оцінка **"добре"** ставиться за правильну, але недостатньо розгорнуту і ґрунтовну відповідь, нетворче висвітлення проблем та не зовсім якісне виконання практичного завдання.

Оцінка **"задовільно"** ставиться за в цілому правильну відповідь, яка проте характеризується порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем і недостатньо якісним виконанням практичного завдання.

Оцінка **"незадовільно"** ставиться за неправильну, неповну відповідь на питання білета, відсутність міцних знань з теоретичного курсу методики та неякісне виконання практичного завдання.

9. Мова: українська

ДППП 6. Практика усного та писемного мовлення

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 51 Модулів: 5+залік+екзамен Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 1836 год. Тижневих годин: I семестр – 11 год. II семестр – 10 год. III семестр – 7 год. IV семестр – 7 год. V семестр – 5 год. VI семестр – 4 год. VII семестр – 4 год. VIII семестр – 3 год.	**Нормативна** Рік підготовки: I- IV Семестри: I - VIII Лекції: - год. Лабораторні заняття: 1120 год. Самостійна робота: 358 год. Індивідуальна робота: 358 год. Вид контролю: V, VII семестри, диференційовані заліки I, II, III, IV, VI, VIII семестри, екзамени

I курс

2. Мета курсу: Практична мета полягає у формуванні у студентів лінгвістичної, комунікативної і країнознавчої компетенції. Професійно-педагогічна мета курсу полягає у формуванні комунікативно-методичної компетенції.

3. Опис курсу. Програма призначена для підготовки фахівців за напрямом: Педагогічна освіта, спеціальність “Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (дві мови)”. В основу програми покладено такі положення:

1. Навчання англійської мови носить професійно орієнтований характер, тому його мета та зміст визначаються в першу чергу комунікативними, пізнавальними та професійними потребами вчителя іноземної мови середніх навчальних закладів.
2. Оволодіння англійською мовою розглядається як надбання студентами ряду компетенцій, необхідних вчителю іноземної мови.
3. Оволодіння комунікативною компетенцією здійснюється у відповідності до основних положень теорії мовленнєвої діяльності та комунікації, мовний матеріал розглядається як засіб реалізації відповідного виду мовленнєвої діяльності, а при його відборі використовується функціонально-комунікативний підхід і весь курс іноземної мови носить комунікативно орієнтований характер.
4. Викладач і студент розглядаються як активні учасники навчального процесу.
5. Організація навчального процесу з англійської мови передбачає максимальне врахування потреб, інтересів та особистісних характеристик студента, який виступає як повноправний учасник процесу навчання,

побудованого на принципах свідомого партнерства і взаємодії з викладачем, що безпосередньо пов'язано з розвитком самостійності студента, його творчої активності та персональної відповідальності за результати навчання.

6. Університетський курс англійської мови є однією з ланок системи "школа – університет – післядипломна освіта" і як такий він продовжує шкільний курс і забезпечує підготовку до подальшої самостійної роботи в професійній сфері.

Курс практики усного та писемного мовлення в поєднанні з іншими практичними та теоретичними курсами, які передбачені навчальним планом, має забезпечити всебічну підготовку вчителя англійської мови, котрий здатен навчати та виховувати дітей засобами свого навчального предмету, а також закласти основу для подальшого професійно орієнтованого удосконалення володіння цією мовою. У зв'язку з цим навчання англійської мови в цьому курсі передбачає комплексну реалізацію практичної, виховної, освітньої, розвиваючої і професійно-педагогічної цілей. Виховна, освітня, розвиваюча і професійно-педагогічна цілі досягаються в процесі практичного оволодіння англійською мовою.

Практична мета полягає у формуванні у студентів лінгвістичної, комунікативної і країнознавчої компетенції. Лінгвістична компетенція охоплює знання системи мови і правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації, комунікативна компетенція передбачає здатність сприймати і породжувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, найбільш важливими з яких є сфери комунікації, ситуації спілкування з урахуванням адресату і характеру взаємодії партнерів, лінгвокраїнознавча компетенція включає в себе знання про основні особливості соціокультурного розвитку Об'єднаного Королівства і вміння здійснювати свою мовленнєву поведінку відповідно до них. Таким чином, практична мета курсу полягає в тому, щоб забезпечити достатньо вільне і функціонально адекватне володіння всіма видами мовленнєвої діяльності на англійській мові.

Професійно-педагогічна мета курсу полягає у формуванні комунікативно-методичної компетенції. Вона передбачає володіння мовою на адаптивному рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, та оволодіння вміннями педагогічною ситуацією, та оволодіння вміннями педагогічного спілкування (стимулювання мовленнєвої діяльності, організація мовленнєвої діяльності, її контроль тощо), які в процесі розвитку і збагачення в ході загально-педагогічної та спеціальної методичної підготовки дозволять студентам після закінчення вузу ефективно здійснювати професійні функції вчителя іноземної мови.

Реалізація практичної та професійно-педагогічної цілей поєднується з реалізацією виховної, загальноосвітньої та розвиваючої цілей. Курс практики усного та писемного мовлення має сприяти формуванню у студентів інтегральних світоглядних рис, гуманітарної, природонаукової та політичної культури; естетичному вихованню, розширенню їхнього загальноосвітнього і філологічного світогляду, формуванню в них активної життєвої позиції.

Курс практики мовлення розвиває логічне мислення студентів, їх іншомовні мовленнєві здібності, різні види пам'яті, увагу, уяву, загальномовленнєві та загальнонавчальні вміння, вміння самостійної роботи з мовним матеріалом тощо.

На державному екзамені з практики усного і писемного мовлення студент повинен показати практичне володіння мовленням на рівні програмних вимог, знання основ теорії мови, а також здатність та готовність реалізувати одержану підготовку в своїй майбутній практичній діяльності вчителя англійської мови.

1-й та 2-й рік (1-4 семестри) мовної та мовленнєвої підготовки вчителя іноземної мови – бакалавра становлять особливий етап, який має специфічний обсяг, характер і організацію матеріалу, цілі, зміст, методику роботи. На цьому етапі формуються основні автоматизми в області вимови, читання, письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формах. Однак уже в цей період навчання починається робота над формуванням уміння варіювати в мовленні засвоєний мовний матеріал залежно від сфер спілкування, мети комунікації. При такому підході до навчання в 1-2 семестрах закладаються основи володіння аудіюванням, говорінням, читанням та писемним мовленням, причому навчання студентів цих видів мовленнєвої діяльності має здійснюватися з урахуванням окремих елементів основних функціональних стилів мовлення. У 3-4 семестрах роботи проводиться на більш складному мовному матеріалі.

У 1-2 семестрах курс "Практика усного і писемного мовлення" має комплексний характер, об’єднуючи навчання практики усного і писемного мовлення, практичної фонетики і практичної граматики. У3-4 семестрах ці складові частини практичного курсу англійської мови викладаються як окремі дисципліни. Слід зазначити, що викладання зазначених курсів є чітко скоординованим. Курси практичної фонетики і практичної граматики забезпечують попередню обробку фонетичного і граматичного матеріалу, остаточне засвоєння якого дає практика усного і писемного мовлення.

4. Завдання курсу.

На кінець першого року навчання студенти повинні:

1) мати міцні навички вимови англійських звуків та міцні навички відтворення і вживання основних інтонаційних структур англійської мови;

2) мати міцні граматичні навички;

3) володіти основними граматичними та фонологічними термінами і знати різницю між фонетичною і граматичною системами української та англійської мови;

4) мати міцні навички вживання лексичних одиниць, які відповідають вивченим темам;

5) розуміти різні типи аудитивних текстів на знайому тематику, за умови, що текст звучить у нормальному розмовному темпі;

6) спілкуватися достатньо легко і впевнено у ситуаціях, які виникають в межах вивчених тем, демонструючи уміння долати перепони непорозуміння;

7) вміти читати оригінальну художню літературу та тексти побутової тематики з різними цільовими установками;

8) вміти писати особисті листи, твори, які містять нескладні за змістом описи, повідомлення або міркування на знайомі теми.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Викладачі: викл. Майстренко О.М., викл. Оврамець І.А., викл. Сливка В.П., викл. Смелянська В.В., викл. Чуйкова О.В., викл. Кресан Т.Д., ст..викл. Тимченко Т.М., викл. Пономаренко О.В., викл. Литвиненко Т.Б., ст..викл. Литвиненко С.П., викл. Плотніков Є.О., викл. Тонконог Л.М., викл. Данильченко Н.В., ст..викл. Москалець О.О.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Письмова частина екзамену

1. Тестування рівня сформованості навичок орфографії.
2. Тестування рівня сформованості лексико-граматичних навичок.
3. Тестування рівня розуміння монологічного тексту при аудіюванні (обсяг тексту 1,5-2 машинописних сторінки).
4. Тестування рівня сформованості вмінь ознайомлювального читання оригінального художнього тексту (обсяг тексту 1,5-2 машинописних сторінки).

Усна частина екзамену

1. Бесіда за заданою мовленнєвою ситуацією по одній із засвоєних тем (без підготовки).
2. Читання вголос уривку з оригінального художнього тексту з наступним переказом і оцінкою прочитаного. Обсяг тексту – 1,5 стор., мовний матеріал – в межах вивченого і доступний для самостійного розуміння на основі здогадки. Час підготовки: до 15 хв.
3. Переклад лексичних одиниць в межах вивченої тематики на наведення прикладів, їх використання в окремих реченнях та мікроситуаціях**.**

9. Мова: англійська

II курс

2. Мета курсу: Практична мета полягає у формуванні у студентів лінгвістичної, комунікативної і країнознавчої компетенції. Професійно-педагогічна мета курсу полягає у формуванні комунікативно-методичної компетенції.

3. Опис курсу. Програма призначена для підготовки фахівців за напрямом: Педагогічна освіта, спеціальність “Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (дві мови)”. В основу програми покладено такі положення:

1. Навчання англійської мови носить професійно орієнтований характер, тому його мета та зміст визначаються в першу чергу комунікативними, пізнавальними та професійними потребами вчителя іноземної мови середніх навчальних закладів.

2. Оволодіння англійською мовою розглядається як надбання студентами ряду компетенцій, необхідних вчителю іноземної мови.

3. Оволодіння комунікативною компетенцією здійснюється у відповідності до основних положень теорії мовленнєвої діяльності та комунікації, мовний матеріал розглядається як засіб реалізації відповідного виду мовленнєвої діяльності, а при його відборі використовується функціонально-комунікативний підхід і весь курс іноземної мови носить комунікативно орієнтований характер.

4. Викладач і студент розглядаються як активні учасники навчального процесу.

5. Організація навчального процесу з англійської мови передбачає максимальне врахування потреб, інтересів та особистісних характеристик студента, який виступає як повноправний учасник процесу навчання, побудованого на принципах свідомого партнерства і взаємодії з викладачем, що безпосередньо пов’язано з розвитком самостійності студента, його творчої активності та персональної відповідальності за результати навчання.

6. Університетський курс англійської мови є однією з ланок системи "школа – університет – післядипломна освіта" і як такий він продовжує шкільний курс і забезпечує підготовку до подальшої самостійної роботи в професійній сфері.

Курс практики усного та писемного мовлення в поєднанні з іншими практичними та теоретичними курсами, які передбачені навчальним планом, має забезпечити всебічну підготовку вчителя англійської мови, котрий здатен навчати та виховувати дітей засобами свого навчального предмету, а також закласти основу для подальшого професійно орієнтованого удосконалення володіння цією мовою. У зв’язку з цим навчання англійської мови в цьому курсі передбачає комплексну реалізацію практичної, виховної, освітньої, розвиваючої і професійно-педагогічної цілей. Виховна, освітня, розвиваюча і професійно-педагогічна цілі досягаються в процесі практичного оволодіння англійською мовою.

Практична мета полягає у формуванні у студентів лінгвістичної, комунікативної і країнознавчої компетенції. Лінгвістична компетенція охоплює знання системи мови і правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації, комунікативна компетенція передбачає здатність сприймати і породжувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, найбільш важливими з яких є сфери комунікації, ситуації спілкування з урахуванням адресату і характеру взаємодії партнерів, лінгво-країнознавча компетенція включає в себе знання про основні особливості соціокультурного розвитку Сполученого Королівства і вміння здійснювати свою мовленнєву поведінку відповідно до них. Таким чином, практична мета курсу полягає в тому, щоб забезпечити достатньо вільне і функціонально адекватне володіння всіма видами мовленнєвої діяльності на англійській мові.

Професійно-педагогічна мета курсу полягає у формуванні комунікативно-методичної компетенції. Вона передбачає володіння мовою на адаптивному

рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, та оволодіння вміннями педагогічною ситуацією, та оволодіння вміннями педагогічного спілкування (стимулювання мовленнєвої діяльності, організація мовленнєвої діяльності, її контроль тощо), які в процесі розвитку і збагачення в ході загально-педагогічної та спеціальної методичної підготовки дозволять студентам після закінчення вузу ефективно здійснювати професійні функції вчителя іноземної мови.

Реалізація практичної та професійно-педагогічної цілей поєднується з реалізацією виховної, загальноосвітньої та розвиваючої цілей. Курс практики усного та писемного мовлення має сприяти формуванню у студентів інтегральних світоглядних рис, гуманітарної, природонаукової та політичної культури; естетичному вихованню, розширенню їхнього загальноосвітнього і філологічного світогляду, формуванню в них активної життєвої позиції.

Курс практики мовлення розвиває логічне мислення студентів, їх іншомовні мовленнєві здібності, різні види пам'яті, увагу, уяву, загальномовленнєві та загальнонавчальні вміння, вміння самостійної роботи з мовним матеріалом тощо.

На державному екзамені з практики усного і писемного мовлення студент повинен показати практичне володіння мовленням на рівні програмних вимог, знання основ теорії мови, а також здатність та готовність реалізувати одержану підготовку в своїй майбутній практичній діяльності вчителя англійської мови.

1-й та 2-й рік (1-4 семестри) мовної та мовленнєвої підготовки вчителя іноземної мови – бакалавра становлять особливий етап, який має специфічний обсяг, характер і організацію матеріалу, цілі, зміст, методику роботи. На цьому етапі формуються основні автоматизми в області вимови, читання, письма, структурного оформлення мовлення в усній та письмовій формах. Однак уже в цей період навчання починається робота над формуванням уміння варіювати в мовленні засвоєний мовний матеріал залежно від сфер спілкування, мети комунікації. При такому підході до навчання в 1-2 семестрах закладаються основи володіння аудіюванням, говорінням, читанням та писемним мовленням, причому навчання студентів цих видів мовленнєвої діяльності має здійснюватися з урахуванням окремих елементів основних функціональних стилів мовлення. У 3-4 семестрах роботи проводиться на більш складному мовному матеріалі.

У 1-2 семестрах курс "Практика усного і писемного мовлення" має комплексний характер, об'єднуючи навчання практики усного і писемного мовлення, практичної фонетики і практичної граматики. У3-4 семестрах ці складові частини практичного курсу англійської мови викладаються як окремі дисципліни. Слід зазначити, що викладання зазначених курсів є чітко скоординованим. Курси практичної фонетики і практичної граматики забезпечують попередню обробку фонетичного і граматичного матеріалу, остаточне засвоєння якого дає практика усного і писемного мовлення.

Викладання курсу практики усного і писемного мовлення здійснюється на основі сучасних методів, прийомів, засобів і форм навчання, які сприяють реалізації всіх цілей навчання мови, а також оптимізації, інтенсифікації, гуманізації процесу навчання, які забезпечуються його комунікативною спрямованістю. Застосуванням різних режимів роботи в аудиторії, ситуативно-

рольового, інтенсивного та індивідуалізованого навчання, оптимальним співвідношенням аудиторної, домашньої, лабораторної та позааудиторної роботи студентів.

Весь навчальний процес має професійну спрямованість. Значна увага приділяється формуванню професійних умінь: чітко, розбірливо і виразно говорити перед аудиторією, чітко і правильно писати на дошці, помічати і виправляти мовні помилки, вміти тримати себе перед аудиторією, перевіряти письмові роботи тощо. Також студенти знайомляться зі змістом шкільних підручників, навчальних посібників, засвоюють лексичний матеріал, необхідний для педагогічного спілкування.

4. Завдання курсу.

На кінець другого року навчання студент повинен уміти правильно з погляду вимови, вживати засвоєні лексичні одиниці і граматичні структури, викладати в діалогічному і монологічному мовленні свої думки на вивчені побутові, суспільно-політичні, культурно-естетичні та професійно-педагогічні теми, використовуючи потрібні стилістичні та емоційно-модальні засоби мови, розуміти діалогічне і монологічне мовлення в тому самому колі тем; розуміти літературно-художні та суспільно-політичні тексти, володіти навичками виразного читання вголос, уміти правильно в графіко-орфографічному, лексичному, граматичному і стилістичному відношенні висловлювати свої думки в письмовій формі в межах вивчених тем, уміти давати правильний письмовий і усний переклад на рідну мову літературно-художніх та суспільно-політичних текстів та уміти дати правильний усний і письмовий переклад з англійської мови на українську і з української на англійську усних висловлювань по вивченим темам.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки підготовки.

6. Викладачі: викл. Майстренко О.М., викл. Оврамець І.А., викл. Смелянська В.В., викл. Пономаренко О.В., викл. Литвиненко Т.Б., ст..викл. Литвиненко С.П., викл. Тонконог Л.М., ст..викл. Москалець О.О., ст..викл. Абрамович А.М., доц. Близнюк О.І., ст..викл. Грицай А.М., ст..викл. Волощук І.І., ст..викл. Колесник І.В., доц. Панова Л.С., ст..викл. Чувакова Т.Г.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

<u>Письмова частина екзамену</u>

1. Тестування рівня сформованості навичок орфографії.
2. Тестування рівня сформованості лексико-граматичних навичок.
3. Тестування рівня розуміння монологічного тексту при аудіюванні (обсяг тексту 1,5-2 машинописних сторінки).
4. Тестування рівня сформованості вмінь ознайомлювального читання оригінального художнього тексту (обсяг тексту 1,5-2 машинописних сторінки).

Усна частина екзамену

1. Бесіда за заданою мовленнєвою ситуацією по одній із засвоєних тем (без підготовки).
2. Ознайомлювальне читання оригінального художнього тексту з наступним переказом і оцінкою прочитаного. Обсяг тексту – 1,5 стор., мовний матеріал – в межах вивченого і доступний для самостійного розуміння на основі здогадки. Час підготовки: до 15 хв.
3. Читання вголос уривку з оригінального тексту (обсяг – 10-15 рядків; час підготовки – 5 хв.).

9. Мова: англійська

ДППП 7. Практична фонетика

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 4 Модулів: 5+екзамен Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 144 год. Тижневих годин: III семестр – 2 год. IV семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III- II Семестри: III - IV Лекції: - год. Лабораторні заняття: 70 год. Самостійна робота: 38 год. Індивідуальна робота: 36 год. Вид контролю: IV, семестр, екзамен

2. Мета курсу: ознайомити студентів з фонетичною будовою англійської мови, виробити і автоматизувати у них навички правильної вимови, а також сприяти оволодінню елементами професійної підготовки.

3. Опис курсу. Програма призначена для підготовки фахівців за напрямом: Педагогічна освіта, спеціальність “Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (дві мови)”.

Курс практичної фонетики – це частина практичного курсу англійської мови. Мета курсу – ознайомити студентів з фонетичною будовою англійської мови, виробити і автоматизувати у них навички правильної вимови, а також сприяти оволодінню елементами професійної підготовки.

Протягом другого року навчання студенти закріплюють і значно розширюють знання, здобуті на першому курсі, повністю оволодівають англійськими вимовними навичками, передбаченими програмою для першого і другого курсів, ознайомлюються з теоретичною частиною практичного курсу і дістають максимум фонетичної підготовки, що дає змогу майбутньому вчителеві ефективно працювати над постановкою англійської вимови.

Робота над вимовою ведеться в тісному зв'язку з іншими дисциплінами практичного курсу англійської мови і на зіставленні вимовних норм англійської і рідної мов.

Аудитивне і артикуляційне спостереження, аналіз фонетичних явищ та наступне їх відтворення визначають методи роботи з курсу практичної фонетики.

Вся робота з курсу фонетики базується на широкому використанні звуковідтворюючої і звукозаписуючої апаратури. Відтворення того чи іншого фонетичного явища ведеться за моделями, записаними на плівку.

Навчальний матеріал включає навчаючі, контролюючі і творчі вправи найрізноманітнішого типу (від однослівного речення до зв'язного тексту), що базується на структурно-граматичному і лексичному матеріалі другого року навчання.

Всі види роботи виконуються в аудиторії, в лабораторії і дома. Кожні дві години аудиторних занять передбачають одну годину роботи в лабораторії і одну годину роботи дома.

В результаті опрацювання цього курсу студент дістає необхідну фонетичну підготовку в плані практичного володіння англійською мовою.

1. Голосні і приголосні фонеми.

Дальша робота над постановкою вимови голосних приголосних фонем.

Ознайомлення з повною лінгвістичною класифікацією голосних і приголосних фонем. Узагальнені відомості про процес асиміляції. Виділення основних труднощів в роботі над англійськими звуками і шляхи запобігання можливим помилкам.

2. Інтонація.

Дальша робота над активізацією вивчених інтонаційних структур з деяким розширенням кола значень, які вони виражають.

Поняття про емфатичний фразовий наголос.

Введення нових інтонаційних структур.

Високе падіння.

Низька висхідна шкала + високе падіння (High Fall).

Спадна шкала + високе падіння (High Fall).

Використання високого падіння для емфатичного виділення комунікативного центру синтагми для вираження високого ступеня зацікавленості в предметі бесіди:

Yes.

It was wonderful.

Why did you do that?

How very noble of you.

Спосіб емфатичного виділення більш ніж одного слова в смисловій групі вживанням кількох знижень в межах однієї синтагми:

I don't want anything.

Низька рівна шкала + низький спадний тон.

В розповідних реченнях, закінчених, стриманих, що виражають відсутність зацікавленості в предметі бесіди:

I'm not surprised.

В спеціальних запитаннях, стриманих, що не виражають зацікавленості в предметі бесіди, часто недружелюбних:

What's so difficult about it?

Низька рівна шкала + низький висхідний тон в розповідних реченнях, незакінчених за змістом, що виражають невпевненість або протилежний погляд; в репліках, що спонукають до продовження бесіди:

It wasn't as bad as that.

It's very nice of you.

Зіставлення всіх інтонаційних структур з типами речень.

Основні труднощі в роботі над англійською інтонацією і шляхи запобігання можливим помилкам.

4. Завдання курсу. На кінець курсу студент має набути необхідну фонетичну підготовку в плані практичного володіння англійською мовою.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Викладачі: канд.. філол.. наук Карпусь Л.Б. викл. Чуйкова О.В.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

На іспитах студенти повинні показати знання з теоретичних питань, вміти виразно прочитати уривок з оригінальної літератури,, затранскрибувати та занотувати підкреслені в тексті речення, прокоментувати вживання в тексті інтонаційних структур, пояснити підкреслені в тексті фонетичні явища, відтворити по пам'яті один з вивчених протягом року текстів або віршів близько до його інтонаційного оформлення носієм мови.

9. Мова: англійська

ДППП 8. Практична граматика

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 9,5 Модулів: 5+екзамен Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 342 год. Тижневих годин: III семестр – 3 год. IV семестр – 2,5 год. V семестр – 2 год. VI семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: II- III Семестри: III - VI Лекції: - год. Лабораторні заняття: 174 год. Самостійна робота: 84 год. Індивідуальна робота: 84 год. Вид контролю: VI, семестр, екзамен

2. Мета курсу:

Оволодіння граматичними структурами живої розмовної мови з урахуванням її сучасних тенденцій

3. Опис курсу.

Програма передбачає вивчення граматики англійської мови як систематичного курсу, розрахованого на 210 годин, на другому та третьому курсах. У програмі робиться наголос на оволодіння граматичними структурами живої розмовної мови з урахуванням її сучасних тенденцій. Цим зумовлена загальна функціонально-синтаксична спрямованість програми, в тому числі і розділу «Морфологія»,в якому морфологічні форми ув′язуються з тими синтаксичними функціями, які вони виконують у реченні і словосполученні. Програма передбачає постійний зв′язок навчальної роботи з граматики і з практики мови, і безпосередній контакт викладачів граматики і практики мови.

4. Завдання курсу.

Дати студентові практичні знання граматичної будови англійської мови, необхідні для підготовки вчителя середньої школи, і виробити міцні навички граматично правильної англійської мови в її усній і письмовій формі.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки

6. Викладачі: доц. Панова Л.С., доц. Таран О.М., викл. Кресан Т.Д., ст. викл. Колесник І.В., ст. викл. Грицай А.М., ст. викл. Воло щук І.І.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

9. Мова: англійська

ДППП 9. Країнознавство

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: V семестр –1,5 год. VI семестр –1 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III Семестри: V-VI Лекції: 24 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 23 год. Індивідуальна робота: 23год. Вид контролю: VI семестр, залік

Вибіркові навчальні дисципліни

2.1.За вибором університету

ДВУ 1. Вступ до спеціальності

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: І семестр: 2	**За вибором університету** Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теорет. підгот.): 14 год Семінарські заняття: 4 год Лабораторні заняття: 12 год Самостійна робота: 12 год Індивідуальна робота: 12 год Вид контролю: І семестр – залік

2. Мета курсу: ознайомлення студентів із значенням, змістом, особливостями обраного фаху, розвиток у них професійного інтересу, формування правильного розуміння своєї спеціальності і перспективного погляду на неї.

3. Опис курсу:

Змістовий модуль І. Підготовка і професійне формування особистості вчителя. (Зміст і організація навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти. Самостійна робота студентів. Професійне самовиховання вчителя. Культура навчальної праці студента. Педагогічна практика у системі підготовки вчителя. Правові засади підготовки сучасного вчителя.)

Змістовий модуль ІІ. Загальна характеристика педагогічної професії. (Характеристика професійної діяльності вчителя. Особистість учителя. Професійна компетентність учителя.)

4. Завдання курсу:

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти сучасні наукові поняття та терміни;
- уміти працювати з літературними джерелами, довідниками, бібліографічними виданнями, каталогами, картотеками;
- уміти слухати і конспектувати лекції;
- уміти фіксувати навчальну та наукову інформацію, оформляти конспекти, реферати;
- знати базовий фактологічний матеріал, вміти аналізувати та узагальнювати.

5. Статус у навчальному плані.

Вибірковий курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.пед.н., проф. Яковець Н.І., к.пед.н., доц. Стрельнікова Н.М., к.пед.н., доц. Василюк А.В., к.пед.н., доц. Володченко Ж.М., к.пед.н., доц. Дубровська Л.О.

7. Форми та методи навчання.

Лекції, семінарські та лабораторні заняття, індивідуальні та самостійна робота, співбесіда, диспут, дидактичні ігри, виконання науково-дослідних завдань, використання логічних схем, таблиць тощо.

8. Оцінювання.

Підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок, одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських та лабораторних заняттях, робота на лекціях, тематичні тести, реферати, підсумковий тест.

9. Мова: українська.

ДВУ 2. Основи педагогічної майстерності

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 5 Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 1,5 3 семестр: 1 4 семестр – 2	За вибором університету Рік підготовки: 2 Семестри: 3,4 Лекції (теорет. підгот.): 10 год Семінарські заняття: - Лабораторні заняття: 48 год Самостійна робота: 26 год Індивідуальна робота: 24 год Вид контролю: 4 семестр – залік

2. Мета курсу: формування у студентів потреби професійного розвитку, усвідомлення ними необхідності постійного самовдосконалення та визначення шляхів педагогічної майстерності.

3. Опис курсу.

Змістовий модуль 1. Особистість вчителя у педагогічному процесі. Учитель нової формації. Ідеальна абстрактна модель особистості вчителя.

Змістовий модуль 2. Внутрішня техніка педагога. Увага та спостережливість. Уява та фантазія як фактор творчої діяльності вчителя. Техніка ***створення*** робочого самопочуття у процесі педагогічної діяльності.

Змістовий модуль 3. Техніка зовнішнього самовираження вчителя. Мова вчителя як засіб педагогічної майстерності. Майстерність невербального самовираження. Комунікативна культура вчителя.

Змістовий модуль 4. Майстерність професійного спілкування. Педагогічне спілкування як різновид професійного. Культура індивідуального стилю спілкування педагога. Майстерність конструктивного спілкування.

Змістовий модуль 5. Дидактична майстерність вчителя. Майстерність створення сприятливої робочої атмосфери на уроці. Майстерність вчителя в активізації пізнавальної діяльності учнів. Майстерність створення ситуації успіху.

4. Завдання курсу: розвивати у майбутніх вчителів уявлення про педагогічну діяльність як рефлексивне керування діяльністю учня (переміщення його у позицію активного суб'єкта навчання; розвиток його здатності до самоуправління власною діяльністю; організація процесу навчання як вирішення навчально-пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії з учнями); створити умови для формування у студентів гуманної позиції щодо розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності; допомогти студентам опанувати механізми використання особистого потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання й виховання, оволодіти елементами педагогічної техніки керування собою; розкрити засоби й напрямки цілеспрямованого професійного вдосконалення.

5. Статус у навчальному плані.

Вибірковий курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: ст. викл. Ковальчук О.М., доц. Кучерявець В.Г., ст. викл. Дубровський В.Л., ст. викл. Шевчук М.О.

7. Форми та методи навчання:

Лекції, практичні та лабораторні заняття з використанням методів активного навчання (рольові ігри, дискусії, елементи мікро викладання, тренінги); індивідуальна робота та самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержані студентом за окремі оцінювані форми навчальної діяльності.

9. Мова : українська.

ДВУ 3. Сучасні педагогічні технології

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 3 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 108 Тижневих годин – 6 семестр – 1 7 семестр – 2	За вибором університету Рік підготовки – 3 – 4 Семестр – 6, 7 Лекції (теоретична підготовка) – 18год. Семінарські заняття – 18 год. Лабораторні заняття – 20 год. Самостійна робота – 26 год. Індивідуальна робота – 26год. Вид контролю: 7 семестр - екзамен

2. Мета курсу: всебічно розкрити зміст сучасної парадигми освіти в Україні, ознайомити з існуючими навчальними та виховними технологіями, зосередити увагу на потребу технологічного потенціалу вчителя в умовах реформування освіти в Україні.

3. Опис курсу:

Змістовий модуль І. Соціально-педагогічні та наукові основи сучасних педагогічних технологій.

Змістовий модуль ІІ. Особистісно орієнтовані освітні технології.

Змістовий модуль ІІІ. Технології виховання у сучасній школі.

4. Завдання курсу:

Як підсумок засвоєння курсу студенти мають:

- володіти знаннями змісту сучасної парадигми освіти в Україні, розкрити сутність чинників, які вплинули на технологізацію освіти в Україні;
- вміти пояснити етапи розвитку педагогічної технології, сутність поняття «технологія», аналізувати наукові джерела цього поняття;
- пояснити ієрархію поняття «технологія» в педагогіці;
- знати базові сучасні навчальні та виховні технології;
- демонструвати навички застосування нових технологій навчання та виховання у практичній діяльності: на уроці та в позакласній виховній діяльності.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.пед.н., проф. Яковець Н.І., к.пед.н., доц. Крига Т.І., к.пед.н., доц. Володченко Ж.М., к.пед.н., доц. Дубровська Л.О., ст. викл. Солова В.М., ст. викл. Шевчук М.О.

7. Форми та методи навчання.

Лекції, семінарські та лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів навчання (робота в парах, мікрофон, робота в малих групах, дискусійні технології, технології ситуативного моделювання); індивідуальна робота: написання рефератів, самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, лекціях, тематичні тести, індивідуальні дослідні завдання, підготовка навчальних та виховних форм, підсумковий екзамен.

9. Мова: українська.

ДВУ4. Методика виховної роботи (в ЛОТ)

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2 Модулів: 3 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 6 семестр – 2 год	Вибіркова навчальна дисципліна Рік підготовки: 3 Семестри: 6 Лекції: 10 Лабораторні заняття: 20 Самостійна робота: 12 Індивідуальна робота: 12 Вид контролю: 6 семестр - залік

2. Мета курсу: забезпечити засвоєння знань, сформувати уміння й навички, які необхідні для вирішення завдань літньої виховної практики.

3. Опис курсу.

Змістовий модуль 1. Особливості оздоровчо-виховного процесу **в** літній період. Мета, завдання літньої виховної практики. Специфіка роботи в різних типах виховних закладів. Планування виховної роботи в ДЛОТ. Поточна та звітна документація студента. Гра – основний вид діяльності літнього відпочинку дітей, засіб розвитку творчої особистості.

Змістовий модуль 2. Система виховної роботи в ДЛОТ. Періоди табірної зміни, основні напрямки і форми виховної діяльності вожатого ДЛОТ.

Змістовий модуль 3. Психолого – педагогічні основи організації літнього оздоровчого процесу. Технології діяльності вожатого з різними категоріями дітей в ДЛОТ. Особливості діагностичної та профілактичної роботи вожатого з організації літнього оздоровчо – виховного процесу.

4. Завдання курсу.

Завданнями курсу є:

- закріплення, поглиблення і збагачення психолого – педагогічних, спеціальних знань, їх застосування у вирішенні конкретних виховних задач;
- виховання стійкого інтересу й любові до роботи з дітьми, потреби у професійно – педагогічному самовихованні й самоосвіті;
- вироблення творчого підходу до виховної діяльності;
- знайомство з сучасним станом виховної роботи в таборі та інших позашкільних виховних закладах, передовим педагогічним досвідом.

5. **Статус у навчальному плані.**

Вибіркова дисципліна за вибором університету.

6. Лектори: ст. викл. Шевчук М.О., доц. Дубровська Л.О., ст. викл. Солова В.М.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та лабораторні заняття з використанням методів інтерактивного навчання (ігри, дискусії, технології інтерактивного навчання); індивідуальна робота (підготовка індивідуально – дослідницької роботи у вигляді реферату, розробка колективних творчих справ за різними напрямками виховної роботи, підготовка планів – конспектів виховн іни психолого-педагогічного спрямування, а також на природничо-науковий та професійно-практичний цикли дисциплін, знання яких є основною базою професійної підготовки викладачів.

Мета та завдання практики: оволодіти навичками самостійної розробки та проведення уроків з географії, біології та основ економіки, складання календарного та тематичного планів та планів-конспектів уроків, здійснення контролю знань, вмінь та навиків учнів, проведення психолого-педагогічного вивчення учнів, виконання обов’язків класного керівника, організація і проведення еколого-краєзнавчої та позакласної роботи, вміння облаштовувати кабінет географії та використовувати сучасні аудіовізуальні та комп’ютерні засоби навчання, використання прогресивних інноваційних технологій навчання.

9. Мова: українська.

ДВУ 5. Друга іноземна мова (французька)

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 26 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 936 год. Тижневих годин: V семестр – 8 год. VI семестр – 7 год. VII семестр – 7 год. VIII семестр – 4 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III - IV Семестри: V - VIII Лекції: - год. Лабораторні заняття: 468 год. Самостійна робота: 234 год. Індивідуальна робота: 234 год. Вид контролю: V ,VII семестр, диференційовані заліки VI, VIII семестр, екзамен

2. Мета курсу: Практична мета полягає в оволодінні студентами знаннями про систему мови і правила її функціонування в процесі іншомовної комунікації, формування у них здатності сприймати і породжувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації і засвоєння ними базових знань про географічне положення, історію, культуру, політичний устрій, економіку країни, мову якої вони вивчають. Отже, практична мета курсу полягає в тому, щоб забезпечити достатнє для кваліфікованого викладання французької мови у I-IX класах середньої школи володіння усіма видами мовленнєвої діяльності на англійській мові.

Професійно-педагогічна мета навчання французької мови у курсі "Французька мова як друга іноземна" полягає у формуванні умінь педагогічного спілкування (стимулювання мовленнєвої діяльності, її організація, контроль і корекція тощо), а також умінь адаптувати своє мовлення відповідно до конкретної педагогічної ситуації.

3. Опис курсу.

Програма призначена для підготовки фахівців за напрямом: Педагогічна освіта, спеціальність “Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (дві мови)”.

В основу програми покладено такі положення:

1. Навчання французької мови як другої спеціальності носить професійно орієнтований характер, тому його мета та зміст визначаються комунікативними, пізнавальними та професійними потребами вчителя іноземної мови середньої загальноосвітньої школи.

2. Курс "Французька мова як друга іноземна” є першою ланкою системи "вуз - підвищення кваліфікації - самоосвіта" і як такий він забезпечує підготовку до подальшої самостійної роботи в професійній сфері.

3. Оволодіння французькою мовою як другою спеціальністю розглядається як надбання студентами ряду компетенцій, необхідних вчителю англійської мови.

4. Оволодіння комунікативною компетенцією здійснюється у відповідності до основних положень теорії мовленнєвої діяльності та комунікації, мовний матеріал розглядається як засіб реалізації відповідного виду мовленнєвої діяльності, а при його відборі використовується функціонально-комунікативний підхід і весь курс носить комунікативний характер.

5. Викладач і студент є активними учасниками навчального процесу, побудованого на принципах свідомого партнерства.

Курс "Французька мова як друга іноземна” в поєднанні з іншими практичними та теоретичними курсами, передбаченими навчальним планом, має забезпечити підготовку кваліфікованого вчителя французької мови для I-IX класів середньої школи, здатного засобами свого предмету навчати та виховувати дітей, а також закласти основу для подальшого професійно-орієнтованого удосконалення володіння цією мовою. У зв'язку з цим навчання англійської мови у цьому курсі передбачає комплексну реалізацію практичної, виховної, освітньої, розвиваючої і професійно-педагогічної цілей. Виховна, освітня, розвиваюча і професійно-педагогічна цілі досягаються в процесі практичного оволодіння іноземною мовою.

Реалізація практичної та професійно-педагогічної цілей поєднується з реалізацією виховної, загальноосвітньої та розвиваючої цілей. Курс "Французька мова як друга іноземна" сприяє розширенню загальноосвітнього та філологічного світогляду студентів, їх естетичному вихованню. Даний курс розвиває логічне мислення студентів, їх іншомовні мовленнєві здібності, пам'ять, уяву, загальні навчальні уміння, уміння самостійної роботи з мовним матеріалом тощо.

Курс "Французька мова як друга іноземна" викладається протягом трьох років навчання, з 5-го по 10-й семестри. Цей період поділяється на два етапи, які різняться за обсягом, характером і організацією матеріалу, цілями, змістом і методикою роботи.

Перший етап охоплює приблизно половину першого семестру. На цьому етапі формуються основні автоматизми в області вимови, читання, письма, структурного оформлення мовлення в усній і письмовій формах та закладаються основи володіння аудіюванням, говорінням, читанням та писемним мовленням на елементарному комунікативному рівні.

На другому етапі, 2-й-6-й семестри, пропонується розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності. Мовлення студентів стає змістовнішим, складнішим, більш аргументованим за структурою мовного та мовленнєвого матеріалу. На цьому етапі широко використовуються вправи, що імітують умови природного спілкування французькою мовою, застосовуються різні види і форми самостійної роботи студентів, широко використовуються парні форми роботи і робота в малих групах.

У 5-му і 6-му семестрах завершується оволодіння основами усного і писемного мовлення. В цей період послідовніше здійснюється комунікативно-

пізнавальне навчання, пов'язане з підвищенням змістовності мовлення студентів.

На державному екзамені з французької мови як другої спеціальності студент повинен показати практичне володіння англійською мовою на рівні програмних вимог, а також здатність та готовність реалізувати одержану підготовку в своїй майбутній практичній діяльності вчителя французької мови.

4. Завдання курсу.

При вивченні французької мови як другої спеціальності студент повинен уміти використовувати навички і вміння, якими він оволодів, вивчаючи англійську мову та інші практичні і теоретичні курси.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу вибіркові навчальні дисципліни за вибором університету.

6. Викладачі: ст. викл. Копенкіна Л.О., викл. Чайка Л.М.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Перший рік навчання

Письмова частина екзамену:

1. Диктант (130-150 повнозначних слів).
2. Диктант-переклад.
3. Тестування розуміння фабульного тексту.
4. Тестування розуміння прочитаного адаптованого тексту - 800-1000 знаків.

Усна частина екзамену

1. Читання вголос і переклад уривку адаптованого художнього тексту (10-12 рядків), час підготовки - 5 хвилин.
2. Читання про себе адаптованого художнього тексту (обсяг 2000 др. знаків) з наступним переказом (підготовка - 20 хвилин).
3. Усне повідомлення - бесіда за заданою мовленнєвою ситуацією по одній із засвоєних тем (без підготовки).

Другий рік навчання

Письмова частина екзамену:

1. Диктант (150-180 повнозначних слів).
2. Диктант-переклад.
3. Тестування розуміння фабульного тексту(час звучання – 2 хв.).
4. Тестування розуміння прочитаного адаптованого тексту - 1300 знаків.

Усна частина екзамену

1. Читання вголос і переклад уривку адаптованого художнього тексту (12 рядків), час підготовки - 5 хвилин.
2. Читання про себе оригінального художнього чи науково-популярного тексту (обсяг 3000 др. знаків) з наступним переказом (підготовка - 20 хвилин).
3. Усне повідомлення і бесіда за заданою мовленнєвою ситуацією по одній із засвоєних тем (без підготовки).
4. Виправлення помилок у письмовому перекладі, побудованому на лексико-граматичному матеріалі підручників французької мови для 6-7 класів загальноосвітніх шкіл (обсяг перекладу – 6 речень).

Третій рік навчання

Письмова частина екзамену:

1. Диктант (обсяг - 180-200 повнозначних слів).
2. Диктант-переклад
3. Тестування розуміння аудитивного тексту (час звучання - 2,5 хв.)
4. Тестування рівня розуміння ознайомлювального читання оригінального художнього тексту (3000 друкованих знаків).
5. Виправлення помилок у письмовому перекладі, побудованому на лексико-граматичному матеріалі підручників з іноземної мови для середньої загальноосвітньої школи - 8-9 клас (обсяг - 10 речень) або у письмовому творі (обсяг 250-300 слів).

Усна частина екзамену:

1. Читання вголос уривку з оригінального художнього тексту (12-15 рядків).
2. Ознайомлювальне читання оригінального художнього тексту з наступним переказом і оцінкою прочитаного. Обсяг тексту - 3500-4000 друкованих знаків, час підготовки -20хв.
3. Усне повідомлення і бесіда за заданою мовленнєвою ситуацією по одній із засвоєних тем (без підготовки).

9. Мова: французька

ДВУ 5. Друга іноземна мова (німецька)

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 26 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 936 Тижневих годин: V семестр –8 год. VI семестр –7 год. VII семестр – 7 год. VIII семестр – 4год.	**Нормативна** Рік підготовки: Ш, IV, V Семестри: IV, V,VI, VII, VIII Практичні заняття: 468 год. Самостійна робота: 234 год. Індивідуальна робота: 234 год. Вид контролю: V ,VII,семестр, залік VI, VIII семестр, екзамен

III курс

2. Мета курсу: підготовка кваліфікаційних вчителів німецької мови основної школи. Випускники повинні володіти міцними навичками вимови, активним словником (близько 2 800 слів і фразеологічних одиниць), основами граматичної будови німецької мови, необхідними вміннями та навичками німецької мови, мати достатній рівень знань з теорії німецької мови.

3. Опис курсу.

На третьому курсі починається робота над усіма видами мовленнєвої діяльності.

Розподіл основного матеріалу базується на тематичному принципі. Лексичні, фонетичні та граматичні явища вивчаються в комплексі по мірі проходження окремих розмовних тем.

Велике значення приділяється домашньому читанню.

Основними видами письмових робіт є орфографічні диктанти та диктанти-переклади.

При навчанні аудіюванню пропонуються аудіотексти в межах тематики, яка вивчається.

4. Завдання курсу.

Студенти повинні оволодіти такими практичними навичками та вміннями:

- розуміти німецьку мову в темпі близькому до нормального

- вміти вести бесіди на побутові, педагогічні, літературні та суспільно-політичні теми

- вміти чітко і послідовно висловлювати думки в монологічній формі

- розуміти тексти з художньої літератури 19-20 ст. і тексти суспільно-політичного характеру, користуючись в разі потреби словником

- володіти навичками правильного і виразного читання

- вміти правильно (згідно з нормами граматики, графіки та орфографії) висловлювати думки в письмовій формі.

5. Статус у навчальному плані.

Вибіркова навчальна дисципліна

6. Лектор: доцент Гончарова І.М.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна

робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

9. Мова: німецька

ДВУ 6. Спецкурс з практичної граматики

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 4 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 144 год. Тижневих годин: III семестр – 2 год IV семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: II Семестри: III - IV Лекції: - год. Лабораторні заняття: 70 год. Самостійна робота: 37 год. Індивідуальна робота: 37 год. Вид контролю: IV семестр, диференційований залік

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу вибіркові навчальні дисципліни за вибором університету

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

9. Мова: англійська

ДВУ 7. Спецкурс з методики викладання іноземних мов

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: V семестр – 2,5 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III Семестри: V Лекції: - 12 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 29 год. Індивідуальна робота: 29 год. Вид контролю: V семестр, залік

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу вибіркові навчальні дисципліни за вибором університету

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

9. Мова: українська

ДВУ 8. Спецкурси з іноземної філології (переклад, інтерпретація художнього тексту)

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 108 год. Тижневих годин: VII семестр – 1 год. VIII семестр – 2год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: VII –VIII Практичні заняття: 38 год. Самостійна робота: 35 год. Індивідуальна робота: 35год. Вид контролю: VIII семестр, залік

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

Вибіркові навчальні дисципліни

2.2. За вибором студента

ДВС 4. Спецкурси з практики усного та писемного мовлення

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 216 год. Тижневих годин: II семестр – 3 год IV семестр – 3 год.	**Нормативна** Рік підготовки: I - II Семестри: II- IV Лекції: - год. Лабораторні заняття: 70 год. Самостійна робота: 73 год. Індивідуальна робота: 73 год. Вид контролю: II,IV семестр, залік

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу вибіркові навчальні дисципліни за вибором студента

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

9. Мова: українська

В. Індивідуальні розділи програми навчання за спеціальністю "Педагогіка і методика середньої школи. Мова та література (німецька)".

1. Нормативні навчальні дисципліни.

1.1. Дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

ДГСЕП1. Філософія та логіка

2. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 5+залік+екзамен Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 год. Тижневих годин: III семестр – 2 год. IV семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: II Семестри: III, IV Лекції: 28 год. Практичні заняття: 26 год. Самостійна робота: 28 год. Індивідуальна робота: 26 год. Вид контролю: III семестр, залік IV семестр, екзамен

2. Мета курсу: Спираючись на історію філософії розкрити гносеологічні, онтологічні, антропологічні та соціально-філософські проблеми у їх систематизованій формі.

3. Опис курсу. Світогляд, обумовленість його виникнення, розмаїття, розвиток і значення в житті людей. Особливості філософського вирішення світових проблем, його відмінність від міфології, релігії, мистецтва і науки. Історичні типи і головні парадигми філософського пізнання взаємовідношення людини з навколишньою дійсністю. Філософська думка в Україні, її місце у світовій культурі. Проблема буття, матерії, простоту і часу. Природа людини, саме її існування. Свідомість, розум, мислення. Людське пізнання, його можливості і межі пізнання, містичний досвід, знання і віра.

Методи пізнання. Діалектика, її нове розуміння в світлі розкриття особливостей саморозвитку буття. Соціальна філософія. Суспільство як форма людського життя. Різноманітність культур, цивілізацій, форм людського досвіду в розвитку суспільства. Людина в інформативно-технічному світі, проблеми її свободи і відповідальності. Роль наукового раціоналізму в розвитку суспільства. Перспективи сучасної цивілізації України. Людство перед лицем глобальних проблем.

Знання, вміння, навички з філософії: мати уявлення про наукові, філософські та релігійні картини світоутворення, сутності, призначення і сенсу життя людини, про різноманітність форм людського знання. Співвідношення істини та помилок, знання віри, раціонального та ірраціонального в людській

життєдіяльності, особливості функціонування знання в сучасному світі про естетичні цінності, їх значення в творчості та повсякденному житті, уміти орієнтуватися в них.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають знати:

- Основи історії філософії та зразки філософствування шляхом власного прочитання першоджерел.

- Структуру загального курсу філософії та специфіку фундаментальних філософських проблем з кожного розділу філософії.

- Основні філософські методи мислення.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: доцент Бучин О.П.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська

ДГСЕП2. Релігієзнавство

2. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1 Модулів: 2+залік Змістових модулів: 1 Загальна кількість годин: 36 Тижневих годин: V семестр – 1 год.	**Нормативна** Рік підготовки: Ш Семестри: V Лекції: 8 год. Практичні заняття: 10 год. Самостійна робота: 9 год. Індивідуальна робота: 9 год. Вид контролю: V семестр, залік

2. Мета курсу: курс “ Релігієзнавство” має своїм завданням дати загальнофілософські уявлення про релігію як таку, показати її роль в житті

суспільства та окремої людини, ознайомити з різноманітними релігійними конфесіями та їх походженням, історією та сучасним станом.

3. Опис курсу. У програму внесено питання: основні релігієзнавчі концепції, сутність та походження релігії, структура та функції релігії, історичні форми релігії: первісні вірування, національні релігії, світові релігії. Значна увага приділяється релігійним віруванням та їх впливу на історію та культуру українського народу. Також в програмі передбачено розгляд сучасних релігійних напрямків, вільнодумства та правового регулювання свободи совісті в Україні.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають :

- Знати предмет релігієзнавства та його структурні елементи, місце в системі гуманітарних наук.

- Знати основні релігієзнавчі концепції.

- Знати основні положення закону про свободу совісті та релігійних організацій.

- Вміти аналізувати релігію в контексті суспільних духовних і провових реалій.

- Вміти аналізувати конфесійну літературу.

- Вміти аналізувати сучасні релігійні процеси.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: доцент Гончарова І.М.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота

(опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП3. Етика та естетика

2. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: 2+ підсумк. робота Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 3 семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: 3 Лекції: 16 год. Практичні заняття: 16 год. Самостійна робота: 30 год. Індивідуальна робота: 10 год. Вид контролю: 3 семестр, залік

2. Мета курсу. Ознайомлення студентів із загальними теоретичними положеннями предметів етики та естетики, сформувати у них вміння самостійно аналізувати моральні та естетичні явища.

3. Опис курсу. Поставленій меті програми відповідає її зміст, який охоплює такі розділи: розгляд предметів етики та естетики як філософських наук, історичний розвиток етичної та естетичної думки, структура моральної та естетичної діяльності, основні категорії етики та естетики (добро і зло, сенс життя, щастя, обов'язок, відповідальність, справедливість, честь, совість, "прекресне" і "потворне", "гармонія" і "міра", "піднесене" і "низьке", "трагічне" і "комічне" тощо), принципи морально-виховної та творчої діяльності. Значне місце відводиться питанню розвитку етичної та естетичної думки на Україні, формуванню у студентів базових основ національного українського менталітету. Останні теми курсу присвячені розкриттю сутності та природи мистецтва, теоретичним пошукам мистецької практики XX століття, зокрема абстракціонізму, експресіонізму, сюрреалізму.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають знати:

- Основні принципи морального та естетичного відношення.
- Сутність, структура, функції моралі та мистецтва.
- Генезу моралі та природу естетичних явищ.
- Основні принципи та методологічні засади морального спілкування та естетичний потенціал художньої творчості.

Студенти повинні вміти:

- Систематизувати та узагальнювати теоретичний матеріал.
- Аналізувати суспільні явища в системі етичних та естетичних категорій.
- Використовувати набуті знання в процесі навчання та виховування учнів.

5. Статус у навчальному плані

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: канд. філос. наук Баранова Н.М., канд.філос.наук, доцент Бучин А.П.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП4. Соціологія

2. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3+ підсумк. робота Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 7 семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: 7 Лекції: 18 год. Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 27 год. Індивідуальна робота: 27 год. Вид контролю: VII семестр, залік

2. Мета курсу: дати уявлення про суспільство як цілісну систему, про соціальну структуру та її основні елементи, про роль і місце людини у суспільному житті.

3. Опис курсу.

Змістовий модуль 1. Соціологія як наука про суспільство та основні етапи її становлення. Предмет та об’єкт соціології, її роль у пізнанні суспільства. Структура соціологічного знання О.Конт, Г.Спенсер – засновники соціології.

Класичний період у розвитку соціології. Основні напрямки розвитку сучасної західної соціології.

Змістовий модуль 2. Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація. Соціальні інститути та організації. Соціальна поведінка особистості. Культура в суспільній системі. Соціальні рухи як фактор соціальних змін.

Змістовий модуль 3. Соціологічне дослідження. Види та етапи соц. досліджень. Програма теоретико-прикладного дослідження. Стратегічний план дослідження. Програмні вимоги до вибірки. Методи збору соціологічної інформації та аналіз даних.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають знати:

- Про основні етапи становлення соціології та про вчених-соціологів, які причетні до її розвитку.
- Про специфіку предмету соціології та про основні методи його дослідження.
- Основні концептуальні підходи до визначення суспільства та виявлення основних його типів.
- Соціальну структуру суспільства, розрізнити в ній елементи, що забезпечують координацію дій індивідів та підтримують субординацію.
- Соціологічні концепції особистості.
- Про культуру як фундамент суспільного життя.
- Методологію та методику проведення соціологічних досліджень.

5. Статус у навчальному плані

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: ст. викл. Панасюк Н.С.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, участь у проведенні соціологічних досліджень, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП 5. Українська мова (за проф. спрямуванням)

2. Ідентифікація.

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 2 семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: I Семестри: 2 Лекції: . Практичні заняття: 28 год Самостійна робота: 22 год. Індивідуальна робота: 22 год. Вид контролю: II семестр, екзамен

ДГСЕП 6. Економічна теорія

1. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS:3 Модулів: 2 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 5семестр – 2 6 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестри: 5,6 Лекції (теоретична підготовка): 32год Практичні заняття: 16 год. Самостійна робота: 36 год. Індивідуальна робота: 24 год. Вид контролю:6 семестр – екзамен.

2. Мета курсу: всебічно розкрити суть, основні форми і тенденції політичного життя, політичних відносин, політичної діяльності, політичних систем, їх взаємодію на міжнародній арені та роль особи у політиці; сприяти подоланню стереотипних уявлень про політику як арену протистояння і боротьби, утвердженню в суспільній свідомості її розуміння як засобу інтегрування інтересів суб'єктів суспільства, досягнення громадянського миру, соціальної та національної злагоди.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль I.* Предмет і метод науки про політику. Основні етапи розвитку світової політичної думки. Зародження і розвиток політичної думки в Україні. *Змістовий модуль II.* Політична система суспільства. Держава у політичній системі суспільства. Політичні партії і партійні системи. Суспільно-політичні організації та рухи. *Змістовий модуль III.* Особа і політика. Соціальні спільноти і політичні конфлікти. Етнонаціональна політика. *Змістовий модуль IV.* Політична влада. Політичні режими. Світова політика як система міжнародних відносин. Основні суспільно-політичні доктрини сучасності.

4. Завдання курсу:

Засвоївши курс політології, студенти повинні:

- володіти сучасними науковими поняттями та термінами політології;
- мати уявлення про світову політику як систему міжнародних відносин та політичні доктрини сучасності;
- вміти самовизначитись у політичних позиціях і духовних інтересах;
- пов'язувати набуті знання з системою знань з інших суспільно-політичних дисциплін для вироблення політичної поведінки в повсякденному житті.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: ст. викл. Петренко М.І.

7. Форми та методи навчання:

Лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (рольових ігор, дискусій, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (рецензування статей, есе); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, робота на лекціях, реферати, рецензування статей, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська**.**

ДГСЕП 7. Правознавство

2. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 8 семестр – 3	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 8 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 22 год. Індивідуальна робота: 14 год. Вид контролю: 8 семестр – залік

ДГСЕП 8. Історія України

2. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 1 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 30 год. Індивідуальна робота: 14 год. Вид контролю; 1 семестр – екзамен

ДГСЕП 9 Політологія

2. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 7 семестр – 1 8 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 7,8 Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 34 год. Індивідуальна робота: 28 год. Вид контролю; 8 семестр – залік

ДГСЕП 10. Фізичне виховання

2. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 13 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 378 Тижневих годин: 1 - 7семестри – 2	Нормативна Рік підготовки: 1-4 Семестри: 1-7 Лекції (теоретична підготовка): Практичні заняття: 216 Самостійна робота: 162 год. Індивідуальна робота: Вид контролю:2,4,6,7 семестри – залік

ДГСЕП11. Культурологія

2. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 7 семестр – 1 8 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 7-8 Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття: 14 Самостійна робота: 30 год. Індивідуальна робота: 10 Вид контролю: 8 семестр – залік

1.2. Дисципліни природничо-наукової та фундаментальної підготовки

ДПН 1. Основи охорони праці

2. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 7семестри – 2	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 7 Лекції (теоретична підготовка): 10 Практичні заняття: 8 Лабораторні заняття 10 Самостійна робота: 32 год. Індивідуальна робота: 12 Вид контролю:7 семестри – екзамен

ДПН 2. Безпека життєдіяльності

2. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 1семестри – 1	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теоретична підготовка): 10 Практичні заняття: 8 Лабораторні заняття 10 Самостійна робота: 22 год. Індивідуальна робота: 22 Вид контролю:1 семестри – залік

ДПН 3. Основи екології

2. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 2 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 2 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття: Лабораторні заняття 18 Самостійна робота: 28 год. Індивідуальна робота: 8 Вид контролю:2 семестри – залік

ДПН 4. Цивільна оборона

2. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 3 семестр – 1	Нормативна Рік підготовки: 2 Семестри: 3 Лекції (теоретична підготовка): 10 Практичні заняття: 8 Лабораторні заняття 10 Самостійна робота: 22 год. Індивідуальна робота: 22 Вид контролю:3 семестри – залік

ДПН 5. Основи інформаційних технологій та ТЗН

2. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 180 Тижневих годин: 2,4 семестри – 2 3 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 1-2 Семестри: 2,3,4 Лекції (теоретична підготовка): 10 Практичні заняття: Лабораторні заняття 74 Самостійна робота: 48 год. Індивідуальна робота: 48 год Вид контролю:3,4 семестри – заліки

ДПН 6.Вікова фізіологія та валеологія

2. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 1 семестр – 2 2 семестр - 1	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1,2 Лекції (теоретична підготовка): 22 Практичні заняття: 32 Лабораторні заняття Самостійна робота: 30 год. Індивідуальна робота: 24 год Вид контролю: 2 семестр– залік

ДФП 7. Вступ до мовознавства

2. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS:2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 1 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теоретична підготовка): 16 Практичні заняття: 20 Лабораторні заняття Самостійна робота: 18 год. Індивідуальна робота: 18 год Вид контролю: 1 семестр– екзамен

ДФП 8. Латинська мова

2. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 72 год. Тижневих годин: І семестр – 1 год. ІІ семестр – 1 год.	**Нормативна** Рік підготовки: І Семестри: І - ІІ Лекції: - год. Лабораторні заняття: 50 год. Самостійна робота: 11 год. Індивідуальна робота: 11 год. Вид контролю: ІІ семестр, залік

2. Мета курсу: повідомлення знань про загальну структуру латинської мови (її граматичні, лексичні, фонетичні засоби, формування у студентів умінь і навичок читання і перекладу латинських текстів, розвиток лінгвістичного кругозору, логічного мислення і пам’яті студентів, а також формування у них таких якостей, як працьовитість, наполегливість, уважність і самостійність).

3. Опис курсу. Програма призначена для підготовки фахівців за напрямом: Педагогічна освіта, спеціальність “Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (дві мови). Вона розрахована на 50 годин практичних аудиторних занять протягом першого року навчання.

Латинська мова викладається на факультеті іноземних мов педагогічного університету в якості спеціальної лінгвістичної дисципліни, що має на меті повідомлення знань про загальну структуру латинської мови (її граматичні, лексичні, фонетичні засоби, формування у студентів умінь і навичок читання і перекладу латинських текстів, розвиток лінгвістичного кругозору, логічного

мислення і пам’яті студентів, а також формування у них таких якостей, як працьовитість, наполегливість, уважність і самостійність.

Невід’ємною складовою курсу є співставлення явищ латинської мови з українською мовою та іноземною мовою, що вивчається. При вивченні граматики латинської мови матеріалом для співставлення з сучасними мовами є устрій речень незалежного (головного) та підрядного, вживання та взаємозв’язок форм часів та станів, співвідношення різних типів керування, вживання інфінітиву та дієприкметників. При вивченні словникового складу латинської мови перевага надається свідомому засвоєнню принципів словотворення та походження загальновживаних інтернаціональних слів.

Основною формою навчальної роботи є практичні аудиторні заняття під керівництвом викладача, які передбачають:

а) граматичний аналіз, що складається з визначення іменних та дієслівних суфіксів та флексій та синтетичного розбору речення (визначення типу речення, пояснення вживання відмінкових та дієслівних форм);

б) навчальний, а згодом і літературний, переклад прочитаного та розібраного тексту.

Необхідною умовою продуктивної аудиторної роботи є систематична самостійна робота студентів, метою якої є засвоєння вивченого граматичного матеріалу та розвиток навичок самостійного розбору та перекладу незнайомого тексту. Отже, розбір та переклад незнайомого тексту є обов’язковою частиною домашнього завдання.

Контроль засвоєння програмного матеріалу здійснюється у формі опитування та контрольних робіт.

Підсумковий контроль проводиться у формі усного заліку (2 семестр), на якому студенти повинні:

3) самостійно розібрати та перекласти незнайомий текст (до 200 знаків), що містить засвоєний граматичний та лексичний матеріал, правильно перекласти та зробити синтаксичний, морфологічний та лексичний аналіз речення;

4) перекласти 5 крилатих висловів.

Відповіді студентів оцінюються оцінками "зараховано" або "незараховано". Оцінка "зараховано" ставиться в тому випадку, якщо студент, в основному, правильно переклав незнайомий текст, вірно, хоча, можливо, з незначними недоліками, зробив синтаксичний, морфологічний та лексичний аналіз речення і правильно переклав крилаті вислови. Оцінка "незараховано" ставиться в тому випадку, якщо студент не зрозумів текст, допустив серйозні помилки в аналізі речення, не зміг перекласти крилаті вислови.

4. Завдання курсу. На кінець курсу студент має засвоїти граматичний матеріал та розвинути навички самостійного розбору та перекладу незнайомого тексту.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін природничо-наукової та фундаментальної підготовки.

6. Лектор: ст. викл. Кусов М.В.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

1)Підсумковий контроль проводиться у формі усного заліку (2 семестр), на якому студенти повинні:

самостійно розібрати та перекласти незнайомий текст (до 200 знаків), що містить засвоєний граматичний та лексичний матеріал, правильно перекласти та зробити синтаксичний, морфологічний та лексичний аналіз речення;

2)перекласти 5 крилатих висловів.

Відповіді студентів оцінюються оцінками "зараховано" або "незараховано". Оцінка "зараховано" ставиться в тому випадку, якщо студент, в основному, правильно переклав незнайомий текст, вірно, хоча, можливо, з незначними недоліками, зробив синтаксичний, морфологічний та лексичний аналіз речення і правильно переклав крилаті вислови. Оцінка "незараховано" ставиться в тому випадку, якщо студент не зрозумів текст, допустив серйозні помилки в аналізі речення, не зміг перекласти крилаті вислови.

9. Мова: латинська

ДФП 9. Історія мови

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 год. Тижневих годин: V семестр –2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III Семестри: V Лекції: 20 Практичні заняття: 16 год. Самостійна робота: 18 год. Індивідуальна робота: 18 год. Вид контролю: V семестр, екзамен

ДФП 10. Теоретична фонетика

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 год. Тижневих годин: VIII семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: VIII Лекції: 10 год. Практичні заняття: 10 год. Самостійна робота: 26 год. Індивідуальна робота: 26 год. Вид контролю: VIII семестр, екзамен

ДФП 11. Теоретична граматика

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: VI семестр –2,5 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III Семестри: VI Лекції: 22 Практичні заняття: 14год. Самостійна робота: 27 год. Індивідуальна робота: 27 год. Вид контролю: VII семестр екзамен

ДФП 12. Лексикологія

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: VI семестр –1,5 год.	**Нормативна** Рік підготовки: I-V Семестри: I-X Лекції: 24 год Практичні заняття: 20год. Самостійна робота: 23 год. Індивідуальна робота: 23 год. Вид контролю: VI семестр, екзамен

ДФП 13. Стилістика

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 72 год. Тижневих годин: VII семестр – 1 год. VIII семестр – 1 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: VII, VIII Лекції: 16 Практичні заняття: 20год. Самостійна робота: 18 год. Індивідуальна робота: 18год. Вид контролю: VIII семестр, екзамен

ДФП 14. Загальне мовознавство

1. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 36 Тижневих годин: 8 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 8 Лекції (теоретична підготовка): 8 Практичні заняття: 10 Лабораторні заняття Самостійна робота: 9 год. Індивідуальна робота: 9 год Вид контролю: 8 семестр– залік

ДФП 15 Зарубіжна література

2. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 8.5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 306 Тижневих годин: 1. 3 семестри – 2 год. 2,4,5,6 семестри – 1 год.	Нормативна Рік підготовки: 1-3 Семестри: 1-6 Лекції (теоретична підготовка): 56 Практичні заняття: 90 Лабораторні заняття Самостійна робота: 80 год. Індивідуальна робота: 80 год Вид контролю: 1,2,3.5 семестр– екзамен 4,6- семестри - заліки

1.3. Дисципліни професійної та практичної підготовки

1.3.А. Психолого-педагогічна підготовка.

ДППП 1. Загальна психологія

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів : 1 + ІНДЗ, реферат Змістовних модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 3 год. ІІ семестр	Нормативна Рік підготовки - І Семестри - 2 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття - 10 Лабораторні заняття - 16 Самостійна робота - 19 Індивідуальна робота - 27 Вид контролю: ІІ семестр - екзамен

2. Мета курсу: розкрити об'єктивний характер психологічних закономірностей, сприяти становленню психологічної компетентності та психологічної культури студентів, як основи професійного світогляду майбутнього вчителя.

3. **Опис курсу**. ***Змістовий модуль 1.*** *Вступ до психології*: предмет психології, розвиток психіки в еволюції тварин і становлення людини, будова, завдання і методи сучасної психології.

Змістовий модуль 2. *Особистість в діяльності та спілкуванні*: поняття про особистість її структуру, активність та розвиток; самосвідомість та Я-концепція особистості; психологічний аналіз діяльності та її емоційно-вольова регуляція; міжперсональна та міжгрупова взаємодія, групові процеси та явища; і*ндивідуально-психологічні особливості особистості:* темперамент, характер, здібності, становлення індивідуальності людини.

Змістовий модуль 3. *Чуттєве та логічне пізнання дійсності*. Пізнавальні процеси та їх основні характеристики*:* відчуття і сприймання; пам'ять; мислення; уява. *Емоційно-вольові процеси*: емоції; почуття; воля.

4.Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти основні категорії сучасної психологічної науки;
- знати закономірності перебігу психічних процесів, психічних явищ та їх взаємозв'язок .
- уміти застосовувати загально-психологічні методи дослідження;
- уміти на основі знань законів функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення в проблемних ситуаціях, що вимагають втручання вчителя.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: доц. М.Д.Бойправ , доц. О.І. Нещерет, доц. В.П.Пісоцький, ст.викл. В.С. Король ст.викл. А.І.Олексієнко, ас. О.П.Пісоцький, ст.викл. Н.С.Ярослав.

7. Форми та методи навчання: лекція, семінарські, лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів, методів самодіагностики, самостійна робота з літературою, підготовка рефератів, індивідуальні дослідницькі проекти.

8. Оцінювання: поточне та підсумкове тестування, виступи на семінарських заняттях, анотування статей, робота з першоджерелами, звіт про проведене психологічне дослідження, усний екзамен.

9. Мова: українська

ДППП 2. Вікова та педагогічна психологія

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів : 2 + ІНДЗ, реферат Змістовних модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 3 III - семестр	Нормативна Рік підготовки - 2 Семестри – III Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття - 8 Лабораторні заняття - 32 Самостійна робота - 30 Індивідуальна робота - 24 Вид контролю: III – екзамен

2. Мета курсу: розкрити динаміку й закономірності розвитку психіки та формування особистості в онтогенезі, сприяти становленню психологічної компетентності та психологічної культури студентів, як основи професійного світогляду майбутнього вчителя.

3. Опис курсу. ***Змістовий модуль 1.*** *Загальні питання вікової психології*: Предмет, завдання, структура сучасної вікової психології. Історія становлення психології розвитку. Методи дослідження вікового розвитку. Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі. Підходи до періодизації вікового розвитку психіки. Соціальна ситуація розвитку. Провідна діяльність. Вікові новоутворення. Вікова криза. Вікова сенситивність.

Змістовий модуль 2. *Розвиток у дитинстві та отроцтві*. Психічний розвиток дитини до вступу до школи. Психічний розвиток та формування особистості молодшого школяра. Підлітковий вік та юність як перехідні віки. Основні тенденції в розвитку інтелекту та формування особистості на переході від дитинства до дорослості.

Змістовий модуль 3. *Розвиток зрілої особистості.* Психологічні особливості становлення особистості в пізній юності. Психологічні особливості студентського віку. Інший контекст життя в юності. Специфічні особливості розвитку психіки дорослого. Кристалізований інтелект. Мудрість. Типології старіння.

Змістовий модуль 4. *Загальні питання педагогічної психології.* Предмет, завдання, структура педагогічної психології. Історія становлення педагогічної психології. Освіта як багатоаспектний феномен. Особистісно-діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу. Пізнавальна та комунікативні моделі навчання. Основні напрями навчання у сучасній освіті.

Змістовий модуль 5. *Вчитель та учні – суб'єкти освітнього процесу.* Учіння як пізнавальна діяльність. Зарубіжні та вітчизняні концепції учіння. Психологія учбової діяльності. Мотиваційний компонент учбової діяльності. Орієнтовний компонент. Виконавський компонент. Рефлексивно-оцінковий компонент. Змістовий компонент. Вікова динаміка формування компонентів учбових діяльності. Навчальність. Психологічні основи виховання. Психологія морального виховання, виховання характеру, сімейного виховання. Психологічні питання перевиховання і психокорекції. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.

4.Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти закономірності динаміки психіки в онтогенезі та особливості етапів психічного розвитку людини;
- вміти доцільно з врахуванням вимог етики застосовувати методи дослідження;
- вміти на основі знань законів розвитку і функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення в педагогічних ситуаціях.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: доц. О.П. Щотка, доц. О.І. Нещерет, доц. В.П.Пісоцький, ст.викл. А.І.Олексієнко, ст.викл. Н.С.Ярослав.

7. Форми та методи навчання: лекція, семінарські, лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів, методи самодіагностики, самостійна робота з літературою, підготовка рефератів, індивідуальні дослідницькі проекти.

8. Оцінювання: поточне та підсумкове тестування, виступи на семінарських заняттях, анотування статей, робота з першоджерелами, звіт про проведене психологічне дослідження, усний екзамен.

9. Мова: українська

ДППП 3. Педагогіка

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів : Змістовних модулів: Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 3 4 - семестр – 2 год 5 семестр – 1 год.	Нормативна Рік підготовки - 2, 3 Семестри – 4,5 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття - 12 Лабораторні заняття - 24 Самостійна робота - 30 Індивідуальна робота - 24 Вид контролю: 5 – екзамен

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор:

7. Форми та методи навчання: лекція, семінарські, лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів, методи самодіагностики, самостійна робота з літературою, підготовка рефератів, індивідуальні дослідницькі проекти.

8. Оцінювання: поточне та підсумкове тестування, виступи на семінарських заняттях, анотування статей, робота з першоджерелами, звіт про проведене психологічне дослідження, усний екзамен.

9. Мова: українська

ДППП 4. Історія педагогіки

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів : Змістовних модулів: Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 3 6 - семестр – 1 год 7 семестр – 1 год.	Нормативна Рік підготовки - 3,4 Семестри – 6,7 Лекції (теоретична підготовка): 12 Практичні заняття - 24 Лабораторні заняття - Самостійна робота - 24 Індивідуальна робота - 21 Вид контролю: 7 – екзамен

ДППП 5. Методика викладання іноземних мов

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 4 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 144 год. Тижневих годин: VI семестр –2,5 год. VII семестр – 1,5год.	**Нормативна** Рік підготовки: III-IV Семестри: VI-VII Лекції: 38 год. Практичні заняття: 32год. Самостійна робота: 38 год. Індивідуальна робота: 36год. Вид контролю: VI семестр, залік VII семестр, екзамен

2. Мета курсу: На базі цього курсу, в якому передбачена як теоретична, так і практична підготовка студентів, здійснюється методична професійна підготовка майбутніх учителів іноземних мов.

3. Опис курсу.

Курс складається з трьох частин:
1) теоретичні основи методики навчання іноземної мови.
2) навчання основ іншомовної діяльності
3) організація і планування навчальної роботи з іноземних мов у школі.

4. Завдання курсу:

- створити у студентів широку теоретичну базу, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу навчання іноземної мови як засобу спілкування, освіти, виховання і розвитку, яка включає, крім методичних знань, також знань суміжних з методикою наук психолого-педагогічного і філологічного циклів, і на цій основі сформувати уявлення про зміст і структуру педагогічної діяльності вчителя іноземної мови;

- ознайомити студентів з найбільш відомими методичними напрямами, системами і методами, формами та засобами навчання іноземної мови, а також сформувати у них основи вмінь творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов навчання;

- на базі засвоєних теоретичних знань розвивати у студентів творче методичне мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних завдань, що виникають у навчально-виховному процесі з іноземної мови у школі.

5. Статус у навчальному плані.

Дисципліна професійної та практичної підготовки

6. Лектор: ст.викл.Андрійко І.Ф.

7. Форми і методи навчання: студенти оволодівають курсом на лекційних, практичних заняттях та під час самостійної роботи. Удосконалення методичної підготовки майбутнього вчителя відбувається у процесі написання курсових і дипломних робіт, під час педагогічної практики та занять на курсах за вибором і спецкурсах.

9. Мова: українська, німецька

ДППП 6. Практика усного та писемного мовлення

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 51 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 1836 год. Тижневих годин: I семестр– 11год. II семестр –10год. III семестр – 7год. IV семестр –7 год. V семестр –5 год. VI семестр –4 год. VII семестр – 4год. VIII семестр – 3год.	**Нормативна** Рік підготовки: I-V Семестри: I-X Практичні заняття: 1120год. Самостійна робота: 358 год. Індивідуальна робота: 358год. Вид контролю: V, VII семестр, залік I, II, III, IV, VI, VIII семестр, екзамен

4 курс.

2. Мета курсу: На 4 курсі продовжується робота по розвитку та вдосконаленню професійно-адаптивних вмінь, які було сформовано на молодших курсах, проводиться підготовка до педагогічної практики, під час якої студенти повинні продемонструвати професійне володіння німецькою мовою як засобом педагогічної діяльності з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей учнів та їх мовленнєвої підготовки. Готуючись до педагогічної практики, студенти повинні оволодіти шкільною лексикою/мовними кліше для проведення уроків, а також проводити міні – уроки, демонструючи коректне користування мовою з точки зору норми, узусу та стилю.

3. Опис курсу.

Змістом практичної мовної підготовки студентів 4 курсу є подальше формування та спеціалізація комунікативної, лінгвістичної, країнознавчої та комунікативно-методичної компетенцій. Домінуючими є чотири напрямки:

- розвиток навичок та вмінь творчого володіння усним та писемним мовленням в різних комунікативних сферах і ситуаціях спілкування;
- поглиблення філологічного напрямку навчального процесу, в особливості (зокрема) на заняттях з інтерпретації художнього тексту/домашнього читання;
- використання німецької мови як засобу підвищення загальноосвітнього і професійного рівня студентів;
- поглиблення та вдосконалення кожної з вищезгаданих компетенцій.

4. Завдання курсу.

Після закінчення 4 курсу випускники-бакалаври повинні вміти:

1) розуміти при читанні і сприйнятті на слух інтегрований зміст і деталі текстів усіх типів будь-якого рівня змістової і мовної складності (крім вузько спеціальних), уміти здобувати із текстів як експліцитну так і імпліцитну інформацію, що міститься в них;

2) писати адекватні ситуації до комунікативного наміру, добре структуровані тексти;

3) вільно і адекватно використовувати німецьку мову в ситуаціях усного спілкування, висловлюватися вільно і спонтанно, не відчуваючи браку мовних засобів для вираження думки;

4) ефективно і гнучко використовувати іноземну мову в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та професійного спілкування

5) висловлюватися з необхідним ступенем деталізованості й тематичної складності, демонструючи вільне володіння прийомами структурної побудови тексту, засобами зв'язності та цілісності на суперсинтаксичному рівні;

6) вести цілеспрямовану бесіду і бесіду-дискусію в межах тематики програми, передавати зміст і давати розгорнутий коментар прочитаного чи прослуханого матеріалу, а також робити підготовлені та непідготовлені повідомлення;

7) розуміти нормативне монологічне і діалогічне мовлення, беручи при цьому безпосередню участь у бесіді, чи не будучи учасником бесіди (при перегляді кінофільмів, телепередач, прослуховуванні радіопередач, повідомлень, доповідей, промов, при роботі з відео- та аудіозаписами і т.п.);

8) читати і адекватно розуміти оригінальну суспільно-політичну літературу (газети, журнали, брошури, монографії і т.п.), сучасну художню літературу, лінгвістичну і літературознавчу літературу за спеціальністю, а при необхідності також і вузькоспеціальну літературу;

9) перекладати усно: живе мовлення на побутові, культурні, суспільно-політичні та інші теми як з німецької мови на рідну, так і навпаки;

перекладати письмово зі словником з німецької мови на рідну і навпаки тексти суспільно-політичного, наукового, ділового, епістолярного та іншого стилів, у тому числі робити переклади на рідну мову і навпаки текстів вузькоспеціального характеру;

10) реферувати й анотувати матеріали із оригінальних текстових, звукових й аудіовізуальних джерел;

11) правильно оформляти письмові висловлювання різного типу (лист, повідомлення, опис, твір, реферат, доповідь, пояснення, доручення і т.д.), дотримуючись правил орфографії й пунктуації;

12) інтерпретувати усно й письмово тексти різноманітного характеру (вірш, проза, лист, доповідь, стаття і т.д.) з точки зору їх лінгвостилістичної і літературознавчої значеннєвості;

13) самостійно працювати над удосконаленням набутих умінь і навичок володіння німецької мови з урахуванням специфіки майбутньої роботи (уміти користуватися різноманітними словниками, довідковою літературою, працювати з книгою, підручником, газетою, журналом, аудіовізуальними матеріалами і т.д.).

5. Статус у навчальному плані.

Дисципліна професійної та практичної підготовки

6. Викладач: ст.викл.Колесникова Н.О.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

9. Мова: німецька

ДППП 7. Практична фонетика

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 4 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 144 год. Тижневих годин: III семестр – 2 год. IV семестр –2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: II Семестри: III-IV Практичні заняття: 70год. Самостійна робота: 38 год. Індивідуальна робота: 36год. Вид контролю: IV семестр, екзамен

2. Мета курсу: подальше вдосконалення німецької мови, розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь студентів, необхідних їм для майбутньої роботи в середній школі. В першу чергу це такі професійні навички як:

1) уміння виконувати мовну гімнастику та проводити її з учнями
2) уміння транскрибувати німецький текст і складати схему його інтонації
3) уміння користуватись звукотехнікою
4) уміння чути і виправляти помилки у вимові інших
5) уміння правильно та виразно прочитати матеріал із підручника

3. Опис курсу.

Навчальний матеріал містить:
1) теоретичні відомості з загальної та німецької фонетики
2) вправи, що відображають різні фонетичні явища
3) вірші, уривки з художньої прози та пісні

4. Завдання курсу:

- подальше вдосконалення німецької вимови

- вивчення студентами протягом всього курсу теоретичних відомостей з фонетики німецької мови

- оволодіння студентами прийомами роботи над вимовою, необхідними їм для майбутньої педагогічної діяльності

5. Статус у навчальному плані.

Дисципліна професійної та практичної підготовки

6. Викладач: доц. Завальнюк Л.В

7. Форми і методи навчання: лабораторні роботи, робота над звукозаписами, які розвивають фонематичний слух студентів і сприяють виробленню навичок самоконтролю та самокорекції. Самостійна робота студентів (в аудиторії, фотолабораторії та вдома)

9. Мова: німецька

ДППП 8. Практична граматика

1. Ідентифікація.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 9,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 342 год. Тижневих годин: III семестр – 3 год. IV семестр –2,5год. VI семестр –2 год. VII семестр –2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: II, III Семестри: III-VI Практичні заняття: 174год. Самостійна робота: 84 год. Індивідуальна робота: 84год. Вид контролю: VI семестр, екзамен

ДППП 9. Країнознавство

1. **Ідентифікація.**

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: V семестр –1,5 год. VI семестр –1 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III Семестри: V-VI Лекції: 24 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 23 год. Індивідуальна робота: 23год. Вид контролю: VI семестр, залік

Вибіркові навчальні дисципліни

2.1.За вибором університету

ДВУ 1. Вступ до спеціальності

2. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: І семестр: 2	**За вибором університету** Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теорет. підгот.): 14 год Семінарські заняття: 4 год Лабораторні заняття: 12 год Самостійна робота: 12 год Індивідуальна робота: 12 год Вид контролю: І семестр – залік

2. Мета курсу: ознайомлення студентів із значенням, змістом, особливостями обраного фаху, розвиток у них професійного інтересу, формування правильного розуміння своєї спеціальності і перспективного погляду на неї.

3. Опис курсу:

Змістовий модуль І. Підготовка і професійне формування особистості вчителя. (Зміст і організація навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти. Самостійна робота студентів. Професійне самовиховання вчителя. Культура навчальної праці студента. Педагогічна практика у системі підготовки вчителя. Правові засади підготовки сучасного вчителя.)

Змістовий модуль ІІ. Загальна характеристика педагогічної професії. (Характеристика професійної діяльності вчителя. Особистість учителя. Професійна компетентність учителя.)

4. Завдання курсу:

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти сучасні наукові поняття та терміни;
- уміти працювати з літературними джерелами, довідниками, бібліографічними виданнями, каталогами, картотеками;
- уміти слухати і конспектувати лекції;
- уміти фіксувати навчальну та наукову інформацію, оформляти конспекти, реферати;
- знати базовий фактологічний матеріал, вміти аналізувати та узагальнювати.

5. Статус у навчальному плані.

Вибірковий курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.пед.н., проф. Яковець Н.І., к.пед.н., доц. Стрельнікова Н.М., к.пед.н., доц. Василюк А.В., к.пед.н., доц. Володченко Ж.М., к.пед.н., доц. Дубровська Л.О.

7. Форми та методи навчання.

Лекції, семінарські та лабораторні заняття, індивідуальні та самостійна робота, співбесіда, диспут, дидактичні ігри, виконання науково-дослідних завдань, використання логічних схем, таблиць тощо.

8. Оцінювання.

Підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок, одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських та лабораторних заняттях, робота на лекціях, тематичні тести, реферати, підсумковий тест.

9. Мова: українська.

ДВУ 2. Основи педагогічної майстерності

2. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 5 Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 1,5 3 семестр: 1 4 семестр – 2	За вибором університету Рік підготовки: 2 Семестри: 3,4 Лекції (теорет. підгот.): 10 год Семінарські заняття: - Лабораторні заняття: 48 год Самостійна робота: 26 год Індивідуальна робота: 24 год Вид контролю: 4 семестр – залік

2. Мета курсу: формування у студентів потреби професійного розвитку, усвідомлення ними необхідності постійного самовдосконалення та визначення шляхів педагогічної майстерності.

3. Опис курсу.

Змістовий модуль 1. Особистість вчителя у педагогічному процесі. Учитель нової формації. Ідеальна абстрактна модель особистості вчителя.

Змістовий модуль 2. Внутрішня техніка педагога. Увага та спостережливість. Уява та фантазія як фактор творчої діяльності вчителя. Техніка ***створення*** робочого самопочуття у процесі педагогічної діяльності.

Змістовий модуль 3. Техніка зовнішнього самовираження вчителя. Мова вчителя як засіб педагогічної майстерності. Майстерність невербального самовираження. Комунікативна культура вчителя.

Змістовий модуль 4. Майстерність професійного спілкування. Педагогічне спілкування як різновид професійного. Культура індивідуального стилю спілкування педагога. Майстерність конструктивного спілкування.

Змістовий модуль 5. Дидактична майстерність вчителя. Майстерність створення сприятливої робочої атмосфери на уроці. Майстерність вчителя в активізації пізнавальної діяльності учнів. Майстерність створення ситуації успіху.

4. Завдання курсу: розвивати у майбутніх вчителів уявлення про педагогічну діяльність як рефлексивне керування діяльністю учня (переміщення його у позицію активного суб'єкта навчання; розвиток його здатності до самоуправління власною діяльністю; організація процесу навчання як вирішення навчально-пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії з учнями); створити умови для формування у студентів гуманної позиції щодо розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності; допомогти студентам опанувати механізми використання особистого потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання й виховання, оволодіти елементами педагогічної техніки керування собою; розкрити засоби й напрямки цілеспрямованого професійного вдосконалення.

5. Статус у навчальному плані.

Вибірковий курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: ст. викл. Ковальчук О.М., доц. Кучерявець В.Г., ст. викл. Дубровський В.Л., ст. викл. Шевчук М.О.

7. Форми та методи навчання:

Лекції, практичні та лабораторні заняття з використанням методів активного навчання (рольові ігри, дискусії, елементи мікро викладання, тренінги); індивідуальна робота та самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержані студентом за окремі оцінювані форми навчальної діяльності.

9. Мова : українська.

ДВУ 3. Сучасні педагогічні технології

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 3 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 108 Тижневих годин – 6 семестр – 1 7 семестр – 2	За вибором університету Рік підготовки – 3 – 4 Семестр – 6, 7 Лекції (теоретична підготовка) – 18год. Семінарські заняття – 18 год. Лабораторні заняття – 20 год. Самостійна робота – 26 год. Індивідуальна робота – 26год. Вид контролю: 7 семестр - екзамен

2. Мета курсу: всебічно розкрити зміст сучасної парадигми освіти в Україні, ознайомити з існуючими навчальними та виховними технологіями, зосередити увагу на потребу технологічного потенціалу вчителя в умовах реформування освіти в Україні.

3. Опис курсу:

Змістовий модуль І. Соціально-педагогічні та наукові основи сучасних педагогічних технологій.

Змістовий модуль ІІ. Особистісно орієнтовані освітні технології.

Змістовий модуль ІІІ. Технології виховання у сучасній школі.

4. Завдання курсу:

Як підсумок засвоєння курсу студенти мають:

- володіти знаннями змісту сучасної парадигми освіти в Україні, розкрити сутність чинників, які вплинули на технологізацію освіти в Україні;
- вміти пояснити етапи розвитку педагогічної технології, сутність поняття «технологія», аналізувати наукові джерела цього поняття;
- пояснити ієрархію поняття «технологія» в педагогіці;
- знати базові сучасні навчальні та виховні технології;
- демонструвати навички застосування нових технологій навчання та виховання у практичній діяльності: на уроці та в позакласній виховній діяльності.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.пед.н., проф. Яковець Н.І., к.пед.н., доц. Крига Т.І., к.пед.н., доц. Володченко Ж.М., к.пед.н., доц. Дубровська Л.О., ст. викл. Солова В.М., ст. викл. Шевчук М.О.

7. Форми та методи навчання.

Лекції, семінарські та лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів навчання (робота в парах, мікрофон, робота в малих групах, дискусійні технології, технології ситуативного моделювання); індивідуальна робота: написання рефератів, самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, лекціях, тематичні тести, індивідуальні дослідні завдання, підготовка навчальних та виховних форм, підсумковий екзамен.

9. Мова: українська.

ДВУ4. Методика виховної роботи (в ЛОТ)

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2 Модулів: 3 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: 6 семестр – 2 год	Вибіркова навчальна дисципліна Рік підготовки: 3 Семестри: 6 Лекції: 10 Лабораторні заняття: 20 Самостійна робота: 12 Індивідуальна робота: 12 Вид контролю: 6 семестр - залік

2. Мета курсу: забезпечити засвоєння знань, сформувати уміння й навички, які необхідні для вирішення завдань літньої виховної практики.

3. Опис курсу.

Змістовий модуль 1. Особливості оздоровчо-виховного процесу **в** літній період. Мета, завдання літньої виховної практики. Специфіка роботи в різних типах виховних закладів. Планування виховної роботи в ДЛОТ. Поточна та звітна документація студента. Гра – основний вид діяльності літнього відпочинку дітей, засіб розвитку творчої особистості.

Змістовий модуль 2. Система виховної роботи в ДЛОТ. Періоди табірної зміни, основні напрямки і форми виховної діяльності вожатого ДЛОТ.

Змістовий модуль 3. Психолого – педагогічні основи організації літнього оздоровчого процесу. Технології діяльності вожатого з різними категоріями дітей в ДЛОТ. Особливості діагностичної та профілактичної роботи вожатого з організації літнього оздоровчо – виховного процесу.

4. Завдання курсу.

Завданнями курсу є:

- закріплення, поглиблення і збагачення психолого – педагогічних, спеціальних знань, їх застосування у вирішенні конкретних виховних задач;
- виховання стійкого інтересу й любові до роботи з дітьми, потреби у професійно – педагогічному самовихованні й самоосвіті;
- вироблення творчого підходу до виховної діяльності;
- знайомство з сучасним станом виховної роботи в таборі та інших позашкільних виховних закладах, передовим педагогічним досвідом.

5. **Статус у навчальному плані.**

Вибіркова дисципліна за вибором університету.

6. Лектори: ст. викл. Шевчук М.О., доц. Дубровська Л.О., ст. викл. Солова В.М.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та лабораторні заняття з використанням методів інтерактивного навчання (ігри, дискусії, технології інтерактивного навчання); індивідуальна робота (підготовка індивідуально – дослідницької роботи у вигляді реферату, розробка колективних творчих справ за різними напрямками виховної роботи, підготовка планів – конспектів виховн іни психолого-педагогічного спрямування, а також на природничо-науковий та професійно-практичний цикли дисциплін, знання яких є основною базою професійної підготовки викладачів.

Мета та завдання практики: оволодіти навичками самостійної розробки та проведення уроків з географії, біології та основ економіки, складання календарного та тематичного планів та планів-конспектів уроків, здійснення контролю знань, вмінь та навиків учнів, проведення психолого-педагогічного вивчення учнів, виконання обов’язків класного керівника, організація і проведення еколого-краєзнавчої та позакласної роботи, вміння облаштовувати кабінет географії та використовувати сучасні аудіовізуальні та комп’ютерні засоби навчання, використання прогресивних інноваційних технологій навчання.

9. Мова: українська.

ДВУ 5. Друга іноземна мова (англійська)

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 26 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 936 год. Тижневих годин: V семестр – 8 год. VI семестр – 7 год. VII семестр – 7 год. VIII семестр – 4 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III - IV Семестри: V - VIII Лекції: - год. Лабораторні заняття: 468 год. Самостійна робота: 234 год. Індивідуальна робота: 234 год. Вид контролю: V ,VII семестр, диференційовані заліки VI, VIII семестр, екзамен

2. Мета курсу: Практична мета полягає в оволодінні студентами знаннями про систему мови і правила її функціонування в процесі іншомовної комунікації, формування у них здатності сприймати і породжувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації і засвоєння ними базових знань про географічне положення, історію, культуру, політичний устрій, економіку країни, мову якої вони вивчають. Отже, практична мета курсу полягає в тому, щоб забезпечити достатнє для кваліфікованого викладання англійської мови у I-IX класах середньої школи володіння усіма видами мовленнєвої діяльності на англійській мові.

Професійно-педагогічна мета навчання англійської мови у курсі "Англійська мова як друга іноземна" полягає у формуванні умінь педагогічного спілкування (стимулювання мовленнєвої діяльності, її організація, контроль і корекція тощо), а також умінь адаптувати своє мовлення відповідно до конкретної педагогічної ситуації.

3. Опис курсу. Програма призначена для підготовки фахівців за напрямом: Педагогічна освіта, спеціальність “Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (дві мови)”.

В основу програми покладено такі положення:

1. Навчання англійської мови як другої спеціальності носить професійно орієнтований характер, тому його мета та зміст визначаються комунікативними, пізнавальними та професійними потребами вчителя іноземної мови середньої загальноосвітньої школи.
2. Курс "Англійська мова як друга іноземна” є першою ланкою системи "вуз - підвищення кваліфікації - самоосвіта" і як такий він забезпечує підготовку до подальшої самостійної роботи в професійній сфері.

3. Оволодіння англійською мовою як другою спеціальністю розглядається як надбання студентами ряду компетенцій, необхідних вчителю англійської мови.

4. Оволодіння комунікативною компетенцією здійснюється у відповідності до основних положень теорії мовленнєвої діяльності та комунікації, мовний матеріал розглядається як засіб реалізації відповідного виду мовленнєвої діяльності, а при його відборі використовується функціонально-комунікативний підхід і весь курс носить комунікативний характер.

5. Викладач і студент є активними учасниками навчального процесу, побудованого на принципах свідомого партнерства.

Курс "Англійська мова як друга іноземна” в поєднанні з іншими практичними та теоретичними курсами, передбаченими навчальним планом, має забезпечити підготовку кваліфікованого вчителя англійської мови для I-IX класів середньої школи, здатного засобами свого предмету навчати та виховувати дітей, а також закласти основу для подальшого професійно-орієнтованого удосконалення володіння цією мовою. У зв'язку з цим навчання англійської мови у цьому курсі передбачає комплексну реалізацію практичної, виховної, освітньої, розвиваючої і професійно-педагогічної цілей. Виховна, освітня, розвиваюча і професійно-педагогічна цілі досягаються в процесі практичного оволодіння іноземною мовою.

Реалізація практичної та професійно-педагогічної цілей поєднується з реалізацією виховної, загальноосвітньої та розвиваючої цілей. Курс "Англійська мова як друга іноземна" сприяє розширенню загальноосвітнього та філологічного світогляду студентів, їх естетичному вихованню. Даний курс розвиває логічне мислення студентів, їх іншомовні мовленнєві здібності, пам'ять, уяву, загальні навчальні уміння, уміння самостійної роботи з мовним матеріалом тощо.

Курс "Англійська мова як друга іноземна" викладається протягом трьох років навчання, з 5-го по 10-й семестри. Цей період поділяється на два етапи, які різняться за обсягом, характером і організацією матеріалу, цілями, змістом і методикою роботи.

Перший етап охоплює приблизно половину першого семестру. На цьому етапі формуються основні автоматизми в області вимови, читання, письма, структурного оформлення мовлення в усній і письмовій формах та закладаються основи володіння аудіюванням, говорінням, читанням та писемним мовленням на елементарному комунікативному рівні.

На другому етапі, 2-й-6-й семестри, пропонується розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності. Мовлення студентів стає змістовнішим, складнішим, більш аргументованим за структурою мовного та мовленнєвого матеріалу. На цьому етапі широко використовуються вправи, що імітують умови природного спілкування англійською мовою, застосовуються різні види і форми самостійної роботи студентів, широко використовуються парні форми роботи і робота в малих групах.

У 5-му і 6-му семестрах завершується оволодіння основами усного і писемного мовлення. В цей період послідовніше здійснюється комунікативно-

пізнавальне навчання, пов'язане з підвищенням змістовності мовлення студентів.

На державному екзамені з англійської мови як другої спеціальності студент повинен показати практичне володіння англійською мовою на рівні програмних вимог, а також здатність та готовність реалізувати одержану підготовку в своїй майбутній практичній діяльності вчителя англійської мови.

4. Завдання курсу.

При вивченні англійської мови як другої спеціальності студент повинен уміти використовувати навички і вміння, якими він оволодів, вивчаючи німецьку мову та інші практичні і теоретичні курси.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу вибіркові навчальні дисципліни за вибором університету.

6. Викладачі: доц. Чувакова Т.Г., ст. викл. Колесник І.В., ст.. викл. Грицай А.М., ст. викл. Абрамович А.М., викл. Данильченко Н.В., ст.. викл. Волощук І.І.,

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Перший рік навчання

Письмова частина екзамену:

1. Диктант (130-150 повнозначних слів).
2. Диктант-переклад.
3. Тестування розуміння фабульного тексту.
4. Тестування розуміння прочитаного адаптованого тексту - 800-1000 знаків.

Усна частина екзамену

1. Читання вголос і переклад уривку адаптованого художнього тексту (10-12 рядків), час підготовки - 5 хвилин.
2. Читання про себе адаптованого художнього тексту (обсяг 2000 др. знаків) з наступним переказом (підготовка - 20 хвилин).
3. Усне повідомлення - бесіда за заданою мовленнєвою ситуацією по одній із засвоєних тем (без підготовки).

Другий рік навчання

Письмова частина екзамену:

1. Диктант (150-180 повнозначних слів).
2. Диктант-переклад.
3. Тестування розуміння фабульного тексту(час звучання – 2 хв.).
4. Тестування розуміння прочитаного адаптованого тексту - 1300 знаків.

Усна частина екзамену

1. Читання вголос і переклад уривку адаптованого художнього тексту (12 рядків), час підготовки - 5 хвилин.

2. Читання про себе оригінального художнього чи науково-популярного тексту (обсяг 3000 др. знаків) з наступним переказом (підготовка - 20 хвилин).

3. Усне повідомлення і бесіда за заданою мовленнєвою ситуацією по одній із засвоєних тем (без підготовки).

4. Виправлення помилок у письмовому перекладі, побудованому на лексико-граматичному матеріалі підручників англійської мови для 6-7 класів загальноосвітніх шкіл (обсяг перекладу – 6 речень).

Третій рік навчання

Письмова частина екзамену:

1. Диктант (обсяг - 180-200 повнозначних слів).
2. Диктант-переклад
3. Тестування розуміння аудитивного тексту (час звучання - 2,5 хв.)
4. Тестування рівня розуміння ознайомлювального читання оригінального художнього тексту (3000 друкованих знаків).
5. Виправлення помилок у письмовому перекладі, побудованому на лексико-граматичному матеріалі підручників з іноземної мови для середньої загальноосвітньої школи - 8-9 клас (обсяг - 10 речень) або у письмовому творі (обсяг 250-300 слів).

Усна частина екзамену:

1. Читання вголос уривку з оригінального художнього тексту (12-15 рядків).
2. Ознайомлювальне читання оригінального художнього тексту з наступним переказом і оцінкою прочитаного. Обсяг тексту - 3500-4000 друкованих знаків, час підготовки -20хв.
3. Усне повідомлення і бесіда за заданою мовленнєвою ситуацією по одній із засвоєних тем (без підготовки).

9. Мова: англійська

ДВУ 6. Спецкурс з практичної граматики

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 4 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 144 год. Тижневих годин: III семестр – 2 год IV семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: II Семестри: III - IV Лекції: - год. Лабораторні заняття: 70 год. Самостійна робота: 37 год. Індивідуальна робота: 37 год. Вид контролю: IV семестр, диференційований залік

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу вибіркові навчальні дисципліни за вибором університету

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

9. Мова: німецька

ДВУ 7. Спецкурс з методики викладання іноземних мов

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: V семестр – 2,5 год.	**Нормативна** Рік підготовки: III Семестри: V Лекції: - 12 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 29 год. Індивідуальна робота: 29 год. Вид контролю: V семестр, залік

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу вибіркові навчальні дисципліни за вибором університету

9. Мова: українська

ДВУ 8. Спецкурси з іноземної філології
(переклад, інтерпретація художнього тексту)

1. Ідентифікація

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: Змістових модулів: Загальна кількість годин: 108 год. Тижневих годин: VII семестр – 1 год. VIII семестр – 2год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: VII –VIII Практичні заняття: 38 год. Самостійна робота: 35 год. Індивідуальна робота: 35год. Вид контролю: VIII семестр, залік

Вибіркові навчальні дисципліни

2.2. За вибором студента

ДВС 4. Спецкурси з практики усного та писемного мовлення

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6 Модулів: 5+залік Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 216 год. Тижневих годин: II семестр – 3 год IV семестр – 3 год.	**Нормативна** Рік підготовки: I - II Семестри: II- IV Лекції: - год. Лабораторні заняття: 70 год. Самостійна робота: 73 год. Індивідуальна робота: 73 год. Вид контролю: II,IV семестр, залік

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу вибіркові навчальні дисципліни за вибором студента

9. Мова: українська

ІСТОРИКО-ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Історико-юридичний факультет – один з найстаріших в університеті.

Перший етап його становлення розпочався **в 1882 р**., коли при Історико-філологічному інституті кн. Безбородька було відкрито історичне відділення, яке проіснувало до 1919 р.

У той час підготовкою студентів займалися видатні історики-професори – М.Бережков, П.Люперсольський, В.Ляскоронський, В.Піскорський, В.Савва.

Професорами та викладачами Історико-філологічного інституту було засновано **Історико-філологічне товариство**, почесними членами якого були видатні українські історики В.Антонович, В.Довнар-Запольський.

Другий етап розвитку факультету тривав протягом 20-50 рр.XXст., коли в Інституті народної освіти, а потім у Педагогічному інституті діяли історико-економічне та історичне відділення.

Забезпечували навчальний процес талановиті історики-професори – О.Покровський, Г.Максимович, І.Турцевич, М.Петровський, Е.Гриневич .

У 1957 р. факультет переведено до Полтави. Наступним періодом у формуванні факультету стали **1968 – 1973 рр**., коли відбулося тимчасове відродження історичної спеціальності в інституті. Однак невдовзі факультет було переведено до Чернігова.

У вересні 1990 р. розпочався новий етап розвитку факультету, коли при філологічному факультеті було створено кафедру історії та відроджено історичне відділення.

У січні 1999 р. завершується становлення історико-правознавчого факультету після того, як було прийнято рішення про поділ історико-філологічного факультету на філологічний та історико-правознавчий факультети. У грудні 2005 р. на базі історико-правознавчого факультету створено історико-юридичний.

Випускниками різних років були відомі наукові та громадські діячі: академік АН СРСР, почесний член Болгарської АН М.Державін, Директор інституту історії , член-кореспондент АН УРСР М.Петровський, завідувач відділом нумізматики Ермітажу І.Спаський, герої Радянського Союзу проф.О.Тканко, генерал-лейтенант авіації І.Мороз, генерал-майор авіації Ф.Яловий.

Нині факультет здійснює підготовку фахівців за спеціальністю “історія та основи правознавства”.

Форми навчання- денна і заочна. Навчання здійснюється за державним замовленням і на умовах оплати навчання. Вартість одного року навчання за кошти юридичних та фізичних осіб: денна форма – 2120 грн., заочна – 1120 грн.

Починаючи з 2005 р., передбачається також підготовка фахівців зі спеціальності “Правознавство”.

Яким є сучасне обличчя факультету ?

На факультеті діють три кафедри:

- Історії України (в.о. завідувачки кафедри – кандидат історичних наук, доцент Страшко Євгенія Матвіївна);
- Всесвітньої історії (завідувач кафедри – кандидат історичних наук, доцент Самойленко Олександр Григорович);

- Права та методики викладання історико-правознавчих дисциплін (в.о. завідувачки кафедри - кандидат юридичних наук, доцент Шумна Лариса Петрівна).

Навчально-виховний процес забезпечує досвідчений професорсько-викладацький колектив, який нараховує 39 викладачі, з яких 3 професора та 12 доцентів.

Характерно, що середній вік штатних працівників факультету – 35 років, а 70% молодого поповнення - випускники нашого вузу.

Незважаючи на такий порівнянно невисокий середній вік викладачів нашого факультету, серед них є чимало відомих науковців – авторів підручників та монографій.

Наші викладачі мають тісні контакти з закордонними вченими – США, Канади, Польщі, Росії, що знаходить свій вияв у спільних наукових проектах, наукових стажуваннях за кордоном, участі в міжнародних конференціях і грантах.

При підготовці висококваліфікованих фахівців історії та правознавства викристовується база для підкріплення теоретичних знань практикою: музеї, архіви, загальноосвітні школи, гімназії, ліцей. Археологічна практика проходить у рамках міжнародної програми "Шестовиця-2000", обласної програми "Новгород-Сіверський", а також в інших спільних проектах з Інститутом Археології НАН України.

Навчально-виховний процес на факультеті забезпечений необхідною матеріально-технічною базою. До послуг студентів бібліотека фахової літератури, читальні зали, комп'ютерні класи, навчально-методичні кабінети.

На факультеті працює науково-дискусійний клуб, археологічний гурток, гурток "Колекціонер", проводяться конкурси, вечори, КВК.

Іногороднім студентам надаються місця в гуртожитку.

При вступі на факультет абітурієнти складають вступні екзамени з історії України та української мови.

1. Координатор ECTS: декан факультету, доцент Лариса Миколаївна Мицик, вул. Кропив'янського, буд. 2, корпус 1, кімн. 312, тел. (04631) 22116, E-mail: Nizhyn-ist-fak@ukr.net, часи роботи: 8:00-17:00.

2. Структура факультету включає:

- деканат (декан, заступник декана з наукової та навчально-методичної роботи, заступник декана з заочної форми навчання та післядипломної освіти, заступник декана з виховної роботи, два диспетчери, три методисти із заочної форми навчання та післядипломної освіти);
- навчально-методичний кабінет історико-юридичного факультету (старший лаборант, лаборант);
- кафедра історії України (13 штатних працівників, з них 1 професор, 5 доцентів, 3 старших викладачі, 3 асистенти, 1 старший лаборант);
- кафедра всесвітньої історії (11 штатних працівників, з них 1 професор, 4 доценти, 4 старших викладачі, 1 асистент, 1 старший лаборант);
- кафедра права та методики викладання історико-правознавчих дисциплін (7 штатних працівників, з них 2 доценти, 2 старших викладачі, 1 викладач, 1 асистент, 1 старший лаборант);

- 23 студентські академічні групи денної форми навчання у кількості 601 студента, 46 студентські академічні групи заочної форми навчання у кількості 1540 студентів, 1 академічна група магістрів у кількості 10 осіб.

Основні напрямки науково-дослідної роботи:

- історико-краєзнавчі старожитності Ніжинщини та Чернігівщини (кафедра історії України, науковий керівник к.і.н. доц. Москаленко О.Ю.);
- актуальні проблеми розвитку та трансформації історичної науки в Україні та методика її викладання у вузах і середніх навчальних закладах (кафедра історії України, науковий керівник к.і.н. доц. Страшко Є.М.);
- розвиток демократичної традиції у світовій історії (кафедра всесвітньої історії, науковий керівник к.і.н. доц. Мицик Л.М.);
- етнічна. міжконфесійна, соціально-економічна та політична історія Чернігівщини (кафедра всесвітньої історії, науковий керівник к.і.н. доц. Моціяка П.П.);
- новітні концептуальні засади викладання правознавчих дисциплін у вищій школі (кафедра права та методики викладання історико-правознавчих дисциплін, науковий керівник ст.в. Великанова М.М.);
- навчально-методичні матеріали курсів всесвітньої історії та суспільно-політичних дисциплін (кафедра права та методики викладання історико-правознавчих дисциплін, науковий керівник к.пед.н. доц. Баранков О.Г.).

3. Стислий опис умов для навчання.

На факультеті обладнано навчально-методичний кабінет, який нараховує понад 1400 примірників навчально-методичної літератури з історії та методики її викладання, наукові- та суспільно-політичні журнали: „Азия и Африка”, „Эхо планеты”, „США: экономика, политика, идеология”. Триває доукомлектовування бази навчально-методичної та довідкової літератури шляхом замовлення сучасних видань з історичних дисциплін. Кабінет забезпечує зберігання та використання в навчальному процесі історичних карт (210 примірників). Кабінет укомплектовано комплексом сучасних технічних засобів навчання (телевізор, відеомагнітофон, мультимедіапроектор, CD-магнітола, ноутбук, 12 комп’ютерів, сканер, 2 принтера), циклом науково-популярних відеопрограм та електронними енциклопедіями. В кабінеті (30 місць) створено умови для самостійної роботи студентів.

Кафедри факультету також мають комплекси навчально-методичної літератури та електронних носіїв інформації. Кафедра всесвітньої історії має понад 240 примірників наукової та навчальної літератури, 30 примірників збірників матеріалів для самостійної роботи студентів, 30 примірників методичних розробок викладачів, 20 CD; кафедра історії України – понад 100 примірника навчальної літератури, 80 примірників збірників матеріалів для самостійної роботи студентів, 20 CD.

4. Перелік запропонованих програм навчання.

Факультет готує фахівців зі спеціальності „Педагогіка і методика середньої освіти. Історія”:

- освітньо-кваліфікаційний рівень „бакалавр”, кваліфікація бакалавр історії, учитель історії основної школи, 4 роки на базі повної загальної середньої школи;

- освітньо-кваліфікаційний рівень „спеціаліст”, кваліфікація спеціаліст історії, учитель історії та правознавства 1 рік на основі базової вищої освіти;
- освітньо-кваліфікаційний рівень „магістр”, кваліфікація викладач історії 1 рік на базі повної вищої освіти.

5. Опис основних методів викладання і навчання, способів оцінювання студентів.

Навчальний процес здійснюється у формах навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять є:
- лекція (в тому числі із застосуванням інтерактивних методик та інформаційних технологій);
- семінарське заняття (з використанням кооперативних стратегій навчання, методів активного навчання);
- лабораторне заняття (із використанням практичних методик);
- індивідуальне заняття (консультація, індивідуальне завдання, індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), курсова та дипломна робота).

Аудиторне навантаження становить 30 год. на тиждень для освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”, 24 год. на тиждень – „спеціаліст”, 18 год. на тиждень – „магістр”. В другій половині дня зі студентами проводяться індивідуальні заняття згідно розкладу, консультації, контроль за самостійною роботою тощо.

Способами оцінювання студентів є:
- поточне тестування (аудиторна контрольна робота);
- оцінювання роботи на семінарських і лабораторних заняттях;
- оцінка ІНДЗ;
- підсумковий екзамен (залік, захист навчальної (педагогічної) практики, курсової та дипломної роботи).

6. Шкала виставлення оцінок.

За національною шкалою	За шкалою навчального закладу	За шкалою ECTS
Відмінно	90-100	A
Добре	75-89	BC
Задовільно	60-74	DE
Незадовільно з можливістю повторного складання	30-59	FX
Незадовільно з обов’язковим повторним курсом	1-29	F

Б. Ступенева структура

Графік навчального процесу

| Курси | Вересень | | | | 29 IX 5 X | Жовтень | | | | 27 X 2 XI | Листопад | | | | Грудень | | | | 29 XII 4 I | Січень | | | | Лютий | | | | Березень | | | | | 30 III 5 IV | Квітень | | | | 27 IV 3 V | Травень | | | | Червень | | | | | 28 VI 5 VII | Липень | | | | 27 VII I VIII | Серпень | | | | | Теор. навч. | Екзам сесія | Навч. практ. | Пед.практ. | Держ. екзам. | Канікули | Всього |
|---|---|---

Другий курс			
Перший семестр	**Кредити ECTS**	**Другий семестр**	**Кредити ECTS**
Фізичне виховання	1,5	Фізичне виховання	1,5
Іноземна мова	2	Іноземна мова	2
Філософія та логіка	1,5	Філософія та логіка	1,5
Вікова та педагогічна психологія	3	Педагогіки	3
Історія України	3,5	Історія України	3,5
Історія слов'ян	3,5	Історія слов'ян	3,5
Історія середніх віків	3,5	Історія середніх віків	3,5
Історія політичних і правових вчень	2,5	Теорія і методика навчання історії	3,5
Адміністративне право України	2	Основи наукових досліджень	2,5
Теорія держави і права	1,5	Історія середньовічного сходу / Людина і мораль у середньовічному суспільстві України	2,5
Аграрне право / Земельне право	2,5	Психолого-педагогічна навчальна практика	1
Господарське право / Сімейне право	3	Музейно-архівна практика	2
Разом	30	Разом	30

Третій курс			
Перший семестр	**Кредити ECTS**	**Другий семестр**	**Кредити ECTS**
Фізичне виховання	1,5	Фізичне виховання	1,5
Релігієзнавство	1	Основи охорони праці	1,5
Теорія та методика навчання історії	3	Сучасні педагогічні технології	1,5
Основи педагогічної майстерності	1,5	Основи педагогічної майстерності	1,5
Історія України	3	Історія України	3
Історія слов'ян	3	Історія слов'ян	3,5
Нова історія Європи та Америки	3,5	Нова історія Європи та Америки	3,5
Історія науки і техніки / Джерелознавство історії України	2,5	Методика виховної роботи (ЛОТ)	1,5
Суд і правоохоронні органи	1,5	Нова історія Азії та Африки	3,5
Цивільне і сімейне право України	3	Шкільний курс історії України та методика навчання	2,5
Житлове право / Адміністративна	2,5	Шкільний курс всесвітньої історії та методика	2,5

відповідальність		навчання	
Екологічне право / Кримінологія	3	Виховна практика в літніх оздоровчих таборах	3
Курсова робота зі всесвітньої історії	1	Курсова робота з історії України	1
Разом	30	Разом	30
Четвертий курс			
Перший семестр	**Кредити ECTS**	**Другий семестр**	**Кредити ECTS**
Економічна теорія	3	Культурологія	1,5
Етика та естетика	1,5	Політологія	2,5
Соціологія	2,5	Історія педагогіки	2,5
Фізичне виховання	1,5	Етнологія України	1,5
Історія України	3	Історія України	3
Історія слов’ян	3	Історія слов’ян	3
Новітня історія Європи та Америки	3,5	Новітня історія Європи та Америки	3
Новітня історія Азії та Африки	3	Новітня історія Азії та Африки	3
Педагогічна практика у школі	6	Історія міжнародних відносин	1,5
Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	1	Методика викладання суспільно-політичних дисциплін / Актуальні проблеми психології	3
Сучасні педагогічні технології	2	Тестовий державний екзамен з фаху	3
		Бакалаврська робота	2,5
Разом	30	Разом	30

В. Індивідуальні розділи програми навчання

1. Нормативні навчальні дисципліни.

1.1. Дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

ДГСЕП1. Філософія та логіка

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 5+залік+екзамен Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 год. Тижневих годин: III семестр – 1 год. IV семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: II Семестри: III, IV Лекції: 28 год. Практичні заняття: 26 год. Самостійна робота: 28 год. Індивідуальна робота: 26 год. Вид контролю: III семестр, залік IV семестр, екзамен

2. Мета курсу: Спираючись на історію філософії розкрити гносеологічні, онтологічні, антрополгічні та соціально-філософські проблеми у їх систематизованій формі.

3. Опис курсу. Світогляд, обумовленість його виникнення, розмаїття, розвиток і значення в житті людей. Особливості філософського вирішення світових проблем, його відмінність від міфології, релігії, мистецтва і науки. Історичні типи і головні парадигми філософського пізнання взаємовідношення людини з навколишньою дійсністю. Філософська думка в Україні, її місце у світовій культурі. Проблема буття, матерії, простоту і часу. Природа людини, саме її існування. Свідомість, розум, мислення. Людське пізнання, його можливості і межі пізнання, містичний досвід, знання і віра.

Методи пізнання. Діалектика, її нове розуміння в світлі розкриття особливостей саморозвитку буття. Соціальна філософія. Суспільство як форма людського життя. Різноманітність культур, цивілізацій, форм людського досвіду в розвитку суспільства. Людина в інформативно-технічному світі, проблеми її свободи і відповідальності. Роль наукового раціоналізму в розвитку суспільства. Перспективи сучасної цивілізації України. Людство перед лицем глобальних проблем.

Знання, вміння, навички з філософії: мати уявлення про наукові, філософські та релігійні картини світоутворення, сутності, призначення і сенсу життя людини, про різноманітність форм людського знання. Співвідношення істини та помилок, знання віри, раціонального та ірраціонального в людській життєдіяльності, особливості функціонування знання в сучасному світі про естетичні цінності, їх значення в творчості та повсякденному житті, уміти орієнтуватися в них.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають знати:

– Основи історії філософії та зразки філософствування шляхом власного прочитання першоджерел.

– Структуру загального курсу філософії та специфіку фундаментальних філософських проблем з кожного розділу філософії.

– Основні філософські методи мислення.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: доцент Бучин О.П.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота

(опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська

ДГСЕП2. Релігієзнавство

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1 Модулів: 2+залік Змістових модулів: 1 Загальна кількість годин: 36 Тижневих годин: V семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: Ш Семестри: V Лекції: 8 год. Практичні заняття: 10 год. Самостійна робота: 9 год. Індивідуальна робота: 9 год. Вид контролю: V семестр, залік

2. Мета курсу: курс “ Релігієзнавство” має своїм завданням дати загальнофілософські уявлення про релігію як таку, показати її роль в житті суспільства та окремої людини, ознайомити з різноманітними релігійними конфесіями та їх походженням, історією та сучасним станом.

3. Опис курсу. У програму внесено питання : основні релігієзнавчі концепції, сутність та походження релігії, структура та функції релігії, історичні форми релігії: первісні вірування, національні релігії, світові релігії. Значна увага приділяється релігійним віруванням та їх впливу на історію та культуру українського народу. Також в програмі передбачено розгляд сучасних релігійних напрямків, вільнодумства та правового регулювання свободи совісті в Україні.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають :

– Знати предмет релігієзнавства та його структурні елементи, місце в системі гуманітарних наук.

– Знати основні релігієзнавчі концепції.

– Знати основні положення закону про свободу совісті та релігійних організацій.

– Вміти аналізувати релігію в контексті суспільних духовних і провових реалій.

– Вміти аналізувати конфесійну літературу.

– Вміти аналізувати сучасні релігійні процеси.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: доцент Гончарова І.М.

7. Форми і методи навчання: Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота

(опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП3. Етика та естетика

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1.5 Модулів: 2+ підсумк. робота Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: VII семестр – 3 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: VII Лекції: 16 год. Практичні заняття: 16 год. Самостійна робота: 12 год. Індивідуальна робота: 10 год. Вид контролю: VII семестр, залік

2. Мета курсу. Ознайомлення студентів із загальними теоретичними положеннями предметів етики та естетики, сформувати у них вміння самостійно аналізувати моральні та естетичні явища.

3. Опис курсу. Поставленій меті програми відповідає її зміст, який охоплює такі розділи: розгляд предметів етики та естетики як філософських наук, історичний розвиток етичної та естетичної думки, структура моральної та естетичної діяльності, основні категорії етики та естетики (добро і зло, сенс життя, щастя, обов'язок, відповідальність, справедливість, честь, совість, "прекресне" і "потворне", "гармонія" і "міра", "піднесене" і "низьке", " трагічне" і "комічне" тощо), принципи морально-виховної та творчої діяльності. Значне місце відводиться питанню розвитку етичної та естетичної думки на Україні, формуванню у студентів базових основ національного українського менталітету. Останні теми курсу присвячені розкриттю сутності та природи мистецтва, теоретичним пошукам мистецької практики XX століття, зокрема абстракціонізму, експресіонізму, сюрреалізму.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають знати:

– Основні принципи морального та естетичного відношення.
– Сутність, структура, функції моралі та мистецтва.
– Генезу моралі та природу естетичних явищ.
– Основні принципи та методологічні засади морального спілкування та естетичний потенціал художньої творчості.

Студенти повинні вміти:

– Систематизувати та узагальнювати теоретичний матеріал.
– Аналізувати суспільні явища в системі етичних та естетичних категорій.
– Використовувати набуті знання в процесі навчання та виховування учнів.

5. Статус у навчальному плані

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: канд. філос. наук Баранова Н.М.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП4. Соціологія

	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3+ підсумк. робота Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: VII семестр – 2 год.	**Нормативна** Рік підготовки: IV Семестри: VII Лекції: 18 год. Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 27 год. Індивідуальна робота: 27 год. Вид контролю: VII семестр, екзамен

2. Мета курсу: дати уявлення про суспільство як цілісну систему, про соціальну структуру та її основні елементи, про роль і місце людини у суспільному житті.

3. Опис курсу.

Змістовий модуль 1. Соціологія як наука про суспільство та основні етапи її становлення. Предмет та об'єкт соціології, її роль у пізнанні суспільства. Структура соціологічного знання О.Конт, Г.Спенсер – засновники соціології. Класичний період у розвитку соціології. Основні напрямки розвитку сучасної західної соціології.

Змістовий модуль 2 Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація. Соціальні інститути та організації. Соціальна поведінка особистості. Культура в суспільній системі. Соціальні рухи як фактор соціальних змін.

Змістовий модуль 3 Соціологічне дослідження. Види та етапи соц. досліджень. Програма теоретико-прикладного дослідження.Стратегічний план дослідження. Програмні вимоги до вибірки. Методи збору соціологічної інформації та аналіз даних.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають знати:

– Про основні етапи становлення соціології та про вчених-соціологів, які причетні до її розвитку.

– Про специфіку предмету соціології та про основні методи його дослідження.

– Основні концептуальні підходи до визначення суспільства та виявлення основних його типів.

– Соціальну структуру суспільства, розрізнити в ній елементи, що забезпечують координацію дій індивідів та підтримують субординацію.

– Соціологічні концепції особистості.

– Про культуру як фундамент суспільного життя.

– Методологію та методику проведення соціологічних досліджень.

5. Статус у навчальному плані

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

6. Лектор: канд. філос. наук, доцент Кушерець Т.В.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та семінарські заняття з використанням традиційних методів та інтерактивних методик, індивідуальна робота (опрацювання першоджерел, написання рефератів, виконання творчих завдань); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, опрацювання першоджерел, підготовка рефератів, виконання індивідуальних творчих завдань, участь у проведенні соціологічних досліджень, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська

ДГСЕП6. Іноземна мова (за проф. спрямуванням)

Курс: англійська мова при підготовці учителя історії та правознавства	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 8 Змістовних модулів: 8 Загальна кількість годин: 288 Тижневих годин: У I, II,Ш,IУ семестрах 2	Нормативна Рік підготовки I, II Семестри: I, II, III, IV Практичні заняття: 142 год. Індивідуальна робота: 56 год. Самостійна робота: 90 год. Вид контролю: II семестр – залік IV семестр – екзамен

2. Мета курсу: формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного і ситуативного спілкування в усній і письмових формах.

3.Опис курсу. Змістовний модуль I. Тема 1. My Family and Myself. Тема 2. My Dwelling. Змістовний модуль II. Тема1.My Working Day. Тема2.My Studies at the University. Змістовний модуль III. Тема 1.The History of Nizhyn Higher School. Тема 2.Our University Today. Змістовний модуль IV. Тема 1.The Seasons and the Weather. Тема 2.My Leisure-time Activities. Змістовний модуль V. Тема 1.London. Тема 2.Great Britain. Змістовний модуль VI. Тема 1.Britain's Economy. Тема 2.Education in Great Britain. Змістовний модуль VII. Тема 1.Kyiv. Тема 2.Ukraine. Змістовний модуль VIII. Тема 1.Washington. Тема 2.The USA.

4.Завдання курсу: набуття навичок практичного володіння англійською мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; одержування новітньої фахової інформації через іноземні джерела; користування усним монологічним і монологічним мовленням у межах побутової суспільно-політичної, загальноекономічної та фахової тематики; перекладу з іноземної на рідну мову текстів; реферування та анотування суспільно-політичної та загальноекономічної літератури рідною та іноземною мовами.

5.Статус у навчальному плані. Нормативний курс циклу дисциплін професійних.

6.Форми та методи навчання: практичні заняття з використанням методів активного навчання (рольових ігор, дискусій тощо), індивідуальна робота (рецензування статей, анотації тощо); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

7.Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом; робота на практичних заняттях, тематичні тести, рецензування статей, підсумковий усний екзамен.

8. Мова: українська.

ДГСЕП7. Економічна теорія

3. Ідентифікація.

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS:3 Модулів: 2 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 7 семестр – 3	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 7 Лекції (теоретична підготовка): 32год Практичні заняття: 16 год. Самостійна робота: 36 год. Індивідуальна робота: 24 год. Вид контролю:7 семестр – екзамен.

4. **Мета курсу**: всебічне вивчення і пізнання ринку, опанування елементів економічного аналізу ринкових відносин через призму трансформаційних процесів, які проходять в економіці України.
5. **Опис курсу**: *Змістовий модуль I.* Економічна теорія: предмет і методи дослідження. Людина і економіка. Основи суспільного виробництва. Економічна система суспільства та її типи. Розподіл праці, обмін, гроші. *Змістовий модуль II.* Ринок та його структура. Попит і пропозиція. Механізм функціонування ринку недосконалої конкуренції. Ринки факторів виробництва і формування факторних доходів. Підприємництво. Витрати виробництва і ціноутворення. Особливості агропромислового виробництва. Агробізнес. *Змістовий модуль III.* Національна економіка: основні параметри функціонування та їх вимірювання. Макроекономічна рівновага. Макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку економіки. Держава і економіка. Грошово-кредитна система та грошово-кредитна політика. Інфляція та антиінфляційна політика держави. Ринок цінних паперів і фондова біржа. Фінансова система і фінансова політика. Зайнятість та безробіття. Соціальна політика держави. Споживання і економічне зростання. *Змістовий модуль IV.* Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства. Міжнародна валютна система і валютний курс.
6. **Завдання курсу**.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- володіти сучасними науковими поняттями та термінами економічної науки;
- знати та застосовувати фундаментальні економічні категорії та закони на теоретико-практичному рівні;
- визначати коротко- та довгострокові тенденції та закономірності економічних процесів як в національному, так і в світовому масштабі;
- координувати отримані знання з системою знань з інших дисциплін з метою формування сучасного економічного мислення.

7. **Статус у навчальному плані.**

Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

8. Лектор: к.ек.н., доц. Городецька М.О., к.ек.н., доц. Єфремов В.В., к.ек.н., доц. Пахомова Т.М., ст. викл. Петренко М.І., ст. викл. Гончаренко О.М.

9. Форми та методи навчання:

Лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (рольових ігор, дискусій, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (рецензування статей, есе, прогнози); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

10. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, робота на лекціях, реферати, рецензування статей, тематичні тести, прогнози, колоквіуми, підсумковий усний екзамен.

11. Мова: українська**.**

ДГСЕП8. Політологія

2. **Ідентифікація.**

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS:2,5 Модулів: 2 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 8 семестр -2,5	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестри: 8 Лекції (теоретична підготовка): 14год Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: - 26 год. Індивідуальна робота: -36 год. Вид контролю: 8 семестр – залік.

3. **Мета курсу**: всебічно розкрити суть, основні форми і тенденції політичного життя, політичних відносин, політичної діяльності, політичних систем, їх взаємодію на міжнародній арені та роль особи у політиці; сприяти подоланню стереотипних уявлень про політику як арену протистояння і боротьби, утвердженню в суспільній свідомості її розуміння як засобу інтегрування інтересів суб'єктів суспільства, досягнення громадянського миру, соціальної та національної злагоди.
4. **Опис курсу**: Змістовий *модуль I.* Предмет і метод науки про політику. Основні етапи розвитку світової політичної думки. Зародження і розвиток політичної думки в Україні. *Змістовий модуль II.* Політична система суспільства. Держава у політичній системі суспільства. Політичні партії і партійні системи. Суспільно-політичні організації та рухи. *Змістовий модуль III.* Особа і політика. Соціальні спільноти і політичні конфлікти. Етнонаціональна політика. *Змістовий модуль IV.* Політична влада. Політичні режими. Світова політика як система міжнародних відносин. Основні суспільно-політичні доктрини сучасності.
5. **Завдання курсу:**
   Засвоївши курс політології, студенти повинні:
   - володіти сучасними науковими поняттями та термінами політології;
   - мати уявлення про світову політику як систему міжнародних відносин та політичні доктрини сучасності;
   - вміти самовизначитись у політичних позиціях і духовних інтересах;
   - пов'язувати набуті знання з системою знань з інших суспільно-політичних дисциплін для вироблення політичної поведінки в повсякденному житті.
6. **Статус у навчальному плані.**
   Нормативний курс циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки.
7. **Лектор:** к.іст.н., доц. Томек В.Й., ст. викл. Петренко А.Г.
8. **Форми та методи навчання:**
   Лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (рольових ігор, дискусій, інших стратегій кооперативного

навчання); індивідуальна робота (рецензування статей, есе); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

9. **Оцінювання.** Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, робота на лекціях, реферати, рецензування статей, підсумковий усний екзамен.
10. **Мова:** українська**.**

ДГСЕП10. Культурологія

1. **Ідентифікація**

Курс:	Характеристика навчального курсу
К-ть кредитів відповідних ECT8: 1,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 2 Загальна к-ть годин: 54	За вибором навчального закладу Рік підготовки:4 Семестри: 8 Лекції: 14 Практичні заняття: 14 Індивідуальна робота: 10 Самостійна робота: 16 Вид контролю: залік

2. **Мета курсу:** сформувати у студентів уявлення про культуру як систему та наукове розуміння онтологічної суті феномену людської культури.

3. **Опис курсу.** Змістовий модуль 1. Предмет курсу „Культурологія". Історія та складові становлення світової та вітчизняної культурологічної думки. Концепції культурогенезу. Становлення смислового простору культури в процесі культурогенезу. Теорії культурних змін. Стиль у культурі. Проблематика самоусвідомлення людства у Всесвіті.
Змістовий модуль 2. Наукова культура. Художня культура. Морально-правова культура. Масова та елітарна культура. Специфіка та глобалізаційні тенденції сучасного етапу розвитку культури. Проблематика інформаційного та освітнього простору культури. Проблеми та перспективи наукової культури.

4. **Завдання курсу.**
У результаті вивчення курсу студенти повинні:
- володіти сучасними науковими поняттями та термінами культурологічної науки;
- демонструвати навички коментарів, аналізу та синтезу базових джерел з культурології;
- знати основні етапи становлення світової та вітчизняної культурологічної думки, основні теорії культурного розвитку, форми і типи культури, закономірності їх функціонування та розвитку;
- науково осмислювати культурні процеси минулого і сучасності;
- розуміти зв'язки та взаємну обумовленість між різними складовими культури як цілісної системи.

5. **Статус у навчальному плані.**
За вибором навчального закладу.

6. **Лектор:** к.філос.н., доц. МАТВЄЄВА Л.Л.

7. Форми та методи навчання.
Лекція та практичні заняття з використанням методів активного навчання (дискусії, рецензування відповідей); індивідуальна робота (рецензування статей, написання реферату); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. **Оцінювання.** Підсумкова кількість балів з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: робота на практичних заняттях, рецензування статей, тематичне тестування, реферат, підсумкова співбесіда.

9. **Мова:** українська.

1.3. Дисципліни професійної та практичної підготовки

1.3.А. Психолого-педагогічна підготовка.

ДППП1. Загальна психологія

І**. Ідентифікація**.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів : 1 + ІНДЗ, реферат Змістовних модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 3 год. ІІ семестр	Нормативна Рік підготовки - І Семестри - 2 Лекції (теоретична підготовка): 18 Практичні заняття - 10 Лабораторні заняття - 16 Самостійна робота - 19 Індивідуальна робота - 27 Вид контролю: ІІ семестр - екзамен

2. Мета курсу: розкрити об'єктивний характер психологічних закономірностей, сприяти становленню психологічної компетентності та психологічної культури студентів, як основи професійного світогляду майбутнього вчителя.

3. **Опис курсу**. ***Змістовий модуль 1.*** *Вступ до психології*: предмет психології, розвиток психіки в еволюції тварин і становлення людини, будова, завдання і методи сучасної психології.

Змістовий модуль 2. *Особистість в діяльності та спілкуванні*: поняття про особистість її структуру, активність та розвиток; самосвідомість та Я-концпція особистості; психологічний аналіз діяльності та її емоційно-вольова регуляція; міжпесональна та міжгрупова взаємодія, групові процеси та явища; і*ндивідуально-психологічні особливості особистості:* темперамент, характер, здібності, становлення індивідуальностілюдини.

Змістовий модуль 3. *Чуттєве та логічне пізнання дійсності*. Пізнавальні процеси та їх основні характеристики*:* відчуття і сприймання; пам'ять; мислення; уява. *Емоційно-вольові процеси*: емоції; почуття; воля.

4.Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти основні категорії сучасної психологічної науки;
- знати закономірності перебігу психічних процесів, психічних явищ та їх взаємозв'язок .
- уміти застосовувати загально-психологічні методи дослідження;
- уміти на основі знань законів функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення в проблемних ситуаціях, що вимагають втручання вчителя.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: доц. М.Д.Бойправ , доц. О.І. Нещерет, доц. В.П.Пісоцький, ст.викл. В.С. Король ст.викл. А.І.Олексієнко, ас. О.П.Пісоцький, ст.викл. Н.С.Ярослав.

7. Форми та методи навчання: лекція, семінарські, лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів, методів самодіагностики, самостійна робота з літературою, підготовка рефератів, індивідуальні дослідницькі проекти.

8. Оцінювання: поточне та підсумкове тестування, виступи на семінарських заняттях, анотування статей, робота з першоджерелами, звіт про проведене психологічне дослідження, усний екзамен.

9. Мова: українська

ДППП2. Вікова та педагогічна психологія

І**. Ідентифікація**.

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів : 2 + ІНДЗ, реферат Змістовних модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 3 ІІІ - семестр	Нормативна Рік підготовки - 2 Семестри – ІІІ Лекції (теоретична підготовка): 14 Практичні заняття - 8 Лабораторні заняття - 32 Самостійна робота - 30 Індивідуальна робота - 24 Вид контролю: ІІІ – екзамен

Мета курсу: розкрити динаміку й закономірності розвитку психіки та формування особистості в онтогенезі, сприяти становленню психологічної компетентності та психологічної культури студентів, як основи професійного світогляду майбутнього вчителя.

Опис курсу. ***Змістовий модуль 1.*** *Загальні питання вікової психології*: Предмет, завдання, структура сучасної вікової психології. Історія становлення психології розвитку. Методи дослідження вікового розвитку. Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі. Підходи до періодизації вікового розвитку психіки. Соціальна ситуація розвитку. Провідна діяльність. Вікові новоутворення. Вікова криза. Вікова сенситивність.

Змістовий модуль 2. *Розвиток у дитинстві та отроцтві*. Психічний розвиток дитини до вступу до школи. Психічний розвиток та формування особистості молодшого школяра. Підлітковий вік та юність як перехідні віки. Основні тенденції в розвитку інтелекту та формування особистості на переході від дитинства до дорослості.

Змістовий модуль 3. *Розвиток зрілої особистості.* Психологічні особливості становлення особистості в пізній юності. Психологічні особливості студентського віку. Інший контекст життя в юності. Специфічні особливості розвитку психіки дорослого. Кристалізований інтелект. Мудрість. Типології старіння.

Змістовий модуль 4. *Загальні питання педагогічної психології.* Предмет, завдання, структура педагогічної психології. Історія становлення педагогічної психології. Освіта як багатоаспектний феномен. Особистісно-діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу. Пізнавальна та комунікативні моделі навчання. Основні напрями навчання у сучасній освіті.

Змістовий модуль 5. *Вчитель та учні – суб'єкти освітнього процесу.* Учіння як пізнавальна діяльність. Зарубіжні та вітчизняні концепції учіння. Психологія учбової діяльності. Мотиваційний компонент учбової діяльності. Орієнтовний компонент. Виконавський компонент. Рефлексивно-оцінковий компонент. Змістовий компонент. Вікова динаміка формування компонентів учбових діяльності. Навчальність. Психологічні основи виховання. Психологія морального виховання, виховання характеру, сімейного виховання.

Психологічні питання перевиховання і психокорекції. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.

4.Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти закономірності динаміки психіки в онтогенезі та особливості етапів психічного розвитку людини;
- вміти доцільно з врахуванням вимог етики застосовувати методи дослідження;
- вміти на основі знань законів розвитку і функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення в педагогічних ситуаціях.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: доц. О.П. Щотка, доц. О.І. Нещерет, доц. В.П.Пісоцький, ст.викл. А.І.Олексієнко, ст.викл. Н.С.Ярослав.

7. Форми та методи навчання: лекція, семінарські, лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів, методи самодіагностики, самостійна робота з літературою, підготовка рефератів, індивідуальні дослідницькі проекти.

8. Оцінювання: поточне та підсумкове тестування, виступи на семінарських заняттях, анотування статей, робота з першоджерелами, звіт про проведене психологічне дослідження, усний екзамен.

9. Мова: українська

ДПППЗ. Педагогіка

1. Ідентифікація.

КУРС	ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 4 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 108 ***Тижневих годин: 3*** семестр: IV	Обов'язковий Рік підготовки: 2 Семестри: 4 Лекції (теорет. підгот.): 18год Практичні заняття: 12 год Лабораторні заняття: 24 год Самостійна робота: 24 год Індивідуальна робота: 30 год Вид контролю: екзамен

Примітки: співвідношення кількості годин аудиторних занять та індивідуальної і самостійної роботи може становити 50% до 50%, 60% до 40% або 40% до 60% залежно від змісту навчального курсу.

2. Мета курсу: оволодіння студентами проблемами навчання, виховання і побудови системи освіти на сучасному етапі розвитку суспільства. Курс покликаний сформувати основи педагогічного мислення майбутніх учителів, уміння осмислювати педагогічну дійсність, навчити приймати найбільш ефективні рішення у відповідності до педагогічних закономірностей, принципів виховання і навчання.

3. Опис курсу:

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІ ДИДАКТИКА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІІ. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. МЕНЕДЖМЕНТ В ОСВІТІ

4. Завдання курсу:

В результаті вивчення курсу студенти повинні знати:

- предмет, завдання, категорії педагогіки; становлення педагогічної науки;
- особливості розвитку та формування особистості;
- науково-теоретичні основи процесу навчання;
- науково-теоретичні основи процесу виховання;
- особливості родинно-сімейного виховання;
- принципи побудови і керівництва системи освіти в Україні;
- сутність, види, критерії передового педагогічного досвіду;
- основні документи про Освіту.

уміти:

- визначати конкретні завдання навчально-виховного впливу, виходячи із загальної мети, виховання у національній школі, рівня вихованості дитячого колективу і умов навколишнього середовища;
- володіти методами і формами організації навчально-виховного процесу, педагогічної діагностики та педагогічного прогнозування;
- визначати мету навчання і виховання у відповідності з рівнем вихованості учнів, будувати навчально-виховний процес на основі глибокого і систематичного вивчення учнів, їх інтересів, запитів;
- регулювати і корегувати міжособисті стосунки в учнівському колективі, проводити в ньому профілактику розмежування, конфронтації, формувати гуманні відносини з учнями на рівні співпраці з врахуванням національних традицій;
- зробити учнівське самоврядування ефективним виховним засобом;
- об'єднати зусилля вчителів і вихователів, які працюють у класі;
- налагоджувати стосунки з батьками учнів, вести педагогічну пропаганду, домагаючись єдності виховних впливів школи, позашкільних установ, сім'ї та громадськості;
- сприяти самовихованню, самоосвіті та саморозвитку учнів;
- використовувати у навчально-виховній роботі духовні надбання рідного народу, традиції української етнопедагогіки;
- застосовувати принцип наукової організації педагогічної праці;
- аналізувати, узагальнювати та використовувати передовий педагогічний досвід і досягнення психолого-педагогічної науки, систематично підвищувати свою педагогічну кваліфікацію.

5. Статус у навчальному плані.
Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.пед.н., проф. Коваленко Є.І., к.пед.н., доц. Благінін В.М., к.пед.н., доц. Падун Н.О., к.пед.н., доц. Бєлкіна Н.І. к.пед.н., доц. ЗанінаО.М., к.пед.н., доц. Новгородська Ю.Г.

7. Форми та методи навчання.
Лекція, бесіда, співбесіда, диспут, дискусія, інтерактивні , навчальні ігри, створення проблемних ситуації, педагогічний експеримент, гностичні, логічні, самостійна робота з науковою літературою, самостійна робота під керівництвом викладача, робота в Internet, складання схем, використання логічних схем, таблиць, індуктивні, дедуктивні, виконання науково-дослідних завдань, науково-дослідна робота тощо

8. Оцінювання.
Поточні, усні (бесіда, співбесіда, усне опитування, усний колоквіум, усний залік, іспит, усні тести), письмові: самостійна робота, контрольна робота, тест, письмовий залік, іспит, колоквіум, машинний контроль – використання комп'ютерної техніки.

9. Мова: українська.

ДППП4. Історія педагогіки

1. Ідентифікація.

КУРС	ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 2,5 семестр: VIII	Нормативний Рік підготовки: 4 Семестр: 8 Лекції (теорет. підгот.): 12 год Семінарські заняття: 24 год Лабораторні заняття: - год Самостійна робота: 27 год Індивідуальна робота: 27 год Вид контролю: екзамен

2. Мета курсу: ознайомлення студентів із розвитком педагоігчної думки у вітчизняній і зарубіжній педагогці від найдавніших часів до сучасності.

3. Опис курсу:

Змістовний модуль I ІСТОРІЯ ШКОЛИ І ПЕДАГОГІКИ ЗА РУБЕЖЕМ

1. виховання в первісному суспільстві
2. виховання, школа і зародження педагогічної думки у рабовласницькому суспільстві
3. виховання, школа і педагогічна думка у феодальному суспільстві
4. школа і педагогіка в Європі в період зародження і розвитку капіталізму
5. школа і педагогіка в другій половині XIX- початку XX століття
6. розвиток педагогіки і школи в XX столітті

Змістовний моудль II ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ

1. виховання, шкільництво і педагогічна думка з найдавніших часів до 16 століття
2. школа і пдегаогічна думка в епоху Українського Відродження (16-17 століття).
3. шкільна система і розвиток педагогічної думки в Україні у 18 столітті

4. основні тенденції розвитку школи і педагоігки у 19 столітті і на початку 20 століття.
5. зміни і перетворення в галузі освіти в період з 1917 року по 1940 рік ХХ століття.
6. основні тенденції розвитку школи і педагоігчної думки в Україні у 40-80-ті роки ХХ століття.
7. відродження національної системи виховання в суверенній Україні.

4. Завдання курсу:

В процесі вивчення курсу студенти повинен оволодіти знаннями:

- розвиток освіти і виховання з найдавніших часів до наших днів;
- найважливіші педагогічні теорії, що склались у різні історичні епохи;
- погляди на спадщину найвидатніших педагогів минулого;

Врдночас необхідно озброїти уміннями:

- аналізувати і давати принципову оцінку різним педагоігчним концепціям і теоріям;
- творчо використовувати кращі надбання педагоігчної спадщини при розв'язанні актуальних проблем навчально-виховної роботи сучасної школи;
- пропагувати і роз'яснювати сутність ідей педагогів і навчально-освітньої практики минулого серед учителів, батьків і громадськості.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.пед.н., проф. Коваленко Є.І., к.пед.н., доц.Бєлкіна Н.І., к.пед.н., доц. Заніна О.М.

7. Форми та методи навчання.

Лекція, бесіда, співбесіда, диспут, дискусія, інтерактивні, навчальні ігри, гностичні, логічні, самостійна робота з науковою літературою, самостійна робота під керівництвом викладача, робота в Internet, складання схем, використання логічних схем, таблиць, індуктивні, дедуктивні, виконання науково-дослідних завдань, науково-дослідна робота тощо

8. Оцінювання.

Поточні, усні (бесіда, співбесіда, усне опитування, усний колоквіум, усний залік, іспит, усні тести), письмові: самостійна робота, контрольна робота, тест, письмовий залік, іспит, колоквіум, електронний контроль – використання комп'ютерної техніки.

9. Мова: українська.

ДППП5. Методика викладання історії

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6,5 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота (ІНДЗ, план-конспект); самостійна робота) Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 234 Тижневих годин: IV семестр –4; V семестр – 4.	Нормативна Рік підготовки: 2,3 Семестр: 4,5 Лекції (теоретична підготовка): – 72 год. Практичні заняття: – 30 год. Лабораторні заняття: 30 год. Самостійна робота:–48 год. Індивідуальна робота: – 54 год. Вид контролю: екзамен, залік

2. Мета курсу: формування учителя історії, критично та творчо мислячої особистості.

3.Опис курсу: *Змістовий модуль 1*. Дидактика історії як наукова та навчальна дисципліна. Головні цілі навчання історії. Вітчизняний і світовий досвід навчання історії. Урок історії. Методи навчання історії. Засоби навчання історії. *Змістовий модуль 2.* Політична, військова, соціально-економічна та культурна проблематика в шкільному курсі історії. Людина в історії. Методика роботи з історичними поняттями; розвиток уявлень учнів про історичний час і простір. Позакласна робота з історії; історичне краєзнавство у школі. Критерії оцінювання знань з історії.

4. Завдання курсу.

Студенти мають знати:

- предмет, завдання та функції методики викладання Історії;
- завдання шкільної історичної освіти;
- сучасну систему шкільної історичної освіти в Україні;
- історію шкільної історичної освіти та методики викладання історії в Україні, стан шкільної історичної освіти та методики викладання історії за кордоном;
- форми навчання історії;
- особливості уроку історії;
- методи та методичні прийоми вивчення історії;
- засоби навчання історії;
- міжпредметні та міжкурсові зв'язки історії;
- повторення на уроках історії;
- методику вивчення політичних, економічних та культурологічних питань історії ;
- особливості позакласної роботи з історії;

- особливості краєзнавчо-пошукової роботи з історії;
- особливості системи перевірки й оцінювання знань, умінь та навичок учнів;
- роль і місце вчителя історії в суспільстві.

Студенти мають вміти:

- аналізувати передовий педагогіч-
- ний досвід з методики викладання історії в школі та вміти використовувати його на практиці;
- готувати уроки історії;
- формулювати мету і завдання уроків;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно підбирати методи та методичні прийоми вивчення історії;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно підбирати засоби навчання історії;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу встановлювати міжпредметні та міжкурсові зв'язки;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно користуватися різними формами перевірки знань та вмінь учнів;
- вміти організовувати позакласну роботу з історії.

5. Статус в навчальній програмі. Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки

6. Лектор. к.пед.н., доц. О.В. Желіба; к.пед.н., доц. О.Г. Баранков.

7. Форми та методи навчання: лекції, семінарські та лабораторні заняття з використанням методів активного навчання (“мозкових атак”, дискусій, роботах у великих та малих групах, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (консультації, план-конспект, навчальний проект); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних, лабораторних заняттях, лекціях, підготовка плану-конспекту уроку чи виховного заходу, поточне письмове (комп’ютерне) тестування, захист навчального проекту, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДППП6. Курсова робота з з психолого-педагогічних дисциплін

1. Ідентифікація.

Курс: ДПП6	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS - 1 Модулів - 2 Змістових модулів - Загальна кількість годин – 36 Тижневих годин - 2	Нормативна Рік підготовки – 3 Семестр – VII Лекції (теоретична підготовка) - Практичні заняття - Самостійна робота - 9 Індивідуальна робота - 27 Вид контролю: VII семестр – диференційований залік.

2. Мета: залучення студентів до науково-дослідної, пошукової роботи, що дозволить їм оволодіти навичками самостійної роботи з літературою. Курсова робота повинна бути завершеним дослідженням, в якому висвітлені основні проблеми теми, а всі її структурні елементи підпорядковані логіці викладу і взаємопов'язані між собою.

3. Опис: курсова робота спрямована на здобуття студентами вмінь і навичок підбору, групування і аналізу історичних джерел з метою подальшого структурно-логічного викладу матеріалу і розкриття поставленої дослідницької мети і завдань.

4. Завдання: у курсовій роботі студент повинен продемонструвати глибоке знання обраної проблеми. Використана інформація має бути збалансованою і підтримувати центральну ідею роботи. Думки мають бути викладені чітко і бути взаємопов'язані таким чином, щоб можна було слідкувати за логікою викладу. Висновки мають бути самостійними, логічними та добре аргументованими. Курсова робота повинна базуватися на оригінальних джерелах, експериментальних даних та новітній науковій літературі, але не реферувати останню.

5. Статус в навчальній програмі: нормативний курс циклу професійної та практичної підготовки.

6. Керівник: професор, доцент, старший викладач-фахівець з методики навчання історії, педагогіки. педагогічної майстерності, психології.

7. Форми та методи навчання: індивідуальна робота (консультації), самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Оцінка за курсову роботу є сумою балів за зміст та усний захист дослідження.

9. Мова: українська.

1.3.Б. Науково-предметна підготовка

ДППП7. Історія України.

ДППП7.1. Історія України (від давніх часів до – 30-х років XIII ст.)

1. Ідентифікація.

Курс: ДППП7.1.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: Модулів: 3 Змістових модулів:4 Загальна кількість годин: 180 Тижневих годин: I семестр – 2 год. II семестр – 3 год.	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: I, II Лекції (теоретична підготовка) : 72 год. Практичні заняття: - 36 год. Самостійна робота: - 36 год. Індивідуальна робота: - 36 год. Вид контролю: I семестр-екзамен, II семестр – екзамен.

2. **Мета курсу:** всебічно розкрити історичний процес на давньоукраїнських землях від початку слов'янського етногенезу та появи східних слов'ян до монгольського завоювання Південно-Західних князівств-земель.

3. **Опис курсу.** *Змістовий модуль 1.* Предмет, періодизація методологічні засади курсу „Давня історія України". Основні етапи слов'янського етногенезу та виникнення східних слов'ян. Ранньослов'янські воєнно-політичні об'єднання у додержавну добу. Початкова Русь: походження назви, просторові координати та норманський фактор у руській історії. *Змістовий модуль2.* Русь у 60-х р. IX ст. – 40-х рр. X ст. Руська держава в системі міжнародних взаємовідносин у середині – 70-х рр. X ст. Реформи великого князя Володимира у Давньоруській державі та їх цивілізаційне значення. Руська земля у добу великого князя Ярослава Мудрого. *Змістовий модуль 3.* Русь у середині – 70-х рр. XI ст. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток держави в 2-й половині XI ст. Посилення централізаторських тенденцій у державі у першій третині XII ст. *Змістовий модуль 4.* Причини, хронологія та сутність удільної роздрібненості Русі. Князівства-землі Південної Русі у XII-XIII ст.: Київське, Чернігівське, Переяславське, Новгород-Сіверське, Галицько-Волинське. Міжнародні відносини Русі у середині XII – першій третині XIII ст. Етнічна історія давньоруського суспільства. Культура Київської Русі та її історичне значення.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- володіти сучасними науковими поняттями та термінами історичної науки;

- демонструвати навички коментарів, аналізу та синтезу базових джерел з давньої історії України;

- знати базовий фактологічний матеріал, хронологічну періодизацію, вміти їх аналізувати та узагальнювати;

- оперувати концептуальними засадами класичної та сучасної історіографії щодо дискусійних питань з історії Давньоруської держави, українського етно- та політогенезу.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: к.і.н., доц. Страшко Є.М.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та семінарські заняття з використаннями методів активного навчання (рольових ігор, дискусій, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (рецензування статей, історична реконструкція, есе); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності; обрані студентом: робота на семінарських заняттях, робота на лекціях, тематичні тести, есе, рецензування статей, реконструкція історичної дійсності, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська.

ДППП7.2. Історія України в середині XIII - середині XVIIст.

1. Ідентифікація

Курс: ДППП7.2.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 7 Модулів: 3 Змістових модулів 5 Загальна кількість годин – 252 Тижневих годин III семестр – 4 год., IV семестр – 4 год.	Обов'язковий Рік підготовки: 1 Семестр: 3,4 Лекції 78 годин Семінари: 62 годин Самостійна робота: 92(54+38) Індивідуальна робота: 58 годин Види контролю: III семестр-екзамен, IV семестр – екзамен.

2. Мета курсу – формування історично освіченої, соціально зрілої, національно свідомої, політично культурної особистості української держави.

3. Опис курсу. *Змістовий модуль 1.* Південно-Західна Русь (Україна) в період залежності від монголо-татарської Орди та Великого Князівства Литовського. Галицько-волинська держава 40-х років XIII – 40-х років XIУ ст. Становище українських земель в складі Литовсько-Руської держави (середина XIУ-XУI ст.). *Змістовий модуль 2.* Українські землі в складі іноземних держав та спроби збереження етнічної ідентичності. Становище українських земель в складі Польщі, Угорщини, Молдавії, Османської імперії та Московської держави. Україна в складі Речі Посполитої(друга половина XVI – середина XVII ст.). Культурні та релігійні процеси в Україні в XIV – першій половині XVII століття. Церковне життя та міжконфесійні відносини в Україні. *Змістовий модуль 3*. Козацтво в суспільно-політичному житті України в XV– серед. XVII ст. Кримське ханство та стосунки із зарубіжними державами і українськими землями. Запорозька Січ як військово-політичний центр і предтеча української держави. Козацтво як впливовий чинник міжнародного життя. Становлення національних збройних сил. Національно-визвольна боротьба українського козацтва наприкінці XVI – першій половині XVII ст. Етнічна консолідація і національно-духовне піднесення українського народу в XV – першій половині XVII ст. *Змістовий модуль 4.* Українська національна революція 1648-1676 рр. і утворення держави. Наукова історіографія періоду середини XУII – XУIII ст.: концепції та методологічні засади. Передумови та початок української національної революції середини XУII ст. Розвиток національно-визвольної та соціальної боротьби й утворення української держави. Україна в роки "Руїни" та заходи по стабілізації її становища (1657-1676 рр.) *Змістовий модуль 5.* Україна наприкінці XУII – у XVIII ст. Внутрішнє та зовнішнє становище України. Спроби збереження державності за часів Гетьманщини та причини її втрати. Інкорпорація та анексія регіонів України і

Криму до складу Росії, Польщі, Туреччини (1764-1795 рр.). Духовне життя України в другій половині ХУІІ – ХУІІІ ст.

4 Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- оволодіти конкретно-історичним фактичним матеріалом і хронологією, вміти їх аналізувати та узагальнювати;
- вміти виявляти закономірності й тенденції в перебігу подій української історії, їх зв"язок з європейським визвольним рухом, розуміти мотивацію дій соціальних груп та осіб;
- користуватися й оперувати науковою термінологією, категорійно-понятійним апаратом;
- використовувати різні джерела знань: літописні документи, наукову літературу, історіографічні праці, періодичну пресу, довідковий матеріал;
- творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній та громадській діяльності.

5. Статус у навчальному плані. Нормативний курс циклу дисциплін професійної підготовки.

6. Лектор: к.і.н., доцент Ростовська О.В.

7. Форми і методи навчання: лекції та семінарські заняття, ІНДЗ, самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, рецензування рекомендованої наукової літератури, поточне письмове тестування, захист навчально-дослідного завдання, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська.

ДПППП7.3. Історія України XIX - поч. XX ст.

1. **Ідентифікацій**

Курс: **ДПППП7.3.**	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS -7 Модулів : 3 Змістових модулів : 4 Загальна кількість годин: 216 Тижневих годин: V семестр - 4 VI семестр - 4.	Нормативна Рік підготовки - 3-й Семестр - 5,6 Лекції (теоретична підготовка) - 76год. Практичні заняття - 60 год. Самостійна робота - 35 год. Індивідуальна робота - 45 год. Вид контролю: V семестр – екзамен, VI семестр – екзамен.

2. Мета курсу: розкрити факторну обумовленість, зміст та результати модернізаційних процесів в Україні XIX - поч. XX ст.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Українські землі в період розкладу феодальних економічних та соціальних структур (кін. XVI 11-пер.половина XIX ст.). *Змістовий модуль 2.* Імперські реформи та модернізаційні процеси на українських землях др. половини XIX ст. *Змістовий модуль 3.* Українські землі в період назрівання кризи імперських режимів Росії та Австро-Угорщини. *Змістовий модуль 4.* Революційно-визвольний процес в Україні (1917-1920 рр.)." Проблема державної влади.

4. Завдання курсу:

- забезпечити оволодіння базовими джерелами, фактичним матеріалом, вміння вільно ним оперувати;
- добитися засвоєння провідних методологічних підходів до вивчення даного курсу, основних понять та категорій;
- засвоїти історіографію курсу з акцентом на новітніх розробках;
- розвивати навички аналітичного мислення, вміння самостійно формувати наукову точку зору та аргументовано її відстоювати;
- виробляти навички наукового спілкування в студентських групах, вміння вести дискурс з тих чи інших проблем;
- розвивати прагнення до творчого використання здобутих знань та навичок в професійній та громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі. Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: к.і.н., доц. Овдієнко П.П.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (метод проблемних ситуацій, дискусії, методики малих груп тощо), індивідуальна робота (консультації, проблемно-узагальнюючі доповіді, індивідуальні навчальні проекти), самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної роботи, обрані студентом: робота на лекціях та практичних заняттях, проблемно-узагальнюючі доповіді, індивідуальні навчальні проекти, підсумкові екзамени.

9. Мова: українська, російська.

ДПППП7.4. Історія України XX-XXI ст.

1. Ідентифікація

Курс: ДПППП7.4	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6 Модулів: 3 Змістовних модулів: 6 Загальна кількість годин: 216 Тижневих годин: VII семестр – 4; VIII семестр - 4	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестр: 7,8 Лекції (теоретична підготовка): 64 Практичні заняття: 48 Самостійна робота: 59 Індивідуальна робота: 45 Вид контролю: VII семестр – екзамен; VIII семестр – екзамен

2. Мета курсу: розкрити цілісну картину розвитку українського суспільства в період від кінця громадянської війни (1918-1920 рр.) до наших днів.

3. Опис курсу: *Змістовний модуль 1.* УСРР в міжвоєнний період. *Змістовний модуль 2.* Українські землі в складі Польщі, Румунії, Чехосдлваччини. *Змістовний модуль 3.* Україна в період Другої світової війни. *Змістовний модуль 4.* Українська РСР в повоєнні десятиліття: альтернативи сталінізму та лібералізації (1944-1964 рр.). *Змістовний модуль 5.* Українська РСР в період наростання кризи (1965-1991 рр.). *Змістовний модуль 6.* Україна в період незалежності.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

- володіти базовим фактичним матеріалом курсу, вільно орієнтуватись в хронології, персоналістиці; оперувати сучасною науковою термінологією;
- володіти навичками аналізу та синтезу історичного матеріалу; пошуку, систематизації та інтерпретації інформації; визначати тенденції, закономірності, особливості і т.п.
- вільно орієнтуватись у розмаїтті історіографічних концепцій і підходів до суперечливих питань історії України XX-XXI ст.;
- вміти вести дискусію; чітко висловлювати і аргументовано захищати власну думку;
- володіти навиками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих та великих студентських групах;
- творчо використовувати здобуті знання та навики у професійній та громадськівй діяльності.

5. Статус в навчальній програмі. Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки

6. Лектори: к.і.н., доц.. Є.М. Луняк, ст.в. Г.М. Дудченко

7. Форми та методи навчання: лекції, семінарські заняття, консультації, есе, індивідуальні та групові науково-дослідні завдання, самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок, одержаних за окремі форми навчальної діяльності: роботу на практичних заняттях, роботу на лекціях, тематичні тести, есе, науково-дослідні завдання, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська.

ДПППП8. Історія стародавнього світу
ДПППП 8.1. Історія Стародавнього Сходу

1. Ідентифікація

Курс: ДПППП8.1	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3,5 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота (ІНДЗ); самостійна робота) Змістових модулів: 1 Загальна кількість годин: 126 Тижневих годин: 4 семестр –1	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестр: 1 Лекції (теоретична підготовка): – 46 год. Практичні заняття: – 26 год. Самостійна робота:–32 год. Індивідуальна робота: – 22 год. Вид контролю: 1 семестр -екзамен

2.Мета курсу: ознайомити студентів з умовами формування та особливостями розвитку перших цивілізацій людства, а також підготовка ерудованих студентів, які використовуючи давні джерела зможуть відтворити картини давньої історії та об'єктивно оцінити перші форми державної влади – військову демократію та східну деспотію.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Історія Стародавнього Єгипту. Історія Месопотамії. Хетське царство. Східне Середземномор'я в давнину. Історія стародавніх іранців. Стародавня Індія. Стародавній Китай.

4. Завдання курсу:

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- володіти базовим фактичним матеріалом та термінологією;
- добре орієнтуватись на картах давнього світу;
- знати основні писемні джерела та вміти їх аналізувати;
- розуміти специфіку стародавніх вірувань народів давнини;
- творчо використовувати знання культури давніх народів;
- володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих та великих студентських групах.

5. Статус в навчальній програмі. Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор. К. і. н., доц. Р. А. Дудка

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням інтерактивних технологій; індивідуальна робота (консультації, підбір бібліографії до тем, реферат, групова презентація теми); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності. Обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, підбір

бібліографії до тем, поточне письмове тестування, захист реферату та презентація теми, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДППП 8.2. Історія Стародавньої Греції та Риму

1. Ідентифікація

Курс: ДППП8.2	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 3 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 2 семестр – 3	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Лекції (теоретична підготовка): – 36 год. Практичні заняття: – 28 год. Самостійна робота:–27 год. Індивідуальна робота: – 17 год. Вид контролю: 2 семестр -екзамен

2. Мета курсу: ознайомлення студентів з умовами формування та особливостями перших демократичних суспільств в Європі; виховання поваги до громадянських прав та патріотизму.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Природні умови та населення Егейського регіону в давнину. Кріто – мікенська цивілізація. Греція XI –IX ст. до н. е. Формування античних полісів. Греція у V ст. до н. е. Підкорення Греції Македонією. Елліністичний період (IV –I ст. до н. е.). Релігія та культура стародавніх греків. *Змістовий модуль 2.* Природні умови та населення Апеннінського півострова. Рим у царський період. Римська держава періоду республіки. Римська держава в період імперії. Виникнення християнства. Культура стародавніх римлян. Загибель західної Римської імперії.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- отримати знання фактичного та теоретичного матеріалу з даного курсу;
- вміти відтворювати інформацію, включаючи факти, термінологію, теорії з курсу ;
- вміти працювати з першоджерелами будь - якого характеру як з історичним джерелом;
- вміти ділити матеріал на окремі складові частини, встановлювати причинно – наслідкові зв’язки;

- зрозуміти чому саме тут, в Європі, зародились перші демократичні суспільства та їхні особливості;
- оцінювати та прогнозувати події, виходячи з отриманої інформації;
- володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих і великих студентських групах.

5. Статус в навчальній програмі. Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор. К. і. Н., доц.. Р. А. Дудка

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням інтерактивних технологій; індивідуальна робота (консультації, анотація наукової статті, реферат, групова презентація теми); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності. Обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, анотація наукових статей, поточне письмове тестування, захист реферату та презентація теми, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДППП 9. Історія середніх віків

1.Ідентифікація

Курс: ДППП 9	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 10,5 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота ; самостійна робота) Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 252 Тижневих годин: III семестр –3,5; IV семестр – 3,5	Нормативна Рік підготовки: 2 Семестр: 3,4 Лекції (теоретична підготовка): – 78 год. Практичні заняття: – 62 год. Самостійна робота:–58 год. Індивідуальна робота: – 54 год. Вид контролю: III семестр - екзамен, IV семестр – екзамен

2. Мета курсу: з'ясувати значення феодального періоду в історії Європи, а також місце середньовічної Західної Європи в історії світової цивілізації.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1. Раннє середньовіччя. Становлення феодального суспільства і держави.* Вступ до історії середніх віків. Джерела з історії середніх віків (V-XV ст.). Римська імперія і світ варварів на межі античності і Середньовіччя. Королівство франків. Основні держави Західної Європи наприкінці раннього Середньовіччя (Франція у IX – XI ст., Італія у VIII – X ст., Німеччина у IX – XI ст., Англія до середини XI ст., скандинавські країни у IX – XI ст., країни Піренейського півострова до XI ст.).Візантійська імперія у IV-XI ст. Культура раннього середньовіччя. *Змістовий модуль 2. Феодальне суспільство і держава у XI-XV ст. Період класичного феодалізму.* Виникнення та розвиток західноєвропейських середньовічних міст. Хрестові походи. Франція в XI-XV ст. Англія в XI-XVст. Німеччина в XI-XV ст. Італія в XI-XV ст. Країни Піренейського півострова в XI-XV ст. Скандинавські країни в XI-XV ст. Угорщина і Трансільванія в XI-XVст. Візантія в XII-XV ст. Церква і єресі в Західній Європі XI-XV ст. Середньовічна ідеологія і культура в країнах Європи (XI-XVст.). *Змістовий модуль 3. Країни Західної Європи в період пізнього середньовіччя.* Зародження капіталістичних відносин у Західній Європі. Джерела з історії пізнього середньовіччя. Католицька церква і папство в XVI-XVII ст. Німеччина в XVI-початку XVII ст. Швейцарія. Європейська Контрреформація. Іспанія в XVI-першій половині XVII ст. Нідерланди в XVI-першій половині XVII ст. Англія в XVI-початку XVII ст. Франція в XVI-першій половині XVII ст. Італія в XVI-першій половині XVII ст. Наука і техніка в Західній Європі в XVI-XVII ст. Розвиток культури Відродження. *Змістовий модуль 4. Країни Західної Європи після Великих географічних відкриттів.* Америка в доколумбовий період. Великі географічні

відкриття. Створення колоніальних імперій європейськими країнами. Міжнародні відносини в період пізнього середньовіччя. Тридцятилітня війна (1618-1648).

4. Завдання курсу:

- вивчення історії окремих країн Західної Європи в епоху Середньовіччя;
- виявлення етапів розвитку європейських країн в V- першій половині XVII ст. та їх особливостей;
- дефініцію основних понять і вироблення системи понятійного апарату;
- виявлення загального і відмінного в розвитку окремих регіонів Європи (західного, південно-західного, центральноєвропейського, північного, балканського);
- вивчення явищ, характерних для феодального суспільства і держави Західної Європи;
- знайомство із сучасним станом джерельної бази медієвістики;
- ознайомлення з науковими дискусіями з середньовічної тематики та з історіографічними напрацюваннями з даного напрямку дослідження;

вивчення культурного розвитку європейських народів.

5. Статус в навчальній програмі: Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки

6. Лектор: к.і.н., доц. Самойленко О.Г.

7. Форми і методи навчання: лекції та семінарські заняття; індивідуальна робота (консультації, реферат, історична реконструкція); самостійна робота студентів в бібліотеках

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та тестування на лекціях, захист історичної реконструкції, реферат, екзамен .

ДППП 10. Нова історія країн Європи і Америки

1. Ідентифікація

Курс: ДППП 10	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 7 Модулів: 3 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 252 Тижневих годин: Vсеместр – 3,5; VI семестр – 3,5	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестр: 5,6 Лекції (теоретична підготовка): 76 год. Практичні заняття: 60 год. Самостійна робота: - 62 год. Індивідуальна робота: - 54 год. Вид контролю: V семестр – екзамен; VI семестр - екзамен

2. Мета курсу - розглянути історичний розвиток країн Європи і Америки у другій половині XVII – початку XX століття. В його основі – історія світових цивілізацій, що включає характеристику еволюції людини і сім'ї, технологічного і економічного способів виробництва, соціально-політичного устрою і духовного світу. Виділяється найбільш репрезентативний матеріал, глибоке засвоєння якого дозволяє студентам самостійно розуміти і оцінювати історичний процес в цілому, оволодівати методами аналізу конкретних історичних явищ і навиками інтерпретації найбільш значимих історіографічних шкіл – як вітчизняних, так і зарубіжних.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Англійська революція середини XVII ст. Європейський абсолютизм. Просвітництво. Американська і Французька революції XVIII ст. *Змістовий модуль 2.* Наполеонівські війни. Віденська система. *Змістовий модуль 3.* Революції 1848-1849 рр. у Європі. Формування національних держав у II пол. XIX ст. *Змістовий модуль 4.* Міжнародні відносини наприкінці XIX – на поч. XX ст. Перша світова війна.

4. Завдання курсу – показати основні тенденції розвитку західної цивілізації в перехідну епоху від традиційного суспільства до індустріального, прослідкувати процес складання буржуазного суспільства в країнах Заходу, зумовленого економічним, соціально-політичним і духовним розвитком, показати буржуазні революції XVII-XVIII століть як фактор розпаду основ традиційного суспільства і формування "суспільства рівноправних", привернути увагу до формування основних ідейно-політичних течій у ході революцій, складанню у перехідну епоху правової держави і громадянського суспільства, розглянути ключові тенденції еволюції системи міжнародних відносин.

В результаті вивчення курсу студенти мають

знати:

– базовий фактичний матеріал;
– соціальну і політичну еволюцію західноєвропейських держав і країн американського континенту;
– основні етапи, процеси і події європейської і світової історії в 1640-1918 рр.;
– видатні постаті світової історії і їх внесок в розвиток цивілізації;
– методологічні підходи до аналізу складних військово-політичних і соціально-економічних проблем курсу;
– хронологію подій історії народів Європи і Америки.

вміти:

– оперувати сучасною науковою термінологією;
– виявляти самостійність у підходах аналізу і синтезу історичних фактів;
– простежувати основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій і процесів, встановлювати між ними причинно-наслідкові зв'язки;
– демонструвати навички самостійного творчого мислення.

5. Статус в навчальній програмі: Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.і.н., доцент П.П.Моціяка; ст. викладач В.В.Мартиненко.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (дискусії, рольові ігри), виконання тестових завдань; індивідуальна робота (консультації, написання рефератів, проведення колоквіуму); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: відвідування лекцій, робота на практичних заняттях, поточне письмове тестування, підготовка і захист реферату, проведення колоквіуму, підсумковий екзамен.

9. Мова: українська, російська

ДППП 11. Нова історія країн Азії і Африки

1. Ідентифікація:

Курс: ДППП 11	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 126 Тижневих годин: VI семестр – 3,5 год.	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестр: 6 Лекції (теоретична підготовка): 36 год. Практичні заняття: 32 год. Самостійна робота: 26 год. Індивідуальна робота: 32 год. Вид контролю: VI семестр - екзамен

2. Мета курсу: Вивчення закономірностей історичного процесу і особливостей розвитку окремих країн і регіонів Сходу.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль I.* **Народи і держави Азії і Африки в XVII-XVIII ст.** Цивілізації Сходу і Заходу на межі нового часу. Загальні тенденції суспільного розвитку народів Сходу в XVII-XVIII ст. Економічний розвиток народів Сходу в колоніальну епоху. Соціально-політична еволюція народів і держав Азії і Африки в XVII-XVIII ст. *Змістовий модуль II.* **Народи і держави Азії і Африки в XIX-початку XX ст.** Занепад Сходу і перехід світової гегемонії до країн Заходу. Схід і початок промислового перевороту в Європі. Включення Сходу в міжнародну економічну систему. Зародження національно-визвольного руху на Сході. Пробудження Азії. Народи і держави Азії і Африки в Першій світовій війні.

4. Завдання курсу:

У результаті вивчення даного курсу студенти мають:

- знати базовий фактичний матеріал;
- оперувати сучасною науковою термінологією;
- виявляти специфіку розвитку кожного окремого народу, взаємозв'язки і взаємозалежність історичної еволюції народів, їх місце в загальному історичному процесі людства;
- аналізувати причини кризи феодальних структур Сходу і успішності капіталістичної експансії країн Заходу;
- демонструвати навички самостійного творчого мислення.

5. Статус у навчальній програмі: Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: Кандидат історичних наук, доцент П.П.Моціяка.

7. Форми і методи навчання: Лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання („мозкових атак", рольових ігор,

дикусій та ін.); самостійна робота студентів у бібліотеках та інформаційних мережах; індивідуальна робота (консультації, реферати, навчальні проекти).

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з даної дисципліни складатиметься з суми рейтингових оцінок (балів), отриманих за окремо оцінювані форми навчальної діяльності, які обиралися стулентами, тобто за роботу на лекціях і семінарських заняттях, за поточне письмове тестування, за підготовку і захист реферату, за підготовку і захист навчального проекту, а також за підсумковий усний екзамен.

9. Мова: Українська.

ДППП12. Новітня історія Європи і Америки

1.Ідентифікація

Курс: ДППП12	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 234 Тижневих годин: VII семестр – 5; VIII семестр - 4	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестр: 7, 8 Лекції (теоретична підготовка): – 80 год. Практичні заняття: – 52 год. Самостійна робота:–56 год. Індивідуальна робота: – 46 Вид контролю: VII семестр – екзамен; VIII семестр - екзамен

2. Мета курсу: розкрити цілісну картину історичного процесу у його єдності і суперечливості від закінчення Першої світової війни до наших днів.

3.Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Світ між двома світовими війнами: загальні тенденції розвитку. Міжнародні відносини. Суспільно-політичні рухи. Наука і культура. *Змістовий модуль 2.* Країни Європи та Америки у 1918-1939 рр.: особливості соціально-економічного та політичного розвитку. Період післявоєнної нестабільності (1918-1924 рр.). Період стабілізації (1924-1929 рр.). Світова економічна криза (1929-1933 рр.). Реформізм. . Фашизм. *Змістовий модуль 3. Друга світова війна. Змістовий модуль 4.* Світ у другій половині XX- на початку XXI століття: загальні тенденції розвитку. Міжнародні відносини. Суспільно-політичні рухи. Наука і культура. Глобальні проблеми людства. *Змістовий модуль 5. Країни Європи та Америки у другій половині XX століття: особливості соціально-економічного та політичного розвитку* Період післявоєнної реконструкції і "холодної війни" (1945- другій половині 50-х рр.) Період НТР, розвитку ДМК, співіснування і боротьби двох систем (другій половині 50-х-60-і рр.) Період нового етапу НТР, структурних криз і перетворень (70-90-і рр.)

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- володіти базовим фактичним матеріалом і хронологією; оперувати сучасною науковою термінологією;
- демонструвати навички аналізу і синтезу історичних фактів; самостійно визначати загальні тенденції соціально-економічного і політичного розвитку країн Європи і Америки у XX- на початку XXI століття, основні закономірності еволюції міжнародних відносин;

- вільно орієнтуватися у різноманітності концепцій і підходів до суперечливих питань новітньої історії Заходу; вести дискусію з різних політичних і наукових позицій; чітко формулювати і аргументовано обстоювати власну точку зору;
- володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих і великих студентських групах;
- творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі. Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки

6. Лектор. к.і.н., доц. Л.М.Мицик

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання ("мозкових атак", дискусій, рольових ігор, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (консультації, есе, навчальний проект); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, рецензування рекомендованої наукової літератури, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, захист навчального проекту, есе, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська, англійська

ДППП 13. Новітня історія країн Азії та Африки

1. Ідентифікація

Курс: ДППП 13	**Характеристика навчального курсу**
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6 Модулів: 3 Змістових модулів: Загальна кількість годин: Тижневих годин: VII семестр - 3; VIII семестр - 3	Нормативна Рук підготовки: 4 Семестр: 7, 8 Лекції (теоретична підготовка) : - 48 год. Практичні заняття: - 44 год. Самостійна робота: - 62 год. Індивідуальна робота: - 62 год. Вид контролю: VII семестр – залік; VIII семестр - екзамен

2. Мета курсу є вивчення закономірностей, тенденцій та національних особливостей історичного розвитку країн та народів Азії та Африки в даний період; формування творчо та самостійно мислячої особистості.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Афро-азійський регіон між світовими війнами: загальні тенденції розвитку. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Далекого Сходу, Південно-Східної та Центральної Азії в 1918-1939 рр. *Змістовий модуль 2.* Країни Близького Сходу та Північної Африки в міжвоєнний період. Тропічна та Південна Африка у 1918-1939 рр. Азія та Африка в роки Другої світової війни. *Змістовий модуль 3.* Країни "третього світу" в другий половині XX – на початку XXI століття: загальні тенденції розвитку. Криза світової колоніальної системи. Деколонізація та становлення незалежних країн у Азії та Африці. Міжнародні відносини. Глобальні проблеми людства. *Змістовий модуль 4.* Соціально-економічний, політичний та культурний розвиток афро-азійських країн у другий половині XX – на початку XXI століття.

4. Завдання курсу:

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

Знати:

- базовий фактичний матеріал;
- хронологію подій історії країн та народів афро-азійського регіону;
- процеси, що призвели до кризи світової колоніальної системи, розгортання національно-визвольних рухів та здобуття незалежності народами Азії та Африки;
- особливості та специфіку формування національних держав "третього світу", головні типи та форми цих державних утворень.

Вміти:

- оперувати історичними поняттями та сучасною науковою термінологією;
- виражати та обґрунтовувати свою точку зору;
- використовувати здобуті навички та знання у професійній діяльності;
- виявляти закономірності історичного розвитку окремих народів та держав;
- аналізувати головні тенденції суспільно-політичного, економічного та культурного життя країн даного регіону.

5. Статус в навчальній програмі: Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: ст. викладач О.О. Лейберов.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (дискусії, рольові ігри, інші стратегії кооперативного навчання), тестування, складання колоквіумів; індивідуальна робота (консультації, навчальні проекти, есе); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: робота на лекціях та практичних заняттях, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, складання колоквіумів, захист навчального проекту, есе, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська

ДППП 14. Історія слов'янських народів

1. Ідентифікація

Курс: ДППП 14	**Характеристика навчального курсу**
Кількість кредитів ECTS: 19,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 8 Загальна кількість годин: 702 Тижневих годин: III семестр – 3,5; IV семестр – 3,5; V семестр – 3; VI семестр – 3,5; VII семестр – 3; VIII семестр – 3.	Нормативна Рік підготовки: 2, 3,4 Семестр: 3,4,5,6,7,8 Лекції (теоретична підготовка): – 224 Практичні заняття: – 162 Самостійна робота: – 154 Індивідуальна робота: –162 Вид контролю: – III семестр – залік; IV семестр – залік; V семестр – екзамен; VI семестр – екзамен; VII семестр – залік; VIII семестр – екзамен.

2. Мета курсу: розкрити цілісну картину етнополітичного, соціально-економічного та культурного розвитку слов'янських народів від найдавніших часів до сьогодення.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Дискусійні питання слов'янського етногенезу. Формування ранньослов'янських держав на Балканському півострові. Ранньодержавні утворення у західних слов'ян. *Змістовий модуль 2.* Землі Північно-Східної Русі в 40-х рр. XII – 30-х роках XIII ст. Формування монгольської військово-політичної деспотії. Завоювання Північно-Східних руських земель монголо-татарами. Землі Північно-Східної Русі в середині XIII-XIV ст. *Змістовий модуль 3.* Визволення болгарських земель з під влади Візантійської імперії. Утворення II Болгарського царства та завоювання його турками-османами. Сербія та Боснія в наприкінці XII-XV ст. Чеські та словацькі землі в у XII –середині XIУ ст. Польща в наприкінці XII- XVI ст. *Змістовий модуль4.* Чехія в добу гуситської революції. Польща наприкінці XIV- XV ст. Чеські та словацькі землі в Кінці XV- XVII ст. Польща в XVI-XVII ст. Південнослов'янські народи під владою іноземних держав. *Змістовий модуль 5.* Об'єднання Північно-Східних руських земель навколо Москви в XV першій третині XУI ст. Московська держава в період правління Іванна IV. Смута в Росії початку XVII ст. Росія в XVII ст. *Змістовий модуль6.* Слов'янські народи Російської імперії в кінці XУII – на початку XУIII ст. Слов'янські народи Російської імперії у другій половині XУIII ст. Південнослов'янські народи в другій половині XУII – XУIII ст. Польща в другій половині XУII кінці XУIII ст. Чехія наприкінці XУII – XУIII ст. Словаччина наприкінці XУII – XУIII ст. *Змістовий модуль 7.* Слов'янські народи Російської імперії наприкінці XVII - першій чверті XIX ст. Пошуки шляхів модернізації Росії в другій половині XIX ст. «Великі реформи» 60-70 років XIX ст. Державно-правове становище польських земель у XIX ст. Визвольна боротьба болгарського народу проти Османського іга у XIX ст. Соціально-економічний розвиток Чехії у XIX ст.

Змістовий модуль 8. Балканські війни 1912-1913 рр. Південні та західні слов'яни в роки першої світової війни. Революційні процеси в Росії 1917-1923 рр. Утворення СРСР. Становлення тоталітарного режиму. Східнослов'янські та південнослов'янські народи в добу формування державності 1918-1939 рр. Слов'янські народи Східної Європи та СРСР у роки другої світової війни. Радянський союз у 1945 – на початку 90 –х років.

4. Завдання курсу:

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- вільно володіти фактичним матеріалом, хронологією, оперувати сучасною науковою термінологією;
- орієнтуватися в історіографічних концепціях та дискусійних проблемах курсу; чітко формувати та аргументовано відстоювати власну точку зору; самостійно визначати загальні тенденції соціально-економічного і політичного розвитку слов'янських народів;
- вміти самостійно працювати з навчальною літературою; критично оцінювати фактичний та теоретичний матеріал, робити власні висновки та узагальнення;
- володіти навичками спілкування ефективної навчальної діяльності в малих та великих студентських групах.

5. Статус в навчальній програмі: нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки

6. Лектор: ст. в. Давиденко Ю.М., ст. в. Кириленко С.О.

7. Форми та методи навчання: лекції, семінарські заняття з використанням інтерактивних методів навчання, індивідуальна робота, самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: робота на лекціях, практичних заняттях, поточне тестування, захист навчального проекту, есе, підсумковий екзамен.

9.Мова: українська, російська.

ДППП 15. Допоміжні історичні дисципліни

1.Ідентифікація

Курс: ДППП 15	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота; самостійна робота) Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: І семестр – 3	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестр: 1 Лекції (теоретична підготовка): – 36 год. Практичні заняття: – 18 год. Самостійна робота:–27 год. Індивідуальна робота: – 27 год. Вид контролю: екзамен

2. Мета курсу полягає в: ознайомленні студентів із розгалудженою системою дослідження спеціальних історичних дисциплін, у формуванні у студентів поняття про просторово-лінійні, календарно-стрічкові та метрично-вагові системи уявних орієнтацій, в ознайомленні їх з процесом еволюції мір та ваги, із методикою аналізу і технікою дослідження метрологічних систем; із становленням нагородної, календарної і геральдично-генеалогічної площин у різних народів, із процесом становлення писемності на різних етапах розвитку людства, починаючи від греків (грецька палеографія), римлян (латинська палеографія), через візантійців (середньогрецька мова) і слов'ян (давньослов'янська мова), до сучасних європейських народів (слов’яноруська палеографія, неографія тощо); із літочисленням та календарним підрахунком, з одиницями монетно-грошового обігу, з ономаністичним світосприйняттям та уніфікуванням одиниць різних метрологічних систем.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Допоміжні історичні дисципліни як галузь історичних знань. Спеціальні історичні дисципліни в системі міждисциплінарних взаємозв’язків. Основи кириличної і латинської палеографії та неографії. Основи хронології. Основи метрології. Основи історичної ономастики. *Змістовий модуль 2.* Основи сфрагістики. Основи генеалогії. Основи геральдики. Основи нумізматики та боністики. Основи фалеристики.

4. Завдання курсу полягають у:

- засвоєнні загальних та спеціальних методик, техніки вивчення та використання різних видів історичних джерел, у сприйнятті та усвідомленні давніх одиниць вимірювання дослідженню конкретних і теоретичних проблем історії;
- активізації творчого мислення, сприйняття формуванню професійної майстерності майбутнього вчителя-історика;

- опануванні матеріалу з палеографії, хронології, метрології, нумізматики, геральдики, генеалогії та ін.;
- здобутті в процесі вивчення дисциплін знань і практичних навичок застосування в організації і роботі шкільних гуртків, музеїв, проведення навчальних екскурсій, в просвітницькій і краєзнавчій діяльності.

5. Статус в навчальній програмі: Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки

6. Лектор: к.і.н., доц. Самойленко О.Г.

7. Форми і методи навчання: лекції та семінарські заняття; індивідуальна робота (консультації, реферат, історична реконструкція); самостійна робота студентів в бібліотеках.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та тестування на лекціях, підбірка ілюстративного матеріалу до теми, реферат, екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДПП16. Історична географія

1. **Ідентифікація.**

Курс: ДПП16.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS - 2 Модулів - 3 Змістових модулів - 2 Загальна кількість годин – 72 Тижневих годин - 4	Нормативна Рік підготовки -1 Семестр - 1 Лекції (теоретична підготовка) - 22 Практичні заняття - 14 Самостійна робота 18 Індивідуальна робота - 18 Вид контролю: 1 семестр - залік.

2. Мета курсу: розкрити роль просторових, природно-кліматичних факторів історичного процесу, її особливості на тих чи інших етапах.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1:* Історична географія світу. *Змістовий модуль 2:* Історична географія України.

4. Завдання курсу:

- оволодіти базовим теоретичним та фактичним матеріалом, навчитися вільно ним оперувати;
- засвоїти основні методологічні підходи до вивчення історичного взаємовпливу людини та простору;
- формувати у студентів знання географічної карти та вміння працювати з нею;
- прививати прагнення до творчого використання набутих знань та навичок у професійній та громадській роботі.

5. Статус в навчальній програмі: нормативний курс циклу професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: к.і.н., доц. Овдієнко П.П.

7. Форми та методи навчання: лекції та практичні заняття з використанням методів активного навчання (проблемних ситуацій, дискусій, методики малих груп), індивідуальна робота (консультації, проблемно-узагальнюючі доповіді), самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Залік з курсу виставляється на базі рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної роботи, обрані студентом: робота на лекціях та практичних заняттях, поточне тестування, проблемно-узагальнююча доповідь, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДПП17. Курсова робота зі всесвітньої історії

(ДПП18. Курсова робота з історії України)

1. Ідентифікація.

Курс: ДПП17. (ДПП18)	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS - 1 Модулів - 2 Змістових модулів - Загальна кількість годин – 36 Тижневих годин - 2	Нормативна Рік підготовки – 3 Семестр – V (VI) Лекції (теоретична підготовка) - Практичні заняття - Самостійна робота - 9 Індивідуальна робота - 27 Вид контролю: V (VI) семестр – диференційований залік.

2. Мета: залучення студентів до науково-дослідної, пошукової роботи, що дозволить їм оволодіти навичками самостійної роботи з літературою. Курсова робота повинна бути завершеним дослідженням, в якому висвітлені основні проблеми теми, а всі її структурні елементи підпорядковані логіці викладу і взаємопов'язані між собою.

3. Опис: Курсова робота – це проміжна форма наукової роботи, яка спрямована на здобуття студентами вмінь і навичок підбору, групування і аналізу історичних джерел з метою подальшого структурно-логічного викладу матеріалу і розкриття поставленої дослідницької мети і завдань.

4. Завдання: у курсовій роботі студент повинен продемонструвати глибоке знання обраної проблеми. Використана інформація має бути збалансованою і підтримувати центральну ідею роботи. Думки мають бути викладені чітко і бути взаємопов'язані таким чином, щоб можна було слідкувати за логікою викладу. Висновки мають бути самостійними, логічними та добре аргументованими. Курсова робота повинна базуватися на оригінальних джерелах та новітній науковій літературі, але не реферувати останню.

5. Статус в навчальній програмі: нормативний курс циклу професійної та практичної підготовки.

6. Керівник: професор, доцент, старший викладач кафедри всесвітньої історії (кафедри історії України).

7. Форми та методи навчання: індивідуальна робота (консультації), самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Оцінка за курсову роботу є сумою балів за зміст та усний захист дослідження .

9. Мова: українська.

2. Вибіркова частина.

2.1. Дисципліни за вибором університету

ДВУ1. Вступ до спеціальності

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1,5 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: 4 І семестр: 4	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестри: 1 Лекції (теорет. підгот.): 14 год Семінарські заняття: 4 год Лабораторні заняття: 12 год Самостійна робота: 12 год Індивідуальна робота: 12 год Вид контролю: І семестр – залік

2. Мета курсу: ознайомлення студентів із значенням, змістом, особливостями обраного фаху, розвиток у них професійного інтересу, формування правильного розуміння своєї спеціальності і перспективного погляду на неї.

3. Опис курсу:

Змістовий модуль І. Підготовка і професійне формування особистості вчителя. (Зміст і організація навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти. Самостійна робота студентів. Професійне самовиховання вчителя. Культура навчальної праці студента. Педагогічна практика у системі підготовки вчителя. Правові засади підготовки сучасного вчителя.)

Змістовий модуль ІІ. Загальна характеристика педагогічної професії. (Характеристика професійної діяльності вчителя. Особистість учителя. Професійна компетентність учителя.)

4. Завдання курсу:

У результаті вивчення курсу студенти мають:
- засвоїти сучасні наукові поняття та терміни;
- уміти працювати з літературними джерелами, довідниками, бібліографічними виданнями, каталогами, картотеками;
- уміти слухати і конспектувати лекції;
- уміти фіксувати навчальну та наукову інформацію, оформляти конспекти, реферати;
- знати базовий фактологічний матеріал, вміти аналізувати та узагальнювати.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.пед.н., проф. Яковець Н.І., к.пед.н., доц. Стрельнікова Н.М., к.пед.н., доц. Василюк А.В., к.пед.н., доц. Володченко Ж.М., к.пед.н., доц. Дубровська Л.О.

7. Форми та методи навчання.
Лекції, семінарські та лабораторні заняття, індивідуальні та самостійна робота, співбесіда, диспут, дидактичні ігри, виконання науково-дослідних завдань, використання логічних схем, таблиць тощо.

8. Оцінювання.
Підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок, одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських та лабораторних заняттях, робота на лекціях, тематичні тести, реферати, підсумковий тест.

9. Мова: українська.

ДВУ2. Основи педагогічної майстерності

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 5 Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 1,5 5 семестр: 1,5; 6 семестр – 1,5.	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестри: 5, 6 Лекції (теорет. підгот.): 10 год Семінарські заняття: - Лабораторні заняття: 48 год Самостійна робота: 26 год Індивідуальна робота: 24 год Вид контролю: 6 семестр – залік

2. Мета курсу: формування у студентів потреби професійного розвитку, усвідомлення ними необхідності постійного самовдосконалення та визначення шляхів педагогічної майстерності.

3. Опис курсу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Особистість вчителя у педагогічному процесі. Учитель нової формації. Ідеальна абстрактна модель особистості вчителя.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Внутрішня техніка педагога. Увага та спостережливість. Уява та фантазія як фактор творчої діяльності вчителя. Техніка створення робочого самопочуття у процесі педагогічної діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Техніка зовнішнього самовираження вчителя. Мова вчителя як засіб педагогічної майстерності. Майстерність невербального самовираження. Комунікативна культура вчителя.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Майстерність професійного спілкування. Педагогічне спілкування як різновид професійного. Культура індивідуального стилю спілкування педагога. Майстерність конструктивного спілкування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Дидактична майстерність вчителя. Майстерність створення сприятливої робочої атмосфери на уроці. Майстерність вчителя в активізації пізнавальної діяльності учнів. Майстерність створення ситуації успіху.

4. Завдання курсу: розвивати у майбутніх вчителів уявлення про педагогічну діяльність як рефлексивне керування діяльністю учня (переміщення його у позицію активного суб’єкта навчання; розвиток його здатності до самоуправління власною діяльністю; організація процесу навчання як вирішення навчально-пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії з учнями); створити умови для формування у студентів гуманної позиції щодо розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності; допомогти студентам

опанувати механізми використання особистого потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання й виховання, оволодіти елементами педагогічної техніки керування собою; розкрити засоби й напрямки цілеспрямованого професійного вдосконалення.

5. Статус у навчальному плані.
нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: ст. викл. Ковальчук О.М., доц. Кучерявець В.Г., ст. викл. Дубровський В.Л., ст. викл. Шевчук М.О.

7. Форми та методи навчання:
Лекції, практичні та лабораторні заняття з використанням методів активного навчання (рольові ігри, дискусії, елементи мікро викладання, тренінги); індивідуальна робота та самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.
Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержані студентом за окремі оцінювані форми навчальної діяльності.

9. Мова : українська.

ДВУЗ. Сучасні педагогічні технології

Курс	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3,5 Модулів – 3 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 126 Тижневих годин – 6 семестр – 1,5; 7 семестр – 2	Нормативна Рік підготовки – 3 – 4 Семестр – 6, 7 Лекції (теоретична підготовка) – 20 год. Семінарські заняття – 18 год. Лабораторні заняття – 20 год. Самостійна робота – 32 год. Індивідуальна робота – 36 год. Вид контролю: екзамен

2. Мета курсу: всебічно розкрити зміст сучасної парадигми освіти в Україні, ознайомити з існуючими навчальними та виховними технологіями, зосередити увагу на потребу технологічного потенціалу вчителя в умовах реформування освіти в Україні.

3. Опис курсу:

Змістовий модуль І. Соціально-педагогічні та наукові основи сучасних педагогічних технологій.

Змістовий модуль ІІ. Особистісно орієнтовані освітні технології.

Змістовий модуль ІІІ. Технології виховання у сучасній школі.

4. Завдання курсу:

Як підсумок засвоєння курсу студенти мають:

- володіти знаннями змісту сучасної парадигми освіти в Україні, розкрити сутність чинників, які вплинули на технологізацію освіти в Україні;
- вміти пояснити етапи розвитку педагогічної технології, сутність поняття «технологія», аналізувати наукові джерела цього поняття;
- пояснити ієрархію поняття «технологія» в педагогіці;
- знати базові сучасні навчальні та виховні технології;
- демонструвати навички застосування нових технологій навчання та виховання у практичній діяльності: на уроці та в позакласній виховній діяльності.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

6. Лектори: к.пед.н., проф. Яковець Н.І., к.пед.н., доц. Крига Т.І., к.пед.н., доц. Володченко Ж.М., к.пед.н., доц. Дубровська Л.О., ст. викл. Солова В.М., ст. викл. Шевчук М.О.

7. Форми та методи навчання.
Лекції, семінарські та лабораторні заняття з використанням інтерактивних методів навчання (робота в парах, мікрофон, робота в малих групах, дискусійні технології, технології ситуативного моделювання); індивідуальна робота: написання рефератів, самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.
Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарських заняттях, лекціях, тематичні тести, індивідуальні дослідні завдання, підготовка навчальних та виховних форм, підсумковий екзамен.

9. Мова: українська.

ДВУ4. Методика виховної роботи (в ЛОТ

Методика виховної роботи в ЛОТ	**Характеристика навчального курсу**
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 1,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: 1,5	**Вибіркова навчальна дисципліна** Рік підготовки: 3 Семестри: 6 Лекції: 10 Лабораторні заняття: 20 Самостійна робота: 12 Індивідуальна робота: 12 Вид контролю: залік

2. Мета курсу: забезпечити засвоєння знань, сформувати уміння й навички, які необхідні для вирішення завдань літньої виховної практики.

3. Опис курсу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Особливості оздоровчо-виховного процесу **в** літній період. Мета, завдання літньої виховної практики. Специфіка роботи в різних типах виховних закладів. Планування виховної роботи в ДЛОТ. Поточна та звітна документація студента. Гра – основний вид діяльності літнього відпочинку дітей, засіб розвитку творчої особистості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Система виховної роботи в ДЛОТ. Періоди табірної зміни, основні напрямки і форми виховної діяльності вожатого ДЛОТ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Психолого – педагогічні основи організації літнього оздоровчого процесу. Технології діяльності вожатого з різними категоріями дітей в ДЛОТ. Особливості діагностичної та профілактичної роботи вожатого з організації літнього оздоровчо – виховного процесу.

4. Завдання курсу.

Завданнями курсу є:

- закріплення, поглиблення і збагачення психолого – педагогічних, спеціальних знань, їх застосування у вирішенні конкретних виховних задач;
- виховання стійкого інтересу й любові до роботи з дітьми, потреби у професійно – педагогічному самовихованні й самоосвіті;
- вироблення творчого підходу до виховної діяльності;
- знайомство з сучасним станом виховної роботи в таборі та інших позашкільних виховних закладах, передовим педагогічним досвідом.

5. **Статус у навчальному плані.**

Вибіркова дисципліна за вибором університету.

6. Лектори: ст. викл. Шевчук М.О., доц. Дубровська Л.О., ст. викл. Солова В.М.

7. Форми та методи навчання:

Лекція та лабораторні заняття з використанням методів інтерактивного навчання (ігри, дискусії, технології інтерактивного навчання); індивідуальна робота (підготовка індивідуально – дослідницької роботи у вигляді реферату, розробка колективних творчих справ за різними напрямками виховної роботи, підготовка планів – конспектів виховних заходів); самостійна робота з опрацювання навчально – методичної літератури у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання.

Підсумковий залік з курсу на основі суми рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: тематичні тести, робота на лабораторних заняттях, підготовка рефератів та методичної папки, участі у конкурсі вожатської майстерності, підсумковий усний залік.

9. Мова : українська.

ДВУ5. Шкільний курс „Історія України” та методика його викладання

1. Ідентифікація.

Курс: ДВУ5	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота (ІНДЗ, план-конспект); самостійна робота) Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: VI семестр –2.	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестр: 6 Лекції (теоретична підготовка): – 20 год. Практичні заняття: – 6 год. Лабораторні заняття: 8 год. Самостійна робота:–29 год. Індивідуальна робота: – 27 год. Вид контролю: залік

2. Мета курсу: набуття навичок викладання шкільного курсу історії України.

3.Опис курсу: *Змістовий модуль 1*. Пропедевтичний курс історії України (5 клас). Україна в часи середньовіччя (7 клас). Шкільний курс нової історії України у 8 класі. Особливості шкільного курсу нової історії України у 9 класі. *Змістовий модуль 2.* Особливості шкільного курсу новітньої історії України у 10 класі. Шкільний курс новітньої історії України у 11 класі. Особливості шкільного курсу новітньої історії України у 12 класі.

4. Завдання курсу.

Студенти мають знати

- зміст шкільного курсу історії України;
- основні історичні поняття шкільного курсу історії України;
- основні історичні закономірності шкільного курсу історії України;
- вікові особливості учнів у засвоєнні історичного матеріалу шкільного курсу історії України;
- систему та зміст міжпредметних та міжкурсових зв'язки історії України.

Студенти мають вміти

- готувати уроки зі історії України;
- формулювати мету і завдання уроків історії України;
- правильно підбирати методи та методичні прийоми вивчення історії України;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно підбирати засоби навчання історії України;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу встановлювати міжпредметні та міжкурсові зв'язки історії України;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно користуватися різними формами перевірки знань та вмінь учнів;

- вміти організовувати позакласну роботу зі історії України.

5. Статус в навчальній програмі. Вибірковий курс циклу дисциплін вибору університету

6. Лектор. ст.в. С.М. Крапив'янський.

7. Форми та методи навчання: лекції, семінарські та лабораторні заняття з використанням методів активного навчання ("мозкових атак", дискусій, роботах у великих та малих групах, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (консультації, план-конспект, навчальний проект); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних, лабораторних заняттях, лекціях, підготовка плану-конспекту уроку чи виховного заходу, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, захист навчального проекту, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ6. Шкільний курс „Всесвітня історія” та методика його викладання

1. Ідентифікація.

Курс: ДВУ6	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота (ІНДЗ, план-конспект); самостійна робота) Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: VI семестр –2.	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестр: 6 Лекції (теоретична підготовка): – 20 год. Практичні заняття: – 6 год. Лабораторні заняття: 8 год. Самостійна робота:–29 год. Індивідуальна робота: – 27 год. Вид контролю: залік

2. Мета курсу: набуття навичок викладання шкільного курсу всесвітньої історії.

3.Опис курсу: *Змістовий модуль 1*. Шкільний курс історії стародавнього світу. Шкільний курс історії середніх віків. Шкільний курс нової історії у 8 класі. Особливості шкільного курсу нової історії у 9 класі. *Змістовий модуль 2.* Особливості шкільного курсу новітньої історії у 10 класі. Шкільний курс новітньої історії у 11 класі. Особливості шкільного курсу новітньої історії у 12 класі.

4. Завдання курсу.

Студенти мають знати

- зміст шкільного курсу всесвітньої історії;
- основні історичні поняття шкільного курсу всесвітньої історії;
- основні історичні закономірності шкільного курсу всесвітньої історії;
- вікові особливості учнів у засвоєнні історичного матеріалу шкільного курсу всесвітньої історії;
- систему та зміст міжпредметних та міжкурсових зв'язки всесвітньої історії.

Студенти мають вміти

- готувати уроки зі всесвітньої історії;
- формулювати мету і завдання уроків зі всесвітньої історії;
- правильно підбирати методи та методичні прийоми вивчення всесвітньої історії;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно підбирати засоби навчання всесвітньої історії;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу встановлювати міжпредметні та міжкурсові зв'язки всесвітньої історії;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно користуватися різними формами перевірки знань та вмінь учнів;
- вміти організовувати позакласну роботу зі всесвітньої історії.

5. Статус в навчальній програмі. Вибірковий курс циклу дисциплін вибору університету

6. Лектор. к.пед.н., доц. О.В. Желіба.

7. Форми та методи навчання: лекції, семінарські та лабораторні заняття з використанням методів активного навчання (“мозкових атак”,

дискусій, роботах у великих та малих групах, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (консультації, план-конспект, навчальний проект); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних, лабораторних заняттях, лекціях, підготовка плану-конспекту уроку чи виховного заходу, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, захист навчального проекту, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ7. Археологія

1.Ідентифікація

Курс: ДВУ7	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота ; самостійна робота) Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: І семестр –3	Вибіркова Рік підготовки: 1 Семестр: 1 Лекції (теоретична підготовка): – 36год. Практичні заняття: – 18год. Самостійна робота:–27 год. Індивідуальна робота: – 27 год. Вид контролю: екзамен.

2.Мета курсу: Метою курсу "Археологія" є здобуття студентами теоретичних знань і практичних навичок з предмету.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1. Археологія як специфічна історична наука та методи її дослідження:* Археологія як Історична наука. Методика та етапи археологічного дослідження. *Змістовий модуль 2. Кам'яний вік України*: Палеоліт. Мезоліт. Неоліт. *Змістовий модуль 3. Доба палеометалів в Україні:* Енеоліт України. Бронзовий вік України. *Змістовий модуль 4. Ранній залізний вік України:* Давнє населення України у перед скіфський час. Скіфський час у стародавній історії України. Сармати в стародавній історії України. Античні держави у Північному Причорномор'ї. Археологія України в добу раннього середньовічча.

4.Завдання курсу:

– На основі вивчення матеріальних джерел створити цілісну картину історичнго розвитку давнього населення України.

– Набуття практичних знань з методики археологічних досліджень.
Заповнити прогалини покликана самостійна науково- дослідна діяльність студентів.

5. Статус в навчальній програмі. Вибірковий курс з циклу дисциплін за вибором університету.

6.Лектор. к.і.н. доц.. О.Ю.Москаленко.

7. Форми та методи навчання: Лекції та семінарські заняття, індивідуальна та самостійна робота.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів) одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на лекціях і практичних заняттях, поточне письмове тестування, захист історичних карт і описів археологічних культур та історико-археологічних областей України , реферату, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ8. Історичне краєзнавство

1. Ідентифікація.

Курс: ДВУ8	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: І семестр – 2	Вибіркова Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Лекції (теоретична підготовка): – 22 год. Практичні заняття: – 12год. Самостійна робота: – 29 год. Індивідуальна робота: – 27 год. Вид контролю: екзамен.

2. **Мета курсу:** ознайомлення студентів з історією вітчизняного краєзнавства, його сучасним станом та перспективами; основними джерелами історичного краєзнавства, формами краєзнавчої роботи у навчально-виховному процесі.

3. Опис курсу. *Змістовий модуль 1.* Суть і значення краєзнавства. Археологія і етнологія в історичному краєзнавстві. *Змістовий модуль 2.* Ономастика. Писемні та усні джерела у краєзнавстві. *Змістовий модуль 3.* Архіви і музеї. Архівні документи у краєзнавстві. Матеріали музеїв у краєзнавстві. Історичне краєзнавство в школі.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

Знати:

- поняття “краєзнавство”, місце краєзнавства в історичній науці;
- іредмет і об’єкт, основні цілі й завдання історичного краєзнавства;
- історію вітчизняного краєзнавства;
- методику краєзнавчої роботи з різними видами історичних джерел.

Вміти:

- аналізувати краєзнавчі матеріали в контексті вітчизняної історії;
- органічно інтегрувати краєзнавчий матеріал в курс національної історії;
- визначати зв’язок історії свого краю з історією держави.

5. Статус у навчальній програмі. Вибірковий курс циклу дисциплін вибору університету.

6. Лектор: старший викладач Конончук І.М.

7. Методи і форми навчання: лекції та семінари з використанням методів активного навчання, індивідуальна робота (консультації, доповіді, реферати); самостійна робота в бібліотеках та комп’ютерних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових балів, отриманих за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом протягом вивчення курсу: робота на лекціях і семінарах, поточне письмове тестування, доповідь, реферат, екзамен.

9. Мова: українська.

ДВУ9. Основи наукових досліджень

1. Ідентифікація

Курс: ДВУ9	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 54	Нормативна Рік підготовки: 2 Семестр: 4 Лекції (теоретична підготовка): 20 год. Практичні заняття: 4 год. Самостійна робота: 12 год. Індивідуальна робота: 18 год. Вид контролю: залік

2.Мета курсу: розкрити сутність, роль, функції науки й наукових досліджень у суспільному житті.

3.Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Теоретико - методологічні засади наукових досліджень. Поняття «наука», її цілі, функції, класифікація. Етапи становлення і розвитку науки. Науково - дослідна робота в Україні. Проблеми та перспективи організації наукової роботи студентів у вищих навчальних закладах України. Поняття „наукове дослідження”. Характеристика основних етапів проведення наукового дослідження. Методологія наукового пізнання та основні методи наукових досліджень. Характеристика методів історичного

дослідження та методика їх використання у науковій роботі. *Змістовий модуль 2.* Методологічні та практичні основи підготовки і написання наукових робіт. Національний архівний фонд України і система архівних установ. Основні правила роботи в архівах і музеях. Організація та проведення музейно - архівної практики на 2 курсі. Інформаційне забезпечення наукової роботи. Основні форми запису прочитаного: реферат, рецензія, анотація, складання плану, виписок і тез. Основні етапи підготовки та написання курсової, дипломної і магістерської робіт. Вимоги до оформлення наукового дослідження.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення даного курсу студенти мають:

- оволодіти сучасною науковою термінологією;
- чітко формулювати тему, правильно визначати мету, завдання та напрямки науково - дослідницької роботи, узагальнювати й оформляти її результати;
- проводити аналіз теоретико - експериментальних даних, використовуючи різноманітні загальнонаукові, конкретнонаукові та спеціальні методи;
- оволодіти методикою застосування історичних методів у наукових працях;
- уміти працювати з історичною літературою, відбирати необхідну інформацію для виконання курсових, дипломних і магістерських робіт;
- розширювати свій науковий світогляд, формувати навички наукового дослідження.

5. Статус у навчальній програмі. Вибірковий курс циклу дисциплін вибору університету.

6. Лектор: ас. О.В. Крупенко

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням активних форм навчання (дискусії, робота в малих групах, конференції); самостійна робота в бібліотеках і комп'ютерних мережах; індивідуальна робота (анотація, рецензія, складання бібліографії до теми, написання вступу до курсової роботи).

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), які студент може отримати: за роботу на лекціях та практичних заняттях; при виконанні визначених форм індивідуальної роботи (анотація, рецензія, складання бібліографії, написання вступу до курсової роботи); підсумковий усний залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ10. Історія первісного суспільства

І. Ідентифікація

Курс: ДВУ10	І. Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів Відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3/ аудиторна робота. Індивідуальна робота, самостійна робота. Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 3	Нормативний рік підготовки: І Семестр: І Лекції (теоретична підготовка)-28 год. Семінарські заняття: - 18 год. Самостійна робота: - 26 год. Індивідуальна робота: - 18 год. Вид контролю: залік.

2. Мета курсу: Метою курсу є реконструкція конкретних форм розвитку суспільства в часи первісності та встановлення закономірностей їхнього розвитку.

3. **Опис курсу:** *Змістовий модуль 1.* Предмет і джерела. Предмет історії первісного суспільства. Джерела вивчення, пізнання і реконструкції первісної історії. *Змістовий модуль 2.* Походження людського суспільства: Антропогенез. Соціогенез. *Змістовний модуль 3.* Зрілість первісного суспільства: епоха первісної родової общини. Виникнення общинно-родового ладу. Ранньопервісна община. Пізньопервісна община. *Змістовий модуль 4.* Розклад первісного суспільства: епоха класоутворення. Піднесення виробництва і визрівання інститутів класового суспільства. Община та родоплемінна організація. *Змістовий модуль 5.* Первісне суспільство і цивілізація: Первісна периферія цивілізованих суспільств. Залишки первісності в цивілізованих суспільствах.

4. Завдання курсу:

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

- володіти базовим фактичним матеріалом, орієнтуватися в джерелах, хронології та періодизації первісного суспільства, оперувати науковою термінологією;
- знати загальні закономірності та тенденції розвитку первісного суспільства;
- орієнтуватися у найважливіших концептуальних підходах стосовно дискусійних питань історії первісного суспільства;
- творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній діяльності.

5. **Статус в навчальній програмі.** Вибірковий курс циклу дисциплін вибору університету.

6. **Лектор**. К.і.н. доц. Москаленко О.Ю.

7. **Форми та методи навчання**.: Лекції та семінарські заняття, індивідуальна та самостійна робота.

8. **Оцінювання**: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів) одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на лекціях і семінарських заняттях, поточне письмове тестування, реферату, підсумковий усний залік.

9. **Мова**: українська, російська.

ДВУ11. Історія культури рідного краю

1.Ідентифікація

Курс ДВУ11	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1,5 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота ; самостійна робота) Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: І семестр – 1	Вибіркова Рік підготовки: 1 Семестр: 1 Лекції (теоретична підготовка): – 18 год. Практичні заняття: – 8 год. Самостійна робота:– 14 год. Індивідуальна робота: – 14 год. Вид контролю: залік

2. Мета курсу: познайомити студентів на вступних лекціях з теоретичними поняттями (культура, мистецтво, принцип джерела вивчення культури, осередки, центри, гнізда культури), без яких важко осмислити історико-культурний матеріал, та розкрити основні етапи регіонального розвитку культури, її видів в історико-хронологічному контексті.

3.Опис курсу: *Змістовий модуль 1*. Предмет, принципи та джерела з історії рідного краю. Історіографія історії рідного краю. *Змістовий модуль 2.* Регіональні особливості розвитку культури XI-XII ст. Регіональні особливості розвитку культури XIII – першої половини XVII ст. Регіональні особливості розвитку культури другої половини XVII – XVIII ст. Регіональні особливості розвитку культури XIX – XX ст.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

знати:

- теоретичний та фактичний матеріал, пов’язаний з регіональним розвитком культури у своєму краї, регіоні, місті, селі поняття з курсу.

вміти:

- поєднувати конкретні факти, явища культури своєї місцевості з загальними процесами розвитку культури України, визначати їх місце і значення у цьому процесі;
- правильно оцінювати факти регіональної культури;
- використовувати здобуті знання при висвітленні окремих етапів історії України, а також безпосередньо в практичній діяльності;
- проводити пошукову роботу з історії культури рідного регіону, міста (села).

5. Статус в навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету

6. Лектор. д.філол.н., проф. Г.В. Самойленко

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням екскурсійних та експерементально-дослідницьких методик навчання; індивідуальна робота (консультації, реферат); самостійна робота в бібліотеках, музеях та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, реферат, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ12. Історія міжнародних відносин

1.Ідентифікація

Курс: Курс ДВУ12	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 234 Тижневих годин: VIII семестр - 2	Нормативна Рік підготовки: 4 Семестр: 7, 8 Лекції (теоретична підготовка): – 16 год. Практичні заняття: – 16 год. Самостійна робота:–11 год. Індивідуальна робота: – 11 Вид контролю: VIII семестр - залік

2. Мета курсу: поглиблене вивчення ключових проблем історії міжнародних відносин у XX столітті, формування та еволюції систем міжнародних відносин новітнього часу, найважливіших міжнародних організацій та об'єднань, проблем і тенденцій розвитку світової політики, питань національної безпеки і зовнішньої політики провідних держав світу, а також історії дипломатії як науки про міжнародні відносини та як мистецтва ведення переговорів, виховання у студентів почуття інтернаціоналізму, толерантності, поваги до суверенітету та національних інтересів інших держав, навичок цивілізованого розв'язання міжнародних та міждержавних суперечностей і конфліктів.

3.Опис курсу: *Змістовий модуль 1*. Основні риси міжнародних відносин напередодні і під час Першої світової війни. Міжнародні відносини в 1919–1923 рр. Версальсько-Вашингтонська система. Спроби ревізії Версальсько-Вашингтонської системи в 1920-х рр. Міжнародні відносини в 1930-х рр. *Змістовий модуль 2.* Міжнародні відносини під час Другої світової війни (1939–1945). Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Повоєнне врегулювання в Європі і на Далекому Сході. *Змістовий модуль 3.* Військово-блокове протистояння і міжнародні відносини 50-х – початку 60-х років. Розпад світової системи колоніалізму і створення Руху неприєднання. Розрядка міжнародної напруги 70-х років і її зрив. „Друга хвиля" „холодної війни". "Нове політичне мислення" в міжнародних відносинах другої половини 80-х – початку 90-х років. *Змістовий модуль 4* Країни Центральної і Південно-Східної Європи в системі міжнародних відносин. Інтеграційні процеси в Західній Європі. Міжнародна ситуація на Далекому Сході і в Південно-Східній Азії. Країни Південної Азії в міжнародних відносинах. Близький і Середній Схід у системі міжнародних відносин. Система міжафриканських відносин. Латиноамериканська система міжнародних відносин. Основні тенденції розвитку міжнародних відносин на зламі XX–XXI ст.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- Вільно володіти фактичним матеріалом з проблем історії міжнародних відносин та зовнішньої політики окремих країн; оперувати сучасною науковою термінологією;
- орієнтуватися у базових чинниках, що детермінують історичні процеси;
- використовувати здобуті знання для аналізу сучасних міжнародних відносин;
- володіти навичками джерелознавчого аналізу міжнародних угод та інших документів;
- орієнтуватися в історіографії дискусійних проблем історії міжнародних відносин;
- володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих і великих студентських групах; вести дискусії, чітко формулюючи і аргументовано обстоюючи власну позицію;

5. Статус в навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету

6. Лектор. к.і.н., доц. Л.М.Мицик

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (“мозкових атак”, дискусій, рольових ігор, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (консультації, ІНДЗ); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, рецензування рекомендованої наукової літератури, поточне письмове (комп’ютерне) тестування, ІНДЗ, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська, англійська

ДВУ13. Етнологія України

1. Ідентифікація

Курс ДВУ13	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів ECTS: 1,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: VIII семестр – 1,5	Вибіркова Рік підготовки: 4 Семестр: 8 Лекції (теоретична підготовка): – 16 Практичні заняття: – 16 Самостійна робота: – 11 Індивідуальна робота: –11 Вид контролю: VIII семестр – залік

2. Мета курсу: розкрити основні тенденції етнічного розвитку України на різних історичних етапах, формування етнічної свідомості, самосвідомості, етнічної ментальності.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1* Основні етапи розвитку української етнологічної думки. Найменування України та українців. Трансформація назви „Україна”. Етнічна та національна культура. Система традицій. Етнічні стереотипи. Етнічна свідомість. Етнічна самосвідомість. Етнічна ментальність. Національна самосвідомість. *Змістовий модуль 2.* Українство як етноментальний феномен. Козацтво. Побутовий та ідеологічні рівні „козацької” етнічної самосвідомості. Історичні меншини українського суспільства. Етнічна структура суспільства. Етнічні меншини Українці у діаспорно-етно-меншинному існуванні. Українці як корінний етнос. Русини – українці Закарпаття.

4. Завдання курсу:

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- вільно володіти базовими фактичним матеріалом;
- знати основні категорії та концепції етнологічних досліджень;
- оперувати сучасним понятійним апаратом;
- творчо використовувати здобуті знання, вміння і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі: вибірковий курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор: ст. в. Кириленко С.О.

7. Форми та методи навчання: лекції, семінарські заняття з використанням інтерактивних методів навчання, індивідуальна робота (ІНДЗ, есе), самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: підсумкова залікова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: робота на лекціях, практичних заняттях, поточне тестування, захист навчального проекту, есе, залік.

9.Мова: українська, російська.

ДВУ14. Історія політичних і правових вчень

1. Ідентифікація

Курс: ДВУ14	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 4 Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: III семестр – 2,5	За вибором університету Рік підготовки: 2 Семестр: 3 Лекції (теоретична підготовка): 18 год. Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 27 год. Індивідуальна робота: 27 год. Вид контролю: III семестр – залік

2. Мета курсу: розкрити характерні риси та особливості становлення політико-правової думки на різних етапах, починаючи з перших цивілізацій Стародавнього Сходу й закінчуючи сучасністю.

3. Опис курсу: *Змістовий иодуль1.* Становлення державно-правових поглядів у давні часи. Держава і право в теоріях мислителів Стародавньої Греції. Розвиток державно-правових концепцій у Стародавньому Римі. *Змістовий модуль 2.* Виникнення християнських державно-правових ідей. Становлення поглядів на державу і право в Київській Русі. Державно-правові концепції італійських мислителів і юристів середньовіччя. *Змістовий модуль 3.* Державно-правові концепції обґрунтування абсолютизму у XV – XVI ст. Держава і право у вченнях мислителів нового часу. *Змістовий модуль 4.* Вчення про державу і право західноєвропейського Просвітництва XVIII ст. Політичні і правові вчення у США періоду боротьби за незалежність. Особливості становлення політичної та правової думки в Німеччині. Політико-правові вчення представників лібералізму. *Змістовий модуль 5.* Основні етапи розвитку політичних і правових вчень в Росії. Становлення і розвиток вчень про державу і право в Україні. Державно-правові концепції в Україні наприкінці XIX – на початку XX ст. Основні державно-правові вчення Західної Європи другої половини XIX – XX ст.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- усвідомити важливість та особливість предмету вивчення дисципліни: історія виникнення і розвитку теоретичних знань людства про державу, право, політику, законодавство;
- володіти базовим фактичним матеріалом і хронологією;
- демонструвати навички аналізу і синтезу історичних фактів: самостійно визначати специфіку історичних періодів, які впливали на виникнення політико-правових теорій;
- вільно орієнтуватись у різноманітності політико-правових концепцій і теорій: вести дискусію з різних політичних і правових позицій, чітко формулювати і аргументовано обстоювати власну думку;
- творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі. Курс за вибором університету.

6. Лектор. ас. Васюк Д.Г.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття, написання рефератів, самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, написання рефератів, поточний письмовий контроль, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ15. Історія держави і права зарубіжних країн

1. Ідентифікація.

Курс: ДВУ15	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: І семестр – 1,5.	Вибіркова Рік підготовки: 1 Семестр: 1 Лекції (теоретична підготовка): - 10 год. Практичні заняття: – 8 год. Самостійна робота: – 18 год. Індивідуальна робота: – 18 год. Вид контролю: І семестр – залік.

2. Мета курсу: Метою навчального курсу є не лише глибоке оволодіння знаннями і досвідом минулого, а й збагачення фахового та політичного світогляду і правової культури майбутнього юриста. Сформувати у майбутніх фахівців теоретико-правову інфраструктуру, що готує студента до сприйняття понять та змісту спеціальних юридичних дисциплін.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Предмет, методологічні принципи і методи вивчення курсу «Історія держави і права зарубіжних країн». *Змістовий модуль 2.* Держава і право Стародавнього світу. *Змістовий модуль3.* Феодальні держави Західної Європи. *Змістовий модуль4.* Виникнення і становлення США. Основні інститути буржуазного права. *Змістовий модуль 5.* Альтернативні моделі державно-правового розвитку.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

1. Засвоїти основні періоди та відмінності процесу державотворення в різних країнах світу в різні періоди їх історичного розвитку.
2. Оволодіти основним теоретичним матеріалом з даної дисципліни.
3. Вміти диференціювати та узагальнювати державно-правові явища.
4. Вміти встановлювати причинно-наслідковий зв’язок між історико-правовими явищами, робити висновки та узагальнення.
3. Володіти міцними професіональними переконаннями у тому, що сучасне цивілізоване суспільство може успішно функціонувати й розвиватися за умови дотримання законності та правопорядку, основних прав і свобод людини й громадянина.

4. Володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих і великих студентських групах.
5. Творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор. Ас. Майданюк В.П.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий усний (письмовий) залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ16. Історія держави і права України

1. Ідентифікація.

Курс: ДВУ16	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 5 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: I семестр – 1,5.	Вибіркова Рік підготовки: 1 Семестр: 1 Лекції (теоретична підготовка): - 10 год. Практичні заняття: – 8 год. Самостійна робота: – 18 год. Індивідуальна робота: – 18 год. Вид контролю: I семестр – залік.

2. Мета курсу: Метою навчального курсу є не лише глибоке оволодіння знаннями і досвідом минулого та процесу державотворення в Україні, а й збагачення фахового та політичного світогляду і правової культури майбутнього юриста. Сформувати у майбутніх фахівців теоретико-правову інфраструктуру, що готує студента до сприйняття понять та змісту спеціальних юридичних дисциплін.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Історія держави і права України як наука і навчальна дисципліна. Перші державно-правові утворення на території Північного Причорномор'я. *Змістовий модуль 2.* Державно-правова система Київської Русі. *Змістовий модуль 3.* Держава та право на Українських землях починаючи з Великого князівства Литовського до часів Козацько-гетьманської держави. *Змістовий модуль 4.* Державність та право на українських землях у складі Російської імперії. Держава та право України у 1917 – 1920 рр. *Змістовий модуль 5.* Радянська державність і право в Україні. Держава і право України на сучасному етапі.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

1. Засвоїти основні періоди процесу державотворення в Україні та їх особливості на різних етапах її історичного розвитку.
2. Оволодіти основним теоретичним матеріалом з даної дисципліни.
3. Вміти диференціювати та узагальнювати державно-правові явища.
4. Вміти встановлювати причинно-наслідковий зв'язок між історико-правовими явищами, робити висновки та узагальнення.
3. Володіти міцними професіональними переконаннями у тому, що сучасне цивілізоване суспільство може успішно функціонувати й розвиватися за умови дотримання законності та правопорядку, основних прав і свобод людини й громадянина.
4. Володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих і великих студентських групах.
5. Творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор. Ас. Майданюк В.П.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий усний (письмовий) залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ17. Теорія держави і права.

1. Ідентифікація

Курс: ДВУ17	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 3 Змістових модулів: 12 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: II семестр – 1,5; III семестр – 1,5	Вибіркова Рік підготовки: 1,2 Семестр: 2, 3 Лекції (теоретична підготовка): - 36 год. Практичні заняття: – 24 год. Самостійна робота:–24 год. Індивідуальна робота: – 24 год. Вид контролю: III семестр - екзамен

2. Мета курсу: Сформувати у майбутніх фахівців глибоке фундаментальне правове мислення як методологічне знаряддя вирішення складних питань правової дійсності, які повсякчас виникають у нинішніх, таких

незвичних умовах буття; створити теоретико-правову інфраструктуру, що готує студента до сприйняття понять та змісту спеціальних юридичних дисциплін.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Предмет, методи і функції загальної теорії держави права. Сутність, поняття і походження держави. Місце і роль держави у політичній системі суспільства. Форма держави. Механізм держави. *Змістовий модуль 2.* Загальне поняття права та його місце в системі соціального нормування. Поняття та характеристика джерел (форм) права. Поняття та сутність правової системи і системи права. Поняття, сутність та структура правовідносин. Право регулювання та застосування права. Правова поведінка та юридична відповідальність. Процедура і процес у правовій діяльності.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

1. Засвоїти основні поняття і категорії правознавства та державознавства.
2. Демонструвати навички, необхідні для розв'язання складних практичних завдань, що виникають у різних сферах суспільного життя: економічній, соціально-культурній, адміністративно-політичній та ін.
3. Володіти міцними професіональними переконаннями у тому, що сучасне цивілізоване суспільство може успішно функціонувати й розвиватися за умови дотримання законності та правопорядку, основних прав і свобод людини й громадянина.
4. Володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих і великих студентських групах..
5. Творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор. Ас. Половко І.В.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ18. Конституційне право України

1. **Ідентифікація**

Курс: ДВУ18.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 1,5 Модулів: 1 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 54 Тижневих годин: II семестр – 1,5	Вибіркова Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Лекції (теоретична підготовка): - 14 год. Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 14 год. Індивідуальна робота: 12 год. Вид контролю: II семестр – екзамен

2. Мета курсу: розкрити зміст конституційно-правових відносин, які визначають взаємовідносини держави і особи в Україні, народне волевиявлення, організацію та здійснення державної влади та місцевого самоврядування.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Загальні засади конституційного ладу в Україні. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Форми народного волевиявлення. *Змістовий модуль 2.* Конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади в Україні. Верховна Рада України. Президент України. Виконавча влада в Україні. Конституційні основи судової влади в Україні. Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти основні положення теорії конституційного права як науки;
- їх порівняльні характеристики з міжнародно-правовими стандартами конституційного права країн світу;
- засвоїти певний масив нормативно-правової бази, навчитися працювати з законом, з”ясовувати його зміст, особливості, засоби застосування.

5. Статус в навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор – ст. викл. Луняк М.О.

7. Форми та методи навчання: Лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, дискусій. Індивідуальна робота (консультації, творчі проекти). Самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова загальна оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, вивчення програмних джерел, поточне письмове тестування, захист творчого проекту, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ19. Адміністративна відповідальність

1. Ідентифікація

Курс: ДВУ19	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS : - 25 Модулів : - 3 Змістових модулів : - 3 Загальна кількість годин : - 90 Тижневих годин : - 2,5	Вибіркова Рік підготовки : -3 Семестр : - 1 Лекції (теоретична підготовка) : - 14 Практичні заняття : - 14 Самостійна робота : - 26 Індивідуальна робота : - 36 Вид контролю - залік

2. Мета курсу: розвити у студентів навики творчого мислення , вміння прийняття науково обґрунтованих рішень, вміння дискутувати по нетрадиційних точках зору.

3. Опис курсу: *Змістовний модуль 1.* Адміністративне правопорушення та покарання. Його призначення. Адміністративна відповідальність юридичних осіб та посадових осіб. Органи та посадові особи , які уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. *Змістовний модуль 2.* Учасники процесу по справах про адміністративні правопорушення. Докази по справах про адміністративне правопорушення. Приводи та адміністративне затримання. Огляд приміщень, територій, вилучення речей та документів як міри забезпечення процесу по справах про адміністративні правопорушення. Перегляд та виконання постанов по справах про адміністративне правопорушення. *Змістовий модуль 3.* Адміністративні правопорушення в області трудових відносин, охорони оточуючої природи, дорожнього руху, підприємницької діяльності, фінансів, аналогів, ринку цінних паперів, проти порядку управління. Адміністративні правопорушення, які посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- оволодіти матеріалом, який необхідний для глибокого розуміння та засвоєння питань адміністративної відповідальності;
- розглянути як загальні так і процесуальні проблеми інституту адміністративної відповідальності;
- вільно орієнтуватись в питаннях адміністративної відповідальності юридичних та посадових осіб;
- володіти навичками розуміння доказування в процесі по справах про адміністративні правопорушення.

5. Статус у навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор: викладач Полулях В.В.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання («мозкових атак», дискусій,

рольових ігор, інших стратегій кооперативного навчання) ; індивідуальна робота (консультації ,есе, навчальний проект) ; самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок(балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом : робота на практичних заняттях та лекціях, рецензування рекомендованої наукової літератури, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, захист навчального проекту, есе, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ20. Цивільне право України.

2. Ідентифікація.

Курс: ДВУ20	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 3 Змістових модулів: 6 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: V семестр – 3	За вибором університету Рік підготовки: 3 Семестр: 5 Лекції (теоретична підготовка): - 30 год. Практичні заняття: – 14 год. Самостійна робота:–32 год. Індивідуальна робота: – 32 год. Вид контролю: V семестр - екзамен

2. Мета курсу: формування знань про правове регулювання цивільних відносин та основних умінь по застосуванню цивільного законодавства.

3. Опис курсу:*Змістовий модуль 1.* Цивільне право як галузь права. Цивільне законодавство. Система та завдання курсу. *Змістовий модуль 2.* Цивільні правовідносини. Громадяни як суб'єкти цивільного права. Юридичні особи. Держава як суб'єкт цивільного права. Об'єкти цивільних прав. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. *Змістовий модуль 3.* Правочини. Строки (терміни). Позовна давність. Представництво і довіреність. Здійснення та захист цивільних прав. *Змістовий модуль 4.* Загальна характеристика права власності. Право приватної власності. Право власності юридичних осіб. Право державної та комунальної власності. Захист права власності. Право на чужі речі. *Змістовий модуль 5.* Цивільно-правове регулювання відносин, пов'язаних з творчою діяльністю. Авторське право і суміжні права. Право промислової власності. Правові засоби індивідуалізації учасників товарного обороту, товарів і послуг. *Змістовий модуль 6.* Загальна характеристика зобов'язальних відносин. Цивільно-правовий договір. Виконання зобов'язань. Способи забезпечення зобов'язань. Припинення зобов'язань.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

Знати:

- предмет цивільного права;

- джерела цивільного права;
- суб'єктів цивільного права;
- підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин;
- поняття, форми, зміст, підстави виникнення і принципи здійснення, способи захисту права власності;
- поняття, зміст договірних і позадоговірних зобов'язань і їх окремих видів;
- авторські та суміжні права;
- патентне право;
- судову практику по цивільним та сімейним справам.

Уміти:
- аналізувати юридичні факти;
- тлумачити чинне цивільне законодавство;
- правильно застосовувати норми цивільного законодавства;
- складати цивільно - правові документи.

5. Статус в навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор. Старший викладач Великанова М.М.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ20. Суд і правоохоронні органи України

1. Ідентифікація

Курс : ДВУ20	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS : - 1,5 Модулів : - 3 Змістовних модулів : - 2 Загальна кількість годин : - 54 Тижневих годин : - 2	Вибіркова Рік підготовки : - 3 Семестр : - 5 Лекції (теоретична підготовка) : - 18 Практичні заняття : - 14 Самостійна робота : - 11 Індивідуальна робота : -11 Вид контролю: - залік

2. Мета курсу: розкрити взаємозв’язок з керованістю соціальними процесами, розвиток демократії, становлення системи забезпечення конституційних прав людини.

3. Опис курсу: *Змістовний модуль 1.* Юридичне визначення правоохоронної діяльності. Законодавство про діяльність суду, правоохоронних

та правозахисних органів. Державна політика у сфері право охорони. Основне здійснення правосуддя. *Змістовний модуль 2.* Конституційний суд України. Вища рада юстиції України. Прокуратура України. Органи внутрішніх справ України. Державна податкова система. Виявлення та розслідування злочинів. Уповноваження Верховної Ради України з прав людини. Юстиція України. Нотаріат в Україні. Адвокатура в Україні.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають :

- володіти базовим фактичним матеріалом і хронологією ; оперувати сучасною науковою термінологією;
- осмислювати роль державних органів у перехідному періоді від тоталітарної до сильної правової держави;
- потребу глибокого пізнання соціально – правових явищ, динаміки взаємодії держави і суспільства;
- розуміти систему застосування норм права та сутності правоохоронної діяльності.

5. Статус у навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор: викладач Полулях В.В.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання («мозкових атак», дискусій, рольових ігор, інших стратегій кооперативного навчання) ; індивідуальна робота (консультації ,есе, навчальний проект) ; самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок(балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом : робота на практичних заняттях та лекціях, рецензування рекомендованої наукової літератури, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, захист навчального проекту, есе, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ21. Суд і правоохоронні органи України

1. Ідентифікація

Курс : ДВУ21	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS : - 1,5 Модулів : - 3 Змістовних модулів : -2 Загальна кількість годин : - 54 Тижневих годин : - 2	Вибіркова Рік підготовки : - 3 Семестр : - 5 Лекції (теоретична підготовка) : - 18 Практичні заняття : - 14 Самостійна робота : - 11 Індивідуальна робота : -11 Вид контролю: - залік

2. Мета курсу: розкрити взаємозв'язок з керованістю соціальними процесами, розвиток демократії, становлення системи забезпечення конституційних прав людини.

3. Опис курсу: *Змістовний модуль 1.* Юридичне визначення правоохоронної діяльності. Законодавство про діяльність суду, правоохоронних та правозахисних органів. Державна політика у сфері правоохорони. *Змістовний модуль 2.* Основне здійснення правосуддя. Конституційний суд України. Вища рада юстиції України. Прокуратура України. Органи внутрішніх справ України. Державна податкова система. Виявлення та розслідування злочинів. Уповноваження Верховної Ради України з прав людини. Юстиція України. Нотаріат в Україні. Адвокатура в Україні.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають :

- володіти базовим фактичним матеріалом і хронологією ; оперувати сучасною науковою термінологією;
- осмислювати роль державних органів у перехідному періоді від тоталітарної до сильної правової держави;
- потребу глибокого пізнання соціально – правових явищ, динаміки взаємодії держави і суспільства;
- розуміти систему застосування норм права та сутності правоохоронної діяльності.

5. Статус у навчальній програмі. Курс циклу дисциплін за вибором університету.

6. Лектор: викладач Полулях В.В.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання («мозкових атак», дискусій, рольових ігор, інших стратегій кооперативного навчання) ; індивідуальна робота (консультації ,есе, навчальний проект); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок(балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, рецензування рекомендованої наукової літератури, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, захист навчального проекту, есе, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

2.2. Дисципліни за вибором студента

ДВС1.1. Методика викладання суспільно-політичних дисциплін

1. Ідентифікація.

Курс: ДВС1.1	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота (ІНДЗ, план-конспект); самостійна робота) Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: VIII семестр – 3.	Вибіркова Рік підготовки: 3 Семестр: 6 Лекції (теоретична підготовка): – 36 год. Практичні заняття: – 6 год. Лабораторні заняття: 22 год. Самостійна робота: – 24 год. Індивідуальна робота: – 20 год. Вид контролю: залік

2. Мета курсу: набуття навичок викладання шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”.

3.Опис курсу: *Змістовий модуль 1*. Шкільний курс історії стародавнього світу. Шкільний курс історії середніх віків. Шкільний курс нової історії у 8 класі. Особливості шкільного курсу нової історії у 9 класі. *Змістовий модуль 2.* Особливості шкільного курсу новітньої історії у 10 класі. Шкільний курс новітньої історії у 11 класі. Особливості шкільного курсу новітньої історії у 12 класі.

4. Завдання курсу.

Студенти мають знати

- зміст та завдання шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- особливі методи та засоби вивчення шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- основні історичні поняття шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- основні закономірності шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- вікові особливості учнів у засвоєнні історичного матеріалу шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- систему та зміст міжпредметних та міжкурсових зв'язки шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”.

Студенти мають вміти

- готувати уроки зі шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- формулювати мету і завдання уроків зі шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- правильно підбирати методи та методичні прийоми вивчення шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно підбирати засоби навчання шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і

суспільство”, „Громадянська освіта”;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу встановлювати міжпредметні та міжкурсові зв'язки шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- на основі мети уроку та змісту навчального матеріалу правильно користуватися різними формами перевірки знань та вмінь учнів шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”;
- вміти організовувати позакласну роботу зі шкільних курсів „Людина і світ”, „Людина і суспільство”, „Громадянська освіта”.

5. Статус в навчальній програмі. Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор. к.пед.н., доц. О.Г. Баранков.

7. Форми та методи навчання: лекції, семінарські та лабораторні заняття з використанням методів активного навчання (“мозкових атак”, дискусій, роботах у великих та малих групах, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (консультації, план-конспект, навчальний проект); самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних, лабораторних заняттях, лекціях, підготовка плану-конспекту уроку чи виховного заходу, поточне письмове (комп’ютерне) тестування, захист навчального проекту, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВС2.1. Історія середньовічного Сходу

1. Ідентифікація

Курс: ДВС 2.1	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 (аудиторна робота; індивідуальна робота; самостійна робота) Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: IV семестр – 3	Вибіркова Рік підготовки: 2 Семестр: 4 Лекції (теоретична підготовка): – 32 год. Практичні заняття: – 16 год. Самостійна робота:–27 год. Індивідуальна робота: – 15 год. Вид контролю: залік

2. Метою курсу є розкриття сутності та особливостей східної цивілізації, її політичної, соціально-економічної і етично-релігійної структури, з'ясування внутрішніх та зовнішніх чинники її розвитку.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1. Східний світ у IV-XV ст.* Азія на межі давнини і середньовіччя. Встановлення феодальних відносин на Сході. Азія і Північна Африка в X-XIII ст. Монголи і монгольські завоювання. Між монголами і португальцями (Азія і Північна Африка в XIV- XV ст.). *Змістовий модуль 2. Східний світ у XVI-XVII ст.* Формаційний розвиток країн Сходу на межі середньовіччя і нового часу. Східна цивілізація на межі

середньовіччя і нового часу. Ранній європейський колоніалізм в країнах Сходу. Османська імперія в XVI-XVII ст. Держава Сефевидів у XVI-XVII ст. Середня Азія і Афганістан у XVI-XVII ст. Могольська імперія в Індії. Країни південно-східної Азії в XVI-XVII ст. Імперія Мін у Китаї. Корейська держава Чосон в XVI-XVII ст. Японія в XVI-XVII ст.

4. Завдання курсу: В результаті вивчення курсу студенти повинні:

Знати:

- основні писемні джерела і їх зміст;
- основні тенденції розвитку країн Сходу на етапі середньовіччя;
- фактологічний та науково-теоретичний матеріал, сучасну термінологією;
- основні досягнення вітчизняної і зарубіжної орієнталістики у напрямку дослідження середньовічного Сходу;
- специфіку розвитку середньовічного східного суспільства та визначати причини і ознаки цієї специфіки;

Вміти

- орієнтуватись в часовому і просторовому орієнтирах тогочасної Азії та Африки;
- володіти картою і визначати кордони східних середньовічних держав;
- застосовувати основні писемні джерела середньовічного Сходу як базовий матеріал для висвітлення подій і підтвердження теорій;
- відстежувати основні тенденції перебігу історичних подій тощо.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: к.і.н., доц. Самойленко О.Г.

7. Форми і методи навчання: лекції та семінарські заняття; індивідуальна робота (консультації, реферат, історична реконструкція); самостійна робота студентів в бібліотеках.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та тестування на лекціях, колоквіум, реферат, залік.

9. Мова: українська, російська.

2.2. Людина і мораль у давньому і середньовічному суспільстві України

І. Ідентифікація

Курс:	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: IV семестр – 3	Вибіркова Рік підготовки: 2 Семестр:4 Лекції (теоретична підготовка): - 32 Практичні заняття: - 16 Самостійна робота: - 27 Індивідуальна робота: - 15 Вид контролю: IV семестр – залік.

2. Мета курсу: реконструювати образ світу та реальність у свідомості людини доби українського Середньовіччя; розкрити історичну карту етики, моралі, поведінки, повсякденного життя у давню та середньовічну добу.

3. Опис курсу. *Змістовий модуль1.* Образ світу як „друга реальність" – „паралельний світ" у свідомості людини. Язичницькі міфологеми суспільного життя. Картина світу, етика, поведінка після запровадження християнства. Природа. Простір. Час. Повсякденні уявлення давньоруських людей. *Змістовий модуль2.* Суспільне життя та побут українського Середньовіччя . Ідеал політичної влади. Особистість, право та свобода. Етнічна самосвідомість. Світ уявлення та ментальність стереотипи української шляхти. Сімейна мораль. Суспільне буття.

4. Завдання курсу.

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- володіти базовим фактичним історичним і етнографічним матеріалом;
- оперувати сучасним науковим понятійно-термінологічним апаратом;
- демонструвати моделі навички інтерпретації джерел, т. зв. „міжрядкове" читання документальних текстів;
- уміти створити історичні реконструкції суспільного та сімейного життя, повсякденного буття давньоруських людей, української шляхти тощо.
- творчо використовувати здобуті знання та навички у професійній, громадській діяльності.

5. Статус у навчальній програмі. Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: к.і.н., доц. Страшко Є.М.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання (рольових ігор, дискусій, малих груп"); індивідуальна робота (консультації, рецензування рекомендованої літератури, творча інтерпретація джерел, історичні реконструкції); самостійна робота у бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на семінарах, лекціях, поточне письмове тестування, рецензування рекомендованої літератури, творча інтерпретація джерел, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВС3.1. Історія науки і техніки

1. Ідентифікація

Курс: ДВС3.1	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 Змістових модулів:3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 2	Вибіркова Рік підготовки: 3 Семестр: 5 Лекції (теоретична підготовка): - 18 Практичні заняття: - 18 Самостійна робота: - 27 Індивідуальна робота: - 27 Вид контролю: - залік

2. Мета курсу: сформувати у студентів цілісне уявлення про розвиток науки й техніки як історико-культурне явище; структурувати інформацію про досягнення людської думки в різні періоди історії; узагальнити відомості, одержані з інших дисциплін, що зачіпають проблеми розвитку людського суспільства; показати взаємозв'язок і взаємообумовленість проблем, які вирішують фахівці різних спеціальностей в справі побудови гармонійного здорового демократичного суспільства XXI століття.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Наука і технічна культура Античності та Середньовіччя. *Змістовий модуль 2.* Промислова революція. Формування нового інтелектуального і дієвого простору в Новий час. *Змістовий модуль 3.* Науково-технічний розвиток у XX ст.. – на початку XXI ст.

3. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- володіти системною періодизацією історії науки і техніки і основними напрямами розвитку їх найважливіших галузей і проблем;
- знати основні дати, події і досягнення світової історії науки і техніки, імена і короткі біографії видатних учених і інженерів;
- вільно орієнтуватися в історіографії, основних методологічних концепціях і дослідницьких школах в історії науки і техніка.
- володіти методикою професійної оцінки подій історії науки і техніки;
- вільно користуватися основними джерелами з історії науки і техніки;
- демонструвати системний підхід в сприйнятті розвитку будь-якої наукової дисципліни.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор. ст. в. Крапив’янський С.М.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття, індивідуальна робота, самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Підсумкова (загальна) оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях і лекціях, рецензування рекомендованої наукової літератури, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, захист навчального проекту, есе, підсумковий усний залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВС3.2. Джерелознавство історії України

1. Ідентифікація

Курс: ДВС3.2	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 2	Вибіркова Рік підготовки: 3 Семестр: 5 Лекції (теоретична підготовка): - 18 Практичні заняття: - 18 Самостійна робота: - 27 Індивідуальна робота: - 27 Вид контролю: - залік

2. Мета курсу: формування об'єктивного ставлення до історії, історичних процесів, виховання свідомого громадянина держави Україна.

3. Опис курсу. *Змістовий модуль 1.* Джерела стародавньої історії, давньоруської держави та періоду феодальної роздробленості. Джерела історії України періоду розвитку феодалізму XIII – середина XVII століття. Джерела про Україну періоду національної революції XVII століття та входження до складу Росії. *Змістовий модуль 2.* Джерела історії України епохи капіталізму 1861 – 1917 рр. Джерела історії України радянської доби. *Змістовий модуль 3.* Джерела діяльності українських урядів на українських землях та в екзилі у 1917 – 1991 рр. Джерела незалежної української держави.

4. **Завдання курсу:**

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

Знати:

- типи і види джерел;
- найдавніші писемні пам'ятки з історії України;
- літописи як історичне джерело;
- актові джерела;
- описові праці з історії XVIII – початку XX ст.;
- документи політичних партій і організацій другої половини XIX – XX ст.;
- статистичні джерела;
- періодику та мемуарияк історичне джерело;

- мемуари як історичне джерело;
- речові та зображальні історичні джерела;

Вміти:

- володіти методикою джерелознавчого аналізу;
- використовувати здобуті знання і навички у професійній діяльності.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: старший викладач Конончук І.М.

7. Методи і форми навчання: лекції та практичні заняття (читання та трактування джерел, розшифрування текстів тощо) з використанням різнопланових методів активного та інтерактивного навчання (метод малих груп, дискусія, „мозкова атака" тощо), індивідуальна робота (консультації, реферати); самостійна робота в бібліотеках та комп'ютерних мережах.

8. Оцінювання: Робота на лекціях і практичних заняттях, науковий аналіз джерел, поточне письмове тестування, написання і захист реферату, залік.

9. Мова: українська.

ДВУ4.1. Аграрне право

1. Ідентифікація.

Курс: ДВУ4.1.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: III семестр – 2.	Вибіркова Рік підготовки: 2 Семестр: 3 Лекції (теоретична підготовка): - 20 год. Практичні заняття: – 8 год. Самостійна робота: – 26 год. Індивідуальна робота: – 36 год. Вид контролю: III семестр – залік.

2. Мета курсу: розкрити правові засади аграрних правовідносин, державного регулювання сільського господарства в Україні, правового режиму земель с/г призначення, форм господарювання та відповідне законодавство України.

Сформувати у майбутніх фахівців теоретико-правову інфраструктуру, що готує студента до сприйняття понять та змісту даної юридичної дисципліни.

3. Опис курсу:

Змістовий модуль 1. Предмет, методи і функції аграрного права. Джерела аграрного права України. *Змістовий модуль 2.* Аграрні правовідносини. Державне регулювання сільського господарства в Україні. Правовий режим земель с/г призначення. Правове становище державних с/г підприємств. Правове становище с/г кооперативів. Правове становище селянського (фермерського) господарства. Правове становище особистого селянського господарства. *Змістовий модуль 3.* Правове регулювання організації,

дисципліни та оплати праці в сільськогосподарських підприємствах. Правове регулювання дисциплінарної й матеріальної відповідальності працівників сільськогосподарських підприємств.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

- Засвоїти предмет,метод, систему, функції аграрного права.
- Оволодіти основним теоретичним матеріалом з даної дисципліни.
- Знати законодавчі акти і норми, що регулюють аграрні відносини в Україні.
- Мати уявлення про право власності на землю і землекористування сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств.
- Вміти правильно застосовувати норми аграрного права у практичній діяльності.
- Творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: ас. Майданюк В.П.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, реферат, тестування, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий залік.

9. Мова: українська.

ДВУ4.2. Земельне право

1. Ідентифікація.

Курс: ДВУ4.2.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: III семестр – 2.	Вибіркова Рік підготовки: 2 Семестр: 3 Лекції (теоретична підготовка): - 20 год. Практичні заняття: – 8 год. Самостійна робота: – 26 год. Індивідуальна робота: – 36 год. Вид контролю: III семестр – залік.

2. Мета курсу: охарактеризувати законодавство про охорону земель, надр, вод, лісів, юридичної та іншої відповідальності за порушення законодавства, яке його регулює, систему органів по організації правоохоронної діяльності, їх компетенцію.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Предмет, метод, принципи, система і джерела земельного права. Повноваження представницьких і виконавчих органів у галузі земельних відносин. *Змістовий модуль 2.* Право власності на землю. Земельні сервітути та обмеження прав на землю. Цивільно-правові угоди щодо земельних ділянок та їх продаж на конкурентних засадах. Припинення прав на землю. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення та земель житлової та громадської забудови; земель природно-заповідного фонду, оздоровчого і рекреаційного призначення; лісового та водного фонду. *Змістовий модуль 3.* Правове регулювання землеустрою та ведення державного земельного кадастру. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- Опанувати як науковими положеннями, так і чинним земельним законодавством, набути навички його застосування у практиці право застосовної, наукової та іншої діяльності.
- Ефективно застосовувати земельно-правові норми для реального забезпечення суб'єктивних земельних прав у процесі реалізації сучасної земельної реформи.
- Творчо і всебічно осмислювати та обґрунтовувати низку нових концептуальних підходів до регламентації земельних правовідносин.
- Володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих і великих студентських групах.
- Творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: ас. Половко І.В.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий письмовий тест.

9. Мова: українська.

ДВУ5.1. Господарське право

1. Ідентифікація

Курс: ДВУ5.1	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 ***Модулів: 3*** ***Змістових модулів: 2*** Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: III семестр – 3	Вибіркова Рік підготовки: 2 Семестр: 3 Лекції (теоретична підготовка): - 22 год. Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 36 год. Індивідуальна робота: 36 год. Вид контролю: III семестр – залік

2. Мета курсу: розкрити зміст правових засад господарської діяльності.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Поняття та принципи підприємницької діяльності. Господарські правовідносини та господарське право. Господарське законодавство. Суб”єкти господарського права. Правовий статус підприємств, акціонерних та інших господарських товариств, господарських об’єднань. *Змістовий модуль 2.* Правове регулювання відносин власності в економіці України. Загальна характеристика господарських договорів. Господарсько-правова відповідальність. Правове регулювання банкрутства.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- володіти сучасною юридичною термінологією, що використовується господарським правом;
- вільно орієнтуватися в господарському законодавстві та отримати навички щодо його застосування;
- засвоїти певний масив нормативно-правової бази, навчитися працювати з законом, з”ясовувати його зміст, особливості.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: ст. викл. Луняк М.О.

7. Форми та методи навчання: Лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання. Індивідуальна робота (консультації, реферати). Самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова загальна оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, вивчення програмних джерел, поточне письмове тестування, захист реферату, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВУ5.2. Сімейне право.

1. Ідентифікація.

Курс: ДВУ5.2.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 3 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: III семестр – 3	Вибіркова Рік підготовки: 2 Семестр: 3 Лекції (теоретична підготовка): - 22 год. Практичні заняття: – 14 год. Самостійна робота:–36 год. Індивідуальна робота: – 36 год. Вид контролю: III семестр - залік

2. Мета курсу: формування знань про правове регулювання сімейних відносин та основних умінь по застосуванню сімейного законодавства.

3. Опис курсу:

Змістовий модуль 1. Сімейне право як галузь права. Сімейне законодавство. Система та завдання курсу. *Змістовий модуль 2.* Сімейніні правовідносини. Поняття сім'ї. Сімейні права та обов'язки. Права та обов'язки членів сім'ї. Права та обов'язки батьків. Права та обов'язки дітей. Права та обов'язки інших членів сім'ї. *Змістовий модуль 3.* Поняття шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Права та обов'язки подружжя. Припинення шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. *Змістовий модуль 4.* Усиновлення. Порядок усиновлення. Скасування усиновлення. Визнання усиновлення недійсним.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

Знати:

- предмет сімейного права;
- джерела сімейного права;
- суб'єктів сімейного права;
- підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин;

- порядок і умови укладання шлюбу, підстави його припинення і визнання недійсним; особисті і майнові права і обов'язки подружжя, батьків і дітей, підстави для позбавлення батьківства;

- правила опіки і піклування, реєстрації актів громадянського стану;

- судову практику по сімейним справам.

Уміти:

- аналізувати юридичні факти;

- тлумачити чинне сімейне законодавство;

- правильно застосовувати норми сімейного законодавства;

- складати сімейно - правові документи.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: Старший викладач Великанова М.М.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, реферат, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВС6.1. Адміністративна відповідальність

1. Ідентифікація

Курс: ДВС6.1.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS : - 2,5 Модулів : - 3 Змістових модулів : - 3 Загальна кількість годин : - 90 Тижневих годин : - 2,5	Вибіркова Рік підготовки : -3 Семестр : - 1 Лекції (теоретична підготовка) : - 14 Практичні заняття : - 14 Самостійна робота : - 26 Індивідуальна робота : - 36 Вид контролю - залік

2. Мета курсу: розвити у студентів навики творчого мислення , вміння прийняття науково обґрунтованих рішень, вміння дискутувати по нетрадиційних точках зору.

3. Опис курсу: *Змістовний модуль 1.* Адміністративне правопорушення та покарання. Його призначення. Адміністративна відповідальність юридичних осіб та посадових осіб. Органи та посадові особи , які уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. *Змістовний модуль 2.* Учасники процесу по справах про адміністративні правопорушення. Докази по справах про адміністративне правопорушення. Приводи та адміністративне затримання. Огляд приміщень, територій, вилучення речей та документів як міри

забезпечення процесу по справах про адміністративні правопорушення. Перегляд та виконання постанов по справах про адміністративне правопорушення. *Змістовий модуль 3*. Адміністративні правопорушення в області трудових відносин, охорони оточуючої природи, дорожнього руху, підприємницької діяльності, фінансів, аналогів, ринку цінних паперів, проти порядку управління. Адміністративні правопорушення, які посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- оволодіти матеріалом, який необхідний для глибокого розуміння та засвоєння питань адміністративної відповідальності;
- розглянути як загальні так і процесуальні проблеми інституту адміністративної відповідальності;
- вільно орієнтуватись в питаннях адміністративної відповідальності юридичних та посадових осіб;
- володіти навичками розуміння доказування в процесі по справах про адміністративні правопорушення.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: викладач Полулях В.В.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання («мозкових атак», дискусій, рольових ігор, інших стратегій кооперативного навчання); індивідуальна робота (консультації, навчальний проект). самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова оцінка з курсу є сумою рейтингових оцінок, одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне письмове (комп'ютерне) тестування, захист навчального проекту, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВС6.2. Житлове право

1. Ідентифікація.

Курс: ДВС6.2	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 3 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: V семестр – 2	За вибором студента Рік підготовки: 3 Семестр: 5 Лекції (теоретична підготовка): - 14 год. Практичні заняття: – 14 год. Самостійна робота:–36 год. Індивідуальна робота: – 36 год. Вид контролю: V семестр - залік

2. Мета курсу: засвоєння основних інститутів житлового права: жилий фонд, користування жилими приміщеннями, забезпечення жилими приміщеннями.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Житлове право як галузь права та навчальна дисципліна. Житловий фонд України та його призначення. Правові підстави виникнення житлових відносин. Суб'єкти житлових відносин. *Змістовий модуль 2.* Забезпечення громадян жилими приміщеннями. Приватизація державного житлового фонду. *Змістовий модуль 3.* Договірно-правове регулювання житлових відносин в будинках державного і колективного житлового фонду. Особливості правового регулювання користування жилими приміщеннями та гуртожитками. Утримання приватного жилого фонду. *Змістовий модуль 4.* Припинення права на житлове приміщення. Захист прав і законних інтересів громадян як суб'єктів житлових правовідносин. Порядок розгляду і вирішення житлових спорів.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

Знати:

- норми діючого житлового законодавства;
- предмет житлового права;
- джерела житлового права;
- склад житлових фондів;
- суб'єктів житлового права;
- підстави виникнення, зміни та припинення житлових відносин;
- порядок розгляду житлових спорів;
- судову практику по житловим справам.

Уміти:

- аналізувати конкретні обставини /юридичні факти/;
- тлумачити чинне житлове законодавство;
- правильно застосовувати норми житлового законодавства.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: старший викладач Великанова М. М.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, реферат, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

ДВС7.1. Екологічне право.

1. **Ідентифікація.**

Курс: ДВС7.1.	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 3 Змістових модулів: 6 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: V семестр - 3	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестр: 5 Лекції (теоретична підготовка): - 18 год. Практичні заняття: – 18 год. Самостійна робота:–36 год. Індивідуальна робота: – 36 год. Вид контролю: V семестр – залік.

2. Мета курсу: Розкрити правові засади охорони надр, повітря, лісних ресурсів, тваринного світу, управління в галузі природокористування і охорони природного середовища та відповідне законодавство України.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Предмет, принципи та система екологічного права. Екологічні правовідносини. Об'єкти та джерела екологічного права. *Змістовий модуль 2.* Право власності на природні ресурси. Правове регулювання здійснення екологічної експертизи та забезпечення екологічної безпеки. Правові засади управління в галузі екології. Відповідальність, як засіб реалізації екологічного права. *Змістовий модуль 3.* Правовий режим використання та охорони земель, надр, водних ресурсів, рослинного світу, тваринного світу, атмосферного повітря, природно-заповідного фонду.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- Володіти необхідними знаннями для вирішення конкретних питань їх майбутньої практичної діяльності по забезпеченню екологічної політики держави.
- Розуміти складність екологічної обстановки в світі і особливо в Україні де поряд з екологічним забрудненням, що виникло внаслідок бездумної індустріалізації регіону, що відбулась Чорнобильська атомна катастрофа, яка мала планетарне значення.
- Володіти навичками спілкування та ефективної навчальної діяльності в малих і великих студентських групах.
- Творчо використовувати здобуті знання і навички у професійній і громадській діяльності.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: ас. Половко І.В.

7. Форми та методи навчання: лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, реферат, самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова (загальна) оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, поточне тестування, написання реферату, підсумковий залік.

9. Мова: українська, російська.

ДВС.7.2. **Кримінологія**

1. Ідентифікація

Курс: ДВС7.2.	**Характеристика навчального курсу**
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 ***Модулів: 1*** ***Змістових модулів: 2*** Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: V семестр – 3	Вибіркова Рік підготовки: 3 Семестр: 5 Лекції (теоретична підготовка): - 18 год. Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 36 год. Індивідуальна робота: 36 год. Вид контролю: V семестр – залік

2. Мета курсу: формування у студентів науково обгрунтованих уявлень про сучасний стан злочинності в Україні, про тенденції і фактори, що її обумовлюють, про особистість злочинця, а також про систему заходів боротьби зі злочинністю і окремими її видами.

3. Опис курсу: *Змістовий модуль 1.* Історія розвитку та сучасний стан кримінології. Злочинність та її основні характеристики. Причини та умови злочинності. Кримінологічне вчення про особу злочинця. Проблеми віктимології та суїциду. Організація та методика кримінологічних досліджень. Кримінальна статистика та її застосування в практичній діяльності органів внутрішніх справ. Загальні проблеми запобігання злочинності. Кримінологічне прогнозування та планування боротьби зі злочинністю. *Змістовий модуль 2.* Правові та організаційні основи діяльності ОВС в запобіганні злочинів. Кримінологічна характеристика та профілактика негативних соціальних явищ, пов'язаних зі злочинністю. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності неповнолітніх. Кримінологічна характеристика та запобігання рецидивної злочинності, злочинів в сфері економіки, насильницьких злочинів, професійної злочинності, загальнокримінальної корисливої злочинності, необережної злочинності.

4. Завдання курсу.

В результаті вивчення курсу студенти мають:

- Ознайомитися з новітніми науковими та практичними досягненнями у сфері боротьби зі злочинністю і окремими її видами;
- Отримати знання про злочинність та закономірності боротьби з нею;
- Отримати навички прогнозування та програмування, комплексного аналізу кримінальної ситуації, боротьби з окремими видами злочинів.

5. Статус в навчальній програмі: Вибірковий курс циклу дисциплін за вибором студента.

6. Лектор: ст. викл. Луняк М.О.

7. Форми та методи навчання: Лекції та семінарські заняття з використанням методів активного навчання, дискусій. Індивідуальна робота (консультації, творчі проекти), самостійна робота в бібліотеках, інформаційних мережах.

8. Оцінювання. Підсумкова загальна оцінка курсу є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, обрані студентом: робота на практичних заняттях та лекціях, вивчення програмних джерел, поточне письмове тестування, захист творчого проекту, підсумковий усний екзамен.

9. Мова: українська, російська.

П2. Археологічна практика

1. Ідентифікація

Курс: П2	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: 2 Змістових модулів: 1 Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: II семестр –	Практики Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Лекції (теоретична підготовка): - Практичні заняття: – Самостійна робота:–36 год. Індивідуальна робота: – 36 год. Вид контролю: II семестр - залік

2. Мета: розширення знань студентів з курсу „Археологія”, здобуття ними навичок і вмінь, пов’язаних з виявленням археологічних пам’яток на місці, основним прийомами їх дослідження, фіксації та подання наукової інформації.

3. Опис: Польова археологічна практика є складовою частиною загального курсу „Археологія”, проводиться після другого семестру в літні місяці. Протягом археологічної практики передбачається знайомство студентів з археологічними пам’ятками як історичними джерелами, методами польових досліджень: археологічними розкопками стародавніх поселень і поховань, польовою фіксацією археологічних матеріалів, веденням польової документації та спостережень.

4. Завдання:

- оволодіти практичними навичками ведення археологічної розвідки і прийомами археологічних розкопок в польових умовах;
- вміти вести облік знахідок і реєстрацію в польових щоденниках;
- складати науковий звіт.

5. Статус в навчальній програмі: практика.

6. Керівник: професор, доцент, старший викладач випускової кафедри.

7. Форми та методи навчання: практична діяльність на археологічних розкопках, консультації, оформлення звіту.

8. Оцінювання: Оцінка за практику є сумою балів за практичну діяльність, звіт, усний захист звіту.

9. Мова: українська.

П4. Музейно-архівна практика

1. Ідентифікація

Курс: П4	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2 Модулів: 2 Змістових модулів: 1 Загальна кількість годин: 72 Тижневих годин: IV семестр –	Практики Рік підготовки: 2 Семестр: 4 Лекції (теоретична підготовка): - Практичні заняття: – Самостійна робота:–36 год. Індивідуальна робота: – 36 год. Вид контролю: IV семестр - залік

2. Мета: набуття навичок органцізації музейно-архівної справи.

3. Опис: Проходження музейно-архівної практики – це робота з матеріалами архівних та музейних фондів відповідно до обраної теми, яка набуває оформлення у вигляді звіту. Базою для проходження практики є музейні й архівні установи та їх філіали, які мають необхідну науково-матеріальну і методичну базу. Зміст і послідовність практики визначається програмою, що затверджується кафедрами факультету.

4. Завдання:

- планувати та організовувати музейні та архівні фонди;
- комплектувати і зберігати музейні та архівні фонди;
- вести облік та здійснювати каталогізацію фондів і фондової документації;
- забезпечувати інформатизацію музейної та архівної справи;
- здійснювати консервацію і реставрацію музейних предметів;
- організовувати музейні експозиції та проводити екскурсії.

5. Статус в навчальній програмі: практика.

6. Керівник: професор, доцент, старший викладач випускової кафедри.

7. Форми та методи навчання: практична діяльність в музейних та архівних установах, консультації, оформлення звіту.

8. Оцінювання: Оцінка за практику є сумою балів за практичну діяльність, звіт, усний захист звіту.

9. Мова: українська.

П6. Педагогічна практика (у школі)

1. Ідентифікація

Курс: П6	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6 Модулів: 2 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 216 Тижневих годин: IV семестр –	Практики Рік підготовки: 4 Семестр: 7 Лекції (теоретична підготовка): - Практичні заняття: – Самостійна робота: – 108 год. Індивідуальна робота: – 108 год. Вид контролю: VII семестр – диференційований залік

2. Мета: поглиблення і закріплення теоретичних знань з метою всебічного застосування в процесі педагогічної діяльності.

3. Опис: педагогічна практика - це специфічна форма роботи, в процесі якої відбувається розвинення та поглиблення знань, умінь, навичок студентів про характер професійної діяльності, про функціональні обов'язки вчителя, оволодіння практичними вміннями навчальної, виховної, організаційної та іншими різновидами діяльності. Педагогічна практика в школі розпочинається з оволодіння студентами вміннями і навичками цілеспрямовано спостерігати і аналізувати навчально-освітню й виховну роботу в школі, самостійно проводити її з учнями з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, а також передового досвіду вчителів.

Змістовний модуль 1. Виконання функцій учителя історії. *Змістовний модуль 2.* Виконання функцій класного керівника. *Змістовний модуль 3.* Проведення психолого-педагогічного дослідження.

4. Завдання:

- готувати й проводити уроки різних типів за різною структурою, застосовувати різноманітні технології навчання з метою розвитку в учнів навичок самостійного здобування знань, формування пізнавальних потреб та інтересів школярів, активізації їх громадської позиції, ознайомлення студентів з принципами організації, управління та нормативним забезпеченням шкільної освіти;
- здійснювати перспективне й поточне планування педагогічної діяльності;
- успішно розв'язувати дидактичні й виховні завдання в учнівському колективі, виконувати функції класних керівників;
- проводити науково-дослідну роботу в галузі психології, педагогіки, методики викладання історії та суспільно-політичних дисциплін.

5. Статус в навчальній програмі: практика.

6. Керівник: професор, доцент, старший викладач фахової кафедри, кафедри педагогічної майстерності та кафедри психології.

7. Форми та методи навчання: виконання функцій учителя історії та класного керівника, консультації, оформлення звітної документації, самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Оцінка за практику є сумою балів за практичну діяльність, звітну документацію, усний захист звіту.

9. Мова: українська.

4. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

ДА1. Тестовий державний екзамен (з фаху)

1. Ідентифікація

Курс: ДА1	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 Модулів: 2 Змістових модулів: - – Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: VIII семестр - –	Державна атестація Рік підготовки: 4 Семестр: VIII Лекції (теоретична підготовка): - Практичні заняття: – Самостійна робота: – 27 год. Індивідуальна робота: – 81 год. Вид контролю: VIII семестр – тестовий державний екзамен (з фаху)

2. Мета: перевірка компетенцій випускника відповідно до кваліфікації фахівця: бакалавр історії, учитель історії основної школи.

3. Опис: Після завершення навчання та виконання програми освітнього рівня “базова вища освіта” (освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр) випускник проходить державну атестацію у вигляді державного іспиту з історії та методики викладання історії. Державна атестація ставить за мету аналіз успішності навчання, оцінювання рівня підготовленості випускника до виконання професійних завдань і продовження освіти.

Порядок проведення і програма державного іспиту визначається вищим навчальним закладом на основі методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України та цього стандарту вищої освіти.

4. Завдання: у відповіді студент повинен продемонструвати глибоке знання заданої проблеми. Інформація має бути збалансованою і підтримувати центральну ідею проблеми. Думки мають бути викладені чітко і бути взаємопов’язані таким чином, щоб можна було слідкувати за логікою викладу. Висновки мають бути самостійними, логічними та добре аргументованими.

5. Статус в навчальній програмі: державна атестація.

6. Екзаменатор: Державна Екзаменаційна Комісія

7. Форми та методи навчання: виконання письмових тестових завдань.

8. Оцінювання: Оцінка за державну атестацію є сумою балів за відповіді на тестові питання.

9. Мова: українська.

ДА2. Бакалаврська робота

1. Ідентифікація

Курс: ДА2	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2,5 Модулів: 2 Змістових модулів: – Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: –	Державна атестація Рік підготовки: 4 Семестр: VIII Лекції (теоретична підготовка): – Практичні заняття: – Самостійна робота: – 27 год. Індивідуальна робота: – 63 год. Вид контролю: VIII семестр –

2. Мета: залучення студентів до науково-дослідної, пошукової роботи, що дозволить їм оволодіти навичками самостійної роботи з історичними джерелами та науковою літературою. Бакалаврська робота повинна бути завершеним дослідженням, в якому висвітлені основні проблеми теми, а всі її структурні елементи підпорядковані логіці викладу і взаємопов'язані між собою.

3. Опис: бакалаврська робота спрямована на здобуття студентами вмінь і навичок підбору, групування і аналізу історичних джерел з метою подальшого структурно-логічного викладу матеріалу і розкриття поставленої дослідницької мети і завдань.

4. Завдання: у бакалаврській роботі студент повинен продемонструвати глибоке знання обраної проблеми. Використана інформація має бути збалансованою і підтримувати центральну ідею роботи. Думки мають бути викладені чітко і бути взаємопов'язані таким чином, щоб можна було слідкувати за логікою викладу. Висновки мають бути самостійними, логічними та добре аргументованими. Бакалаврських робота повинна базуватися на оригінальних джерелах, новітній науковій літературі, власних дослідженнях.

5. Статус в навчальній програмі: державна атестація.

6. Керівник: професор, доцент, старший викладач фахових кафедр.

7. Форми та методи навчання: індивідуальна робота (консультації), самостійна робота в бібліотеках та інформаційних мережах.

8. Оцінювання: Оцінка за бакалаврську роботу є сумою балів за зміст та усний захист дослідження .

9. Мова: українська.

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Загальна інформація

Покликаний готувати висококваліфікованих учителів музики для загальноосвітніх шкіл, викладачів музично-освітніх дисциплін для вищих навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації, факультет був заснований у 1964 році. В усіх куточках України нині самовіддано працюють його випускники, з вдячністю згадуючи роки навчання в університеті, викладачів, які допомогли їм оволодіти такою захоплюючою, складною і водночас благородною професією.

У різний час на факультеті навчалися Заслужені вчителі України В.Бурнос, А.Левченко, Народна артистка України А. Кудлай, Заслужена артистка Росії Л.Волох, Заслужена артистка Киргизії Л.Циндрик, Заслужені працівники культури України Г.Величко, С.Голуб, Н.Даньшина, В.Дмитренко, В.Ломако, В. Малиневська, З. Ястремська, Заслужений діяч мистецтв України Л. Костенко.

Багато випускників факультету працюють в університетах і педагогічних коледжах, займаються науковою роботою. Серед них доктор педагогічних наук, професор О.Ростовський, кандидати педагогічних наук, доценти О.Грисюк, Т.Дорошенко, О. Коваль, Л.Костенко, В.Малиневська, В.Мішедченко, І.Наконечна, В.Рева, Ю.Ростовська, О. Русова, І.Сипченко, Т.Скорик, К.Станіславська, М.Шевченко та багато інших.

Традиції музичного факультету дістали визнання науково-педагогічної громадськості України. Тривалий час на факультеті працювали відомі нині діячі культури й освіти М.Бровченко, М.Буравський, В.Дубравін, В.Іконник, А.Лащенко, О.Незовибатько, Л.Тевзадзе, С.Уланова, М.Юрченко.

Освітні традиції попередників гідно продовжуються і збагачуються нинішнім поколінням викладачів факультету, серед яких доктор педагогічних наук професор О.Ростовський, кандидати педагогічних наук доценти О.Коваль, В.Крицький, О.Щербініна, Л. Гусейнова, кандидат мистецтвознавства Л.Дорохіна, Заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, доцент Л.Костенко, Заслужений діяч мистецтв України, доцент Л.Шумська, Заслужені артисти України доценти В.Дорохін і М.Шумський.

Очолює факультет кандидат педагогічних наук, доцент Гусейнова Л.

Сьогодні факультет навчає студентів за спеціальностями “музика” і “хореографія”, спеціалізаціями “художня культура” і “режисура музично-виховних заходів”. Термін навчання – 4 роки за освітньо-кваліфікаційним рівнем ***бакалавр***, 1 рік – за освітньо-кваліфікаційним рівнем ***спеціаліст***, 1 рік – за освітньо-кваліфікаційним рівнем ***магістр***.

Студенти, які закінчили педагогічне або музичне училища (коледжі), можуть навчатися на денному відділенні за скороченим терміном підготовки за спеціальністю “Музика та режисура музично-виховних заходів”. Термін навчання - 2 роки за освітньо-кваліфікаційним рівнем ***бакалавр***, 1 рік – за освітньо-кваліфікаційним рівнем ***спеціаліст***, 1 рік – за освітньо-кваліфікаційним рівнем ***магістр***.

Факультет здійснює також підготовку вчителів музики за заочною формою навчання на умовах контракту. Приймаються особи, які закінчили вищі навчальні заклади І-ІІ рівнів акредитації за освітньо-кваліфікаційним рівнем “молодший спеціаліст” з музичних спеціальностей. Зарахування на

заочну форму навчання проводиться на підставі співбесіди. Термін навчання – 2 роки за освітньо-кваліфікаційним рівнем ***бакалавр*** та 1 рік – за освітньо-кваліфікаційним рівнем ***спеціаліст***.

Залежно від обраного профілю випускникам присвоюється кваліфікація ***вчителя музики, етики і естетики, режисера музично-виховних заходів; вчителя музики, художньої культури, етики і естетики; вчителя хореографії, художньої культури, етики і естетики;***

Навчальний процес на факультеті з фахових дисциплін забезпечують кафедра музичної педагогіки та хореографії (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент В.М.Крицький), кафедра інструментально-виконавської підготовки (завідувач – Заслужений артист України, доцент М.О. Шумськиий), кафедра вокально-хорової майстерності (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент Ж.М.Володченко).

ПЕРЕЛІК СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ТА СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ ЗА ЯКИМИ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ НА ФАКУЛЬТЕТІ

Спеціальність		**Спеціалізація**	
Шифр	**Назва**	**Шифр**	**Назва**
6.010100	Педагогіка і методика середньої освіти. Хореографія		Художня культура
6.010100	Педагогіка і методика середньої освіти. Музика		Художня культура Режисура музично виховних-заходів

Кафедра музичної педагогіки та хореографії

У складі кафедри працюють: доктор наук, професор О.Я. Ростовський, кандидати наук, доценти В.М.Крицький і О.В.Коваль, Ю.О.Ростовська та інші. З 1996 року при кафедрі функціонує аспірантура, яку вже закінчило 7 викладачів. П”ять випускників аспірантури успішно захистили кандидатські дисертації, решта – готуються до захисту.

Кафедра працює у таких основних наукових напрямках: теорія та історія музичної педагогіки, теорія і методика навчання музики та музичного виховання, теорія та історія культури. Викладачами кафедри розробляються три наукові проблеми: “Науково-методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів музики”, “Актуальні проблеми музичної освіти школярів”, “Актуальні питання сучасного музикознавства”.

За останні три роки викладачами кафедри видано більше 100 наукових праць, серед яких монографії, навчальні посібники та статті. Значна робота проводиться щодо навчально-методичного забезпечення студентів – розробляються навчальні програми, готуються тексти лекцій, методичні розробки тощо.

На кафедрі музичної педагогіки та хореографії плідно працює доктор педагогічних наук, професор Ростовський Олександр Якович, відомий в Україні такими працями, як „Педагогіка музичного сприймання” (1997), „Методика викладання музики в початковій школі” (2001), „Методика викладання музики в основній школі (2001), „Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки” (2003). За його програмами з музики тривалий час працюють вчителі початкової та основної школи.

Доцент Крицький Володимир Миколайович досліджує питання теорії музичного виконавства, теорії інтерпретації, розвитку музично-виконавського мислення студентів. Активно вивчаються проблеми розвитку музичних здібностей школярів доцентом Коваль Оленою Віталіївною.

Вагомі дослідницькі здобутки старшого викладача Дубравіної Валентини Григорівни, яка продовжує роботу відомого фольклориста, професора кафедри музичної педагогіки Дубравіна Валентина Володимировича (1933-1995). За опрацьованими матеріалами вже опубліковано кілька великих збірок народних пісень, зібрані у співпраці Валентина Володимировича та Валентини Григорівни: „Пісні Чернігівщини” (2001), „Пісні одного села” (2002), “Пісні Шевченкового краю” (2005). Підготовлено до видання збірки народних пісень “Пісні Слобожанщини” та “Пісні села Хрестинівки”.

Сумлінно працюють старший викладач О.А.Кавунник, викладачі С.В.Кафтанова, Ю.О.Ростовська, Г.В.Сірякова, Н.Ю.Яницька.

Кафедра інструментально-виконавської підготовки

Основні напрямки роботи кафедри, створеної в 2002 році, полягають у фаховій підготовці студентів з основного і додаткового інструментів, концертмейстерського класу, акомпанементу та імпровізації, з дисциплін спеціалізації “Режисура музично – виховних заходів”; дослідженні колективної теми: “Формування професійної готовності майбутніх вчителів музики у процесі інструментально – виконавської підготовки”, залученні студентів до наукової роботи; здійсненні концертно - творчої діяльності викладачів та студентів.

У складі кафедри працюють: кандидати педагогічних наук, доценти Н.Л.Біла, Л.В.Гусейнова, В.Г.Дорохін, М.О.Шумський, О.М.Щербініна.

При кафедрі працюють такі творчі колективи, як *дует баяністів* у складі Заслужених артистів України, доцентів Володимира Гранлісовича Дорохіна та Миколи Олександровича Шумського; *ансамбль бандуристів* під керівництвом старшого викладача Наталії Володимирівни Голуб; *оркестр народних інструментів* (художній керівник та диригент заслужений артист України М.О. Шумський). Ці художні колективи проводять активну концертну діяльність, пропагують кращі зразки вітчизняної та зарубіжної музики, беруть участь у різноманітних культурно – мистецьких заходах.

Вагомі творчі здобутки має дует баяністів у складі доцентів М.О.Шумського та В.Г.Дорохіна, який є лауреатом Міжнародного фестивалю ансамблів баяністів (м. Бішкек. 1992). Ансамбль проводить активну концертну діяльність, був учасником багатьох мистецьких заходів у містах Києві,

Бішкеку, Запоріжжі, Полтаві, Львові, Могильові, виступав у престижних концертних залах столиці – національній філармонії та національному оперному театрі, палаці культури „Україна”.

У творчому житті факультету й університету помітне місце посідає оркестр народних інструментів, яким у різні часи керували М.А.Давидов, М.К.Мельник. О.Г.Сіренко. З 1985 року цим колективом керує талановитий організатор і диригент доцент М.О.Шумський. Оркестр має багатий і різноманітний репертуар, гарні традиції, веде активне концертне життя.

Творчо працюють викладачі кафедри інструментально-виконавської підготовки Н.В.Голуб, Л.Г.Котлінська, Т.В.Ляшенко, О.М.Павленко, В.В.Полянський, В.В.Ревенчук.

Про професійні здобутки викладачів кафедри свідчать численні перемоги студентів факультету на різноманітних виконавських конкурсах. Зокрема, у класі заслуженого артиста України, доцента Дорохіна В.Г. навчалися Ігор Куніцин, дипломант Всеукраїнського міжвузівського конкурсу баяністів та акордеоністів (м. Рівне, 1988), дипломант Всесоюзного міжвузівського конкурсу баяністів та акордеоністів (м. Чебоксари, 1989); Володимир Луценко – дипломант Всесоюзного міжвузівського конкурсу баяністів та акордеоністів (м. Чебоксари, 1989), лауреат ІІ премії Міжнародного конкурсу баяністів та акордеоністів “Інтер – Волга” (м. Самара, 1990); Сергій Рапонькін – дипломант Всеукраїнського міжвузівського конкурсу баяністів та акордеоністів (м. Кривий Ріг, 1991); Ганна Щербань та Іван Корінь – лауреати І премії, Олександр Степанчук та Валерій Гавриленко – лауреати ІІ премії Всеукраїнського міжвузівського конкурсу баяністів та акордеоністів (м. Івано-Франківськ, 1996).

У класі старшого викладача Веди Абрамівни Розен навчалися Олена Козієнко – лауреат І премії Всеукраїнського міжвузівського конкурсу піаністів (м. Київ, 1987), лауреат І премії VIII Всесоюзного міжвузівського конкурсу піаністів (м. Куйбишев, 1988); Олександр Фуксман – лауреат ІІ премії Всеукраїнського міжвузівського конкурсу піаністів (м. Київ, 1987); Світлана Новгородська - лауреат ІІ премії ІІ Всеукраїнського міжвузівського конкурсу піаністів (м. Київ, 1989), лауреат І премії ІХ Всесоюзного міжвузівського конкурсу піаністів (м. Самара, 1991); Ганна Зенченко - лауреат І премії Всеукраїнського міжвузівського конкурсу піаністів (м. Луганськ, 1997), лауреат ІІ премії Всеукраїнського міжвузівського конкурсу піаністів (м. Луганськ, 1998); Олена Степаненко - дипломант Всеукраїнського міжвузівського конкурсу піаністів (м. Луганськ, 1998).

У класі заслуженого артиста України, доцента Шумського М.О. навчався В’ячеслав Маховка – дипломант Всеукраїнського міжвузівського конкурсу баяністів та акордеоністів м. Кривий Ріг /1991 р./

У класі доцента Щербініної О.М. - Олексій Павленко, дипломант Міжнародного міжвузівського конкурсу піаністів (Луганськ, 2000), лауреат Всеукраїнського міжвузівського конкурсу піаністів (Вінниця, 2001).

У класі доцента Гусейнової Л.В. навчалися Тетяна Бойко - лауреат Всеукраїнської Олімпіади з музичного мистецтва (Одеса, 2004) та Оксана Горбачевська - дипломант Міжнародного фортепіанного конкурсу (Київ, 2006).

Кафедра вокально-хорової майстерності

У складі кафедри вокально – хорової майстерності працюють канд. мистецтвознавства, доцент Л.О.Дорохіна, заслужений діяч мистецтв, кандидат педагогічних наук, доцент Л.В.Костенко, заслужений діяч мистецтв, доцент Л. Ю. Шумська та інші.

Вагомим здобутком викладачів кафедри стали навчальні посібники "Основи техніки диригування", "Хоровий словник", "Основи хорознавства", "Словник музичних термінів". Хоровим колективом "Світич" зроблено більше 40 фондових записів на Українському радіо, випущено компакт-диск.

В різні часи на кафедрі працювали Заслужена артистка України М.Ф.Бровченко, Заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, доцент М. Юрченко, Заслужені працівники культури України С.О. Голуб, Н. Д. Даньшина, О.С. Варьоха.

Яскраву сторінку в історію кафедри вписала Заслужена артистка України М. Ф. Бровченко. Через її школу вокального співу пройшли майже усі нинішні викладачі постановки голосу кафедри: В.М.Курсон, В.І.Коробка, А.Б.Хоменко, Н.В.Крутько, С.І.Матвієнко. Її учні плідно працюють у багатьох вищих навчальних закладах: О.Варьоха (м. Житомир), В.Сиволап (м. Умань), Ф.Клименко (м. Богуслав), К.Чумакова (м. Артемівськ), В.Малиневська (м. Чернігів), В.Грабовська (м.Новгород – Сіверський). П.Лось, О.Лось, Л.Щітка (м. Ніжин).

Близько 20-ти років працює на кафедрі старший викладач Н.В. Крутько, відома в місті естрадна співачка, лауреат ІІ Всеукраїнського конкурсу естрадного мистецтва "Шанс – 2000" (ІІІ премія м. Миколаїв), ІІ Всеукраїнського пісенного фестивалю–конкурсу ім. М. Машкіна (ІІІ премія м. Іршава), Всеукраїнського фестивалю майстрів мистецтв та народної творчості "Дивовижні музи Сіверського краю", присвяченого 10-й річниці Незалежності України (м. Київ).

Сумлінно працюють на кафедрі викладачі постановки голосу В.І.Коробка, А.Б.Хоменко, В.М.Курсон, керівники хорових колективів, старші викладачі хорового диригування З.В.Хоменко, Л.П.Сидорець, Н.І.Семикліт, викладач С.І.Матвієнко, концертмейстери Г.Г.Брюзгіна, О.Ю.Герасименко, Т.Є.Борисенко, А.М.Кульбака, О.О.Синельникова, Н.В.Строганова. Традиційними стали камерні вечори, які проводять викладачі кафедри разом з кращими студентами-співаками.

Кафедра вокально-хорової майстерності є ініціатором проведення на факультеті кількох Всеукраїнських науково – практичних конференцій, а саме: "Українська народна пісня та впровадження її в учбово – виховний процес в умовах відродження національної культури" (1991), "Фольклор та професійне мистецтво" (1992), "Творчий розвиток студентів засобами вокально – хорового мистецтва" (2002), "Проблеми професійної підготовки майбутніх вчителів музики" (2003), "Актуальні проблеми сучасної музичної освіти" (2005), а також Всеукраїнських студентських наукових конференцій "Молодь, освіта, наука і культура" (2003), "Активна позиція молоді в науці, культурі, освіті" (2005).

Традиційним стало проведення на базі кафедри вокально – хорової майстерності Всеукраїнського юніорського конкурсу вокальної та диригентської майстерності (2002 - 2006 рр.).

Традиційно високий професійний рівень музичного виконавства презентує загальнофакультетський хоровий колектив, яким у різні роки керували ентузіасти хорової справи В.М.Іконнік, Л.М.Тевзадзе, М.О.Буравський, В.П.Устименко, М.М.Борщ, В.В.Кокодій, О.Ю.Мельник, Л.П.Вишнева, канд. мистецтвознавства, доцент Л.О.Дорохіна.

У 1993 році на базі музичного факультету створено університетський молодіжний хор „Світич", яким керують Заслужені діячі мистецтв України, доценти Л.Ю.Шумська і Л.В.Костенко. У складі співаків хору – студенти музичного, філологічного, фізико–математичного факультетів, молоді вчителі міста Ніжина. У назві хору – "Світич" – закладена творча програма колективу - носія ідеї національного мистецького просвітництва.

За 12 років свого існування цей самобутній хоровий колектив досягнув вершин професійної майстерності, став добре відомим не лише в Україні, але й далеко за її межами, здобувши переконливі перемоги на багатьох престижних хорових конкурсах і фестивалях.

Зокрема, молодіжний хор "Світич" став лауреатом:

- Міжнародного хорового конкурсу духовної музики "Магутни Божа" в м. Могильові (Бєларусь, 1995 р.);
- Першої премії серед камерних хорів III Всеукраїнського хорового конкурсу ім. М.Леонтовича (м. Київ, 1997 р.);
- Другої премії на XVII Міжнародному конкурсі Музики Церковної в м. Хайнувка (Польща, 1998 р.);
- I Міжнародного хорового конкурсу "Голоси над Гардою" в категорії камерних хорів. Нагороджений Золотим Дипломом (Італія, 1998 р.);
- I Міжнародного хорового конкурсу ім. Й. Брамса в категорії камерних хорів. Нагороджений Золотим Дипломом (Німеччина, 1999 р.);
- I Всесвітньої хорової Олімпіади "Лінц – 2000" в категорії камерних хорів. Нагороджений Золотою медаллю (Австрія);
- II Міжнародного хорового конкурсу ім.Й.Брамса в категорії "Сценічний фольклор". Нагороджений Золотим дипломом та спеціальним призом "За артистичну майстерність" (Німеччина, 2001 р.).

За творчі досягнення та концертну діяльність Л.В.Костенко та Л.Ю.Шумській було присвоєне почесне звання Заслужених діячів мистецтв України.

Молодіжний хор "Світич" здійснив запис чотирьох програм української та зарубіжної хорової музики у фонд Національної радіокомпанії України (1995, 1997, 1999, 2002 рр). Великий інтерес у шанувальників хорового мистецтва викликав компакт–диск "Молодіжний хор „Світич": до 200 – річчя Ніжинської вищої школи" (2002).

Організація навчального процесу

Нормативно-правовою базою організації навчального процесу та наукової роботи студентів є Закон України "Про освіту", Державна національна програма "Освіта" (Україна XXI ст.), галузевий стандарт вищої освіти України напряму підготовки 0101 “Педагогічна освіта”, Положення про державний вищий заклад освіти, Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах та інші законодавчі акти й нормативні документи з питань освіти.

Освітньо-професійна програма і навчальний план підготовки фахівців із спеціальності "Педагогіка і методика середньої освіти.Музика (Хореографія)" забезпечують підготовку за освітньо-кваліфікаційним рівнем „бакалавр” і передбачають фундаментальну, гуманітарну, психолого-педагогічну, фахову та практичну підготовку.

Навчання студентів здійснюється у формі аудиторних навчальних занять - лекцій, семінарських, практичних та індивідуальних занять, групових та індивідуальних консультацій, а також шляхом виконання індивідуальних планів освітньої та наукової діяльності.

Практична, освітня і наукова підготовка фахівців забезпечується під час проходження ними практики в школах і позашкільних закладах різного типу.

Навчальний час студентів визначається розкладом аудиторних занять та індивідуальним навчальним планом із розрахунку 9-годинного навчального дня (навчальний тиждень - 45 год.). Співвідношення між обсягом часу, відведеного для аудиторних навчальних занять і самостійної роботи в середньому становить для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр 1:1.

Підсумкова атестація студентів з навчальних дисциплін та практичної підготовки проводиться у формі заліків та екзаменів, державна кваліфікаційна атестація для освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" - складання державного екзамену з основного музичного інструменту та методики його викладання.

Особам, які повністю виконали навчальний план із спеціальності "Педагогіка і методика середгьої освіти. Музика (Хореографія)" освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” і успішно витримали державну кваліфікаційну атестацію, видається диплом встановленого зразка про здобуття базової вищої освіти.

Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" здійснюється на основі галузевого стандарту освіти за спеціальністю "Музична педагогіка та виховання", який визначає освітньо-професійну програму, освітньо-кваліфікаційну характеристику фахівця та навчальний план.

Зміст науково-теоретичної і практичної підготовки фахівців визначається програмами, розробленими й затвердженими в установленому порядку.

Кожний вид освітньо-наукової діяльності, пов'язаний з підготовкою фахівців, регламентується відповідними положеннями та інструктивними і методичними матеріалами, затвердженими Міністерством освіти і науки України, а в разі їх відсутності - вченою радою університету.

Для підготовки фахівців використовується навчально-матеріальна база відповідних кафедр, навчальних кабінетів, навчальних і наукових лабораторій, навчально-методичні і наукові фонди бібліотеки університету тощо.

У разі потреби студентам надається можливість користуватися фондами бібліотек інших навчальних закладів і наукових установ, проводити планові дослідження і спостереження поза межами розташування університету.

З кожної навчальної дисципліни, передбаченої планом підготовки фахівців, формується комплекс навчально-методичної та наукової документації і матеріалів, які визначають зміст і методи підготовки, форми і засоби контролю та оцінки результативності навчального процесу й наукової роботи студентів.

З фахових дисциплін розроблено робочі навчальні програми, затверджені на засіданнях відповідних кафедр, вченої ради факультету культури та мистецтв, Вченої ради університету.

Викладачами фахових кафедр розроблено комплекс навчально-методичних матеріалів різного наповнення: робочі програми, плани семінарських і практично-лабораторних занять, списки рекомендованої літератури, завдання для самостійного роботи, тематику завдань для науково-дослідної роботи, курсових і дипломних , набори тестових та контрольних робіт для визначення залишкових знань, поточного рівня засвоєння матеріалу та екзаменаційні матеріали. Студенти в основному забезпечені навчальними посібниками та підручниками як на абонементі, так і в читальних залах та кабінетах. Університет поповнює бібліотечні фонди посібниками й підручниками, підготовленими видавництвами "Вища школа", "Либідь", вузами України, професорсько-викладацьким складом кафедр університету.

Для студентів готуються методичні рекомендації з підготовки курсових і дипломних робіт, організації й змісту всіх видів навчальної та педагогічної практик, видаються тексти лекцій з окремих дисциплін, тиражуються окремі нормативні документи й статті, що публікуються в періодиці, та бюлетені Міністерства освіти й науки України.

Значну увагу кафедри факультету культури і мистецтв приділяють методиці навчання: впровадженню проблемного навчання (лекцій, проблемних семінарів, "Круглих столів", "пресконференцій", навчально-педагогічних ігор, розв'язування проблемних педагогічних ситуацій, моделювання, модульного навчання, рейтингової системи контролю знань тощо).

На кафедрах діють методичні семінари, на яких аналізується й узагальнюється досвід організації навчально-виховного процесу та його ефективність, підводяться підсумки практики. Кафедри факультету підтримують широкі науково-методичні зв'язки із вузами України, освітніми закладами міста й області, вивчають досвід підготовки викладачів інструментальних дисциплін в інших вузах України, що значною мірою сприяє вдосконаленню процесу професійної підготовки висококваліфікованих фахівців.

Спеціальність „Хореографія” (зі спеціалізацією "Художня культура")

Освітньо-кваліфікаційні рівні 6.010100 – бакалавр, 7.010101 – спеціаліст

І. СУКУПНІСТЬ НОРМ ДО ОБОВ'ЯЗКОВОГО МІНІМУМУ ЗМІСТУ ТА РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ

Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів "бакалавр" і "спеціаліст" забезпечує базову та повну вищу педагогічну освіту, достатній рівень знань і вмінь у галузі фундаментальних наукових дисциплін та дисциплін професійного спрямування.

Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст" здійснюється на основі базової вищої освіти /бакалаврату/ з метою поглиблення знань і вмінь у галузі фундаментальних наукових дисциплін та дисциплін професійного спрямування.

Рівень професійної підготовки фахівця виявляється в ґрунтовності фахових знань і вмінь, сформованості методологічної культури педагога-хореографа, озброєності науково-дослідницьким методом пізнання й перетворення педагогічної дійсності, у здатності до самоосвіти, в умінні власним прикладом впливати на формування хореографічної та загальної духовно-емоційної культури учнів і студентів.

Фахівець готується до здійснення навчально-методичної роботи у загальноосвітніх закладах різного типу, до практичної діяльності у позанавчальних освітньо-виховних закладах і дитячих центрах, до виконання обов‘язків методиста художньої освіти і позашкільних виховних закладів управління освіти, до керівництва загальноосвітніми школами й школами естетичного виховання, до викладання спеціальних дисциплін у педагогічному училищі.

Фахівець повинен володіти інтегральними якостями особистості педагога: здатністю до емоційно-вольової саморегуляції й самоконтролю, аналітичними, прогностичними, комунікативними й організаторськими здібностями.

Учитель хореографії повинен володіти цілісним науковим світоглядом, високою культурою, стійкою моральною орієнтацією. Його педагогічна діяльність повинна характеризуватися високим ступенем професійної відповідальності й мати гуманістичну спрямованість.

Він повинен мати високий рівень професійної підготовки, основу якої складають: фундаментальні знання в галузі загальної та вікової педагогіки й психології, історії та теорії хореографічного мистецтва, методики викладання хореографії в загальноосвітніх закладах різного типу, у закладах педагогічної освіти І-ІІ рівнів акредитації; виконавські хореографічні вміння, уміння організовувати художньо-творчу діяльність школярів, створювати умови гармонійного розвитку дітей.

Педагог-керівник загальноосвітніх і позашкільних виховних закладів повинен мати спеціальні професійні знання: з теорії та історії розвитку шкільництва в Україні й за рубежем, сутності та специфіки дитячої індивідуальної й колективної творчості з урахуванням вікових особливостей, форм і методів організації освітньої й дозвіллєвої діяльності дітей; вітчизняних і міжнародних правових норм із захисту прав дітей, тощо.

Як викладач педагогічного училища, спеціаліст повинен володіти сучасними освітніми й виховними технологіями підготовки студентів до професійної діяльності в якості вчителя хореографії.

II. ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "ХОРЕОГРАФІЯ"

Педагогічна спрямованість підготовки фахівця

Рівень освіченості, вихованості й духовної культури школярів значною мірою залежатиме від того, яким буде сучасний вчитель хореографії, як буде працювати з дітьми, враховувати вимоги суспільства й досягнення педагогічної теорії та практики.

Педагогічна професія вимагає від учителя хореографії сформованої потреби в хореографічно-освітній діяльності, усвідомлення її значення для духовного розвитку суспільства; високого рівня світоглядної, гуманітарної й естетичної культури; глибоких професійних знань, умінь і навичок, розвинутих професійно-педагогічних здібностей, досвіду художньо-творчої педагогічної діяльності.

Професійну основу педагогічної діяльності вчителя хореографії складають:

- науковий світогляд, національна самосвідомість як відображення цілей, потреб, інтересів, морально-естетичних ціннісних орієнтацій особистості;
- усвідомлення соціальної ролі педагогічної діяльності, виявлення громадської та соціальної активності;
- стійкі пізнавальні інтереси, прагнення до постійного самовдосконалення і духовного збагачення;
- педагогічна спостережливість, уява, тактовність, незалежність мислення у поєднанні з повагою до суджень інших людей;
- володіння такими якостями, як толерантність, доброзичливість, наявність почуття власної гідності, самоповаги, скромності, вимогливості до себе й до інших;
- знання досягнень української національної та світової культури;
- фазові знання уміння й навички.

Потреба у хореографічно-педагогічній діяльності розвивається шляхом безпосереднього ознайомлення студентів з роботою кращих учителів хореографії, спілкування з ними; індивідуально-диференційованого підходу до виявлення у студентів професійних здібностей під час практичних занять з методики викладання хореографії, педагогічної практики, надання їм ініціативи у складанні конспектів занять, їх проведенні, організації позакласної роботи й аналізу досягнутих результатів.

Принципи формування хореографічно-педагогічної культури фахівця

В основу професійної підготовки майбутніх учителів хореографії покладені такі принципи:

- принцип фундаменталізації освітньої та фахової підготовки, постійного оновлення змісту освіти;

- принцип гуманізації навчально-виховного процесу, його орієнтованості на пріоритетний розвиток особистості майбутнього вчителя;

- принцип цілісності та наступності навчально-виховного процесу, його зв‘язку з соціальною і педагогічною практикою;

- принцип національної спрямованості художньо-педагогічної освіти;

- принцип виховання студента в дусі широкої соціальної комунікативності, інтелігентного ставлення до дорученої справи й дітей;

- принцип опори на внутрішні сили і можливості студентів;

- принцип активізації художньо-творчої діяльності студентів;

- принцип єдності індивідуального й колективного впливу на студентів;

- принцип пошуку оптимальної моделі хореографічно-педагогічної освіти як основи професійної компетентності вчителя.

Основні завдання діяльності фахівця

Учитель хореографії у своїй діяльності спирається на Закон України "Про освіту", Конвенцію про права дитини, Концепцію виховання в національній системі освіти, інші законодавчі й нормативно-правові акти та документи з питань навчання й виховання, на трудове законодавство.

Для вирішення педагогічних завдань спеціаліст повинен мати знання в обсязі, передбаченому навчальним планом зі спеціальності "Хореографія", тобто він має знати основні закономірності становлення особистості, педагогіку, теорію та методику виховання, вікову, педагогічну, сімейну, соціальну психологію, етику, естетику, основи екології, культурно-освітні й фахові дисципліни, сучасний стан і тенденції розвитку наукових досліджень в галузі шкільної педагогіки; знати функції, права, системи державних інститутів, установ, громадських, релігійних організацій у галузі освіти, навчання та виховання молодого покоління; культурні, економічні, демографічні, екологічні особливості соціального середовища, специфіку роботи в ньому загальноосвітніх установ; знати систему охорони здоров’я, фізичного вдосконалення, зміцнення здоров’я і формування санітарно-гігієнічної культури, основні засади народної педагогіки, родинного виховання.. Він має володіти знаннями методики діагностичних досліджень і розвитку особистості дитини.

Учитель хореографії повинен:

- розуміти сутність та соціальне значення своєї майбутньої професії;

- мати належний рівень професійної підготовки і загальної культури, особистої відповідальності, любові до дітей, готовності до співробітництва з ними, їх правильного розуміння, здатності адекватно відгукуватися на їх поведінку і стан, творчо підходити до професійних справ;

- мати відповідний рівень політичної, етичної, психологічної культури;

- мати філософське та економічне мислення, засвоїти закономірності та особливості культурного розвитку людства.

Фахівець повинен знати:

- загальнотеоретичні дисципліни в обсязі, необхідному для успішного розв'язування педагогічних, психологічних та управлінських завдань, засвоєння методологічних і прикладних питань спеціальності;
- основні державні документи, правові та нормативні акти з питань виховання і навчання, соціального захисту дітей;
- системи освіти і виховання дітей, основні напрямки і перспективи розвитку освіти та педагогічної науки в Україні, близькому зарубіжжі, світі;
- методи та прийоми організації спілкування педагога з дитиною;
- форми і типи культур, основні культурно-історичні центри та регіони світу, історію України, її місце в системі світової культури та цивілізації;
-історію хореографічного мистецтва, української народної хореографічної творчості;
- види хореографічного мистецтва, стильові особливості та специфіку виконання танців різних епох, видів, народів;
-теоретичні основи класичного, історико-побутового, народно-сценічного, українського народного, сучасного бального танців, мистецтва балетмейстера;
- методику хореографічної освіти дітей, організації і роботи з дитячим хореографічним колективом;
- основну спеціальну, монографічну, науково-методичну, інформаційно-бібліографічну літературу з мистецтвознавства, педагогіки хореографічного мистецтва, виконавства.

Фахівець повинен уміти:

- застосовувати набуті в галузі шкільної освіти й виховання знання для розв'язання конкретних науково-практичних, педагогічних, методичних, виховних завдань;
- планувати, організовувати й проводити навчально-виховну, науково-дослідну роботу, визначати ступінь та глибину засвоєння знань дітьми;
- вирішувати педагогічні, навчально-виховні, художньо-творчі завдання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їх хореографічної підготовки;
- творчо проводити уроки хореографії у відповідності з метою, принципами і завданнями організації навчально-виховної роботи в школі, здійснювати художньо-педагогічне спілкування з дітьми;
- розвивати у процесі занять хореографічну культуру школярів;
- виконувати екзерсиси класичного, народно-сценічного, сучасного танцю;
- виконувати й показувати танці;
- складати й ставити хореографічні композиції;
- розбирати танці за записом;
- організовувати дитячі хореографічні колективи;
- аналізувати, узагальнювати й використовувати в своїй роботі передовий педагогічний досвід у сфері художньо-естетичного виховання школярів, критично оцінювати результати власної педагогічної діяльності, творчо підходити і впроваджувати нові методики, програми та ідеї.

- самостійно здобувати нові знання, контролювати й коригувати зроблене, вільно володіти державною мовою, професійно використовувати одну з іноземних мов.

- оцінювати історичні й сучасні процеси і проблеми в житті країни, проблеми й тенденції світового розвитку, мати високі моральні якості;

- спрямовувати особисту соціальну активність та практичну діяльність на впровадження принципів моралі, сумлінного ставлення до професії, прагнення до творчості.

Відповідальність за якість підготовки фахівців

Кваліфікаційний рівень підготовки вчителя хореографії забезпечується високим професійним і науково-педагогічним потенціалом професорсько-викладацького складу, сучасною навчально-матеріальною й методичною базою, дійовими формами і методами організації та контролю за якісним рівнем навчального процесу, самостійної навчальної роботи студентів, спрямованими на постійне вдосконалення професійної підготовки спеціалістів відповідно до державних вимог і досвіду вітчизняної та зарубіжної вищої школи.

Світоглядний, загальнокультурний та естетичний рівень забезпечується засвоєнням знань із царини філософії, естетики, історії художньої культури, якими можна оперувати при викладанні хореографії в школі; сформованістю потреби у спілкуванні з мистецтвом, здатності сприймати й оцінювати явища духовного й художнього життя.

Професійні уміння й навички забезпечуються розвитком діяльнісно-практичних здібностей: художньо-педагогічного спілкування, хореографічно-виконавських, артистичних. Досвід художньо-творчої педагогічної діяльності набувається при проходженні різних видів практики: у шкільних оздоровчих таборах, навчальної та стажувальної практик.

Вищі навчальні заклади всіх форм власності повинні гарантувати якість підготовки випускників не нижче рівня, установленого цією кваліфікаційною характеристикою.

За незадовільних результатів атестації підготовлених спеціалістів чи недовиконанні вимог кваліфікаційної характеристики навчальний заклад позбавляється права підготовки фахівців за цією спеціальністю або до нього застосовуються заходи, передбачені Положенням про атестацію вищих навчальних закладів.

Перегляд і зміни кваліфікаційної характеристики, зумовлені необхідністю відображення нових даних і досягнень науки та практики, здійснюються в порядку, установленому Міністерством освіти і науки України.

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

“ Затверджую ”

Ректор університету

Напрям підготовки: 0101 Педагогічна освіта

Освітньо-кваліфікаційний рівень: 6.010100 бакалавр

Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Хореографія.

Термін навчання : 4 роки на базі повної загальної середньої освіти

“ __ ” _____2005 р.

Форма навчання : денна

Кваліфікація фахівця : учитель хореографії

Графік навчального процесу

Курси	Вересень				Жовтень					Листопад				Грудень					Січень					Лютий				Березень					Квітень					Травень				Червень					Липень				Серпень					Теор.навч.	Екзам сесія	Навч. практ.	Пед.практ.	Держ. екзам.	Канікули	Всього
	1	8	15	22	29 X	6	13	20	27 X	3	10	17	24	1	8	15	22	29 X	5	12	19	26	2	9	16	23 II	2	9	16	23	30 I	6	13	20	27 V	4	11	18	25	1	8	15	22	29 VI	6	13	20	27 VII	3	10	17	24	31 VIII								
	7	14	21	28	X	12	19	26	XI	9	16	23	30	7	14	21	28	1	11	18	25	1	8	15	22	III	8	15	22	29	I	12	19	26	V	10	17	24	1	7	14	21	28 VII	5	12	19	26 VIII	2	9	16	23	30 IX								
																			+	+	+	=	=																			+	+	+	0	0	=	=	=	=	=	=	36	6				8	52
2																			+	+	+	=	=	x																			+	+	+	0	0	=	=	=	=	=	=	35	6		1		8	52
3																			+	+	+	=																	+	+	+	x	x	x	x	=	=	=	=	=	=	34	6		4		8	52
4																			+	+	+	=	x	x	x	x	x	x											+	+	+	//	//	//	//	=	=	=	=	=	=	28	6		6	4	8	52

Позначення : ___-Теор. навчання; +___- Екзамен. сесія; 0___- Навчальна Практика; x___- Пед. практика; //___- Державна атестація; =___- канікули

ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

№ н/п	НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ	Форми контролю			Всього		Аудиторні			Самост.		СЕМЕСТРИ							
		Екзамени	Заліки	Курс. роб.	ГОДИН	КРЕДИТІВ ECTS	Лекції	Практичні	Лаборатор.	Індивід.	Самост. під.	1	2	3	4	5	6	7	8
												18	18	18	17	18	16	18	10
												Розподіл годин по семестрах							
	I. НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ																		
	1.1. Дисципліни гуманітарної та соціально–економічної підготовки (1332 год.) – 37 кр.																		
1	Філософія та логіка	4	3		**108**	**3**	28	26		26	28			2	1				
2	Релігієзнавство		5		**36**	**1**	8	10		9	9					1			
3	Соціологія		8		**108**	**3**	18	18		36	36							1	2
4	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4			**72**	**2**		28		22	22				2				
5	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	3	2		**288**	**8**		142		73	73	3	3	2					
6	Економічна теорія	6			**108**	**3**	32	16		30	30					2	1		
7	Правознавство		7		**72**	**2**	18	18		18	18							2	
8	Історія України	1			**72**	**2**	14	14		22	22	2							
9	Політологія		6		**72**	**2**	14	14		22	22						2		
10	Фізичне виховання (музична ритміка)**		2,4,6,7		**396**	**11**		216		90	90	2	2	2	1	2	1	1	
	1.2. Дисципліни природничо - наукової підготовки (576 год.) – 16 кр.																		
1	Основи охорони праці	2			**72**	**2**	10	8	10	22	22		2						
2	Безпека життєдіяльності		2		**72**	**2**	10	8	10	22	22		2						
3	Основи екології		2		**72**	**2**	18		18	18	18		2						
4	Цивільна оборона		4		**72**	**2**	10	8	10	22	22				2				
5	Основи інформаційних технологій та ТЗН	2	1		**180**	**5**	10		74	48	48	3	2						
6	Вікова фізіологія і валеологія		2		**108**	**3**	22	32		26	28	1	2						
	1.3. Дисципліни професійної та практичної підготовки (3708 год.) – 103 кр.																		

	Психолого-педагогічна підготовка																		
1	Загальна психологія	3			**108**	**3**	18	10	16	32	32			3					
2	Вікова та педагогічна психологія	5			**108**	**3**	14	8	32	26	28				1	2			
3	Педагогіка	6			**108**	**3**	18	12	24	26	28					2	1		
4	Історія педагогіки	6			**72**	**2**	12	24		18	18						2		
	Науково-предметна підготовка																		
1	Теорія і методика:																		
	- класичного танцю	1,4,6	2,3		**612**	**17**	20	10	258	30*	294	3	4	3	3	2	2		
	- україн. народного танцю	1,3,8	5,7		**576**	**16**	20	10	258	30*	258	2	2	2	2	2	2	2	2
	- народно-сценічного танцю	2,5,8	1,3,7		**612**	**17**	20	10	258	30*	294	2	2	2	2	3	2	2	2
	- історико-побутового танцю	4			**144**	**4**	8		56	6*	74			2	2				
	- сучасного бального танцю	7	6		**216**	**6**	12		82	10*	112					2	2	2	
	- сучасного танцю	8			**72**	**2**	6		30	18	18							1	1
2	Теорія і методика роботи з дит. хореограф. колективом	8	7	8	**288**	**8**	50	30	40	84	84							4	4
3	Мистецтво балетмейстера	4,7	6		**468**	**13**	20	10	170	24*	244			2	2	2	2	4	1
4	Історія хореогр. мистецтва	3			**144**	**4**	40	30		36	38			4					
5	Дихання в хореографії		4		**36**	**1**	12	6		9	9				1				
6	Народна музична творчість		2		**36**	**1**	12	6		9	9		1						
7	Культурологія		4		**72**	**2**	14	14		22	22				2				
8	Основи наукових досліджень		5		**36**	**1**	18			9	9					1			
II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ																			
2.1. За вибором університету (1944 год.) – 54 кр.																			
1	Вступ до спеціальності		1		**72**	**2**	14	4	12	20	22	2							
2	Основи педагогічної майстерності		6		**144**	**4**	10		48	42	44					2	2		
3	Сучасні педагогічні технології	8			**144**	**4**	20	16	20	44	44							2	2
4	Методика виховної роботи в оздоровчих таборах		6		**72**	**2**	10		20	20	22						2		
5	Гра на муз. інструменті	3,5,7	1,8		**288**	**8**				133*	155	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Основи теорії музики	2	1		**216**	**6**	44	64		54	54	4	2						
7	Підготовка концерт. номерів		4,6,8		**360**	**10**		180		90	90			2	2	2	2	1	1
8	Спецкурс з французької мови	2			**144**	**4**	40	30		36	38	2	2						
9	Нар.костюм і сценічне оформлення танцю		5		**72**	**2**	24	12		18	18					2			
10	Фольклор України		1		**72**	**2**	24	12		18	18	2							
11	Етика		4		**72**	**2**	20	16		18	18				2				
12	Естетика	5			**72**	**2**	20	16		18	18					2			
14	Теорія культури	6			**144**	**4**	50	14		40	40						4		
15	Історія кіно		8		**72**	**2**	16	4		26	26								2
2.2. За вибором студента ((576 год.) – 16 кр.																			
1	Спецкурси з психолого-педагогічних дисциплін		8		**108**	**3**	20	28		30	30							2	1
2	Основи режисури хореографічних композицій Хореографічний менеджмент		8		**144**	**4**	40	14		45	45							2	2
3	Основи акторської майстерн. Основи пластичн. імпровізації		3		**72**	**2**	10	16		10*	36			2					
4	Комп'ютерні технології в хореографії Актуальні питання сучасного мистетцвознавства		4		**108**	**3**		54		26	28			1	2				
5	Спецкурси і спецпрактикуми з фахових дисциплін		7,8		**144**	**4**	30	10	20	42	42							2	2
III. ПРАКТИКИ (324 год) – 9 кр.																			
	Педагогчно-виробнича																		
1	Ознайомча (без відриву від навчання)				**1т.**	**1**						1							
2	Психолого-педагогічна навчальна				**1т.**	**1**									1				

3	Виховна (в ЛОТ)				**4т.**	**2**											2		
4	Педагогічна (у школі)				**6т.**	**3**													3
Навчальна практика																			
5	Хореографічна				7* (2)	**1**							1						
6	Фольклорна				2 т.	**1**									1				
IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ (180 год.) – 5 кр.																			
1	Тестовий ДЕ (з фаху) або бакалаврська робота																		5
	Всього				**8640**	**240**	**918**	**1228**	**1466**	**1655**	**2869**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**29**	**31**
	Кількість екзаменів	**35**										**3**	**5**	**5**	**5**	**4**	**5**	**3**	**5**
	Кількість заліків		**48**									**6**	**7**	**4**	**7**	**4**	**7**	**6**	**7**
	Кількість курсових робіт			**2**													**1**		**1**

<u>ПРИМІТКИ</u>: * Індивідуальна форма аудиторних занять.
** Передбачається фізпідготовка за професійним спрямуванням

Декан факультету **О.Я.Ростовський**

Навчальні програми дисциплін

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Семестри вивчення	1
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	28
Види навчання:	
1. Лекції	14
2. Практичні	14
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	53
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Історії України
ECTS	2

Зміст дисципліни. Найдавніші часи на території України. Київська Русь. Давньоруська культура. Литовсько-польська доба в Україні. Українська козаччина. Хмельниччина. Руїна. Колонізаторська політика російського царизму в Україні. Офіційне запровадження кріпацтва в Україні. Поділи Польщі в історичній долі України. Здобутки української культури XIII-XVIIIст. Українське національне відродження. Освіта, культура та наука України XIX ст. Українська національно-демократична революція. Центральна Рада та її Універсали. Гетьманська Українська держава. Відновлення УНР Директорією Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки /ЗУНР/. Її об'єднання з УНР. Громадянська війна в Україні та її наслідки.

Встановлення більшовицького тоталітарного режиму в Радянській Україні. Індустріалізація по-сталінськи. Суцільна колективізація сільського господарства. Голодомор.

Україна в другій світовій війні.

Досягнення й недоліки у відбудові та розвитку народного господарства УРСР. Нове піднесення українського національного руху.

Україна в умовах державної незалежності.

ПОЛІТОЛОГІЯ

Семестри вивчення	6
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	28
Види навчання:	
1. Лекції	14
2. Практичні	14
3. Лабораторні	

4.Індивідуальні	
Самостійна робота	53
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Економічної теорії та політології
ECTS	2

Зміст дисципліни. Політологія як наука про закономірності розвитку і функціонування політичного життя суспільства; механізм політичної влади; управління політичними процесами. Основні етапи розвитку світової і вітчизняної політичної думки.

Політика і політичні відносини. Політична влада. Політична система суспільства, політичний режим. Політичні партії, громадянські організації і руки в національно-політичному житті суспільства Особистість і політика. Політична культура. Світовий політичний процес.

ФІЛОСОФІЯ ТА ЛОГІКА

Семестри вивчення	3,4
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	28
2. Практичні	26
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Філософії
ECTS	3

Зміст дисципліни. Філософія, її проблематика та функції. Загальна історія зарубіжних і вітчизняних філософських вчень. Основні форми і діалектика буття. Життєтворчість людського буття. Проблема свідомості у філософії. Шляхи і способи пізнавального освоєння світу. Методологія і методи наукового пізнання. Соціальна філософія. Закони розвитку і функціонування соціальних систем. Філософське поняття культури. Майбутнє людства і спрямованість людської історії.

Предмет і метод формальної логіки:

а/ предмет формальної логіки;

б/ формалізації як метод теоретичної логіки;

в/ система сучасної логіки.

Система силогістики рактову с:

а/ мова силогістики;

б/ звертання та перетворення силогістичних висловлювань;

в/ логічний квадрат;

г/ фігури та модуси силогізму. Головні правила силогізму. Логіка класів:

а/ графічні методи відображення відношень між термінами.

Б/ мова логіки класів, вираження силогістичних форм у логіці класів;

в/ закони логіки класів.

Системи пропозиціональної логіки:

а/ мова пропозиціональної логіки;

б/ аксіоматичний метод побудови систем пропозиціональної логіки;

в/ теоретико-функціональна інтерпретація пропозиціональної логіки, таблиці істинності для зв'язків;

г/ логічна еквівалентність формул; зведення до диз'юктивної та кон'юктивної нормальних форм;

д/ метод аналітичних таблиць у пропозиціональній логіці;

е/ важливість і довершеність поняття слідування у пропозициональній логіці;

ж/ поняття висновку; система натурального висновку. Логіка предикатів:

а/ мова логіки предикатів;

б/ аксіоматичний метод побудови системи логіки предикатів;

в/ теоретико-функціональна інтерпретація логіки предикатів.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Семестри вивчення	5,6
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	48
Види навчання:	
1. Лекції	32
2. Практичні	16
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	60
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Економічної теорії та політології
ECTS	3

Зміст дисципліни. Предмет і метод економічної теорії. Суть і структура продуктивних сил і виробничих відносин. Економічні закони та категорії, їхня класифікація,

Економічне зростання та його рушійні сили, критерії економічного процесу. НТР та її роль в економічному прогресі.

Основні форми економічного розвитку. Розвиток товарного виробництва за сучасних умов. Еволюція форм власності і суть грошей, закон обігу грошей. Закон вартості та його функції.

Суть і структура господарського механізму. Ринок як форма організації суспільного виробництва.

Капітал. Виробничі форми підприємства. Їх оборот. Затрати, ціни і прибуток підприємства. Трудові відносини та заробітна плата. Аграрні відносини і особливості їх розвитку за сучасних умов. Основи макроекономіки. Світове господарство та місце в ньому України.

СОЦІОЛОГІЯ

Семестри вивчення	7,8
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	18
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	45
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Філософії
ECTS	3

Зміст дисципліни. Соціологія як наука про суспільство; соціальні спільності; відносини, процеси, інститути. Функції соціології. Структура соціології. Соціальна структура суспільства: соціально-класові, етнічні, соціально-культурологічні та соціально-професійні групи.

Соціальні відносини, соціологічні теорії, соціологія праці та управління, соціологія політики, соціологія громадської думки, соціологія освіти. Методологія соціологічних досліджень.

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

Семестри вивчення	5
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	18
Види навчання:	
1. Лекції	8
2. Практичні	10
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	36
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Філософії
ECTS	1

Зміст дисципліни. Релігієзнавство як наука про релігію і церкву, богослов'я і віруючих, процеси сакралізації і секуляризації в освіті і українському суспільстві. Релігія як суспільно-політичний феномен. Основні структурні елементи релігії, соціальні функції та роль релігії. Релігія в системі духовної культури. Історичні форми вільнодумства та атеїзму.

ПРАВОЗНАВСТВО

Семестри вивчення	7
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	18
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	45
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Правознавства
ECTS	2

Зміст дисципліни. Держава. Право. Виникнення держави і права, роль держави в організації суспільства і здійснення політичної влади. Держава і особистість. Ознаки і загальна характеристика правової держави. Поняття права та його ознаки. Норми права та їх види. Правові інститути і галузі права. Правові відносини. Джерела права. Поняття законності. Законність і

демократія. Юридичні законності гарантії. Правопорушення і юридична відповідальність.

Конституційне законодавство України. Україна - суверенна держава. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Акт проголошення незалежності України від *24* серпня 1991р. Конституція України - основний закон держави. Конституційні закони. Законодавча, виконавча й судова влада.

Окремі галузі і законодавства України:

Трудове законодавство.

Цивільне законодавство.

Житлове законодавство. Житловий кодекс України. Порядок надання житла, договір житлового найму. Приватизація житлового державного фонду.

Шлюбно-сімейне законодавство.

Адміністративне законодавство.

Кримінальне законодавство.

УКРАЇНСЬКА МОВА

Семестри вивчення	4
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	28
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	28
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	26
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Методики викладання укр. мови
ECTS	2

Зміст дисципліни. Основне завдання даного курсу - підвищення загального мовного рівня студентів, знайомство з особливостями офіційно-ділового стилю мовлення як в усній, так і в писемній формах, його практичне застосування у широкій сфері діяльності різних фахівців: заява, зобов'язання, доручення, відомість, довідка, наказ, договір, протокол, витяг з протоколу, характеристика, постановка, акт, розпорядження, таблиця, лист, оголошення, список, накладна, запрошення, розписка.

ІНОЗЕМНА МОВА

Семестри вивчення	1,2,3
Загальний обсяг годин	270
Аудиторні заняття, години	142
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	142
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	128
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Іноземних мов
ECTS	8

Зміст дисципліни. Даний предмет передбачає опанування таким рівнем знань, навичок і вмінь, який забезпечить належний рівень підготовки для навчання дітей дошкільного віку англійській мові а також необхідну комунікативну спроможність у сферах ситуативній і професійного спілкування, в усній і писемній формах:

1/ читання та реферування оригінальної загально наукової та професійно-педагогічної інформації;

2/ елементарне спілкування із загальних питань спеціальності та в межах загальновживаних норм під час закордонної подорожі;

3/ написання особистих і простих ділових листів.

Фонетичний мінімум має забезпечувати правильне артикулювання звуків і відповідне інтонаційне оформлення речень.

Граматичний мінімум охоплює головні положення морфології та синтаксису й дозволяє правильно розуміти зміст художніх творів та оригінальних текстів з фаху.

Лексичний мінімум в кінці курсу повинен складатися з 1400-1500 одиниць. Усна мова. Навички спілкування з використанням 800-900 загальновживаних формул висловлювання: звертання, вітання, прощання, подяка, прохання, запрошення, пропозиція, наказ, поздоровлення, побажання, порада, початок розмови, згода, незгода, упевненість, сумнів, надія, розчарування, радощі, стурбованість, прикрощі, жаль, співчуття. Навички елементарного спілкування в мовних ситуаціях під час закордонної подорожі. "Аеропорт", "Митниця", "Міський транспорт", "Орієнтація у місті", "Готель", "Заклади харчування", "Пошта", "Культурні заклади", "Магазин", "У лікаря", "Країна, мова якої вивчається", "Про себе та сім'ю", "Спеціальність".

Письмо. Навички написання анотації та реферату до наукової статті. Особисте листування та прості ділові папери, заповнення анкет і складання вітальних програм.

Загальні вимоги до курсу. Грамотне оформлення ділового мовлення в усній і письмовій формах. Правильне складання паперів.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Семестри вивчення	1,2,3,4,5,6,7
Загальний обсяг годин	405
Аудиторні заняття, години	216
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	216
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	189
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, заліки
Мова викладання	українська
Кафедра	Фізкультури
ECTS	11

Робоча програма курсу "Теорія і методика фізичного виховання" складається з трьох розділів: "Загальні питання теорії і методики фізичного виховання", "Теорія та методика фізичного виховання дітей шкільного віку", "Робота методиста та інспектора".

Метою викладання навчальної дисципліни є забезпечення засвоєння студентами науково-практичних знань і формування практичних навичок організації та проведення роботи з фізичного виховання дітей шкільного віку.

Робочу програму складено з урахуванням сучасних досягнень у галузі фізичного виховання дітей шкільного віку.

До робочих програм додається список рекомендованої літератури, що охоплює найважливіші підручники, монографічні праці та статті.

ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ

Семестри вивчення	2
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	
3. Лабораторні	18
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	18
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Анатомії та валеології
ECTS	2

Зміст дисципліни. Соціоекологія вивчає закономірності взаємодії людського суспільства з навколишнім природним середовищем і розробляє наукові принципи гармонізації цієї взаємодії шляхом раціонального природокористування. Розглядаються соціоекосистеми як об'єкт вивчення соціоекології. Детально характеризуються глобальні, регіональні та локальні соціоекосистеми. Висвітлюються особливості міських соціоекосистем. Розглядаються підрозділи соціоекології - екологія людини, економіка природокористування, соціоекологічне право.

Дається визначення понять "навколишнє", "географічне", "соціокультурне", "природне", "техногенне", середовище. Докладно аналізується антропогенний вплив на органічний світ нашої планети.

У процесі викладання теоретичних курсів, проведення семінарських, практичних та інших занять кафедри педагогіки, психології, педагогічної майстерності користуються типовими програмами, розробленими Міністерством освіти України. На основі типових програм викладачами кафедри розроблені робочі програми до кожного курсу, які містять пояснювальну записку, вимоги до знань, умінь та навичок студентів і календарно-тематичний план реалізації програми.

Створюючи робочі програми навчальних курсів, кафедри намагаються якнайповніше використати сучасні наукові дослідження з точки зору їх актуальності, науковості, ефективності використання в навчальному процесі, творчо використовувати різні форми організації навчального процесу, які прищеплюють у студентів інтерес до обраного фаху, акцентують його професійну спрямованість, пов'язують навчання з їх майбутньою діяльністю.

ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ВАЛЕОЛОГІЯ

Семестри вивчення	1,2
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	22
2. Практичні	32
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Анатомії та валеології
ECTS	3

Мета курсу - сформувати у студентів переконання, що здоров'я людини належить до числа глобальних проблем, має життєво важливе значення для всього людства і залежить від способу життя. Предмет посідає одне з основних

місць у підготовці психолога, тому що проблема здоров’я невідривна від проблеми людства. Вона виникає разом з людиною і видозмінюється відповідно до розвитку культури людей. Людина - предмет вивчення багатьох природничих /біологія, медицина/ і суспільних /соціологія, філософія, психологія та ін./ наук. Сучасній людині в техногенне зміненому навколишньому середовищі з великим обсягом психоемоційних впливів зберегти здоров'я непросто. У курсі зроблена спроба донести студентам знання про валеологію як науку про здоров'я здорових.

До складу курсу включено такі теми і підтеми. Людина і здоров'я: людина; людина в потоці інформації; здоров'я людини; стан життя між здоров'ям і хворобою. Головні фактори здоров'я: свідомість і здоров'я: рухи і здоров'я; харчування і здоров'я; ліки для здорових,

Проблеми забезпечення здоров'я тепер і майбутньому: природні комплекси біологічно активних речовин; екологія людини; стратегія і тактика здоров'я; здоров'я в наукових прогнозах. Специфічною особливістю курсу є його спрямованість на вивчення, закріплення власного здоров'я і членів сім'ї.

ЕСТЕТИКА

Семестри вивчення	5
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	20
2. Практичні	16
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	18
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Філософії
ECTS	2

Зміст дисципліни. Предмет і завдання естетики. Системність естетичних знань. Естетична діяльність. Естетичне, його сутність та основні форми. Естетичні категорії: прекрасне, величне, трагічне, комічне. Естетика як наука про закони естетичного й художнього освоєння світу Мистецтво як соціальне явище. Поліфункціональність мистецтва. Художній образ яке форма художнього мислення. Механізми художньої творчості. Семіотика естетичної й художньої діяльності. Естетика як культурологія мистецтва, як його теоретична історія. Естетика як теорія естетичного виховання.

ОСНОВИ ІНФОРМАТЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ та ТЗН

Семестри вивчення	1,2
Загальний обсяг годин	162
Аудиторні заняття, години	84
Види навчання:	
1. Лекції	10
2. Практичні	
3. Лабораторні	74
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	78
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Математики та інформатики
ECTS	5

Мета курсу – навчити студента основних засобів обробки інформації, розв'язання завдань на ЕОМ, первинного аналізу результатів. Основна увага приділяється роботі з обчислювальною технікою, вправам з алгоритмізації завдань.

Для практичного засвоєння отримуваних знань паралельно лекціям організовується цикл лабораторно-практичних занять; мова програмування – рактов. Цьому сприяє достатнє методичне й апаратне обладнання.

Теми лекційних занять:

Навчальні роботи з ЕОМ. Операційна система. Редагування текстів на ЕОМ. Основні оператори рактов. Їх характеристика, Програмування. Ввід-вивід інформації. Оператор привласнення. Користування внутрішніми даними. Оператор переходу. Цикл, масиви, робота з ними. Основи роботи з файлами. Обробка символьної, графічної та псевдографічної інформації.

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Семестри вивчення	3
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	44
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	10
3. Лабораторні	16
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	37
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен

Мова викладання	українська
Кафедра	Психології
ECTS	3

Зміст дисципліни. Метою робочої програми курсу “Загальна психологія” є надання студентам сучасних знань про природу психіки, основні механізми її філогенетичного та онтогенетичного розвитку, сутність свідомості та її взаємозв’язки з несвідомим; особливості формування і розвитку пізнавальних процесів і механізмів психічної регуляції поведінки людини; основні положення та концепції психології особистості. Цей курс є базовим для вивчення інших психологічних дисциплін, його робоча програма складається з таких розділів: “Вступ до психології”; “Психологія діяльності і пізнавальних процесів”, “Психологія особистості”

ВІКОВА ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Семестри вивчення	4,5
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	14
2. Практичні	8
3. Лабораторні	32
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Психології
ECTS	3

Курс “Вікова педагогічна психологія” має за мету ознайомити студентів з головними проблемами цієї науки: основними теоріями дитячого розвитку, особливостями особистісного розвитку на різних етапах онтогенезу, специфічними новоутвореннями в психічних процесах та якостях особистості, які формуються в різних видах діяльності. Робоча програма складається з двох розділів: “Вступ до вікової психології”, “Психологічний розвиток у різному віці”. Головна увага приділяється віковим особливостям дітей раннього та дошкільного віку.

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Семестри вивчення	1
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	30
Види навчання:	
1. Лекції	14
2. Практичні	4
3. Лабораторні	12
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	24
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Педагогічної майстерності
ECTS	2

Робоча програма з курсу “Вступ до спеціальності” складається з двох розділів, у яких розглядаються суть педагогічної професії і особистості педагога, система вищої педагогічної школи й організацій навчально-виховного процесу в ній. Курс забезпечує адаптацію студентів до нових умов і форм навчання у вищому навчальному закладі; формування здібностей до аналізу літературних джерел з точки зору їх актуальності, науковості та ефективності використання в навчально-виховному процесі.

ПЕДАГОГІКА

Семестри вивчення	5,6
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	12
3. Лабораторні	24
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Педагогіки
ECTS	3

Зміст дисципліни. Робоча програма з “Педагогіки” складається з трьох розділів: “Загальні питання педагогіки”, “Теорія виховання”, “Теорія навчання”, у яких розкривається суть виховного процесу, визначаються

теоретичні основи змісту і методів виховання, освіти, навчання, оптимальних умов, в яких найтиповіше виявляються педагогічні закономірності, форми й методи впливу на дітей та підлітків. Мета курсу – засвоєння студентами теоретичних основ дошкільної педагогіки, усвідомлення принципів, законів, методологічних основ теорії та практики навчально-виховного процесу.

Робочу програму складено з урахуванням нових досягнень в галузі педагогіки. У програмі подаються теми лекційних, семінарських занять, визначаються завдання для самостійної роботи студентів та самоконтролю.

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Семестри вивчення	6
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	12
2. Практичні	24
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	45
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Педагогіки
ECTS	2

Зміст дисципліни. Курс “Історії педагогіки” включає найбільш суттєві етапи розвитку педагогіки. Робоча програма складається з двох розділів: “Історія педагогічної думки України”, “Історія зарубіжної педагогіки”. Основна мета курсу полягає у вивченні студентами історії дошкільної та загальної педагогіки України і зарубіжжя. Засвоєння спадщини минулого поширює науковий світогляд, підвищує педагогічну культуру, сприяє свідомому оволодінню педагогічною майстерністю, дає можливість творчо використовувати набуті знання в педагогічній діяльності.

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Семестри вивчення	5,6
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	58
Види навчання:	
1. Лекції	10
2. Практичні	
3. Лабораторні	48
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	50
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Пед.майстерності
ECTS	4

Зміст курсу “Основи педагогічної майстерності” забезпечує формування педагогічної спрямованості та мислення, гнучкого, індивідуально прийнятого стилю педагогічного спілкування, допомагає усвідомити і оцінити себе в ролі вихователя, зрозуміти свої здібності та ступінь готовності до педагогічної діяльності. Засвоєння знань з даного курсу дає можливість сформувати у студентів потребу в безперервному педагогічному самовдосконаленні, самоосвіті, творчо використовувати набуті знання в педагогічній діяльності, Програма передбачав організацію навчального процесу у формі практичних занять з опорою на теоретичні основи педагогіки, психології, окремих наук.

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семестри вивчення	5
Загальний обсяг годин	27
Аудиторні заняття, години	18
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Музичної педагогіки та хореографії
ECTS	1

Курс “Основи наукових педагогічних досліджень” знайомить студентів з основами методології і методикою наукових досліджень, з сутністю діагностичної діяльності педагога-дослідника.

Програма курсу складається з п’яти розділів: “Самостійна робота – вища форма навчальної діяльності”, “Методологія і методика наукових досліджень”, “Етапи і основні елементи проведення наукових досліджень”, “Вивчення і використання передового педагогічного досвіду”.

Вивчення курсу сприяє оволодінню студентами комплексом дослідницьких знань, вмінь та навичок, які необхідні для організації творчих можливостей в науково-дослідній діяльності.

Робочу програму складено з урахуванням сучасних наукових досліджень.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ

Семестри вивчення	7,8
Загальний обсяг годин	243
Аудиторні заняття, години	120
Види навчання:	
1. Лекції	50
2. Практичні	30
3. Лабораторні	40
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	
Курсова робота	1
Вид контролю	Модульний, залік, енкзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Музичної педагогіки та хореографії
ECTS	8

Зміст дисципліни. Предмет, мета і завдання курсу “Теорія та методика роботи з дитячим хореографічним колективом”. Взаємозв‘язок з іншими предметами художнього циклу в системі підготовки вчителя хореографії. Ритміка і хореографія у загальноосвітній школі, їх місце в процесі виховання особистості учня. Сучасні тенденції розвитку хореографічної освіти. Структура уроку хореографії у загальноосвітній школі. Основні методи і прийоми роботи вчителя хореографії. Принципи побудови екзерсису уроку. Індивідуальний підхід до вибору фізичного навантаження. Методика побудов уроку народно-сценічного танцю. Структура уроку класичного танцю. Специфіка уроку сучасного танцю й методик його проведення. Методика підбору лексики та створення хореографічного тексту. Методика постановки емоційно-образних безсюжетних і сюжетних хореографічних композицій. Принципи підбору репертуару. Методика підготовки і проведення сценічних виступів, творчих звітів, танцювальних вечорів. Специфіка роботи вчителя-балетмейстера з дитячими колективами різних жанрів.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ

Семестри вивчення	1,2,3,4,5,6
Загальний обсяг годин	540
Аудиторні заняття, години	318
Види навчання:	
1. Лекції	20
2. Практичні	10
3. Лабораторні	258
4.Індивідуальні	30
Самостійна робота	222
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, 2 заліка, 3 екзамена
Мова викладання	українська
Кафедра	Музичної педагогіки та хореографії
ECTS	17

Класичний танець як вершина хореографічного мистецтва. Історія виникнення та розвитку класичного танцю. Основні поняття та вимоги класичного танцю. Побудова уроку, значення та послідовність екзерсису. Постановка корпусу, позиції рук та ніг. Екзерсис біля станка. Екзерсис на середині залу.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ

Семестри вивчення	1,2,3,4,5,6,7,8
Загальний обсяг годин	540
Аудиторні заняття, години	318
Види навчання:	
1. Лекції	20
2. Практичні	10
3. Лабораторні	258
4.Індивідуальні	30
Самостійна робота	222
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, 3 заліка, 3 екзамена
Мова викладання	українська
Кафедра	Музичної педагогіки та хореографії
ECTS	17

Зміст, мета і завдання курсу. Основні терміни уроку народно-сценічного танцю. Принципи побудови уроку. Танцювальний рух як засіб вираження змісту та особливостей хореографічного твору. Екзерсис як комплекс вправ. Відмінність елементів народно-сценічного екзерсису від класичного. Основні положення голови, рук та корпусу в танцях центральної України, у російських

танцях. Жест у народному танці. Особливості хореографічної лексики білоруських, чеських, молдавських, польських, болгарських танців. Характерні особливості танцювальної лексики Полісся, Прикарпаття та Закарпаття. Жанри українського танцю. Класифікація рухів українських танців. Реалізація принципів єдності художнього і технічного, емоційного й свідомого на заняттях з народно-сценічного танцю. Взаємовплив та взаємозбагачення народно-сценічного та класичного танців.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ІСТОРИКО-ПОБУТОВОГО ТАНЦЮ

Семестри вивчення	3,4
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	70
Види навчання:	
1. Лекції	8
2. Практичні	
3. Лабораторні	56
4.Індивідуальні	6
Самостійна робота	38
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Музичної педагогіки та хореографії
ECTS	4

Побутові танці Середньовіччя. Побутові танці доби Відродження. Побутові танці XVII століття. Побутові танці XVIII століття. Побутові танці XIX століття. Основні танцювальні рухи історико-побутових танців бурре, рігодона, куранти, жиги, алеманди, гальярди, павани, менуету, гавоту, екосезу, лендлеру, вальсу, кадрилі, мазурки полонезу тощо. Методика роботи над історико-побутовим танцем.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА СУЧАСНОГО ТАНЦЮ

Семестри вивчення	7,8
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	6
2. Практичні	
3. Лабораторні	30
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	18
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Музичної педагогіки та хореографії
ECTS	2

Значення сучасного танцю в системі хореографічної освіти. Історія виникнення танцю модерн та основні принципи модерну. Танцювальні композиції та етюди, основані на модерні. Історія виникнення джазових танців. Сценічні бальні танці: кві степ, повільний вальс, танго, драйв, ча-ча-ча, румба, самба, рок-н-рол. Сучасні танцювальні напрямки. Методика навчання сучасному танцю.

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

Семестри вивчення	3,4,5,6,7,8
Загальний обсяг годин	351
Аудиторні заняття, години	224
Види навчання:	
1. Лекції	20
2. Практичні	10
3. Лабораторні	170
4.Індивідуальні	24
Самостійна робота	127
Курсова робота	1
Вид контролю	Модульний, залік, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Музичної педагогіки та хореографії
ECTS	13

Предмет, мета і завдання курсу, його зв‘язок з іншими дисциплінами художнього циклу. Принципи роботи балетмейстера. Створення пантомімічних етюдів, робота над передачею емоційного стану, рис характеру у зовнішності, жесті, міміці. Робота над образністю природного руху, використання прийомів перебільшення, гротеску, узагальнення, метафори. Принципи створення хореографічного тексту. Композиція й архітектоніка танцю. Хореографічний текст і підтекст як складові частини композиції танцю. Принцип лейтмотиву руху, рисунка. Специфіка роботи балетмейстера в дитячих колективах. Використання в дитячих хореографічних постановках елементів популярних масових танців, елементів естради, спорту, акробатики. Роль музики в хореографічній композиції. Принципи підбору музичного матеріалу. Етапи роботи балетмейстера з виконавцями. Основи хореографічної режисури. Залежність підбору хореографічної лексики, хореографічного тексту від розвитку сюжетної лінії твору. Методика постановки танців з дітьми різних вікових груп.

Спеціальність „Музика” (зі спеціалізацією "Художня культура", „Режисура музично-виховних заходів”)

Освітньо-кваліфікаційні рівні 6.010100 – бакалавр, 7.010101 – спеціаліст

І. СУКУПНІСТЬ НОРМ ДО ОБОВ'ЯЗКОВОГО МІНІМУМУ ЗМІСТУ ТА РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ

Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів "бакалавр" і "спеціаліст" забезпечує базову та повну вищу педагогічну освіту, достатній рівень знань і вмінь у галузі фундаментальних наукових дисциплін та дисциплін професійного спрямування.

Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст" здійснюється на основі базової вищої освіти /бакалаврату/ з метою поглиблення знань і вмінь у галузі фундаментальних наукових дисциплін та дисциплін професійного спрямування.

Рівень професійної підготовки фахівця виявляється в ґрунтовності фахових знань і вмінь, сформованості методологічної культури педагога-музиканта, озброєності науково-дослідницьким методом пізнання й перетворення педагогічної дійсності, у здатності до самоосвіти, в умінні власним прикладом впливати на формування музичної та загальної духовно-емоційної культури учнів і студентів.

Фахівець готується до здійснення навчально-методичної роботи у загальноосвітніх закладах різного типу, до практичної діяльності у позанавчальних освітньо-виховних закладах і дитячих центрах, до виконання обов‘язків методиста художньої освіти і позашкільних виховних закладів управління освіти, до керівництва загальноосвітніми школами й школами естетичного виховання, до викладання спеціальних дисциплін у педагогічному училищі.

Фахівець повинен володіти інтегральними якостями особистості педагога: здатністю до емоційно-вольової саморегуляції й самоконтролю, аналітичними, прогностичними, комунікативними й організаторськими здібностями.

Учитель музики повинен володіти цілісним науковим світоглядом, високою культурою, стійкою моральною орієнтацією. Його педагогічна діяльність повинна характеризуватися високим ступенем професійної відповідальності й мати гуманістичну спрямованість.

Він повинен мати високий рівень професійної підготовки, основу якої складають: фундаментальні знання в галузі загальної та вікової педагогіки й психології, історії та теорії музичного мистецтва, методики викладання музики в загальноосвітніх закладах різного типу, у закладах педагогічної освіти І-ІІ рівнів акредитації; виконавські вміння, уміння організовувати художньо-творчу діяльність школярів, створювати умови гармонійного розвитку дітей.

Педагог-керівник загальноосвітніх і позашкільних виховних закладів повинен мати спеціальні професійні знання: з теорії та історії розвитку шкільництва в Україні й за рубежем, сутності та специфіки дитячої індивідуальної й колективної творчості з урахуванням вікових особливостей,

форм і методів організації освітньої й дозвіллєвої діяльності дітей; вітчизняних і міжнародних правових норм із захисту прав дітей, тощо.

Як викладач педагогічного училища, спеціаліст повинен володіти сучасними освітніми й виховними технологіями підготовки студентів до професійної діяльності в якості вчителя музики.

II. ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "МУЗИКА"

Педагогічна спрямованість підготовки фахівця

Рівень освіченості, вихованості й духовної культури школярів значною мірою залежатиме від того, яким буде сучасний вчитель музики, як буде працювати з дітьми, враховувати вимоги суспільства й досягнення педагогічної теорії та практики.

Педагогічна професія вимагає від учителя музики сформованої потреби в музично-освітній діяльності, усвідомлення її значення для духовного розвитку суспільства; високого рівня світоглядної, гуманітарної й естетичної культури; глибоких професійних знань, умінь і навичок, розвинутих професійно-педагогічних здібностей, досвіду художньо-творчої педагогічної діяльності.

Професійну основу педагогічної діяльності вчителя музики складають:

- науковий світогляд, національна самосвідомість як відображення цілей, потреб, інтересів, морально-естетичних ціннісних орієнтацій особистості;
- усвідомлення соціальної ролі педагогічної діяльності, виявлення громадської та соціальної активності;
- стійкі пізнавальні інтереси, прагнення до постійного самовдосконалення і духовного збагачення;
- педагогічна спостережливість, уява, тактовність, незалежність мислення у поєднанні з повагою до суджень інших людей;
- володіння такими якостями, як толерантність, доброзичливість, наявність почуття власної гідності, самоповаги, скромності, вимогливості до себе й до інших;
- знання досягнень української національної та світової культури;
- фазові знання уміння й навички.

Потреба у музично-педагогічній діяльності розвивається шляхом безпосереднього ознайомлення студентів з роботою кращих учителів музики, спілкування з ними; індивідуально-диференційованого підходу до виявлення у студентів професійних здібностей під час практичних занять з методики викладання музики, педагогічної практики, надання їм ініціативи у складанні конспектів занять, їх проведенні, організації позакласної роботи й аналізу досягнутих результатів.

Принципи формування музично-педагогічної культури фахівця

В основу професійної підготовки майбутніх учителів музики покладені такі принципи:

- принцип фундаменталізації освітньої та фахової підготовки, постійного оновлення змісту освіти;

- принцип гуманізації навчально-виховного процесу, його орієнтованості на пріоритетний розвиток особистості майбутнього вчителя;

- принцип цілісності та наступності навчально-виховного процесу, його зв‘язку з соціальною і педагогічною практикою;

- принцип національної спрямованості художньо-педагогічної освіти;

- принцип виховання студента в дусі широкої соціальної комунікативності, інтелігентного ставлення до дорученої справи й дітей;

- принцип опори на внутрішні сили і можливості студентів;

- принцип активізації художньо-творчої діяльності студентів;

- принцип єдності індивідуального й колективного впливу на студентів;

- принцип пошуку оптимальної моделі музично-педагогічної освіти як основи професійної компетентності вчителя.

Основні завдання діяльності фахівця

Учитель музики у своїй діяльності спирається на Закон України "Про освіту", Конвенцію про права дитини, Концепцію виховання в національній системі освіти, інші законодавчі й нормативно-правові акти та документи з питань навчання й виховання, на трудове законодавство.

Для вирішення педагогічних завдань спеціаліст повинен мати знання в обсязі, передбаченому навчальним планом зі спеціальності "Музика", тобто він має знати основні закономірності становлення особистості, педагогіку, теорію та методику виховання, вікову, педагогічну, сімейну, соціальну психологію, етику, естетику, основи екології, культурно-освітні й фахові дисципліни, сучасний стан і тенденції розвитку наукових досліджень в галузі шкільної педагогіки; знати функції, права, системи державних інститутів, установ, громадських, релігійних організацій у галузі освіти, навчання та виховання молодого покоління; культурні, економічні, демографічні, екологічні особливості соціального середовища, специфіку роботи в ньому загальноосвітніх установ; знати систему охорони здоров’я, фізичного вдосконалення, зміцнення здоров’я і формування санітарно-гігієнічної культури, основні засади народної педагогіки, родинного виховання. Він має володіти знаннями методики діагностичних досліджень і розвитку особистості дитини.

Учитель музики повинен:

- розуміти сутність та соціальне значення своєї майбутньої професії;

- мати належний рівень професійної підготовки і загальної культури, особистої відповідальності, любові до дітей, готовності до співробітництва з ними, їх правильного розуміння, здатності адекватно відгукуватися на їх поведінку і стан, творчо підходити до професійних справ;

- мати відповідний рівень політичної, етичної, психологічної культури;

- мати філософське та економічне мислення, засвоїти закономірності та особливості культурного розвитку людства.

Фахівець повинен знати:

- загальнотеоретичні дисципліни в обсязі, необхідному для успішного розв'язування педагогічних, психологічних та управлінських завдань, засвоєння методологічних і прикладних питань спеціальності;

- основні державні документи, правові та нормативні акти з питань виховання і навчання, соціального захисту дітей;

- системи освіти і виховання дітей, основні напрямки і перспективи розвитку освіти та педагогічної науки в Україні, близькому зарубіжжі, світі;

- методи та прийоми організації спілкування педагога з дитиною;

- форми і типи культур, основні культурно-історичні центри та регіони світу, історію України, її місце в системі світової культури та цивілізації;

- історію музичного мистецтва, української народної творчості;

- види музичного мистецтва, стильові особливості та специфіку виконання творів різних епох, народів;

- методику музичного виховання дітей, організації і роботи з дитячим колективом;

- основну спеціальну, монографічну, науково-методичну, нформаційно-бібліографічну літературу з мистецтвознавства, педагогіки музичного мистецтва, виконавства.

Фахівець повинен уміти:

- застосовувати набуті в галузі шкільної освіти й виховання знання для розв'язання конкретних науково-практичних, педагогічних, методичних, виховних завдань;

- планувати, організовувати й проводити навчально-виховну, науково-дослідну роботу, визначати ступінь та глибину засвоєння знань дітьми;

- вирішувати педагогічні, навчально-виховні, художньо-творчі завдання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їх музичної підготовки;

- творчо проводити уроки музики у відповідності з метою, принципами і завданнями організації навчально-виховної роботи в школі, здійснювати художньо-педагогічне спілкування з дітьми;

- розвивати у процесі занять музичну культуру школярів;

- виконувати музичні твори;

- організовувати дитячі колективи;

- аналізувати, узагальнювати й використовувати в своїй роботі передовий педагогічний досвід у сфері художньо-естетичного виховання школярів, критично оцінювати результати власної педагогічної діяльності, творчо підходити і впроваджувати нові методики, програми та ідеї.

- самостійно здобувати нові знання, контролювати й коригувати зроблене, вільно володіти державною мовою, професійно використовувати одну з іноземних мов.

- оцінювати історичні й сучасні процеси і проблеми в житті країни, проблеми й тенденції світового розвитку, мати високі моральні якості;

- спрямовувати особисту соціальну активність та практичну діяльність на впровадження принципів моралі, сумлінного ставлення до професії, прагнення до творчості.

Відповідальність за якість підготовки фахівців

Кваліфікаційний рівень підготовки вчителя музики забезпечується високим професійним і науково-педагогічним потенціалом професорсько-викладацького складу, сучасною навчально-матеріальною й методичною базою, дійовими формами і методами організації та контролю за якісним рівнем навчального процесу, самостійної навчальної роботи студентів, спрямованими на постійне вдосконалення професійної підготовки спеціалістів відповідно до державних вимог і досвіду вітчизняної та зарубіжної вищої школи.

Світоглядний, загальнокультурний та естетичний рівень забезпечується засвоєнням знань із царини філософії, естетики, історії художньої культури, якими можна оперувати при викладанні музики в школі; сформованістю потреби у спілкуванні з мистецтвом, здатності сприймати й оцінювати явища духовного й художнього життя.

Професійні уміння й навички забезпечуються розвитком діяльнісно-практичних здібностей: художньо-педагогічного спілкування, музично-виконавських, артистичних. Досвід художньо-творчої педагогічної діяльності набувається при проходженні різних видів практики: у шкільних оздоровчих таборах, навчальної та стажувальної практик.

Вищі навчальні заклади всіх форм власності повинні гарантувати якість підготовки випускників не нижче рівня, установленого цією кваліфікаційною характеристикою.

За незадовільних результатів атестації підготовлених спеціалістів чи недовиконанні вимог кваліфікаційної характеристики навчальний заклад позбавляється права підготовки фахівців за цією спеціальністю або до нього застосовуються заходи, передбачені Положенням про атестацію вищих навчальних закладів.

Перегляд і зміни кваліфікаційної характеристики, зумовлені необхідністю відображення нових даних і досягнень науки та практики, здійснюються в порядку, установленому Міністерством освіти і науки України.

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

“ Затверджую ”

Ректор університету

Напрям підготовки: 0101 Педагогічна освіта

Освітньо-кваліфікаційний рівень: 6.010100 бакалавр

Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Музика.

Термін навчання : 4 роки на базі повної загальної середньої освіти

“ __ ” _____2005 р.

Форма навчання : денна

Кваліфікація фахівця : учитель музики

Графік навчального процесу

Курси	Вересень					Жовтень					Листопад				Грудень					Січень					Лютий				Березень					Квітень				Травень				Червень					Липень					Серпень					Теор.навч.	Екзам сесія	Навч. практ.	Пед.практ.	Держ. екзам.	Канікули	Всього
	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	2	2	9	16	23	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	31	7	14	21	28							
	X				X				X	X				XI					XI					I				III					I				V				V					VI				VII	VII				VIII												
																				+	+	+	=	=																				+	+	+	=	=	=	=	=	=	=	=	=	36	6				10	52
2																				+	+	+	=	=	x																			+	+	+	=	=	=	=	=	=	=	=	=	35	6		1		10	52
3																				+	+	+	=																	+	+	+	x	x	x	x	=	=	=	=	=	=	=	=	34	6		4		8	52
4																				+	+	+	=	x	x	x	x	x	x											+	+	+	//	//	//	//	=	=	=	=	=	=	=	=	28	6		6	4	8	52

Позначення : ___-Теор. навчання; +___- Екзамен. сесія; 0___- Навчальна Практика; x___- Пед. практика; //___- Державна атестація; =___- канікули

ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

№ н/п	НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ	Форми контролю			Всього		Аудиторні			Самост.		СЕМЕСТРИ							
		Екзамени	Заліки	Курс. роб.	ГОДИН	КРЕДИТІВ ECTS	Лекції	Практичні	Лаборат.	Індивід.	Самост. під.	1	2	3	4	5	6	7	8
												18	18	18	17	18	16	18	10
												Розподіл кредитів по семестрах							
	І. НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ																		
	1.1. Дисципліни гуманітарної та соціально–економічної підготовки (1404 год.) – 39 кр.																		
1	Філософія та логіка	4	3		**108**	**3**	28	26		26	28			2	1				
2	Релігієзнавство		5		**36**	**1**	8	10		9	9					1			
3	Соціологія		8		**108**	**3**	18	18		36	36							1	2
4	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4			**72**	**2**		28		22	22				2				
5	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	3	2		**288**	**8**		142		72	74	3	3	2					
6	Економічна теорія	6			**108**	**3**	32	16		30	30					2	1		
7	Правознавство		7		**72**	**2**	18	18		18	18							2	
8	Історія України	1			**72**	**2**	14	14		22	22	2							
9	Політологія		6		**72**	**2**	14	14		22	22						2		
10	Фізичне виховання		2,4,6,7		**396**	**11**		216		90	90	2	2	2	1	2	1	1	
11	Культурологія		4		**72**	**2**	14	14		22	22				2				
	1.2. Дисципліни природничо - наукової підготовки (540 год.) – 15 кр.																		
1	Основи охорони праці	2			**72**	**2**	10	8	10	22	22		2						
2	Безпека життєдіяльності		2		**72**	**2**	10	8	10	22	22		2						
3	Основи екології		2		**72**	**2**	18		18	18	18		2						
4	Цивільна оборона		4		**36**	**1**	10	8	10	4	4				1				
5	Основи інформаційних технологій та ТЗН	2	1		**180**	**5**	10		74	48	48	3	2						
6	Вікова фізіологія і валеологія		2		**108**	**3**	22	32		26	28	1	2						
	1.3. Дисципліни професійної та практичної підготовки (3780 год.) – 105 кр.																		
	Психолого-педагогічна																		

	підготовка																		
1	Загальна психологія	3			**108**	**3**	18	10	16	32	32			3					
2	Вікова та педагогічна психологія	5			**144**	**4**	14	8	32	45	45				2	2			
3	Педагогіка	6			**108**	**3**	18	12	24	26	28					2	1		
4	Історія педагогіки	6			**72**	**2**	12	24		18	18						2		
	Науково-предметна підготовка																		
5	Методика муз. виховання	8	7	8	**252**	**7**	70	30	20	66	66							4	3
6	Хоровий клас		5,7		**1008**	**28**		532		238	238	3	4	4	4	4	3	3	3
7	Хорове диригування	3,8	5		**288**	**8**				133*	155	1	1	1	1	1	1	1	1
8	Хорознавство та хорове аранжування	4			**72**	**2**	20	10		6*	36				2				
9	Постановка голосу	5,7	3,.8		**288**	**8**				133*	155	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Основний муз.інструмент	2,6,8	4		**576**	**16**				266*	310	2	2	2	2	2	2	2	2
11	Музично-теорет. дисципліни:																		
	- сольфеджіо	4	2		**288**	**8**			142	72	74	2	2	2	2				
	- гармонія	1,4	3		**288**	**8**			142	72	74	2	2	2	2				
	- поліфонія		5		**72**	**2**			36	18	18					2			
	- аналіз музичних творів	7			**144**	**4**			54	45	45						2	2	
12	Народознавство та музичний фольклор України		1		**72**	**2**	20	16		18	18	2							
II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ																			
2.1. За вибором університету (1836 год.) – 51 кр.																			
1	Вступ до спеціальності		1		**72**	**2**	14	4	12	20	22	2							
2	Основи педагогічної майстерності		6		**144**	**4**	10		48	43	43					2	2		
3	Сучасні педагогічні технології	8			**144**	**4**	20	16	20	44	44							2	2
4	Методика виховної роботи в оздоровчих таборах		6		**72**	**2**	10		20	20	22						2		
5	Концертмейстерський клас	7	8		**108**	**3**				44*	64						1	1	1
6	Додатковий муз. інструмент	3	2.		**108**	**3**				54*	54	1	1	1					
7	Оркестровий клас		4,6,8		**396**	**11**		192		102	102			2	2	2	2	2	1
13	Історія української музики	2			**144**	**4**	42	30		36	36	2	2						
8	Історія зарубіжної музики	8	4,6		**432**	**12**	94	68	32	118	120			2	2	2	2	2	2
9	Етика	5			**72**	**2**	20	16		18	18					2			
10	Естетика	6			**72**	**2**	20	16		18	18						2		
11	Педагогіка муз. сприймання		6		**36**	**1**	12	6		9	9						1		
12	Основи наукових досліджень		5		**36**	**1**	18			9	9					1			
2.2. За вибором студента (648 год.) – 18 кр.																			
1	Спецкурси з психолого-педагогічних дисциплін		8		**108**	**3**	20	28		30	30							2	1
2	Методика постановки голосу Методика навч.гри на інстр.		8		**72**	**2**	20	16		18	18								2
3	Основи муз. імпровізації Основи акторської майстерн.		3		**72**	**2**	6	10		20*	36			2					
4	Музичний менеджмент Сучасні музичні масові жанри		5		**72**	**2**	24	12		18	18					2			
5	Вокальний ансамбль Практикум роботи з дитячим інструментальним ансамблем		4		**144**	**4**		70		36	38			2	2				
6	Спецкурси і спецпрактикуми з фахових дисциплін		7, 8		**180**	**5**	30	44	20	42	44							3	2
III. ПРАКТИКИ (252 год.) – 7 кр.																			
1	Ознайомча (без відриву від навч.)				**1т.**	**1**						1							
2	Психолого-педагогічна		4		**1т.**	**1**									1				
3	Виховна (в озд.таборі)		6		**4т.**	**2**											2		
4	Навчально-виховна (у школі)		8		**6т.**	**3**													3
IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ (180 год) – 5 кр.																			
1	Тестовий державний екзамен (з фаху) або бакалаврська робота	8			**180**	**5**													5

	Всього				**8640**	**240**	**758**	**1742**	**740**	**2396**	**2572**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**29**	**31**
	Кількість екзаменів	**31**										**2**	**4**	**4**	**5**	**3**	**5**	**3**	**5**
	Кількість заліків		**46**									**3**	**7**	**4**	**7**	**6**	**7**	**5**	**7**
	Кількість курсових робіт			**2**													**1**		**1**

<u>ПРИМІТКИ</u>: * Індивідуальна форма аудиторних занять.

Декан факультету **О.Я.Ростовський**

Навчальні програми дисциплін

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Семестри вивчення	1
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	28
Види навчання:	
1. Лекції	14
2. Практичні	14
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	53
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Історії України
ECTS	2

Зміст дисципліни. Найдавніші часи на території України. Київська Русь. Давньоруська культура. Литовсько-польська доба в Україні. Українська козаччина. Хмельниччина. Руїна. Колонізаторська політика російського царизму в Україні. Офіційне запровадження кріпацтва в Україні. Поділи Польщі в історичній долі України. Здобутки української культури XIII-XVIIIст. Українське національне відродження. Освіта, культура та наука України XIX ст. Українська національно-демократична революція. Центральна Рада та її Універсали. Гетьманська Українська держава. Відновлення УНР Директорією Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки /ЗУНР/. Її об'єднання з УНР. Громадянська війна в Україні та її наслідки.

Встановлення більшовицького тоталітарного режиму в Радянській Україні. Індустріалізація по-сталінськи. Суцільна колективізація сільського господарства. Голодомор.

Україна в другій світовій війні.

Досягнення й недоліки у відбудові та розвитку народного господарства УРСР. Нове піднесення українського національного руху.

Україна в умовах державної незалежності.

ПОЛІТОЛОГІЯ

Семестри вивчення	6
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	28
Види навчання:	
1. Лекції	14
2. Практичні	14
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	53
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Економічної теорії та політології
ECTS	2

Зміст дисципліни. Політологія як наука про закономірності розвитку і функціонування політичного життя суспільства; механізм політичної влади; управління політичними процесами. Основні етапи розвитку світової і вітчизняної політичної думки.

Політика і політичні відносини. Політична влада. Політична система суспільства, політичний режим. Політичні партії, громадянські організації і руки в національно-політичному житті суспільства Особистість і політика. Політична культура. Світовий політичний процес.

ФІЛОСОФІЯ ТА ЛОГІКА

Семестри вивчення	3,4
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	28
2. Практичні	26
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Філософії
ECTS	3

Зміст дисципліни. Філософія, її проблематика та функції. Загальна історія зарубіжних і вітчизняних філософських вчень. Основні форми і діалектика буття. Життєтворчість людського буття. Проблема свідомості у філософії. Шляхи і способи пізнавального освоєння світу. Методологія і методи наукового пізнання. Соціальна філософія. Закони розвитку і функціонування соціальних систем. Філософське поняття культури. Майбутнє людства і спрямованість людської історії.

Предмет і метод формальної логіки:

а/ предмет формальної логіки;

б/ формалізації як метод теоретичної логіки;

в/ система сучасної логіки.

Система силогістики рактову с:

а/ мова силогістики;

б/ звертання та перетворення силогістичних висловлювань;

в/ логічний квадрат;

г/ фігури та модуси силогізму. Головні правила силогізму. Логіка класів:

а/ графічні методи відображення відношень між термінами.

Б/ мова логіки класів, вираження силогістичних форм у логіці класів;

в/ закони логіки класів.

Системи пропозиціональної логіки:

а/ мова пропозиціональної логіки;

б/ аксіоматичний метод побудови систем пропозиціональної логіки;

в/ теоретико-функціональна інтерпретація пропозиціональної логіки, таблиці істинності для зв'язків;

г/ логічна еквівалентність формул; зведення до диз'юктивної та кон'юктивної нормальних форм;

д/ метод аналітичних таблиць у пропозиціональній логіці;

е/ важливість і довершеність поняття слідування у пропозициіональній логіці;

ж/ поняття висновку; система натурального висновку. Логіка предикатів:

а/ мова логіки предикатів;

б/ аксіоматичний метод побудови системи логіки предикатів;

в/ теоретико-функціональна інтерпретація логіки предикатів.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Семестри вивчення	5,6
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	48
Види навчання:	
1. Лекції	32
2. Практичні	16
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	60
Курсова робота	

Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Економічної теорії та політології
ECTS	3

Зміст дисципліни. Предмет і метод економічної теорії. Суть і структура продуктивних сил і виробничих відносин. Економічні закони та категорії, їхня класифікація,

Економічне зростання та його рушійні сили, критерії економічного процесу. НТР та її роль в економічному прогресі.

Основні форми економічного розвитку. Розвиток товарного виробництва за сучасних умов. Еволюція форм власності і суть грошей, закон обігу грошей. Закон вартості та його функції.

Суть і структура господарського механізму. Ринок як форма організації суспільного виробництва.

Капітал. Виробничі форми підприємства. Їх оборот. Затрати, ціни і прибуток підприємства. Трудові відносини та заробітна плата. Аграрні відносини і особливості їх розвитку за сучасних умов. Основи макроекономіки. Світове господарство та місце в ньому України.

СОЦІОЛОГІЯ

Семестри вивчення	7,8
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	18
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	45
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Філософії
ECTS	3

Зміст дисципліни. Соціологія як наука про суспільство; соціальні спільності; відносини, процеси, інститути. Функції соціології. Структура соціології. Соціальна структура суспільства: соціально-класові, етнічні, соціально-культурологічні та соціально-професійні групи.

Соціальні відносини, соціологічні теорії, соціологія праці та управління, соціологія політики, соціологія громадської думки, соціологія освіти. Методологія соціологічних досліджень.

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

Семестри вивчення	5
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	18
Види навчання:	
1. Лекції	8
2. Практичні	10
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	36
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Філософії
ECTS	1

Зміст дисципліни. Релігієзнавство як наука про релігію і церкву, богослов'я і віруючих, процеси сакралізації і секуляризації в освіті і українському суспільстві. Релігія як суспільно-політичний феномен. Основні структурні елементи релігії, соціальні функції та роль релігії. Релігія в системі духовної культури. Історичні форми вільнодумства та атеїзму.

ПРАВОЗНАВСТВО

Семестри вивчення	7
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	18
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	45
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Правознавства
ECTS	2

Зміст дисципліни. Держава. Право. Виникнення держави і права, роль держави в організації суспільства і здійснення політичної влади. Держава і особистість. Ознаки і загальна характеристика правової держави. Поняття права та його ознаки. Норми права та їх види. Правові інститути і галузі права. Правові відносини. Джерела права. Поняття законності. Законність і

демократія. Юридичні законності гарантії. Правопорушення і юридична відповідальність.

Конституційне законодавство України. Україна - суверенна держава. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Акт проголошення незалежності України від *24* серпня 1991р. Конституція України - основний закон держави. Конституційні закони. Законодавча, виконавча й судова влада.

Окремі галузі і законодавства України:

Трудове законодавство.

Цивільне законодавство.

Житлове законодавство. Житловий кодекс України. Порядок надання житла, договір житлового найму. Приватизація житлового державного фонду.

Шлюбно-сімейне законодавство.

Адміністративне законодавство.

Кримінальне законодавство.

УКРАЇНСЬКА МОВА

Семестри вивчення	4
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	28
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	28
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	26
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Методики викладання укр. мови
ECTS	2

Зміст дисципліни. Основне завдання даного курсу - підвищення загального мовного рівня студентів, знайомство з особливостями офіційно-ділового стилю мовлення як в усній, так і в писемній формах, його практичне застосування у широкій сфері діяльності різних фахівців: заява, зобов'язання, доручення, відомість, довідка, наказ, договір, протокол, витяг з протоколу, характеристика, постановка, акт, розпорядження, таблиця, лист, оголошення, список, накладна, запрошення, розписка.

ІНОЗЕМНА МОВА

Семестри вивчення	1,2,3
Загальний обсяг годин	270
Аудиторні заняття, години	142
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	142
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	128
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Іноземних мов
ECTS	8

Зміст дисципліни. Даний предмет передбачає опанування таким рівнем знань, навичок і вмінь, який забезпечить належний рівень підготовки для навчання дітей дошкільного віку англійській мові а також необхідну комунікативну спроможність у сферах ситуативній і професійного спілкування, в усній і писемній формах:

1/ читання та реферування оригінальної загально наукової та професійно-педагогічної інформації;

2/ елементарне спілкування із загальних питань спеціальності та в межах загальновживаних норм під час закордонної подорожі;

3/ написання особистих і простих ділових листів.

Фонетичний мінімум має забезпечувати правильне артикулювання звуків і відповідне інтонаційне оформлення речень.

Граматичний мінімум охоплює головні положення морфології та синтаксису й дозволяє правильно розуміти зміст художніх творів та оригінальних текстів з фаху.

Лексичний мінімум в кінці курсу повинен складатися з 1400-1500 одиниць. Усна мова. Навички спілкування з використанням 800-900 загальновживаних формул висловлювання: звертання, вітання, прощання, подяка, прохання, запрошення, пропозиція, наказ, поздоровлення, побажання, порада, початок розмови, згода, незгода, упевненість, сумнів, надія, розчарування, радощі, стурбованість, прикрощі, жаль, співчуття. Навички елементарного спілкування в мовних ситуаціях під час закордонної подорожі. "Аеропорт", "Митниця", "Міський транспорт", "Орієнтація у місті", "Готель", "Заклади харчування", "Пошта", "Культурні заклади", "Магазин", "У лікаря", "Країна, мова якої вивчається", "Про себе та сім'ю", "Спеціальність".

Письмо. Навички написання анотації та реферату до наукової статті. Особисте листування та прості ділові папери, заповнення анкет і складання вітальних програм.

Загальні вимоги до курсу. Грамотне оформлення ділового мовлення в усній і письмовій формах. Правильне складання паперів.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Семестри вивчення	1,2,3,4,5,6,7
Загальний обсяг годин	405
Аудиторні заняття, години	216
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	216
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	189
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, заліки
Мова викладання	українська
Кафедра	Фізкультури
ECTS	11

Робоча програма курсу "Теорія і методика фізичного виховання" складається з трьох розділів: "Загальні питання теорії і методики фізичного виховання", "Теорія та методика фізичного виховання дітей шкільного віку", "Робота методиста та інспектора".

Метою викладання навчальної дисципліни є забезпечення засвоєння студентами науково-практичних знань і формування практичних навичок організації та проведення роботи з фізичного виховання дітей шкільного віку.

Робочу програму складено з урахуванням сучасних досягнень у галузі фізичного виховання дітей шкільного віку.

До робочих програм додається список рекомендованої літератури, що охоплює найважливіші підручники, монографічні праці та статті.

ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ

Семестри вивчення	2
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	
3. Лабораторні	18
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	18
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Анатомії та валеології
ECTS	2

Зміст дисципліни. Соціоекологія вивчає закономірності взаємодії людського суспільства з навколишнім природним середовищем і розробляє наукові принципи гармонізації цієї взаємодії шляхом раціонального природокористування. Розглядаються соціоекосистеми як об'єкт вивчення соціоекології. Детально характеризуються глобальні, регіональні та локальні соціоекосистеми. Висвітлюються особливості міських соціоекосистем. Розглядаються підрозділи соціоекології - екологія людини, економіка природокористування, соціоекологічне право.

Дається визначення понять "навколишнє", "географічне", "соціокультурне", "природне", "техногенне", середовище. Докладно аналізується антропогенний вплив на органічний світ нашої планети.

У процесі викладання теоретичних курсів, проведення семінарських, практичних та інших занять кафедри педагогіки, психології, педагогічної майстерності користуються типовими програмами, розробленими Міністерством освіти України. На основі типових програм викладачами кафедри розроблені робочі програми до кожного курсу, які містять пояснювальну записку, вимоги до знань, умінь та навичок студентів і календарно-тематичний план реалізації програми.

Створюючи робочі програми навчальних курсів, кафедри намагаються якнайповніше використати сучасні наукові дослідження з точки зору їх актуальності, науковості, ефективності використання в навчальному процесі, творчо використовувати різні форми організації навчального процесу, які прищеплюють у студентів інтерес до обраного фаху, акцентують його професійну спрямованість, пов'язують навчання з їх майбутньою діяльністю.

ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ВАЛЕОЛОГІЯ

Семестри вивчення	1,2
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	22
2. Практичні	32
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Анатомії та валеології
ECTS	3

Мета курсу - сформувати у студентів переконання, що здоров'я людини належить до числа глобальних проблем, має життєво важливе значення для всього людства і залежить від способу життя. Предмет посідає одне з основних місць у підготовці психолога, тому що проблема здоров’я невідривна від

проблеми людства. Вона виникає разом з людиною і видозмінюється відповідно до розвитку культури людей. Людина - предмет вивчення багатьох природничих /біологія, медицина/ і суспільних /соціологія, філософія, психологія та ін./ наук. Сучасній людині в техногенне зміненому навколишньому середовищі з великим обсягом психоемоційних впливів зберегти здоров'я непросто. У курсі зроблена спроба донести студентам знання про валеологію як науку про здоров'я здорових.

До складу курсу включено такі теми і підтеми. Людина і здоров'я: людина; людина в потоці інформації; здоров'я людини; стан життя між здоров'ям і хворобою. Головні фактори здоров'я: свідомість і здоров'я: рухи і здоров'я; харчування і здоров'я; ліки для здорових,

Проблеми забезпечення здоров'я тепер і майбутньому: природні комплекси біологічно активних речовин; екологія людини; стратегія
і тактика здоров'я; здоров'я в наукових прогнозах. Специфічною особливістю курсу є його спрямованість на вивчення, закріплення власного здоров'я і членів сім'ї.

ЕСТЕТИКА

Семестри вивчення	5
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	20
2. Практичні	16
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	18
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Філософії
ECTS	2

Зміст дисципліни. Предмет і завдання естетики. Системність естетичних знань. Естетична діяльність. Естетичне, його сутність та основні форми. Естетичні категорії: прекрасне, величне, трагічне, комічне. Естетика як наука про закони естетичного й художнього освоєння світу Мистецтво як соціальне явище. Поліфункціональність мистецтва. Художній образ яке форма художнього мислення. Механізми художньої творчості. Семіотика естетичної й художньої діяльності. Естетика як культурологія мистецтва, як його теоретична історія. Естетика як теорія естетичного виховання.

ОСНОВИ ІНФОРМАТЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ та ТЗН

Семестри вивчення	1,2
Загальний обсяг годин	162
Аудиторні заняття, години	84
Види навчання:	
1. Лекції	10
2. Практичні	
3. Лабораторні	74
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	78
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Математики та інформатики
ECTS	5

Мета курсу – навчити студента основних засобів обробки інформації, розв'язання завдань на ЕОМ, первинного аналізу результатів. Основна увага приділяється роботі з обчислювальною технікою, вправам з алгоритмізації завдань.

Для практичного засвоєння отримуваних знань паралельно лекціям організовується цикл лабораторно-практичних занять; мова програмування – рактов. Цьому сприяє достатнє методичне й апаратне обладнання.

Теми лекційних занять:

Навчальні роботи з ЕОМ. Операційна система. Редагування текстів на ЕОМ. Основні оператори рактов. Їх характеристика, Програмування. Ввід-вивід інформації. Оператор привласнення. Користування внутрішніми даними. Оператор переходу. Цикл, масиви, робота з ними. Основи роботи з файлами. Обробка символьної, графічної та псевдографічної інформації.

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Семестри вивчення	3
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	44
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	10
3. Лабораторні	16
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	37
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Психології
ECTS	3

Зміст дисципліни. Метою робочої програми курсу “Загальна психологія” є надання студентам сучасних знань про природу психіки, основні механізми її філогенетичного та онтогенетичного розвитку, сутність свідомості та її взаємозв’язки з несвідомим; особливості формування і розвитку пізнавальних процесів і механізмів психічної регуляції поведінки людини; основні положення та концепції психології особистості. Цей курс є базовим для вивчення інших психологічних дисциплін, його робоча програма складається з таких розділів: “Вступ до психології”; “Психологія діяльності і пізнавальних процесів”, “Психологія особистості”

ВІКОВА ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Семестри вивчення	4,5
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	14
2. Практичні	8
3. Лабораторні	32
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Психології
ECTS	3

Курс “Вікова педагогічна психологія” має за мету ознайомити студентів з головними проблемами цієї науки: основними теоріями дитячого розвитку, особливостями особистісного розвитку на різних етапах онтогенезу, специфічними новоутвореннями в психічних процесах та якостях особистості, які формуються в різних видах діяльності. Робоча програма складається з двох розділів: “Вступ до вікової психології”, “Психологічний розвиток у різному віці”. Головна увага приділяється віковим особливостям дітей раннього та дошкільного віку.

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Семестри вивчення	1
Загальний обсяг годин	54
Аудиторні заняття, години	30
Види навчання:	
1. Лекції	14
2. Практичні	4
3. Лабораторні	12
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	24
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Педагогічної майстерності
ECTS	2

Робоча програма з курсу “Вступ до спеціальності” складається з двох розділів, у яких розглядаються суть педагогічної професії і особистості педагога, система вищої педагогічної школи й організацій навчально-виховного процесу в ній. Курс забезпечує адаптацію студентів до нових умов і форм навчання у вищому навчальному закладі; формування здібностей до аналізу літературних джерел з точки зору їх актуальності, науковості та ефективності використання в навчально-виховному процесі.

ПЕДАГОГІКА

Семестри вивчення	5,6
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	12
3. Лабораторні	24
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Педагогіки
ECTS	3

Зміст дисципліни. Робоча програма з “Педагогіки” складається з трьох розділів: “Загальні питання педагогіки”, “Теорія виховання”, “Теорія навчання”, у яких розкривається суть виховного процесу, визначаються

теоретичні основи змісту і методів виховання, освіти, навчання, оптимальних умов, в яких найтиповіше виявляються педагогічні закономірності, форми й методи впливу на дітей та підлітків. Мета курсу – засвоєння студентами теоретичних основ дошкільної педагогіки, усвідомлення принципів, законів, методологічних основ теорії та практики навчально-виховного процесу.

Робочу програму складено з урахуванням нових досягнень в галузі педагогіки. У програмі подаються теми лекційних, семінарських занять, визначаються завдання для самостійної роботи студентів та самоконтролю.

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Семестри вивчення	6
Загальний обсяг годин	81
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	12
2. Практичні	24
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	45
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, усний екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Педагогіки
ECTS	2

Зміст дисципліни. Курс “Історії педагогіки” включає найбільш суттєві етапи розвитку педагогіки. Робоча програма складається з двох розділів: “Історія педагогічної думки України”, “Історія зарубіжної педагогіки”. Основна мета курсу полягає у вивченні студентами історії дошкільної та загальної педагогіки України і зарубіжжя. Засвоєння спадщини минулого поширює науковий світогляд, підвищує педагогічну культуру, сприяє свідомому оволодінню педагогічною майстерністю, дає можливість творчо використовувати набуті знання в педагогічній діяльності.

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Семестри вивчення	5,6
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	58
Види навчання:	
1. Лекції	10
2. Практичні	
3. Лабораторні	48
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	50
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Пед.майстерності
ECTS	4

Зміст курсу “Основи педагогічної майстерності” забезпечує формування педагогічної спрямованості та мислення, гнучкого, індивідуально прийнятого стилю педагогічного спілкування, допомагає усвідомити і оцінити себе в ролі вихователя, зрозуміти свої здібності та ступінь готовності до педагогічної діяльності. Засвоєння знань з даного курсу дає можливість сформувати у студентів потребу в безперервному педагогічному самовдосконаленні, самоосвіті, творчо використовувати набуті знання в педагогічній діяльності, Програма передбачав організацію навчального процесу у формі практичних занять з опорою на теоретичні основи педагогіки, психології, окремих наук.

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семестри вивчення	5
Загальний обсяг годин	27
Аудиторні заняття, години	18
Види навчання:	
1. Лекції	18
2. Практичні	
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік
Мова викладання	українська
Кафедра	Музичної педагогіки та хореографії
ECTS	1

Курс “Основи наукових педагогічних досліджень” знайомить студентів з основами методології і методикою наукових досліджень, з сутністю діагностичної діяльності педагога-дослідника.

Програма курсу складається з п’яти розділів: “Самостійна робота – вища форма навчальної діяльності”, “Методологія і методика наукових досліджень”, “Етапи і основні елементи проведення наукових досліджень”, “Вивчення і використання передового педагогічного досвіду”.

Вивчення курсу сприяє оволодінню студентами комплексом дослідницьких знань, вмінь та навичок, які необхідні для організації творчих можливостей в науково-дослідній діяльності.

Робочу програму складено з урахуванням сучасних наукових досліджень.

ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ

Семестри вивчення	1,2,3,4,5,6,7,8
Загальний обсяг годин	288
Аудиторні заняття, години	133
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	133
Самостійна робота	155
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, 2 заліка, 2 екзамена
Мова викладання	українська
Кафедра	Вокально-хорової майстерності
ECTS	8

Зміст курсу – індивідуальне навчання співу, у процесі якого в учня виробляються рефлекторні рухи голосового апарату, що сприяють вірному звучанню. Робота з постановки голосу передбачає формування його рівності на усьому диапазоні (згладжування регістрів), звучності, прикритості голосних, краси тембру, гнучкісті.

Завдання курсу – на основі загальнодидактичних принципів, на прикладі кращих зразків вокальної літератури та технічних вправ проводити засвоєння знань та набуття умінь з техніки дихання, засобів звукоутворення, прийомів звуковедення; виховувати самостійний слуховий контроль, вокальий слух, вокально-діагностичні уміння; сформувати уміння створення власної виконавської інтерпретації вокальних творів на підставі осмислення синтезу слова і музики, єдності категорій технічного і художнього у співі.

ХОРОЗНАВСТВО та ХОРОВА АРАНЖИРОВКА

Семестри вивчення	4
Загальний обсяг годин	72
Аудиторні заняття, години	36
Види навчання:	
1. Лекції	20
2. Практичні	10
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	6
Самостійна робота	36
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Вокально-хорової майстерності
ECTS	2

Мета курсу – надати студентам спеціальні знання та прищепити практичні навички по перекладенню авторських творів та зразків народно-пісенної творчості для різних складів хору з використанням музичних комп'ютерних технологій. Особливо актуальною для майбутніх викладчів хорових дисциплін є виокремлення прийомів прекладення музичних творів для дитячих хорів різних вікових груп та дівочих навчальних хорів.

Завдання курсу – сформувати у студентів уміння до синтезу знань, що отримані при вивченні музично-теоретичних та вокально-хорових дисциплін та їх комлексного використання у процесі перекладень для хору творів різних епох, стилів, жанрів.

ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ

Семестри вивчення	1,2,3,4,5,6,7,8
Загальний обсяг годин	288
Аудиторні заняття, години	133
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	133
Самостійна робота	155
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік, 2 екзамена
Мова викладання	українська
Кафедра	Вокально-хорової майстерності
ECTS	8

Мета курсу – виховати висококваліфікованого фахівця, здатного вирішувати важливі завдання музичного виховання дітей та юнацтвав такому

виді музичної діяльності як хоровий спів; прищепити необхідні диригентські вміння, навички для організації та проведення вокально – хорової роботи.

Завдання курсу диригування: виховання у студентів любові до диригентської діяльності, хорового мистецтва; опанування мануальною технікою диригування, що є головним виразним засобом хормейстерської діяльності; засвоєння диригентсько – хорових знань, умінь, навичок, необхідних для проведення практичної роботи з хором; розвиток музичних здібностей (слуху, відчуття ладу, ритму, пам'яті, музичного й творчого мислення); формування навичок самостійної роботи над партитурою (спів партій, акордів; виконання хорової партитури на фортепіано; вміння передати зміст твору та його виконавську інтерпретацію засобами диригентської техніки, слова, міміки; усний та письмовий аналіз твору); вивчення кращих зразків української, російської, світової класики, сучасної хорової літератури, народно – пісенної творчості, пісень, написаних для дітей.

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Семестри вивчення	1,2,3,4,5,6,7,8
Загальний обсяг годин	576
Аудиторні заняття, години	266
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	266
Самостійна робота	310
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік, 3 екзамена
Мова викладання	українська
Кафедра	Інструментально-виконавської підготовки
ECTS	16

Мета курсу – є набуття студентами систематизованих знань, виконавських умінь та навичок, необхідних для самостійної та осмисленої роботи з музичними творами. У системі музично-виконавської підготовки курс "основний музичний інструмент" займає одне із ключових місць. У процесі формування музично-виконавської майстерності відбувається поглиблення спеціальних та загальноестетичних знань, набуваються професійні уміння та навички, розвивається специфічне музично-виконавське мислення.

Навчання з дисципліни "Основний музичний інструмент" відбувається індивідуально і зорієнтоване на забезпечення студентів системними знаннями та формування комплексу спеціальних умінь, які дають можливість, по-перше, самостійно, продуктивно й творчо опрацьовувати різноманітний за жанрами, стилями та напрямками музичний матеріал, готувати музичні твори до виконання й артистично їх виконувати; по-друге, професійно й аргументовано розкривати й пояснювати художньо-змістовну сутність музичних творів; по-

третє, уміти зорієнтувати і виконавське, і вербалізоване тлумачення музичного твору на можливості сприймання

КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКИЙ КЛАС

Семестри вивчення	6,7,8
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	44
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	44
Самостійна робота	64
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Інструментально-виконавської підготовки
ECTS	3

Метою навчання з концертмейстерського класу є підготовка студентів до практичної професійної діяльності формування готовності до роботи з хором, солістами – інструменталістами та вокалістами, хореографічними колективами в якості концертмейстера.

Основними завданнями курсу є:

1) забезпечення студентів необхідними знаннями теоретичних основ концертмейстерської діяльності;

2) формування практичних концертмейстерських навичок, а саме:

- навички читання з аркушу;
- навички написання музичного супроводу та гри по слуху;
- навички транспонування нотного тексту;
- навички акомпанування солістам, вокальним та хореографічним колективам.

Учбовим матеріалом служить народні та популярні пісні, романси, хорові твори, різноманітні за жанровими, стильовими та національними ознаками інструментальні твори, тощо.

ДОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТ

Семестри вивчення	1,2,3
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	54
Самостійна робота	54
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, залік, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	Інструментально-виконавської підготовки
ECTS	3

Вивчення додаткового інструменту сприяє загальному музично-виконавському розвитку студентів, розширює можливості в практичній професійній діяльності.

Навчання з дисципліни “Додатковий інструмент” відбувається індивідуально і зорієнтовано на забезпечення студентів системними знаннями та формування комплексу основних умінь та навичок володіння інструментом, які дають можливість самостійно опрацьовувати різноманітний за жанрами, стилями та напрямками не складний музичний матеріал, готувати музичні твори до виконання.

Завдання курсу:

– засвоєння основних виконавських прийомів, характерних для інструменту, який вивчається;

– засвоєння методів та прийомів роботи з творами;

– оволодіння основними виконавськими уміннями та навичками;

– оволодіння різноманітним за жанром та стилем художнім репертуаром.

Оволодіння студентами теоретичними знаннями здійснюється в процесі індивідуальних занять при роботі із музичними творами.

Практичні уміння та навички формуються в процесі індивідуальних занять при роботі із художнім та технічним матеріалом.

ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС

Семестри вивчення	3,4,5,6,7,8
Загальний обсяг годин	396
Аудиторні заняття, години	192
Види навчання:	
1. Лекції	
2. Практичні	192
3. Лабораторні	
4.Індивідуальні	
Самостійна робота	104
Курсова робота	
Вид контролю	Модульний, 3 заліка
Мова викладання	українська
Кафедра	Інструментально-виконавської підготовки
ECTS	11

Розвиток творчої активності студентів факультетів культури та мистецтв шляхом формування свідомого та професійно – художнього розуміння музичного твору, розвитку слухових здібностей, практичних навичок необхідних для майбутньої професійної діяльності.

Оркестровий клас одна із чільних дисциплін для студентів факультету культури та мистецтв які навчаються на спеціалзації “Інстументальна підготовка”.

Оркестр факультету представляє собою виконавський колектив, який окрім навчальної роботи проводить активну концертну діяльність, демонструє досягнуті ним успіхи на відкритих концертах.

Гра в оркестрі розвиває почуття колективізму, емоційність, художній смак, музичні здібності, формує навички гри на оркестрових інструментах, навички гри в ансамблі а також в ході концертої діяльності студенти набувають необхідного сценічно – виконавського досвіду.

Завдання курсу:

- формування у студентів навичок гри на оркестрових інструментах;
- формування навичок гри в ансамблі;
- ознайомлення студентів з системою навчання гри в оркестрі;
- ознайомлення з кращими зразками оркестрової музики вітчизняних та зарубіжних композиторів;
- виховання у студентів почуття колективізму;

формування артестизму, культури сценічної поведінки, набуття виконавського досвіду шляхом участі у концертній діяльності колективу.

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Факультет створений у 1933 р. Контингент студентів денної та заочної форм навчання – понад 1200 осіб.

Підготовка фахівців здійснюється за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр, спеціаліст та магістр. За напрямом 0101 "Педагогічна освіта" факультет готує фахівців за такими спеціальностями:

1. "Біологія і хімія" – випускники отримують кваліфікацію вчителя біології, хімії, валеології та основ екології середньої школи.

2. "Географія і біологія" – випускники отримують кваліфікацію вчителя географії, біології, основ економіки середньої школи та організатора краєзнавчо-туристичної роботи.

3. "Біологія"; "Географія"; "Хімія" (заочна форма навчання) – випускники отримують відповідно кваліфікацію вчителя біології; географії або хімії.

Крім цього, з 1 вересня 2006 року передбачається підготовка фахівців за напрямком:

0708 "Екологія": спеціальність "Екологія і охорона навколишнього середовища". - Випускники отримують кваліфікацію технік-еколог.

Термін навчання :бакалавр – 4 роки; спеціаліст – 1 рік та магістр – 1 рік.

Підготовка фахівців здійснюється за держзамовленням, на умовах оплати навчання та цільовим пільговим державним кредитом.

Орієнтовна вартість навчання за контрактом: Денна форма – 2000 грн за навчальний рік. Заочна форма – 1040 грн за навчальний рік.

Навчальний процес на факультеті забезпечують чотири фахові кафедри: ботаніки і екології; географії; зоології і анатомії; хімії. Забезпеченість кафедр факультету викладачами з науковими ступенями і званнями складає від 50% до 77%. Кафедрою зоології і анатомії завідує Заслужений діяч науки і техніки України, професор Марисова Інесса Віталіївна. На кафедрах факультету ведеться планомірна робота з підготовки кадрів вищої кваліфікації — кандидатів і докторів наук. Навчальну та наукову діяльність на кафедрах здійснюють: член-корр. НАН України Ковтун Г.О., доктор біологічних наук, професор Рековець Л.І., доктор біол. наук Галкін А.П., професор Марисова І.В.

Матеріальна база факультету становить: 7 хімічних лабораторій, 8 – біологічних, 6 – географічних, 6 спеціалізованих лекційних аудиторій, навчально-методичний кабінет ЕОМ. У навчальному процесі використовується навчально-дослідна агробіостанція, біологічний стаціонар в с. Ядути Борзнянського району, наукові лабораторії. Навчальний процесс забезпечений необхідними реактивами та матеріалами. Студенти всіх спеціальностей денної форми навчання мають також можливість удосконалювати знання при проведенні педагогічних, виробничих та маршрутних навчально-польових практик по території України.

Кафедри факультету працюють над виконанням 6 комплексних наукових тем, пов'язаних з еколого-флоро-фауністичним дослідженням Чернігівського Полісся, дослідженням природних ресурсів Чернігівщини, вивченням стану продуктивних сил Чернігівського регіону. Спільна проблемна науково-дослідна лабораторія НДУ імені Миколи Гоголя та ІБОНХ НАН України (керівник — кандидат хімічних наук, доцент Суховєєв В.В.) має здобутки в галузі синтезу

фізіологічно-активних речовин, для потреб с\г присадок до палива тощо. Останніми роками при лабораторії підготовлено і захищено 2 кандидатські дисертації, отримано 3 патенти та зроблено ряд упроваджень у практику. Кафедрами факультету активно розробляються і впроваджуються наукові розробки з методик середньої і вищої школи.

На кафедрі зоології сформована наукова школа з проблем орнітології (керівник – професор Марисова І.В.).

Студент факультету Гера Г. та ст. викладач кафедри зоології Вобленко О.С. були учасниками Української антарктичної експедиції.

Викладачі, аспіранти та студенти факультету беруть участь у вузівських, регіональних, всеукраїнських та міжнародних конференціях. Щороку зростає кількість наукових робіт виконаних студентами. Кращі випускники факультету рекомендуються до вступу в аспірантуру вищих навчальних закладів та інститутів НАН України.

На факультеті існує і екстернатна форма навчання.

На кафедрах факультету функціонує магістратура за такими спеціальностями: “Біологія”, “Хімія” та “Географія”.

Практично щороку на факультеті проводяться республіканські та міжнародні наукові конференції.

Випускниками факультету є заслужені вчителі України Кроніковська Н.М., Авраменко К.Г., Міхальчук З.М., Гуменний А.М. та інші, які мають значні успіхи в справі роботи з обдарованими учнями. Постійно зростає число випускників, які отримують вчені ступені та звання, на кафедрах факультету працює 60% його вихованців.

Студенти факультету беруть активну участь в усіх культурно-масових та спортивних заходах університету. Протягом тривалого часу команди факультету виборюють першість в університетських спартакіадах.

Кафедри факультету співпрацюють з:

Академією педагогічних наук України;

- Всеукраїнською екологічною лігою;
- Кабінетом Головного управління змісту освіти МОН України;
- Науковими закладами Національної Академії наук України;
- Інститутом ботаніки НАН України;
- Інститутом біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України;
- Інститутом зоології НАН України;
- Національним музеєм Природи НАН України;
- Інститутом елементорганічної хімії та нафтохімії НАН України;
- Інститутом хімії високомолекулярних сполук НАН України;
- Інститутом географії НАН України;
- Вітебським університетом (Білорусь);
- Українським ботанічним товариством та Українською асоціацією біологів;
- Прип’ятським заповідником.

На денну форму навчання
вступники складають такі вступні випробування:

– Спеціальність “Біологія і хімія”, “Екологія і охорона навколишнього середовища” – з біології та української мови;

– Спеціальність “Географія і біологія”, “Географія” – з географії та української мови.

– Спеціальність “Хімія – з хімії та української мови.

А. Загальний опис факультету

3. Координатор ECTS: Сенченко Галина Григорівна – декан природничо-географічного факультету, к.х.н., доцент кафедри ботаніки та екології.

Природничо-географічний факультет, НДУ імені Миколи Гоголя, вул Кропив’янського, 2, м. Ніжин, Чернігівська обл., 16602, Україна.
Тел. 8(04631)2-23-27.
E-mail: nature@ndpu.net або senchenko@ndpu.net.
Години для зв’язку: 9.00.-12.00.; 13.00-16.00.

4. Організацією навчального процесу займається деканат факультету. До його складу входять:

– декан факультету: кандидат хімічних наук, доцент Сенченко Галина Григорівна;
– заступник декана з навчальної роботи: кандидат біологічних наук, доцент Кузьменко Людмила Петрівна;
– заступник декана з заочної та післядипломної освіти: викладач Швидко Олена Володимирівна;
– заступник декана з виховної роботи: кандидат біологічних наук, доцент Лисенко Геннадій Миколайович;
– диспетчер: Малько Наталія Миколаївна;
– методист заочної та післядипломної освіти: Куриленко Оксана Василівна.

Усього на факультеті працює 70 осіб, у тому числі 43 штатні викладачі (професорів – 1, кандидатів наук, доцентів – 24, старших викладачів – 9, викладачів – 9), 19 осіб допоміжного персоналу, 7 працівників навчально-дослідної агробіостанції. За сумісництвом на факультеті працюють три доктори наук, професори.

Кафедри факультету працюють над виконанням 6 комплексних наукових тем, пов’язаних еколого-флоро-фауністичним дослідженням Чернігівського Полісся, суспільно-географічним вивченням продуктивних сил Чернігівщини. Спільна проблемна науково-дослідна робота лабораторії НДУ імені Миколи Гоголя та ІБОНХ НАН України (керівник – професор Суховєєв В.В.) має здобутки в галузі синтезу фізіологічно-активних речовин, присадок до палива тощо. Останніми роками при лабораторії підготовлено і захищено 2 кандидатські дисертації, отримано 3 патенти та зроблено ряд впроваджень у практику. Кафедрами факультету активно розробляються і впроваджуються наукові розробки з методик середньої і вищої школи.

На кафедрі зоології та анатомії сформована наукова школа з проблем орнітології (керівник – професор Марисова І.В.) Викладач кафедри Вобленко О.С. був учасником Української антарктичної експедиції.

Кафедри факультету мають тісне співробітництво з науковими закладами Національної Академії наук України, Інститутом ботаніки НАНУ, Інститутом зоології НАНУ, Інститутом географії НАНУ, Національним музеєм Природи НАНУ; Інститутом біоорганічної хімії та нафтохімії НАНУ; Інститутом елементорганічної хімії та нафтохімії НАНУ, Інститутом хімії високомолекулярних сполук НАНУ; Київським національним університетом імені Тараса Шевченка; Вітебським університетом (Білорусь); педагогічним інститутами та університетами України.

Викладачі, аспіранти та студенти факультету беруть участь у вузівських, регіональних, всеукраїнських та міжнародних конференціях. Щороку зростає кількість наукових робіт виконаних студентами, випускники факультету отримують рекомендації до вступу в аспірантуру і успішно конкурують з випускниками інших вузів.

Практично щороку на факультеті проходять республіканські та міжнародні наукові конференції.

3. Матеріальна база факультету становить: 7 хімічних лабораторій, 8 – біологічних, 6 – географічних, 6 спеціалізованих лекційних аудиторій, навчально-методичний кабінет ЕОМ.У навчальному процесі використовується навчально-дослідна агробіостанція, біологічний стаціонар в с. Ядути Борзнянського району, наукові лабораторії. Навчальний процес повністю забезпечений реактивами та матеріалами. Студенти всіх спеціальностей денної форми навчання мають також можливість удосконалювати знання при проведенні маршрутних навчально-польових практик по території України.

4. Підготовка фахівців здійснюється за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр, спеціаліст та магістр. За напрямом 0101 “Педагогічна освіта” факультет готує фахівців за такими спеціальностями:

4. “Біологія і хімія” – випускники отримують кваліфікацію вчителя біології, хімії, валеології та основ екології середньої школи.
5. “Географія і біологія” – випускники отримують кваліфікацію вчителя географії, біології, основ економіки середньої школи та організатора краєзнавчо-туристичної роботи.
6. “Біологія”, “Географія”, “Хімія” (заочна форма навчання) – випускники отримують кваліфікацію вчителя біології, географії та хімії, відповідно.

5. Методи викладання і навчання: лекції, лабораторні досліди, самостійна робота з науковою літературою, написання рефератів, спостереження, бесіда, дискусія, диспут, робота з комп’ютером, підготовка презентацій.

Форми викладання і навчання: лекції; практичні та лабораторні роботи; семінари; контрольна робота; конференції; курсова, дипломна, кваліфікаційна та магістерська роботи; самооцінка.

Способи оцінювання: колоквіуми, виконання тестових завдань, письмові та усні екзамени, заліки.

6. Шкала оцінювання:

90-100 балів – відмінно (A);
75-89 балів – добре (BC);
60-74 бали – задовільно (DE);
35-59 бали – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);
1-34 бали – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

Б. Ступенева структура.

1. Кваліфікація (освітня і професійна).

1. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: вчитель біології
Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія і хімія.
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 6.010100 - бакалавр

2. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: вчитель біології, хімії, валеології та основ екології
Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія і хімія.
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 7.010101 - спеціаліст

3. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: викладач біології
Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 8.010103 - магістр

4. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: викладач хімії
Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Хімія
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 8.010103- магістр

5. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: вчитель географії
Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Географія і біологія.
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 6.010100-бакалавр

6. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: вчитель географії, біології, основ економіки та організатор краєзнавчо-туристичної роботи.
Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Географія і біологія.
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 7.010101- спеціаліст

7. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: викладач географії
Спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Географія
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 8.010103- магістр

2. Діаграма структури програми навчання

Спеціальність “біологія і хімія” (бакалавр)

І. Нормативні навчальні дисципліни		Кількість кредитів ECTS
Дисципліни природничо-наукової підготовки		
1.	Основи вищої математики	3
2.	Фізика	3
3.	Біофізика	1,5
4.	Радіобіологя	2
5.	Хімія неорганічна	6
6.	Хімія аналітична	3
7.	Хімія органічна	6
8.	Біохімія	6
9.	Хімія фізколоїдна	6
10.	Молекулярна біологія	2,5
11.	Біосферологія	1,5
12.	Основи екології	5
13.	Охорона природи	3,5
14.	Валеологія	4,5
15.	Ґрунтознавство	3
16.	Основи наукових досліджень в біології	1,5
17.	Безпека життєдіяльності	1,5
18.	Основи інформаційних технологій та ТЗН	4,5
Дисципліни професійної та практичної підготовки		
1.	Ботаніка	8
2.	Зоологія	8
3.	Загальна цитологія і гістологія	2
4.	Анатомія людини	5
5.	Мікробіологія і вірусологія	3
6.	Генетика з основами селекції	3,5
7.	Фізіологія рослин	3,5
8.	Фізіологія людини і тварин	5
9.	Біогеографія	3
10.	Еволюційне вчення	3
11.	Основи с/г	5
12	Вікова фізіологія і шкільна гігієна	2
13.	Методика викладання біології	6
ІІ. Вибіркові навчальні дисципліни		
Науково-предметна підготовка		
1.	Основи охорони праці	1,5
2.	Цивільна оборона	1,5
3.	Кількісні методи аналізу	2
4.	Польові дослідження з ботаніки	2
5.	Польові дослідження з зоології	2

6.	Мікологія	2,5
7.	Латинська мова	1
8.	Особливості морфології квіткових рослин	2,5
9.	Ентомологія, етологія	3,5
10.	Загальна хімія	3
11.	Методика викладання хімії	3
За вибором студента		
1.	Ботанічні, зоологічні та анатомічні дисципліни	15
Навчальна практика		
1.	Ботаніка	2
2.	Зоологія	2
3.	Фізіологія рослин	1
4.	Основи с/г	1
5.	Генетика з основами селекції	1
6.	Методика викладання біології	1
Педагогічна практика		
1.	Ознайомча (без відриву від навчання)	
2.	Психолого-педагогічна навчальна	0,5
3.	Виховна (в ЛОТ)	2
4.	Педагогічна (в школі)	3

Спеціальність “географія і біологія” (бакалавр)

І. Нормативні навчальні дисципліни		Кількість кредитів ESTC
Дисципліни природничо-наукової підготовки		
1.	Безпека життєдіяльності	1,5
2.	Цивільна оборона	1,5
3.	Основи інформаційних технологій та ТЗН	5
4.	Загальна хімія з основами геохімії	3,5
5.	Математика і математична статистика	3
6.	Фізика з основами геофізики	3
7.	Основи медичних знань	2
8.	Вікова фізіологія і шкільна гігієна	3
9.	Основи наукових досліджень в географії	2
10.	Вступ до економічної і соціальної географії	3
11.	Основи промислового, с/г виробництва та транспорту	3
12.	Історична географія	1,5
13.	Географія населення	3

14.	Рекреаційна географія	3
15.	Біогеографія	3
16.	Основи екології	4
17.	Картографія з основами топографії	3
18.	Геологія	3
19.	Основи ландшафтознавства	3
20.	Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів	3
Дисципліни професійної та практичної підготовки		
1.	Загальне землезнавство	9
2.	Фізична географія материків і океанів	10
3.	Фізична географія України	6
4.	Економічна географія України	4
5.	Краєзнавство і туризм	3
6.	Соціальна географія України	3
7.	Географія світового господарства	3
8.	Регіональна економічна географія	5
9.	Методика викладання географії	5
ІІ. Вибіркові навчальні дисципліни		
Науково-предметна підготовка		
1.	Основи охорони праці	2
2.	Основи океанології	1,5
3.	Польові ландшафтні дослідження	2
4.	Основи економічних вчень	3
5.	Основи туризму	2,5
6.	Економічна і соціальна географія країн Європи	4
7.	Фізико географічне районування Євразії	2
8.	Ботаніка	8
9.	Зоологія	8
10.	Анатомія людини	3
11.	Гістологія	1
12.	Фізіологія рослин	1
13.	Методика викладання біології	2
14.	Польові дослідження з ботаніки	2
15.	Польові дослідження з зоології	2
За вибором студента		
1.	Географічні, ботанічні, зоологічні та анатомічні дисципліни	16
Навчальна практика		
1.	Географія	4
2.	Ботаніка	0,5
3.	Зоологія	0,5
4.	Фізіологія рослин	0,5

Педагогічна практика		
1.	Ознайомча (без відриву від навчання)	
2.	Психолого-педагогічна навчальна	0,5
3.	Виховна (в ЛОТ)	2
4.	Педагогічна (в школі)	3

В. Індивідуальні розділи програми навчання

Спеціальність “Біологія і хімія”

І. Нормативні навчальні дисципліни

Дисципліни природничо-наукової підготовки

Радіобіологія

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 5 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: канд. біол. наук, доц. Гавій В.М.

Характеристика іонізуючих випромінювань, типи радіоактивного розпаду. Вплив іонізуючого випромінювання на живі системи (загальна схема відповіді тваринного організму на опромінювання, радіоактивне забруднення лісових екосистем).

Хімія неорганічна

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 2,3 семестрах, 4-2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 216. Викладач: канд. хім. наук, доц. Циганков С.А.

Створення бази для подальшого вивчення органічної, фізичної, колоїдної та інших курсів хімії. Основні хімічні закони, електронна будова та фізичні й хімічні властивості елементів (основних та побічних підгруп). Наслідки впливу хімічних елементів та їх сполук на людину і живу природу.

Хімія аналітична

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 3 семестрі, 4 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд. хім. наук, доц. Гриценко В.В., викл. Швидко О.В.

Теоретичні основи хімічного аналізу, методи якісного та кількісного неорганічного аналізу, техніка аналітичних робіт. Аналіз катіонів I-IV груп, аналіз аніонів, ваговий та об’ємний аналіз. Основи оптичного, електрохімічного, хроматографічного, радіометричного аналізу та принципів їхнього використання для аналізу об’єктів довкілля.

Хімія органічна

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 4,5 семестрах, 4-3 год./тиж, форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 216. Викладач: канд. хім. наук., доц. Лукашов С.М.

Основні розділи органічної хімії: вуглеводні (алкани, алкени, алкіни, ароматичні, в тому числі поліядерні, сполуки), їх галоген-, гідроксо- та амінопохідні, кетони, альдегіди, ефіри, карбонові кислоти та їхні похідні. Хімічна будова сполук та її зв'язок із хімічними, фізичними властивостями та реакційною здатністю органічних речовин. Органічні сполуки як елементи життєдіяльності людини та існування екосистеми, роль синтетичних органічних сполук у виникненні екологічних проблем, пов’язаних з їх використанням в АПК та інших сферах людської діяльності.

Біохімія

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 6,7 семестрах, 4-2 год./тиж, форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 216. Викладач: канд. хім. наук , доц. Москаленко О.В.

Хімічна будова та фізико-хімічні властивості білків, ферментів, нуклеїнових кислот, ліпідів, вітамінів, гормонів, їхні біологічні функції, взаємозв’язок між будовою, реакційною здатністю та функціями, що виконують. Динамічні процеси в живих організмах. Хімізм процесу обміну речовин та енергії, генетичний зв'язок між хімічними субстанціями живого організму.

Хімія фізколоїдна

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 5,6 семестрах, 3-4 год./тиж, форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 216. Викладач: викл. Швидко О.В.

Хімічна термодинаміка, фазові та хімічні рівноваги, теорія розчинів, кінетика та каталіз, електрохімія.

Розділи термодинаміки і термохімії: перше, друге і третє начала термодинаміки, поняття про ентропію, характеристичні функції та термодинамічні потенціали. Застосування першого начала термодинаміки до хімічних процесів. Закон Гесса та залежність теплового ефекту від температури.

Основи теорії розчинів, явища розчинності речовин та осмосу, закони Рауля та Коновалова. Вираження концентрації розчинів, кріоскопія та ебуліоскопія, теорія перегонки та явища азеотропії. Основи теоретичної та прикладної електрохімії, електродні процеси та реакції, явища електролізу та електродіалізу.

Дисперсність та колоїдний стан речовин, оптичні, електроповерхневі та електрокінетичні явища, структурна та агрегативна стійкість дисперсій. Роль поверхневих та колоїдно-хімічних процесів у живій природі, можливість використання колоїдно-хімічних процесів в екохімічному аналізі, екологічні аспекти колоїдної хімії.

Молекулярна біологія

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 8 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: канд. біол. наук, доц. Марченкова А.І.
Молекулярна наука є базовою для циклу біологічних дисциплін. Вивчає поведінку молекул в просторі, еволюцію молекул, процеси біосинтезу високомолекулярних сполук та механізми їх регуляції; появу нуклеїнових кислот, молекулярну основу генів; процеси репарації ДНК в умовах впливу різних екологічних факторів.

Біосферологія

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Обов'язкова. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 54. Викладач: канд. біол. наук, доц. Лисенко Г.М.
Біосферологія як синтетична наука, яка об'єднує біогеохімію, геохімію, класичну екологія, ноосферологію тощо.
Комплекс наук про біосферу. Комплекс наук про Землю. Суспільство і біосфера.

Основи екології

Кількість кредитів ECTS – 5. Обов'язкова. Вивчається у 7,8 семестрах, 2-3 год./тиж, форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 180. Викладач: канд. біол. наук, доц. Лисенко Г.М.
Екологія як синтетична біологічна дисципліна. Фактори середовища; основні середовища життя; біологічні ритми; життєві форми, біотичні взаємовідносини. Популяція, біоценози. Екосистеми, біосфера, екологія та діяльність людини.

Охорона природи

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Обов'язкова. Вивчається у 3,4 семестрах, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 126. Викладач: канд. біол. наук, доц. Солдатова І.М.
Значення природоохоронних об'єктів, їх структура. Історія заповідної справи в Україні. Проведення природоохоронної роботи при вивченні біології, хімії, географії та інших дисциплін.

Валеологія

Кількість кредитів ECTS – 4,5. Вивчається у 2,3 семестрах, 1-2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 162. Викладач: ст. викл. Слюсарчук Т.Ю.
За час навчання студенти отримують знання про сучасні оздоровчі системи, методи загартування, дихальні гімнастики, методи психічної саморегуляції, негативний вплив шкідливих звичок на організм. Програмою передбачено вивчення інфекційних хвороб, станів що становлять небезпеку для життя людини та оволодіння студентами практичними навичками догляду за хворими та надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах

Ґрунтознавство

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 2 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: асист. Шовкун Т.М.

Під час вивчення курсу студенти знайомляться з коротким нарисом історії ґрунтознавства, вивчають фактори ґрунтоутворення (роль живих організмів, клімату, рельєфу тощо); ґрунтоутворюючий процес (його загальну схему, геохімію та енергетику ґрунтоутворення, морфологічні одиниці ґрунту, властивості ґрунту, значення в житті людини). Важливим є знайомство з географією головних типів ґрунтів земної кулі: ґрунтами полярного, бореального, суббореального, субтропічного та тропічного поясів, засоленими та гірськими ґрунтами.

Основи наукових досліджень в біології

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Обов'язкова. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 54. Викладач: канд. біол. наук, доц.. Солдатова І.М.

Система науково-дослідної роботи студентів. Курсові, бакалаврські, дипломні та магістерські роботи, вимоги до їх написання, оформлення та публічного захисту. Основні напрямки розвитку спеціальних біологічних досліджень. Теоретико-методологічні основи наукового пізнання. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації. Оформлення результатів наукової роботи і передача інформації. Впровадження та ефективність наукових досліджень.

Дисципліни професійної та практичної підготовки

Ботаніка

Кількість кредитів ECTS – 8. Обов'язкова. Вивчається у 1-4 семестрах, 2-3 год./тиж, форма звітності – залік, три екзамени.

Всього годин – 288. Викладач: канд. біол. наук, доц. Семеніхіна К.А., канд. біол. наук, доц. Солдатова І.М.

Анатомія і морфологія рослин. Будова рослинної клітини; тканини рослинного організму, їх характеристика; анатомічна будова вегетативних органів; відтворення і розмноження рослин. Систематика рослин. Характеристика надцарства Прокаріоти; надцарства Еукаріоти; царства Рослини. Характеристика відділів Рініофітів, Мохоподібних, Плауноподібних, Папоротеподібних Голонасінних та Покритонасінних

Зоологія

Кількість кредитів ECTS – 8. Вивчається у 1-4 семестрах, 2-3 год./тиж, форма звітності – три екзамени.

Всього годин – 288. Викладач: заслужений діяч науки і техніки України проф. Марисова І.В., ст. викл. Лащенко В.Ф.

Система тваринного світу, походження і філогенез основних таксонів (типів), безхребетні, хордові, план будови та рівні організації, життєві цикли; біологічні

особливості; екологічні групи, місце в екосистемах, рідкісні види та їх охорона; сучасний стан зоологічної науки; видатні вчені-зоологи.

Загальна цитологія і гістологія

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 7,8 семестрах, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: ст. викл. Євсєєва О.В.

Предмет, завдання загальної цитології і гістології, історичний екскурс в розвиток цих наук. Біологія клітини: клітинна теорія, будова і функції загальних і спеціальних органоїдів тваринної і рослинної клітини, включення. Основи ембріології: будова статевих залоз, клітин, прогенез. Особливості раннього ембріогенезу ланцетника, амфібій, людини, закономірності ембріогенезу. Вчення про тканини: епітеліальні, сполучні, м'язові, нервова тканина.

Анатомія людини

Кількість кредитів ECTS – 5. Вивчається у 2,3 семестрах, 1-4 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 180. Викладач: канд. мед. наук, доц. Качалка О.В.

Анатомія як предмет циклу біологічних і медичних дисциплін. Будова опорно-рухової, дихальної, серцево-судинної, травної, нервової, ендокринної систем. Прикладні аспекти анатомії. Структурно-функціональна цілісність людського організму.

Мікробіологія і вірусологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 8 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд. хім. наук, доц. Сенченко Г.Г.

Особливості будови прокаріотичної клітини. Форма та розміри прокаріот. Еволюція і генетика прокаріот. Метаболізм прокаріот: анаболізм та катаболізм. Прокаріоти і навколишнє середовище (мікрофлора повітря, води і ґрунту). Типи живлення прокаріот. Взаємовідносини прокаріот та відносини прокаріот з рослинами та тваринами Участь прокаріот у процесах трансформації біогенних елементів. Основи вірусології: походження, структурна організація, культивування, цикл репродукції, вірусний канцероген, лікування та профілактика вірусних інфекцій.

Генетика з основами селекції

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Вивчається у 6,7 семестрах, 1-3 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 126. Викладач: канд. біол. наук, доц. Пасічник С.В.

Основи класичної генетики (матеріальні основи спадковості, методи генетики, закони Менделя, типи неалельного успадкування, генетика статі). Молекулярна

генетика і мутагенез (спонтанний і індивідуальний). Генетика популяцій. Спадковість і онтогенез. Генетика людини. Основи сучасної селекції. Генетична інженерія і сучасні біотехнології.

Фізіологія рослин

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Обов'язкова. Вивчається у 6,7 семестрах, 2 год./тиж, форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 126. Викладач: канд. хім. наук, доц. Сенченко Г.Г.

Фізіологія рослинної клітини, система регуляції та інтеграції рослинного організму. Водний режим рослин. Живлення рослин Карбоном (фотосинтез). Кореневе (мінеральне) живлення рослин. Дихання рослин. Ріст та розвиток рослин. Фізіологічні основи стійкості рослин.

Фізіологія людини і тварин

Кількість кредитів ECTS – 5. Вивчається у 7,8 семестрах, 3-4 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 180. Викладач: канд. біол. наук, доц. Марченкова А.І.

Процеси життєдіяльності організму та механізми регуляції. Особливості нервової та гуморальної систем регуляції. Процеси збудження та їх значення для живих організмів. Особливості функцій серцево-судинної системи, дихання, травлення, фізіологія крові. Пластичний та енергетичний обмін.

Біогеографія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 4,5 семестрах, 2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: заслужений діяч науки і техніки України проф. Марисова І.В.

Загальна біогеографія: основні поняття і загальні закономірності географічного поширення видів та угруповань (ареал, біоценоз, тваринне населення, флора, фауна, біофілота, ендеміки, релікти, автохтони, аллохтони, принцип гетерогенезиса).

Регіональна біогеографія: принципи біогеографічного районування; класифікаціятериторіальних угруповань організмів; біоценотичне районування і характеристика основних біомів; біофілотичне районування і характеристика основиних царств і областей; видатні вчені-біогеографи; сучасний стан біогеографічної науки.

Еволюційне вчення

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 6,7 семестрах, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: заслужений діяч науки і техніки України проф. Марисова І.В.

Історія розвитку еволюційних ідей. Еволюційні теорії. Класичний дарвінізм, синтетична теорія еволюції (СТЕ). Новітні еволюційні теорії. Докази еволюції. Етапи історичного розвитку життя на Землі від його зародження до сучасного стану біосфери. Основні закони еволюції.

Основи с/г

Кількість кредитів ECTS – 5. Обов'язкова. Вивчається у 4,5 семестрах, 2 год./тиж, форма звітності – два заліки.

Всього годин – 180. Викладач: канд. біол. наук, доц. Гавій В.М.

Ґрунт як природне тіло та засіб сільського господарства; будова та властивості ґрунтів. Системи землеробства; основні види добрив. Польові культури. Овочеві та плодово-ягідні культури

Вікова фізіологія і шкільна гігієна

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 7 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: ст. викл. Євсєєва О.В.

Розвиток людини. Будова організму людини на різних рівнях. Вікові особливості фізіології та гігієни нервової, опорно-рухової, серцево-судинної, кровоносної, дихальної, травної, видільної, статевої систем та аналізаторів. Особливості обміну речовин та енергії.

Методика викладання біології

Кількість кредитів ECTS – 6. Обов'язкова. Вивчається у 5-8 семестрах, 2 год./тиж, форма звітності – 2 екзамени.

Всього годин – 216. Викладач: ст. викл. Курсон В.В.

Цільовий та змістовий компоненти навчально-виховного процесу з біології. Процесуальний компонент навчально-виховного процесу з біології. Розвиток біологічних понять. Виховання та розвиток учнів у процесі навчання біології. Оціночно-результативний компонент навчально-виховного процесу з біології. Навчально-методичний комплекс з біології. Історія розвитку методики навчання біології. Навчання біології у школах різного типу.

II Вибіркові навчальні дисципліни
Дисципліни за вибором університету

Кількісні методи аналізу

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: канд. хім. наук, доц. Гриценко В.В., викл. Швидко О.В.

Метрологічні характеристики методів аналізу. Гравіметричний аналіз. Титриметричний аналіз. Кислотно-основне титрування. Криві титрування. Перманганатометрія. Йодометрія. Методи окисно-відновного титрування. Розрахунки за результатами аналізу.

Польові дослідження з ботаніки

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором університету. Вивчається у 1,3 семестрах, 1 год./тиж, форма звітності – щоденник польових досліджень.

Всього годин – 72. Викладач: канд. біол. наук, доц. Семеніхіна К.А., ст. викл. Папуча І.В., ст. викл. Лобань Л.О.

Методика проведення польових експериментів у природі. Збір гербарного матеріалу, визначення, морфологічний опис. Методика гербаризації рослин.

Польові дослідження з зоології.

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором університету. Вивчається у 1,3 семестрах, 1 год./тиж, форма звітності – щоденник польових досліджень.

Всього годин – 72. Викладач: ст. викл. Лащенко В.Ф.

Методика проведення польових експериментів в природі. Видовий склад тварин України. Особливості біології окремих видів.

Мікологія

Кількість кредитів ECTS – 2,5. За вибором університету. Вивчається у 3 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 72. Викладач: канд. біол. наук, доц. Солдатова І.М.

Царство Гриби. Загальна характеристика, поділ на підцарства. Підцарство Міксобіонта та Мікобіонта. Будова вегетативного тіла, тип живлення, Поширення, екологія. Характеристика класів, основних представників.

Основи морфології квіткових рослин

Кількість кредитів ECTS – 2,5. За вибором університету. Вивчається у 2 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: канд. біол. наук, доц. Семеніхіна К.А.

Генеративні органи рослин (будова квітки, Андроцей і Гінецей, формула і діаграма квітки, запилення та запліднення). Похідні генеративних органів (насінина і проростки, плоди).

Ентомологія, Етологія .

Кількість кредитів ECTS – 3,5. За вибором університету. Вивчається у 2,3 семестрах, 1 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 126. Викладач: ст. викл. Лащенко В. Ф., заслужений діяч науки і техніки України, професор Марисова І.В.

Ентомологія: морфофункціональна характеристика комах; систематика; представники, їх біологія, поширення, значення. Заходи боротьби зі шкідниками.

Етологія: особливості поведінки тварин; різні способи життя: поодинокий, поодиноко-сімейний, груповий. Комунікативні зв'язки.

Загальна хімія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 1 семестрі, 4 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. хім. наук, доц. Циганков С.А.
Основні хімічні поняття та закони хімії. Будова атома. Періодичний закон Менделєєва Д.І. Хімічний зв'язок. Енергетика та направленість хімічних процесів, хімічна рівновага. Швидкість хімічних реакцій. Вода. Розчини. Теорія електролітичної дисоціації. Комплексні сполуки та процеси комплексоутворення.

Методика викладання хімії

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 7,8 семестрах, 1-3 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд.пед.наук, доцент Лукашкова Н.І.
Методичні особливості викладання хімії. Закріплення знань про основні закони та положення хімії як основи для свідомого розуміння будови та властивостей розмаїття природних та синтетичних речовин. Принципи наочності у викладанні хімії, вироблення навиків роботи з хімічними речовинами та постановка навчального експерименту, перехід від простого до складнішого пояснення хімічних процесів та їхніх закономірностей. Для закріплення набутих знань та оволодіння практичними навиками викладання в школі передбачено педагогічну практику.

За вибором студента

Розмноження рослин

Кількість кредитів ECTS – 1,5. За вибором студента. Вивчається у 1,2 семестрах, 1 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 65. Викладач: асист. Приплавко С.О.
Загальна характеристика основних способів розмноження. Способи вегетативного розмноження рослин: за допомогою кореня, видозміненими стеблами, частинами стебла (відводками, стебловими живцями), листковою пластинкою. Щеплення, основні способи щеплення та їх застосування при розмноженні рослин. Вегетативне розмноження рослин різних груп: кімнатних рослин, плодових та ягідних культур, декоративних квіткових рослин, вічнозелених рослин.

Морфологічні особливості архегоніальних рослин

Кількість кредитів ECTS – 1,5. За вибором студента. Вивчається у 1 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 65. Викладач: канд. біол. наук, доц. Семеніхіна К.А.

Особливості морфологічної будови вегетативних органів наземних вищих рослин (архегоніальних) та їх похідних. Онтогенез та філогенез кореня, стебла та листка. Зазначена роль архегоніальних рослин у появі та розвитку насінини.

Геоботаніка

Кількість кредитів ECTS – 1,5. За вибором студента. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 32. Викладач: ст. викл. Лобань Л.О.

Основи геоботаніки, історія розвитку геоботаніки. Роль українських вчених у розвитку геоботаніки. Фітоценоз та його властивості. Структурна організація фітоценоза. Кількісні відношення між видами у фітоценозі. Класифікація рослинних угруповань.

Історія ботаніки

Кількість кредитів ECTS – 0,5. За вибором студента. Вивчається у 4 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 20. Викладач: канд. біол. наук, доц. Солдатова І.М.

Розвиток ботаніки в античному світі. Ботаніка Середньовіччя. Розвиток ботаніки у період епохи Відродження до середини XIX століття. Постліннеєвський період у розвитку ботаніки. Розвиток фізіології та біохімії рослин. Сучасні науки в дослідженні рослин. Розвиток ботаніки в Україні.

Навчально-методичний комплекс біологічних дисциплін

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 62. Викладач: ст. викл. Курсон В.В.

Біологічний кабінет і його обладнання. Наочні посібники з біології, їх класифікація. Характеристика наочних посібників і методика використання у навчально-виховному процесі. Натуральні і наочні посібники, виготовлення і зберігання. Зображальні наочні посібники. Моделі, муляжі, їх характеристика. Методика виготовлення моделей. Друковані наочні посібники. Дидактичний матеріал. Куточок живої природи, його відділи.

Організація натуралістичної роботи з біологічних дисциплін

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 74. Викладач: ст. викл. Курсон В.В., ст. викл. Лащенко В.Ф.

Екскурсії в природу їх значення. Естетичне, екологічне і природоохоронне виховання при поведені екскурсій. Тематика екскурсій. Підготовка до екскурсій, складання їх плану-конспекту. Зв'язок екскурсій з уроками. Літні завдання учнів з біології. Фіксація спостережень за рослинами і тваринами. Щоденник спостережень. Краєзнавча і природоохоронна робота в школі.

Біоніка (рослин)

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 7 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 68. Викладач: ст. викл. Курсон В.В.

Наука про закономірності будови і функцій живих організмів з метою застосування цих принципів в техніці. Основні проблеми біоніки. Успіхи біологічної та технічної біоніки. Технічні аналоги природних систем.

Популяційна екологія

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 68. Викладач: канд. біол. наук, доц. Лисенко Г.М.

Екологічний. Популяційний та системний підходи дослідження живого. Поняття про популяцію. Енергетика популяцій. Екологія популяцій. Географія популяцій. Територіальні закономірності популяцій. Динаміка популяцій. Еволюція популяцій. Адаптація популяцій. Взаємодія популяцій. Популяція, біоценоз та екосистема.

Сучасні технології навчання біології

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 56. Викладач: ст. викл. Курсон В.В.

Опанування студентами сучасними технологіями навчання шкільного предмету "Біологія". Технології особистісно-зорієнтовані: проблемне навчання, лекційно-семінарська система навчання, технологія розвитку критичного мислення, проектна технологія, тощо. Опираючись на наукові дослідження вчених, конструювання навчальних занять з біології та випробовування їх під час педагогічної практики. Вивчення передового педагогічного досвіду учителів біології.

Історія зоології

Кількість кредитів ECTS – 1. За вибором студента. Вивчається у 1 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 34. Викладач: заслужений діяч науки і техніки України проф. Марисова І.В.

Дисципліна покликана ознайомити студентів природничих факультетів з іменами та науковими здобутками видатних зарубіжних та вітчизняних учених-зоологів, у різні періоди розвитку людського суспільства, а саме: "Зародження

та становлення зоології як науки", "Вітчизняна зоологічна наука у XVII-XX сторіччях", "Розвиток зоології в Україні"; уславленими зоологічними школами та напрямками їхньої діяльності.

Біоенергетика

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 1,2 семестрах, 1 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 24. Викладач: канд. біол. наук, доц. Марченкова А.І., канд. мед. наук, доц. Качалка О.В.

Біоенергетика вивчає процеси трансформації енергії на молекулярному, клітинному, органному рівнях. Особливості будови та синтезу макроергічних сполук та ультраструктурну будову органоїдів які пов'язані з їх синтезом. Етапи енергетичного обміну та їх локалізація в клітині.

Орнітологія

Кількість кредитів ECTS – 1,5. За вибором студента. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 32. Викладач: заслужений діяч науки і техніки України проф. Марисова І.В.

Наука про птахів. Особливості будови, функціонування систем органів; розмноження і розвиток. Систематика. Екологічні групи птахів. Представники різних систематичних та екологічних груп, їх спосіб життя. Особливості географічного поширення. Значення птахів в природі та житті людини. Рідкісні види та їх охорона. Видатні вчені-орнітологи України та зарубіжжя.

Теріологія

Кількість кредитів ECTS – 0,5. За вибором студента. Вивчається у 4 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – щоденник досліджень.

Всього годин – 20. Викладач: асист. Кедров Б.Ю.

Наука про ссавців. Особливості будови, функціонування систем органів; розмноження і розвиток. Систематика. Екологічні групи ссавців. Представники різних систематичних та екологічних груп, їх спосіб життя. Особливості географічного поширення. Значення ссавців в природі та житті людини. Рідкісні види та їх охорона. Видатні вчені-теріологи України та зарубіжжя.

Імунологія

Кількість кредитів ECTS – 0,5. За вибором студента. Вивчається у 4 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 30. Викладач: канд. біол. наук, доц. Марченкова А.І.

Наука, яка вивчає різні види імунітету: клітинний, гуморальний, тканинний. Утворення і значення т-лімфоцитів, в-лімфоцитів в механізмі імунітету. Структуру і властивості антигенів, антитіл, комплемента. Імуногенетику крові: система АВО. Вплив різних факторів середовища на імунітет. Вивчає взаємодію антитіл і антигенів.

Методика проведення зоологічних досліджень у природі

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 74. Викладач: канд. біол. наук, доц. Пасічник С.В.

Методика проведення польових експериментів в природі. Збір фактичного матеріалу, його детальний аналіз.

Біоніка (тварин)

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 7 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 68. Викладач: заслужений діяч науки і техніки України проф. Марисова І.В.

Наука про закономірності будови і функцій живих організмів з метою застосування цих принципів в техніці. Основні проблеми біоніки. Успіхи біологічної та технічної біоніки. Технічні аналоги природних систем.

Генетика людини

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 68. Викладач: канд. біол. наук, доц. Пасічник С.В.

Генетика людини вивчає особливості успадкування генетичного матеріалу у людини; методи генетики людини; принципи картування хромосом людини (програма «геном людини»). Спадкові хвороби та їх класифікацію. Розглядаються основні принципи та методика медико-генетичного діагностування.

Сучасні погляди на еволюцію органічного світу

Кількість кредитів ECTS – 2. За вибором студента. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 56. Викладач: заслужений діяч науки і техніки України, проф. Марисова І.В.

Розглядає сучасні концепції, щодо походження життя, антропогенезу, інших мікро- та макроеволюційних процесів.

Навчальна практика

Ботаніка

Кількість кредитів ECTS – 2. Обов'язкова. Вивчається у 2, 4 семестрах, 4 тижні, форма звітності – два заліки. Викладач: канд. біол. наук, доц. Семеніхіна К.А., ст. викл. Папуча І.В., ст. викл. Лобань Л.О.

Методика проведення геоботанічних описів рослинних угруповань. Особливості будови рослин від екологічних умов зростання. Методика визначення рослин. Формування морфологічного та систематичного гербаріїв. Морфологічна характеристика представників різних відділів рослин.

Зоологія

Кількість кредитів ECTS – 2. Обов'язкова. Вивчається у 2, 4 семестрах, 4 тижні, форма звітності – два залік. Викладач: Заслужений діяч науки і техніки України, професор, Марисова І.В.; ст. викл. Вобленко О.С.; ст. викл. Лащенко В.Ф.; асист. Кедров Б.Ю.; асист. Соболев Д.В.

Видовий склад безхребетних та хребетних тварин України. Особливості біології окремих видів. Рідкісні види. Тварини різних екологічних груп. Значення тварин у природі і житті людини.

Фізіологія рослин

Кількість кредитів ECTS – 1. Обов'язкова. Вивчається у 5, 6 семестрах, 1 тиждень, форма звітності – залік. Викладач: канд. біол. наук, доц. Сенченко Г.Г., асист. Приплавко С.О.

Методика проведення польових дослідів. Досліди у водних культурах. Проведення стаціонарних, виробничих, лабораторно-польових, однофакторних та багатофакторних дослідів по вивченню фізіологічних особливостей рослинних організмів. Дослідження анатомо-морфологічних особливостей посухостійких рослин. Використання добрив та регуляторів росу рослин при вирощуванні та розмноженні рослин. Способи вегетативного розмноження рослин та їх використання при вирощуванні культурних рослин.

Основи сільського господарства

Кількість кредитів ECTS – 1. Обов'язкова. Вивчається у 5, 6 семестрах, 1 тиждень, форма звітності – залік. Викладач: канд. біол. наук, доц. Гавій В.М.

Дослідження морфологічних особливостей ґрунтів пришкільної ділянки навчально-дослідної агробіостанції. Знайомство з засобами обробітку ґрунту. Визначення основних показників ґрунту та методів їх оцінки. Передпосівний обробіток ґрунту. Основи рослинництва. Закритий та відкритий ґрунт. Агротехніка посіву і посадки. Основи плодівництва. Щеплення плодових дерев.

Генетика з основами селекції

Кількість кредитів ECTS – 1. Обов'язкова. Вивчається у 5, 6 семестрах, 1 тиждень, форма звітності – залік. Викладач: канд. біол. наук, доц. Пасічник С.В.

Навчально-польова практика передбачає оволодіння прийомами сучасних методів селекції, зокрема гібридологічним, та принципами роботи з вихідним матеріалом селекції. На практиці проводиться ознайомлення з сучасними сортами культурних рослин та породами свійських тварин в провідних установах даного профілю.

Методика викладання біології

Кількість кредитів ECTS – 1. Обов'язкова. Вивчається у 5, 6 семестрах, 1 тиждень, форма звітності – залік. Викладач: ст. викл. Курсон В.В.

Завдання навчально-польової практики . Значення дослідницької і натуралістичної роботи в системі біологічної освіти. Навчально-дослідна ділянка школи. Положення, планування території, відділи. Квітково-декоративні рослини. Метеорологічний майданчик. Сільськогосподарські знаряддя праці, їх характеристика. Планування роботи учнів на шкільній ділянці. Форми організації навально-дослідної роботи учнів на ділянці. Щоденник дослідницької роботи. Вивчення досвіду роботи учителів біології на шкільній навчально-дослідній ділянці.

Педагогічна практика

Проводяться у 4, 6, 8 семестрах, форма звітності – заліки.

Педагогічна практика є складовою частиною методичної підготовки майбутніх вчителів біології, хімії, валеології та основ екології. Вона спирається на дисципліни психолого-педагогічного спрямування, а також на природничо-науковий та професійно-практичний цикли дисциплін, знання яких є основною базою професійної підготовки викладачів.

Мета та завдання практики: оволодіти навичками самостійної розробки та проведення уроків з біології та хімії, складання календарного та тематичного планів та планів-конспектів уроків, здійснення контролю знань, вмінь та навиків учнів, проведення психолого-педагогічного вивчення учнів, виконання обов'язків класного керівника, організація і проведення позакласної роботи, вміння облаштовувати кабінети біології, хімії та використовувати сучасні аудіовізуальні та комп'ютерні засоби навчання, використання прогресивних інноваційних технологій навчання.

Спеціальність “Географія і біологія”

І. Нормативні навчальні дисципліни

Дисципліни природничо-наукової підготовки

Загальна хімія з основами геохімії

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Вивчається у 1 семестрі, 4 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 126. Викладач: канд. хім. наук, доц. Грищенко В.В.
Основні хімічні поняття та закони хімії. Будова атома. Періодичний закон Менделєєва Д.І. Хімічний зв'язок. Енергетика та направленість хімічних процесів, хімічна рівновага. Швидкість хімічних реакцій. Вода. Розчини. Теорія електролітичної дисоціації. Комплексні сполуки та процеси комплексоутворення.

Основи медичних знань

Кількість кредитів ECTS – 2. Обов’язкова. Вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: асист. Дема Л.П.
Функціональні основи життєдіяльності організму. Охорона здоров’я дітей та підлітків. Основи мікробіології і епідеміології. Загальна характеристика та причини виникнення інфекційних захворювань. Долікарська медична допомога при загрозливих для життя станах, які виникають при захворюваннях, отруєннях, травмах.

Вікова фізіологія і шкільна гігієна

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 7 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: ст. викл. Євсєєва О.В.
Розвиток людини. Будова організму людини на різних рівнях. Вікові особливості фізіології та гігієни нервової, опорно-рухової, серцево-судинної, кровоносної, дихальної, травної, видільної, статевої систем та аналізаторів. Особливості обміну речовин та енергії.

Основи наукових досліджень в географії

Кількість кредитів ECTS – 2. Обов’язкова. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: канд. географ. наук, доц. Афоніна О.О.

Система науково-дослідної роботи студентів. Курсові, бакалаврські, дипломні та магістерські роботи, вимоги до їх написання, оформлення та публічного захисту. Основні напрямки розвитку спеціальних географічних досліджень. Теоретико-методологічні основи наукового пізнання. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації. Оформлення результатів наукової роботи і передача інформації.

Впровадження та ефективність наукових досліджень.

Вступ до економічної та соціальної географії

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 4 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд. географ. наук, доцент Барановський М.О.

Об'єкт, предмет та зміст економічної та соціальної географії. Місце економічної та соціальної географії в системі наук. Прикладні та фундаментальні напрямки досліджень соціально-економічної географії.

Основні наукові категорії та концепції соціально-економічної географії (економіко-географічне положення, територіальний поділ праці, енерговиробничі цикли, територіально-виробничі комплекси, розміщення продуктивних сил). Територіальна організація виробництва.

Теоретичні основи економічного районування. Галузева та територіальна структура національної економіки. Методи досліджень соціально-економічної географії. Перспективи розвитку науки.

Основи промислового, сільськогосподарського виробництва та транспорту

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. географ. наук, доцент Філоненко І.М.

Основні форми організації виробництва, напрямки НТП у промисловості та сільському господарстві.

Способи видобутку різних видів палива, особливості їх використання та переробки. Сировинна база металургії, способи виробництва чорних та кольорових металів. Види машинобудівних виробництв, машини, їх типи. Склад хімічної промисловості та особливості виробництва основних видів продукції. Лісозаготівельне та лісопильне виробництва, особливості хімічної переробки деревини та відходів. Основні групи будівельних матеріалів, способи їх одержання та використання. Склад та сировинна база текстильної промисловості; виробництво прядива та тканин. Значення, склад та основні виробництва харчової промисловості.

Основні фактори розвитку сільськогосподарського виробництва. Способи підготовки та висівання насіння, обробітку ґрунту, вирощування деяких сільськогосподарських культур. Напрямки тваринництва, способи годівлі та утримання тварин. Продукція тваринництва та особливості її одержання.

Історична географія

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Обов'язкова. Вивчається у 2 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 54. Викладач: ст. викл. Бездухов О.А.

Об'єкт, предмет і методи досліджень історичної географії. Періодизація взаємовідносин суспільства і природи. Історико-географічний аналіз головних етапів природокористування.

Історична географія Давнього Світу, Середньовіччя, Нового Часу, Новітньої доби: взаємовідносини суспільства і природи; політична і економічна географія; географічні відкриття та розвиток географічної думки в різних періодах.

Історико-географічний аналіз взаємодії суспільства і природи в Україні.

Географія населення

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. географ. наук, доц. Барановський М.О.

Роль населення в матеріальному виробництві та надбаннях культури людства. Динаміка чисельності та природний рух населення, типи відтворення, структура населення (статева, вікова тощо). Расовий та етнічний склад населення світу. Класифікація народів. Трудові ресурси, їх склад, особливості зайнятості населення.

Розміщення населення світу, чинники, що його визначають. Райони високої щільності населення. Причини, мотиви, класифікація міграцій. Системи розселення та їх географічні форми. Типи населених пунктів. Урбанізаційні процеси. Субурбанізація.

Сільське розселення. Сільські поселення, їх типи, людність.

Рекреаційна географія

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд. географ. наук, доц. Смаль І. В.

Роль і місце рекреації в житті людини. Співвідношення понять "рекреація", "туризм", "вільний час", "дозвілля". Місце "Рекреаційної географії" в системі географічних наук. Територіальна рекреаційна система – об'єкт вивчення рекреаційної географії. Функціональні типи територіальних рекреаційних систем і їх властивості. Форми рекреації і туризму. Головні підходи до типології рекреаційно-туристичної діяльності. Поняття про рекреаційно-туристичні ресурси. Класифікація ресурсів. Природні та суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси світу та України. Подієво-інформаційні рекреаційно-туристичні ресурси. Рівні пізнавальної цінності рекреаційно-туристичних ресурсів. Поняття про рекреаційний продукт. Поняття про туристичну індустрію та її структуру. Рекреаційне районування світу та України. Методи і принципи районування. Характеристика основних рекреаційних районів світу й України.

Біогеографія

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 4 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Мирон І.В.

Структура біогеографії. Коротка історія розвитку біогеографії. Поняття про ареал. Флора та фауна. Географо-генетичні угрупування (флористичні та фауністичні). Флористичне та фауністичне районування суші. Сучасні флористичні царства, їх характеристика. Сучасні фауністичні царства (області), їх характеристика. Біоценоз, як функціональна єдність рослинного і тваринного населення.

Географічні закономірності поширення угрупувань. Основні типи біолів суші. Угрупування зональні, інтразональні, екстразональні. Висотна диференціація угрупувань. Біоли островів. Угрупування внутрішніх водоймищ. Біогеографія океану.

Основи екології

Кількість кредитів ECTS – 4. Обов'язкова. Вивчається у 7,8 семестрах 3 год./тиж, форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: канд. біол. наук., доц. Лисенко Г.М.

Об'єкт, предмет, завдання й значення екології. Вплив суспільної діяльності на природу. Сутність і основні завдання раціонального природокористування.

Середовище існування і живі організми. Екологічні фактори, їх дія на організм. Організація та функціонування екосистеми. Біосфера.

Основні джерела антропогенного забруднення навколишнього середовища. Характер і види забруднень. Стандарти і нормативи якості навколишнього середовища.

Антропогенне забруднення та охорона атмосфери, гідросфери, літосфери, біосфери. Поняття про природоохоронну діяльність, моніторинг навколишнього середовища.

Стратегія і тактика виживання людства. Формування нового екологічного мислення. Юридичні аспекти взаємодії суспільства і природи. Основні міжнародні та національні, державні і громадські екологічні організації та рухи.

Картографія з основами топографії

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 3 семестрі, 4 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. пед. наук, доц. Криловець М.Г.

Властивості географічної карти. Значення карти в наукових дослідженнях і практичній діяльності. Поняття про геодезичну основу, земний еліпсоїд, проекції, географічні і прямокутні координати, масштаб, кути напрямку. Зображення об'єктів на топографічних і дрібномасштабних картах. Види зйомок місцевості. Орієнтування на місцевості. Види спотворень і зміна їх величини в межах карти. Класифікація проекцій. Картографічна генералізація.

Класифікація тематичних карт і атласів. Способи зображення на тематичних картах. Аналіз і оцінка географічних карт і атласів. Типи картографічних творів, що використовуються при викладанні географії в школі. Рукописні карти, прийоми їх складання, оформлення і використання. Короткі відомості з історії географічної карти.

Геологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 1 семестрі, 4 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. географ. наук, доц. Філоненко Ю.М., асист. Бездрабко М.І.

Предмет, завдання і методи геології. Внутрішня будова і склад Землі. Типи земної кори і їх склад. Поняття про мінерали та гірські породи. Генетична мінералогія з основами петрографії. Діагностичні властивості мінералів: колір, вага, прозорість, блиск, крихкість, твердість тощо. Морфологія мінералів та їх агрегатів. Класифікація мінералів. Геодинамічні процеси та їх роль у розвитку Землі. Ендогенні процеси. Тектонічні рухи земної кори. Літосферні плити. Поняття про геосинкліналі. Землетруси, їх види. Магматизм, його види. Типи вулканів та вулканічних вивержень. Екзогенні процеси. Типи вивітрювання. Дефляція і коразія. Поверхневий стік, його ерозійна та акумулятивна діяльність. Поверхневі та підземні карстові форми. Ерозійно-акумулятивна діяльність льодовиків. Руйнівна робота моря. Особливості мінерального складу, будови і форм залягання осадових порід.

Історична геологія. Епохи складчастості та горотворення: байкальська, каледонська, герцинська, мезозойська та альпійська. Загальна характеристика докембрію. Розвиток Землі впродовж палеозойської, мезозойської та кайнозойської ер.

Основи ландшафтознавства

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 4 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Мирон І.В.

Поняття про ландшафти, геосистеми. Об'єкт і предмет ландшафтознавства. Класифікація ландшафтів (типологічна та регіональна). Просторова структура ландшафтів (вертикаль та горизонтальна). Функціонування, динаміка та розвиток ландшафтів. галузеві напрямки ландшафтознавства: історичне, антропогенне, урбаністичне, екологічне ландшафтознавство, геофізика ландшафтів, геохімія ландшафтів. Прикладні дослідження ландшафтів: агроландшафтознавчі, рекреаційно-ландшафтознавчі, природоохоронно-ландшафтознавчі тощо.

Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 3 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: асист. Шовкун Т.М.

Поняття про ґрунт. Фактори ґрунтоутворення (роль живих організмів, клімату, рельєфу тощо). Ґрунтоутворюючий процес. Загальна схема ґрунтоутворення. Морфологія ґрунту. Ґрунтовий профіль і генетичні горизонти ґрунту. Структура ґрунту. Класифікація ґрунтів. Вбирна здатність ґрунту та її типи. Кислотність і лужність ґрунтів. Значення ґрунту в житті людини.

Географія головних типів ґрунтів. Основні закономірності географічного поширення ґрунтів. Ґрунтово-географічне районування. Ґрунти полярного, бореального, суббореального, субтропічного та тропічного поясів. Солончаки, солонці, солоді. Характерні риси ґрунтів гірських областей.

Науково-предметна підготовка

Загальне землезнавство

Кількість кредитів ECTS – 9. Обов'язкова. Вивчається у 1-4 семестрах, 2-3 год./тиж, форма звітності – два заліки і два екзамени.

Всього годин – 324. Викладач: канд. географ. наук, доцент Остапчук В.В., канд. географ. наук, доц. Філоненко Ю.М.

1 семестр: Походження та будова Всесвіту, виникнення Землі як планети, її форма і розміри. Види руху нашої планети в Космосі (осьовий та орбітальний) і їх наслідки. Гравітаційне і магнітне поля Землі, їх розподіл і значення. Походження, склад і будова атмосфери, формування її термічного режиму та режиму зволоження. Баричне поле Землі. Загальна циркуляція атмосфери та її складові. Фактори формування клімату, його змін і коливань, кліматичне районування Землі.

2 семестр: Походження гідросфери та її структура. Світовий океан, загальні особливості термічного і сольового режимів, циркуляції поверхневих вод. Води суходолу. Підземні води, їх класифікації за різними ознаками. Річки, характеристики річкового басейну і річкової долини. Живлення і водний режим річок. Річковий стік. Озера, їх класифікації. Болота. Льодовики.

3 семестр: Загальні дані про рельєф. Морфографічна та морфометрична характеристики рельєфу. Вік рельєфу і методи його визначення.

Процеси рельєфоутворення. Екзогенні та ендогенні процеси рельєфоутворення. Форми рельєфоутворення. Класифікації рельєфу: генетична, морфометрична, І.П. Герасимова та Ю.О. Мещерякова.

Загальна характеристика рельєфу суші. Планетарний, рівнинний рельєф, гірський рельєф складчастих областей.

Особливості мофорструктури суші. Флювіальний, карстовий, суфозійний, гляціальний, флювіогляціальний, кріогенний, гравітаційний та еоловий рельєф. Рельєф берегів. Рельєф дна Світового океану.

4 семестр: Основні етапи розвитку географічної науки. Методи фізико-географічних досліджень. Жива речовина в географічній оболонці. В.І. Вернадський про роль живої речовини в природі.

Географічна оболонка. Структура географічної оболонки, головні закономірності географічної оболонки: полярна асиметрія, цілісність і єдність, ритмічність, зональність та азональність. Диференціація географічної оболонки. Фізико-географічне районування. Географічні пояси Землі. Найважливіші

особливості природи географічних поясів і зон Землі. Поняття про висотну поясність. Географічне середовище і людське суспільство.

На лабораторних заняттях розв'язуються задачі, аналізуються тематичні карти, будуються й аналізуються таблиці, діаграми, графіки. Передбачається польова практика з метеорології і мікрокліматології.

Фізична географія материків і океанів

Кількість кредитів ECTS – 10. Обов'язкова. Вивчається у 5-7 семестрах, 3-4 год./тиж, форма звітності – залік і два екзамени.

Всього годин – 360. Викладач: канд. географ. наук, доц. Барановська О.В., ст. викл. Бездухов О.А.

Предмет і завдання курсу, його місце в загальній системі підготовки вчителя географії.

Загальні географічні закономірності Землі. Загальна характеристика фізико-географічних умов Світового океану, регіональний огляд Тихого Атлантичного, Індійського і Північного Льодовитого океанів (загальні відомості, історія вивчення, основні риси геотектонічної будови та рельєфу дна, кліматичні умови, воді маси, органічний світ. природні ресурси, фізико-географічне районування).

Комплексна фізико-географічна характеристика материків: Африки, Австралії, Антарктиди, Південної Америки, Євразії за типовим планом (фізико-географічне положення, розміри, характер берегової лінії, історія відкриття та дослідження; основні етапи розвитку природи, геотектонічна будова, рельєф, корисні копалини, клімат; води; ґрунтово-рослинний покрив, тваринний світ; екологічні проблеми, географічна зональність, регіональний огляд материка).

Фізична географія України

Кількість кредитів ECTS – 6. Обов'язкова. Вивчається у 6,7 семестрах, 3-4 год./тиж, форма звітності – залік і екзамен.

Всього годин – 216. Викладач: ст. викл. Мирон І.В.

Об'єкт, предмет і методи досліджень фізичної географії України. Історія розвитку географії в Україні. Загальні закономірності територіальної диференціації природних умов і факторів ландшафтоутворення. Чорне та Азовське моря. Несприятливі фізико-географічні процеси.

Зміна природних умов під впливом господарської діяльності людини. Географічні проблеми раціонального використання, природних умов і ресурсів та охорони природи в Україні.

Регіональний аналіз природних умов. Ландшафти і фізико-географічне районування України. Східноєвропейська рівнина: зони мішаних лісів, широколистяних лісів, лісостепова, степова. Українські Карпати. Кримські гори.

Економічна географія України

Кількість кредитів ECTS – 4. Обов'язкова. Вивчається у 7,8 семестрах, 2-3 год./тиж, форма звітності – залік і екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: канд. географ. наук, доцент Барановський М.О.

Економіко-географічне та геологічне положення України. Природно-ресурсний потенціал (мінеральні, водні, земельні, лісові, рекреаційні ресурси), методи його оцінки, особливості впливу на розвиток та розміщення продуктивних сил країни. Територіальна структура мінерально-сировинних ресурсів.

Структура національної економіки. Основні виробничі фонди галузей економіки. Особливості розвитку та просторової організації провідних секторів економіки. Паливно-енергетичний, металургійний, машинобудівний, хіміко-лісовий, будівельний та агропромисловий комплекси. Транспортний комплекс України, зовнішньоекономічні зв'язки держави.

Характеристика економічних районів України.

Краєзнавство і туризм

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Обов'язкова. Вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 126. Викладач: канд. географ. наук, доцент Філоненко Ю.М.

Суть, завдання та організаційні форми краєзнавства, його розвиток в Україні та Чернігівській області.

Етапи, стадії, основні цілі та методи краєзнавчих досліджень. Джерела краєзнавства. Особливості організації та проведення краєзнавчих досліджень. Краєзнавча бібліографія. Екскурсійна діяльність. Функціональне призначення екскурсій. Технологія підготовки та проведення екскурсій. Об'єкти екскурсій. Основи музеєзнавства.

Вивчення географії своєї області. Економіко-географічне положення, політико-адміністративний устрій, історія освоєння та заселення. Природні умови та ресурси регіону. Геологічна будова, рельєф та корисні копалини. Ґрунтово-рослинний покрив. Ландшафтна структура та фізико-географічне районування. Населення Чернігівщини: динаміка чисельності, демографічна ситуація, розміщення. Поселенська структура регіону. Господарський комплекс області, особливості його галузевої та територіальної структури. Екологічна ситуація. Топоніміка Чернігівщини.

Соціальна географія України

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Обов'язкова. Вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 126. Викладач: канд. географ. наук, доцент Філоненко Ю.М.

Соціальна географія як наука про територіальну організацію і регіональні закономірності соціальних процесів. Об'єкт і предмет вивчення соціальної географії України, структура науки. Соціально-географічні дослідження.

Населення України: динаміка чисельності, демографічні процеси, етнічний склад, розміщення і міграції.

Розселення населення. Поселенська структура, соціальні функції поселень. Міські поселення, урбанізаційні процеси. Сільське розселення та його форми.

Географія галузей сфери послуг (освіта, культура, охорона здоров'я тощо). Географія соціокультурного розвитку та релігійного життя населення. Рекреаційний комплекс України. Політико-географічні процеси в Україні. Регіональні відмінності електоральної поведінки населення.

Соціальне районування України.

Географія світового господарства

Кількість кредитів ECTS – 3. Обов'язкова. Вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. географ. наук, доцент Афоніна О.О.

Основні етапи формування політичної карти світу. Типологія країн світу. Форми правління та адміністративно-територіального устрою країн світу. Географія світових природних ресурсів. Проблеми ресурсозабезпеченості.

Географія населення світу. Типи відтворення населення, природний рух, статевий, віковий та етнічний склад жителів. Розміщення та міграції населення. Урбанізаційні процеси.

Міжнародний поділ праці та світове господарство. Етапи формування світового господарства, найсуттєвіші риси світового господарства кінця XX ст. Особливості розвитку складових частин сучасного світового господарства. Основні центри світової економіки. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси у світовому господарстві. Географії галузей світового господарства: паливно-енергетичного, машинобудівельного, хіміко-лісового комплексів, текстильної промисловості, сільського господарства. Транспортна система світу. Сучасні міжнародні економічні зв'язки. Глобальні проблеми людства.

Регіональна економічна географія

Кількість кредитів ECTS – 5. Обов'язкова. Вивчається у 6,7 семестрах, 3-4 год./тиж, форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 180. Викладач: канд. географ. наук, доц. Афоніна О.О., канд. географ. наук, доц. Філоненко І.М.

Територія, економіко-географічне положення, формування політичної карти Азії. Загальна характеристика природно-ресурсного потенціалу та населення Азії. Субрегіони: Східна, Південно-Східна, Південна, Центральна та Південно-Західна Азія. Комплексна економіко-географічна характеристика Японії, Китаю, Індії, нових індустріальних країн Азії першої та другої хвилі, країн Перської затоки, Закавказзя (Азербайджан, Вірменія, Грузія), Центральної Азії (Казахстан, Киргизстан, Туркменістан, Узбекистан, Таджикистан), Туреччини.

Північна Америка: склад території, історія формування, природно-ресурсний та людський потенціал. Економіко-географічна характеристика США, Канади та Мексики.

Латинська Америка: склад регіону, формування політичної карти. Субрегіони континенту. Загальна характеристика Центральної Америки та Вест-Індії. Ла-Платські країни: Бразилія, Аргентина. Економіко-географічний огляд Антських країн.

Загальна характеристика Африки. Субрегіони Африки: Північна, Західна, Центральна, Східна та Південна Африка. Економіко-географічна характеристика Єгипту, Нігерії, ДРК та ПАР.

Австралія та Океанія. Економіко-географічна характеристика Австралійського Союзу.

Методика викладання географії

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Обов'язкова. Вивчається у 6,7 семестрах, 3 год./тиж, форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 198. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Криловець М.Г., асист. Шовкун Т.М.

Структура, зміст, мета і завдання шкільної географії, методи та форми організації її вивчення. Зв'язок методики викладання з географічною наукою, дидактикою, психологією, логікою, філософією. Методи науково-методичних досліджень у шкільній географії. Розвиток географічної науки та шкільної географії в нашій країні в різні історичні періоди. Методичні погляди вітчизняних вчених-методистів. Форми навчання географії, методи і принципи навчання географії. Позакласна робота з географії. Методика викладання окремих курсів географії. Методика проведення факультативних занять з географії. Передовий досвід вчителів-географів, його використання і поширення. Професійне самовиховання і самовдосконалення учителя географії. Шляхи наукової організації праці учнів та вчителя.

II. Вибіркові навчальні дисципліни

за вибором університету

Основи океанології

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 54. Викладач: канд. географ. наук, доц. Остапчук В.В.

Історія вивчення Світового океану, основні методи і засоби океанологічних досліджень. Походження і розвиток дна Світового океану, особливості його рельєфу. Взаємодія океану й атмосфери та клімат як чинник формування гідрологічних особливостей вод Світового океану: температури, солоності,

вмісту газів, густини тощо. Горизонтальна і вертикальна структура Світового океану, особливості вертикальних зон і водних мас. Динаміка океанічних вод – хвилювання і течій. Особливості циркуляції поверхневих і глибинних вод, їх чинники та вплив на природні умови певних регіонів Землі. Умови існування живих організмів, життєві угрупування та їх поширення у Світовому океані. Фізико-географічне районування Світового океану та особливості природи Чорного й Азовського морів.

Польові ландшафтні дослідження

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: ст. викл. Мирон І.В.

Методика польових ландшафтних досліджень, практичні навички організації та проведення польових ландшафтних досліджень, ландшафтного профілювання та ландшафтного картографування. Встановлення взаємозв'язків між компонентами природних комплексів різних рангів: їх межі, генезис, сучасний стан.

Сучасні фізико-географічні процеси, їх роль у розвитку природних комплексів. Фіксація й оцінювання антропогенних змін ландшафтів, напрямків їх господарського використання.

Підготовка й оформлення польової документації.

Основи туризму

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 2 семестрі, 3 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: канд. географ. наук, доц. Остапчук В.В.

Особливості різних видів активного туризму, класифікації походів, види природних перешкод, що визначають складність походів. Організація і проведення туристських походів, їх інформаційне, продовольче і матеріально-технічне забезпечення, основи топографії та орієнтування. Гігієна туриста, профілактика травмування і захворюваності в поході, організація і проведення рятувальних робіт. Елементи туристської техніки подолання перешкод: організація страховки, наведення переправи, спуск і підйом різними способами, проходження смуги перешкод, зав'язування вузлів тощо. Дводенний туристський похід рідним краєм.

Економічна і соціальна географія країн Європи

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 6 семестрі, 5 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: канд. географ. наук, доц. Смаль І. В.

Місце і роль Європи у світовому господарстві. Господарська оцінка природних умов і ресурсів країн Зарубіжної Європи. Населення Європи. Інтеграційні процеси в Європі. Господарство Європи: паливно-енергетичний, машинобудівний, хімічний, агропромисловий комплекси, легка промисловість,

транспорт і зв'язок, туристична індустрія. Наука і культура. Екологічні проблеми Європи. Субрегіони Європи.

Західна Європа. Економіко-географічна характеристика Німеччини, Франції та Великої Британії. Малі високорозвинуті країні Західної Європи.
Східна Європа. Економіко-географічна характеристика Російської Федерації, Польщі, Білорусі, Чехії, Словаччини, Угорщини, Румунії.

Південна Європа. Економіко-географічна характеристика Італії, Іспанії, країн Балканського півострова.

Північна Європа. Швеція. Країни Балтії.

Євроінтеграційні прагнення України: проблеми і перспективи.

Фізико-географічне районування Євразії

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: ст. викл. Бездухов О.А.

Фізико-географічне районування Євразії: принципи, таксономічні одиниці, схема районування.

Регіональний огляд Європи. Комплексна фізико-географічна характеристика Північної, Західної, Південної та Східної Європи.

регіональний огляд Азії: Північна, Центральна, Східна, Південно-Східна, Південна та Південно-Західна Азія.

регіональні проблеми охорони та раціонального використання природи. Зміни природних ландшафтів у зв'язку з господарським освоєнням. Антропогенні модифікації природних ландшафтів Євразії. Екологічні проблеми та природно-заповідний фонд регіонів Євразії.

Ботаніка.

Кількість кредитів ECTS – 8. Вивчається у 1-4 семестрах, 2 год./тиж, форма звітності – два заліки, два екзамени.

Всього годин – 288. Викладач: канд. біол. наук, доц. Лисенко Г.М., канд. біол. наук, доц. Гавій В.М.

Анатомія і морфологія рослин. Будова рослинної клітини; тканини рослинного організму, їх характеристика; анатомічна будова вегетативних органів; відтворення і розмноження рослин. Систематика рослин. Характеристика надцарства Прокаріоти; надцарства Еукаріоти; царства Рослини. Характеристика відділів Рініофітів, Мохоподібних, Плауноподібних, Папоротеподібних Голонасінних та Покритонасінних

Зоологія

Кількість кредитів ECTS – 8. Вивчається у 3-6 семестрах, 2-3 год./тиж, форма звітності – два заліки, два екзамени.

Всього годин – 288. Викладач: канд. біол. наук, доц. Кузьменко Л.П., ст. викл. Вобленко О.С., асист. Кедров Б.Ю.

Система тваринного світу, походження і філогенез основних таксонів (типів), безхребетні, хордові, план будови та рівні організації, життєві цикли; біологічні особливості; екологічні групи, місце в екосистемах, рідкісні види та їх охорона; сучасний стан зоологічної науки; видатні вчені-зоологи.

Анатомія людини

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 8 семестрі, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. мед. наук, доц. Качалка О.В.

Анатомія як предмет циклу біологічних і медичних дисциплін. Будова опорно-рухової, дихальної, серцево-судинної, травної, нервової, ендокринної систем. Прикладні аспекти анатомії. Структурно-функціональна цілісність людського організму.

Гістологія

Кількість кредитів ECTS – 1. Вивчається у 1 семестрі, 1 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 36. Викладач: ст. викл. Євсєєва О.В.

Історичний екскурс в гістологію; біологія клітини (загальні, спеціальні органоїди, включення), функції клітин. Основи ембріології: прогенез (етапи розвитку статевих клітин), особливості етапів раннього ембріогенезу ланцетника, амфібій, людини; розвиток організмів, закономірності ембріогенезу. Вчення про тканини: епітеліальні, сполучні, м’язові, нервова тканина.

Фізіологія рослин

Кількість кредитів ECTS – 1. Вивчається у 8 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 36. Викладач: канд. хім. наук, доц. Сенченко Г.Г.

Фізіологія рослинної клітини, система регуляції та інтеграції рослинного організму.

Методика викладання біології

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: ст. викл. Папуча І.В., ст. викл. Лобань Л.О.

Цільовий та змістовий компоненти навчально-виховного процесу з біології. Процесуальний компонент навчально-виховного процесу з біології. Розвиток біологічних понять.

Польові дослідження з ботаніки.

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: ст. викл. Папуча І.В., ст. викл. Лобань Л.О.
Методика проведення польових експериментів в природі. Збір гербарного матеріалу, визначення. Методика гербаризації рослин. Методика проведення геоботанічних описів рослинних угруповань. Методика визначення рослин. Формування систематичного гербарію.

Польові дослідження з зоології.

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: доц. Кузьменко Л.П., асист. Кедров Б.Ю., ст. викл. Вобленко О.С., асист. Соболєв Д.В.
Методика проведення польових експериментів в природі. Видовий склад та хребетних тварин України. Особливості біології окремих видів. Рідкісні види. Тварини різних екологічних груп. Значення тварин у природі і житті людини.

За вибором студента

Туристично-рекреаційні ресурси світу

Вивчається у 4 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: канд. географ. наук, доц. Смаль І. В.
Поняття про рекреаційно-туристичні ресурси. Класифікація ресурсів. Природні рекреаційно-туристичні ресурси світу: погодно-кліматичні, ландшафтні, флоро-фауністичні, геолого-геоморфологічні. Суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси світу: архітектурні, археологічні, науково-пізнавальні. Подієво-інформаційні рекреаційно-туристичні ресурси. Рівні пізнавальної цінності рекреаційно-туристичних ресурсів. Технологічні і трудові ресурси індустрії туризму.

Туристично-рекреаційні ресурси регіонів світового туризму: Європейського, Північноамериканського, Латиноамериканського, Африканського, Азійського, Австрало-Ново-Зеландського.

Туристично-рекреаційні ресурси України.

Туристично-рекреаційні ресурси

Вивчається у 4 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: канд. географ. наук, доц. Філоненко І.М.

Класифікації туристично-рекреаційних ресурсів. Основні методи дослідження та методика оцінки рекреаційно-ресурсного потенціалу.

Найважливіші групи туристично-рекреаційних ресурсів (природні, архітектурно-історичні; подійні, інфраструктурні, біоціальні тощо) України та її регіонів. Геополітичне положення України як специфічний вид рекреаційного

ресурсу. Діючі та перспективні тури на території адміністративно-територіальних одиниць України. Ресурсно-рекреаційного районування України.

Географія релігій

Вивчається у 8 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: канд. геогр. наук, доц. Філоненко Ю.М.

Предметна сутність, теоретико-методологічні засади, місце географії релігій в системі суспільно-географічних наук.

Історико-географічні аспекти розвитку та поширення релігій світу. Місцеві традиційні вірування та культи. Локальні релігії: іудаїзм, зороастризм, конфуціанство, даосизм, синтоїзм, сикхізм та ін. Географія поширення світових релігій (буддизм, християнство, іслам). Нові світові релігії та культи. Основні Західні та Східні релігії та культи. Історико-географічні аспекти поширення релігій в Україні. Сучасна георелігійна ситуація в Україні.

Медична географія

Вивчається у 8 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: асист. Шовкун Т.М.

Місце медичної географії в системі наук. Географічні особливості захворюваності населення на соматичні та інфекційні хвороби. Географія поширення онкологічних, серцево-судинних захворювань, захворювань дихальної системи та шлунково-кишково тракту. Роль природних чинників у поширенні різних типів захворюваності населення. Вплив екологічної ситуації на індивідуальне і суспільне здоров'я, територіальну організацію охорони здоров'я. Методи оцінки впливу природно-антропогенних чинників на захворюваність населення.

Рослини і людина

Вивчається у 2 семестрі, форма звітності – залікова контрольна робота..

Викладач: ст. викл. Папуча І.В.

Основні завдання по вивченню світу рослин. Необхідність збереження різноманітності рослинного світу. Харчові рослини. Кормові рослини. Дикорослі рослини. Лікарські та отруйні рослини. охорона рослин.

Розмноження рослин

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 2 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 102. Викладач: асист. Приплавко С.О.

Основні способи вегетативного розмноження рослин: за допомогою кореня, видозміненими стеблами, частинами стебла (відводками, стебловими живцями), листковою пластинкою. Щеплення, основні способи та їх застосування. Вегетативне розмноження рослин різних груп: кімнатних рослин, плодових та ягідних культур, декоративних квіткових рослин, вічнозелених рослин.

Геоботаніка

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 3 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 32. Викладач: ст. викл. Лобань Л.О.

Основи геоботаніки, історія розвитку геоботаніки. Роль українських вчених у розвитку геоботаніки. Фітоценоз та його властивості. Структурна організація фітоценоза. Кількісні відношення між видами у фітоценозі. Класифікація рослинних угруповань.

Навчально-методичний комплекс біологічних дисциплін

Кількість кредитів ECTS – 0,5. Вивчається у 7 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 30. Викладач: асист. Коваленко С.О.

Біологічний кабінет і його обладнання. Наочні посібники з біології, їх класифікація. Характеристика наочних посібників і методика використання у навчально-виховному процесі. Натуральні і наочні посібники, виготовлення і зберігання. Зображальні наочні посібники. Моделі, муляжі, їх характеристика. Методика виготовлення моделей. Друковані наочні посібники. Дидактичний матеріал. Куточок живої природи, його відділи.

Історія ботаніки

Кількість кредитів ECTS – 0,5. Вивчається у 3 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 30. Викладач: ст. викл. Папуча І.В.

Розвиток ботаніки в античному світі. Ботаніка Середньовіччя. Розвиток ботаніки у період епохи Відродження до середини XIX століття. Постліннеєвський період у розвитку ботаніки. Розвиток фізіології та біохімії рослин. Сучасні науки в дослідженні рослин. Розвиток ботаніки в Україні.

Історія зоології

Вивчається у 2 семестрі, форма звітності – залікова контрольна робота.

Викладач: проф. Марисова І.В.

Дисципліна покликана ознайомити студентів природничих факультетів з іменами та науковими здобутками видатних зарубіжних та вітчизняних учених-зоологів, у різні періоди розвитку людського суспільства, а саме: “Зародження та становлення зоології як науки”, “Вітчизняна зоологічна наука у XVII-XX сторіччях”, “Розвиток зоології в Україні”; уславленими зоологічними школами та напрямками їхньої діяльності.

Вступ до ентомології

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 2 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 102. Викладач: ст. викл. Вобленко О.С.
Морфофункціональна характеристика комах; систематика; представники, їх біологія, поширення, значення. Заходи боротьби зі шкідниками.

Орнітологія

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 3 семестрі, 1 год./тиж, форма звітності – залікова контрольна робота.

Всього годин – 32. Викладач: доц. Кузьменко Л.П., асист. Кедров Б.Ю.
Наука про птахів. Особливості будови, функціонування систем органів; розмноження і розвиток. Систематика. Екологічні групи птахів. Представники різних систематичних та екологічних груп, їх спосіб життя. Особливості географічного поширення. Значення птахів в природі та житті людини. Рідкісні види та їх охорона. Видатні вчені-орнітологи України та зарубіжжя.

Навчальна практика
Географія
Гідрологія

Проводиться у 2 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: канд. геогр. наук, доц. Філоненко Ю.М.

Навчальна гідрологічна практика проводиться з метою закріплення теоретичного матеріалу з дисципліни “Загальне землезнавство”, ознайомлення майбутніх спеціалістів з природними об’єктами регіону бази практики.

Під час практики закріплюються й конкретизуються знання, здобуті студентами при вивченні водних об’єктів суші: річок, озер, водосховищ. Студенти оволодівають методикою польових спостережень за гідрологічним режимом на водомірних постах, обробки результатів спостережень, написання звітів тощо.

Геологія

Проводиться у 2 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: асистент Бездрабко М.І.

Основним завданням практики є ознайомлення в польових умовах з основними рисами геологічної будови та історичного розвитку району, з сучасними геологічними процесами, закріплення на практиці теоретичних знань, отриманих студентами з курсу “Загальна та історична геологія”, фактичних навичок ведення геологічних маршрутів і спостережень у рівнинній місцевості. На конкретних прикладах вивчається взаємозв’язок факторів геологічного середовища та видів господарської діяльності.

Метеорологія
та мікрокліматологія

Проводиться в 2 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: канд. географ. наук, доц. Остапчук В.В.

Метою практики є закріплення знань, отриманих під час вивчення атмосфери в курсі “Загальне землезнавство”, ознайомлення з метеорологічними приладами та методикою проведення метеорологічних спостережень, організацією мікрокліматичних досліджень та обробкою отриманих статистичних даних. Для досягнення поставленої мети визначаються такі завдання практики: ознайомлення з будовою та принципом дії основних метеорологічних приладів (барометра-анероїда, аспіраційного психрометра, чашкового анемометра, мінімального, максимального і строкового термометрів та ін.), ознайомлення з роботою місцевої метеостанції, проведення власних метеорологічних та мікрокліматичних спостережень у характерних ландшафтних точках (за термічним та вітровим режимами, атмосферним тиском, характеристиками вологості повітря, хмарністю тощо), обробка отриманих даних, складання таблиць, графіків, а також їх аналіз з метою виявлення і пояснення мікрокліматичних відмінностей. Метеорологічні та мікрокліматичні спостереження у характерних точках проводяться бригадами, на їх основі складається груповий звіт з польової практики. Під час заліку студенти мають продемонструвати обізнаність з теоретичних питань, що стосуються предмету практики, та захистити звіт.

Топографія

Проводиться у 2 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: канд. географ. наук, доц. Криловець М.Г.

Організація польової практики з топографії. Техніка безпеки при проведенні польової практики. Теодолітна зйомка. Будова теодолітів різних типів і методика робота з ними. Нівелювання і його види. Методика проведення нівелювання і ватерпасовки. Бусольна зйомка і методика її проведення. Окомірна зйомка і її проведення. Способи орієнтування на місцевості. Мензульна зйомка. Будова мензули та кіпрегеля. Методика проведення мензульної зйомки. Камеральна обробка матеріалів польової практики з топографії. Вимоги до викреслювання умовних знаків та шрифтів. Підведення підсумків польової практики з топографії.

Геоморфологія

Проводиться в 4 семестрі, форма звітності – залік.

Викладач: канд. геогр. наук, доц. Філоненко Ю.М.

Геоморфологічна практика орієнтована на застосування на практиці теоретичних знань, отриманих з курсу “Загальна геоморфологія”, набуття практичних навичок польових геоморфологічних досліджень. Ознайомлення з геоморфологічною будовою району проходження практики, польовими та камеральними методами досліджень основних типів рельєфу районів (флювіального, структурно-денудаційного, тектонічного, вулканогенного, давнього льодовикового, сольового карсту), вивчення рельєфу як компоненту ПТК, його ролі в системі господарської діяльності.

Ґрунтознавство та географія ґрунтів

Проводиться у 4 семестрі, форма звітності – залік

Викладачі: канд. географ. наук, доц. Барановська О.В., асист. Шовкун Т.М.

Ґрунтознавчу практику проводять з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань з курсу "Ґрунтознавство та географія ґрунтів", одержаних студентами під час лекційних, лабораторних та самостійних занять; оволодіння методикою польового дослідження ґрунтів та набуття навичок самостійного дослідження ґрунтів та опису природно-антропогенних умов ґрунтоутворення; ведення відповідної документації, одержання інформації про будову і властивості конкретної ґрунтової відміни як складної природної системи, місце окремих підмін ґрунтів у структурі ґрунтового покриву і в ландшафтах, оцінку родючості та інших параметрів ґрунту і ґрунтового покриву як природних ресурсів і об'єктів раціонального природокористування.

Фізико-географічна практика

Проводиться у 4 семестрі, форма звітності – залік.

Викладачі: канд. геогр. наук, доц. Барановська О.В., канд. геогр. наук, доц. Остапчук В.В., ст. викл. Мирон І.В., асист. Шовкун Т.М.

Польові ландшафтні дослідження: склад і генезис поверхневих відкладів; рельєф; умови зволоження; ґрунти і ґрунтоутворюючі породи; рослинний покрив; сучасні природні процеси, які впливають на природні комплекси4 господарське використання природних комплексів.

Ландшафтні особливості природних зон і висотних країн. Зміни ландшафтів під впливом господарської діяльності людини.

Особливості екологічної ситуації, забруднення довкілля, географічні пам'ятки та унікальні природні об'єкти.

Підготовка і оформлення звіту.

Комплексна практика з географії

Проводиться у 6 семестрі, форма звітності – залік.

Викладачі: канд. географ. наук, доц.. Афоніна О.О., канд. географ. наук, доц. Смаль І.В., канд. географ. наук, доц. Філоненко І.М.

Формування навичок ведення польових стаціонарних і маршрутних економіко- і фізико-географічних досліджень та спостережень; навчання методичним прийомам збору і обробки первинних матеріалів; Розширення географічного кругозору, вивчення різних типів та елементів територіальної структури господарства в окремих регіонах України, знайомство з особливостями їх природи, господарської спеціалізації, культури і побуту населення, регіональними відмінностями та перспективами розвитку. Комплексна характеристика району проведення практики (оцінка природокористування, аналіз демографічної ситуації та форми розселення, характеристика сільського господарства та промисловості, сфери послуг тощо).

Ботаніка

Проводиться у 2 семестрі, форма звітності – залік.

Викладачі: канд. біол. наук, доц.. Лисенко Г.М., канд. біол. наук, доц. Гавій В.М.

Особливості будови рослин від екологічних умов зростання. Методика визначення рослин. Формування морфологічного гербарію. Морфологічна характеристика представників різних відділів рослин.

Зоологія

Проводиться у 4 семестрі, форма звітності – залік.

Викладачі: ст. викл. ст. викл. Вобленко О.С., канд. біол. наук, доц. Кузьменко Л.П., асист. Кедров Б.Ю.

Методика проведення польових експериментів в природі. Видовий склад та безхребетних тварин України. Особливості біології окремих видів. Рідкісні види. Тварини різних екологічних груп. Значення тварин у природі і житті людини.

Фізіологія рослин

Проводиться у 8 семестрі, форма звітності – залік.

Викладачі: доц. Сенченко Г.Г., асист. Приплавко С.О.

Методика проведення польових дослідів. Досліди у водних культурах. Проведення стаціонарних, виробничих, лабораторно-польових, однофакторних та багатофакторних дослідів по вивченню фізіологічних особливостей рослинних організмів. Дослідження анатомо-морфологічних особливостей посухостійких рослин. Використання добрив та регуляторів росу рослин при вирощуванні та розмноженні рослин. Способи вегетативного розмноження рослин та їх використання при вирощуванні культурних рослин.

Педагогічні практики

Проводяться у 4, 6, 8 семестрах, форма звітності – заліки.

Педагогічна практика є складовою частиною методичної підготовки майбутніх вчителів географії, біології та основ економіки. Вона спирається на дисципліни психолого-педагогічного спрямування, а також на природничо-науковий та професійно-практичний цикли дисциплін, знання яких є основною базою професійної підготовки викладачів.

Мета та завдання практики: оволодіти навичками самостійної розробки та проведення уроків з географії, біології та основ економіки, складання календарного та тематичного планів та планів-конспектів уроків, здійснення контролю знань, вмінь та навиків учнів, проведення психолого-педагогічного вивчення учнів, виконання обов’язків класного керівника, організація і проведення еколого-краєзнавчої та позакласної роботи, вміння облаштовувати кабінет географії та використовувати сучасні аудіовізуальні та комп’ютерні засоби навчання, використання прогресивних інноваційних технологій навчання.

ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ФАКУЛЬТЕТУ

Факультет психології та соціальної роботи – наймолодший у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя – створений у 2002 році.

На факультеті здійснюється підготовка фахівців за держзамовленням та на умовах оплати навчання за спеціальностями: "соціальна педагогіка; практична психологія", „психологія”, "дошкільне виховання; практична психологія"; "дошкільне виховання" (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня "молодший спеціаліст" та на базі повної загальної середньої освіти).

На денному та заочному відділеннях навчається близько 1500 студентів. Факультет має філію у Прилуцькому навчально-методичному центрі.

Професійна підготовка студентів здійснюється трьома кафедрами: *соціальної педагогіки та соціальної роботи, загальної та практичної психології, дошкільної освіти.* Зі студентами працюють досвідчені викладачі (професори, доценти, кандидати наук) Є.І.Коваленко, Н.М.Суховєєва, М.В.Папуча, А.І.Конончук, Н.П.Пихтіна, С.О.Борисюк, Я.Ф.Андрєєва, Н.Ф.Литовченко О.П.Никоненко та ін. Підготовку соціальних педагогів веде кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи. Значну роль у професійній підготовці студентів факультету відіграють також кафедри педагогіки (завідувач - Є.І.Коваленко, канд. пед. наук, професор) та педагогічної майстерності (завідувач - Н.І.Яковець канд. педагог. наук, професор). Факультет психології та соціальної роботи співпрацює зі Школою соціальної роботи імені В.І.Полтавця НаУКМА, Ужгородським, Тернопільським, Запорізьким університетами, Київським національним педагогічним університетом імені Михайла Драгоманова, Професійною академією м. Гайденгейм (Німеччина), Християнським дитячим фондом, обласним і державним центрами соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді.

У процесі навчання обов'язковим є проходження практики протягом усього періоду здобуття фахової підготовки, яка об'єднує такі її види, як ознайомча, волонтерська, діагностична, соціально-педагогічна, психолого-педагогічна та кваліфікаційна (переддипломна). Базами для неї є дошкільні, загальноосвітні та позашкільні заклади, центри соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді, Центр ранньої медико-соціальної реабілітації дітей-інвалідів, служба у справах неповнолітніх, дитячий будинок-інтернат.

50 % студентів-першокурсників денної форми навчання до вступу в університет проходять різні форми допрофесійної підготовки, які діють при університеті (заочне та денне підготовче відділення). Ґрунтовна довузівська підготовка значної кількості студентів сприяє розвитку їх високої пізнавальної активності. Про це свідчать результати участі студентів факультету в ІІ турі Всеукраїнської олімпіади з соціальної педагогіки у м. Луганську, ІІ етапі Всеукраїнської олімпіади з психології для студентів спеціальних відділень у м. Івано-Франківську, Всеукраїнських і Міжнародних наукових конференціях і семінарах.

Підготовку спеціалістів соціальних педагогів здійснює кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи (завідувач кафедри – *Н.М.Суховєєва,*

канд.пед.наук, доцент). Викладачами кафедри були розроблені інноваційні навчальні плани з новими навчальними курсами: технології соціально-педагогічної діяльності, методологія і методи соціально-педагогічних досліджень, дозвіллєзнавство, педагогіка гри, основи родинного виховання, робота на "Телефоні довіри" тощо. Колектив кафедри працює над науковою проблемою – "Теоретико-методологічні та практичні засади підготовки соціальних педагогів в Україні".

Своєю метою кафедра загальної та практичної психології (завідувач кафедри – *М.В.Папуча,* канд.психол.наук, професор) визначає всебічну та глибоку професійну підготовку фахівців зі спеціальностей "практична психологія" і „психологія”, яка передбачає гармонійне поєднання можливих напрямків професійної діяльності психолога педагогічного, науково-дослідницького, практичного. Тому кафедра обрала науковим напрямом своєї діяльності "Особливості професійного розвитку практичного психолога ".

На кафедрі створено Центр соціально-психологічних досліджень, плідно працює психологічний гурток, членами якого є викладачі, студенти та аспіранти, здійснюється редагування фахового видання „Психологічний вісник”. Викладачі кафедри входять у Всеукраїнську асоціацію психологів.

Кафедра дошкільної освіти, яку очолює доц. Пихтіна Н.П. є наймолодшою на факультеті. Викладачі кафедри працюють над проблемою „Удосконалення професійної підготовки фахівця дошкільного навчального закладу”. Дуже плідною є співпраця з кафедрою дошкільного виховання Київського національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова та дошкільними закладами м. Ніжина і району. Результатом цієї співпраці є розробка інноваційних курсів у підготовці фахівців, зокрема „Використання театралізованої діяльності у вихованні дітей дошкільного віку”, „Особистісно-орієнтований підхід у вихованні дітей дошкільного віку шляхом створення центрів зайнятості дитини”.

З 2004 року на факультеті діє навчально-методичний кабінет, головним завданням якого є інформаційне та методичне забезпечення навчального процесу, професійна допомога працівникам соціальної сфери, створення банку даних у регіоні. Організація навчання студентів спрямована на використання сучасних інтерактивних технологій (групові дискусії, мозковий штурм, соціально психологічний тренінг, ситуаційно-рольові та ділові ігри, нарада, захист, прес-конференція та ін.).

Студентство факультету вирізняється активною участю у громадській роботі. На факультеті діє студентський комітет, який своєю метою вбачає розвиток творчих здібностей, ініціатив, пізнавальної активності та організаторських умінь студентів. Мета реалізується через систему різноманітних напрямів і форм роботи, серед яких потрібно виділити: брейн-ринг (Що? Де? Коли?), КВК („Нумо, першокурснику”, у якому три останні роки команда факультету виборола першість), конкурси, екскурсії, вечори, творчі зустрічі. Завдяки співпраці з Християнським дитячим фондом (Українське відділення) стала можливою участь студентів у розробці та реалізації у школах м. Ніжина соціально-педагогічного проекту „Захист прав дитини як важлива професійна функція педагогічного працівника". Цікаво і змістовно висвітлює життя факультету студентська газета „Синій птах". Значну роль у розвитку

творчих здібностей майбутніх фахівців відведено мистецтву. Саме цьому сприяє участь студентів у діяльності хореографічної студії „Тет-а-Тет”, підтримка їх авторських ініціатив, зокрема написання і постановка у рамках „Студентської весни-2006” мюзиклу „Дівчина з іншого життя”.

У 2003 році факультет зайняв І місце серед факультетів університету у конкурсі „Кращий факультет року”, у 2004 році – 3 місце.

З появою нового факультету у стіни нашого вузу завітало ще одне професійне свято – День працівників соціальної сфери, яке викладачі і студенти відзначають добрими і корисними справами. Так народилася акція „Допоможи ближньому" (збирання речей, які були у вжитку), науково-практичні конференції та семінари, присвячені різним аспектам професійної діяльності соціального педагога та практичного психолога. Візитною карткою факультету є благодійні святкові імпрези, на яких традиційно підводяться підсумки доброчинної діяльності, надається допомога певним категоріям дітей та молоді м. Ніжина і району (дітям-сиротам, студентським сім'ям, творчій молоді тощо). Так утвердився у громадській роботі студентів факультету важливий напрям роботи – волонтерська діяльність, яка, починаючи з першого курсу навчання, вимагає прояву професійної активності та формує професійні якості – милосердя, благодійність і доброчинність.

1. Координатор ECTS: Антоніна Іванівна Конончук — декан факультету психології та соціальної роботи, канд. педагог. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Факультет психології та соціальної роботи, НДУ імені Миколи Гоголя, вул.Кропив’янського,2, м. Ніжин, Чернігівська обл., 16602, Україна.

Тел. 8 (04631) 2 23 57.

Години для зв’язку: 9^{00}—12^{00}; 13^{00}—17^{00} кожного дня, крім суботи та неділі.

2. У загальну структуру факультету входять такі підрозділи:

3 кафедри (соціальної педагогіки та соціальної роботи; загальної та практичної психології; дошкільної освіти), деканат, навчально-методичний кабінет, заочне відділення.

Організацією навчального процесу займається деканат факультету. До його складу входять:

— декан факультету: канд. пед. наук, доц. Антоніна Іванівна Конончук;
— заступник декана з навчальної роботи: канд. історичних наук, доц. Євген Миколайович Луняк;
— заступник декана із заочної та післядипломної освіти: викладач Руслан Григорович Новгородський;
— заступник декана з виховної роботи: викладач Олег Олександрович Меркулов;
— диспетчер: Оксана Вікторівна Лісовець.

Старший лаборант навчально-методичного кабінету — Н.А.Кириченко.

Методисти заочної та післядипломної освіти: Є.І.Свержинська, Л.Г.Деркач, Л.М.Дорошевич.

Усього на факультеті працює 86 осіб, у тому числі 24 штатні викладачі (професорів —1, канд. наук, доц. —10, ст. викладачів —3, викладачів —10), 8 осіб навчально-допоміжного персоналу (в тому числі 3 методисти заочної та післядипломної освіти). За сумісництвом на факультеті працюють 7 професорів (з них 6 докторів наук).

Кафедра загальної та практичної психології

Професорсько-викладацький склад кафедри:
штат — 12 викладачів, з них:
- — із вченими ступенями і званнями — 4 (М.В.Папуча — канд. психол. наук, професор, завідуючий кафедри; Н.Ф.Литовченко — канд. психол. наук, доцент; Я.Ф.Андрєєва — канд. психолог. наук, доцент; О.П.Никоненко — канд. психол. наук, доцент);
- — без вченого ступеня і звання — 8 (Т.Д.Кричковська — ст. викладач; Г.П.Шилова — ст. викладач; І.М.Наказна — ст. викладач; О.Д.Кресан, О.І.Михайлова, І.М.Кошова, Т.П.Ікальчик — асистенти);

сумісники —24 викладачі, з них:
- — із вченими ступенями і званнями —9 (з них 4 доктори наук, професори, 5 канд. психолог. наук, доценти);
- — без вченого ступеня і звання —15.

Старший лаборант кафедри — О.О.Мартиненко.
Лаборант кафедри — Т.Г.Здоровець.

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

Професорсько-викладацький склад кафедри:
штат — 7 викладачів, з них:
- — із вченими ступенями і званнями —4 (Н.М.Суховєєва — канд. педагог. наук, доцент, завідуюча кафедри; А.І.Конончук — канд. педагог. наук, доцент; С.О.Борисюк — канд. педагог. наук, доцент; Н.С.Останіна — канд. педагог. наук, доцент);
- — без вченого ступеня і звання — 3 (Р.Г.Новгородський, О.О.Меркулов, Т.В.Зінченко —асистенти);

сумісники —24 викладачі, з них:
- — із вченими ступенями і званнями —8 (з них 2 доктори наук, професори, 1 канд. педагог. наук, професор, 5 канд. наук, доценти);
- — без вченого ступеня і звання — 16.

Старший лаборант кафедри — С.Д.Підлипська.

Кафедра дошкільної освіти

Професорсько-викладацький склад кафедри:
штат — 5 викладачів, з них:

— із вченими ступенями і званнями —3 (Н.П.Пихтіна — канд. пед. наук, доцент, завідуюча кафедри; Т.І.Крига — канд. філолог. наук, доцент; Ю.П.Никоненко— канд. медичних наук, доцент);
— без вченого ступеня і звання — 2 (Л.М.Пісоцька, І.І.Тукач — асистенти);

сумісники —12 викладачів, з них:
— із вченими ступенями і званнями — 4 (з них 1 доктор психолог. наук, професор, 1 канд. пед наук, професор, 2 канд. педагог. наук, доценти);
— без вченого ступеня і звання — 8.

Старший лаборант кафедри — С.О.Нестерець.

3. Матеріальна база факультету становить: 10 аудиторій загальною площею 433,6м^2, навчально-методичний кабінет (з фаховою літературою більше ніж 900 одиниць), оснащений сучасною теле- і відеотехнікою, проекційною апаратурою, аудіовізуальною та комп'ютерною технікою, один комп'ютерний клас (14 комп'ютерів, під'єднаних до мережі INTERNET), тренінгові аудиторія загальною площею 47,3 м^3. усі навчальні аудиторії забезпечені необхідною кількістю столів, стільців, дошками, кафедрами, обладнані для використання ТЗН. Деканат та фахові кафедри обладнані комп'ютерною технікою, кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи підключена до мережі INTERNET.

Навчальний процес в достатній кількості забезпечений науковою, навчальною та методичною літературою. Студенти всіх спеціальностей денної форми навчання мають можливість набувати та удосконалювати знання і вміння при проходження практик на базі соціально-педагогічних закладів міста, району та області (ЦССМ, РССМ, ліцей, школи, дитячий притулок, будинок-інтернат тощо).

4. Підготовка фахівців здійснюється за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр, спеціаліст та магістр.

За напрямом 0101. Педагогічна освіта факультет готує фахівців за такими спеціальностями:

6.010100. Соціальна педагогіка; практична психологія — випускники отримують кваліфікацію соціального педагога.

6.010100. Дошкільне виховання; практична психологія— випускники отримують кваліфікацію вихователя дітей дошкільного віку.

6.010100. Соціальна педагогіка; практична психологія, дошкільне виховання; практична психологія (заочна форма навчання) — випускники отримують кваліфікацію соціального педагога, вихователя дітей дошкільного віку.

За напрямом 0401. Психологія факультет готує фахівців за спеціальностями:

6.040100. Психологія — випускники отримують кваліфікацію лаборанта наукового підрозділу у сфері психології.

6.040100. Психологія (заочна форма навчання) — випускники отримують кваліфікацію лаборанта наукового підрозділу у сфері психології.

5. Методи викладання і навчання: лекції, самостійна робота з науковою літературою, написання рефератів; спостереження, бесіди, дискусії, презентації, рольові ігри, розробка і написання проектів, тренінги, інформаційні технології навчання тощо.

Форми викладання і навчання: лекції, практичні і лабораторні заняття, семінари, конференції, захист проектів, колоквіуми, індивідуальна робота, консультації тощо.

Оцінювання: колоквіуми, виконання тестових завдань, письмові та усні екзамени, заліки, захист проектів, захист практики, контрольні роботи, захист курсових, дипломних та кваліфікаційних робот тощо.

Шкала оцінювання:

90-100 балів – відмінно (A);
75-89 балів – добре (BC);
60-74 бали – задовільно (DE);
35-59 бали – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);
1-34 бали – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

Б. Ступенева структура.

1. Кваліфікація (освітня і професійна).

1. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: соціальний педагог
Спеціальність: Соціальна педагогіка; практична психологія
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 6.010100 - бакалавр

2. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: вихователь дітей дошкільного віку
Спеціальність: Дошкільне виховання; практична психологія
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 6.010100 - бакалавр

3. Напрям підготовки: 0401. Психологія
Кваліфікація фахівця: лаборант наукового підрозділу в сфері психології
Спеціальність: Психологія
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 6.010100 - бакалавр

4. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: бакалавр — соціальний педагог, спеціаліст — соціальний педагог; практичний психолог у закладах освіти.
Спеціальність: Соціальна педагогіка; практична психологія
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 6.010100 - бакалавр
7.010105,7.010107 - спеціаліст

5. Напрям підготовки: 0101. Педагогічна освіта
Кваліфікація фахівця: Викладач психології, практичний психолог
Спеціальність: Практична психологія
Освітньо-кваліфікаційний рівень: 8.010107 – магістр

2. Діаграма структури програми навчання

Спеціальність "соціальна педагогіка; практична психологія" (бакалавр)

І. Нормативні навчальні дисципліни		Кількість кредитів ECTS
Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки		
1.	Соціальна молодіжна політика	2
Цикл природничо-наукової підготовки		
1.	Основи екології	2
2.	Безпека життєдіяльності	1,5
3.	Цивільна оборона	1,5
4.	Основи охорони праці	1,5
5.	Основи інформаційних технологій та ТЗН	4,5
6.	Вікова фізіологія і валеологія	3
7.	Фізіологія ВНД	2,5
8.	Основи медичних знань	3
9.	Основи психогігієни	2,5
10.	Основи соціально-педагогічних досліджень	3
11.	Основи дефектології	2,5
12	Етика і психологія сімейного життя	2,5
13.	Основи красномовства	3
14.	Самовиховання і саморегуляція особистості	2,5
15.	Етнопсихологія	3
16.	Патопсихологія	3,5
17.	Екокультура особистості	3
18.	Основи соціально-правового захисту особистості	2,5
Дисципліни професійної та практичної підготовки		
Психолого-педагогічна підготовка		
1.	Загальна психологія	7
2.	Вікова та педагогічна психологія	5,5
3.	Педагогіка	6
4.	Історія педагогіки	2,5
5.	Соціальна психологія	5,5
6.	Соціальна педагогіка	4,5

7.	Технології соціально-педагогічної діяльності	4,5
8.	Теорія та історія соціального виховання	2,5
9.	Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах	3
Науково-предметна підготовка		
10.	Основи соціалізації особистості	3
11.	Теорія та методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України	3
12.	Соціально-педагогічна профілактика правопорушень	4
13.	Менеджмент соціальної роботи	1,5
14.	Етика соціально-педагогічної діяльності	2,5
15.	Соціальна робота у сфері дозвілля	3
16.	Етнопедагогіка	2,5
17.	Курсова робота з психології	1
18.	Курсова робота із соціальної педагогіки	1
ІІ. Вибіркові навчальні дисципліни		
За вибором університету		
1.	Вступ до спеціальності	2,5
2.	Основи професійної майстерності соціального педагога	4
3.	Технологія роботи соціального гувернера	2,5
4.	Методика роботи у соціально-педагогічних закладах у літній період	2,5
5.	Педагогіка сімейного виховання	2,5
6.	Експериментальна психологія та психодіагностика	5,5
7.	Диференційна психологія	2,5
8.	Основи сценарної роботи соціального педагога	2,5
9.	Робота на «Телефоні Довіри»	2,5
10.	Соціальний супровід сім’ї	3
11.	Основи психологічного консультування та психокорекція	4
12.	Нормативно-правові основи соціально-педагогічної діяльності	5,5
13.	Психологія особистості	2,5
14.	Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування (тренінг)	2,5
15.	Основи профорієнтаційної роботи	1,5
16.	Основи клінічної психології	2,5

За вибором студента		
Блок №1		
1.	Реабілітація людини засобами фізичної культури	1,5
2.	Педагогіка гри	1,5
3.	Самовиховання особистості	2
4.	Соціально-педагогічна діяльність з дітьми-сиротами	3
5.	Психологія девіантної поведінки	3
Блок №2		
1.	Соціально-педагогічна діяльність з дітьми з обмеженими можливостями 3	3
2.	Конфліктологія	2
3.	Краєзнавство і туризм	1,5
4.	Педагогічна реабілітація	3
5.	Профілактика венеричних захворювань та СНІД	1,5
Професійно-орієнтовані дисципліни спеціалізації		
Соціально-правовий захист дітей та молоді		
1.	Міжнародний механізм захисту дітей та молоді	2,5
2.	Соціально-педагогічний захист у кримінальному процесі	2,5
3.	Конкретний випадок соціально-педагогічного захисту дітей та молоді	2,5
Соціально-педагогічна робота з сім'єю		
1.	Основи соціально-педагогічної терапії сім'ї	2,5
2.	Соціально-педагогічне консультування сім'ї	2,5
3.	Основи психосексології	2,5
Психолого-педагогічне консультування у реабілітаційних центрах		
1.	Основи психосоматики	2,5
2.	Психологічна корекція пост травматичного стресового синдрому	2,5
3.	Практична психологія індивідуальності	2,5
ІІІ. Види практики		
1.	Ознайомча (без відриву від навчання)	1
2.	Діагностична	1
3.	Волонтерська (без відриву від навчання)	5
4.	Соціально-педагогічна	4
5.	Психолого-педагогічна	6

Спеціальність «дошкільне виховання; практична психологія» (бакалавр)

І. Нормативні навчальні дисципліни		Кількість кредитів ESTC
Цикл природничо-наукової підготовки		
1.	Основи екології	1,5
2.	Безпека життєдіяльності	1,5
3.	Цивільна оборона	1,5
4.	Основи охорони праці	1,5
5.	Основи інформаційних технологій та ТЗН	4,5
6.	Основи валеології	4
7.	Фізіологія (ВНД та вікова) з основами генетики	3
8.	Основи медичних знань і охорони здоров'я	3
9.	Сучасна українська мова з практикумом	5,5
10.	Основи наукових досліджень	3
11.	Основи дефектології та логопедії	3
12.	Культура мовлення та виразне читання	3
13.	Педіатрія	3
14.	Етнопсихологія	3
Дисципліни професійної та практичної підготовки		
Психолого-педагогічна підготовка		
1.	Загальна психологія	7
2.	Вікова та педагогічна психологія	4
3.	Педагогіка (загальна)	5,5
4.	Історія педагогіки	4
5.	Педагогіка дошкільна	5,5
6.	Психологія дитяча	4
Науково-предметна підготовка		
7.	Основи природознавства з методикою	5
8.	Теорія і методика розвитку рідної мови дітей	6
9.	Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень	5
10.	Методика фізичного виховання дітей	5
11.	Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей	6
12.	Методика музичного виховання	3,5
13.	Художня праця	2,5
14.	Методика проведення занять з народознавства	1,5

15.	Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям	3
16.	Декоративне мистецтво та основи дизайну	3,5
17.	Теорія та технологія валеологічної освіти дошкільників	3,5
18.	Курсова робота з психології	1
19.	Курсова робота з дошкільної педагогіки та методики виховання дітей дошкільного віку	1
ІІ. Вибіркові навчальні дисципліни		
За вибором університету		
1.	Вступ до спеціальності	2
2.	Основи педагогічної майстерності	4
3.	Сучасні педагогічні технології в дошкільній освіті	3
4.	Література для дітей дошкільного віку	5
5.	Література іноземної мови для дітей дошкільного віку	1
6.	Теорія та методика співпраці з ДНЗ з родинами	2,5
7.	Експериментальна психологія та психодіагностика	5,5
8.	Диференційна психологія	2,5
9.	Соціальна психологія	2,5
10.	Метод. навч. укр. мови в ДНЗ з російськомовним режимом	1
11.	Психологія особистості	2,5
12.	Основи патопсихології	4
13.	Основи психологічного консультування та психокорекція	4,5
14.	Основи клінічної психології	2
15.	Самовиховання і саморегуляція особистості (тренінг)	3
За вибором студента		
Блок №1		
1.	Основи ритміки і хореографії	6
2.	Психологія девіантної поведінки	3
3.	Теорія і методика народного танцю	5
4.	Родинна педагогіка	3
Блок №2		
1.	Конфліктологія	3
2.	Теорія і методика театралізованої діяльності дошкільників	5
3.	Теорія музики та аналіз музичних творів	6
4.	Психологія сім’ї	3

III. Види практики		
1.	Ознайомча (без відриву від навчання)	1
2.	Діагностична	1
3.	Польова практика з природознавства	2
4.	Педагогічна в дошкільних закладах	4
5.	Психолого-педагогічна	6

Спеціальність “Психологія” (бакалавр)

І. Нормативні навчальні дисципліни		Кількість кредитів ESTC
Дисципліни природничо-наукової підготовки		
1.	Зоопсихологія та порівняльна психологія	2,5
2.	Психофізиологія	3
3.	Філософія психології	3
Дисципліни професійної та практичної підготовки		
1.	Вступ до спеціальності	2,5
2.	Загальна психологія	15
3.	Практикум із загальної психології	9
4.	Експериментальна психологія	5,5
5.	Соціальна психологія	4
6.	Вікова психологія	5,5
7.	Клінічна психологія	3
8.	Патопсихологія	3
9.	Педагогічна психології	3
10	Психодіагностика	4
11	Історія психології	4,5
12	Диференційна психологія	2,5
13	Психологія праці	3
14	Інженерна психологія	4
15	Основи психотерапії	1,5
16	Юридична психологія	1,5
17	Психологічний спец практикум по спецкурсам	3
18	Основи психологічної практики (практична психологія)	3
19	Методика викладання психології	2,5
20	Психологія управління	1,5
21	Методика проведення психологічної експертизи	2,5
22	Політична психологія	1,5

	ІІ. Вибіркові навчальні дисципліни	
	За вибором університету	
1	Психологія особистості	4,5
2	Самопізнання саморегуляція особистості (тренінг)	5
3	Психологія спілкування (тренінг)	4
4	Конфліктологія	3
5	Основи психологічного консультування та психокорекції	6
6	Психологія девіантної поведінки	4
7	Психологія сімейних стосунків з основами сексології	6
8	Дефектологія та спеціальна психологія	4
9	Основи психологічної реабілітації	3
За вибором студента		
1	Теорія особистості в психології	4
2	Консультативна та корекційна психологія	5,5
3	Психотерапія	7
4.	Психосоматика	4

В. Індивідуальні розділи програми навчання

Спеціальність “Дошкільне виховання; практична психологія”
І. Нормативні навчальні дисципліни
Цикл природничо-наукової підготовки

Фізіологія (ВНД та вікова) з основами генетики

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 1 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд. біолог. наук, доц. Никоненко О.П.

Зміст дисципліни**:** Основні поняття, принципи та структура фізіології ВНД. Безумовні та умовні рефлекси, закономірності їх функціонування. Типи нервової системи та їх роль в структурі індивідуальності людини.

Основні поняття, принципи та положення фізіології ВНД, основні нервові процеси та типи нервової системи людини, вчення І.М.Сєченова та І.П.Павлова про фізіологію ВНД та її зв’язок з психікою.

Етнопсихологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Шилова Г.П.

Зміст дисципліни: Основні поняття, методи та завдання етнопсихології. Сучасні теорії етносу. Дослідження в галузі крос-культурної психології, культурної психології, психологічної антропології та соціальної етнічної психології. Співвідношення культури та психіки. Основні положення загальної етнопсихології (предмет етнопсихології, її вітчизняну та світову історію, основні категорії цієї науки та методи дослідження в ній; основні здобутки її прикладних галузей – етнопедагогіки, етноконфліктології, етнопсихіатрії та етнопсихолінгвістики.

Основи медичних знань і охорони здоров'я

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 2 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 108. Викладач: к. мед. н., доц. Никоненко Ю.П.

Зміст дисципліни: Невідкладна допомога при нещасних випадках і загрозливих станах. Охорона материнства і раннього дитинства. Основи синології. Основи генетики, імунології, соціальної медицини. Інфекційні та венеричні хвороби. Допомога при травмах.

Основи наукових досліджень

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 108. Викладач: к. педагог. н., доц. Пихтіна Н.П.

Зміст дисципліни: Формування у студентів розуміння суті науково-педагогічного дослідження, його особливостей в межах курсової, дипломної, кваліфікаційної, магістерської, дисертаційної роботи. Суть і особливості науково-педагогічного дослідження. Теоретико-методологічні аспекти організації і проведення науково-педагогічних досліджень. Технологія науково-педагогічного дослідження, теоретичні та емпіричні аспекти алгоритму науково-педагогічного дослідження. Структура, етапи, дослідницький інструментарій у науково-педагогічній діяльності.

Основи дефектології та логопедії

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 8 семестрі, 5 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 108. Викладач: асистент Голуб А.В.

Зміст дисципліни: Значення правильного мовлення для всебічного розвитку особистості дитини-дошкільника. Обставини, що впливають на мовлення. Питання попередження і корекції різних недоліків мовлення у дітей. Основні різновиди порушення дитячого розвитку. Основні причини, які викликають дефекти в індивідуальному розвитку особистості. Методи виявлення дефектів. Основні відхилення в мовленнєвому розвитку дітей. Методи виправлення нескладних дефектів мовлення. Основні шляхи подолання і попередження дефекту (основи корекційно-педагогічних знань). Методика виявлення відставань та відхилень в психофізичному розвитку дітей. Методика виявлення мовленнєвих порушень при складних мовленнєвих дефектах. Техніка виправлення нескладних вад мовлення.

Педіатрія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 3 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Загальний обсяг годин — 108. Викладач: к. мед. н., доц. Никоненко Ю.П.
Зміст дисципліни: Хвороби опорно-рухового апарату у дітей. Хвороби легень, серця, печінки, нирок у дітей. Хвороби нервової системи. Психосоматичні хвороби у дітей. Основи гігієни та раціонального харчування дітей. Дитячі інфекційні хвороби.

Дисципліни професійної та практичної підготовки
Психолого-педагогічна підготовка

Загальна психологія

Кількість кредитів ECTS – 7. Вивчається у 1-2 семестрах, 3-4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин –252. Викладач: ст. викл. Шилова Г.П.
Зміст дисципліни: Загальна психологія є першим фундаментальним курсом психологічних дисциплін, з якого починається професійна підготовка студентів – майбутніх практичних психологів. Таким чином мета курсу – розкриття студентами особливостей предмету психологічної науки, формування інтересу і нахилів до вивчення внутрішнього світу людини. Засвоєння студентами суттєвих психологічних понять, теорій, закономірностей. Формування у студентів первинних практичних навичок психологічного дослідження та психокорекції.

Вікова та педагогічна психологія

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 3 семестрах, 4 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: ст. викл. Кричковська Т.Д.

Зміст дисципліни: Основні поняття та структура вікової психології. Розвиток психіки та особистості дитини: чинники та закономірності. Вікові особливості психічних процесів та особистості у немовлячому, ранішньому, дошкільному, молодшому шкільному, підлітковому та юнацькому віці. Історія та сучасні концепції вікової психології.

Основні поняття, принципи, методи та закони вікової психології, особливості психіки дитини та закономірності її розвитку у немовлячому, ранішньому, дошкільному, молодшому, шкільному, підлітковому та юнацькому віці, сучасні концепції вікової психології: культурно-історичну Л.С.Виготського, вікової періодизації Д.Б.Ельконіна, епістемологічну Ж.Піаже, епігенетичну Е.Еріксона.

Педагогіка дошкільна

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Вивчається у 3, 4 семестрах, у 3 семестрі —2 год./тиж., у 4 семестрі — 4 год./тиж., форма звітності – залік, екзамен.

Загальний обсяг годин — 198. Викладач: асистент Пісоцька Л.М.

Зміст дисципліни: Значення дошкільного дитинства для становлення особистості дитини. Особливості виховання і навчання дітей раннього віку. Особливості виховання і навчання дітей дошкільного віку. Шляхи здійснення гуманізації навчально-виховного процесу у ДНЗ.

Психологія дитяча

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 4 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Загальний обсяг годин — 144. Викладач: ст. викл. Кричковська Т.Д.

Зміст дисципліни: Дитяча психологія як наука. Дитинство як предмет психологічного дослідження. Психологічні особливості розвитку дитини від моменту зачаття до народження. Психологічний розвиток у період немовляти та у ранньому дитинстві. Психологічні особливості розвитку дитини дошкільного віку.

Науково-предметна підготовка

Основи природознавства з методикою

Кількість кредитів ECTS – 4,5. Вивчається у 4, 5, 6 семестрах, у 4 семестрі —2 год./тиж., у 5 семестрі — 2 год./тиж., у 6 семестрі —3 год./тиж., форма звітності – залік, екзамен.

Загальний обсяг годин — 162. Викладач: асистент Підлипська С.Д.

Зміст дисципліни: Природа рідного краю, її неповторність, видова різноманітність, проблеми збереження та примноження природних багатств. Доступні спостереженню дітей дошкільного віку об’єкти космосу (сонце, місяць, зорі, планети), їх вплив на людину. Завдання ознайомлення дошкільників з природою. Зміст знань дітей про оточуючий світ природи, окреслений у базовому компоненті, форми організації діяльності дітей в процесі пізнання ними світу природи. Засоби фіксації знань дітей про природу, обладнання ділянки дитячого садка та куточка природи, умови ефективності навчально-виховного процесу щодо вирішення завдань ознайомлення дошкільників з природою.

Теорія та методика розвитку рідної мови

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Вивчається у 4, 5, 6 семестрах, у 4 семестрі — 2 год./тиж., у 5 семестрі — 4 год./тиж., у 6 семестрі —1 год./тиж., форма звітності – екзамен .

Загальний обсяг годин — 198. Викладач: асистент Ані щук А.М.

Зміст дисципліни: Закономірності розвитку мовлення дітей на різних вікових етапах; специфіка педагогічної діяльності, спрямованих на формування мовних навичок у дітей. Засоби, форми, методи і прийоми навчання дітей мови, що

відбиває і лінгвістичні, і педагогічні аспекти сучасного стану науки. Розвиток мовлення дітей та навчання їх рідної мови на різних етапах дошкільного дитинства. Методична спадщина минулого у працях видатних учених.

Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень

Кількість кредитів ECTS – 5. Вивчається у 6, 7 семестрах, у 6 семестрі — 4 год./тиж., у 7 семестрі — 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Загальний обсяг годин — 180. Викладач: асистент Василенко Т.А.

Зміст дисципліни: Теоретичні основи формування елементарних математичних уявлень у дітей. Значення та завдання формування елементарних математичних уявлень і дітей дошкільного віку в дитячому садку. Особливості розвитку кількісних уявлень у дітей. Формування уявлень про множину у дітей дитячого садка. Розвиток уявлень про число та лічбу в процесі навчання. Обчислювальна діяльність. Формування уявлень у дітей про розмір предметів та вимірювання величини. Формування уявлень про форму предметів і геометричні фігури. Особливості просторових уявлень дітей дошкільного віку та методика їх формування. Особливості часових уявлень у дітей дошкільного віку. Розвиваючі ігри у системі формування елементарних математичних уявлень. Планування та облік роботи. Наступність у роботі дитячого садка і школи в навчанні дітей математиці. Робота дитячого садка з сім'єю з питань математичного розвитку дитини і підготовка її до школи.

Методика фізичного виховання дітей

Кількість кредитів ECTS –4,5. Вивчається у 4, 5 семестрах, у 4 семестрі — 3 год./тиж., у 5 семестрі — 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Загальний обсяг годин — 162. Викладач: к. педагог. н., доц. Заплішний І.І.

Зміст дисципліни: Діяльність педагога в галузі фізичного виховання дошкільників, оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання, практичними вміннями та навичками, організації та проведення активних форм роботи з фізичної культури. Методика виконання фізичних вправ та проведення всіх організаційних форм роботи з фізичного виховання. Закономірності розвитку моторики дітей раннього і дошкільного віку; особливості та послідовність використання спортивних вправ та ігор, рухливих ігор та ігор-естафет. Відбір оптимальних засобів і методів фізичного виховання з метою формування умінь та навичок дітей.

Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Вивчається у 4, 5, 6, 7 семестрах, у 4 семестрі —1 год./тиж, у 5 семестрі — 2 год./тиж., у 6 семестрі —2 год./тиж., у 7 семестрі — 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Загальний обсяг годин — 198. Викладач: асистент Пісоцька Л.М.

Зміст дисципліни: Зміст курсу спрямований на забезпечення художньо-педагогічної підготовки студентів в галузі дошкільного виховання: знання в

галузі теорії та історії образотворчого мистецтва; практичні уміння і навички сприймання і художнього аналізу творів образотворчого мистецтва; практичне оволодіння різноманітними техніками малюнка, живопису, декоративних розписів, скульптури та навичками художньої оформлювальної роботи в дитячому садку; практичне оволодіння різноманітними методами і прийомами керівництва образотворчою діяльністю дітей.

Методика музичного виховання

Кількість кредитів ECTS – 4,5. Вивчається у 7 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 162. Викладач: к. педагог. н., доц. Новгородська Ю.Г.

Зміст дисципліни: Види, жанри і засоби художньої, музичної виразності в різних видах музичного мистецтва. Особливості розвитку у дітей дошкільного віку музичних здібностей і шляхи формування їх творчості в різних видах музичної діяльності. методика створення естетично повноцінного різноманітного, предметно-розвивального середовища для занять, самостійної музичної діяльності, роботи гуртків.

Художня праця

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 7 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 90. Викладач: к. педагог. н., доц. Новгородська Ю.Г.

Зміст дисципліни: Методика проведення занять з художньої праці в дошкільних навчальних закладах. Технологія обробки різних матеріалів, способи конструювання та художньо-декоративного оформлення виробів. Методика навчання художній праці дітей дошкільного віку. Технологічні прийоми обробки різних матеріалів. Виготовлення та художнє оформлення виробів. Розвиток художнього сприйняття. Застосування набутих знань, умінь і навичок при виконанні творчих завдань. Оволодіння методикою навчання художньої праці дітей дошкільного віку.

Методика проведення занять з народознавства

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 54. Викладач: асистент Аніщук А.М.

Зміст дисципліни: Народні традиції, звичаї, обряди. Народна творчість: народні пісні, казки, прислів’я, приказки, ігри, загадки, народні вітання. Народні промисли України: вишивка, петриківський розпис, Яворівські іграшка. Методика проведення занять з народознавства в ДНЗ. Використання елементів народної творчості у навчально-виховній діяльності з дошкільниками.

Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Вивчається у 7 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 126. Викладач: асистент Аніщук А.М.

Зміст дисципліни: Поняття про суспільне довкілля, Україну, рідний край, громадську поведінку. Формування самосвідомості дітей, уявлення про родовід, власне життя та близьких людей, розвиток інтересу до історії, почуття приналежності до свого народу, ставлення до праці як моральної цінності людини, виховання поваги до людей праці.

Декоративне мистецтво та основи дизайну

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 126. Викладач: к. педагог. н., доц. Новгородська Ю.Г.

Зміст дисципліни: Мистецтво, як універсальна мова людського спілкування, як фактор постійного збагачення потенціалу особистості, що створює основу для її духовного росту і самовиявлення. Закласти основи розвитку образно-просторового мислення студентів, творчого потенціалу, фантазії, індивідуальних творчих здібностей;сформувати у студентів естетичні смаки, здібності до естетичного сприймання явищ дійсності, творів мистецтва; потребу вносити прекрасне в оточуючий світ. Сформувати у студентів уміння й навички активної перетворюючої діяльності у мистецтві, що дозволить їм працювати вихователями дошкільних закладів і здійснювати виховний процес у взаємозв’язку всіх видів мистецтв.

Теорія та технологія валеологічної освіти дошкільників

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 7 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік у 7 семестрі.

Загальний обсяг годин — 144. Викладач: асистент Підлипська С.Д.

Зміст дисципліни: Валеологія як наука про збереження власного здоров’я. Позитивне ставлення до власного організму, способи зміцнення, збереження здоров’я, загартування організму. Норми і правила безпечної поведінки дитини у природничому довкіллі. Методика формування у дошкільників відповідного ставлення до власного здоров’я.

ІІ. Вибіркові навчальні дисципліни

За вибором університету

Самовиховання і саморегуляція особистості (тренінг)

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 1 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд. психолог. наук., доц. Литовченко Н.Ф.

Зміст дисципліни: Пізнати себе, розкрити свої внутрішні, закладені природою можливості, навчитися управляти собою, вміти розуміти інших, стати благо приємним, жити в гармонії із собою і навколишнім світом – є необхідною умовою для нормального повноцінного життя людини. Програма ставить за мету зміцнення фундаменту загальнолюдських якостей, формування особистості внутрішньої глибини і духовної культури, усвідомлення важливості самопізнання та динамічного творчого пошуку удосконаленості особистості.

Вступ до спеціальності

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 1 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 54. Викладач: асистент Пісоцька Л.М.

Зміст дисципліни: Формування психологічний і педагогічних передумов для активного творчого ставлення студента до розвитку у себе якостей, необхідних майбутньому педагогу. Знайомство майбутніх педагогів з вітчизняними та зарубіжними системами освіти. Ознайомлення з методами навчання, наукової, громадської роботи. Розвиток у студентів професійних інтересів та формування правильного розуміння спеціальності.

Сучасні педагогічні технології в дошкільній освіті

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 7 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Загальний обсяг годин — 108. Викладач: асистент Василенко Т.А.

Зміст дисципліни: Предмет і завдання педагогічної інноватики. Зміст, принципи, тенденції, закономірності інноватики, поняття «педагогічної технології», класифікація сучасних педагогічних технологій. Інноваційні педагогічні технології в галузі дошкільної освіти. Інноваційні процеси в дошкільній освіті, основні параметри технологій. Методологічні інноваційні педагогічні технології. Технології: «Національний дитячий садок Софії Русової», «Гуманістичне виховання за В.О.Сухомлинським», «Гуманістично-особистісна технологія Ш.О.Амонашвілі», «Розвиваюче навчання (Д.Б.Ельконін, В.В.Давидов)», «Технологія саморозвитку Марії Монтесорі», Вальфдорська педагогіка (Р.Штейнер). Цільові інноваційні педагогічні технології. Теорія розв’язання винахідницьких завдань. Технологія раннього та інтенсивного навчання грамоті та рахунку (М.О.Зайцев). система природного оздоровлення Порфирія Іванова. Технологія розвиваючих ігор П.П.Нікітіна. методичні педагогічні технології. Впровадження сучасних інноваційних педагогічних технологій в практику роботи дошкільного закладу.

Література для дітей дошкільного віку

Кількість кредитів ECTS – 5. Вивчається у 2, 3 семестрах, у 2 семестрі — 3 год./тиж., у 3 семестрі — 1 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Загальний обсяг годин — 180. Викладач: к. філол. н., доц. Крига Т.І.

Зміст дисципліни: Усна народна творчість , давня українська література для дошкільнят, новітня українська література для дошкільнят та література для дошкільнят письменників зарубіжних. Жанрове і тематичне багатство української літератури для дітей дошкільного віку, основні літературознавчі поняття: тема, ідея, тропи, алегорія, анімація, кумулятивні казки, сюжет, композиція. Аналіз творів, що передбачає визначення теми, ідеї, композиційної структури творів, характери персонажів-добротворців та персонажів-злотворців, аналіз художніх особливостей.

Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 6 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 144. Викладач: Ані щук А.М.

Зміст дисципліни: Суть та особливості взаємодії сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей. Педагогічна культура батьків та батьківський авторитет. Особливості сімейного виховання дошкільників. Форми та методика роботи ДНЗ з сім'єю, критерії оцінки співпраці з батьками.

За вибором студента

Психологія девіантної поведінки

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 7-8 семестрах, 1-2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Кошова І.В.

Зміст дисципліни: Даний курс спрямований на вивчення основних теоретичних положень з проблем психології девіацій, їх причин, основних видів і форм девіантної поведінки.

Під девіацією розуміють відхилення від певних соціальних, культурних, моральних та інших норм. Синонімами поняття Девіантна поведінка є "поведінка, що відхиляється", "аномальна поведінка", "ненормальна" тощо.

Важливим аспектом у вивченні даного курсу є висвітлення проблем психологічної профілактики та запобігання різним формам девіантної поведінки, основні методи і форми роботи практичного психолога з даним явищем.

Конфліктологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 7-8 семестрах, 1-2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Андрєєва Я.Ф.

Зміст дисципліни: Основи вивчення конфліктів. Філософсько-соціологічна традиція вивчення конфліктів. Психологічна традиція вивчення конфліктів. Окремі види конфліктів. Методи вивчення конфліктів. Феноменологія конфліктів. Вирішення конфліктів. Ефективна поведінка в конфліктах та їх конструктивне вирішення.

Поняття конфлікту в науці, основні підходи до вивчення конфлікту, класифікацію окремих видів конфліктів, структурні динамічні характеристики конфлікту, стратегії реагування в конфлікті, характеристику конфліктної взаємодії, методи керування конфліктом, основні психологічні методи вирішення конфліктів, принципи психологічного посередництва, бар'єри комунікації в конфлікті, шляхи конструктивного вирішення конфліктів та характеристика ефективної поведінки в між особистісній взаємодії.

Психологія сім'ї

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 8 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Пісоцький В.П.

Зміст дисципліни: Основні задачі, принципи та види сімейного консультування. Соціально-психологічні та психосексуальні проблеми сім'ї. Закономірності розвитку сім'ї та спілкування су пругів. Проблеми зради та розлучень. Діти в сім'ї: ефективне спілкування та виховання. Знати: основні завдання, напрямки та засади сімейного консультування. Функції, структуру, види сім'ї та класифікації сімей, закономірності психологічного, соціального та психосексуального розвитку дитини в сім'ї. Вміти: орієнтуватися в літературі з проблем сім'ї та сімейного консультування, аналізувати та діагностувати основні проблеми сімейного життя, планувати та запроваджувати основні психокорекцій ні методи психологічної допомоги сім'ї.

Блок №1

Основи ритміки і хореографії

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 5, 6 семестрах, у 5 семестрі — 3 год./тиж., у 6 семестрі — 1 год./тиж., форма звітності – залік у 6 семестрі.

Загальний обсяг годин — 216. Викладач: асистент Вишнева В.М.

Зміст дисципліни: Хореографічне мистецтво та його риси. Особливості класичного, бального та сучасного танців. Специфіка хореографічної роботи з дошкільниками.

Теорія і методика народного танцю

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 6, 7 семестрах, у 6 семестрі — 3 год./тиж., у 7 семестрі — 1 год./тиж., форма звітності – екзамен у 7 семестрі.

Загальний обсяг годин — 216. Викладач: асистент Вишнева В.М.

Зміст дисципліни: Танець у житті українського народу, його роль та значення, класифікація українських народних танців. Роль музики в танці, лексика українського народного танцю. Методика роботи з дошкільниками у постановці народних танців.

Родинна педагогіка

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 8 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – залік.

Загальний обсяг годин — 108. Викладач: асистент Тукач І.І.

Зміст дисципліни: Родинна педагогіка як галузь педагогічної науки. Місце індивідуального виховання в сім'ї в сучасній освітній системі, розуміння його специфічних особливостей. Сім'я як соціальний інститут становлення та розвитку особистості людини, психолого-педагогічні основи сімейного виховання, тенденції виховання дитини в сім'ї, діагностика психолого-педагогічних основ родинного виховання. Педагогічна взаємодія з батьками в умовах індивідуального виховання.

Блок №2

Теорія і методика театралізованої діяльності дошкільників

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 6, 7 семестрах, у 6 семестрі — 3 год./тиж., у 7 семестрі — 1 год./тиж., форма звітності – екзамен у 7 семестрі.

Загальний обсяг годин — 216. Викладач: Матвієнко С.І.

Зміст дисципліни: Національні традиції театралізованої діяльності. театральний образ як живе авторське дійство. Комплекс засобів емоційної виразності, засоби розвитку художньо-творчих здібностей дошкільників у театралізації ігор. Використання музично-пластично-пісенного досвіду під час театралізації творів.

Теорія музики та аналіз музичних творів

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 5, 6семестрах, у 5 семестрі —3 год./тиж., у 6 семестрі — 1 год./тиж., форма звітності – залік у 6 семестрі.

Загальний обсяг годин — 216. Викладач: Матвієнко С.І.

Зміст дисципліни: Роль предметів музикознавства у формуванні елементарних уявлень про нотну грамоту. Комплекс засобів музичної виразності. Методика формування основних музично-теоретичних понять та особливості музичної мови. Спеціальна музична інформація та її практичне застосування. Розвиток навичок музичного сприйняття. Зв'язок форми твору з розвитком музичного художнього образу. Процес музичного виховання дошкільників у руслі української музичної культури.

III. Види практики

Практика

Проводиться у такій послідовності та поділяється на такі види:

1. Ознайомча (без відриву від навчання) — кількість кредитів ECTS – 3, семестр —1, форма звітності — залік.

2. Діагностична — кількість кредитів ECTS – 1, семестр —4, форма звітності — залік.
3. Польова практика з природознавства — кількість кредитів ECTS – 2, семестр —6, форма звітності —залік.
4. Педагогічна в дошкільних закладах — кількість кредитів ECTS – 4, семестр —6, форма звітності — диференційований залік.
5. Психолого-педагогічна — кількість кредитів ECTS – 6, семестр — 8, форма звітності — диференційований залік.

Практика є складовою частиною професійної підготовки, спирається на дисципліни психолого-педагогічного та фахового циклів.

Мета і завдання практики: вдосконалення навичок спостереження за навчально-виховною діяльністю вихователів і діяльністю дітей, оволодіння уміннями психолого-педагогічного аналізу навчально-виховного процесу в ДНЗ, формування навичок застосування у практичній діяльності сучасних методів і форм організації навчання і виховання дітей в ДНЗ, виховання у студентів потреби систематично поновлювати професійні знання, творчо застосовувати вміння і навички у практичній діяльності.

Спеціальність "Соціальна педагогіка; практична психологія"
І. Нормативні навчальні дисципліни
Цикл природничо-наукової підготовки

Фізіологія ВНД

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 2 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: канд. біол. наук, доц. Никоненко О.П.

Зміст дисципліни: Формування у студентів уявлень про загальні закономірності функціонування центральної нервової системи (ЦНС), її нейронну організацію, механізми збудження та гальмування діяльності нейронів, медіатори та їхню фізіологічну роль, рефлекторний принцип діяльності ЦНС, типи та механізми регуляції функцій організму, надійність фізіологічних систем. Розкриття основних закономірностей вищої нервової діяльності (ВНД) людини та значимості таких знань в професійній діяльності психологів та педагогів.

Основи психогігієни

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: ст. викл. Наказна І.М.

Зміст дисципліни: Вплив факторів навколишнього середовища на здоров'я людини, її працездатність і тривожність життя.

Санітарні заходи, направлені на оздоровлення населення міст, умов життя і діяльності людей. Вплив факторів і умов навколишнього середовища на психічний стан людини. Стратегії збереження та укріплення психічного здоров'я у студентів. Формуються знання та вміння про:

- фактори навколишнього середовища, які впливають на здоров'я людини та її психічний розвиток;
- методичні підходи до дослідження факторів впливу в межах гігієни індивідуальної, комунальної, гігієни праці, харчування, дітей та підлітків;
- нормативи та вимоги гігієни та психогігієни.

Етика і психологія сімейного життя

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 90. Викладач: доц. Пісоцький В.П.

Зміст дисципліни: Сучасна сім'я як соціальний інститут психологічні проблеми сімейного виховання зумовлені, складною суспільно-політичною та економічною ситуацією в державі, відсутність у батьків необхідних психолого-педагогічних знань про розвиток і формування особистості дитини.
Предмет і завдання психології сімейних взаємин; психологічні проблеми порушень у сімейному вихованні; правильні і деструктивні стилі виховання та батьківських установок; моделі спілкування в родині; види та основні форми роботи психолога з батьками.

Самовиховання і саморегуляція особистості (тренінг)

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 1 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: доц. Андрєєва Я.Ф.

Зміст дисципліни: Пізнати себе, розкрити свої внутрішні, закладені природою можливості, навчитися управляти собою, вміти розуміти інших, жити в гармонії із собою і навколишнім світом. Програма ставить за мету зміцнення фундаменту загальнолюдських якостей, формування особистості внутрішньої глибини і духовної культури, усвідомлення важливості самопізнання та динамічного творчого пошуку удосконаленості особистості.

Етнопсихологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Шилова Г.П.

Зміст дисципліни: Основні поняття, методи та завдання етнопсихології. Сучасні теорії етносу. Дослідження в галузі крос-культурної психології, культурної психології, психологічної антропології та соціальної етнічної психології. Співвідношення культури та психіки. Основні положення загальної етнопсихології (предмет етнопсихології, її вітчизняну та світову історію, основні категорії цієї науки та методи дослідження в ній; основні здобутки її прикладних галузей – етнопедагогіки, етноконфліктології, етнопсихіатрії та етнопсихолінгвістики.

Патопсихологія

Кількість кредитів ECTS – 3,5. Вивчається у 7-8 семестрах, 2-3 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 126. Викладач: ст. викл. Наказна І.М.

Зміст дисципліни: Увести майбутнього психолога у світ патологічної психології як галузі знання і соціальної практики. Навчальна дисципліна має на меті в систематичному вигляді викласти основні уявлення про природу розладів та патології, їх специфіку, структуру, умови виникнення та розвитку, а також представити систему категорій та понять, за допомогою яких патопсихологія намагається виразити різноманіття проявів порушень функціонування внутрішнього світу людини.

Основи соціально-педагогічних досліджень

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 4-5 семестрах, 2 год./тиж., у 4 семестрі — 2 год./тиж., у 5 семестрі — 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин - 108. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Борисюк С.О.

Зміст дисципліни: Методологічні аспекти наукового пізнання; логіка побудови наукового дослідження; специфіка організації соціально-педагогічних досліджень; зміст та методика використання основних емпіричних методів (спостереження, експеримент, опитування, рейтинг, соціометрія, конвент - аналіз); застосування методів математичної статистики у соціально-педагогічних дослідженнях.

Основи дефектології

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 7 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90. Викладач: викл. Голуб А.В.

Зміст дисципліни: **Т**еоретичні засади курсу; найпоширеніші дитячі аномалії, формування практичних навичок щодо корекції нескладних мовленнєвих вад, основні різновиди порушень дитячого розвитку; причини, які викликають дефекти в індивідуальному розвитку особистості; методи виявлення та виправлення дефектів мовлення; основні відхилення в мовленнєвому розвитку дітей; основні шляхи подолання і попередження дефекту (основи корекційно-педагогічних знань); техніки виправлення нескладних вад мовлення.

Основи красномовства

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 4 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 108. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Володченко Ж.М.

Зміст дисципліни: Теоретичні засади мистецтва красномовства. Техніка і логіка мовлення. Елементи внутрішньої техніки словесної дії. Закони красномовства. Соціальний педагог як оратор та його взаємини з аудиторією. Особливості та закономірності словесної дії: монолог, діалог, полілог. Інтонаційно-емоційне вираження змісту.

Екокультура особистості

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 2 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 108. Викладач: ас. Зінченко Т.В.

Зміст дисципліни: Поняття екологічної культури, її складові. Історичний розвиток уявлень людини про природу та системи стосунків з нею. Життєве середовище людини. Вплив людини на навколишнє природне середовище. Місце і роль сучасної людини у біосферних процесах. Вплив на людину антропогенних екологічних факторів. Здоров'я людини та фізичні й хімічні (наркотичні та токсичні речовини) забруднювачі навколишнього середовища. Формування екологічної культури особистості у процесі соціального виховання як неруйнівної поведінки. Роль соціального педагога у сприянні поширенню екологічних знань, екологічної інформації, у захисті прав дітей на безпечні екологічне середовище. Екологічне виховання: суть, мета, завдання, етапи здійснення. Роль державних і громадських екологічних організацій у формуванні екокультури особистості.

Основи соціально-правового захисту особистості

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 6-7 семестрах, 2 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 90.

Зміст дисципліни: Теоретичні та практичні основи соціально-правового захисту дітей та молоді; міжнародні та українські закони, постанови та положення, що стосуються освіти, охорони здоров'я, сім'ї, праці, житла та майна, законних інтересів, військової служби. Механізм діяльності з названих форм роботи соціального педагога та шляхи їх реалізації. Соціально-педагогічні засади та особливості правовиховної роботи.

Дисципліни професійної та практичної підготовки

Психолого-педагогічна підготовка

Загальна психологія

Кількість кредитів ECTS – 7. Обов'язкова. Вивчається у 1-2 семестрах, 4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 252. Викладач: ст. викл. Шилова Г.П.

Зміст дисципліни: Загальна психологія є першим фундаментальним курсом психологічних дисциплін, з якого починається професійна підготовка студентів – майбутніх практичних психологів. Таким чином мета курсу – розкриття студентам особливостей предмету психологічної науки, формування інтересу і нахилів до вивчення внутрішнього світу людини. Засвоєння суттєвих психологічних понять, теорій, закономірностей. Формування первинних практичних навичок психологічного дослідження та психокорекції.

Вікова та педагогічна психологія

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Вивчається у 3-4 семестрах, 4-3 год./тиж., форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 198. Викладач: ст. викл. Кричковська Т.Д.

Зміст дисципліни: Глибоке вивчення проблем розвитку та формування особистості на кожному віковому етапі, усвідомлення труднощів, які супроводжують психічний рожвиток і становлення особистості в процесі навчання та виховання, та шляхів їх подолання. Розкриття психологічних закономірностей педагогічної діяльності – навчання та виховання.

Соціальна психологія

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Вивчається у 5-6 семестрах, 4-3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 198. Викладач: доц. Андрєєва Я.Ф.

Зміст дисципліни: Основні поняття, принципи та структура соціальної психології. Історія соціальної психології та сучасні теорії. Спілкування: його структура, види, методи дослідження. Групи та колективи: структура, види, етапи розвитку. Особистість і колектив: взаємодія. Великі соціальні спільності (народ, нація). Засоби масової комунікації, пропаганда та реклама. Конфлікти та засоби їх розв'язання.

Історія педагогіки

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 4 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 90.Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Володченко Ж.М.

Зміст дисципліни: Характеристика основних етапів виникнення та розвитку педагогіки, зародження та становлення в її надрах соціального виховання (від благодійництва до професійного виду діяльності). Ретроспективний аналіз педагогічної спадщини вітчизняних та зарубіжних педагогів (Я.А.Коменський, П.Наторп, С.Т. Шацький, Г.Ващенко, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський та ін.).

Соціальна педагогіка

Кількість кредитів ECTS – 4,5, вивчається у 3-4 семестрах, у 3 семестрі — 4 год./тиж., у 4 семестрі — 2 год./тиж., форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин - 162. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Суховєєва Н.М.

Зміст дисципліни: Закладає теоретико-методологічну базу для подальшого вивчення фахових дисциплін. Сутність та особливості соціальної педагогіки як науки: об'єкт, предмет, завдання, функції, категоріальний апарат. Соціально-педагогічні дослідження: етапи, методи, джерела. Поняття „норми" та „відхилення" в соціальній педагогіці. Девіації як соціально-педагогічна проблема. Соціально-педагогічна віктимологія. Особливості соціально-педагогічної діяльності як виду професійної діяльності. Структура, зміст, функції, методи та принципи соціально-педагогічної діяльності (СПД).

Волонтерство в соціально-педагогічній діяльності. Організаційно-правові засади соціально-педагогічної роботи в Україні. Соціально-педагогічна діяльність в територіальній громаді. Центри СССДМ як осередки соціально-педагогічної роботи. Сім'я як провідний фактор соціалізації особистості та об'єкт соціально-педагогічної роботи. Соціальний захист та соціально-педагогічна підтримка дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями. Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей та молоді. Зміст та форми профілактики девіантної поведінки неповнолітніх.

Технології соціально-педагогічної діяльності

Кількість кредитів ECTS – 4,5, вивчається у 5-6 семестрах, у 5 семестрі — 4 год./тиж., у 6 семестрі — 2 год./тиж., форма звітності - залік, екзамен.

Всього годин - 162. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Конончук А.І.

Зміст дисципліни: Теоретичні основи технологій соціально-педагогічної діяльності: сутність технологічного підходу до професійної діяльності фахівців у соціальній сфері, види соціально-педагогічних технологій, інновації та передовий досвід. Технології соціально-педагогічної діяльності з різними групами і категоріями клієнтів (сім'я, дитячі та молодіжні громадські організації і об'єднання, творча молодь, діти і молодь з особливими потребами тощо). Технологія індивідуальної соціально-педагогічної діяльності.

Теорія та історія соціального виховання

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Володченко Ж.М.

Зміст дисципліни: Теоретичні основи соціального виховання : сутність та зміст, категорії, закономірності, принципи соціального виховання. Види соціального виховання, основні напрямки, шляхи розвитку та становлення концепції соціального виховання. Сучасна система соціально-виховної роботи в Україні.

Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 8 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 108. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Суховєєва Н.М.

Зміст дисципліни**:** Теоретико-методологічні засади вивчення зарубіжного досвіду. Зарубіжний досвід як джерело наукових досліджень та збагачення вітчизняної практики. Історія генези соціальної педагогіки та соціальної роботи за рубежем. Теоретичні та практичні засади виникнення соціально-педагогічної роботи за рубежем. Характеристика цінностей та концептуальних засад соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності за рубежем .

Анімація як різновид соціально-педагогічної діяльності та соціальної роботи в західній Європі. Зарубіжні моделі альтернативних форм опіки дітей позбавлених батьківського піклування. Зарубіжний досвід організації соціальної допомоги дітям та молоді через освіту. Соціальна робота та соціально-педагогічна діяльність у різних країнах світу : США, Канада, Чілі,

Великобританія, країни Скандинавії, Фінляндія, Німеччина, Франція та ін. Педагогічні ідеї Монтесорі та Штайнера у сучасній соціально-педагогічній практиці. Міжнародні організації та співробітництво к соціальній сфері. Реалізація міжнародних проектів і програм в Україні.

Науково-предметна підготовка

Основи соціалізації особистості

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 108. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Хлєбік С.Р.

Зміст дисципліни: Соціалізація як наукова проблема. Характеристика провідних концепцій соціалізації особистості; складові, форми та механізми соціалізації. Людина в процесі соціалізації. Природне та соціальне середовище як умова соціалізації людини. Життєдіяльність індивіда як система рольової реалізації. Група та об'єднання ровесників як фактор соціалізації. Вплив етносу та релігії на процес соціалізації людини. Вплив ЗМІ як фактор соціального формування особистості. Культура як система: види, форми, рівні, соціальні функції. Духовний розвиток особистості в процесі соціалізації. Мистецтво як компонент культури та фактор соціалізації особистості.

Теорія та методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 7 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 108. Викладач: Лісовець О.В.

Зміст дисципліни: Дитячі та молодіжні організації України на сучасному етапі (к. XX - поч. XXI ст.); піонерський рух в Україні і світі; скаутський рух: історія та сучасність;українська скаутська організація „ Пласт";організація козацького типу в Україні; студентські громадські організації Україні; управління організацією; неформальні молодіжні групи та об'єднання.

Соціально-педагогічна профілактика правопорушень

Кількість кредитів ECTS – 4, вивчається у 7-8 семестрах, у 7 семестрі — 2 год./тиж., у 8 семестрі — 4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин - 144. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Пихтіна Н.П.

Зміст дисципліни: Комплексна профілактика девіантної поведінки молоді. Суть та різновиди девіацій поведінки. Рання психолого-педагогічна профілактика педагогічної занедбаності дитини

Соціально-педагогічні основи профілактики адитивної поведінки учнів та молоді.

Соціально-педагогічні основи профілактики інших форм девіантної поведінки.

Методика проведення тренінгу, лекційної роботи, індивідуальних та дискусійних форм взаємодії. Написання рефератів, складання бібліографічних вказівників, збір діагностичного інструментарію та власного банку корекційно-реабілітаційних технік. Розробка, презентація і захист програм профілактики різних форм девіантної поведінки.

Менеджмент соціальної роботи

Кількість кредитів ECTS – 1,5, вивчається у 7 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 54. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Хлєбік С.Р., викл. Кучеровська Н.М. (директор міського центру СССДМ).

Зміст дисципліни: Соціальне управління: класифікація, види, форми. Менеджмент як процес управління; організація в менеджменті; об'єкти, суб'єкти, принципи та функції менеджменту соціальної роботи. Інформаційне забезпечення управлінням; управлінські рішення, облік та контроль; соціальні проекти, моделі та програми в системі соціальної роботи; управління конфліктами та стресами, супервізія та менеджмент соціальної роботи; управління персоналом у соціальній роботі. Особливості створення та проведення рекламних компаній; організація соціальної сфери.

Етика соціально-педагогічної діяльності

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Качалова Т.В.

Зміст дисципліни: Етичні основи соціальної роботи а Україні; етичні традиції у становленні й розвитку суспільної опіки і благодійності на Русі та за рубежем; професійна етика як теоретична основа діяльності соціального працівника та соціального педагога; етичні принципи соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності; моральні норми в соціальній роботі та соціально-педагогічної діяльності; деонтологія та застосування її в соціальній роботі.

Соціальна робота у сфері дозвілля

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 3 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 108. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Останіна Н.С.

Зміст дисципліни: Курс дає загальні відомості про історію організації дозвілля; історичні витоки дозвілля в Україні, особливості організації соціальної роботи у сфері дозвілля в умовах певної соціально-економічної формації; міжнародний досвід організації дозвілля. Теорія дозвілля та дозвіллєвої діяльності. Основи змісту методики соціальної роботи у сфері дозвілля. Соціальна система дозвілля, інфраструктура дозвілля. Підготовка соціального педагога до роботи у сфері дозвілля.

Етнопедагогіка

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 1 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 90. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Суховєєва Н.М.

Зміст дисципліни: Створює основу для засвоєння науково-педагогічної термінології, вивчення наступних педагогічних дисциплін. Формує уявлення про роль етносу як фактора соціалізації особистості. Провідні теми курсу: Етнопедагогіка як галузь педагогічної науки (предмет, завдання, функції,

методи, джерела). Народна педагогіка як об'єкт етнопедагогіки та цілісна виховна система. Сутність та соціальне значення складових народної педагогіки (народне родинознавство; народне дитинознавство; родинне виховання; народна дидактика; козацька педагогіка). Застосування народної педагогіки у сучасному родинному та суспільному вихованні дітей та молоді. Розвиток народних традицій піклування про сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в діяльності соціальних педагогів та працівників. Використання етнопедагогіки в соціально-педагогічній діяльності фахівця.

Курсова робота із соціальної педагогіки

Кількість кредитів ECTS – 1, вивчається у 6 семестрі, 1 год./тиж., форма звітності – захист курсової роботи.

Всього годин - 36. Викладач: провідні викладачі кафедри.

ІІ. Вибіркові навчальні дисципліни

За вибором університету

Експериментальна психологія та психодіагностика

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Вивчається у 3-4 семестрах, 4-3 год./тиж., форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 198. Викладач: канд. біол. наук, доц. Никоненко О.П.

Зміст дисципліни: Курс як наукова дисципліна займається проблемою психологічного дослідження в цілому, включає систему знань, які отримані на основі експериментального вивчення поведінки людини і тварин, систему експериментальних методів, методик, планів, які реалізуються в конкретних дослідженнях. Основи загальної психології, теоретичні і емпіричні положення в психології; - психологію і специфіку психологічного експерименту, експериментальну психологію діяльності, штучні і природні види діяльності, процедуру і основні характеристики психологічного експерименту, експериментальні плани, експериментальну психологію свідомості особистості, математичну статистику і теорію ймовірності.

Диференційна психологія

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 5 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 90. Викладач: канд. біол. наук, доц. Никоненко О.П.

Зміст дисципліни: Диференціальна психологія як наука про психологічні особливості окремих індивідів або груп людей, які об'єднуються якою-небудь спільною ознакою. Становлення диференціальної психології як науки. Методи диференціальної психології. Психофізіологія індивідуальних відмінностей. Властивості нервової системи, загальні і спеціальні здібності. Психогенетика індивідуальних досліджень. Методи психогенетичних досліджень. Психогенетика інтелекту і окремих здібностей. Взаємодія генотипу і середовища. Нейрофізіологія індивідуальних відмінностей. Індивідуалізованість людського мозку і їх білатеральна взаємодія. Часові

фактори переробки інформації. Енергетичні фактори роботи мозку. Біологічне дозрівання і психічний розвиток. Функціональні критерії психофізіологічного дозрівання. Акселерація і ретардація. Пластичність і сенситивність. Центральна нервова система в онтогенезі. Критичні і сенситивні періоди розвитку. Проблема вимірювання психологічних властивостей темпераменту.

Індивідуальний стиль діяльності. Психологічні підходи в дослідженні характеру. Типології акцентуацій характеру. Типології особистості.

Основи психологічного консультування та психокорекції

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 7-8 семестрах, 2-3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Литовченко Н.Ф.

Зміст дисципліни: Навчальний курс є центральним фаховим курсом у системі професійної підготовки практичного психолога. Важливим є розуміння цілісного процесу професійної практично-психологічної взаємодії в усіх його сутнісних складових і елементах. Дуже важливим є в розвивальному плані – саме при його осягненні ми чекаємо суттєвих змін у свідомості студентів. Численні, глибокі, часто неочікувано нові аспекти існування і становлення особистості її індивідуально неповторний і драматичній долі, які відчуваються протягом вивченого курсу, мажуть здійснити чи не вирішальний вплив на майбутнього спеціаліста і зумовити напрями процесу професійної самореалізації. Також, формування первинних навичок професійної взаємодії з клієнтом.

Психологія особистості

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 6-7 семестрах, 1,3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 90. Викладач: канд. психолог. наук, проф. Папуча .М.В.

Зміст дисципліни: Мета полягає у формуванні ґрунтовної системи знань студентів про теоретико-методологічні засади дослідження особистості в психології та сутність особистості як форми існування психіки людини. Перший, власне, фаховий учбовий курс. Інтегруються отримані знання по відношенню до конкретно-психологічної проблематики. Знайомство з основними теоріями персонології і шкалами психотерапії. Курс є методологічним підґрунтям подальшого професійного становлення.

Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування (тренінг)

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 4 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: доц. Хоружий С.М.

Зміст дисципліни: Мета курсу - засвоїти систему знань про комунікативний процес та його структуру; сформувати вміння встановлювати контракт з

аудиторією; набути навичок проведення соціально-психологічного тренінгу спілкування.

Психологія спілкування в контексті напрямків психології. Специфіка підходу до проблеми спілкування в психоаналізі, гуманістичній психології. Класифікація спілкування. Психологія спілкування в контексті нейролінгвістичного програмування. Явище комунікації в НЛП. Репрезентативні системи. Мова і репрезентативні системи. Очні сигнали доступу. Субмодальності. Рольові ігри як сигнали особистості в спілкуванні. Теоретичні та методичні передумови виникнення соціально-психологічного тренінгу спілкування (СПТ). Основні умови проведення СПТ. Транс персональний параметр (Р. Асаджолі) в тренінгах спілкування. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) в тренінгах спілкування.

Основи клінічної психології

Кількість кредитів ECTS – 2,5. За Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 90. Викладач: ст. викл. Наказна І.М.

Зміст дисципліни: Уявлення про сучасний стан етіологічного та епідеміологічного дослідження, клініко-психологічної діагностики, функції інтервенції. Профілактика, психотерапія та реабілітація, як науково-теоретичні поняття, які виконують функцію орієнтира та норми. Психосоматичний напрям в психології та психотерапії. Психологічна змістова соматичних хвороб. Психологічні методи діагностики, супроводу та реабілітації хворих з різними соматичними захворюваннями.

Вступ до спеціальності

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 1семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Конончук А.І.

Зміст дисципліни: Сутність, соціальне значення професії соціального педагога та практичного психолога, сфери професійної діяльності, головні професійні вимоги, посадові обов’язки та функції, етичні норми, принципи соціально-педагогічної діяльності. Система закладів і установ, які готують фахівців. Перспективи розвитку соціальної роботи в Україні.

Основи професійної майстерності соціального педагога

Кількість кредитів ECTS – 4, вивчається у 3 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – диференційований залік.

Всього годин - 144. Викладач: канд.. педагог. наук, доц.Пихтіна Н.П.

Зміст дисципліни: Психотехніка у професійній діяльності соціального педагога та практичного психолога. має Роль психотехнічних особливостей особистості фахівця у формуванні професійної майстерності. Тренінг основних компонентів професійної техніки, розвиток професійних здібностей.

Майстерність професійного спілкування. Використання психотехнічного та професійно-технічного інструментарію в межах форм, стилів, моделей, рівнів професійного спілкування практичного психолога та соціального працівника. Майстерність реалізації основних професійних видів діяльності соціального педагога та практичного психолога.

Технологія роботи соціального гувернера

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 7 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Хлєбік С.Р.

Зміст дисципліни: Гувернерство як вид соціально-педагогічної діяльності. Історія розвитку гувернерства. Педагогічна діяльність гувернера в сучасних умовах. Правові засади діяльності соціального гувернера в сім'ях вихованців. Соціально-педагогічні та психологічні аспекти виховання дітей в сім'ї. Методи та прийоми педагогічного впливу гувернера на дітей різних вікових груп. Особливості виховання дітей із відхиленнями у психофізичному розвитку. Діагностична та розвивально-корекційна робота з дітьми. Виховання у дітей різного віку культури поведінки. Розвиток у дітей самостійності. Формування гігієнічних навичок дітей у сім'ї. Формування здорового способу життя. Безпека життєдіяльності дітей у сім'ї. Навчання дітей дошкільного віку. Виховання духовності дітей засобами музики, танцю, образотворчого мистецтва. Методика підготовки дитини до школи. Методика надання допомоги дітям у приготуванні домашніх завдань. Організація дозвілля дітей різних вікових груп у сім'ї.

Методика роботи у соціально-педагогічних закладах у літній період

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 6 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90.Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Останіна Н.С.

Зміст дисципліни: Засвоєння загальних закономірностей розвитку особистості в умовах відпочинку в літній період: основні напрямки виховної роботи в соціально-педагогічних закладах у літній період, предмет, мета і завдання курсу, віковий підхід у вихованні, соціально-педагогічний аспект організації виховної роботи. Засвоєння комплексу теоретичних і практичних знань з організації роботи у соціально-педагогічних закладах у літній період. Підготовка соціального педагога до діяльності в соціально-педагогічних закладах у літній період.

Педагогіка сімейного виховання

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 6 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 90. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Конончук А.І.

Зміст дисципліни: „Сімейна педагогіка" як галузь педагогічної науки; специфіка сімейного виховання; проблема взаємостосунків батьків та їх вплив на виховання дітей; роль батьків у вихованні дітей та вплив близьких родичів на розвиток особистості дитини; методи виховання у сім'ї; система

батьківського контролю; специфіка сімейного спілкування; сім'я у системі виховних інститутів: робота соціального педагога з батьками.

Основи сценарної роботи соціального педагога

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 90. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Останіна Н.С. .

Зміст дисципліни: Теоретичні засади розвитку та становлення театралізованого мистецтва; театралізоване дійство як засіб розвитку особистості; історичні аспекти генезису театралізованих заходів; моделювання театралізованих дійств в соціально-педагогічній роботі; сценарій драматичний план дійства; монтаж драматургічного матеріалу та технологія монтажу; жанрові види театралізованих дійств; технологічні аспекти створення сценарію театрального дійства; активізація учасника свята як педагогічний процес; робота соціального педагога з учасниками та постановчою групою.

Робота на „Телефоні довіри"

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Борисик С.О.

Зміст курсу: Організаційно-методичні основи та специфіка організації роботи служби „Телефону довіри"; історія розвитку телефонного консультування в Україні та за кордоном; підготовка волонтерів до роботи на ТД; теоретико-методичні аспекти вирішення окремих проблем телефонної допомоги; психотехнічні аспекти роботи; специфіка надання допомоги різновіковим групам населення; телефонна допомога абонентам, які перебувають у кризовому стані; телефонна допомога у вирішенні проблем адикцій абонентів.

Соціальний супровід сім'ї

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 7 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 108. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Конончук А.І.

Зміст дисципліни: Теоретичні засади розвитку сімейних форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зарубіжний та вітчизняний досвід соціально-педагогічної діяльності у цьому напрямі.

Технології розвитку інноваційних форм сімейного влаштування дітей-сиріт (дитячий будинок сімейного типу, прийомна сім'я), зміст та вимоги до спеціалістів, які здійснюють дану роботу.

Нормативно-правові основи соціально-педагогічної діяльності

Кількість кредитів ECTS – 5,5, вивчається у 4-5 семестрах, у 4 семестрі — 3 год./тиж., у5 семестрі — год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 198. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Суховєєва Н.М.

Зміст дисципліни: Особливості офіційно-ділового стилю оформлення найбільш типових документів, які знаходяться у компетенції соціального

педагога в контексті його професійної діяльності: основні нормативно-правові акти, які лежать в основі соціально-педагогічної діяльності; правила оформлення найважливіших документів;особливості ділового мовлення.

Основи профорієнтаційної роботи

Кількість кредитів ECTS – 1,5, вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 54. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Качалова Т.В.

Зміст дисципліни: Мета, завдання профорієнтаційної роботи; етапи профорієнтаційної роботи; методика здійснення профорієнтаційної роботи у відповідності з віковими і індивідуальними особливостями дітей та реальними потребами соціально-економічного розвитку; основні вимоги до методик професійної орієнтації; методи вивчення особистості школяра з метою профорієнтації; зміст і форми профорієнтаційної роботи у навчальній і позакласній роботі; фактори професійного самовизначення; види і принципи підприємницької діяльності; вимоги до професії педагога та соціального педагога.

За вибором студента

Психологія девіантної поведінки

Кількість кредитів ECTS – 3. За вибором студента. Вивчається у 5 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Кошова І.В.

Зміст дисципліни: Даний курс спрямований на вивчення основних теоретичних положень з проблем психології девіацій, їх причин, основних видів і форм девіантної поведінки.

Під девіацією розуміють відхилення від певних соціальних, культурних, моральних та інших норм. Синонімами поняття “Девіантна поведінка” є “поведінка, що відхиляється”, “аномальна поведінка”, “ненормальна” тощо.

Важливим аспектом у вивченні даного курсу є висвітлення проблем психологічної профілактики та запобігання різним формам девіантної поведінки, основні методи і форми роботи практичного психолога з даним явищем.

Конфліктологія

Кількість кредитів ECTS – 2. Вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 72. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Андрєєва Я.Ф.

Зміст дисципліни: Основи вивчення конфліктів. Філософсько-соціологічна традиція вивчення конфліктів. Психологічна традиція вивчення конфліктів. Окремі види конфліктів. Методи вивчення конфліктів. Феноменологія конфліктів. Вирішення конфліктів. Ефективна поведінка в конфліктах та їх конструктивне вирішення.

Поняття конфлікту в науці, основні підходи до вивчення конфлікту, класифікацію окремих видів конфліктів, структурні динамічні характеристики конфлікту, стратегії реагування в конфлікті, характеристику конфліктної взаємодії, методи керування конфліктом, основні психологічні методи вирішення конфліктів, принципи психологічного посередництва, бар'єри комунікації в конфлікті, шляхи конструктивного вирішення конфліктів та характеристика ефективної поведінки в між особистісній взаємодії.

Блок №1

Реабілітація людини засобами фізичної культури

Кількість кредитів ECTS – 1,5, вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 54. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Заплішний І.І.

Зміст дисципліни: Теоретичні основи предмету; рухові уміння і навички; механізми відновлювальної та оздоровчої дії фізичних вправ на організм людини; методика застосування відновлювальної та оздоровчої фізичної культури; активна рухова діяльність та формування потреби систематично займатися фізичними вправами; система практичних умінь і навичок займатися фізичними вправами; збереження та зміцнення здоров'я; вдосконалення психофізичних можливостей, розвиток фізичних якостей та властивостей особистості.

Педагогіка гри

Кількість кредитів ECTS – 1,5, вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 54. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Пихтіна Н.П.

Зміст дисципліни: Теоретичні аспекти застосування ігрових форм у соціально-педагогічній діяльності. Соціально-педагогічні та психологічні характеристики гри.

Гра як засіб соціалізації особистості. Можливості, функції гри відповідно психовіковим особливостям дитини та її провідній діяльності.

Особливості використання ігрових форм у навчально-виховному процесі школи. Застосування існуючих різновидів ігрових форм відповідно до потреб навчально-виховного процесу та організаційно-педагогічних умов його реалізації.

Технології ігрової психотерапії. Техніки діагностичного, корекційного, контрольного етапів ігрової психотерапії з дітьми і батьками

Самовиховання особистості

Кількість кредитів ECTS – 2, вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 72. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Борисюк С.О.

Зміст дисципліни: Педагогічні, психологічні, філософські аспекти процесів самовдосконалення особистості; структура процесу самовиховання; критерії вихованості особистості; особливості розвитку психічних процесів та

здібностей особистості в процесі її самовиховання; психолого-педагогічні закономірності процесу вироблення навичок та погашення негативних звичок; методи педагогічного керівництва процесами самовдосконалення.

Соціально-педагогічна діяльність з дітьми-сиротами

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 108. Викладач: викл. Мерк улов О.О.

Зміст дисципліни: Співвідношення розвитку, навчання, виховання, соціалізації особистості; вікові норми та відхилення у соціальному й особистісному розвитку дитини; дитячий колектив, мала група; типові проблеми дітей, підлітків, учнівської молоді; теорія та методика соціально-педагогічної діагностики особистості та її соціального середовища;теорії і технології соціального виховання дітей; основи соціально-правового захисту дитинства; правові акти, які регулюють охорону та захист прав дітей-сиріт; форми, методи, засоби соціально-педагогічної роботи з дітьми, які залишились без піклування батьків; технології соціально-педагогічної профілактики, корекції відхилень у поведінці дітей та підлітків;технології соціально-педагогічної підтримки дітей та підлітків у кризових ситуаціях; технології роботи соціального педагога з сім'єю.

Блок №2

Соціально-педагогічна діяльність з дітьми з обмеженими можливостями

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 108. Викладач: викл. Гармаш О.В. (директор будинку-інтернату для дітей з психофізичними відхиленнями м. Ніжина).

Зміст дисципліни: Міжнародні аспекти правового захисту дітей з обмеженими можливостями; законодавство України про основи соціальної захищеності дітей з обмеженими можливостями; наукові підходи до вивчення проблем людей з особливими потребами (з обмеженими можливостями). Особливості дезадаптації дітей та молоді з особливими потребами. Наукові концепції соціалізації людей з особливими потребами. Державний захист дітей та молоді з обмеженими можливостями, технології соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями. Соціально-педагогічна та психологічна реабілітація людей з особливими потребами. Соціокультурна реабілітація дітей з функціональними обмеженнями. Психокорекція. Соціальний супровід. Проблеми та можливості освіти та виховання дітей та молоді з функціональними обмеженнями. Програма „ Крок за кроком". Застосування розвиваючих комп'ютерних програм при проведенні занять. Метод артотерапії, музико терапія, образотворча діяльність як методи психокорекційної та педагогічної роботи. Самообслуговування та праця у житті людей з обмеженими можливостями. Розвиток дрібної та грубої моторики. Сексуальне виховання розумово відсталих підлітків. Телефон довіри для людей з обмеженими можливостями.

Педагогічна реабілітація

Кількість кредитів ECTS – 3, вивчається у 5 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 108. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Черепанова Г.Л.

Зміст дисципліни: Історія реабілітаційно-педагогічної думки та практики; реабілітаційна педагогіка як практика; взаємозв'язок реабілітаційної та колекційної педагогіки; реабілітаційно-педагогічного середовища освітнього закладу; засоби педагогічної реабілітації; педагогічна реабілітація та оздоровлення; професійна культура педагога в реабілітаційному руслі; професійна само реабілітація педагога; реабілітаційно- педагогічна діяльність.

Профілактика венеричних захворювань та СНІД

Кількість кредитів ECTS – 1,5, вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 54. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Конончук А.І.

Зміст дисципліни: Зміст та теоретичні засади курсу; профілактична робота як напрямок роботи соціального педагога: попередження, обмеження, локалізація негативних явищ (венеричних захворювань, ВІЛ / СНІДу); поширення інформації про венеричні захворювання та способи їх профілактики; роз'яснення правових норм стосовно різних видів асоціальної поведінки; групи ризику; популяризація переваг здорового способу життя серед молоді; методи контрацепції;навички партнерського спілкування; специфіка профілактично-просвітницького тренінгу; методи роботи з групою під час проведення тренінгових занять.

Професійно-орієнтовані дисципліни спеціалізації
Основи психосексології

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Структура сексологічного знання. Психосексуальний розвиток людини. Норма та патологія у сексології. Статева конституція. Психологічна діагностика та психотерапія у сексології. Основні закономірності формування сексуальності людини та її порушення; питання норми та патології у сексології; методи психодіагностики.

Збір анамнезу; проведенню психологічної діагностики особистості сексуального хворого та подружньої пари та структурний аналіз сексуального розладу; застосування деяких психотерапевтичних технік.

Основи психосоматики

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 90. Викладач: канд. психолог. наук, проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень. Сучасні уявлення про предмет психологічного вивчення у психосоматиці.

Концепції походження психосоматичних розладів. Види психосоматичних розладів. Психологія тілесності. Проблема внутрішньої картини хвороби. Діагностика та терапія психосоматичних розладів.
Основні проблеми психології в психосоматиці, підходи до розуміння природи психосоматичних розладів, основні принципи та методи профілактики та діагностики психосоматичних розладів;

Психологічна корекція пост травматичного стресового синдрому

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: канд. психолог. наук, проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Актуальність даного курсу зумовлена тим, що в сучасному житті збільшується кількість антропогенних катастроф і інших травмуючи факторів. Характеризується надекстремальний вплив на психіку людини, викликання у неї травматичних стресових переживань, психологічні наслідки яких в крайньому своєму прояві виражаються в посттравматичному стресовому розладі.
Метою курсу є засвоєння таких понять, як стрес, посттравматичний стресовий розлад, формування знань про механізми виникнення і розвитку ПТСР, основні симптоми, ознаки, методи діагностики та лікування.

Практична психологія індивідуальності

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Формування у студентів науково-обгрунтованих і відрефлексованих способів сприймання і аналізу психологічних проблем конкретної особистості, відповідних способів планування і реалізації психологічної допомоги людині (індивідуальності). Існуючі психотерапевтичні підходи і технічні засоби розглядаються в аспекті їх застосування до людини з певним психологічним діагнозом. Викривлюються існуючі у студентів первинні навички різних аспектів діяльності практичного психолога.

Соціально-правовий захист дітей та молоді

Міжнародний механізм захисту дітей та молоді

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 90.

Зміст дисципліни: Міжнародні правові акти захисту прав дітей та молоді; шляхи гарантування прав дітей і молоді; соціально-правовий захист дітей і

молоді; підготовка соціально-педагогічних працівників в країнах зарубіжжя; досвід соціально-правозахисної діяльності в розвинутих країнах Заходу; досвід соціально-правозахисної діяльності в країнах, що розвиваються; досвід соціально-правозахисної діяльності в країнах близького зарубіжжя; порівняльний аналіз прогресивного досвіду соціально-педагогічної діяльності щодо захисту прав дітей і молоді.

Соціально-педагогічний захист у кримінальному процесі

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90.

Зміст дисципліни: Особливості законодавчого забезпечення соціального захисту прав дітей та молоді через соціально-педагогічну діяльність в кримінальному процесі. Міжнародне законодавство щодо охорони прав дітей (Конвенція ООН про права дитини; Європейська Конвенція про здійснення прав дітей; Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя стосовно неповнолітніх та ін.). Закон України „Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх". Зміст, методи та форми роботи соціального педагога стосовно захисту прав неповнолітніх у кримінальному процесі. Характеристика основних понять. Основні завдання діяльності соціального педагога щодо соціально-правового захисту особистості в кримінальному процесі.

Конкретний випадок соціально-педагогічного захисту дітей та молоді

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин – 90.

Зміст дисципліни: Аналіз конкретних випадків як метод навчання; історія походження методу конкретних випадків; принцип прецеденту, або випадку в англосакському праві як критерій прийняття судових рішень за відсутності відповідних кодексів; алгоритм аналізу випадку, основні етапи розв'язання професійної задачі – аналітичний, проективний, виконавчий.

Загальні права людини в сучасному світі; права дитини; Конституція – основний закон України; правове регулювання відносин між батьками і дітьми; усиновлення дітей; прийомна сім'я; правове регулювання шлюбно-сімейних стосунків; охорона здоров'я в Україні; обов'язки та відповідальність неповнолітніх.; трудові права в Україні.

Соціально-педагогічна робота з сім'єю

Основи соціально-педагогічної терапії сім'ї

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 90. Викладач: канд. педагог. наук, доц. Борисюк С.О.

Зміст дисципліни: Сутність та зміст психолого-педагогічної допомоги сім'ї; види консультативної психологічної допомоги сім'ї (соціальна,

педагогічна, медична модель психічної допомоги); науково-методичні та соціально-практичні основи психологічної моделі допомоги сім'ї; роль терапевта у процесі психологічної підтримки сім'ї; роль терапевта у процесі соціально-педагогічної підтримки сім'ї.

Соціально-педагогічне консультування сім'ї

Кількість кредитів ECTS – 2,5, вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності - залік.

Всього годин - 90. Викладач: канд.. педагог. наук, доц. Борисюк С.О.

Зміст дисципліни: Консультування в культурному та етнічному різноманітті світу. Мета, основні положення та теорії сімейного консультування. Етапи консультування. Особливості консультування жінок, чоловіків та підлітків. Консультативні групи та групи вирішення міжособистісних проблем.

IV. Практики

Ознайомча (без відриву від навчання)

Кількість кредитів ECTS - 1. Вивчається у 1 семестрі, 1 год./тиж., форма звітності – захист практики.

Всього годин - 36.

Волонтерська (без відриву від навчання)

Кількість кредитів ECTS - 5. Вивчається у 5 семестрі, 5 год./тиж., форма звітності – захист практики.

Всього годин - 180.

Зміст практики:

Під час даного виду практики студенти знайомляться зі специфікою соціально-педагогічної діяльності шляхом їх відвідування, спостереження за роботою практичних соціальних педагогів і психологів та залучаються до виконання нескладних доручень чи забезпечують конкретну ділянку роботи під безпосереднім керівництвом керівника практики (чи спеціаліста до якого вони прикріплені).Участь у організація змістового дозвілля, профілактиці негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі, індивідуальної роботи з клієнтом, соціальному патронажі, соціально-педагогічному дослідженні, пропаганда здорового способу життя тощо.

Соціально-педагогічна

Кількість кредитів ECTS - 4. Вивчається у 6 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – диференційований залік.

Всього годин - 144.

Основні бази практики: оздоровчі табори та літні майданчики та інші тимчасові дитячі об'єднання , відділи кримінальної міліції у справах неповнолітніх, центри СССДМ, спеціалізовані заклади тощо. Під час практики студенти набувають досвіду організації життя та діяльності дитячого та юнацького колективу у літній період, беруть участь в організації відпочинку ,оздоровлення та дозвілля дітей та молоді. Зміст практики: ознайомлення з умовами роботи, правилами внутрішнього розпорядку, традиціями установи,

що є базою практики, вивчення вікових і індивідуальних особливостей дітей, стану їх здоров'я, умов життя і виховання. Здійснення організаційної , індивідуальної та групової роботи з таких напрямків: морального, трудового, економічного, екологічного, естетичного виховання, охорона та зміцнення здоров'я дітей, їх фізичне і гігієнічне виховання.

Психолого-педагогічна

Кількість кредитів ECTS - 6. Вивчається у 7 семестрі, 6 год./тиж., форма звітності – диференційований залік.

Всього годин - 216. Викладач: канд. педагог. наук, доц. .

Зміст практики: Має навчально-технологічний характер. Знайомить студентів з можливостями використання основних соціально-педагогічних технологій у професійній діяльності соціального педагога з різними категоріями дітей та молоді в конкретному типі соціально-педагогічного закладу. Основною метою практики є оволодіння професійними функціями соціального педагога. Зміст практики включає:

- ознайомлення студентів із закладом (організацією, службою тощо), адміністрацією; специфікою організації соціально-педагогічної діяльності у даному закладі, її напрями, методи і форми роботи; проблемами закладу; з категоріями дітей, яким надається соціально-педагогічна допомога у данному закладі, їх проблемами і потребами;
- вивчення роботи соціального педагога в даному закладі, його співпраця з іншими спеціалістами; особливості профілактичної та реабілітаційної діяльності даного закладу; цільових комплексних програм закладу;
- самостійна робота студентів включає: спостереження за методикою соціально-педагогічної взаємодії соціального педагога; проведення дослідницької роботи; відвідування сім'ї, проведення комплексного соціально-педагогічного обстеження і діагностика конкретної дитини з девіантною поведінкою.

V. Державна атестація

Тестовий державний екзамен із соціальної педагогіки та технологій соціально-педагогічної діяльності або бакалаврська робота

Кількість кредитів ECTS - 4. Вивчається у 8 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності - екзамен.

Всього годин - 144.

Тестовий державні екзамени з „Соціальної педагогіки та технологій соціально-педагогічної діяльності" на здобуття кваліфікації „соціальний педагог" являє собою підсумкову звітно-оцінювальну процедуру, метою якої є встановлення рівня фахової готовності випускника до професійної діяльності соціального педагога.

Спеціальність "Психологія" (бакалавр)

І. Нормативні навчальні дисципліни

Дисципліни природничо-наукової підготовки

Зоопсихологія та порівняльна психологія

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 2 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 90. Викладач: ст. викл. Кошова І.В.

Зміст дисципліни: Вивчення основних закономірностей формування психічних процесів у тваринному світі, обговорення і переосмислення проблеми походження психіки та її розвитку в процесі еволюції, біологічних передумов зародження людської свідомості. Розгляд основних теорій зоопсихології та експериментальних підходів. Формування еволюційних уявлень студентів відносно розвитку і формування психіки.

Психофізіологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 1 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач:. Канд.. біолог. наук, доц. Никоненко О.П.

Зміст дисципліни: Завданнями психофізіології є розшифровка нейронних механізмів, які лежать в основі процесів сприйняття, пам'ять і научіння, емоційних станів, поведінки тощо. Мета: формування у студентів уявлень про загальні закономірності функціонування центральної нервової системи (ЦНС), її нейронну організацію, механізми збудження та гальмування діяльності нейронів, медіатори та їхню фізіологічну роль, рефлекторний принцип діяльності ЦНС, типи та механізми регуляції функцій організму, надійність фізіологічних систем. Розкриття основних закономірностей вищої нервової діяльності (ВНД) людини та значимості таких знань в професійній діяльності психологів та педагогів.

Філософія психології

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 2 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Миколюк В.В.

Зміст дисципліни: Засвоєння основних філософсько-методологічних підвалин розвитку психології як науки про закономірності виникнення, існування та розвитку психіки.

Зміст курсу пов'язаний із логічно зумовленим розгортанням основних світоглядно-філософських категорій в галузі психологічної науки. Діалектична суперечливість свідомості: матерії (що втілюється в просторі психології в принцип єдності психосоматичних явищ); суперечливість активності і реактивності, внутрішнього і зовнішнього, розвитку та існування.

Студент засвоює знання та навички ґрунтовно-діалектичного методу вивчення психічних явищ. Розглядаються основні історико-зумовлені напрями філософської думки у їх втіленні в психологічну проблематику.

Дисципліни професійної та практичної підготовки

Вступ до спеціальності

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 1 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: доц. Хоружий С.М.

Зміст дисципліни: Основні уявлення про природу суб'єктивної реальності людини, її специфіку, структуру, представити систему категорій і понять, за допомогою яких психологія намагається виразити багатоманітність проявів внутрішнього світу людини, надати допомогу студентам у відкритті і усвідомленні внутрішнього світу людини, її унікальності та безумовної цінності, сформувати загальні уявлення про психологію як науку, показати смисл науки психології як єдиної історично і логічно, незважаючи на парадигмальну різноликість, розкрити практико-орієнтовні основи психології. Ознайомити з психологією як галуззю професійної діяльності, з етичними нормами, рівнями підготовки до неї.

Загальна психологія

Кількість кредитів ECTS – 15. Вивчається у 1-4 семестрах, 1,4,6 год./тиж., форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин – 540. Викладач: канд.. психолог. наук, проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Загальна психологія є першим фундаментальним курсом психологічних дисциплін, з якого починається професійна підготовка студентів – майбутніх практичних психологів. Таким чином мета курсу – розкриття студентами особливостей предмету психологічної науки, формування інтересу і нахилів до вивчення внутрішнього світу людини. Засвоєння студентами суттєвих психологічних понять, теорій, закономірностей. Формування у студентів первинних практичних навичок психологічного дослідження та психокорекції.

Практикум із загальної психології

Кількість кредитів ECTS – 9. Вивчається у 3-4 семестрах, 1,2,5 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 324. Викладач: асистент Ікальчик Т.П.

Розкриття студентам особливостей предмету психологічної науки, формування інтересу та нахилів вивчення внутрішнього світу людини, формування у студентів первинних практичних навичок психологічного дослідження та психокорекції, опанування навичками застосування найбільш поширених психологічних методик як інструментального засобу дослідження психологічних явищ та психологічних фактів. Основні психологічні методи, умови їх застосування та їх можливості, основні етапи розвитку експериментальної психології та тестології.

Експериментальна психологія

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 3-4 семестрах, 2-4 год./тиж, форма звітності – екзамен.

Всього годин – 216. Викладач: канд. біолог. наук, доц. Никоненко О.П.

Зміст дисципліни: Курс як наукова дисципліна займається проблемою психологічного дослідження в цілому, включає систему знань, які отримані на основі експериментального вивчення поведінки людини і тварин, систему експериментальних методів, методик, планів, які реалізуються в конкретних дослідженнях.

Специфіка психологічного експерименту, експериментальна психологія діяльності, штучні і природні види діяльності, процедура і основні характеристики психологічного експерименту, експериментальні плани, експериментальну психологію свідомості особистості, математична статистика.

Соціальна психологія

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 5-6 семестрах, 2-3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: доц. Андрєєва Я.Ф.

Зміст дисципліни: Мета курсу полягає в опануванні студентами основної проблематики сучасної соціальної психології (психології спілкування, соціальна психологія груп, соціальна психологія особистості) та методологічних принципів науки, засвоєнні соціально-психологічного категоріального апарату, оволодінні різними формами та методами науково-теоретичного та прикладного аналізу соціально-психологічних явищ суспільного життя.

Вікова психологія

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Вивчається у 2-3 семестрах, 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 198. Викладач: ст. викл. Кричковська Т.Д.

Зміст дисципліни: Основні поняття та структура вікової психології. Розвиток психіки та особистості дитини: чинники та закономірності. Вікові особливості психічних процесів та особистості у немовлячому, ранішньому, дошкільному, молодшому шкільному, підлітковому та юнацькому віці. Історія та сучасні концепції вікової психології. Розкриття психологічних закономірностей педагогічної діяльності – навчання і виховання.

Основні поняття, принципи, методи та закони вікової психології;

- особливості психіки дитини та закономірності її розвитку у немовлячому, ранішньому, дошкільному, молодшому, шкільному, підлітковому та юнацькому віці;

- сучасні концепції вікової психології: культурно-історичну Л.С.Виготського, вікової періодизації Д.Б.Ельконіна, епістемологічну Ж.Піаже, епігенетичну Е.Еріксона.

Клінічна психологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 8 семестрі, 5 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Наказна І.М..

Зміст дисципліни: Уявлення про сучасний стан етіологічного та епідеміологічного дослідження, клініко-психологічної діагностики, функції інтервенції, а саме про профілактику, психотерапію та реабілітацію, про науково-теоретичні поняття, які виконують функцію орієнтира та норми. Психосоматичний напрям в психології та психотерапії. Психологічна змістова соматичних хвороб. Психологічні методи діагностики, супроводу та реабілітації хворих з різними соматичними захворюваннями.

Патопсихологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 7 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Наказна І.М.

Зміст дисципліни: Основне завдання курсу – увести майбутнього психолога у світ патологічної психології як області знань і соціальної практики. Навчальна дисципліна переслідує мету в систематичному вигляді викласти основні уявлення про природу розладів та патології, їх специфіку, структуру, умови виникнення та розвитку, а також представити систему категорій та понять, за допомогою яких патопсихологія намагається виразити різноманіття проявів порушень функціонування внутрішнього світу людини.

Педагогічна психологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 3 семестрі, 2 год./тиж, форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Кричковська Т.Д.

Зміст дисципліни: Вивчення проблем розвитку та формування особистості на кожному віковому етапі, усвідомлення труднощів, які супроводжують психічний розвиток і становлення особистості в процесі навчання та виховання, шляхів їх подолання. Розглядаються психологічні аспекти навчання й виховання, психологічні проблеми діяльності і підготовки вчителя.

Психодіагностика

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 3-4 семестрах, 1-2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 144. Викладач: канд.. біолог. наук, доц. Никоненко О.П.

Орієнтування студентів в методах та прийомах психодіагностичних досліджень, а також формування умінь та навичок використання методів та прийомів наміченого дослідження, здатності студентів самостійно встановлювати психологічний діагноз, виявляти та вивчати особистісні якості, індивідуально-психологічні та психофізіологічні особливості досліджуваних.

Історія психології

Кількість кредитів ECTS – 4,5. Вивчається у 4-5 семестрах, 2-3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 162. Викладач: канд.. психолог. наук, проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Завдання курсу – створення у студентів аналітичного підходу до сучасних психологічних концепцій, методів та пояснювальних принципів, які ними використовуються.

Основні етапи в розвитку психології та основні психологічні теорії(стародавні та середньовічні європейські та східні, теорії 17-19 віків), основні положення фундаментальних психологічних концепцій кінця 19-кінця 20 віків: асоціаціоністської, біхевіористської, психоаналітичних, гуманістичних, екзистенціальної, культурно-історичної теорії, теорії діяльності, когнітивної психології та ін., основні етапи розвитку психології на Україні, в Росії, а також на Слобожанщині.

Диференційна психологія

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 5 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 90. Викладач: канд.. біолог. наук, доц. Никоненко О.П.

Зміст дисципліни: Диференціальна психологія як наука про психологічні особливості окремих індивідів або груп людей, які об'єднуються якою-небудь спільною ознакою. Становлення диференціальної психології як науки. Методи диференціальної психології. Психофізіологія індивідуальних відмінностей. Властивості нервової системи, загальні і спеціальні здібності. Психогенетика індивідуальних досліджень. Методи психогенетичних досліджень. Психогенетика інтелекту і окремих здібностей. Взаємодія генотипу і середовища. Нейрофізіологія індивідуальних відмінностей. Індивідуалізованість людського мозку і їх білатеральна взаємодія. Часові фактори переробки інформації. Енергетичні фактори роботи мозку. Біологічне дозрівання і психічний розвиток. Функціональні критерії психофізіологічного дозрівання. Акселерація і ретардація. Пластичність і сенситивність. Центральна нервова система в онтогенезі. Критичні і сенситивні періоди розвитку. Проблема вимірювання психологічних властивостей темпераменту.

Індивідуальний стиль діяльності. Психологічні підходи в дослідженні характеру. Типології акцентуацій характеру. Типології особистості.

Психологія праці

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 5 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: ст. викл. Шилова Г.П.

Зміст дисципліни: Основні поняття, принципи, задачі та структура цієї галузі психології. Структура трудової діяльності: її мотиви, засоби особливості та вимоги до психічних процесів та психічних станів. Психологічні проблеми взаємодії людини з технікою в СЛТ. Основи профвідбору. Проблеми авіаційної, транспортної та ін. галузей психології праці.

Основні поняття, принципи та структуру психології праці та інженерної психології, основні теорії та підходи в цій галузі, зокрема розроблені у вітчизняній психології. Концепції підходу Б.Ф.Ломова, концепції безпеки праці

М.А.Котика та ін., основні проблеми сучасної інженерної психології щодо конструювання техніки з урахуванням психологічних можливостей людини.

Інженерна психологія

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 6 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: ст. викл. Наказна І.М.

Зміст дисципліни: Основні поняття, принципи, задачі та структура цієї галузі психології. Структура трудової діяльності: її мотиви, засоби особливості та вимоги до психічних процесів та психічних станів. Психологічні проблеми взаємодії людини з технікою в СЛТ. Основи профвідбору. Проблеми авіаційної, транспортної та ін. галузей психології праці. Основні поняття, принципи, задачі та структура цієї галузі психології. Структура трудової діяльності: її мотиви, засоби особливості та вимоги до психічних процесів та психічних станів. Психологічні проблеми взаємодії людини з технікою в СЛТ. Основи профвідбору. Проблеми авіаційної, транспортної та ін. галузей психології праці.

Основні поняття, принципи та структуру психології праці та інженерної психології, основні теорії та підходи в цій галузі, зокрема розроблені у вітчизняній психології. Концепції підходу Б.Ф.Ломова, концепції безпеки праці М.А.Котика та ін., основні проблеми сучасної інженерної психології щодо конструювання техніки з урахуванням психологічних можливостей людини.

Основи психотерапії

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 54. Викладач: доц. Литовченко Н.Ф.

Зміст дисципліни: Навчання студентів основам психотерапії, Сприяння оволодінню студентами основних методів психотерапії, навчити студентів застосовувати методи та прийоми психотерапії у лікуванні та реабілітації пацієнтів.

Медична та психологічна моделі психотерапії. Сучасні підходи та напрямки в психотерапії: психодинамічний, когнітивний, поведінковий, підходи, релаксаційно-вегетативна психотерапія. Гештальт-терапія, клієнт-центрований підхід. Психодрама. Тілесна терапія. Нейролінгвістичне програмування, понятійний аппарат.

Основні школи і напрямки психотерапії.

Проведення порівняльного аналізу різних психотерапевтичних підходів, аналізувати життєві ускладнення з позицій різних психотерапевтичних підходів.

Юридична психологія

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 54. Викладач: канд. біолог. наук., доц. Никоненко О.П.

Зміст дисципліни: Науково-практична дисципліна, яка вивчає психологічні закономірності системи “людина-право”, розробляє рекомендації, які спрямовані на покращення ефективності цієї системи, особистість в сфері правозахисної діяльності, кримінальну психологію, психологію злочинної поведінки, психологію потерпілого, психологію неповнолітніх, судову психологію.

Знати: методи юридичної психології; особливості психологічних процесів та врахування їх закономірностей в системі “людина-право”, індивідуально-психологічні особливості особистості та використання знань про них в правозахисній діяльності; психологію злочинної поведінки особистості злочинця чи злочинної групи; динаміку особистості засудженого і виховний процес, адаптацію звільненого до умов життя на волі.

Вміти: на основі наукових принципів юридичної психології робити аналіз проблем, які розглядає юридична психологія з метою покращення ефективності правозахисної діяльності; чіткого дотримання закономірності, успішного здійснення завдань правосуддя і перевиховання осіб, які скоїли злочин.

Психологічний спец практикум по спецкурсам

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 6-7 семестрах, 1-2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: асистент Михайлова О.І.

Зміст дисципліни: Формування вмінь і навичок психодіагностичної, консультативної, психокорекційної та психотерапевтичної роботи майбутнього фахівця психолога. Розв’язання на практиці проблемних ситуацій, знайомство з досвідом роботи психологів за допомогою аудіо-, відеоматеріалів та безпосередніх контактів з фахівцями.

Основи психологічної практики (практична психологія)

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 6 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 108. Викладач: канд.. психолог. наук, доц. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Основні поняття, принципи, задачі психологічного консультування. Види психологічного консультування. Теорія психологічного консультування. Основні етапи психологічного консультування. Бесіда, як основний метод психологічного консультування. Механізми корекційного впливу в практиці психологічного консультування.

Методика викладання психології

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 6-7 семестрах, 1-2 год./тиж., форма звітності –екзамен.

Всього годин – 90. Викладач: канд.. психолог. наук, доц. Бойправ М.Д.
Зміст дисципліни: Поняття про принципи та закономірності викладання навчальної дисципліни взагалі і психології зокрема. Основні методи викладання: інформаційний, проблемний, діалогічний та ін. Активні методи навчання. Психологічні засади самостійної роботи студентів. структура лекції, практичного заняття, семінару. Основні правила та специфіку викладання психології в школі, вузі, основні сучасні методи викладання, їх сильні та слабкі сторони, основні положення про дидактику та методику викладання навчальних дисциплін. Аналізу лекції, практичного заняття та семінару з психології і надання рекомендації щодо удосконалення методики їх проведення, складати план-конспект і проводити лекції з загальної психології, практичні заняття та семінари, а також планувати самостійну роботу студентів, застосовувати проблемні, діалогічні, інформаційні методи у викладання психології, проводити ділові ігри, використовувати технічні та комп'ютерні засоби навчання.

Методика проведення психологічної експертизи

Кількість кредитів ECTS – 2,5. Вивчається у 5 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності –залік.

Всього годин – 90. Викладач: канд.. психолог. наук, доц. Швалб Ю.М.
Зміст дисципліни: Моніторинг соціально – психологічних явищ. Аналіз конфліктної поведінки.

Структура загальних ергономічних вимог і рекомендацій. Методи ергономічної експертизи. Специфіка проведення експертизи в клініці психічних та соматичних захворювань. Вибір і обґрунтування психологічних методик при вирішенні експертних задач.

Основні принципи та методи моніторингу соціально–психологічних явищ, характеристику конфліктної поведінки, особливості роботи психолога при проведенні експертизи в клініці, умови застосування ергономічної експертизи.

Психологія управління

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 7 семестрі, 1 год./тиж., форма звітності –залік.

Всього годин – 54. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Андрєєва Я.Ф.
Зміст дисципліни: Мета курсу – познайомити студентів з особливостями психології керівництва і управління сучасними підприємствами і організаціями. В програмі розглядаються питання різних станів, засобів управління і керівництва, звертається увага на різні зарубіжні і вітчизняні системи управління. Особливості діяльності лідера і керівника, їх характерологічних властивостей.

Політична психологія

Кількість кредитів ECTS – 1,5. Вивчається у 8 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності –залік.

Всього годин – 54. Викладач: канд.. психолог. наук., доц. Андрєєва Я.Ф.
Зміст дисципліни: Мета курсу – познайомити студентів з проблемами політичної свідомості, політичної культури, політичної діяльності, політичної влади і політичного лідерства, а також проаналізувати психологічні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої діяльності. Об'єкт і предмет політичної психології, становлення і етапи розвитку цієї галузі психологічної науки, типологію політичної культури, особливо демократичної, співвідношення політики і моралі тощо.

Вибіркові навчальні дисципліни
Дисципліни за вибором університету

Психологія особистості

Кількість кредитів ECTS – 4,5Вивчається у 4-5 семестрах, 3-2 год./тиж., форма звітності – залік, екзамен.

Всього годин –162. Викладач: канд. психолог. наук, проф. Папуча .М.В.
Зміст дисципліни: Мета полягає у формуванні ґрунтовної системи знань студентів про теоретико-методологічні засади дослідження особистості в психології та сутність особистості як форми існування психіки людини. Перший, власне, фаховий учбовий курс. Інтегруються отримані знання по відношенню до конкретно-психологічної проблематики. Знайомство з основними теоріями персонології і шкалами психотерапії. Курс є методологічним підґрунтям подальшого професійного становлення.

Психологія спілкування (тренінг)

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 3-4 семестрах, 2-3 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин –144. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Хоружий С.М.
Зміст дисципліни: Мета курсу - засвоїти систему знань про комунікативний процес та його структуру; сформувати вміння встановлювати контракт з аудиторією; набути навичок проведення соціально-психологічного тренінгу спілкування.

Психологія спілкування в контексті напрямків психології. Специфіка підходу до проблеми спілкування в психоаналізі, гуманістичній психології. Класифікація спілкування. Моделі поцесингу. Психологія спілкування в контексті нейролінгвістичного програмування. Явище комунікації в НЛП. Репрезентативні системи. Мова і репрезентативні системи. Очні сигнали доступу. Субмодальності. Рольові ігри як сигнали особистості в спілкуванні. Теоретичні та методичні передумови виникнення соціально-психологічного тренінгу спілкування (СПТ). Основні умови проведення СПТ. Транс персональний параметр (Р. Асаджолі) в тренінгах спілкування. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) в тренінгах спілкування.

Самопізнання і саморегуляція особистості (тренінг)

Кількість кредитів ECTS – 5. Вивчається у 1-2 семестрах, 2 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин –180. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Литовченко Н.Ф.

Зміст дисципліни: Пізнати себе, розкрити свої внутрішні, можливості, навчитися управляти собою, вміти розуміти інших, жити в гармонії із собою і навколишнім світом – є необхідною умовою для нормального повноцінного життя людини. Програма ставить за мету зміцнення фундаменту загальнолюдських якостей, формування особистості внутрішньої глибини і духовної культури, усвідомлення важливості самопізнання та динамічного творчого пошуку удосконаленості особистості.

Конфліктологія

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 6-7 семестрах, 1-2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Андрєєва Я.Ф.

Зміст дисципліни: Основи вивчення конфліктів. Філософсько-соціологічна традиція вивчення конфліктів. Психологічна традиція вивчення конфліктів. Окремі види конфліктів. Методи вивчення конфліктів. Феноменологія конфліктів. Вирішення конфліктів. Ефективна поведінка в конфліктах та їх конструктивне вирішення.

Поняття конфлікту в науці, основні підходи до вивчення конфлікту, класифікацію окремих видів конфліктів, структурні динамічні характеристики конфлікту, стратегії реагування в конфлікті, характеристику конфліктної взаємодії, методи керування конфліктом, основні психологічні методи вирішення конфліктів, принципи психологічного посередництва, бар'єри комунікації в конфлікті, шляхи конструктивного вирішення конфліктів та характеристика ефективної поведінки в між особистісній взаємодії.

Основи психологічного консультування та психокорекції

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 5-6 семестрах, 4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 216. Викладач: канд. психолог. наук, доц. Литовченко Н.Ф.

Зміст дисципліни: Навчальний курс є центральним фаховим курсом у системі професійної підготовки практичного психолога. Важливим є розуміння цілісного процесу професійної практично-психологічної взаємодії в усіх його сутнісних складових і елементах. Дуже важливим є в розвивальному плані – саме при його осягненні ми чекаємо суттєвих змін у свідомості студентів. Численні, глибокі, часто неочікувано нові аспекти існування і становлення особистості її індивідуально неповторний і драматичній долі, які відчуваються протягом вивченого курсу, мажуть здійснити чи не вирішальний вплив на майбутнього спеціаліста і зумовити напрями процесу професійної самореалізації. Також, формування первинних навичок професійної взаємодії з клієнтом.

Психологія девіантної поведінки

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 7 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: ст. викл. Кошова І.В.

Зміст дисципліни: Даний курс спрямований на вивчення основних теоретичних положень з проблем психології девіацій, їх причин, основних видів і форм девіантної поведінки.

Під девіацією розуміють відхилення від певних соціальних, культурних, моральних та інших норм. Синонімами поняття Девіантна поведінка є "поведінка, що відхиляється", "аномальна поведінка", "ненормальна" тощо.

Важливим аспектом у вивченні даного курсу є висвітлення проблем психологічної профілактики та запобігання різним формам девіантної поведінки, основні методи і форми роботи практичного психолога з даним явищем.

Психологія сімейних стосунків з основами сексології

Кількість кредитів ECTS – 6. Вивчається у 4-5 семестрах, 3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 216. Викладач: канд. психолог. наук., доц. Пісоцький В.П.

Зміст дисципліни: Основні задачі, принципи та види сімейного консультування. Соціально-психологічні та психосексуальні проблеми сім'ї. Закономірності розвитку сім'ї та спілкування подружжя. Проблеми зради та розлучень. Діти в сім'ї: ефективне спілкування та виховання. Основні завдання, напрямки та засади сімейного консультування. Функції, структуру, види сім'ї та класифікації сімей, закономірності психологічного, соціального та психосексуального розвитку дитини в сім'ї.

Дефектологія та спеціальна психологія

Кількість кредитів ECTS – 4 Вивчається у 6 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 144. Викладач:

Зміст дисципліни: Курс розглядає питання вивчення, навчання, виховання та соціальної адаптації аномальних дітей, враховуючи їх генеалогічне, клініко - фізіологічне і психолого-педагогічне обстеження.

Основні закономірності нормального і аномального розвитку дітей; поняття "аномальна дитина", види дитячих аномалій та причини їх виникнення, структуру та особливості процесу аномального розвитку, принципи організації системи спеціальних закладів для аномальних дітей та критерії відбору дітей до спеціальних навчальне - виховних закладів, знати прийоми передачі інформації, які необхідні для спілкування з певними категоріями аномальних дітей.

Основи психологічної реабілітації

Кількість кредитів ECTS – 3. Вивчається у 7 семестрі, 2 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 108. Викладач: канд. психолог. наук., проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Ознайомлення студентів з основними принципами, напрямками і формами проведення психологічної реабілітації. Предметом курсу є психологічна реабілітація як вид роботи практичного психолога і застосування її в галузі психотерапевтичної і медичної роботи. Основним завданням курсу є ознайомлення студентів зі специфікою та психологічними особливостями наркоманії та алкоголізму і вивчення основних напрямків та станів реабілітаційної роботи психолога: поняття про психопрофілактику, психотерапію та корекцію і реабілітацію при наркологічних захворюваннях. Розглянути методи і форми роботи з сім'єю узалежнених як важкий аспект реабілітації захворювання. Основні теоретичні засади реабілітації як виду роботи практичного психолога, основні напрямки реабілітаційної роботи практичного психолога; профілактику, корекцію і психотерапію та власне реабілітацію, методи і форми роботи психолога з узалежненими та їх родинами.

За вибором студента

Теорія особистості в психології

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 4 семестрі, 3 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин – 144. Викладач: канд. психолог. наук., проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Мета полягає у формуванні ґрунтовної системи знань студентів про теоретико-методологічні засади дослідження особистості в психології та сутність особистості як форми існування психіки людини. Перший, власне, фаховий учбовий курс. Інтегруються отримані знання по відношенню до конкретно-психологічної проблематики. Знайомство з основними теоріями персонології і шкалами психотерапії. Курс є методологічним підґрунтям подальшого професійного становлення.

Консультативна та корекційна психологія

Кількість кредитів ECTS – 5,5. Вивчається у 7 семестрі, 4 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 198. Викладач: канд. психолог. наук., проф. Литовченко Н.Ф.

Зміст дисципліни: Навчальний курс є центральним фаховим курсом у системі професійної підготовки практичного психолога. Важливим є розуміння цілісного процесу професійної практично-психологічної взаємодії в усіх його сутнісних складових і елементах. Дуже важливим є в розвивальному плані – саме при його осягненні ми чекаємо суттєвих змін у свідомості студентів. Численні, глибокі, часто неочікувано нові аспекти існування і становлення особистості її індивідуально неповторний і драматичній долі, які відчуваються протягом вивченого курсу, мажуть здійснити чи не вирішальний вплив на майбутнього спеціаліста і зумовити напрями процесу професійної

самореалізації. Також, формування первинних навичок професійної взаємодії з клієнтом.

Психотерапія

Кількість кредитів ECTS – 7. Вивчається у 7-8 семестрах, 3, 6 год./тиж., форма звітності – екзамен.

Всього годин –252. Викладач: канд. психолог. наук., доц. Литовченко Н.Ф.

Зміст дисципліни: Інтердисциплінарний характер психотерапії. Класифікація методів психотерапії. Індивідуальна психотерапія. Групова психотерапія. Особливості використання методів психотерапії в роботі з дітьми різного віку. Психотерапія при соматичних захворюваннях.

Основні напрями психотерапії; основні методи психотерапевтичного дослідження, що використовуються в рамках кожного окремого напряму, правила застосування окремих методів психотерапії і покази до застосування їх; техніку застосування окремих методів індивідуальної, групової психотерапії, психотерапію дітей та підлітків

Психосоматика

Кількість кредитів ECTS – 4. Вивчається у 8 семестрі, 6 год./тиж., форма звітності – залік.

Всього годин – 144. Викладач: канд. психолог. наук, проф. Папуча М.В.

Зміст дисципліни: Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень. Сучасні уявлення про предмет психологічного вивчення у психосоматиці.

Концепції походження психосоматичних розладів. Види психосоматичних розладів. Психологія тілесності. Проблема внутрішньої картини хвороби. Діагностика та терапія психосоматичних розладів.

Основні проблеми психології в психосоматиці, підходи до розуміння природи психосоматичних розладів, основні принципи та методи профілактики та діагностики психосоматичних розладів;

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Загальні положення

Координатор ECTS:Аніщенко Валерій Олексійович – декан фізико-математичного факультету, к.ф.м.н., доцент.
Фізико-математичний факультет, НДУ імені Миколи Гоголя, вул Кропив'янського, 2, м. Ніжин, Чернігівська обл., 16602, Україна.
Тел. 8(04631)2-25-78.
Години для зв'язку: 9.00.-12.00.; 13.00-16.00.

Фізико-математичний факультет – один з найстаріших у Ніжинський вищій школі. Його літопис починається в 1832 році, коли на базі колишньої Гімназії вищих наук було створено фізико-математичний ліцей князя Безбородька. 7 жовтня 1832 р. (за старим стилем) імператор Микола I затвердив статут Ліцею, а незабаром, 31 жовтня, був опублікований указ про затвердження статуту ліцею та його штатного розпису. У відповідності зі статутом "…сие заведение предназначается собственно для высших наук; к слушанию лекций допускаются молодые люди, кончавшие с успехом полный гимназический курс ученья".
Статут Ліцею князя Безбородька передбачав вивчення протягом трьох років Закону Божого, чистої та прикладної математики, фізики, хімії з технологією, природничої історії, російської словесності, всесвітньої й російської історії та статистики, німецької й французької мови та словесності.

Для забезпечення навчального процесу були створені кафедри чистої математики, прикладної математики, фізики, хімії та технології, природничої історії, російської історії та статистики .

Загальне керівництво Ліцеєм покладалося на Раду, до складу якої входили директор і всі професори.

Поява фізико-математичного ліцею в Ніжині пов'язана з особою його почесного попечителя графа Олександра Григоровича Кушельова-Безбородька. Сам граф виховувався у ліцейському пансіоні, який був тісно пов'язаний з Царськосільським ліцеєм. Один з біографів графа писав, що йому будь-що хотілося перетворити Гімназію вищих наук у ліцей, який би міг зрівнятися з університетами й залишатися водночас закритим навчальним закладом.

Вибір фізико-математичного профілю Ліцею був пов'язаний з науковими уподобаннями О.Г. Кушельова-Безбородька. Ще будучи юнаком, О.Г. Кушельов-Безбородько приватно слухав лекції з експериментальної фізики професора Головного педагогічного інституту в Санкт-Петербурзі Василя Григоровича Кукольника, який згодом і, зрозуміло, зовсім не випадково був призначений першим директором Гімназії вищих наук.

Для поглиблення знань з математики й фізики молодий граф успішно використав і поїздку з дипломатичною місією до Вюртемберзького королівського двору (1818-1819 рр.). У листах до батька графа Григорія Григоровича Кушельова син писав, що у Дерпті він познайомився з професорами математики й права, слухав лекції економіста Сея з політичної економії та Бенджаміна Константа з політичних і математичних дисциплін, а також лекції з фізики й натуральної історії. Батько О.Г. Кушельова-Безбородька

заохочував захоплення сина фізико-математичними науками й радив йому отримати диплом доктора з математики й фізики в якомусь німецькому університеті.

Ліцей був проміжною ланкою між гімназією й університетом. Проте курс навчання в ліцеї був коротшим, а переваги, які надавалися випускникам, гарантували їм забезпечене існування. Випускники Ліцею мали право на 14-й клас при влаштуванні на цивільну службу, а на одержання першого офіцерського звання такі ж права, як і студенти університетів.

Фізико-математичний ліцей мав досить добру матеріальну базу. У бібліотеці було 6612 книг (2070 назв видань). Фізичний кабінет був обладнаний відповідно до вимог того часу. У кабінеті налічувалося 107 приладів, з яких 24 призначалося для вивчення загальної фізики, 39 – механіки й молекулярної фізики, 28 – електрики й магнетизму, 16 – оптики.

12 приладів налічувалося в математичному й механічному кабінетах. Були також ентомологічна, зоологічна колекції й колекція гірських порід та мінералів.

У різні роки професорські кафедри в Ліцеї очолювали К.А. Будзинський (прикладна математика), К.-Г. Купфер (чиста математика), І.Я. Скальський (фізика й хімія), А.Л. Андржієвський (природничі науки), М.Ф. Соловйов (природна історія), К.А. Моісеєв (російська словесність, історія та статистика). Директорами Ліцею були Д.О. Ясновський (1832-1835 рр.) та Х.А. Екеблад (1835-1840 рр.).

Вирішальним чинником, який вплинув на подальшу долю фізико-математичного ліцею князя Безбородька та його реформування в юридичний ліцей, було відкриття в 1834 р. Київського університету Св. Володимира, до складу якого входило фізико-математичне відділення (“второе отделение философского факультета.”). Молоді люди віддавали перевагу близько розташованому Київському університету, оскільки університетський диплом гарантував їм на службі посаду, яка відповідала X – XII класу “ Табеля о рангах”, у той час як випускник Ніжинського ліцею міг розраховувати лише на XIV клас.

Відтоку студентів із ліцею сприяла також постанова “О причислении ко 2 разряду по чинопроизводству лиц, не кончивших курса учения в Высших учебных заведениях.” Ліцеїсти, які залишали ліцей “не по предосудительным мотивам”, мали право поступати на службу, користуючись тими ж правами, що й випускники ліцею. Особливої руйнації студентському контингенту фізико-математичного ліцею завдав дозвіл міністра освіти приймати до університету Св. Володимира студентів ліцею князя Безбородька без вступних іспитів (1837 р.) .

Височайше повеління, за яким професорам ліцею дозволялося переходити до університетів без випробування на вчений ступінь доктора (1836 р.), створило в ліцеї й кадрові проблеми. Так, у 1836 р. з шести професорів, передбачених статутом, у Ліцеї був лише один, а вступників до Ліцею в 1839 р. взагалі не було .

Незважаючи на те, що фізико-математичний ліцей проіснував лише 8 років, його діяльність становить самобутню й мало вивчену сторінку в літописі становлення вищої фізико-математичної освіти на теренах України.

За час існування фізико-математичного ліцею з його стін вийшло близько 150 вихованців; з них 60 пішли офіцерами до війська, переважно в артилерію. Інші 60 служили в різних цивільних відомствах. Частина випускників взагалі ніде не служила, хіба що на виборних посадах: предводителями, почесними попечителями навчальних закладів, повітовими суддями тощо.

Вихованці ліцею Д.І. Журавський та П.І. Собко відомі як видатні інженери в царині будівництва та залізничної справи, О.С. Афанасьєв-Чужбинський – видатний український письменник та етнограф, брати Сементовські – відомі діячі української культури, М.М. Лазаревський – близький приятель Т.Г. Шевченка, М.І. Миклуха – батько відомого мандрівника та вченого М.М. Миклухи, В.В. Каталей – генерал-лейтенант, командир третьої гвардійської піхотної дивізії, герой російсько-турецької війни, К.С. Фрейнд – полковник, командир Празького резервного піхотного полку, який героїчно воював на Малаховому кургані під Севастополем.

У 1840-1919 рр., коли Ніжинська вища школа мала статус юридичного ліцею та історико-філологічного інституту, фізико-математична освіта відігравала допоміжну роль, пов'язану з підготовкою "…способных делопроизводителей в нижних и средних инстанциях судебных мест" та вчителів класичних гімназій.

Учинений більшовиками в Петрограді Жовтневий (1917 р.) переворот негативно позначився на діяльності історико-філологічного інституту. В умовах громадянської війни та хаотичної зміни влади навчальний процес украй занепав. Суттєво постраждала й матеріальна база навчального закладу.

Після встановлення в Ніжині радянської влади розпочалося реформування історико-філологічного інституту (1920 р.). Спеціально створена для цього комісія запропонувала утвердити на базі колишнього інституту чотири нові інститути (факультети): фізико-математичний, природничий, гуманітарний і педагогічний, які вкупі називатимуться науково-педагогічним інститутом. Два з чотирьох інститутів (факультетів), а саме, гуманітарний та педагогічний, були навіть відкриті. Проте Наркомос України не затвердив Статут Науково-педагогічного інституту (грудень 1920 р.), і з вересня 1921 р. в Ніжині почав функціонувати інститут народної освіти(НІНО).

Учителів математики й фізики готували на факультеті соціального виховання (відділ математики й фізики) викладачі фізико-математичної кафедри, яка була утворена 28.09.1922 року. У різні роки на кафедрі працювали Г.Ф. Костецький, М.Г. Булаєвський, С.П. Гуринов, І.І. Лебедєв, М.С. Кармінський, А.М. Соломаха, М.О. Сергієв, професори Н.І. Ахієзер та В.М. Ковальов, П.Г. Халявенко, О.Г. Костриця. Керував кафедрою з 1922 до 1933 рік Петро Олександрович Бєльський.

У жовтні 1932 року НІНО був реорганізований у педагогічний інститут професійної освіти, який мав готувати вчителів з окремих предметів, які викладалися в навчальних закладах різних типів. Узятий урядом курс на політехнізацію школи призвів до того, що в навчальних планах фізико-математичного відділу, крім дисциплін фізико-математичного циклу, з'явилися ще й предмети технічного профілю. Це спричинило поділ фізико-математичної кафедри на дві: математики й фізики (1933 р.).

На початку 1934/1935 навчального року завершився процес трансформації окремих відділів у факультети. На базі фізико-математичного відділу було створено фізико-математичний факультет з двома кафедрами: механіко-математичною та фізики й політехнізації. Навчальний план передбачав вивчення математичного аналізу, вищої алгебри, теорії множин, основ сучасної алгебри, основ геометрії, аналітичної геометрії, диференціальної геометрії, нарисної геометрії, теорії ймовірностей, фізики, експериментальної фізики, теоретичної механіки і т. д. Так, у 1936 – 1939 рр. аналітичну геометрію читав А.М. Соломаха, вищу алгебру, теорію множин, теорію чисел, основи сучасної алгебри, методику математики – доцент Ю.О. Кікець, диференціальні рівняння, теорію функцій дійсної змінної, теорію ймовірностей, теорію і практику обчислень – М.С. Кармінський, вищу геометрію, геометричні перетворення, рисування з елементами нарисної геометрії – доцент К.Г. Титов, математичний аналіз – доценти К.С. Делій, М.Д. Гройсер, методику математики – доцент К.С. Делій, елементарну математику – В.А. Воловник, теоретичну механіку – Л.О. Савченко, експериментальну фізику та фізику – І.Ф. Лобода та А.Г. Міхацький, астрономію – А.Г. Міхацький.

На математичну й фізичну спеціальності набирали по 50 студентів головним чином через Ніжинський, Прилуцький та Бахмацький робітфаки й навчали протягом чотирьох років.

Матеріальна база факультету була вкрай бідною. Математичного кабінету не було взагалі. Фізичний кабінет та лабораторії були майже порожні. Найскладнішими приладами були катетометр та сферометр, які використовували при вивченні деформації та для вимірювання кривизни поверхонь.

Сталінські репресії передвоєнних років не обминули й фізико-математичний факультет. А.М. Соломаха розповідав, що один із студентів звинуватив його в тому, що він “…розбив його пролетарське серце …”, поставивши незадовільну оцінку з математики. Цього абсурдного звинувачення виявилося досить, аби Антон Матвійович провів кілька місяців у в’язниці.

22 червня 1941 р. розпочалася друга світова війна. Евакуювати інститут до м. Уральська не вдалося, бо ешелон з викладачами, співробітниками та студентами розбомбили фашисти.

Чимало викладачів та студентів були мобілізовані до війська. Але не всі вони повернулися з фронтів Другої Світової. Загинув декан факультету у передвоєнні роки Іван Федорович Лобода, завідувач кафедри математики Леонід Олексійович Савченко, чимало викладачів, студентів, колишніх випускників факультету, серед яких Петро Федорович Пампура, житель села Безуглівки (випуск 1938 р.). За особисту мужність і героїзм П.Ф. Пампура був нагороджений двома орденами Леніна (другим посмертно за визволення м. Ольштин), орденом Червоного Прапора та двома орденами Червоної Зірки.

У 1942 р. загинула випускниця факультету перша Заслужена вчителька школи УРСР на Ніжинщині Марія Олексіївна Березюк, яка залишилася на окупованій території для роботи в підпіллі. Випускник 1941 р., згодом ассистент кафедри фізики, Іван Якович Довгоброд воював у партизанському загоні.

15 вересня 1943 р. Ніжин було звільнено від окупантів, і вже 15 листопада інститут, і фізмат зокрема, поновили свою роботу, хоча за роки війни приміщення інституту було майже зруйноване, а меблі, обладнання, наочність та навчальні посібники або розтрощені, або пограбовані. Загальні збитки за час окупації склали понад 5 млн. крб. Вартість обладнання, що залишилося після визволення, ледве сягала 4203 крб.

У 1943/1944 навчальному році на перший курс стаціонарного відділення було зараховано без вступних екзаменів 55 студентів, на другому й третьому курсах навчалося 17 і 16 студентів відповідно. Заочно навчався 41 студент. Загалом на всі факультети набрали близько 320 першокурсників. Фізико-математичний факультет у 1944 р. закінчила лише одна особа – Н.Т. Метліна, яка згодом стала дружиною А.С. Одарича.

Умови для навчання перші три роки були жахливими. Заняття на факультеті проводили у восьми більш-менш придатних для роботи аудиторіях південного крила корпусу. Аудиторії не опалювались і не освітлювалися. Меблів та дощок не було. Саме у таких неймовірно складних умовах розпочали роботу декан факультету А.М.Соломаха, завідуючі кафедрами математики й фізики М.С. Кармінський та А.Г. Міхацький, викладачі І.О. Карханін, В.А Первушова, В.П. Зубко, Г.Б. Фрідкіна, Г.Р. Трухан, О.І .Козакова, Г.О. Шарамко, В.П.Руденко.

Надзвичайно складними у воєнні та перші повоєнні роки були й побутові умови студентів. Так, у 1947/1948 навчальному році з 360 студентів факультету в гуртожитку проживало лише 18. У кімнатах тіснилося по 10-15 студентів, на яких припадав 1 стіл та 3-4 стільці, не вистачало ліжок.

Проте набори на факультет зростали. Вже в 1944/1945 навчальному році на стаціонарному відділі навчалося 154 студенти, на заочному – 85. В.М. Савченко, випускник 1940 р., який з 1945 р. працював на кафедрах фізики та математики, а також деканом факультету в 1952 – 1955 рр., згадував: “Мне кажется, что студенты сороковых годов отличались трудолюбием и повышенным чувством ответственности. Достаточно, сказать, что после 18 часов в читальный зал уже можно было не приходить – все места будут заняты до позднего времени… В первые послевоенные годы студентами были люди, которые пережили все ужасы оккупации, а также фронтовики. И хотя условия были крайне тяжелыми, никого принуждать к учебе не приходилось. Все прямо рвались к знаниям. У многих студентов разрыв в учебе составлял 3 – 5 лет, некоторые из них на первом курсе с трудом получали удовлетворительные оценки, а заканчивали институт отличниками”.

Певні зрушення відбувалися й у напрямку поновлення матеріальної бази факультету. Так у 1945/1946 н. р. із виділених інституту 166708 крб. на обладнання кабінету фізики пішло 40052 крб.

Першого повоєнного навчального року до проблем, пов’язаних з матеріальною базою факультету, додалися й проблеми, викликані дефіцитом викладачів на кафедрах. З одинадцяти ставок на кафедрі математики було заповнено лише вісім, на кафедрі фізики з дев’яти – шість. Цього ж року на кафедру математики прийшов демобілізований з лав Червоної Армії В.М. Савченко, який у 1952-1956 рр. був деканом факультету, а на кафедру фізики – І.А. Харицький.

Інтенсивне поновлення у повоєнні роки народного господарства країни знайшло своє відображення й у житті Ніжинської вищої школи. На початок 1947/1948 н.р. було відремонтовано головний навчальний корпус, у 1949 р. – нинішній гуртожиток № 1; згодом, у 1960 р., збудовано гуртожиток № 2.

Викладачі факультету А.Г. Міхацький, І.А. Харицький були відзначені урядовими нагородами (1953 рік).

У різні роки факультет очолювали А.М. Соломаха, В.М. Савченко, А.Г. Міхацький, В.І. Солдатов, Ф.С. Харлан, Л.І. Нестеренко, С.М. Малюга, А.Д. Пашун. З 1984 року деканом факультету працює доц. В.О. Аніщенко.

Завдяки самовідданій праці кількох поколінь викладачів та студентів загальний рівень педагогічних кадрів, підготованих на фізико-математичному факультеті, визначається державними установами й громадською педагогічною думкою як ґрунтовний, а їх діяльність – творчою.

Факультет може пишатися тисячами чесних і відданих професії майстрів педагогічної справи, серед яких Герой Соціалістичної Праці, заслужений вчитель УРСР І.А. Коровай, лауреат Ленінської премії А.І. Грисюк, заслужені вчителі УРСР та України Ф.Г. Гончарук, О.П.Дупло, Л.В. Назаренко, В.С. Михайленко, К.Г. Лавренко, М.В. Данько, О.П. Петренко, О.М. Копиловський, М.П. Галата. Десятки випускників факультету захистили докторські та кандидатські дисертації, отримали вчені звання професора або доцента. До цієї когорти вихованців факультету належить і нинішній завідувач кафедри вищої математики, професор, доктор фізико-математичних наук, Заслужений працівник освіти України В.П. Яковець.

Випускники факультету працюють у навчальних закладах, на керівній роботі в органах народної освіти та державної виконавчої влади, у правоохоронних органах. Усього факультет підготував для народної освіти близько 10 тис. фахівців.

Однією з важливих передумов успішної підготовки майбутніх учителів математики, фізики, інформатики та економіки є кадрове забезпечення навчально-виховного процесу. Сьогодні професорсько-викладацький колектив факультету має у своєму складі близько 60% докторів і кандидатів наук. Для забезпечення надійного кадрового резерву в 1996 році при теперішній кафедрі вищої математики було відкрито аспірантуру зі спеціальності 01.01.02. ”диференціальні рівняння”. Керує аспірантами завідувач кафедри професор В.П. Яковець. У 1997/1998 навчальному році на факультеті почали готувати магістрів із спеціальності “ Педагогіка й методика середньої освіти. Математика”.

Виходячи з реальних потреб сучасної школи, насамперед сільської, на базі спеціальності “математика” здійснюється підготовка студентів до викладання в загальноосвітніх навчальних закладах курсів фізики, інформатики та економіки в обсязі програм повної середньої загальноосвітньої школи. Сьогодні на факультеті склалося таке поєднання спеціальностей і спеціалізацій:

1. Математика й фізика;
2. Математика й інформатика;
3. Математика й економіка.
4. Соціальна інформатика
5. Прикладна фізика.

Для забезпечення навчального процесу на виконання наукових досліджень на факультеті функціонують три профільні наукові лабораторії та студентська наукова лабораторія, п'ять комп'ютерних класів, 17 навчальних лабораторій та кабінетів, обсерваторія.

За останні роки на факультеті щорічно навчається близько 650 студентів, з яких майже 200 на заочному відділенні. 45% студентів навчаються за кошти юридичних та фізичних осіб.

Підготовка майбутніх учителів математики, фізики, інформатики та економіки здійснюється на базі кафедр вищої математики, прикладної математики та інформатики, фізики, економічної теорії й політології.

Кафедра вищої математики (до 1999 р. – кафедра математики) була утворена в 1933 р. Керує кафедрою доктор фізико-математичних наук, професор В.П. Яковець. На кафедрі математики працює висококваліфікований колектив викладачів – математиків, серед яких 69% мають вчені ступені та звання.

Кафедра працює над виконанням 4-х комплексних наукових тем:

1. Наближені методи інтегрування диференціальних та інтегральних рівнянь
2. Асимптотичне інтегрування лінійних систем диференціальних рівнянь з виродженням (держбюджетна тема).
3. Вдосконалення викладання математичних дисциплін в загальноосвітніх та вищих педагогічних навчальних закладах.

Кафедра має добре налагоджені наукові та методичні зв'язки зі спорідненими кафедрами Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського національного університету імені Миколи Драгоманова, Київського державного університету будівництва та архітектури, Чернігівського педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Підтримуються наукові зв'язки й із навчальними закладами, які знаходяться в близькому зарубіжжі: Московським державним університетом імені Михайла Ломоносова, Російським хіміко-технологічним університетом імені Дмитра Менделєєва, Білоруським державним університетом.

Особливо плідні наукові контакти склалися з інститутом математики НАН України.

Кафедра бере участь і в міжнародній науковій кооперації. Так, з 2000 року ведеться співпраця з Коледжем Освіти університету штату Айова (США) в рамках проекту " Реформа та оновлення педагогічної освіти", яка фінансується Державним департаментом США.

Мета проекту – сприяти реформі педагогічної освіти в Україні та США. Найголовніші напрямки реформування – упровадження нових інформаційних технологій, зокрема дистанційного навчання, у навчальний процес, створення й використання комп'ютеризованої комунікаційної мережі, підвищення кваліфікації викладачів університетів-партнерів, розвиток зв'язків між українськими та американськими університетами та школами, перетворення цих університетів на центри новаторських підходів до шкільного навчання, сприяння розвиткові наукових досліджень, написання нових підручників для шкіл, проведення конференцій тощо.

Кафедру прикладної математики та інформатики засновано в 1999 році відразу після надання Ніжинському державному педагогічному інституту статусу педагогічного університету. Основним завданням кафедри є забезпечення викладання навчальних дисциплін, пов'язаних здебільшого з електронно-обчислювальною технікою та її застосуванням. Зокрема, студентам фізико-математичних спеціальностей читаються курси з основ інформатики та обчислювальної техніки, комп'ютерних технологій, програмування, чисельних методів, шкільного курсу інформатики та методики її викладання, використання комп'ютерних технологій при викладанні математики в школі. Крім того, викладачі кафедри читають такі базові математичні дисципліни, як теорія ймовірностей і математична статистика, математична логіка, лінійне програмування, диференціальні рівняння з частинними похідними.

Магістранти та аспіранти поповнюють свої знання й навички з використання сучасних науково-дослідних та освітніх технологій і методик при вивченні курсів "Сучасні інформаційні технології навчання" та "Комп'ютерні інформаційні технології в освіті". Кафедрою розроблено та впроваджено низку спеціальних курсів з вищої математики та комп'ютерних технологій, а також з прикладних проблем математики, зокрема в економіці, фінансах та банківській справі.

На кафедрі працює висококваліфікований колектив викладачів та співробітників – фахівців у галузі математики та інформатики, серед яких 46% кандидатів наук, доцентів. 5 викладачів кафедри закінчили механіко-математичний факультет або факультет кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка й мають базову математичну освіту. Три доценти пройшли стажування в університетах Європи та Сполучених Штатів Америки.

Завідує кафедрою з моменту її створення кандидат фізико-математичних наук, доцент Ю.О.Ковальчук.

Останніми роками кардинально поліпшилась матеріально-технічна база кафедри. Обладнано найсучаснішою комп'ютерною технікою та аудіовізуальними засобами навчання аудиторію № 118, 4 комп'ютерні класи та лабораторію інформатики загальною кількістю 70 робочих місць. Усі робочі місця під'єднані до локальної комп'ютерної мережі університету й мають вихід в Internet через цілодобовий супутниковий канал зв'язку зі швидкістю 64 Кбіт/сек. до послуг викладачів та студентів мультимедійні та графічні проектори, проекційні панелі та екрани, телевізор, цифрова відеокамера,Web-камери, принтери та сканери. У кабінеті інформатики завжди можна знайти необхідну літературу та найсвіжіші періодичні видання на комп'ютерну тематику.

Кафедра проводить плідні наукові дослідження за двома колективними темами: "Методи дослідження багатовимірних детермінованих і стохастичних систем" та "Запровадження нових освітніх інформаційних технологій", підтримуючи тісні контакти з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка (кафедра теорії ймовірностей і математичної статистики, кафедра теоретичної та прикладної механіки), Інститутом математики НАН України (відділ динаміки та стійкості багатовимірних систем), Київським національним педагогічним університетом імені Михайла Драгоманова

(кафедра основ інформатики та обчислювальної техніки, кафедра методики викладання математики).

Кафедра бере активну участь у міжнародній науковій та освітній кооперації. Так, з 2000 р. ведеться співпраця з Коледжем Освіти університету штату Айова в рамках програми “Реформа та оновлення педагогічної освіти”: взаємний обмін досвідом, стажування викладачів, придбання обладнання, програмного забезпечення, літератури, проведення спільних наукових досліджень тощо.

З квітня 2002 р. кафедра репрезентує університет у європейському проекті “Поширення в освіту методів прикладної статистики для економіки”, що фінансується Європейською комісією за програмою TEMPUS-TACIS. Окрім Ніжинського педагогічного університету, в проекті також беруть участь Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Ужгородський державний університет, Інститут статистики Держкомстату України, Малардаленський університет (м. Естерос, Швеція), Стокгольмський університет (Швеція), Гельсінський університет (Фінляндія).

Кафедра прикладної математики активно працює в загальноуніверситетській системі надання додаткових платних послуг. Сталою популярністю користуються надання доступу до мережі Інтернет, а також комп’ютерні курси, що діють у межах факультету суміжних професій. Щорічно в середньому 50 слухачів протягом 120 годин під керівництвом досвідчених викладачів отримують ґрунтовні знання й практичні навички користуванням комп’ютерною та офісною технікою, підвищуючи свою конкурентоспроможність на ринку праці.

У 1933 р. було створено кафедру фізики. 69% викладачів кафедри мають вчені ступені та звання. Керує кафедрою доктор фізико-математичних наук, професор О.В. Мельничук.

Підготовка молодих спеціалістів ведеться на базі сучасних наукових та навчальних лабораторій. Це лабораторії оптики поверхні напівпровідників, технології вирощування тонких плівок, електрофізичних властивостей напівпровідників та 11 навчальних лабораторій і кабінетів. Завершується будівництво астрономічної обсерваторії, яка буде устаткована телескопом Максутова з діаметром об’єктива 20 см. Гордістю кафедри є створена у 2000 р. сучасна лабораторія технічних засобів навчання, у якій студенти вчаться використовувати в навчальному процесі новітні засоби аудіо- та відеотехніки, а також проекційної апаратури, включаючи мультимедійні проектори. Тут вони отримують і навички використання комп’ютерів у якості технічних засобів навчання.

Кафедра підтримує постійні творчі зв’язки з рядом провідних наукових установ та ВНЗ України й близького зарубіжжя. Це інститут фізики НАН України (спільні експериментальні та теоретичні дослідження властивостей сильно легованого оксиду цинку й карбіду кремнію методами спектроскопії ІЧ відбивання та поверхневих поляритонів, а також антимоніду індію при дії на нього випромінювання CO_2 лазера, обмін науково-технічною інформацією в рамках спільних досліджень), інститут фізики напівпровідників НАН України (спільні експериментальні та теоретичні дослідження властивостей сильно легованого оксиду цинку, карбіду кремнію методами спектроскопії ІЧ

відбивання та поверхневих поляритонів; наукові консультації, спільні публікації, допомога приладами, програмами), Київський національний педагогічний університет ім. Михайла Драгоманова (спільна науково-методична робота з кафедрами методики викладання фізики, експериментальної, теоретичної фізики та астрономії, загальної фізики, участь у роботі республіканського науково-методичного семінару з фізики), Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (спільні дослідження в галузі фізики напівпровідників, спільні доповіді на конференціях та публікації, робота в методичній комісії Всеукраїнської олімпіади юних фізиків), Інститут проблем матеріалознавства НАН України (спільні дослідження в галузі плівкової технології багатокомпонентних напівпровідників та робота з проведення дисертаційних досліджень), Чернігівський педуніверситет ім. Тараса Шевченка (обмін досвідом науково-методичної роботи, методичними матеріалами, навчання в аспірантурі на кафедрі методики викладання фізики, рецензування методичних матеріалів).

На кафедрі проводиться значна наукова та науково-методична робота за такими основними напрямками:

1. Дослідження змішаних плазмон-фононних збуджень в анізотропних напівпровідникових монокристалах;
2. Дослідження оптичних та електрофізичних властивостей одновісних оптично-анізотропних напівпровідників та структур на їх основі;
3. Розробка методики осадження оксидних плівок на діелектричні та напівпровідникові підкладки та визначення їх оптичних та електрофізичних параметрів;
4. Синтез та дослідження діелектричних та напівпровідникових плівок неруйнівними методами спектроскопії ІЧ відбиття та поверхневих поляритонів;
5. Дослідження фізичних властивостей напівпровідникових квазібінарних твердих розчинів A^2B^6 і A^3B^5;
6. Дослідження історичних аспектів розвитку Ніжинської вищої школи;
7. Дослідження нелінійних властивостей вузькозонних напівпровідників методами лазерної спектроскопії;
8. Дослідження надґраток та структур із квантовими ямами;
9. Розробка та дослідження шляхів підвищення ефективності професійної підготовки студентів з фізики на основі нових технологій навчання.

Результати наукових досліджень викладачів кафедри викладені в кількох сотнях публікацій у міжнародних фізичних і методичних журналах, а деякі з них включені у відомі спеціалістам монографії. Співробітниками кафедри отримано 15 авторських свідоцтв та патентів на винаходи.

До наукової роботи широко залучаються студенти, які виконують курсові та дипломні роботи на експериментальній базі наукових лабораторій.

За останні три роки викладачами факультету опубліковано 255 наукових праць, серед яких 79 навчально-методичних посібників для студентів та

магістрантів. Серед цих публікацій необхідно виділити підручники та навчальні посібники, які мають гриф Міністерства освіти й науки України. Це “Лінійні системи диференціальних рівнянь з виродженням” (В.П. Яковець та ін.), “Геометричні перетворення площини” (В.П. Яковець та ін.), “Механіка. Молекулярна фізика та основи термодинаміки. Лабораторний практикум” (О.В. Мельничук, Л.Ю. Мельничук та ін.), “Основи квантової механіки” (В.М. Грибань, О.В. Мельничук та ін.), “Збірник задач з квантової механіки” (В.М. Грибань, О.В. Мельничук та ін.).

Заслуговує на увагу й монографія О.В. Мельничука зі співавторами “Спектроскопія залишкових променів”.

Фізико-математичний факультет набув значного досвіду проведення виховної роботи серед студентів у нових умовах. На факультеті сповна усвідомлюють важливість і складність справи виховання вчителя нової генерації, національно свідомого й духовно багатого інтелігента.

Система виховної роботи на факультеті формується на засадах “Концепції національного виховання”, Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту” та інших державних документів.

Комплекс виховних заходів та педагогічного впливу на студентів здійснюється за загальноуніверситетським та факультетським планами. Виховна робота також відображена в планах роботи кафедр.

Стратегічними завданнями виховання визначаються:

-науково-педагогічне забезпечення єдності духовного, інтелектуального, фізичного, психологічного та соціального розвитку особистості;

-піднесення в освіті значущості світоглядних знань і умінь як стрижня єдності виховання й навчання;

-творення індивідуального “я”, здатного до ухвалення морально виправданих рішень, особистої відповідальності, порозуміння з іншими;

-утвердження у виховній роботі пріоритету національного специфічного в універсалях культури при неодмінності шанування загальнолюдських цінностей;

-методичне спрямування культури на зміни, мотивацію та критерії вихованості людини.

Важливим аспектом виховної роботи є студентське самоврядування. Воно охоплює різні сфери діяльності факультету: навчання й виховання, побут, відпочинок і участь у суспільно-корисному житті, наведення ладу в гуртожитках і навчальних аудиторіях тощо.

Студентське самоврядування – це не лише засіб залучення молоді до вирішення завдань вищої школи, але й метод, який сприяє зростанню соціальної активності, ініціативи та відповідальності. Реалізується студентське самоврядування через студентський комітет факультету. Студентський комітет у навчальній роботі виконує такі функції:

-надає допомогу деканату з боку студентського активу в організації навчальної роботи на факультеті та в академічних групах;

-контролює дотримання студентами навчальної й трудової дисципліни.

Студентський комітет бере активну участь у роботі з виховання в студентів патріотичних та моральних якостей, почуття національної гідності в рамках

комплексного плану виховної роботи в університеті та на факультеті протягом усього терміну навчання.

Важливою формою роботи студентського комітету факультету є науково-дослідна робота, яка передбачає:

-участь студентів у госпдоговірних науково-дослідних роботах;

-залучення студентів до наукових розробок колективів кафедр;

-підготовка доповідей до щорічних наукових студентських конференцій;

-залучення студентів факультету до участі у Всеукраїнських конкурсах і олімпіадах з актуальних проблем математики, фізики, інформатики.

До компетенції органів студентського самоврядування входять також різні аспекти фізкультурної, культурно-масової та інформаційної роботи, яка проводиться соціально-гуманітарним відділом університету, відповідними кафедрами, клубами та студентськими організаціями.

Студентське самоврядування на факультеті допомагає в підготовці висококваліфікованих учителів математики, фізики, інформатики та економіки, а також забезпечує виконання студентами своїх обов'язків і одночасно захист їх прав.

Студентське самоврядування сприяє гармонійному розвитку особистості студента й формуванню в нього навичок організатора, керівника.

Щорічно на факультеті проводиться ряд традиційних загально-факультетських культурно-масових заходів, зокрема: посвята першокурсників у студенти, "останній дзвоник" для студентів 5-го курсу, День факультету, День відкритих дверей, зустрічі з учасниками Великої Вітчизняної війни, визволителями м. Ніжина, представниками Збройних сил України, з відомими вченими та цікавими людьми.

Студенти факультету беруть активну участь у конкурсах, які проводять психолого-педагогічні кафедри, у клубі сатири та гумору, у конкурсі "Красуня університету", грі "Нумо, першокурснику" тощо. На базі факультету діють колективи художньої самодіяльності.

Регулярно проводяться загальнофакультетські збори, збори старост груп та студентського активу.

Студенти залучаються до науково-дослідної роботи, виступають з доповідями на щорічних студентських наукових конференціях в університеті, а також на всеукраїнських та міжнародних конференціях. Результати наукових досліджень студентів друкуються в періодичних наукових виданнях. Щороку кілька випускників вступають до аспірантури.

Традиційними є екскурсії до музею факультету та університету (І курс), містом Ніжином з відвідуванням краєзнавчого музею, Музею рідкісної книги, поштової станції (І-ІІ курси), в музеї м. Києва та м. Чернігова (ІІ-ІІІ курси), відвідування педагогічного музею України (ІІ-ІІІ курси), поїздки в театри та на концерти.

Запроваджена схема виховної роботи створює відповідні умови для формування освіченої, інтелігентної, всебічно розвиненої особистості. В оточенні висококваліфікованих викладачів та науковців специфіка навчання на фізико-математичному факультеті сприяє вихованню в студентів відповідної сьогоденню діловитості, що при належній професійній підготовці сприяє працевлаштуванню наших випускників, їх адаптації до відповідних умов праці.

Випускники фізико-математичного факультету в залежності від обраної спеціальності можуть посідати посади вчителів математики, фізики, інформатики, економіки в школах, ліцеях, гімназіях та вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації. Випускники магістратури мають право працювати на викладацьких посадах у ВНЗ III-IV рівня акредитації.

Спеціалісти та магістри можуть також працювати в наукових установах та на виробництві, де потрібні глибокі знання математики, фізики, математичного моделювання, де необхідно обслуговувати складне обладнання, аналітичну та метрологічну апаратуру, різноманітні технологічні процеси. Підготовлені на факультеті фахівці – математики й фізики – можуть посідати посади низового управлінського персоналу в науковоємних виробництвах, спеціалістів фірм з продажу та обслуговуванню комп'ютерної техніки, працювати референтами – консультантами в організаціях, діяльність яких пов'язана з менеджментом та маркетингом фізичного обладнання, а також в установах моніторингу навколишнього середовища.

Перелік
спеціальностей та спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка фахівців на факультеті

Напрям підготовки	Спеціальність	Спеціалізація	Освітньо-кваліфікаційний рівень
0802. Прикладна математика	Соціальна інформатика	—	Бакалавр
0702. Прикладна фізика	Прикладна фізика	—	Бакалавр
0101. Педагогічна освіта	Педагогіка і методика середньої освіти. Математика	Інформатика	Бакалавр, спеціаліст, магістр
0101. Педагогічна освіта	Педагогіка і методика середньої освіти. Математика	Економіка	Бакалавр, спеціаліст, магістр
0101. Педагогічна освіта	Педагогіка і методика середньої освіти. Математика і фізика	—	Бакалавр, спеціаліст, магістр

Кафедра вищої математики

Кафедра вищої математики бере свій початок з 1933 р., коли кафедру математики і фізики було розділено на дві: кафедру математики і кафедру фізики. У 1998 р. після реорганізації Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М.В. Гоголя в Ніжинський державний педагогічний університет ім. М.В. Гоголя від кафедри математики було відділено кафедру прикладної математики та інформатики, а кафедру математики перейменовано в кафедру вищої математики.

З 1933 р. до 1962 р. кафедру з невеликими перервами очолював доцент Кармінський М.С. В період 1962-1970 р.р. нею керували кандидати фіз.-мат. наук, доценти Харлан Ф.С., Тульчій В.І., Вікінг В.І., в 1971-1975 р.р. – доцент Колесник Л.І., а з 1975 до 1986 р. – кандидат фіз.-мат. наук, доцент Нестеренко Л.І.

Понад 10 років (з 1945 до 1956 р.) на кафедрі працював відомий учений і педагог В.М. Савченко, автор популярного навчального посібника “Изображение фигур в математике”. У різний час тут працювали такі яскраві особистості як доцент Соломаха А.М., який довгий час був деканом фізико-математичного факультету, кандидат пед. наук, професор І.С. Матюшко – автор однієї з перших у країні систем програмованого навчання “Ніжин – 1”, “Ніжин – 2” та “Ніжин – 3”, які було впроваджено в навчальний процес на факультеті, доктор фіз.-мат. наук, професор Барис Я.С., відомий своїми науковими працями в теорії інтегральних многовидів.

З 1986 р. кафедрою завідує випускник Ніжинського педінституту, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, відомий учений у галузі асимптотичних методів в теорії диференціальних рівнянь, доктор фіз.-мат. наук, професор В.П. Яковець.

За цей час значно поліпшився якісний склад кафедри, зміцнилась її матеріально-технічна база, досягнуто великих успіхів у науковій та науково-методичній роботі.

Колективом кафедри підготовлено і видано більше 100 навчально-методичних і навчальних посібників, що дозволило забезпечити студентів усім необхідним для організації самостійної роботи. Серед них тексти лекцій, практикуми, методичні вказівки щодо вивчення окремих тем з математичних дисциплін, які забезпечує кафедра.

Кілька навчальних посібників мають гриф Міністерства освіти і науки й використовуються у вищих навчальних закладах усієї країни: Яковець В.П., Боровик В.Н., Ваврикович Л.В. Аналітична геометрія (2004 р.); Боровик В.Н., Яковець В.П. Курс вищої геометрії (2004 р.); Боровик В.Н., Зайченко І.В., Мурач М.М., Яковець В.П. Геометричні перетворення площини (2003 р.).

На кафедрі ведеться постійний пошук методичних інновацій щодо вдосконалення навчального процесу та посилення ефективності самостійної роботи студентів. Так, у 1980-х роках тут було запроваджено обов’язкове виконання студентами індивідуальних розрахунково-графічних робіт, у 1990-х роках введено підсумковий державний екзамен з математики в кінці IV курсу, що дозволило пізніше легко перейти на ступеневість навчання, вдосконалено

систему організації педагогічної практики. На початку 1990-х років при кафедрі була створена лабораторія інформатики, і колектив кафедри почав активно впроваджувати в навчальний процес комп'ютерну техніку. Пізніше ця лабораторія була розширена і на її базі створена кафедра прикладної математики та інформатики.

Протягом останніх 15 років кафедра проводить потужну науково-дослідну роботу з теорії асимптотичного інтегрування диференціальних рівнянь, яка здійснюється під керівництвом професора Яковця В.П. та за активної участі кандидата фіз.-мат. наук, доцента Старуна І.І. Зокрема, В.П. Яковцем розроблена теорія асимптотичного інтегрування лінійних сингулярно збурених систем диференціальних рівнянь з виродженою матрицею при похідних, яка узагальнила класичні результати, започатковані в працях Дж. Біркгофа і розвинуті в роботах В. Вазова, Ф.С. Фещенка, М.І. Шкіля, Г.С. Жукової та інших відомих математиків.

В результаті наукової роботи в цьому напрямку опубліковано понад 120 наукових статей та три монографії: Шкіль М.І., Старун И.И., Яковец В.П. Асимптотическое интегрирование линейных систем обыкновенных дифференциальных уравнений (1989 р.); Шкіль М.І., Старун И.И., Яковец В.П. Асимптотическое интегрирование линейных систем обыкновенных дифференциальных уравнений с вырождениями (1991 р.); Самойленко А.М., Шкіль М.І., Яковець В.П. Лінійні системи лінійних диференціальних рівнянь з виродженнями (2004 р.). За цикл наукових праць, до яких увійшла остання монографія, її автори академіки Самойленко А.М., Шкіль М.І. та професор Яковець В.П. у 2004 р. відзначені премією Президії НАН України імені М.В. Остроградського за видатні роботи в галузі математики.

Враховуючи активну наукову роботу кафедри, рішенням Міністерства освіти і науки України у 1997 р. при ній було відкрито аспірантуру із спеціальності "диференціальні рівняння", яку на даний час закінчило 4 аспіранти. У 2005 р. перша випускниця аспірантури О.І. Кочерга успішно захистила кандидатську дисертацію.

Кафедра активно співпрацює із спорідненими кафедрами інших навчальних закладів та науковими установами як в Україні, так і з зарубіжними партнерами. Зокрема, проводяться спільні наукові семінари та обмін досвідом з ученими Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Інституту математики НАН України, Інституту професійної педагогіки і психології АПН України, Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова.

Викладачі кафедри брали активну участь у виконанні міжнародного науково-методичного проекту "Реформування і оновлення системи освіти в Україні і США" спільно з університетом штату Айова, який здійснювався протягом 1999-2002 р.р., а також у виконанні наукової програми в рамках спільної співпраці з Київським Національним університетом ім. Т.Г. Шевченка та університетами Швеції і Фінляндії.

У даний час навчальний процес на кафедрі забезпечують 15 штатних викладачів і 2 сумісники. Серед них 2 доктори наук (11, 8 %) та 9 кандидатів наук (58,8%). Кількість докторів і кандидатів наук серед штатних викладачів

складає 60%. В аспірантурі кафедри навчається 1 аспірант. Усі викладачі мають базову освіту, яка відповідає профілю дисциплін, які вони викладають.

Навчальний процес, який здійснює кафедра забезпечений достатньою кількістю літератури та методичних посібників. При кафедрі створено спеціалізований кабінет, оснащений стаціонарним мультимедійним проектором, що дозволяє використовувати в навчальному процесі сучасні інформаційні технології.

У даний час можна стверджувати, що на кафедрі склалась наукова школа під керівництвом професора Яковця В.П. з асимптотичних методів у теорії диференціальних рівнянь, яка має перспективи для свого подальшого розвитку.

Штатні викладачі кафедри вищої математики		
1.	Яковець В.П.	доктор фіз.-мат. наук, професор
2.	Нестеренко Л.І.	кандидат фіз.-мат. наук, доцент
3.	Мельник В.Л.	кандидат фіз.-мат. наук, доцент
4.	Курниш А.В.	кандидат фіз.-мат. наук, доцент
5.	Циганок Л.В.	кандидат фіз.-мат. наук, доцент
6.	Старун І.І.	кандидат фіз.-мат. наук, доцент
7.	Опанасенко В.Г.	кандидат педагогічних наук, доцент
8.	Барило Н.А.	кандидат педагогічних наук, доцент
9.	Кочерга О.І.	асистент, захистила канд. дис.
10.	Ваврикович Л.В.	ст. викл., закінчила аспірантуру
11.	Варущик Н.П.	ст. викл.
12.	Овчинников Д.В.	асистент
13.	Шепель О.А.	асистент, закінчив аспірантуру
14.	Бойко Л.М.	асистент, закінчила аспірантуру
15.	Колєснєв С.І.	ст. викл.
Сумісники кафедри вищої математики		
16.	Ткаченко В.І.	доктор фіз.-мат. наук
17.	Лісова Т.В.	кандидат фіз.-мат. наук, доцент

Кафедра прикладної математики та інформатики

Кафедру приладної математики засновано у 1999 році відразу після надання Ніжинському державному педагогічному інституту статусу педагогічного університету. У 2003 році з урахуванням питомої ваги дисциплін комп’ютерно-інформаційного циклу кафедру прикладної математики перейменовано на кафедру прикладної математики та інформатики. Основним завданням кафедри було і залишається викладання навчальних дисциплін, пов’язаних здебільшого з електронно-обчислювальною технікою та її застосуваннями.

Зокрема, студентам фізико-математичних спеціальностей читаються курси з основ інформатики та обчислювальної техніки, комп’ютерних технологій, програмування, шкільного курсу інформатики та методики її викладання, використання комп’ютерних технологій при викладанні математики в школі. Крім того кафедра читає такі прикладні математичні дисципліни, як теорія

ймовірностей і математична статистика, математична логіка, лінійне програмування, чисельні методи, диференціальні рівняння з частинними похідними тощо. Студентам спеціальності “соціальна педагогіка та практична психологія” читається курс вищої математики з елементами математичної статистики, а студенти всіх без винятку спеціальностей університету як денної, так і заочної форм навчання вивчають на кафедрі основи інформатики. Слухачі магістратури та аспірантури поповнюють свої знання і навички з використання сучасних науково-дослідних та освітніх технологій і методик при вивченні курсів “Сучасні інформаційні технології навчання” та “Комп’ютерні інформаційні технології в освіті”. Кафедрою розроблено та впроваджено низку спеціальних курсів з вищої математики, комп’ютерних технологій та програмування, а також кілька спецкурсів з прикладних проблем математики, зокрема, в економіці, фінансах та страховій справі. Практично для всіх без винятку дисциплін, що забезпечує кафедра, її викладачами були розроблені авторські навчальні програми.

Навчально-методична робота кафедри спрямована на забезпечення планомірного і цілеспрямованого переходу до застосування у навчальному процесі новітніх інформаційних технологій; зокрема розроблено або розпочато розробку мультимедійних курсів майже зі всіх дисциплін, здійснюється комп’ютерне тестування знань студентів, проводиться адаптація до запровадження у навчальний процес системи дистанційного навчання MOODLE (доц. Ковальчук Ю.О.), створено вебсайт кафедри.

До складу кафедри сьогодні входять кабінет інформатики і дві навчальні лабораторії: інформатики та інформаційних технологій навчання (ІТН). Лабораторія інформатики займається комп’ютерним забезпеченням навчального процесу безпосередньо на кафедрі, у той час як лабораторія ІТН забезпечує впровадження новітніх інформаційних технологій у навчальний процес на загально університетському рівні. Співробітники цієї лабораторії працюють також над створенням вебсайту університету та сайтів інших підрозділів вузу.

Сьогодні на кафедрі склався висококваліфікований ***колектив викладачів та співробітників*** – фахівців в галузі математики та інформатики, серед яких шість – кандидатів наук, доцентів; ще п’ять викладачів закінчили аспірантуру при різних наукових та навчальних центрах і працюють над кандидатськими дисертаціями. Шість викладачів кафедри закінчили механіко-математичний факультет або факультет кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка і мають базову математичну освіту. Чотири викладачі пройшли стажування в університетах Європи, Сполучених Штатів Америки та Японії.

Постійно в центрі уваги кафедри і такі види діяльності як виховна робота серед студентів (пізнавальні поїздки і екскурсії, організація і проведення зустрічей з відомими вченими, виховні заходи в гуртожитку, кураторство і наставництво в академгрупах); співпраця з органами освіти регіону (регулярне проведення на комп’ютерній базі кафедри міських учнівських олімпіад з інформатики, участь у журі обласних олімпіад, консультативно-методична та практична допомога в обладнанні шкільних комп’ютерних класів, виступи викладачів перед вчителями і учнями, робота в ліцеї).

Кафедра фізики

Кафедра фізики була створена в 1933 році. У різні роки її завідувачами були А.Г. Міхацький (1932 – 1938), І.А. Харицький (1952 – 1960), доц. В.М. Грибань (1969 –1971), доц. А.Д. Пашун (1971 – 1986), доц. М.Г. В'ялий (1986 – 1996), а протягом 1996 – 1998 років обов'язки завідувача кафедри фізики виконував доц. М.П. Бойко.

З 1998 року завідувачем кафедри фізики працює професор О.В. Мельничук, який у січні 2001 року захистив дисертацію "Поверхневі плазмон-фононні збудження в оптично анізотропних напівпровідниках ZnO і SiC-6H та структурах на їх основі" на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук за спеціальністю 01.04.10 – фізика напівпровідників і діелектриків.

Знання та досвід студентам передають висококваліфіковані викладачі та науковці кафедри, якими за останні чотири роки було подано до спеціалізованих рад та захищені одна дисертація на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук та три кандидатські дисертації на здобуття наукових ступенів відповідно фізико-математичних, технічних та педагогічних наук.

Кафедра фізики сьогодні – це 69,2 % викладачів із науковим ступенем та вченим званням, а саме:

1 професор, доктор фізико-математичних наук;

1 доцент, кандидат технічних наук;

2 доценти, кандидати педагогічних наук;

5 доцентів, кандидатів фізико-математичних наук.

Професорсько-викладацький склад кафедри забезпечує вивчення студентами фізико-математичного факультету дисциплін з фізики та методики її викладання, а такі дисципліни, як "Безпека життєдіяльності", "Технічні засоби навчання", "Цивільна оборона" читаються для студентів усіх спеціальностей університету.

Зараз на кафедрі діє 10 навчальних лабораторій: з механіки, молекулярної фізики та основ термодинаміки (проф. Мельничук О.В., доц. Мельничук Л.Ю.), електрики й магнетизму (доц. Аніщенко В.О.), оптики та ядерної фізики (ст. викладач Шовкопляс В.С., ст. викладач Шевчук О.Г.), електротехніки та радіоелектроніки (доц. Давиденко С.М.), спецфізпрактикуму із фізики напівпровідників (доц. В'ялий М.Г., ст. викладач Ігнатенко В.А.), методики викладання фізики (доц. Бойко М.П., доц. Руденко М.П., ст. викладач Закалюжний В.М.), цивільної оборони (доц. Кнорозок Л.М., доц. Руденко М.П., ст. викладач Шевчук О.Г.), технічних засобів навчання (проф. Мельничук О.В., доц. Давиденко С.М., доц. Кнорозок Л.М., ст. викладач Ігнатенко В.А.), безпеки життєдіяльності (доц. Бойко М.П., ст. викладач Закалюжний В.М., ст. викладач Шовкопляс В.С., ст. викладач Шевчук О.Г., ст. викладач Ігнатенко В.А.), охорони праці (ст. викладач Шовкопляс В.С.).

Вивчення студентами дисципліни "Технічні засоби навчання" відбувається в сучасних лабораторіях аудіо- та відеотехніки, статичної проекції, в комп'ютерному класі тощо. При читанні лекцій викладачами широко

використовуються сучасні комп'ютерні технології та самостійно розроблене програмне забезпечення.

Завідувачем кафедри надається багато уваги активізації наукової роботи викладачів і студентів, модернізації навчальних лабораторій, поповнення їх новим обладнанням.

Сьогодні на кафедрі ведеться інтенсивна наукова та методична робота з фізики та методики її викладання. Професорсько-викладацький та допоміжний персонал кафедри проводить наукові дослідження в проблемних групах за наступними напрямками:

- Дослідження змішаних плазмон-фононних збуджень в анізотропних напівпровідникових монокристалах;
- Дослідження оптичних та електрофізичних властивостей одновісних оптично-анізотропних напівпровідників та структур на їх основі;
- Розробка методики осадження оксидних плівок на діелектричні та напівпровідникові підкладки та визначення їх оптичних та електрофізичних параметрів;
- Синтез та дослідження діелектричних та напівпровідникових плівок неруйнівними методами спектроскопії ІЧ-відбиття та поверхневих поляритонів;
- Дослідження фізичних властивостей напівпровідникових квазібінарних твердих розчинів A^2B^6 і A^3B^5;
- Дослідження історичних аспектів розвитку Ніжинської вищої школи;
- Дослідження нелінійних властивостей вузькозонних напівпровідників методами лазерної спектроскопії;
- Дослідження надґратки та структур із квантовими ямами;
- Розробка та дослідження шляхів підвищення ефективності професійної підготовки студентів з фізики на основі нових технологій навчання.

Керівниками проблемних груп є проф. О.В. Мельничук (оптика поверхні напівпровідників), доц. В.О. Аніщенко (електрофізичні властивості напівпровідникових кристалів та структур на їх основі), доц. Л.Ю. Мельничук (оптичні властивості оптично-анізотропних кристалів та структур на їх основі), доц. С.М. Давиденко (синтез оксидних плівок на діелектричні та напівпровідникові підкладки, дослідження надґратки та структур із квантовими ямами), доц. М.П. Бойко (методика викладання шкільного курсу фізики), доц. М.П. Руденко (підвищення ефективності професійної підготовки студентів з фізики на основі нових технологій навчання).

З 2000 р. під керівництвом ст. викладача В.С. Шовкопляса діє факультатив "Оптичні явища в атмосфері".

За останні 5 років викладачами кафедри опубліковано більше 100 наукових праць (з них 52 в журналах, рекомендованих ВАК України) та 30 навчально-методичних посібників для студентів із різних розділів фізики та методики її викладання, астрономії, ТЗН, охорони праці, безпеки життєдіяльності тощо. Отримано біля 20 авторських свідоцтв та патентів на винаходи: "Безконтактний спосіб вимірювання концентрації та рухливості вільних носіїв зарядів у полярних напівпровідникових матеріалах", "Оптико-механічний модулятор світлового потоку", "Спосіб модуляції ІЧ-випромінювання й пристрій для його

здійснення”, “Спосіб визначення напрямку орієнтації оптичної осі полярних, одновісних напівпровідникових структур” тощо.

За вказаний період до викладання спецкурсів для студентів фізико-математичного факультету та виступів на наукових семінарах було запрошено близько 20 провідних учених України: доктора фіз.-мат. наук, проф. М.Л. Дмитрука (зав. відділом ІФН ім. В.Є. Лашкарьова НАН України), доктора фіз.-мат. наук, проф., Лауреата держпремії України П.І. Баранського (зав. відділенням ІФН ім. В.Є. Лашкарьова НАН України), доктора фіз.-мат. наук, проф. В.А. Шендеровського (провідний науковий співробітник ІФ НАН України), доктора фіз.-мат. наук, проф. О.В. Слободянюка (завідувача кафедрою експериментальної фізики Національного університету ім. Тараса Шевченка), доктора фіз.-мат. наук, проф. Ю.А. Пасічника (професор кафедри загальної фізики НПУ ім. М.П. Драгоманова), проф. В.Ф. Савченко (зав. кафедри педагогіки, психології та методики викладання фізики ЧПУ ім. Тараса Шевченка) тощо.

Важливу роль у науковій роботі кафедри відіграють зв’язки з Інститутом фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України (спільні експериментальні та теоретичні дослідження оптичних і електрофізичних властивостей сильно легованого оксиду цинку, карбіду кремнію методами спектроскопії ІЧ-відбивання та поверхневих поляритонів, наукові консультації, спільні публікації, допомога приладами, програмами тощо); Українським державним педагогічним університетом ім. М.П. Драгоманова (спільна наукова, методична робота з кафедрами загальної фізики, методики викладання фізики, експериментальної, теоретичної фізики та астрономії); Національним університетом ім. Тараса Шевченка (спільні дослідження в галузі фізики напівпровідників, спільні доповіді на конференціях, публікації); Інститутом проблем матеріалознавства НАН України (спільні дослідження в галузі плівкової технології багатокомпонентних напівпровідників та робота з підготовки й проведенню дисертаційних досліджень); Ужгородським національним університетом (наукові консультації, спільні семінари, програми); Національним транспортним університетом (наукові консультації, спільні публікації, допомога приладами, програмами); Чернігівський педагогічним університетом імені Тараса Шевченка (обмін досвідом науково-методичної роботи, методичними матеріалами, навчання в аспірантурі на кафедрі педагогіки, психології та методики викладання фізики); Одеський Рішельєвський ліцей та Український фізико-математичний ліцей Національного університету ім. Тараса Шевченка (обмін досвідом науково-методичної роботи, методичними матеріалами, рецензування методичних матеріалів) тощо.

Інтенсивна наукова робота, яку проводять викладачі кафедри, завжди приваблює студентів. Вони з бажанням та зацікавленістю включаються в науковий пошук своїх наставників. Тематика, над якою вони працюють, визначає теми їх курсових і дипломних робіт, коло інтересів у майбутній діяльності. Викладачі та співробітники кафедри разом із студентами проводять дослідження за темами: “Розробка методики осадження оксидних плівок на діелектричні та напівпровідникові підкладки та визначення їх оптичних та електрофізичних параметрів” та “Дослідження поверхневих плазмон-фононних

збуджень у одновісних напівпровідниках та структурах на їх основі”, які фінансується із бюджету МОН України.

Протягом останніх трьох років студентами Т.В. Малиш, О.І. Кошарний, Л.Г. Андієць, Т.В. Шовкопляс, О.М. Сергієнко, Р.А. Калініченко, М.І. Супруненко та ін. у співавторстві з викладачами опубліковано 16 статей (7 у журналах, рекомендованих ВАК України), зроблено доповіді на 6-х Міжнародних конференціях, 2-х всеукраїнського рівня та більше 50-и на звітних студентських конференціях. Студенти 5-го курсу С. Войтенко та О. Моісєєв (наук. керівник проф. О.В. Мельничук) на чемпіонаті “Екософт – 2003” продемонстрували програми моделювання фізичних процесів у курсі загальної фізики на прикладі розділу “Молекулярна фізика й термодинаміка” та отримали диплом першого ступеня й похвальні листи МОН України.

Низка студентів, які працювали під керівництвом викладачів кафедри й досягли вагомих наукових здобутків навчаючись у нашому університеті, після завершення навчання пов’язали своє життя з науковою роботою. Зокрема, Т. Малиш навчається в аспірантурі одночасно в ІФН ім. В.Є. Лашкарьова НАН України та інституті п’єзоелектрики у м. Прага (Чехія). Т. Шовкопляс продовжує наукову роботу, навчаючись у магістратурі КУ ім. Тараса Шевченка на фізичному факультеті. Завершили навчання в аспірантурі Р.А. Калініченко та М.І. Супруненко, які зараз оформляють отримані наукові результати.

На кафедрі проводиться вагома методична робота. Лише за останні три роки професорсько-викладацьким складом кафедри підготовлено й видано ряд навчальних посібників: Венгер Є.Ф., Мельничук Л.Ю., Мельничук О.В., Шевчук О.Г. Механіка. Молекулярна фізика та основи термодинаміки. Лабораторний практикум. – К.: Такі справи, 2001; Венгер Є.Ф., Грибань В.М., Мельничук О.В. Основи квантової механіки. - К.: Вища шк., 2003; Венгер Є.Ф., Грибань В.М., Мельничук О.В. Збірник задач з квантової механіки. – К.: Вища шк., 2003; Венгер Є.Ф., Грибань В.М., Мельничук О.В. Основи електродинаміки та спеціальної теорії відносності. - К.: Вища шк., 2004, яким присвоєно гриф "Допущено Міністерством освіти і науки як навчальний посібник для студентів фізико-математичних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів України".

У видавництві “Наукова думка” видано монографію Є.Ф. Венгера, О.В. Мельничука, Ю.А. Пасічника “Спектроскопія залишкових променів” (К.: Наукова думка, 2001).

Протягом останніх 2-х років викладачі кафедри спільно із міським відділом освіти організовують і проводять курси підвищення кваліфікації з фізики для вчителів м. Ніжина та Всеукраїнський турнір юних винахідників і раціоналізаторів учнів м. Ніжина.

З 1999 року на кафедрі започатковано випуск кафедральної газети “Світ фізики”. Доц. Л.Ю. Мельничук та ст. лаборант І.В. Павлюк підготували 30 номерів.

Підбиваючи підсумки вищесказаного, на сьогодні колектив кафедри має вагомі здобутки, що неодноразово зазначалось на засіданнях Ради університету та зборах трудового колективу. Протягом 2001 та 2002 рр. кафедра фізики була нагороджена вимпелом "Краща кафедра університету", а в 2003 році здобула 3-є

місце й нагороджена принтером, сучасним комп'ютером, а викладачі – похвальними листами та премією.

Особливо приємно зазначити, що викладачі та співробітники які працюють на кафедрі, і зараз продовжують реалізувати свій потенціал.

Ряд викладачів та лаборантів, що працюють сьогодні на кафедрі, з відзнакою закінчили вищі навчальні заклади: це завідувач кафедри проф. О.В. Мельничук (1989 рік – фізико-математичний факультет Вінницького державного педагогічного інституту ім. М. Островського за спеціальністю "учитель фізики та математики "), декан фізико-математичного факультету доц. В.О. Аніщенко (1969 рік – фізико-математичний факультет НДПІ ім. М. В. Гоголя за спеціальністю "фізика"), ст. викладач О.Г. Шевчук (1983 рік – фізико-математичний факультет НДПІ ім. М.В. Гоголя за спеціальністю "вчитель математики і фізики", ст. лаборант С.П. Павленко (2000 рік – фізико-математичний факультет НДПУ ім. М. Гоголя за спеціальністю "вчитель математики і фізики").

На кафедрі працює 6 відмінників освіти України (проф. О.В. Мельничук, доц. В.О. Аніщенко, доц. М.П. Бойко, доц. М.Г. В'ялий, ст. викладач О.Г. Шевчук, ст. викладач В.С. Шовкопляс).

Доц. Л.Ю. Мельничук у 1998 – 2000 рр. та 2001 – 2003 рр. була стипендіатом Кабінету Міністрів України для молодих вчених.

Викладачі кафедри – люди різнобічного характеру праці, є серед них проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків – доц. М.Г. В'ялий, декан фізико-математичного факультету – доц. В.О. Аніщенко, ст. викл. О.Г. Шевчук – член профкому університету, голова комісії з питань ОП та ТБ НДПУ ім. Миколи Гоголя, член журі всеукраїнських олімпіад з фізики та турнірів юних фізиків, доц. Л.М. Кнорозок – голова профбюро фіз.-мат. факультету, заступник начальника штабу Цивільної оборони НДПУ ім. Миколи Гоголя, асист. В.А. Ігнатенко – член комісії з безпеки життєдіяльності університету тощо.

Спеціальність

0802 –“ СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА ”

№	НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ	Всього годин	РОЗПОДІЛ ПО СЕМЕСТРАХ							
			1	2	3	4	5	6	7	8
			кількості навчальних тижнів							
			17	18	17	18	17	18	17	17
			годин аудиторних занять у тиждень							
І. НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ		**5130**	**30**	**26**	**27**	**25**	**17**	**18**	**7**	**13**
Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки		**1296**	**14**	**9**	**9**	**5**	**2**	**2**	**1**	**6**
1	Психологія	**81**	3							
2	Фізична культура	**216**	2/2*	2/2*	2/2*	2/2*	2/2*	2/2*	1/2*	
3	Соціологія	**81**								3
4	Політологія	**81**	2							
5	Українська мова (за професійним спрямуванням)	**54**		2						
6	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	**270**	2	2	2	3				
7	Економічна теорія	**108**	3							
8	Правознавство	**81**								3
9	Історія України	**81**	2							
10	Філософія (філософія, логіка, релігієзнавство, етика і естетика)	**189**		3	3					
11	Культурологія	**54**			2					
Цикл природничо-наукової підготовки		**1998**	**13**	**11**	**11**	**14**	**6**	**3**		
1	Математичний аналіз	**540**	4	4	4	4				
2	Алгебра та геометрія	**378**	4	4	4					
3	Дискретна математика	**216**	3	3						
4	Диференціальні рівняння	**162**					4			
5	Функціональний аналіз	**108**				3				
6	Теорія систем та математичне моделювання	**108**						3		
7	Теорія ймовірностей та математична статистика	**216**				4	2			
8	Теорія алгоритмів та математична логіка	**216**			3	3				
9	Екологія	**54**	2							
Цикл професійної підготовки		**1836**	**3**	**6**	**7**	**6**	**9**	**13**	**6**	**7**
1	Програмування	**378**		4	3	4				
2	Методи оптимізації та дослідження операцій	**216**					3	3		
3	Аналіз даних	**81**						3		
4	Моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів	**108**								3
5	Теорія керування	**108**							4	
6	Системи та методи прийняття рішень	**108**								4
7	Чисельні методи	**216**					3	3		
8	Бази даних та інформаційні системи	**162**				2	3			
9	Основи Інтернет	**108**						4		
10	Архітектура ЕОМ	**81**		2						
11	Комп'ютерні мережі	**54**			2					
12	Програмне забезпечення ПЕОМ	**108**	3							
13	Безпека життєдіяльності	**54**							2	
14	Охорона праці	**54**			2					

II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ		**2376**		**4**	**3**	**4**	**13**	**10**	**21**	**15**
Цикл дисциплін самостійного вибору університету		**1620**		**4**	**3**	**4**	**10**	**7**	**13**	**7**
1	Мікроекономіка	**108**			3					
2	Макроекономіка	**144**		4						
3	Облік та аудит	**108**					3			
4	Теорія економічного аналізу	**108**							3	
5	Фінанси, гроші та кредит	**144**				4				
6	Прикладні пакети статистичної обробки	**108**							3	
7	Економетрика	**108**							3	
8	Актуарна математика	**108**								4
9	Менеджерські системи	**126**						4		
10	Інформаційні технології управління	**108**					3			
11	Обчислювальна геометрія та комп'ютерна графіка	**108**						3		
12	Основи менеджменту	**126**					4			
13	Основи проектування баз знань	**126**							4	
14	Системний аналіз	**90**								3
Цикл дисциплін вільного вибору студента		**756**					**3**	**3**	**8**	**8**
	Б л о к 1									
1	Основи педагогіки і педмайстерності	**216**					3	3		
2	Технічні засоби навчання і методика їх застосування	**108**							3	
3	Технології мультимедіа	**108**								3
4	Методика розв'язування олімпіадних задач	**108**							3	
5	Теорія педагогічних вимірювань	**108**								3
6	Наукові семінари	**108**							2	2
	Б л о к 2									
1	Фізичні основи обчислювальної техніки	**216**					3	3		
2	Апаратна частина персонального комп'ютера	**108**							3	
3	Технології мультимедіа	**108**								3
4	Сучасні операційні системи	**108**								3
5	Інтернет-програмування	**108**							3	
6	Наукові семінари	**108**							2	2
	Б л о к 3									
1	Системи аналітичних обчислень	**108**					3			
2	Основи варіаційного числення	**108**						3		
3	Рівняння математичної фізики	**216**							3	3
4	Інтернет-програмування	**108**							3	
5	Сучасні технології програмування	**108**								3
6	Наукові семінари	**108**							2	2
III. КУРСОВІ РОБОТИ										
1	Курсова робота з блоку дисциплін прикладної математики з елементами інформатики									
2	Курсова робота з блоку комп'ютерних дисциплін									
IV. ПРАКТИКИ										
1	Навчальна практика (з програмування)									
2	Навчальна практика (інформаційні системи в економіці)									
3	Виробнича практика									

V. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ										
1	Державний іспит									
2	Підготовка і захист кваліфікаційної роботи									

Навчальні програми дисциплін:

1. **Психологія**

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**81**
Аудиторні заняття, години	**48**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**24**
2. Практичні завдання, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**4**
Самостійна робота, години	**29**
Курсові роботи	
Вид контролю	**залік**
Код кафедри	
Кафедра	**психології**
ECTS	**2,5**

Опис курсу. *Психіка як предмет психології.* Розвиток психіки в еволюції тварин і становленні людини. Будова, завдання і методи сучасної психології. *Поняття про особистість* її структуру, активність та розвиток. Самосвідомість та Я-концепція особистості. Психологічний аналіз діяльності та її емоційно-вольова регуляція. *Особистість в системі міжособистісних зв'язків*: інтепресональна та міжгрупова взаємодія, групові процеси та явища. *Індивідуально-психологічні особливості особистості*: темперамент, характер, здібності, становлення індивідуальності людини. *Чуттєве та логічне пізнання дійсності:* пізнавальні процеси та їх основні характеристики*:* відчуття і сприймання; пам'ять; мислення; уява. *Емоційно-вольові процеси:* емоції; почуття; воля.

2. Фізична культура

Семестри вивчення	**1,2,3,4,5,6,7**
Загальний обсяг, години	**216**
Аудиторні заняття, години	
Види навчання:	
1.Лекції, години	
2.Лабораторні роботи, години	
3.Практичні заняття, години	**216**
Самостійна робота, години	
Розрахункові роботи	
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Курсові проекти	
Вид контролю	**2,4,6,7-ий семестр залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізичного виховання**
ECTS-кредити	**5,5**

Зміст дисципліни.

Фізичне виховання та масовий спорт у сфері вищої освіти мають на меті забезпечити виховання в студентської молоді потреби самостійно оволодівати знаннями, умінням й навичками фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців.

Завданням фізичного виховання є:

формування в студентської молоді основ теоретичних знань, практичних і методичних здібностей (умінь і навичок) з фізичного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;

набрання студентською молоддю досвіду в застосуванні здобутих цінностей впродовж
життя в особистій, навчальній, професійній діяльності в побуті і в сім”ї;

забезпечити в студентської молоді належного рівня розвитку показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності;

сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей студентів;

підготовка та участь студентів у різних спортивних заходах.

3. Соціологія

Семестри вивчення	**8**
Загальний обсяг, години	**81**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**18**
Самостійні роботи	**31**
Індивідуальні роботи	**14**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Соціологія як наука про суспільствознавство та основні етапи її становлення. Предмет та об'єкт соціології, її роль у пізнанні суспільства. Структура соціального знання О.Конт, Г.Спенсер – засновники соціології. Класичний період у розвитку соціології. Основні напрямки розвитку сучасної західної соціології.

Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація. Соціальні інститути та організації. Соціальна поведінка особистості. Культура в суспільній системі. Соціальні рухи як фактор соціальних змін.

Соціологічне дослідження. Види та етапи соц. досліджень. Програма теоретико-прикладного дослідження.Стратегічний план дослідження. Програмні вимоги до вибірки. Методи збору соціологічної інформації та аналіз даних.

4. Політологія.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**81**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**47**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	

Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**2,5**

Зміст дисципліни: Предмет і метод науки про політику; основні етапи розвитку світової політичної думки; зародження і розвиток політичної думки в Україні; політична система суспільства; держава в політичній системі суспільства; політичні партії і партійні системи; суспільно-політичні організації та рухи; особа і політика; соціальні спільності і політичні конфлікти; етнонаціональна політика; політична влада; політичні режими; світова політика як система міжнародних відносин; основні суспільно-політичні доктрини сучасності; місце політичних доктрин в житті суспільства, їх сутність, типологія і функції в сучасному світовому політичному процесі.

5. Українська мова (за професійним спрямуванням)

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**-**
2. Практичні заняття, години	**28**
3. Лабораторні заняття, години	**-**
Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**18**
Розрахунково-графічні роботи	**-**
Курсові роботи	**-**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	**-**
Кафедра	**методики викладання української мови і літератури**
ECTS – кредити	**1,5**

Зміст дисципліни. Вивчення курсу має на меті засвоєння студентами особливостей писемного й усного ділового та професійного мовлення українською мовою, вироблення навиків складання ділових паперів паралельно з повторенням найскладніших правописних і граматичних матеріалів.

Значна частина навчального часу у процесі викладання цього курсу приділяється вивченню термінології майбутньої професії в аспекті правопису окремих термінів та їх правильного вживання. При цьому заняття з ділової української мови передбачають вивчення культури ділового і професійного спілкування як важливого чинника інтелектуального і професійного рівня майбутнього спеціаліста.

Знання, вміння, навички з української мови: вільно володіти державною мовою України - українською мовою; знати і уміти грамотно використовувати у своїй діяльності професійну лексику; уміти вести українською мовою бесіду-діалог загального характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу з спеціальності з метою пошуку інформації, складати анотації, реферати і ділові листи.

6. Іноземна мова (за професійним спрямуванням)

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**142**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**142**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**38**
Самостійна робота, години	**108**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен,3 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Іноземних мов**
ECTS - кредити	**8**

Коротка анотація курсу : Курс передбачає знання вміння і навички з англійської мови, володіння основними лексичними одиницями (1200-2000) тобто словами й словосполученнями, які мають найбільшу уживаність, семантичну цінність, а також граматичним мінімумом, що вміщає граматичні структури, що необхідні для вивчення усних та письмових форм спілкування, уміти вести англійською мовою бесіду-діалог загального характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу зі спеціальності без словника з метою пошуку інформації, перекладати тексти зі словником, складати анотації, реферати і ділові листи англійською мовою.

7. Економічна теорія

Семестри вивчення	**1**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**48**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**16**
Індивідуальна робота	**24**

Самостійна робота, години	**36**
Розрахункові роботи	**0**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний екзамен**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3,5**

Зміст дисципліни: Економічна теорія: предмет і методи дослідження; людина і економіка; основи суспільного виробництва; економічна система суспільства та її типи; розподіл праці, обмін, гроші; ринок та його структура; попит і пропозиція; механізм функціонування ринку недосконалої конкуренції; ринки факторів виробництва і формування факторних доходів; підприємництво; витрати виробництва і ціноутворення; особливості агропромислового виробництва, агробізнес; національна економіка: основні параметри функціонування та їх вимірювання; макроекономічна рівновага; макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку економіки; держава і економіка; грошово кредитна система та грошово-кредитна політика; інфляція та антиінфляційна політика держави; ринок цінних паперів і фондова біржа; фінансова система і фінансова політика; зайнятість та безробіття; соціальна політика держави; споживання і економічне зростання; міжнародні економічні відносини в системі світового господарства; міжнародна валютна система і валютний курс.

8. Правознавство.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**81**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**31**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

В умовах побудови правової держави підвищується роль права як

регулятора суспільних відносин. Зростають вимоги до громадян та службових осіб щодо суворого додержання законів.

Сьогодні будь-яка свідома людина розуміє актуальність та значущість процесу побудови правової держави та громадянського суспільства в Україні.

При вивченні програмного матеріалу студенти повинні крім рекомендованої літератури користуватися підручниками та навчальними посібниками з основ держави та права, виданими останнім часом. Для більш глибокого засвоєння основних правових інститутів слід уважно слідкувати за змінами законодавства, що публікуються як в спеціальних виданнях (Відомості Верховної Ради України, Зібрання постанов Уряду України), так і в періодичній пресі ("Голос України", "Урядовий кур'єр", "Право України" тощо).

На основі програми викладачі дисципліни «Правознавство» складають робочу програми з урахуванням особливостей підготовки фахівців .

9. Історія України.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**81**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**6**
Самостійна робота, години	**47**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Історії України**
ECTS - кредити	**2,5**

Зміст дисципліни.

Місце і роль історії України в системі гуманітарних наук. Види і функції історичних знань. Процес антропогенезу і соціогенезу людини на території України. Початок державотворчого процесу.

Генезис політичного ладу Давньоруської держави, умови переходу від моноцентризму до поліцентризму. Розиток культури даньоруської доби

Соціально-економічний розвиток українських земель у Литовсько-Польську добу, особливості феодалізації. Національно-культурне життя українського народу в XVI – I половині XVII століть. Феномен українського козацтва. Національна революція середини XVII століття. Зміни геополітичного становища українських земель. Особливості генезису козацько-гетьманської держави у II половині XVII – XVIII століттях.

Соціально-економічний і громадсько-культурний розвиткок українських земель у I половині XIX століття в складі Російської та

Австрійської імперій. Модернізаційні процеси II половини XIX століття: український вимір. Причини, сутність і наслідки політизації українського національного руху у II половині XIX – на початку XX століть. Національно-демократична реолюція 1917 – 1920 років, її наслідки.

Особливості радянської модернізації 20-30-х років XX століття, їх вплив на українське суспільство, економіку, політичне і культурне життя. II світова війна і Україна. УРСР у II половині XX століття: політичне життя, економіка і культура. Зародження дисидентського руху.

Незалежна Україна: процеси державотворення, динаміка соціально-економічного розвитку. Прояви пострадянського культурного шоку. Україна в системі міжнародних відносин наприкінці XX – на початку XXI століть.

10. Філософія (філософія, логіка, релігієзнавство, етика, естетика)

Семестри вивчення	**2,3**
Загальний обсяг, години	**189**
Аудиторні заняття, години	**104**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**52**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**52**
Самостійні роботи	**85**
Індивідуальні роботи	
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Курсові проекти	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний екзамен, 1 залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**2,5**

Зміст дисципліни. Світогляд, обумовленість його виникнення, розмаїття, розвиток і значення в житті людей. Особливості філософського вирішення світових проблем, його відмінність від міфології, релігії, мистецтва і науки. Історичні типи і головні парадигми філософського пізнання взаємовідношення людини з навколишньою дійсністю. Філософська думка в Україні, її місце у світовій культурі. Проблема буття, матерії, простоту і часу. Природа людини, саме її існування. Свідомість, розум, мислення. Людське пізнання, його можливості і межі пізнання, містичний досвід, знання і віра.

Методи пізнання. Діалектика, її нове розуміння в світлі розкриття особливостей саморозвитку буття. Соціальна філософія. Суспільство як форма людського життя. Різноманітність культур, цивілізацій, форм людського досвіду в розвитку суспільства. Людина в інформативно-

технічному світі, проблеми її свободи і відповідальності. Роль наукового раціоналізму в розвитку суспільства. Перспективи сучасної цивілізації України. Людство перед лицем глобальних проблем.

Знання, вміння, навички з філософії: мати уявлення про наукові, філософські та релігійні картини світоутворення, сутності, призначення і сенсу життя людини, про різноманітність форм людського знання. Співвідношення істини та помилок, знання віри, раціонального та ірраціонального в людській життєдіяльності, особливості функціонування знання в сучасному світі про естетичні цінності, їх значення в творчості та повсякденному житті, уміти орієнтуватися в них.

Соціально-гносеологічно-психологічна природа та функції релігії, основні ознаки та моменти; становлення і розвиток стародавніх релігій; іудаїзм і християнство; еволюція християнства; християнство на Русі; біблія; конфесії в сучасній Україні; буддизм як релігійно-етичне вчення, його еволюція; іслам як релігія та спосіб життя; сучасні нетрадиційні релігії, місце релігії в духовній культурі; людина у релігіях світу; проблеми життя у релігіях; релігія та наука; мистецтво, мораль, філософія, література, поезія, архітектура, театр, політика; роль релігії в сучасному житті суспільства, сім'ї, людини.

Метою навчальної програми курсу "**етика та естетика**" є розвиток морально-естетичного світогляду та національної самосвідомості молоді, формування свідомих переконань та цінностей, що мають надзвичайно важливе і суспільно-корисне значення. Для цього студенти знайомляться із загальними теоретичними положеннями предмету "етика та естетика", вчаться самостійно аналізувати моральні та естетичні явища, формувати свідоме відношення до цих важливих форм особистої самореалізації в суспільстві.

Поставленій меті програми відповідає її зміст, який охоплює такі розділи: історичний розвиток етичної та естетичної думки, структура моральної та естетичної діяльності, основні категорії етики та естетики, принципи морально-виховної та творчої діяльності. Значне місце відводиться питанню розвитку етичної та естетичної думки на Україні, формуванню у студентів базових основ національного українського менталітету.

11. Культурологія.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**6**
Самостійна робота, години	**20**
Розрахунково-графічні роботи	

Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**світової літератури та історії культури**
ECTS - кредити	**1,5**

Зміст дисципліни: Перші форми культури; антична культура; культура середніх віків Європи; культура епохи Відродження; культура нового часу; західноєвропейська культура Х1Х-ХХст.; культура України

Знання, вміння, навички: знати форми і типи культури, закономірності їх функціонування та розвитку; мати уявлення про основні культурно-історичні центри та регіони світу; знати основні теорії культурного розвитку; пояснювати феномени культури та її роль в людській життєдіяльності; розуміти зв'язки та взаємну обумовленість між різними складовими культури як цілісної системи; уміти оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх утворення; толерантно ставитись до етнологічної та суспільної різноманітності культурних форм.

12. Математичний аналіз

Семестри навчання	**1– 4 семестри**
Загальний обсяг, години	**540**
Аудиторні заняття, години	**264**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**132**
2. Практичні заняття, години	**132**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**16**
Самостійна робота, години	**260**
Розрахунково-графічні роботи	**4**
Курсові роботи	**1**
Вид контролю	**Модульний, 1 – 3 семестр – екзамен, 4 семестр – залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS-кредити	**15,5**

Зміст дисципліни

Мета викладання дисципліни: передбачається оволодіння студентами основ курсу, вміння застосовувати теоретичні положення до розв'язування прикладних задач та при вивченні таких курсів, як диференціальні рівняння, функціональний аналіз, теорія ймовірностей, чисельні методи та ін.

Знання та вміння, якими повинен оволодіти студенти: знати основні положення теорії дійсних та комплексних чисел, поняття функції, засвоїти теорію границь; оволодіти поняттями збіжності та суми числового та функціонального ряду. Засвоїти алгоритми знаходження похідної функції

однієї дійсної змінної та комплексної змінної; оволодіти основними методами інтегрування, поняттями про невласні інтеграли; засвоїти поняття функції *n* змінних, частинних похідних та диференційовності функції кількох змінних; оволодіти поняттями: інтеграл функції по кривій, по плоскій області, по просторовій області; поверхня та інтеграли по поверхні; невласні кратні інтеграли по необмеженій області. Ознайомитися з поняттям інтеграла від функції комплексної змінної, інтегральними теоремами Коші, обчисленням інтегралів за допомогою лишків. Вміти застосовувати диференціальне та інтегральне числення до розв'язування прикладних задач.

Суть дисципліни: множини дійсних та комплексних чисел, теорія границь, числові та функціональні послідовності та ряди, ряд Фур'є. Функції однієї та багатьох дійсних змінних, диференціальне та інтегральне числення функцій однієї та багатьох дійсних змінних. Кратні, поверхневі та криволінійні інтеграли. Теорія функцій комплексної змінної.

13. Алгебра та геометрія

Семестри навчання	**1,2,3**
Загальний обсяг, години	**378**
Аудиторні заняття, години	**196**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**98**
2. Практичні заняття, години	**98**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**170**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**-**
Вид контролю	**Модульний, 3 екзамени**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS-кредити	**12**

Мета викладання дисципліни: програма з лінійної алгебри передбачає ґрунтовне оволодіння основних понять і методів цього курсу, вміння їх застосовувати до розв'язування задач.

Метою викладання даної дисципліни є ознайомлення студентів з теорією матриць, визначників, систем лінійних рівнянь та методами їх розв'язування, векторних просторів, лінійних операторів, квадратичних форм.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студенти повинні вміти виконувати різні операції над матрицями, знаходити обернену матрицю елементарними перетвореннями та при допомозі алгебраїчних доповнень, розв'язувати системи лінійних рівнянь методом Гауса, за правилом Крамера, векторно-матричним способом, знаходити фундаментальну систему розв'язків однорідної системи, вміти обчислювати

визначники. Мати уявлення про векторні простори, про скінченновимірні і нескінченновимірні простори, розмірність і базис векторного простору, про підпростори, евклідові простори, ортогональні системи векторів та метод ортогоналізації. Повинні ознайомитись з лінійними операторами та їх найпростішими властивостями, знати зв'язок між матрицями лінійного оператора в різних базисах. Мати уявлення про власні вектори та власні значення лінійного оператора, про матрицю жорданової форми та квадратичні форми.

Суть дисципліни: матриці, визначники, системи лінійних рівнянь, векторні простори, підпростори, евклідові простори, лінійні оператори, квадратичні форми.

14. Дискретна математика

Семестри вивчення		**1, 2**
Загальний обсяг, години		**216**
Аудиторні заняття, години		**98**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**50**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**48**
Самостійна робота, години		**111**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (2 с.),1 залік (1 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**7**

Мета викладання дисципліни: розширити коло знайомства студентів з задачами прикладного характеру, закласти фундамент в теоретико-множинний виклад матеріалу, який розвиває навики моделювання та побудови алгоритмів, формує культуру логіки мислення та програмування.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: способи задання множин, операції над множинами, типи відношень, основні правила комбінаторики, поняття перестановки, розміщення та комбінації, комбінаторні методи розв'язування задач, властивості чисел Фібоначі, Каталана, Стерлінга, поняття висловлення й операції над ними, основні закони та рівносильності алгебри висловлень, способи задання булевих функцій, властивості алгебр Буля та Жегалкіна, методи мінімізації булевих функцій, поняття та способи задання графу, операції над графами, поняття маршрутів, ланцюгів та циклів, властивості зв'язних, ейлеревих, гамільтонових графів, поняття відстані у графах та пошуки найкоротших шляхів, поняття дерева та планарного графа; виконувати операції над

множинами, застосовувати знання з комбінаторики до розв'язування задач, використовувати біноміальну та поліноміальну теорему, будувати таблицю істинності для формули алгебри висловлень, виконувати рівносильні перетворювання формул алгебри висловлень, будувати таблиці істинності булевих функцій, будувати досконалі кон'юнктивні та диз'юнктивні нормальні форми для булевих функцій, знаходити мінімальні ДНФ та КНФ, будувати матриці суміжності та інцидентності графів, виконувати пошук маршрутів.

Суть дисципліни: теорія множин; комбінаторика; елементи математичної логіки; булеві функції; теорія графів.

15. Диференціальні рівняння

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**162**
Аудиторні заняття, години	**64**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Практичні заняття, години	**32**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**4**
Самостійна робота, години	**94**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**1**
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS-кредити	**3,5**

Мета викладання дисципліни: засвоєння основ теорії звичайних диференціальних рівнянь, необхідних для підготовки бакалаврів із прикладної математики, які будуть використовуватись у курсах варіаційного числення, чисельних методів, теорії керування, математичної фізики та інших.

Знання та вміння, якими повинен оволодіти студенти: засвоїти поняття диференціальних рівнянь (типи, порядок, розв'язок, початкова та крайова задачі), навчитися інтегрувати рівняння з розділеними змінними, рівняння в повних диференціалах та лінійні диференціальні рівняння.

Оволодіти методами розв'язування рівнянь 1-го порядку, не розв'язаних відносно похідної, теорію диференціальних рівнянь вищих порядків, систем лінійних рівнянь, уміти досліджувати на стійкість розв'язки лінійних та нелінійних систем.

Суть дисципліни: основні поняття теорії диференціальних рівнянь, теорема існування і єдиності розв'язку задачі Коші, типи рівнянь, що інтегруються в квадратурах; нормальні системи диференціальних рівнянь, лінійні системи із змінними і сталими коефіцієнтами, фундаментальна

система їх розв'язків; стійкість розв'язків за Ляпуновим, перший та другий методи Ляпунова.

16. Функціональний аналіз

Семестри навчання	4
Загальний обсяг, години	108
Аудиторні заняття, години	52
Види навчання:	
1. Лекції, години	28
2. Практичні заняття, години	24
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	2
Самостійна робота, години	54
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	Модульний, 1 екзамен
Код кафедри	
Кафедра	Вищої математики
ECTS-кредити	3,5

Мета викладання дисципліни: засвоєння знань з функціонального аналізу, необхідних при підготовці бакалаврів за напрямком підготовки "прикладна математика", які будуть використовуватись у курсах диференціальних рівнянь, варіаційного числення, теорії керування, чисельних методів, теорії імовірностей та інших прикладних дисциплін.

Знання та вміння, якими повинен оволодіти студенти: засвоїти основні поняття теорії множин (потужність, міра, структура відкритих і замкнених множин), оволодіти теорією інтегрування вимірних функцій за Лебегом.

Знати поняття топологічних та метричних просторів, лінійних операторів і функціоналів, уміти знаходити їх власні значення і власні елементи, засвоїти теорію інтегральних рівнянь Фредгольма і Вольтера, уміти їх розв'язувати.

Суть дисципліни: потужність множини, зчисленні множини та множини потужності континууму, відкриті і замкнені множини, міра множини; вимірні функції, інтеграл Лебега; матричні, нормовані та евклідові простори, топологічні простори; лінійні оператори та функціонали, спектр лінійного оператора, резольвента; інтегральні рівняння.

17. Теорія систем та математичне моделювання

Семестри вивчення		**6**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**52**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**28**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**24**
Самостійна робота, години		**54**
Розрахунково-графічні роботи		**2**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (6 с.)**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Мета викладання дисципліни: полягає у вивченні студентами процесів постановки задач, розробки складних процесів, дослідження процесів проектування і управління розробками, вивченні методик аналізу цілей та принципів і методів моделювання.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: основні поняття системи, ознаки, що характеризують систему, структурні елементи системи, види і форми представлення структур, методи подання систем, принципи побудови математичних моделей, методи досліджень математичних моделей, проводити аналіз систем, визначати методи подання систем, описувати математичну модель системи, вибирати метод досліджень математичної моделі системи, аналізувати отримані результати.
Суть дисципліни: поняття системи; математичне моделювання; лінійне програмування; цілочисельне лінійне програмування.

18. Теорія ймовірностей та математична статистика.

Семестри вивчення		**4,5**
Загальний обсяг, години		**216**
Аудиторні заняття, години		
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**50**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**50**
Самостійна робота, години		**110**
Розрахунково-графічні роботи		**6**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 2 екзамени, (4,5 семестр)**
Код кафедри		

Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити	**7**

Загальною метою вивчення теорії ймовірностей в даному курсі є оволодіння основними навичками теорії ймовірностей, засвоєння як інтуїтивної специфіки ймовірнісного підходу, так і закладення фундаменту для більш поглибленого її вивчення з широким застосуванням теорії міри, а також використання її апарату в математичній статистиці, в інших методах аналізу даних, методах математичного моделювання, зокрема, імітаційного моделювання. Загальною метою вивчення математичної статистики є розуміння теоретичних основ статистичних методів в економіці та соціальній сфері, оволодіння основними навичками та засобами статистичного аналізу, підготовки до їх використання в комп'ютерних системах аналізу даних, моделювання та підтримки прийняття рішень.

19.Теорія алгоритмів та математична логіка.

Семестри вивчення		**3, 4**
Загальний обсяг, години		**216**
Аудиторні заняття, години		**100**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**50**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**50**
Самостійна робота, години		**111**
Розрахунково-графічні роботи		**5**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (3 с.)1 залік (4 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**7**

Мета викладання дисципліни: ознайомити студентів з основними поняттями математичної логіки, дати уявлення про алгоритми, сформувати знання, вміння і навички, необхідні для раціонального використання понять, законів і методів математичної логіки, як засобу вивчення інших предметних областей, зокрема цифрових автоматів, формальних систем і т. ін.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: основні означення, закони, виняткові набори, задачі аналізу та синтезу, нормальні форми числення висловлювань (прості, складні, похідні правила виведення), логіку та числення предикатів, алгорифми Маркова, машину Тьюрінга та рекурсивні функції; виконувати рівносильні перетворення формул алгебри

висловлювань, розв'язувати логічні задачі, використовувати правило виведення та доведення від супротивного, доводити теореми в численні висловлювань, застосовувати предикати для формулювань теорем, аксіом та знаходження рівнянь довільних геометричних об'єктів, одержувати алгоритми різних обчислень.

Суть дисципліни: алгебра висловлень; числення висловлень; булеві функції; логіка предикатів; числення предикатів, теорія алгоритмів.

20. Екологія

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**34**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**26**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**–**
Індивідуальна робота, години	**–**
Самостійна робота, години	**20**
Розрахунково-графічні роботи	**–**
Курсові роботи	**–**
Вид контролю	**модульний, 1залік**
Код кафедри	**–**
Кафедра	**зоології і анатомії**
ECTS	**2**

Коротка анотація курсу:

Роль екології у збереженні, відновлені навколишнього середовища і застереження негативних наслідків втручання людини у майбутнє, значення екології для оцінки наслідків професійної діяльності і прийняття оптимальних рішень в умовах екологічної кризи.

Глобальний колооберт речовин у природі, ефект «самоочищення».

Екосистеми: типи, їх склад і збалансованість.

Біосфера: структура, функціональна цілісність і забезпеченість її стійкості.

Антропогенний вплив на природу.

Екологічні принципи раціонального природоудосконалення. Оцінка прямих і непрямих впливів різних видів забруднювачів на організм.

Екологічний захист навколишнього середовища: закони по скороченню шкідливих викидів і контроль за рівнем забруднення середовища. Комплексний аналіз навколишнього середовища і оцінка забруднення.

21. Програмування.

Семестри вивчення	**2,3,4**
Загальний обсяг, години	**378**

Аудиторні заняття, години		**184**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**92**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**92**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**183**
Розрахунково-графічні роботи		**11**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 2 зал. (2,3 с.), 1 екз. (4 с.)**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**12**

Мета і завдання дисципліни – формування у студентів знань з теоретичних основ програмування як академічної дисципліни, алгоритмізації задач та практичне освоєння сучасних інструментальних засобів і технологій програмування.

Дисципліна базується на знаннях, отриманих при вивченні математичних дисциплін, дисциплін “Програмне забезпечення ПЕОМ”, “Архітектура ЕОМ”.

Дисципліна безпосередньо забезпечує вивчення дисциплін: “Чисельні методи”, “Бази даних та інформаційні системи”, “Комп'ютерні мережі”, “Основи Інтернет”, “Методи оптимізації та дослідження операцій”, “Системи та методи прийняття рішень”, “Моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів”, а також виконання відповідної навчальної практики та курсових робіт.

22. Методи оптимізації та дослідження операцій.

Семестри вивчення		**5,6**
Загальний обсяг, години		**216**
Аудиторні заняття, години		
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**50**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**48**
Самостійна робота, години		**111**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал. (5 с.), 1 екз. (6 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**6**

Дисципліна “Методи оптимізації та дослідження операцій” належить до нормативних дисциплін циклу професійної підготовки навчального плану бакалаврів напряму „Прикладна математика” і вивчається протягом двох семестрів третього року навчання.

Для її успішного засвоєння необхідне знайомство з курсами математичного аналізу, алгебри і геометрії.

Курс “Методи оптимізації та дослідження операцій” має на меті дати студентам систематизовані знання в області сучасного математичного апарату оптимізації та його застосування для прийняття рішень в задачах управління економічними системами. Дисціплина знайомить з основними принципами дослідження операцій, етапами операційного дослідження, класами задач дослідження операцій та основними методами.

До програми курсу включено чотири змістові модулі: „Лінійне програмування”, „Транспортні задачі”, „Дискретне програмування” та „Нелінійне програмування”. Природними продовженнями і доповненнями до курсу будуть такі дисципліни, як „Динамічне програмування”, „Теорія керування”, „Теорія матричних ігор”, „Стохастичне програмування”, „Варіаційне числення” тощо.

23. Аналіз даних.

Семестри вивчення		**6**
Загальний обсяг, години		**81**
Аудиторні заняття, години		**50**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**26**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**24**
Самостійна робота, години		**27**
Розрахунково-графічні роботи		**4**
Курсові роботи		
Вид контролю		**Модульний, 1 зал. (6 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**6**

Мета і завдання курсу: Сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні для застосування методів і засобів аналізу даних у майбутній фаховій діяльності студентів.

При вивченні курсу передбачаються лекційні та практичні заняття, що включають теми: Основні задачі аналізу даних. Попередня обробка даних. Кореляційний аналіз. Регресійний аналіз. Дисперсійний аналіз. Коваріаційний аналіз. Задачі класифікації. Аналіз часових рядів.

24. Моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**30**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**18**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**3**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (8 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**2,5**

Дисципліна “Моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів” має на меті дати студентам систематизовані знання основних принципів та методів побудови математичних моделей економічних, екологічних та соціальних процесів.

Задачі дисципліни: формування систематизованого уявлення про проблеми прогнозування соціально-економічних процесів в умовах неповних даних і неповних знань; моделі керованих соціально-економічних процесів; моделі та методи оптимізації процесів споживання і виробництва, інвестицій, маркетингу; аналітичні і статистичні моделі психології і педагогіки; аналітичні методи та моделі соціології; проблеми сучасної аналітичної політології; моделі еколого-економічної рівноваги.

25. Теорія керування.

Семестри вивчення		**7**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**52**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**36**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**40**
Розрахунково-графічні роботи		**16**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (7 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Дисципліна “Теорія керування” має на меті дати студентам систематизовані знання в області сучасного математичного апарату дослідження оптимальних задач в динамічних системах.

Теорія керування ґрунтується на знаннях, отриманих з курсів математичного аналізу, функціонального аналізу, звичайних диференціальних рівнянь і *тісно пов’язана* з низкою інших математичних дисциплін, що вивчають екстремальні задачі та методи оптимізації, таких як дослідження операцій, варіаційне числення, системи та методи прийняття рішень, системний аналіз тощо.

Зміст курсу знайомить із загальними питаннями екстремальних задач у функціональних просторах, основами класичного варіаційного числення, задачами побудови оптимальних програмних рухів та їх оптимальної стабілізації, новими оптимізаційними підходами.

26. Системи та методи прийняття рішень.

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**52**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**36**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**40**
Розрахунково-графічні роботи		**16**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (8 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3**

“Системи та методи прийняття рішень” є одним з важливих курсів підготовки фахівців за напрямком “Прикладна математика”. Його місце в навчальному плані підготовки бакалаврів визначається наступним: з одного боку, він є одним з заключних теоретичних курсів підготовки бакалаврів і підсумовує всі попередні фундаментальні науки з циклу комп’ютерних дисциплін, а з другого, дає необхідну теоретичну базу для наступних курсів підготовки спеціалістів та магістрів за спеціальністю “Соціальна інформатика”.

Тому ця дисципліна має глибокі логічні зв’язки з попередніми та наступними курсами навчального плану. Зокрема, використовуються такі розділи та теми, як “Лінійне програмування”, “Теорія двоїстості”, “Нелінійне програмування”, “Теорія ймовірності та математична статика”, “Числові характеристики випадкових величин та процесів, функції розподілу”, „Теорія керування” тощо. З курсу “Мікроекономіка” – розділ “Основи теорії фірми, функції корисності, виробнича функція Коба-Дугласа”.

27. Чисельні методи.

Семестри вивчення		**5,6**
Загальний обсяг, години		**216**
Аудиторні заняття, години		**80**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**42**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**38**
3.	**Практичні заняття, години**	**20**
Самостійна робота, години		**111**
Розрахунково-графічні роботи		**5**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (6 с.), 1 зал. (5 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**6**

Курс чисельних методів покликаний розширити і систематизувати знання студентів з окремих питань чисельних методів, математичного аналізу, геометрії та статистичної обробки результатів експериментів, побудові відповідних формул, доведенню збіжності методів та їх геометричній інтерпретації, вибору обчислювальних схем, реалізації методів на ПК та вироблення практичних навичок використання ППЗ у повсякденній навчально-пізнавальній та професійній діяльності. Його вивчення сприяє налагодженню та поглибленню між предметних зв’язків з цих та інших дисциплін, а також дає практичні навички розв’язування досить широкого кола прикладних задач.\

28. Бази даних та інформаційні системи.

Семестри вивчення		**4,5**
Загальний обсяг, години		**162**
Аудиторні заняття, години		
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**40**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**40**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**75**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (5 с.), 1 зал.(4 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**5**

Ознайомити студентів з основними сучасними поняттями теорії баз даних, технологій обробки інформації в професійній діяльності, використанню баз знань в системах підтримки прийняття рішень, обробки даних різного типу з використанням СУБД, проектуванню та створенню баз даних, а також прищепити студентам уміння самостійно працювати з літературою; дати необхідну підготовку для застосування набутих знань при вивченні інших дисциплін. Завдання курсу полягає у виробленні у студентів навичок роботи з сучасними базами даних та заснованими на них інформаційними системами, аналізу та обробки даних різної природи і різного типу в інформаційних системах, вміння узагальнювати і структурувати отриману інформацію, володіти термінологією сучасної теорії баз даних.

29. Основи інтернет.

Семестри вивчення		**6**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**64**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**32**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**32**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**36**
Розрахунково-графічні роботи		**8**
Курсові роботи		
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(6 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3**

Мета – формування у студентів знань з теоретичних основ і принципів Інтернет-технологій.

Завдання дисципліни – навчити студентів застосовувати інструментальні засоби підготовки і обробки інформації в Інтернет.

Дисципліна базується на знаннях, отриманих при вивченні математичних дисциплін, курсів “Програмне забезпечення ПЕОМ”, “Архітектура ЕОМ”, “Програмування”, “Комп'ютерні мережі”.

Дисципліна безпосередньо забезпечує вивчення дисциплін: “Сучасні операційні системи” та “Інтернет-програмування”.

30.Архітектура ЕОМ.

Семестри вивчення		**2**
Загальний обсяг, години		**81**
Аудиторні заняття, години		**36**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**24**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**12**
3.	**Практичні заняття, години**	
Самостійна робота, години		**45**
Розрахунково-графічні роботи		**-**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(2 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**2,5**

Мета дисципліни – формування у студентів знань з теоретичних основ організації апаратного забезпечення ЕОМ, ознайомлення з принципами роботи периферійних пристроїв і їх взаємодії в складі обчислювальної системи.

Завдання дисципліни полягає у наданні студентам комплексу знань, умінь і навичок, пов'язаних із застосуванням засобів сучасної обчислювальної техніки і необхідних для їх грамотної експлуатації.

Дисципліна базується на знаннях, отриманих при вивченні математичних дисциплін та дисципліни “Програмне забезпечення ПЕОМ”.

Дисципліна безпосередньо забезпечує вивчення дисциплін: “Програмування”, “Бази даних та інформаційні системи”, “Комп'ютерні мережі”, “Основи Інтернет”, а також виконання навчальної практики з програмування та курсових робіт.

31. Комп’ютерні мережі.

Семестри вивчення		**3**
Загальний обсяг, години		**54**
Аудиторні заняття, години		**34**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**24**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**10**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**20**
Розрахунково-графічні роботи		**-**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (3 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		

Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити	**2**

Мета та завдання дисципліни – формування у студентів теоретичних знань з основ створення та функціонування комп'ютерних мереж та набуття практичних навичок їх використання.

Дисципліна базується на знаннях, отриманих при вивченні математичних дисциплін, курсів "Програмне забезпечення ПЕОМ", "Архітектура ЕОМ", "Програмування".

Дисципліна безпосередньо забезпечує вивчення дисциплін: "Бази даних та інформаційні системи", "Основи Інтернет".

32. Програмне забезпечення ЕОМ.

Семестри вивчення		**1**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**46**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**22**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**24**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**5**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(1 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Дисципліна "Програмне забезпечення ПЕОМ" забезпечує формування знань з інформаційних технологій, дає змогу набути теоретичні знання про архітектуру персонального комп'ютера (ПК), основні поняття операційної системи (ОС) та її побудову, системне та прикладне програмне забезпечення загального користування.

На практиці з дисципліни "Програмне забезпечення ПЕОМ" студенти здобувають вміння та навички застосування сучасних інформаційних технологій, роботи з ОС, текстовими процесорами, табличними процесорами, програмою створення презентацій.

Метою дисципліни є опанування студентами знаннями із сучасних інформаційних технологій, які б дали змогу працювати на персональному комп'ютері, швидко і якісно вирішуючи завдання по профілю майбутньої спеціальності.

Завданням дисципліни є засвоєння сфер і засобів використання комп'ютерних технологій.

33. Безпека життєдіяльності.

Семестри навчання	**7**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**6**
Самостійна робота, години	**20**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань про теоретичні та практичні основи безпеки у системі “людина – середовище проживання – машини – надзвичайні ситуації”, тенденції зміни екологічних умов, які супроводжують науково-технічний прогрес, шляхи відвертання надзвичайних ситуацій, підвищення стійкості функціонування виробничих об’єктів із урахуванням імовірності виникнення надзвичайних ситуацій. Вивчаються вимоги охорони праці на підприємстві.

34. Охорона праці.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**6**
Самостійна робота, години	**20**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Метою вивчення курсу є формування у студентів знань, які дозволять їм дотримуватись правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи в школі, а також організовувати безпечні умови

для навчання школярів. Передбачається вивчення законодавства та нормативних актів з охорони праці, причин виникнення та способів уникнення травматизму на виробництві та в побутових умовах. Розглядаються питання про безпечне використання кабінетів математики та фізики, а також дотримання правил техніки безпеки під час проведення екскурсій та інших позакласних заходів.

35. Мікроекономіка

Семестри вивчення	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**48**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**24**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**24**
Індивідуальна робота	**3**
Самостійна робота, години	**57**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3,5**

Зміст дисципліни: Предмет і метод мікроекономіки; теорія споживацького виробу; моделювання поведінки споживача на ринку товарів; ринковий попит і його еластичність; теорія виробництва; витрати і випуск; ринок досконалої конкуренції; монопольний ринок; ринок монополістичної конкуренції; олігополістичний ринок; утворення похідного попиту; ціноутворення на ринку ресурсів; аналіз загальної рівноваги та ефективність; неспроможність ринку і державне регулювання; зовнішні ефекти; суспільні блага; вибір у часі; аналіз поведінки працездатного індивіда.

36. Макроекономіка

Семестри вивчення	**2**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**68**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**34**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**34**
Індивідуальна робота	**4**
Самостійна робота, години	**72**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**

Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**4**

Зміст дисципліни: Макроекономіка: предмет і метод; макроекономічні показники; методи обчислення ВВП; роль держави у ринковій економіці; макроекономічна рівновага у моделі „сукупний попит – сукупна пропозиція”; споживання та заощадження у національній економіці; інвестиції;макроекономічна рівновага у моделі «сукупні витрати – обсяг виробництва»; інвестиції і заощадження: проблема рівноваги; макроекономічна рівновага у моделі „вилучення – ін’єкції”; макроекономічна нестабільність: економічні цикли і кризи; грошова система і грошова політика держави; фінансова система і фінансова політика держави; кредитна система і кредитна політика держави; інфляція; зайнятість і безробіття; економічне зростання; проблеми переходу від командно-адміністративної до ринкової економіки.

37. Облік та аудит

Семестри вивчення	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**48**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**22**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**26**
Індивідуальна робота	**3**
Самостійна робота, години	**57**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3,5**

Зміст дисципліни: Предмет і метод бухгалтерського обліку; документація господарських операцій; інвентаризація ресурсів і зобов’язань підприємства; бухгалтерський баланс; система рахунків і порядок відображення в них господарських операцій; принципи обліку основних господарських процесів підприємства; облікові регістри, техніка і форми бухгалтерського обліку; облік коштів, розрахунків та інших активів; облік власного капіталу та забезпечення зобов’язань; облік довгострокових та поточних зобов’язань; облік персоналу, заробітної плати та розрахунків зі страхування; облік необоротних активів; облік запасів, незавершеного виробництва, готової продукції і товарів; облік доходів, витрат і фінансових результатів; аудит як

форма контролю, його об'єкти і методи, організація аудиту та його портативно-правове забезпечення; планування, стадії і процедури аудиту; методика проведення аудиту.

38. Теорія економічного аналізу

Семестри вивчення	**7**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**48**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**20**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**28**
Індивідуальна робота	**3**
Самостійна робота, години	**57**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни: Предмет, завдання економічного аналізу; організація аналітичної роботи; аналіз природно-економічних умов діяльності підприємства; аналіз земельних ресурсів; аналіз основних засобів і підтримання їх функціонального стану; аналіз матеріальних оборотних ресурсів; аналіз трудових ресурсів і стану соціальної інфраструктури; аналіз виробництва продукції, виконаних робіт та наданих послуг; аналіз собівартості виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг; аналіз реалізації продукції, робіт, послуг та фінансових результатів.

39. Фінанси, гроші та кредит

Семестри вивчення	**4**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**66**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**44**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**22**
Індивідуальна робота	**6**
Самостійна робота, години	**72**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**4**

Зміст дисципліни: Суть та функції грошей; кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм; грошовий оборот і грошові потоки; грошові системи; кредитна система; банківська система України; порядок формування пасивів банку; розрахункові операції банків; касові операції банків і організація готівкового обігу; міжбанківські розрахунки і платіжні системи; кредитні операції банків; суть фінансів, їхні функції та роль у суспільстві; система державних фінансів України; бюджет і бюджетна система України; державний бюджет України; місцеві бюджети; бюджетний процес і бюджетні процедури; податкова система України: державні цільові фонди; державне фінансове забезпечення соціальних гарантій населенню; державний кредит і державний борг; фінансова політика та механізм її реалізації.

40. Прикладні пакети статистичної обробки.

Семестри вивчення		**7**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**46**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**22**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**24**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**5**
Курсові роботи		
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(7 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Курс “Прикладні пакети статистичної обробки” забезпечує формування теоретичних знань та практичних навичок у використанні сучасних прикладних пакетів статистичної обробки (ППСО) для розв’язання математичних, статистичних, економічних та інше задач.

Мета дисципліни: набуття теоретичних знань у сфері використання ППСО, формування вмінь та навичок роботи з ППСО Statistica та SPSS.

Завдання дисципліни:

- Дати порівняльний аналіз сучасних ППСО.
- Формування знань о сучасних ППСО.
- Ознайомлення з сучасними технологіями, що використовують ППСО.
- Набуття практичних навичок роботи з ППСО Statistica.
- Набуття практичних навичок роботи з ППСО SPSS.

Курс “Прикладні пакети статистичної обробки” базується на знаннях, що отримані при вивченні дисципліни “Програмне забезпечення ПЕОМ”, математичних дисциплін циклу природничо-наукової підготовки.

41. Економетрика.

Семестри вивчення		**7**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**32**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**3**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (7 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Курс економетрики покликаний розширити і систематизувати знання студентів з окремих питань економічної теорії, математичної економіки, теорії матриць, теорії ймовірностей, економічної та математичної статистики, математичного аналізу, геометрії та статистичної обробки результатів експериментів та вироблення практичних навичок використання ППЗ економічного та статистичного спрямування у повсякденній навчально-пізнавальній та професійній діяльності. Його вивчення сприяє налагодженню та поглибленню міжпредметних зв'язків з цих та інших дисциплін, а також дає практичні навички розв'язування досить широкого кола прикладних задач.

У програму внесено наступні питання: загальні принципи побудови економетричних моделей, зв'язок економетрики з макроекономікою, проста вибіркова лінійна регресія, ANOVA-аналіз та F-критерій Фішера, криві зростання, багатофакторна регресія, мультиколінеарність та гетероскедастичність, авторегресивні та дистрибутивно-лагові моделі, економетричні симультативні моделі, елементи теорії матриць та основні закони розподілу випадкових величин.

42. Актуарна математика.

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**60**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**40**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**20**
Самостійна робота, години		**40**
Розрахунково-графічні роботи		**8**

Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 зал.(8 с.)**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити	**3**

Дисципліна “Актуарна математика" знайомить студентів з основними принципами побудови сучасних аналітичних моделей страхової діяльності, елементами теорії ризику, моделями страхування життя, страхування майна, перестрахування, оволодіння практичними навичками ведення основних страхових розрахунків.

Курс базується на аналітичному апараті попередніх курсів, таких як "Теорія ймовірностей і математична статистика", „Економетрика” , а також спирається на початкові відомості з основ страхування, теорії складних процентів, страхових ануїтетів з професійно орієнтованих курсів "Фінанси, гроші та кредит", "Теорія економічного аналізу" тощо.

43. Менеджрскі системи.

Семестри вивчення		**6**
Загальний обсяг, години		**126**
Аудиторні заняття, години		**64**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**32**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**32**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**54**
Розрахунково-графічні роботи		**8**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(6 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Курс “Менеджерські системи” забезпечує формування теоретичних знань та практичних навичок по створенню та використанню інформаційних систем менеджменту.

Мета дисципліни: набуття теоретичних і практичних знань з основ створення та функціонування інформаційних систем (ІС) і використання їх в управлінні об’єктами народного господарства.

Дисципліна базується на знаннях, що отримані при вивченні дисциплін циклу професійної підготовки, зокрема, “Програмне забезпечення ПЕОМ”, “Бази даних та інформаційні системи”, а також економічних дисциплін, зокрема, “Основи менеджменту”, “ Інформаційні технології управління”.

44. Інформаційні технології управління.

Семестри вивчення		**5**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**48**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**24**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**24**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**3**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(5 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Курс “Інформаційні технології управління” забезпечує формування теоретичних знань та практичних навичок у використанні сучасних інформаційних технологій управління для рішення задач управління й прийняття рішення.

Мета дисципліни:

- сформувати розуміння основних характеристик та напрямів розвитку сучасного інформаційного суспільства;
- дати загальні знання про сутність та методологію сучасних підходів до використання інформаційних технологій у сфері управління;
- розвинути базу знань та методів інформатики, необхідних для ефективної управлінської діяльності;
- навчити застосовувати інформаційні технології та системи для удосконалення процесів пошуку, розроблення, прийняття та впровадження управлінських рішень.

Завдання дисципліни:

- Ознайомлення з новітніми інформаційними технологіями.
- Набуття практичних навичок для побудови інформаційних моделей.
- Навчитися використовувати програмний інструментарій для управління проектами.
- Набуття практичних навичок роботи з управлінськими системами.

Дисципліна базується на знаннях, що отримані при вивченні дисциплін циклу професійної підготовки, зокрема, “Програмне забезпечення ПЕОМ”, “Бази даних та інформаційні системи”, а також економічних дисциплін,

зокрема, “Основи менеджменту”. Знання та практичний досвід, що будуть отримані у процесі вивчення дисципліни, необхідні при вивченні курсу “Менеджерські системи”.

45. Обчислювальна геометрія та комп’ютерна графіка.

Семестри вивчення		**6**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**32**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**16**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**54**
Розрахунково-графічні роботи		**6**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (6 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3**

Мета викладання дисципліни: надати студенту відомості про методи створення геометричних образів в пам'яті ЕОМ, можливих і необхідних для перетворення графічної інформації, а також про способи її візуалізації на периферійних пристроях машинної графіки, дати уявлення про сучасні принципи розробки графічних систем, способи їх інтеграції в програмні засоби, основні напрями в області розробки стандартів в машинній графіці.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: типи графіки і графічних форматів, їх переваги та недоліки, поняття про афінні перетворення на площині, типи проектування просторових тіл на площину, особливості використання сплайн-функцій та сплайнових поверхонь, суть алгоритмів побудови растрових примітивів, особливості розрізання геометричних об’єктів, моделі об’єктів, їх опис та класифікація, алгоритми відтинання та вилучення невидимих ліній і поверхонь; вміти використовувати потрібний тип збереження графічних файлів, використовувати сплакни при побудові реалістичних зображень, застосовувати методи і алгоритми розрізання та відтинання многокутників, застосовувати алгоритми вилучення невидимих ліній та поверхонь.

Суть дисципліни: основи комп’ютерної графіки; математичні основи комп’ютерної графіки; растрова графіка та алгоритми її опрацювання, методи трасування.

46. Основи менеджменту

Семестри вивчення	**5**
Загальний обсяг, години	**126**
Аудиторні заняття, години	**64**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**32**
Індивідуальна робота	**4**
Самостійна робота, години	**58**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний екзамен**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**4**

Зміст дисципліни*:* Сутність та значення менеджменту; предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту; методи дослідження у менеджменті; історія розвитку менеджменту; організація в менеджменті: сутність, класифікація, види; планування як функція менеджменту; мотивація як функція менеджменту; контроль як функція менеджменту; методи менеджменту; комунікація у менеджменті; управління конфліктами, змінами та стресами; керівництво та лідерство в організації; управлінські рішення; відповідальність та етика в менеджменті; зарубіжні системи менеджменту.

47. Основи проектування баз знань.

Семестри вивчення		**7**
Загальний обсяг, години		**126**
Аудиторні заняття, години		**60**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**40**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**20**
Самостійна робота, години		**58**
Розрахунково-графічні роботи		**8**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (7 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**4**

Курс “Основи проектування баз знань” належить до важливих дисциплін циклу самостійного вибору університету за напрямком “Прикладна математика”. Він дає необхідну теоретичну базу для наступних курсів підготовки спеціалістів та магістрів спеціальності “Соціальна інформатика”, пов’язаних з проектуванням та експлуатацією інтелектуальних інформаційних систем, систем підтримки прийняття рішень, систем управління знаннями, розвідки і аналізу даних.

Завданням дисципліни є засвоєння підходів, методів і прийомів дослідження і побудови баз знань, а також основ проектування інтелектуальних систем, заснованих на базах знань.

Курс має глибокі логічні зв’язки з такими попередніми курсами навчального плану, як математичний аналіз, математична логіка і теорія алгоритмів, психологія та інші курси гуманітарного та соціально-економічного напрямків.

48. Системний аналіз.

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**90**
Аудиторні заняття, години		
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**30**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**12**
Самостійна робота, години		**39**
Розрахунково-графічні роботи		**9**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(8 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**2,5**

Системний аналіз – сукупність методологічних засобів наукового пізнання й соціальної практики, в основі яких лежить розгляд об'єктів як систем. Системний аналіз орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта, на виявлення різноманітних типів зв'язків у ньому та зведення їх у єдину теоретичну картину – узагальнену модель. Принципи системного аналізу використовуються для підготовки й обґрунтування рішень по складних проблемах політичного, військового, соціального, економічного, наукового й технічного характеру.

Системний аналіз спирається на сучасні методи менеджменту, а також низку математичних дисциплін, таких як теорія систем і математичне моделювання, методи оптимізації та дослідження операцій, теорія

оптимального керування, варіаційне числення, теорія масового обслуговування, системи та методи прийняття рішень тощо. Технічною основою сучасного системного аналізу є обчислювальні машини й інформаційні системи.

Головна мета курсу: ознайомити з основними принципами системного підходу до аналізу складних процесів і явищ, а також дати конструктивні методи вирішення задач міждисциплінарного характеру.

51. Методика розв'язування олімпіадних задач.

Семестри вивчення		**7**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**40**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**20**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**20**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**11**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(7 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Курс „Методика розв'язування олімпіадних задач" призначений для виховання в програмістів ефективних та лаконічних методів створення програм. Він також передбачає вивчення основних тем, які використовуються в сучасних олімпіадах з програмування, як студентських, так і учнівських. Матеріали курсу можна використовувати на факультативах в школі.

Курс „Методика розв'язування олімпіадних задач" передбачає вивчення „Алгебри та геометрії", „Дискретної математики" та „Програмування".

52.Технології мультимедіа.

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**40**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**20**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**20**
Самостійна робота, години		**57**

Розрахунково-графічні роботи	**11**
Курсові роботи	**-**
Вид контролю	**Модульний, 1 зал.(8 с.)**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити	**3**

Метою викладання дисципліни «Технології мультимедіа» є ознайомлення із способами представлення інформації в електронному вигляді, а також методами її обробки і скріплення.

Задачі дисципліни: формування систематизованого уявлення про моделі, принципи і прийоми цифрового представлення і обробки основних видів мультимедіа інформації (звук, відео, графіка, текст); вільне орієнтування в сучасних програмах для обробки мультимедіа інформації і інструментальних засобах створення мультимедіа продукції; отримання практичних навиків обробки і скріплення мультимедіа інформації.

53. Теорія педагогічних вимірювань.

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**44**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**28**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (8 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3**

Дисципліна “Теорія педагогічних вимірювань” належить до того блоку дисциплін самостійного вибору студента, який має виражену педагогічну направленість. Разом з тим, ця дисципліна поєднує в собі розвинену математичну теорію, засновану на методах статистичного аналізу соціальних явищ і закономірностей, з використанням інформаційних технологій для практичної реалізації цих методів. Предмет теорії педагогічних вимірювань тісно пов’язаний з такими фундаментальними курсами як „Теорія ймовірностей та математична статистика”, „Математичний аналіз”, „Аналіз даних”, курсами циклу професійної підготовки („Програмування”, „Аналіз

даних”, „Чисельні методи”, „Комп’ютерні мережі”), а також дисциплінами гуманітарної та соціально-економічної підготовки.

Дисципліна ставить своєю метою вивчення ролі, математичних засад та методів реалізації тестування як інструменту високоточного, науково обґрунтованого, ефективного вимірювання знань і є надзвичайно актуальною.

54. Фізичні основи обчислювальної техніки.

Семестри вивчення		**5,6**
Загальний обсяг, години		**216**
Аудиторні заняття, години		**88**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**56**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**32**
Самостійна робота, години		**111**
Розрахунково-графічні роботи		**17**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 2 зал.(5,6 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**7**

Мета дисципліни – формування у студентів знань з теоретичних основ електрики, радіотехніки, радіоелектроніки та комп’ютерної схемотехніки.

Завдання дисципліни – підготувати студентів до свідомої експлуатації комп’ютерної техніки.

Дисципліна базується на знаннях, отриманих при вивченні математичних дисциплін.

Дисципліна безпосередньо забезпечує вивчення дисциплін: “Сучасні операційні системи”, “Апаратна частина персонального комп'ютера”.

55. Апаратна частина персонального комп’ютера.

Семестри вивчення		**7**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**44**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**28**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(7 с.)**

Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити	**3,5**

Викладання дисципліни «Апаратна частина персонального комп'ютера» має на меті сформувати у студента систематизоване уявлення про основи функціонування та взаємодії між собою апаратних засобів, що входять до будови персонального комп'ютера, розширити пізнання в області діагностики їх неполадок, навчити як знаходити і усувати несправності, модернізувати і ремонтувати персональні комп'ютери та ефективно їх використовувати.

56. Сучасні операційні системи.

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**44**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**28**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (8 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3**

Дисципліна "Сучасні операційні системи" належить до циклу дисциплін з самостійного вибору студента за напрямком підготовки „Прикладна математика" і є однією з ключових комп'ютерних дисциплін. Базується на знаннях, одержаних студентами при вивченні дисциплін "Вступ до комп'ютерних систем", "Обчислювальні системи". Курс належить до того блоку дисциплін з вибору студента, що має загальну орієнтацію на поглиблене вивчення архітектури ЕОМ, фізичних основ обчислювальної техніки, технологій мультимедіа.

Дисципліна ставить своєю метою вивчення ролі, архітектури та методів реалізації операційних систем сучасних ЕОМ. Засвоївши дисципліну, студенти повинні навчитися якнайповніше використовувати можливості операційних систем, розробляти та вводити до складу операційних систем нові або альтернативні складові, знати недоліки існуючих реалізацій операційних систем.

57. Інтернет - програмування.

Семестри вивчення		**7**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**44**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**28**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (7 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Дисципліна “Інтернет-програмування” належить до циклу дисциплін з самостійного вибору студента і є одним з важливих і актуальних розділів програмування, що вимагає знань і умінь з багатьох дисциплін, таких як “Вступ до комп’ютерних систем”, “Обчислювальні системи”, „Бази даних та інформаційні системи”, „Програмування”, „Дискретна математика”, „Математична логіка та теорія алгоритмів”, „Комп’ютерні мережі”, „Основи Інтернет”. Курс належить до блоку дисциплін з вибору студента, орієнтованого на поглиблене вивчення застосування прикладної математики та сучасних інформаційних технологій в гуманітарній та соціально-економічній сфері.

Дисципліна ставить своєю метою вивчення методів, інструментальних засобів та технологій створення ефективних інформаційних комплексів, що базуються на мережевій архітектурі, основаній на використанні стеку протоколів TCP/IP, і, зокрема, HTTP. Найбільшу увагу надано створенню інформаційних систем з використанням CGI, різноманітних платформ програмування сценаріїв на стороні сервера, та серверів баз даних.

58. Системи аналітичних обчислень.

Семестри вивчення		**5**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**44**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**28**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**7**

Курсові роботи	**-**
Вид контролю	**Модульний, 1 зал.(5 с.)**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити	**3,5**

Курс “Системи аналітичних обчислень” забезпечує формування теоретичних знань та практичних навичок у використанні сучасних математичних систем (МС) для розв’язання інженерних, математичних та інше задач.

Мета дисципліни: набуття теоретичних знань у сфері використання МС, формування вмінь та навичок роботи з МС MathCAD.

Завдання дисципліни:

- Дати порівняльний аналіз сучасних МС.
- Формування знань о сучасних МС.
- Ознайомлення з сучасними технологіями, що використовують МС.

Курс “Системи аналітичних обчислень” базується на знаннях, що отримані при вивченні дисципліни “Програмне забезпечення ПЕОМ”, математичних дисциплін циклу природничо-наукової підготовки.

59.Основи варіаційного числення.

Семестри вивчення		**6**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**44**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**28**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**57**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(6 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3,5**

Варіаційне числення – це математична дисципліна, яка вивчає задачі і методи відшукання екстремумів інтегральних функціоналів.

Головна мета курсу: ознайомити з основними класичними та сучасними підходами до розв’язання екстремальних задач для інтегральних функціоналів.

Варіаційне числення ґрунтується на знаннях, отриманих з курсів математичного аналізу, функціонального аналізу, звичайних диференціальних рівнянь і тісно пов'язано з низкою інших математичних дисциплін, що вивчають екстремальні задачі та методи оптимізації, таких як теорія оптимального керування, методи оптимізації та дослідження операцій, системи та методи прийняття рішень, системний аналіз тощо.

Зміст курсу спрямований на висвітлення загальних питань екстремальних задач у функціональних просторах, вивчення варіаційного числення інтегральних функціоналів (загальна постановка варіаційної задачі, класифікація екстремумів, необхідні та достатні умови, задачі з незакріпленими краями та ламані екстремалі, задачі на умовний екстремум), а також містить огляд наближених варіаційних методів.

60. Рівняння математичної фізики.

Семестри вивчення		**7,8**
Загальний обсяг, години		**216**
Аудиторні заняття, години		**88**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**56**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**32**
Самостійна робота, години		**114**
Розрахунково-графічні роботи		**14**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 екз. (8 с.), 1 зал.(7 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**6,5**

Дисципліна "Рівняння математичної фізики" належить до циклу дисциплін вільного вибору студента за програмою підготовки бакалаврів напряму „Прикладна математика" і вивчається протягом двох семестрів четвертого року навчання.

Курс "Рівняння математичної фізики" має на меті дати студентам систематизовані знання в області сучасного математичного апарату теорії рівнянь з частинними похідними, познайомити з основними підходами до моделювання фізичних систем з розподіленими параметрами та математичними методами їх дослідження.

Для успішного засвоєння дисципліни необхідне знайомство з курсами математичного аналізу, алгебри і геометрії, звичайних диференціальних рівнянь, функціонального аналізу.

Курс “Рівняння математичної фізики” доповнює знання, отримані при вивченні таких дисциплін, як теорія систем та математичне моделювання, моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів.

До програми дисципліни включено чотири основні розділи: „Диференціальні рівняння з частинними похідними: класифікація та процеси, що ними описуються”, „Рівняння гіперболічного типу”, „Рівняння параболічного типу” та „Рівняння еліптичного типу”.

61. Сучасні технології програмування.

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**108**
Аудиторні заняття, години		**44**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**28**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**16**
Самостійна робота, години		**16**
Розрахунково-графічні роботи		**7**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(8 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**3**

Мета викладання курсу сучасних технологій програмування - вивчення теоретичних основ сучасних технологій програмування і отримання практичних навиків їх реалізації.

Даний курс покликаний розширити і систематизувати знання студентів з окремих питань програмування; сформувати систематизованого уявлення про концепції, моделі і принципи організації, встановлені в основу «класичних технологій» програмування і сучасних сімейств технологій; отримати практичну підготовку в області вибору і застосування технології програмування для різного роду задач автоматизації обробки інформації і управління; виробити оцінку сучасного стану і перспективних напрямів розвитку технологій програмування.

Вивчення курсу сучасних технологій програмування сприяє налагодженню та поглибленню міжпредметних зв’язків з цих та інших дисциплін, а також дає практичні навички розв’язування досить широкого кола прикладних задач програмування.

62. Навчальна практика (інфармаційні системи в економіці)

Семестри вивчення		**6**
Загальний обсяг, години		**72**
Аудиторні заняття, години		**-**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**-**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**60**
Розрахунково-графічні роботи		**12**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(6 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**1,5**

Мета практики – сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні для практичного розв'язання окремих завдань в межах інформаційних систем (ІС) фінансово-економічного призначення з метою вирішення завдань організаційно-економічного управління підприємствами або установами.

Практика базується на уміннях, набутих протягом проведення навчальної практики з програмування, забезпечує поглиблення та розширення знань з дисциплін як економічного так і математичного циклу, що вивчаються в попередніх семестрах і зорієнтовані на подальше отримання спеціальності „соціальна інформатика": мікроекономіка, основи менеджменту, економічна теорія, фінанси, гроші та кредит, інформаційні технології управління, економетрика, актуарна математика, теорія систем та математичне моделювання.

63. Виробнича практика.

Семестри вивчення		**8**
Загальний обсяг, години		**72**
Аудиторні заняття, години		**-**
Види навчання:		
1.	**Лекції, години**	**-**
2.	**Лабораторні роботи, години**	**-**
3.	**Практичні заняття, години**	**-**
Самостійна робота, години		**60**
Розрахунково-графічні роботи		**12**
Курсові роботи		**-**
Вид контролю		**Модульний, 1 зал.(8 с.)**
Мова викладання		**Українська**
Код кафедри		
Кафедра		**Прикладної математики та інформатики**
ESTS – кредити		**1,5**

Мета виробничої практики – закріпити теоретичні знання, набуті в університеті при розв’язанні конкретних проблем інформаційної діяльності та отримати професійні практичні навички роботи на первинних посадах техніка-програміста, інженера-системотехніка, інженера-програміста чи іншого фахівця – користувача інформаційної системи, які забезпечені відповідними автоматизованими робочими місцями (АРМ); узагальнити, систематизувати, закріпити та поглибити знання зі спеціальних фахових дисциплін, виконуючи індивідуальні завдання по кожній з них відповідно до отриманих на кафедрі матеріалів, а також отримати навички трудової діяльності і стосунків у трудовому колективі.

Практика ґрунтується на комплексі знань і навичок, отриманих студентом протягом всього періоду навчання за програмою підготовки бакалавра з напряму „Прикладна математика”.

Спеціальність

6.010100 –“ МАТЕМАТИКА ТА ФІЗИКА ”

Графік навчального процесу

| Курси | Вересень | | | | 29 IX 5 X | Жовтень | | | | 27 X 2 XI | Листопад | | | | Грудень | | | | 29 XII 4 I | Січень | | | | Лютий | | | | 23 II I III | Березень | | | | 30 III 5 IV | Квітень | | | | 27 IV 3 V | Травень | | | | Червень | | | | 28 VI 5 VII | Липень | | | | 27 VIII VIII | Серпень | | | | Теор.навч. | Екзам сесія | Навч. практ. | Пед.практ. | Держ. екзам. | Канікули | Всього |
|---|---|---

1. 2. Дисципліни природничо-математичної підготовки					***1296***	***36***	***284***	***156***	***186***	***196***	***474***
1	**Диференціальна геометрія і топологія**		4		**144**	**4**	32	30		20	62
2	**Комплексний аналіз**		6		**144**	**4**	32	32		20	60
3	**Математична логіка і теорія алгоритмів**		8		**108**	**3**	28	32		18	30
4	**Інформатика**	6	4,5		**324**	**9**	60		126	60	78
5	**Методи обчислень**		7		**126**	**3,5**	28		32	20	46
6	**Теоретична механіка**		7		**162**	**4,5**	36	24		30	72
7	**Теоретична фізика**	8			**144**	**4**	40	30		20	54
8	**Безпека життєдіяльності**		2		**72**	**2**	10	8	10		44
9	**Основи екології**		1		**72**	**2**	18		18	8	28
1. 3.Дисципліни професійної та практичної підготовки											
Професійно – педагогічна підготовка					***684***	***19***	***134***	***126***	***60***	***120***	***244***
1	**Загальна психологія**	2			**108**	**3**	18	10	16	24	40
2	**Педагогіка**	4			**108**	**3**	18	12	24	24	30
3	**Історія педагогіки**	8			**108**	**3**	12	24		22	50
4	**Вікова фізіологія і валеологія**		5		**108**	**3**	22	32		24	30
5	**Методика навчання математики**	6,8	7		**252**	**7**	64	48	20	26	94
Науково – предметна піготовка					*2556*	*71*	*574*	*594*	*10*	*420*	*958*
6	**Елементарна математика**		1-4		**432**	**12**	80	130		78	144
7	**Математичний аналіз**	1-3	4		**720**	**20**	186	164		132	238
8	**Диференціальні рівняння**		5		**180**	**5**	34	34		30	82
9	**Аналітична геометрія**	1,2			**252**	**7**	64	62		30	96
10	**Лінійна алгебра**	1,2			**252**	**7**	58	68		30	96
11	**Алгебра і теорія чисел**	4	3		**252**	**7**	66	54		36	96
12	**Дискретна математика**		1		**108**	**3**	24	22		20	42
13	**Теорія імовірностей і мат. статистика**		8		**216**	**6**	52	52		40	72
14	**Основи охорони праці**	5			**72**	**2**	10	8	10	12	32
15	**Курсова робота з математики**			7	72	2				12	60
2. 1. За вибором університету					***1692***	***47***	***360***	***250***	***302***	***226***	***554***
1	**Вступ до спеціальності**		1		**72**	**2**	14	4	12	12	30
2	**Основи педагогічної майстерності**		6		**108**	**3**	10		48	20	30
3	**Сучасні педагогічні технології**	5			**108**	**3**	20	18	20	20	30
4	**Методика виховної роботи в ЛОТ**		6		**72**	**2**	10		20	12	30

5	**Вища геометрія**	4	3		**144**	**4**	54	26		20	44
6	**Загальна фізика**	4-7	3		**648**	**18**	150	98	92	80	228
7	**Електротехніка**		8		**72**	**2**	30		24	8	10
8	**Методика навчання фізики**	7	5		**288**	**8**	48	88	44	20	88
9	**Цивільна оборона**		3		**72**	**2**	10	8	10	10	34
10	**Вікова та педагогічна психологія**	3			**108**	**3**	14	8	32	24	30
2. 2. За вибором студента					***252***	***7***	***88***	***28***	***0***	***54***	***82***
1	**Психолого-педагогічні**		8		**108**	**3**	20	28		24	36
2	**Вибрані питання математики**		5		**108**	**3**	52			24	32
3	**Вибрані питання фізики**		8		**36**	**1**	16			6	14
	Види практик				**504**	**14**				***84***	***420***
1	**Ознайомча (без відриву від навчання)**		1		**36**	**1**				12	24
2	**Психолого-педагогічна навчальна**		4		**36**	**1**				12	24
3	**Виховна (в ЛОТ)**		6		**144**	**4**				24	120
4	**Педагогічна (у школі)**		7		**216**	**6**				24	192
5	**Обчислювальна (без відриву від навчання)**		6		**72**	**2**				12	60
	Державний екзамен з математики (або дипломна робота)	8			**144**	**4**				30	114

Навчальні програми дисциплін:

1. Філософія та логіка

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**26**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни. Світогляд, обумовленість його виникнення, розмаїття, розвиток і значення в житті людей. Особливості філософського вирішення світових проблем, його відмінність від міфології, релігії, мистецтва і науки. Історичні типи і головні парадигми філософського пізнання

взаємовідношення людини з навколишньою дійсністю. Філософська думка в Україні, її місце у світовій культурі. Проблема буття, матерії, простоту і часу. Природа людини, саме її існування. Свідомість, розум, мислення. Людське пізнання, його можливості і межі пізнання, містичний досвід, знання і віра.

Методи пізнання. Діалектика, її нове розуміння в світлі розкриття особливостей саморозвитку буття. Соціальна філософія. Суспільство як форма людського життя. Різноманітність культур, цивілізацій, форм людського досвіду в розвитку суспільства. Людина в інформативно-технічному світі, проблеми її свободи і відповідальності. Роль наукового раціоналізму в розвитку суспільства. Перспективи сучасної цивілізації України. Людство перед лицем глобальних проблем.

Знання, вміння, навички з філософії: мати уявлення про наукові, філософські та релігійні картини світоутворення, сутності, призначення і сенсу життя людини, про різноманітність форм людського знання. Співвідношення істини та помилок, знання віри, раціонального та ірраціонального в людській життєдіяльності, особливості функціонування знання в сучасному світі про естетичні цінності, їх значення в творчості та повсякденному житті, уміти орієнтуватися в них.

2. Релігієзнавство.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**36**
Аудиторні заняття, години	**18**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**8**
2. Практичні заняття, години	**10**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**4**
Самостійна робота, години	**14**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни. Соціально-гносеологічно-психологічна природа та функції релігії, основні ознаки та моменти; становлення і розвиток стародавніх релігій; іудаїзм і християнство; еволюція християнства; християнство на Русі; біблія; конфесії в сучасній Україні; буддизм як релігійно-етичне вчення, його еволюція; іслам як релігія та спосіб життя; сучасні нетрадиційні релігії, місце релігії в духовній культурі; людина у

релігіях світу; проблеми життя у релігіях; релігія та наука; мистецтво, мораль, філософія, література, поезія, архітектура, театр, політика; роль релігії в сучасному житті суспільства, сім'ї, людини.

3. Етика і естетика.

Семестри навчання	**5,6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**32**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**16**
2. Практичні заняття, години	**16**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 2 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Метою навчальної програми курсу "етика та естетика" є розвиток морально-естетичного світогляду та національної самосвідомості молоді, формування свідомих переконань та цінностей, що мають надзвичайно важливе і суспільно-корисне значення. Для цього студенти знайомляться із загальними теоретичними положеннями предмету "етика та естетика", вчаться самостійно аналізувати моральні та естетичні явища, формувати свідоме відношення до цих важливих форм особистої самореалізації в суспільстві.

Поставленій меті програми відповідає її зміст, який охоплює такі розділи: історичний розвиток етичної та естетичної думки, структура моральної та естетичної діяльності, основні категорії етики та естетики, принципи морально-виховної та творчої діяльності. Значне місце відводиться питанню розвитку етичної та естетичної думки на Україні, формуванню у студентів базових основ національного українського менталітету.

4. Соціологія.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**18**
Самостійна робота, години	**18**

Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Соціологія як наука про суспільствознавство та основні етапи її становлення. Предмет та об'єкт соціології, її роль у пізнанні суспільства. Структура соціального знання О.Конт, Г.Спенсер – засновники соціології. Класичний період у розвитку соціології. Основні напрямки розвитку сучасної західної соціології.

Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація. Соціальні інститути та організації. Соціальна поведінка особистості. Культура в суспільній системі. Соціальні рухи як фактор соціальних змін.

Соціологічне дослідження. Види та етапи соц. досліджень. Програма теоретико-прикладного дослідження. Стратегічний план дослідження. Програмні вимоги до вибірки. Методи збору соціологічної інформації та аналіз даних.

5. Українська мова (за професійним спрямуванням)

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**28**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**36**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**методики викладання української мови і літератури**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Вивчення курсу має на меті засвоєння студентами особливостей писемного й усного ділового та професійного мовлення українською мовою, вироблення навиків складання ділових паперів паралельно з повторенням найскладніших правописних і граматичних матеріалів.

Значна частина навчального часу у процесі викладання цього курсу приділяється вивченню термінології майбутньої професії в аспекті правопису окремих термінів та їх правильного вживання. При цьому заняття

з ділової української мови передбачають вивчення культури ділового і професійного спілкування як важливого чинника інтелектуального і професійного рівня майбутнього спеціаліста.
Знання, вміння, навички з української мови: вільно володіти державною мовою України - українською мовою; знати і уміти грамотно використовувати у своїй діяльності професійну лексику; уміти вести українською мовою бесіду-діалог загального характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу з спеціальності з метою пошуку інформації, складати анотації, реферати і ділові листи.

6. Іноземна мова (за професійним спрямуванням)

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**142**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**142**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**38**
Самостійна робота, години	**108**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен,3 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Іноземних мов**
ECTS - кредити	**8**

Коротка анотація курсу : Курс передбачає знання вміння і навички з англійської мови, володіння основними лексичними одиницями (1200-2000) тобто словами й словосполученнями, які мають найбільшу уживаність, семантичну цінність, а також граматичним мінімумом, що вміщає граматичні структури, що необхідні для вивчення усних та письмових форм спілкування, уміти вести англійською мовою бесіду-діалог загального характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу зі спеціальності без словника з метою пошуку інформації, перекладати тексти зі словником, складати анотації, реферати і ділові листи англійською мовою.

7. Економічна теорія

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**48**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Практичні заняття, години	**16**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**36**

Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни*:* Економічна теорія: предмет і методи дослідження; людина і економіка; основи суспільного виробництва; економічна система суспільства та її типи; розподіл праці, обмін, гроші; ринок та його структура; попит і пропозиція; механізм функціонування ринку недосконалої конкуренції; ринки факторів виробництва і формування факторних доходів; підприємництво; витрати виробництва і ціноутворення; особливості агропромислового виробництва, агробізнес; національна економіка: основні параметри функціонування та їх вимірювання; макроекономічна рівновага; макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку економіки; держава і економіка; грошово кредитна система та грошово-кредитна політика; інфляція та антиінфляційна політика держави; ринок цінних паперів і фондова біржа; фінансова система і фінансова політика; зайнятість та безробіття; соціальна політика держави; споживання і економічне зростання; міжнародні економічні відносини в системі світового господарства; міжнародна валютна система і валютний курс.

8. Правознавство.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**22**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

В умовах побудови правової держави підвищується роль права як регулятора суспільних відносин. Зростають вимоги до громадян та службових осіб щодо суворого додержання законів.

Сьогодні будь-яка свідома людина розуміє актуальність та значущість процесу побудови правової держави та громадянського суспільства в Україні.

При вивченні програмного матеріалу студенти повинні крім ре-

комендованої літератури користуватися підручниками та навчальними посібниками з основ держави та права, виданими останнім часом. Для більш глибокого засвоєння основних правових інститутів слід уважно слідкувати за змінами законодавства, що публікуються як в спеціальних виданнях (Відомості Верховної Ради України, Зібрання постанов Уряду України), так і в періодичній пресі ("Голос України", "Урядовий кур'єр", "Право України" тощо).

На основі програми викладачі дисципліни «Правознавство» складають робочу програми з урахуванням особливостей підготовки фахівців .

9. Історія України.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Історії України**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни.

Місце і роль історії України в системі гуманітарних наук. Види і функції історичних знань. Процес антропогенезу і соціогенезу людини на території України. Початок державотворчого процесу.

Генезис політичного ладу Давньоруської держави, умови переходу від моноцентризму до поліцентризму. Розиток культури даньоруської доби

Соціально-економічний розвиток українських земель у Литовсько-Польську добу, особливості феодалізації. Національно-культурне життя українського народу в XVI – I половині XVII століть. Феномен українського козацтва. Національна революція середини XVII століття. Зміни геополітичного становища українських земель. Особливості генезису козацько-гетьманської держави у II половині XVII – XVIII століттях.

Соціально-економічний і громадсько-культурний розвиткок українських земель у I половині XIX століття в складі Російської та Австрійської імперій. Модернізаційні процеси II половини XIX століття: український вимір. Причини, сутність і наслідки політизації українського національного руху у II половині XIX – на початку XX століть. Національно-демократична реолюція 1917 – 1920 років, її наслідки.

Особливості радянської модернізації 20-30-х років XX століття, їх

вплив на українське суспільство, економіку, політичне і культурне життя. ІІ світова війна і Україна. УРСР у ІІ половині ХХ століття: політичне життя, економіка і культура. Зародження дисидентського руху.

Незалежна Україна: процеси державотворення, динаміка соціально-економічного розвитку. Прояви пострадянського культурного шоку. Україна в системі міжнародних відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть.

10. Політологія.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни: Предмет і метод науки про політику; основні етапи розвитку світової політичної думки; зародження і розвиток політичної думки в Україні; політична система суспільства; держава в політичній системі суспільства; політичні партії і партійні системи; суспільно-політичні організації та рухи; особа і політика; соціальні спільності і політичні конфлікти; етнонаціональна політика; політична влада; політичні режими; світова політика як система міжнародних відносин; основні суспільно-політичні доктрини сучасності; місце політичних доктрин в житті суспільства, їх сутність, типологія і функції в сучасному світовому політичному процесі.

11. Фізичне виховання.

Семестри навчання	**1 - 7**
Загальний обсяг, години	**468**
Аудиторні заняття, години	**216**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**216**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	
Самостійна робота, години	**252**
Розрахунково-графічні роботи	

Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 4 заліки (2,4.6.7)**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**13**

Зміст дисципліни.

Фізичне виховання та масовий спорт у сфері вищої освіти мають на меті забезпечити виховання в студентської молоді потреби самостійно оволодівати знаннями, умінням й навичками фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців.

Завданням фізичного виховання є:

формування в студентської молоді основ теоретичних знань, практичних і методичних здібностей (умінь і навичок) з фізичного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;

набрання студентською молоддю досвіду в застосуванні здобутих цінностей впродовж
життя в особистій, навчальній, професійній діяльності в побуті і в сім"ї;

забезпечити в студентської молоді належного рівня розвитку показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності;

сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей студентів;

підготовка та участь студентів у різних спортивних заходах.

12. Культурологія.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	
Самостійна робота, години	
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**світової літератури та історії культури**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни: Перші форми культури; антична культура; культура середніх віків Європи; культура епохи Відродження; культура нового часу; західноєвропейська культура Х1Х-ХХст.; культура України

Знання, вміння, навички: знати форми і типи культури, закономірності їх функціонування та розвитку; мати уявлення про основні культурно-історичні центри та регіони світу; знати основні теорії культурного розвитку; пояснювати феномени культури та її роль в людській життєдіяльності; розуміти зв'язки та взаємну обумовленість між різними складовими культури як цілісної системи; уміти оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх утворення; толерантно ставитись до етнологічної та суспільної різноманітності культурних форм.

13. Диференціальна геометрія і топологія.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**62**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Практичні заняття, години	**30**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**62**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Молульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	

Коротка анотація курсу:

Мета викладання дисципліни:

При вивченні курсу студенти повинні:

1) оволодіти поняттям топологічної еквівалентності фігур (гомеоморфізмом);
2) знати класифікацію ліній та поверхонь у просторі, їх задання векторними та параметричними рівняннями;
3) вміти досліджувати лінії та поверхні на гладкість, визначати кривину та скрут кривої, рівняння ребер та граней тригранника Френе, складати рівняння дотичної площини і нормалі до поверхні;
4) розв'язувати основні задачі внутрішньої геометрії: визначати довжину гладкої дуги на поверхні, кути між двома лініями на поверхні, площу частини гладкої поверхні;
5) знаходити рівняння індикатриси кривини поверхні, головні кривини, повну та середню кривини поверхні, рівняння ліній кривини поверхні.

Передбачається виконання контрольної роботи, самостійної роботи, колоквіуму, розрахунково-графічної роботи.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: знати і вміти застосовувати до розв'язування задач основні відомості з диференціальної геометрії про поверхні, лінії на поверхні; оволодіти основними відомостями про топологічний простір.

Суть дисципліни: диференціальна геометрія, топологічний простір.

14. Комплексний аналіз.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**64**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Практичні заняття, години	**32**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**60**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**4**

Мета викладання дисципліни: навчити студента основам теорії функцій комплексної змінної та застосовувати ці знання до розв'язування задач з різних розділів математики та фізики.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студент повинен засвоїти основи теорії комплексних чисел, теорію функцій комплексної змінної (границя, неперервність, диференційованість, аналітичність, інтегровність), основи числових та функціональних рядів, рядів Лагранжа, понять лишків і їх застосування, ознайомитися з поняттям аналітичного продовження, основами операційного числення.

Суть дисципліни: теорія комплексних чисел, розширена комплексна площина; границя та неперервність функції комплексної змінної; аналітичні функції і їх властивості; інтегральні функції комплексної змінної, теореми Коші; ряди аналітичних функцій (ряд Тейлора, ряд Лорана); особливі ізольовані точки та лишки відносно них, застосування лишків; застосування операційного числення до розв'язання диференціальних та інтегральних рівнянь.

15. Математична логіка і теорія алгоритмів.

Семестри навчання	**7, 8**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**32**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**18**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3**

Мета викладання дисципліни: сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні для усвідомлення і раціонального використання понять, законів і методів математичної логіки і як предмету вивчення, і як засобу для вивчення інших предметних областей, зокрема цифрових автоматів, формальних систем і т. ін.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: основні означення, закони, виняткові набори, задачі аналізу та синтезу, нормальні форми числення висловлювань (прості, складні, похідні правила виведення), логіку та числення предикатів, алгорифми Маркова, машину Тьюрінга та рекурсивні функції; вміти проводити рівносильні перетворення формул алгебри висловлювань, розв’язувати логічні задачі, використовувати правило виведення та доведення від супротивного, доводити теореми в численні висловлювань, застосовувати предикати для формулювань теорем, аксіом та знаходження рівнянь довільних геометричних об’єктів, одержувати алгоритми різних обчислень.

16. Інформатика.

Семестри навчання	**4, 5, 6**
Загальний обсяг, години	**324**
Аудиторні заняття, години	**186**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**60**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**126**
Індивідуальна робота, години	**60**
Самостійна робота, години	**78**
Розрахунково-графічні роботи	**3**

Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний 1 екзамен, 2 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**9**

Курс “Інформатика та обчислювальна техніка” для студентів спеціальності „математика та фізика” складається з двох частин: “Основи інформатики“ та „Шкільний курс інформатики та методика його викладання”.

Мета “Основ інформатики“ – сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні для управління обчислювальною системою, для формування елементів інформаційної і загальної культури студентів.

Завдання курсу:

розкрити значення інформаційної культури у загальній та професійній освіті людини, вплив засобів сучасної інформаційної технології на науково-технічний і соціально-економічний розвиток суспільства;

сформувати у студентів достатні знання, вміння і навички, необхідні для ефективного використання засобів НІТ у своїй майбутній професійній діяльності;

сформувати у студентів основи інформаційної культури майбутнього вчителя.

17. Методи обчислень.

Семестри навчання	**7**
Загальний обсяг, години	**126**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**32**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**46**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3,5**

Курс методів обчислень покликаний розширити і систематизувати знання студентів з окремих питань обчислювальної математики, математичного аналізу, геометрії та статистичної обробки результатів

експериментів, побудові відповідних формул, доведенню збіжності методів, апріорним та апостеріорним оцінкам методів та їх геометричній інтерпретації, вибору обчислювальних схем, реалізації методів на ПК та вироблення практичних навичок використання ППЗ у повсякденній навчально-пізнавальній та професійній діяльності. Його вивчення сприяє налагодженню та поглибленню міжпредметних зв'язків з цих та інших дисциплін, а також дає практичні навички розв'язування досить широкого кола прикладних задач.

У програму внесено наступні питання: постановка та приклади задач наближених методів розв'язання рівнянь з одним невідомим; точних та ітераційних методів розв'язання систем алгебраїчних рівнянь; наближення функцій за допомогою інтерполяційних многочленів, задачі оберненого інтерполювання та екстраполювання; приклади задач чисельного диференціювання; методи розв'язання задачі Коші для звичайних диференціальних рівнянь; загальні принципи розв'язання задач за допомогою комп'ютера при використанні прикладних програм загального і спеціального призначення, перспектив розвитку чисельних методів.

18. Теоретична механіка.

Семестри навчання	**7**
Загальний обсяг, години	**162**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**36**
2. Практичні заняття, години	**24**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**72**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**4,5**

Коротка анотація курсу. Метою вивчення є надання знань для створювання розрахункових схем механізмів, розвиток навичок для самостійного розв'язання технічних задач.

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати основні закони природи для використання в розрахункових схемах, кінематичні та динамічні параметри механіки, складати рівняння та використовувати їх.

Суть дисципліни: кінематика точки та найпростіших рухів твердого тіла; складний рух точки твердого тіла та системи, еквівалентні перетворення системи сил і приведення їх до найпростішого вигляду; динаміка точки матеріальної системи і твердого тіла; загальні теореми динаміки, основні

теорії співудару тіл, визначення динамічних реакцій; основи лангранжевої механіки, малі коливання системи.

19. Теоретична фізика.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**70**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**30**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**54**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**4**

Коротка анотація курсу. Особливість курсу теоретичної фізики полягає в тому, що вона базується на досягненнях сучасної математики і є доброю ілюстрацією застосування математичних знань до розв'язування задач. Передбачається вивчення питань про фізичні основи та математичний апарат квантової механіки, одномірний рух та рух частинки в полі центральних сил; фізики атомів і молекул, елементів теорії квантових переходів; основних понять і принципів статистичної фізики та статистичних розподілів, статистичного обгрунтування законів термодинаміки; властивостей ідеальних та реальних газів та їх квантової статистики; основних властивостей атомних ядер, радіоактивності, ядерних реакцій та елементарних частинок.

20. Безпека життєдіяльності.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**0**
Самостійна робота, години	**44**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**

Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань про теоретичні та практичні основи безпеки у системі "людина – середовище проживання – машини – надзвичайні ситуації", тенденції зміни екологічних умов, які супроводжують науково-технічний прогрес, шляхи відвертання надзвичайних ситуацій, підвищення стійкості функціонування виробничих об'єктів із урахуванням імовірності виникнення надзвичайних ситуацій. Вивчаються вимоги охорони праці на підприємстві.

21. Основи екології.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**36**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**36**
Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**зоології і анатомії**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу:
Роль екології у збереженні, відновлені навколишнього середовища і застереження негативних наслідків втручання людини у майбутнє, значення екології для оцінки наслідків професійної діяльності і прийняття оптимальних рішень в умовах екологічної кризи.
Глобальний колооберт речовин у природі, ефект «самоочищення».
Екосистеми: типи, їх склад і збалансованість.
Біосфера: структура, функціональна цілісність і забезпеченість її стійкості.
Антропогенний вплив на природу.
Екологічні принципи раціонального природоудосконалення. Оцінка прямих і непрямих впливів різних видів забруднювачів на організм.
Екологічний захист навколишнього середовища: закони по скороченню шкідливих викидів і контроль за рівнем забруднення середовища. Комплексний аналіз навколишнього середовища і оцінка забруднення.

22. Загальна психологія.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**44**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**10**
3. Лабораторні заняття, години	**16**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**40**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**психології**
ECTS - кредити	**3**

Опис курсу. *Психіка як предмет психології.* Розвиток психіки в еволюції тварин і становленні людини. Будова, завдання і методи сучасної психології. *Поняття про особистість* її структуру, активність та розвиток. Самосвідомість та Я-концепція особистості. Психологічний аналіз діяльності та її емоційно-вольова регуляція. *Особистість в системі міжособистісних зв'язків*: інтепресональна та міжгрупова взаємодія, групові процеси та явища. *Індивідуально-психологічні особливості особистості*: темперамент, характер, здібності, становлення індивідуальності людини. *Чуттєве та логічне пізнання дійсності:* пізнавальні процеси та їх основні характеристики*:* відчуття і сприймання; пам'ять; мислення; уява. *Емоційно-вольові процеси:* емоції; почуття; воля.

23. Педагогіка.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**12**
3. Лабораторні заняття, години	**24**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Педагогіки**
ECTS - кредити	**3**

Дисципліна “Педагогіка” складається з чотирьох розділів. У першому розділі розглядаються загальні основи педагогіки: процес формування і розвитку особистості, проблема мети виховання, наукові засади вікової періодизації. У другому – психолого-педагогічні основи процесу навчання, закономірності і принципи навчання, зміст освіти, основні види та технології навчання, методи навчання і контролю навчальних досягнень учнів. У третьому – психолого-педагогічні основи виховного процесу, закономірності і принципи виховання, зміст процесу виховання, технології, форми і методи виховання, формування світогляду, колектив та особистість як актуальна проблема сучасної школи, дитячі та юнацькі організації і об’єднання. Родинно-шкільне виховання, соціально-правовий захист дитинства. У четвертому – поняття про систему освіти, управління освітою, наукова організація праці, трудовий педагогічний досвід. Методична робота в школі.

Дисципліна “Педагогіка” складається з чотирьох розділів. У першому розділі розглядаються загальні основи педагогіки: процес формування і розвитку особистості, проблема мети виховання, наукові засади вікової періодизації. У другому – психолого-педагогічні основи процесу навчання, закономірності і принципи навчання, зміст освіти, основні види та технології навчання, методи навчання і контролю навчальних досягнень учнів. У третьому – психолого-педагогічні основи виховного процесу, закономірності і принципи виховання, зміст процесу виховання, технології, форми і методи виховання, формування світогляду, колектив та особистість як актуальна проблема сучасної школи, дитячі та юнацькі організації і об’єднання. Родинно-шкільне виховання, соціально-правовий захист дитинства. У четвертому – поняття про систему освіти, управління освітою, наукова організація праці, трудовий педагогічний досвід. Методична робота в школі.

24. Історія педагогіки.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**12**
2. Практичні заняття, години	**24**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**22**
Самостійна робота, години	**50**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модцльний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Педагогіки**
ECTS - кредити	**3**

Дисципліна “Історія педагогіки” складається зі вступу та двох розділів. У вступі визначається мета, завдання та джерела курсу; у першому розділі розглядається розвиток зарубіжної освіти і виховання з найдавніших часів до наших днів, найважливіші педагогічні теорії, погляди та спадщина найвидатніших педагогів минулого; у другому розділі – ці ж самі проблеми стосовно вітчизняної історії педагогіки.

25. Вікова фізіологія і валеологія.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**22**
2. Практичні заняття, години	**32**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Зоології і анотомії**
ECTS - кредити	**3**

Програма навчальної дисципліни розрахована на 26 лекційних та 28 лабораторних годин. Цей предмет є обов‘язковим для вивчення студентами і враховує специфіку даного фаху. Зміст курсу передбачає вивчення анатомо-фізіологічних особливостей людини, внутрішніх та зовнішніх чинників, які визначають фізичний та психічний розвиток школярів. Студенти отримують уявлення про цілісний організм дитини, його функціонування та основні патологічні порушення в ньому, що можуть виникати під час навантажень в навчальному процесі.

Практичне значення курсу – формування студентів-фахівців як пропагандистів і послідовників здорового способу життя, виховання в них валеологічного світогляду, прищеплення їм навичок проведення оздоровчих заходів.

Особлива увага приділяється профілактиці шкідливих звичок, ранньому виявленню та засобам боротьби з ними. Складовою частиною програми є вивчення сучасних оздоровчих систем, методів загартування, дихальних гімнастик та методів психічної саморегуляції.

За час навчання студенти отримують знання про невідкладні стани, гострі отруєння, інфекційні хвороби, травматичні пошкодження. Вивчають причини їх виникнення, ознаки та наслідки, які становлять небезпеку для життя та здоров‘я людини. Програмою передбачено оволодіння студентами

практичних навичок догляду за хворими та надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах.

1. Опис курсу.

Змістовий модуль І. Психолого-педагогічні основи вікової фізіології та валеології. Основні складові здоров'я та здорового способу життя.
Змістовий модуль ІІ. Вікові морфофункціональні особливості основних систем організму людини. Перша медична допомога при порушенні їх діяльності.
Змістовий модуль ІІІ. Інфекційні хвороби та їх профілактика

2. Завдання курсу.

Студенти повинні знати:

- Закономірності та механізми формування, збереження і зміцнення здоров'я людини;
- Основні складові здорового способу життя;
- Вікові анатомо-фізіологічні особливості основних систем організму;
- Зовнішні та внутрішні чинники, які визначають фізичний і психічний розвиток людини;
- Невідкладні та загрозливі для життя і здоров'я стани, які потребують першої медичної допомоги;
- Валеологічні аспекти профілактики захворювань та травматизму системи органів;
- Заходи боротьби з інфекційними хворобами;
- Основні принципи та правила догляду за хворими;
- Основні поняття й терміни;
- Основну навчальну і науково-популярну літературу з валеології і вікової фізіології;

Студенти повинні вміти:

- Застосовувати теоретичні знання на практиці;
- Розпізнавати невідкладні та загрозливі для життя і здоров'я стани;
- Надавати першу медичну допомогу при невідкладних та загрозливих для життя станах;
- Оцінювати функціональний стан основних систем організму людини;
- Володіти навичками основ догляду за хворими;

3. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

4. Лектор.

Старший викладач кафедри зоології і анатомії Слюсарсук Тетяна Юріївна.

26. Методика навчання математики.

Семестри навчання	**6,7,8**
Загальний обсяг, години	**252**
Аудиторні заняття, години	**132**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**64**
2. Практичні заняття, години	**48**
3. Лабораторні заняття, години	**20**
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**94**
Розрахунково-графічні роботи	**3**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамена, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**7**

Мета даного курсу – сформувати і розвинути у студентів професійні знання, навички та вміння, які забезпечуватимуть реконструктивно-варіативний рівень та становитимуть основу творчого рівня виконання майбутніми вчителями математики основних виробничих функцій та відповідних їм типових задач діяльності вчителя математики, готового працювати на конкурсній основі в різних типах шкіл.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти:

знати програми з математики для загальноосвітніх навчальних закладів різних типів навчання; зміст підручників та навчальних посібників з математики для V-XI класів та розкривати методичні особливості вивчення основних “змістових ліній” ШКМ;

уміти розв’язувати та проводити методичний аналіз задач з ШКМ, а також конкурсних та олімпіад них задач;

ознайомити майбутніх вчителів математики з питаннями профільної і рівневої диференціації, методами, формами і засобами навчання, розвитку і виховання учнів, з новими інформаційними технологіями, з передовим досвідом вчителів-новаторів, з новими сучасними технологіями навчання в загальноосвітніх навчальних закладах; з плануванням роботи вчителів математики; з підготовкою та проведенням уроків різних типів.

Суть дисципліни: питання загальної методики викладання математики; основні питання методики викладання:

а) математики в 5-6 класах;

б) алгебри в 7-9 класах;

в) геометрії в 7-9 класах;

г) алгебри і початків аналізу в 10-11 класах;

д) стереометрії в 10-11 класах.

Структура курсу: лекційні, практичні та семінарські заняття, лабораторні роботи; педагогічна та стажувальні практики; індивідуальні та самостійні роботи.

27. Елементарна математика.

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**432**
Аудиторні заняття, години	**210**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**80**
2. Практичні заняття, години	**130**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**78**
Самостійна робота, години	**144**
Розрахунково-графічні роботи	**4**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 4 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**12**

Мета викладання дисципліни: узагальнити й систематизувати знання учнів з кожної змістовної лінії шкільного курсу математики, сформувати вміння виконувати аналітико-синтетичну діяльність по пошуку розв'язання задач, оволодіти математичними методами розв'язання, загальними і спеціальними прийомами розумових дій, підготувати базу для засвоєння методичних вимог щодо вивчення навчального матеріалу, розвитку професійних умінь і навичок.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: удосконалювати обчислювальні навички, формувати в учнів навички тотожних перетворень алгебраїчних виразів різних видів; розв'язування рівнянь і нерівностей; засвоєння теорем про рівносильність рівнянь і нерівностей як основного засобу математичного моделювання прикладних задач; систематизувати знання про функції та їх властивості на основі засобів алгебри і математичного аналізу. Студенти повинні оволодіти вміннями й навичками застосовувати властивості до розв'язування алгебраїчних та трансцендентних рівнянь та нерівностей. Забезпечити засвоєння понять похідної та інтеграла, сформувати вміння і навички застосовувати теоретичні відомості до розв'язування задач на дослідження властивостей функцій та побудову їх графіків та задач з прикладним змістом. Засвоїти властивості геометричних понять, розрізняти суть означень та ознак понять. Оволодіти вмінням застосовувати властивості фігур до розв'язування задач на обчислення, доведення та побудову.

Набути систему знань з планіметрії та стереометрії, навички дедуктивного мислення. Закріпити вміння і навички застосовувати правила паралельного проектування до розв'язування задач на зображення фігур, вміння розв'язувати задачі на побудову у просторі перерізів многогранників

методом слідів та внутрішнього проектування; обчислення, доведення та дослідження.

28. Математичнй аналіз.

Семестри навчання	1,2,3,4
Загальний обсяг, години	720
Аудиторні заняття, години	350
Види навчання:	
1. Лекції, години	186
2. Практичні заняття, години	164
3. Лабораторні заняття, години	0
Індивідуальна робота, години	132
Самостійна робота, години	238
Розрахунково-графічні роботи	4
Курсові роботи	0
Вид контролю	модульний, 3 екзамени, 1 залік
Код кафедри	
Кафедра	Вищої математики
ECTS - кредити	20

Мета викладання дисципліни: оволодіння студентами основними теоретичними положеннями математичного аналізу, наукове обґрунтування питань, перші уявлення про які одержано в шкільному курсі математики: поняття функції, границі, неперервності, похідної, інтеграла; набуття вмінь застосовувати методи математичного аналізу до розв'язування практичних задач.

Знання та вміння, якими повинен оволодіти студенти: розуміти суть поняття границі числової послідовності та функції. Уміти диференціювати функції, розуміти геометричний і механічний зміст похідної, застосовувати похідну до дослідження функцій та побудови їх схематичних графіків. Оволодіти основними методами інтегрування, уміти застосовувати інтегральне числення до розв'язування геометричних і фізичних задач. Навчитись досліджувати числові ряди на збіжність, знаходити область збіжності функціональних рядів в степеневі та тригонометричні ряди. Засвоїти поняття функції багатьох змінних, границі та неперервності цих функцій; знаходити частинні похідні функцій кількох змінних та їх диференціали, розуміти їх геометричний зміст і застосування. Уміти обчислювати подвійні, потрійні, криволінійні та поверхневі інтеграли, застосовувати їх до розв'язування задач, мати уявлення про основні поняття теорії поля.

Суть дисципліни: границя послідовності, границя і неперервність функції, похідна функції та її застосування, первісна та невизначений інтеграл, визначений інтеграл і його застосування; числові і функціональні ряди, ряди Фур'є; функції багатьох змінних, їх границя і неперервність,

подвійні, потрійні, криволінійні та поверхневі інтеграли і їх застосування; елементи теорії поля.

29. Диференціальні рівняння.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**180**
Аудиторні заняття, години	**68**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**34**
2. Практичні заняття, години	**34**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**82**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої матемитики**
ECTS - кредити	**5**

Мета викладання дисципліни: навчити студента інтегрувати диференціальні рівняння основних типів та застосовувати методи інтегрування до розв'язування різного типу задач.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студент повинен вміти класифікувати диференціальні рівняння по їх типу та порядку, вміти їх інтегрувати та застосовувати диференціальні рівняння до розв'язування задач інших математичних курсів математики та задач прикладного характеру.

Суть дисципліни: теорія диференціальних рівнянь 1-го порядку (задача Коші; її розв'язання, типи рівнянь 1-го порядку, що інтегруються в квадратурах), диференціальні рівняння вищих порядків, їх методи інтегрування; системи рівнянь (та лінійні системи); стійкість розв'язків систем звичайних диференціальних рівнянь, лінійні та квазілінійні рівняння в частинних похідних.

30. Аналітична геометрія.

Семестри навчання	**1,2**
Загальний обсяг, години	**252**
Аудиторні заняття, години	**126**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**64**
2. Практичні заняття, години	**62**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**

Самостійна робота, години	**96**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамени**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**7**

Мета викладання дисципліни: навчити студентів застосовувати знання векторної алгебри до розв'язування геометричних, алгебраїчних та фізичних задач; набутих навичок у застосуванні різних методів складання рівнянь прямих на площині і у просторі; складання рівнянь площини; вміти будувати прямі, площини, поверхні та множини точок ними обмежені; вивчити геометричні перетворення та їх властивості.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: засвоїти елементи векторної алгебри, вміти застосовувати векторний та координатний методи до розв'язування задач; розв'язувати афінні і метричні задачі на пряму і площину, знати класифікацію ліній і поверхонь другого порядку за їх канонічними рівняннями; виконувати графічну ілюстрацію взаємного розміщення прямих, площин, ліній і поверхонь другого порядку; засвоїти поняття групи перетворень площини і її підгруп.

Суть дисципліни: векторна алгебра, аналітична геометрія, геометричні перетворення площини і простору.

31. Лінійна алгебра.

Семестри навчання	**1,2**
Загальний обсяг, години	**252**
Аудиторні заняття, години	**126**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**58**
2. Практичні заняття, години	**68**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**96**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамени**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**7**

Мета викладання дисципліни: навчити студентів вільно володіти основними поняттями лінійної алгебри. Студенти повинні мати чітке уявлення про алгебраїчну операцію, групу, кільце, поле, дійсні та комплексні числа, базис і ранг системи векторів. Повинні вміти виконувати різні операції

над матрицями, знаходити обернену матрицю. Вміти розв’язувати системи лінійних рівнянь методом Гауса, за правилом Крамера та векторно-матричним способом, будувати фундаментальну систему розв’язків однорідної системи, вміти обчислювати визначники.
Метою викладання курсу також є ознайомлення студентів з поняття векторних просторів, лінійних операторів та квадратичних форм. Зокрема, ознайомлення з підпросторами векторного простору, евклідовим простором, методом ортогоналізації системи векторів, ортогональними підпросторами та ортогональними доповненнями.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студенти повинні засвоїти основні властивості лінійних операторів, поняття про матрицю лінійного оператора, зв’язок між матрицями лінійного оператора в різних базисах, знати основні теореми про власні значення і власні вектори. Мати уявлення про жорданову форму матриці та квадратичну форму.

Суть дисципліни: основні числові системи, комплексні числа, матриці, визначники, системи лінійних рівнянь, векторні простори, підпростори векторного простору, евклідові простори, лінійні оператори, квадратичні форми.

32. Алгебра і теорія чисел.

Семестри навчання	**3,4**
Загальний обсяг, години	**252**
Аудиторні заняття, години	**120**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**66**
2. Практичні заняття, години	**54**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**36**
Самостійна робота, години	**96**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1екзамен, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**5**

Студенти повинні вміти знаходити НСД і НСК цілих чисел, встановлювати, чи буде дане число простим, розкладати складені числа на прості множники, знаходити число і суму натуральних дільників, розкладати раціональні числа в ланцюгові дроби, використовувати ланцюгові дроби при розв'язуванні невизначених рівнянь, конгруенцій, для наближених обчислень. Студенти повинні засвоїти теорію конгруенцій, основні властивості конгруенцій, знати основні поняття про класи лишків, повну і зведену систему лишків, теореми Ейлера і Ферма. Повинні вміти

розв'язувати конгруенції першого степеня з одним невідомим різними способами, системи конгруенцій першого степеня, а також конгруенцій вищих степенів за простим і складеним модулем. Особлива увага звертається на арифметичні застосування конгруенцій (знаходження остач при діленні, знаходження довжини періоду періодичного дробу, виведення ознак подільності).

Студенти повинні знати ідею побудови кільця многочленів, вміти знаходити НСД і НСК многочленів, застосовувати алгоритм Евкліда. Використовувати теорему Безу, схему Горнера, формули Вієта, Знаходити кратні множники і кратні корені, відокремлювати кратні множники многочленів, вміти знищувати ірраціональність у знаменнику дробу.

Студенти повинні вміти застосовувати симетричні многочлени до розв'язування різних задач. Повинні знати основну теорему про симетричні многочлени та наслідки з неї. Мати уявлення про результант і дискримінант многочлена і їх застосування.

Знати основну теорему алгебри комплексних чисел та наслідки з неї. Вміти розв'язувати рівняння 3-го і 4-го степенів, вміти відокремлювати дійсні корені многочлена методом Штурма, знаходити цілі і раціональні корені многочленів з цілими коефіцієнтами.

Студенти повинні мати уявлення про алгебраїчні та трансцендентні числа, про прості і складені алгебраїчні розширення поля, про звільнення від ірраціональності в знаменнику дробу.

33. Дискретна математика.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**46**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**24**
2. Практичні заняття, години	**22**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**42**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3**

Мета викладання дисципліни: розширити коло знайомства студентів з задачами прикладного характеру, закласти фундамент в теоретико-множинний виклад матеріалу, який розвиває навики моделювання та побудови алгоритмів, формує культуру логіки мислення та програмування.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: способи задання множин, операції над множинами, типи відношень, основні правила комбінаторики, поняття перестановки, розміщення та комбінації, комбінаторні методи розв'язування задач, поняття висловлення й операції над ними, основні закони та рівносильності алгебри висловлень, способи задання булевих функцій, поняття та способи задання графу, операції над графами, поняття маршрутів, ланцюгів та циклів; виконувати операції над множинами, застосовувати знання з комбінаторики до розв'язування задач, використовувати біноміальну та поліноміальну теорему, будувати таблицю істинності для формули алгебри висловлень, виконувати рівносильні перетворювання формул алгебри висловлень, будувати таблиці істинності булевих функцій, будувати досконалі кон'юнктивні та диз'юнктивні нормальні форми для булевих функцій, знаходити мінімальні ДНФ та КНФ, будувати матриці суміжності та інцидентності графів, виконувати пошук маршрутів.

Суть дисципліни: теорія множин; комбінаторика; елементи математичної логіки; булеві функції; теорія графів.

34. Теорія ймовірностей і математична статистика.

Семестри навчання	**7,8**
Загальний обсяг, години	**216**
Аудиторні заняття, години	**104**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**52**
2. Практичні заняття, години	**52**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**40**
Самостійна робота, години	**72**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**6**

Мета курсу: Сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні при розв'язуванні задач, в яких присутні елементи випадковості, для опрацювання результатів експериментів, в тому числі і педагогічних, а також для викладання елементів теорії ймовірностей та математичної статистики.

Завдання курсу:

— розкрити місце і значення знань з теорії ймовірностей і математичної статистики в загальній і професійній освіті людини, з'ясувати психолого-педагогічні аспекти засвоєння предмета,

взаємозв'язки курсу теорії ймовірностей з іншими навчальними предметами, зокрема математичним аналізом, аналітичною геометрією, алгеброю, з шкільним курсом математики, показати практичну значимість методів математичної статистики, їх застосувань до розв'язування найрізноманітніших гуманітарних, технічних і наукових проблем;

— забезпечити ґрунтовне вивчення студентами тих понять і методів теорії ймовірностей, які можуть бути використані ними при викладанні окремих тем шкільної математики і відповідній їх інтерпретації, а також при викладанні елементів теорії ймовірностей та математичної статистики в середніх навчальних закладах;

— виховати у майбутніх вчителів творчий підхід до розв'язування проблем викладання математики, зокрема з використанням засобів сучасної інформаційної технології.

35. Основи охорони праці.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**32**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Метою вивчення курсу є формування у студентів знань, які дозволять їм дотримуватись правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи в школі, а також організовувати безпечні умови для навчання школярів. Передбачається вивчення законодавства та нормативних актів з охорони праці, причин виникнення та способів уникнення травматизму на виробництві та в побутових умовах. Розглядаються питання про безпечне використання кабінетів математики та фізики, а також дотримання правил техніки безпеки під час проведення екскурсій та інших позакласних заходів.

36. Вступ до спеціальності.

Семестри навчання	1
Загальний обсяг, години	72
Аудиторні заняття, години	30
Види навчання:	
1. Лекції, години	14
2. Практичні заняття, години	4
3. Лабораторні заняття, години	12
Індивідуальна робота, години	12
Самостійна робота, години	30
Розрахунково-графічні роботи	0
Курсові роботи	0
Вид контролю	модульний, 1 залік
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	2

1. Мета курсу: ознайомлення студентів із значенням, змістом, особливостями обраного фаху, розвиток у них професійного інтересу, формування правильного розуміння своєї спеціальності і перспективного погляду на неї.

2. Завдання курсу:

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти сучасні наукові поняття та терміни;
- уміти працювати з літературними джерелами, довідниками, бібліографічними виданнями, каталогами, картотеками;
- уміти слухати і конспектувати лекції;
- уміти фіксувати навчальну та наукову інформацію, оформляти конспекти, реферати;
- знати базовий фактологічний матеріал, вміти аналізувати та узагальнювати.

37. Основи педагогічної майстерності.

Семестри навчання	6
Загальний обсяг, години	108
Аудиторні заняття, години	58
Види навчання:	
1. Лекції, години	10
2. Практичні заняття, години	
3. Лабораторні заняття, години	48
Індивідуальна робота, години	20
Самостійна робота, години	30
Розрахунково-графічні роботи	0
Курсові роботи	0
Вид контролю	модульний, 1 залік
Код кафедри	

Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

1. Мета курсу: формування у студентів потреби професійного розвитку, усвідомлення ними необхідності постійного самовдосконалення та визначення шляхів педагогічної майстерності.
2. Завдання курсу: розвивати у майбутніх вчителів уявлення про педагогічну діяльність як рефлексивне керування діяльністю учня (переміщення його у позицію активного суб'єкта навчання; розвиток його здатності до самоуправління власною діяльністю; організація процесу навчання як вирішення навчально-пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії з учнями); створити умови для формування у студентів гуманної позиції щодо розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності; допомогти студентам опанувати механізми використання особистого потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання й виховання, оволодіти елементами педагогічної техніки керування собою; розкрити засоби й напрямки цілеспрямованого професійного вдосконалення.

38. Сучасні педагогічні технології.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**58**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**20**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	**20**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

1. Мета курсу: всебічно розкрити зміст сучасної парадигми освіти в Україні, ознайомити з існуючими навчальними та виховними технологіями, зосередити увагу на потребу технологічного потенціалу вчителя в умовах реформування освіти в Україні.
2. Завдання курсу:

Як підсумок засвоєння курсу студенти мають:
- володіти знаннями змісту сучасної парадигми освіти в Україні, розкрити сутність чинників, які вплинули на технологізацію освіти в Україні;
- вміти пояснити етапи розвитку педагогічної технології, сутність поняття «технологія», аналізувати наукові джерела цього поняття;

- пояснити ієрархію поняття «технологія» в педагогіці;
- знати базові сучасні навчальні та виховні технології;
- демонструвати навички застосування нових технологій навчання та виховання у практичній діяльності: на уроці та в позакласній виховній діяльності.

39. Методика виховної роботи в ЛОТ.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**30**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	
3. Лабораторні заняття, години	**20**
Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**2**

1. Мета курсу: забезпечити засвоєння знань, сформувати уміння й навички, які необхідні для вирішення завдань літньої виховної практики.

2. Завдання курсу.

Завданнями курсу є:
- закріплення, поглиблення і збагачення психолого – педагогічних, спеціальних знань, їх застосування у вирішенні конкретних виховних задач;
- виховання стійкого інтересу й любові до роботи з дітьми, потреби у професійно – педагогічному самовихованні й самоосвіті;
- вироблення творчого підходу до виховної діяльності;
- знайомство з сучасним станом виховної роботи в таборі та інших позашкільних виховних закладах, передовим педагогічним досвідом.

40. Вища геометрія.

Семестри навчання	**3,4**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**80**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**54**
2. Практичні заняття, години	**26**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**44**

Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1екзамен, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**4**

Мета викладання дисципліни:

1. Вивчення геометричних побудов на площині передбачає глибоке засвоєння понять групи перетворень площини та її підгруп і вміння застосовувати властивості груп перетворень та інверсії до розв'язуванім задач на побудову за допомогою циркуля та лінійки.
2. Вивчення методів зображень передбачає вміння зображати многогранники, циліндр, конус, кулю та їх комбінації у паралельній проекції, а також здійснювати побудову перерізів цих фігур площинами на виконаному зображенні; знати метод Монжа, розв'язувати основні задачі на побудову на епюрі.
3. З основ геометрії вимагається мати загальні уявлення про сучасний аксіоматичний метод, знати вимоги до системи аксіом, обґрунтування системи аксіом шкільного курсу геометрії, знати історичний огляд обгрунтування геометрії, роль п'ятого постулату Евкліда у виникненні неевклідових геометрій; знати основні геометрії Лобачевського, сферичної геометрії Рімана.
4. З проективної геометрії необхідно знати історичну довідку про виникнення проективної геометрії, знати основні факти проективної геометрії, володіти методом координат при їх обґрунтуванні; вміти застосовувати теорему Дезарга, гармонійні властивості повного чотиривершинника, теореми Штейнера, Паскаля, Бріаншона та ін. до розв'язування задач елементарної геометрії.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: засвоїти методи розв'язування задач на побудову, вміти застосовувати всі геометричні перетворення площини та геометричні місця точок до розв'язування задач на побудову; вміти здійснювати побудови фігур у паралельній проекції та на епюрі; засвоїти знання про аксіоматичний метод побудови геометрії; вміти застосовувати знання проективної геометрії до розв'язування задач.

Суть дисципліни: конструктивна геометрія, методи зображень, проективна геометрія, основи геометрії.

41. Загальна фізика.

Семестри навчання	**3-7**
Загальний обсяг, години	**648**
Аудиторні заняття, години	**340**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**150**

2. Практичні заняття, години	**98**
3. Лабораторні заняття, години	**92**
Індивідуальна робота, години	**80**
Самостійна робота, години	**228**
Розрахунково-графічні роботи	**5**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 4 екзамени, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**18**

Коротка анотація курсу. Завдання курсу загальної фізики полягає в тому, щоб дати студентам знання з усіх розділів сучасної фізики, звертаючи увагу на експериментальне обгрунтування основних положень та законів; ознайомити студентів із методами фізичних досліджень і основними фізичними приладами; підготувати студентів до вивчення теоретичної механіки; висвітлити внесок вітчизняних учених у становлення та розвиток фізичної науки; показати тісний зв'язок із технікою та іншими науками. Передбачається вивчення наступних розділів: "Механіка", "Молекулярна фізики та основи термодинаміки", "Електрика і магнетизм", "Оптика".

42. Електротехніка.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**30**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**24**
Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**10**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Вивчення курсу передбачає формування в студентів знань, умінь та навичок для забезпечення належного рівня викладання в школі фізики та факультативних курсів, керівництва технічною творчістю учнів, належної експлуатації шкільного електротехнічного обладнання, подальшої самоосвіти в галузі електротехніки. Вивчення даного курсу базується на основі знань, одержаних під час вивчення загальної фізики, алгебри, геометрії та математичного аналізу. Під час виконання

лабораторних робіт студенти повинні оволодіти рядом умінь та навичок, необхідних для роботи в школі.

43. Методика навчання фізики.

Семестри навчання	**5,6.7,8**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**180**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**48**
2. Практичні заняття, години	**88**
3. Лабораторні заняття, години	**44**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**88**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен, 1залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**8**

Коротка анотація курсу. Даний курс складається із двох частин: загальні питання методики викладання фізики та частинна методика викладання фізики. У першій частині студенти ознайомлюються із особливостями використання загальнодидактичних принципів під час навчання фізики в школі, виконують лабораторні роботи, метою яких є ознайомлення із загальним обладнанням шкільного кабінету фізики. При вивченні другої частини курсу студенти розглядають методику вивчення кожної конкретної теми шкільного курсу фізики, методику використання демонстраційного та лабораторного експерименту, а також навчаються розробляти плани-конспекти уроків фізики. Виконання лабораторних робіт при вивченні другої частини цього курсу передбачає ознайомлення студентів із постановкою демонстрацій, передбачених програмою з фізики для середньої школи.

44. Цивільна оборона.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**34**

Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Вивчення курсу передбачає формування в студентів знань про види надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу, способів уникнення цих ситуацій та зменшення їх наслідків. Проводиться ознайомлення з радіаційними, хімічно-, пожежо- та вибухонебезпечними об'єктами. Розглядається питання про надання першої допомоги потерпілим під час надзвичайних ситуацій. Вивчаються прилади хімічної, радіаційної розвідки та контролю, а також проводиться оцінка ситуації з використанням цих приладів. Вивчається законодавство про цивільну оборону України, а також її структура та завдання.

45. Вікова та педагогічна психологія.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**32**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Психології**
ECTS - кредити	**3**

Опис курсу. Вікова психологія як галузь психологічної науки про закономірності розвитку психіки в онтогенезі. Історія становлення психології розвитку. Методи дослідження вікового розвитку. Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі. Підходи до періодизації вікового розвитку психіки. Психічний розвиток дитини від народження до вступу до школи. Психічний розвиток та формування особистості молодшого школяра. Основні тенденції в розвитку інтелекту та формування особистості на переході від дитинства до дорослості. Специфічні особливості розвитку психіки дорослого.

Предмет, завдання, структура педагогічної психології. Історія становлення педагогічної психології. Особистісно-діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу. Основні напрями навчання у сучасній освіті. Учіння як

пізнавальна діяльність. Зарубіжні та вітчизняні концепції учіння. Психологія учбової діяльності. Здібності та учіння. Психологічні основи виховання. Психологічні питання перевиховання і психокорекції. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.

Курсова робота з математики.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**36**
Аудиторні заняття, години	**0**
Види навчання:	**0**
1. Лекції, години	**0**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**6**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**1**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**1**

Спеціальність
6.010100 –“ МАТЕМАТИКА ТА ОСНОВИ ІНФОРМАТИКИ ”

Графік навчального процесу

| Курси | Вересень | | | | 29 I X 5 X | Жовтень | | | | 27 X 2 XI | Листопад | | | | Грудень | | | | | 29 XII 4 1 | Січень | | | | | Лютий | | | | 23 II I III | Березень | | | | | 30 III 5 IV | Квітень | | | | 27 IV 3 V | Травень | | | | | Червень | | | | | 28 VI 5 VII | Липень | | | | 27 VII I VIII | Серпень | | | | | Теор.навч. | Екзам сесія | Навч. практ. | Пед.практ. | Держ. екзам. | Канікули | Всього |
|---|---|---

2	**Комплексний аналіз**	6			**162**	**80**	40	40		32	50
3	**Математична логіка і теорія алгоритмів**		4		**108**	**60**	28	32		18	30
4	**Інформатика**	5	3,4	6	**351**	**194**	64		130	58	99
5	**Методи обчислень**		7		**108**	**60**	28		32	20	28
6	**Теоретична механіка**		7		**135**	**60**	36	24		30	45
7	**Теоретична фізика**		8		**135**	**70**	40	30		20	45
8	**Безпека життєдіяльності**		2		**54**	**28**	10	8	10		26
9	**Основи екології**		1		**54**	**36**	18		18	8	10
1. 3.Дисципліни професійної та практичної підготовки											
Професійно – педагогічна підготовка					***594***	***328***	***134***	***126***	***68***	***112***	***154***
1	**Загальна психологія**	2			**81**	**44**	18	10	16	17	20
2	**Педагогіка**	4			**108**	**54**	18	12	24	24	30
3	**Історія педагогіки**	8			**81**	**36**	12	24		21	24
4	**Вікова фізіологія і валеологія**		5		**108**	**54**	22	32		24	30
5	**Методика навчання математики**	6,7,8			**216**	**140**	64	48	28	26	50
Науково – предметна піготовка					***2268***	***1230***	***576***	***614***	***10***	***400***	***638***
6	**Елементарна математика**		1,2,3,4	7	**378**	**200**	70	130		78	100
7	**Математичний аналіз**	1,3	2,4	7	**702**	**370**	180	190		132	200
8	**Диференціальні рівняння**	5		7	**162**	**80**	40	40		32	50
9	**Аналітична геометрія**	1,2		7	**216**	**136**	66	40		30	50
10	**Лінійна алгебра**	1,2		7	**216**	**140**	66	74		26	50
11	**Алгебра і теорія чисел**	4	3	7	**216**	**126**	68	58		30	60
12	**Дискретна математика**		1	7	**108**	**46**	24	22		20	42
13	**Теорія імовірностей і мат. статистика**		8		**216**	**104**	52	52		40	72
14	**Основи охорони праці**	5			**54**	**28**	10	8	10	12	14
2. 1. За вибором університету					***1296***	***774***	***312***	***148***	***316***	***202***	***320***
1	**Вступ до спеціальності**		1		**54**	**30**	14	4	12	12	12
2	**Основи педагогічної майстерності**		6		**108**	**58**	10		48	20	30
3	**Сучасні педагогічні технології**	5			**108**	**58**	20	18	20	20	30
4	**Методика виховної роботи в ЛОТ**		6		**54**	**30**	10		20	12	12
5	**Конструктивна геометрія**		3	7	**81**	**54**	28	26		10	17
6	**Вища геометрія**	6	5	7	**135**	**84**	56	30		20	31
7	**Програмування**	6,7		6	**270**	**180**	80		100	30	60
8	**Методика навчання інформатики**		8		**54**	**36**	14	8	14	8	10
9	**Лінійне програмування**		3		**54**	**32**	16	16		10	12
10	**Загальна фізика**		5,6		**216**	**130**	40	30	60	26	60
11	**Цивільна оборона**		3		**54**	**28**	10	8	10	10	16

12	**Вікова та педагогічна психологія**	3			**108**	**54**	14	8	32	24	30
2. 2. За вибором студента					***432***	***194***	***166***	***28***	***0***	***78***	***160***
1	**Психолого-педагогічні**		8		**108**	**48**	20	28		24	36
2	**Вибрані питання математики**		7		**216**	**104**	104			32	80
3	**Вибрані питання інформатики**		7		**108**	**42**	42			22	44
	Кількість годин				***7236***	***3884***	***1652***	***1620***	***584***	***1220***	***2132***
	Кількість екзаменів	28									
	Кількість заліків		44								
	Кількість курсових робіт			2							

Навчальні програми дисциплін:

2. Філософія та логіка

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**26**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни. Світогляд, обумовленість його виникнення, розмаїття, розвиток і значення в житті людей. Особливості філософського вирішення світових проблем, його відмінність від міфології, релігії, мистецтва і науки. Історичні типи і головні парадигми філософського пізнання взаємовідношення людини з навколишньою дійсністю. Філософська думка в Україні, її місце у світовій культурі. Проблема буття, матерії, простоту і часу. Природа людини, саме її існування. Свідомість, розум, мислення. Людське пізнання, його можливості і межі пізнання, містичний досвід, знання і віра.

Методи пізнання. Діалектика, її нове розуміння в світлі розкриття особливостей саморозвитку буття. Соціальна філософія. Суспільство як форма людського життя. Різноманітність культур, цивілізацій, форм

людського досвіду в розвитку суспільства. Людина в інформативно-технічному світі, проблеми її свободи і відповідальності. Роль наукового раціоналізму в розвитку суспільства. Перспективи сучасної цивілізації України. Людство перед лицем глобальних проблем.

Знання, вміння, навички з філософії: мати уявлення про наукові, філософські та релігійні картини світоутворення, сутності, призначення і сенсу життя людини, про різноманітність форм людського знання. Співвідношення істини та помилок, знання віри, раціонального та ірраціонального в людській життєдіяльності, особливості функціонування знання в сучасному світі про естетичні цінності, їх значення в творчості та повсякденному житті, уміти орієнтуватися в них.

2. Релігієзнавство.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**36**
Аудиторні заняття, години	**18**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**8**
2. Практичні заняття, години	**10**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**4**
Самостійна робота, години	**14**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни. Соціально-гносеологічно-психологічна природа та функції релігії, основні ознаки та моменти; становлення і розвиток стародавніх релігій; іудаїзм і християнство; еволюція християнства; християнство на Русі; біблія; конфесії в сучасній Україні; буддизм як релігійно-етичне вчення, його еволюція; іслам як релігія та спосіб життя; сучасні нетрадиційні релігії, місце релігії в духовній культурі; людина у релігіях світу; проблеми життя у релігіях; релігія та наука; мистецтво, мораль, філософія, література, поезія, архітектура, театр, політика; роль релігії в сучасному житті суспільства, сім’ї, людини.

3. Етика і естетика.

Семестри навчання	**5,6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**32**
Види навчання:	

1. Лекції, години	**16**
2. Практичні заняття, години	**16**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 2 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Метою навчальної програми курсу "етика та естетика" є розвиток морально-естетичного світогляду та національної самосвідомості молоді, формування свідомих переконань та цінностей, що мають надзвичайно важливе і суспільно-корисне значення. Для цього студенти знайомляться із загальними теоретичними положеннями предмету "етика та естетика", вчаться самостійно аналізувати моральні та естетичні явища, формувати свідоме відношення до цих важливих форм особистої самореалізації в суспільстві.

Поставленій меті програми відповідає її зміст, який охоплює такі розділи: історичний розвиток етичної та естетичної думки, структура моральної та естетичної діяльності, основні категорії етики та естетики, принципи морально-виховної та творчої діяльності. Значне місце відводиться питанню розвитку етичної та естетичної думки на Україні, формуванню у студентів базових основ національного українського менталітету.

4. Соціологія.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**18**
Самостійна робота, години	**18**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Соціологія як наука про суспільствознавство та основні етапи її становлення. Предмет та об'єкт соціології, її роль у пізнанні суспільства. Структура соціального знання О.Конт, Г.Спенсер – засновники

соціології. Класичний період у розвитку соціології. Основні напрямки розвитку сучасної західної соціології.

Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація. Соціальні інститути та організації. Соціальна поведінка особистості. Культура в суспільній системі. Соціальні рухи як фактор соціальних змін.

Соціологічне дослідження. Види та етапи соц. досліджень. Програма теоретико-прикладного дослідження. Стратегічний план дослідження. Програмні вимоги до вибірки. Методи збору соціологічної інформації та аналіз даних.

5. Українська мова (за професійним спрямуванням)

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**28**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**36**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**методики викладання української мови і літератури**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Вивчення курсу має на меті засвоєння студентами особливостей писемного й усного ділового та професійного мовлення українською мовою, вироблення навиків складання ділових паперів паралельно з повторенням найскладніших правописних і граматичних матеріалів.

Значна частина навчального часу у процесі викладання цього курсу приділяється вивченню термінології майбутньої професії в аспекті правопису окремих термінів та їх правильного вживання. При цьому заняття з ділової української мови передбачають вивчення культури ділового і професійного спілкування як важливого чинника інтелектуального і професійного рівня майбутнього спеціаліста.

Знання, вміння, навички з української мови: вільно володіти державною мовою України - українською мовою; знати і уміти грамотно використовувати у своїй діяльності професійну лексику; уміти вести українською мовою бесіду-діалог загального характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу з спеціальності з метою пошуку інформації, складати анотації, реферати і ділові листи.

6. Іноземна мова (за професійним спрямуванням)

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**142**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**142**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**38**
Самостійна робота, години	**108**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен,3 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Іноземних мов**
ECTS - кредити	**8**

Коротка анотація курсу : Курс передбачає знання вміння і навички з англійської мови, володіння основними лексичними одиницями (1200-2000) тобто словами й словосполученнями, які мають найбільшу уживаність, семантичну цінність, а також граматичним мінімумом, що вміщає граматичні структури, що необхідні для вивчення усних та письмових форм спілкування, уміти вести англійською мовою бесіду-діалог загального характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу зі спеціальності без словника з метою пошуку інформації, перекладати тексти зі словником, складати анотації, реферати і ділові листи англійською мовою.

7. Економічна теорія

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**48**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Практичні заняття, години	**16**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**36**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни*:* Економічна теорія: предмет і методи дослідження; людина і економіка; основи суспільного виробництва; економічна система суспільства та її типи; розподіл праці, обмін, гроші; ринок та його структура;

попит і пропозиція; механізм функціонування ринку недосконалої конкуренції; ринки факторів виробництва і формування факторних доходів; підприємництво; витрати виробництва і ціноутворення; особливості агропромислового виробництва, агробізнес; національна економіка: основні параметри функціонування та їх вимірювання; макроекономічна рівновага; макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку економіки; держава і економіка; грошово кредитна система та грошово-кредитна політика; інфляція та антиінфляційна політика держави; ринок цінних паперів і фондова біржа; фінансова система і фінансова політика; зайнятість та безробіття; соціальна політика держави; споживання і економічне зростання; міжнародні економічні відносини в системі світового господарства; міжнародна валютна система і валютний курс.

8. Правознавство.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**22**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

В умовах побудови правової держави підвищується роль права як регулятора суспільних відносин. Зростають вимоги до громадян та службових осіб щодо суворого додержання законів.

Сьогодні будь-яка свідома людина розуміє актуальність та значущість процесу побудови правової держави та громадянського суспільства в Україні.

При вивченні програмного матеріалу студенти повинні крім рекомендованої літератури користуватися підручниками та навчальними посібниками з основ держави та права, виданими останнім часом. Для більш глибокого засвоєння основних правових інститутів слід уважно слідкувати за змінами законодавства, що публікуються як в спеціальних виданнях (Відомості Верховної Ради України, Зібрання постанов Уряду України), так і в періодичній пресі ("Голос України", "Урядовий кур'єр", "Право України" тощо).

На основі програми викладачі дисципліни «Правознавство» складають робочу програми з урахуванням особливостей підготовки фахівців .

9. Історія України.

Семестри навчання	1
Загальний обсяг, години	72
Аудиторні заняття, години	28
Види навчання:	
1. Лекції, години	14
2. Практичні заняття, години	14
3. Лабораторні заняття, години	0
Індивідуальна робота, години	14
Самостійна робота, години	30
Розрахунково-графічні роботи	0
Курсові роботи	0
Вид контролю	Модульний, 1 екзамен
Код кафедри	
Кафедра	Історії України
ECTS - кредити	2

Зміст дисципліни.

Місце і роль історії України в системі гуманітарних наук. Види і функції історичних знань. Процес антропогенезу і соціогенезу людини на території України. Початок державотворчого процесу.

Генезис політичного ладу Давньоруської держави, умови переходу від моноцентризму до поліцентризму. Розиток культури даньоруської доби

Соціально-економічний розвиток українських земель у Литовсько-Польську добу, особливості феодалізації. Національно-культурне життя українського народу в XVI – I половині XVII століть. Феномен українського козацтва. Національна революція середини XVII століття. Зміни геополітичного становища українських земель. Особливості генезису козацько-гетьманської держави у II половині XVII – XVIII століттях.

Соціально-економічний і громадсько-культурний розвиткок українських земель у I половині XIX століття в складі Російської та Австрійської імперій. Модернізаційні процеси II половини XIX століття: український вимір. Причини, сутність і наслідки політизації українського національного руху у II половині XIX – на початку XX століть. Національно-демократична реолюція 1917 – 1920 років, її наслідки.

Особливості радянської модернізації 20-30-х років XX століття, їх вплив на українське суспільство, економіку, політичне і культурне життя. II світова війна і Україна. УРСР у II половині XX століття: політичне життя, економіка і культура. Зародження дисидентського руху.

Незалежна Україна: процеси державотворення, динаміка соціально-економічного розвитку. Прояви пострадянського культурного шоку. Україна в системі міжнародних відносин наприкінці XX – на початку XXI століть.

10. Політологія.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни: Предмет і метод науки про політику; основні етапи розвитку світової політичної думки; зародження і розвиток політичної думки в Україні; політична система суспільства; держава в політичній системі суспільства; політичні партії і партійні системи; суспільно-політичні організації та рухи; особа і політика; соціальні спільності і політичні конфлікти; етнонаціональна політика; політична влада; політичні режими; світова політика як система міжнародних відносин; основні суспільно-політичні доктрини сучасності; місце політичних доктрин в житті суспільства, їх сутність, типологія і функції в сучасному світовому політичному процесі.

11. Фізичне виховання.

Семестри навчання	**1 - 7**
Загальний обсяг, години	**468**
Аудиторні заняття, години	**216**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**216**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	
Самостійна робота, години	**252**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 4 заліки (2,4.6.7)**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізичного виховання**
ECTS - кредити	**13**

Зміст дисципліни.

Фізичне виховання та масовий спорт у сфері вищої освіти мають на меті забезпечити виховання в студентської молоді потреби самостійно оволодівати знаннями, умінням й навичками фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців.

Завданням фізичного виховання є:

формування в студентської молоді основ теоретичних знань, практичних і методичних здібностей (умінь і навичок) з фізичного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;

набрання студентською молоддю досвіду в застосуванні здобутих цінностей впродовж
життя в особистій, навчальній, професійній діяльності в побуті і в сім"ї;

забезпечити в студентської молоді належного рівня розвитку показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності;

сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей студентів;

підготовка та участь студентів у різних спортивних заходах.

12. Культурологія.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	
Самостійна робота, години	
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**світової літератури та історії культури**
ECTS - кредити	**2**

<u>Зміст дисципліни</u>: Перші форми культури; антична культура; культура середніх віків Європи; культура епохи Відродження; культура нового часу; західноєвропейська культура Х1Х-ХХст.; культура України

Знання, вміння, навички: знати форми і типи культури, закономірності їх функціонування та розвитку; мати уявлення про основні культурно-історичні центри та регіони світу; знати основні теорії культурного розвитку; пояснювати феномени культури та її роль в людській життєдіяльності;

розуміти зв'язки та взаємну обумовленість між різними складовими культури як цілісної системи; уміти оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх утворення; толерантно ставитись до етнологічної та суспільної різноманітності культурних форм.

13. ДИФЕРЕНЦІАЛЬНА ГЕОМЕТРІЯ І ТОПОЛОГІЯ.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**62**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Практичні заняття, години	**30**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**62**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Молульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	

Коротка анотація курсу:

Мета викладання дисципліни:

При вивченні курсу студенти повинні:

6) оволодіти поняттям топологічної еквівалентності фігур (гомеоморфізмом);
7) знати класифікацію ліній та поверхонь у просторі, їх задання векторними та параметричними рівняннями;
8) вміти досліджувати лінії та поверхні на гладкість, визначати кривину та скрут кривої, рівняння ребер та граней тригранника Френе, складати рівняння дотичної площини і нормалі до поверхні;
9) розв'язувати основні задачі внутрішньої геометрії: визначати довжину гладкої дуги на поверхні, кути між двома лініями на поверхні, площу частини гладкої поверхні;
10) знаходити рівняння індикатриси кривини поверхні, головні кривини, повну та середню кривини поверхні, рівняння ліній кривини поверхні.

Передбачається виконання контрольної роботи, самостійної роботи, колоквіуму, розрахунково-графічної роботи.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: знати і вміти застосовувати до розв'язування задач основні відомості з диференціальної геометрії про поверхні, лінії на поверхні; оволодіти основними відомостями про топологічний простір.

Суть дисципліни: диференціальна геометрія, топологічний простір.

14. Комплексний аналіз.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**80**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**40**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**22**
Самостійна робота, години	**42**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**4**

Мета викладання дисципліни: навчити студента основам теорії функцій комплексної змінної та застосовувати ці знання до розв'язування задач з різних розділів математики та фізики.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студент повинен засвоїти основи теорії комплексних чисел, теорію функцій комплексної змінної (границя, неперервність, диференційованість, аналітичність, інтегровність), основи числових та функціональних рядів, рядів Лагранжа, понять лишків і їх застосування, ознайомитися з поняттям аналітичного продовження, основами операційного числення.

Суть дисципліни: теорія комплексних чисел, розширена комплексна площина; границя та неперервність функції комплексної змінної; аналітичні функції і їх властивості; інтегральні функції комплексної змінної, теореми Коші; ряди аналітичних функцій (ряд Тейлора, ряд Лорана); особливі ізольовані точки та лишки відносно них, застосування лишків; застосування операційного числення до розв'язання диференціальних та інтегральних рівнянь.

15. МАТЕМАТИЧНА ЛОГІКА І ТЕОРІЯ АЛГОРИТМІВ.

Семестри навчання	**7, 8**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**32**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**18**
Самостійна робота, години	**30**

Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3**

Мета викладання дисципліни: сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні для усвідомлення і раціонального використання понять, законів і методів математичної логіки і як предмету вивчення, і як засобу для вивчення інших предметних областей, зокрема цифрових автоматів, формальних систем і т. ін.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: основні означення, закони, виняткові набори, задачі аналізу та синтезу, нормальні форми числення висловлювань (прості, складні, похідні правила виведення), логіку та числення предикатів, алгорифми Маркова, машину Тьюрінга та рекурсивні функції; вміти проводити рівносильні перетворення формул алгебри висловлювань, розв'язувати логічні задачі, використовувати правило виведення та доведення від супротивного, доводити теореми в численні висловлювань, застосовувати предикати для формулювань теорем, аксіом та знаходження рівнянь довільних геометричних об'єктів, одержувати алгоритми різних обчислень.

16. ІНФОРМАТИКА.

Семестри навчання	**3, 4, 5**
Загальний обсяг, години	**396**
Аудиторні заняття, години	**194**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**64**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**130**
Індивідуальна робота, години	**58**
Самостійна робота, години	**144**
Розрахунково-графічні роботи	**3**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний 1 екзамен, 2 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**11**

Мета і завдання курсу "Інформатика і обчислювальна техніка" – формування у студентів основних знань з інформатики, необхідних для подальшого опанування комп'ютерними технологіями і програмуванням,

майбутньої діяльності за фахом, та отримання студентами вмінь і навичок на рівні активного користувача персонального комп'ютера.

Курс базується на знаннях, отриманих при вивченні математичних дисциплін, фізики, шкільного курсу інформатики.

Курс безпосередньо забезпечує вивчення дисциплін "Комп'ютерні технології" і "Програмування", дисциплін прикладної математики, методики викладання шкільного курсу інформатики і (з огляду на підготовку студентів як користувачів персонального комп'ютера) побічно забезпечує вивчення всіх подальших дисциплін, що передбачені навчальним планом.

17. МЕТОДИ ОБЧИСЛЕНЬ.

Семестри навчання	**7**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**32**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3**

Курс методів обчислень покликаний розширити і систематизувати знання студентів з окремих питань обчислювальної математики, математичного аналізу, геометрії та статистичної обробки результатів експериментів, побудові відповідних формул, доведенню збіжності методів, апріорним та апостеріорним оцінкам методів та їх геометричній інтерпретації, вибору обчислювальних схем, реалізації методів на ПК та вироблення практичних навичок використання ППЗ у повсякденній навчально-пізнавальній та професійній діяльності. Його вивчення сприяє налагодженню та поглибленню міжпредметних зв'язків з цих та інших дисциплін, а також дає практичні навички розв'язування досить широкого кола прикладних задач.

У програму внесено наступні питання: постановка та приклади задач наближених методів розв'язання рівнянь з одним невідомим; точних та ітераційних методів розв'язання систем алгебраїчних рівнянь; наближення функцій за допомогою інтерполяційних многочленів, задачі оберненого інтерполювання та екстраполювання; приклади задач чисельного диференціювання; методи розв'язання задачі Коші для звичайних

диференціальних рівнянь; загальні принципи розв'язання задач за допомогою комп'ютера при використанні прикладних програм загального і спеціального призначення, перспектив розвитку чисельних методів.

18. Теоретична механіка.

Семестри навчання	**7**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**36**
2. Практичні заняття, години	**24**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**54**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**4**

Коротка анотація курсу. Метою вивчення є надання знань для створювання розрахункових схем механізмів, розвиток навичок для самостійного розв'язання технічних задач.

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати основні закони природи для використання в розрахункових схемах, кінематичні та динамічні параметри механіки, складати рівняння та використовувати їх.

Суть дисципліни: кінематика точки та найпростіших рухів твердого тіла; складний рух точки твердого тіла та системи, еквівалентні перетворення системи сил і приведення їх до найпростішого вигляду; динаміка точки матеріальної системи і твердого тіла; загальні теореми динаміки, основні теорії співудару тіл, визначення динамічних реакцій; основи лангранжевої механіки, малі коливання системи

19. Теоретична фізика.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**70**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**30**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**54**

Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**4**

Коротка анотація курсу. Особливість курсу теоретичної фізики полягає в тому, що вона базується на досягненнях сучасної математики і є доброю ілюстрацією застосування математичних знань до розв'язування задач. Передбачається вивчення питань про фізичні основи та математичний апарат квантової механіки, одномірний рух та рух частинки в полі центральних сил; фізики атомів і молекул, елементів теорії квантових переходів; основних понять і принципів статистичної фізики та статистичних розподілів, статистичного обгрунтування законів термодинаміки; властивостей ідеальних та реальних газів та їх квантової статистики; основних властивостей атомних ядер, радіоактивності, ядерних реакцій та елементарних частинок.

20. Безпека життєдіяльності.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**0**
Самостійна робота, години	**44**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань про теоретичні та практичні основи безпеки у системі "людина – середовище проживання – машини – надзвичайні ситуації", тенденції зміни екологічних умов, які супроводжують науково-технічний прогрес, шляхи відвертання надзвичайних ситуацій, підвищення стійкості функціонування виробничих об'єктів із урахуванням імовірності виникнення надзвичайних ситуацій. Вивчаються вимоги охорони праці на підприємстві.

21. Основи екології.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**36**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**36**
Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**зоології і анатомії**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу:

Роль екології у збереженні, відновлені навколишнього середовища і застереження негативних наслідків втручання людини у майбутнє, значення екології для оцінки наслідків професійної діяльності і прийняття оптимальних рішень в умовах екологічної кризи. Глобальний колооберт речовин у природі, ефект «самоочищення». Екосистеми: типи, їх склад і збалансованість. Біосфера: структура, функціональна цілісність і забезпеченість її стійкості. Антропогенний вплив на природу.

Екологічні принципи раціонального природоудосконалення. Оцінка прямих і непрямих впливів різних видів забруднювачів на організм.

Екологічний захист навколишнього середовища: закони по скороченню шкідливих викидів і контроль за рівнем забруднення середовища. Комплексний аналіз навколишнього середовища і оцінка забруднення.

22. Загальна психологія.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**44**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**10**
3. Лабораторні заняття, години	**16**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**40**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**психології**
ECTS - кредити	**3**

Опис курсу. *Психіка як предмет психології.* Розвиток психіки в еволюції тварин і становленні людини. Будова, завдання і методи сучасної психології. *Поняття про особистість* її структуру, активність та розвиток. Самосвідомість та Я-концепція особистості. Психологічний аналіз діяльності та її емоційно-вольова регуляція. *Особистість в системі міжособистісних зв'язків*: інтепресональна та міжгрупова взаємодія, групові процеси та явища. *Індивідуально-психологічні особливості особистості*: темперамент, характер, здібності, становлення індивідуальності людини. *Чуттєве та логічне пізнання дійсності:* пізнавальні процеси та їх основні характеристики*:* відчуття і сприймання; пам'ять; мислення; уява. *Емоційно-вольові процеси:* емоції; почуття; воля.

23. Педагогіка.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**12**
3. Лабораторні заняття, години	**24**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Педагогіки**
ECTS - кредити	**3**

Дисципліна "Педагогіка" складається з чотирьох розділів. У першому розділі розглядаються загальні основи педагогіки: процес формування і розвитку особистості, проблема мети виховання, наукові засади вікової періодизації. У другому – психолого-педагогічні основи процесу навчання, закономірності і принципи навчання, зміст освіти, основні види та технології навчання, методи навчання і контролю навчальних досягнень учнів. У третьому – психолого-педагогічні основи виховного процесу, закономірності і принципи виховання, зміст процесу виховання, технології, форми і методи виховання, формування світогляду, колектив та особистість як актуальна проблема сучасної школи, дитячі та юнацькі організації і об'єднання. Родинно-шкільне виховання, соціально-правовий захист дитинства. У четвертому – поняття про систему освіти, управління освітою, наукова організація праці, трудовий педагогічний досвід. Методична робота в школі.

Дисципліна "Педагогіка" складається з чотирьох розділів. У першому розділі розглядаються загальні основи педагогіки: процес формування і

розвитку особистості, проблема мети виховання, наукові засади вікової періодизації. У другому – психолого-педагогічні основи процесу навчання, закономірності і принципи навчання, зміст освіти, основні види та технології навчання, методи навчання і контролю навчальних досягнень учнів. У третьому – психолого-педагогічні основи виховного процесу, закономірності і принципи виховання, зміст процесу виховання, технології, форми і методи виховання, формування світогляду, колектив та особистість як актуальна проблема сучасної школи, дитячі та юнацькі організації і об'єднання. Родинно-шкільне виховання, соціально-правовий захист дитинства. У четвертому – поняття про систему освіти, управління освітою, наукова організація праці, трудовий педагогічний досвід. Методична робота в школі.

24. Історія педагогіки.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**12**
2. Практичні заняття, години	**24**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**22**
Самостійна робота, години	**50**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модцльний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Педагогіки**
ECTS - кредити	**3**

Дисципліна "Історія педагогіки" складається зі вступу та двох розділів. У вступі визначається мета, завдання та джерела курсу; у першому розділі розглядається розвиток зарубіжної освіти і виховання з найдавніших часів до наших днів, найважливіші педагогічні теорії, погляди та спадщина найвидатніших педагогів минулого; у другому розділі – ці ж самі проблеми стосовно вітчизняної історії педагогіки.

25. Вікова фізіологія і валеологія.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**22**
2. Практичні заняття, години	**32**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**24**

Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Зоології і анотомії**
ECTS - кредити	**3**

Програма навчальної дисципліни розрахована на 26 лекційних та 28 лабораторних годин. Цей предмет є обов‘язковим для вивчення студентами і враховує специфіку даного фаху. Зміст курсу передбачає вивчення анатомо-фізіологічних особливостей людини, внутрішніх та зовнішніх чинників, які визначають фізичний та психічний розвиток школярів. Студенти отримують уявлення про цілісний організм дитини, його функціонування та основні патологічні порушення в ньому, що можуть виникати під час навантажень в навчальному процесі.

Практичне значення курсу – формування студентів-фахівців як пропагандистів і послідовників здорового способу життя, виховання в них валеологічного світогляду, прищеплення їм навичок проведення оздоровчих заходів.

Особлива увага приділяється профілактиці шкідливих звичок, ранньому виявленню та засобам боротьби з ними. Складовою частиною програми є вивчення сучасних оздоровчих систем, методів загартування, дихальних гімнастик та методів психічної саморегуляції.

За час навчання студенти отримують знання про невідкладні стани, гострі отруєння, інфекційні хвороби, травматичні пошкодження. Вивчають причини їх виникнення, ознаки та наслідки, які становлять небезпеку для життя та здоров‘я людини. Програмою передбачено оволодіння студентами практичних навичок догляду за хворими та надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах.

5. Опис курсу.

Змістовий модуль І. Психолого-педагогічні основи вікової фізіології та валеології. Основні складові здоров’я та здорового способу життя.

Змістовий модуль ІІ. Вікові морфофункціональні особливості основних систем організму людини. Перша медична допомога при порушенні їх діяльності.

Змістовий модуль ІІІ. Інфекційні хвороби та їх профілактика

6. Завдання курсу.

Студенти повинні знати:

- Закономірності та механізми формування, збереження і зміцнення здоров’я людини;
- Основні складові здорового способу життя;
- Вікові анатомо-фізіологічні особливості основних систем організму;

- Зовнішні та внутрішні чинники, які визначають фізичний і психічний розвиток людини;
- Невідкладні та загрозливі для життя і здоров'я стани, які потребують першої медичної допомоги;
- Валеологічні аспекти профілактики захворювань та травматизму системи органів;
- Заходи боротьби з інфекційними хворобами;
- Основні принципи та правила догляду за хворими;
- Основні поняття й терміни;
- Основну навчальну і науково-популярну літературу з валеології і вікової фізіології;

Студенти повинні вміти:

- Застосовувати теоретичні знання на практиці;
- Розпізнавати невідкладні та загрозливі для життя і здоров'я стани;
- Надавати першу медичну допомогу при невідкладних та загрозливих для життя станах;
- Оцінювати функціональний стан основних систем організму людини;
- Володіти навичками основ догляду за хворими;

7. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

8. Лектор.

Старший викладач кафедри зоології і анатомії Слюсарсук Тетяна Юріївна.

26. Методика навчання математики.

Семестри навчання	**6,7,8**
Загальний обсяг, години	**216**
Аудиторні заняття, години	**140**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**64**
2. Практичні заняття, години	**48**
3. Лабораторні заняття, години	**28**
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**50**
Розрахунково-графічні роботи	**3**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамена, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**6**

Мета даного курсу – сформувати і розвинути у студентів професійні знання, навички та вміння, які забезпечуватимуть реконструктивно-варіативний рівень та становитимуть основу творчого рівня виконання майбутніми вчителями математики основних виробничих функцій та

відповідних їм типових задач діяльності вчителя математики, готового працювати на конкурсній основі в різних типах шкіл.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти:

знати програми з математики для загальноосвітніх навчальних закладів різних типів навчання; зміст підручників та навчальних посібників з математики для V-XI класів та розкривати методичні особливості вивчення основних "змістових ліній" ШКМ;

уміти розв'язувати та проводити методичний аналіз задач з ШКМ, а також конкурсних та олімпіад них задач;

ознайомити майбутніх вчителів математики з питаннями профільної і рівневої диференціації, методами, формами і засобами навчання, розвитку і виховання учнів, з новими інформаційними технологіями, з передовим досвідом вчителів-новаторів, з новими сучасними технологіями навчання в загальноосвітніх навчальних закладах; з плануванням роботи вчителів математики; з підготовкою та проведенням уроків різних типів.

Суть дисципліни: питання загальної методики викладання математики; основні питання методики викладання:

а) математики в 5-6 класах;

б) алгебри в 7-9 класах;

в) геометрії в 7-9 класах;

г) алгебри і початків аналізу в 10-11 класах;

д) стереометрії в 10-11 класах.

Структура курсу: лекційні, практичні та семінарські заняття, лабораторні роботи; педагогічна та стажувальні практики; індивідуальні та самостійні роботи.

27. Елементарна математика.

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**432**
Аудиторні заняття, години	**200**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**70**
2. Практичні заняття, години	**130**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**78**
Самостійна робота, години	**154**
Розрахунково-графічні роботи	**4**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 4 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**12**

Мета викладання дисципліни: узагальнити й систематизувати знання учнів з кожної змістовної лінії шкільного курсу математики, сформувати вміння виконувати аналітико-синтетичну діяльність по пошуку

розв'язання задач, оволодіти математичними методами розв'язання, загальними і спеціальними прийомами розумових дій, підготувати базу для засвоєння методичних вимог щодо вивчення навчального матеріалу, розвитку професійних умінь і навичок.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: удосконалювати обчислювальні навички, формувати в учнів навички тотожних перетворень алгебраїчних виразів різних видів; розв'язування рівнянь і нерівностей; засвоєння теорем про рівносильність рівнянь і нерівностей як основного засобу математичного моделювання прикладних задач; систематизувати знання про функції та їх властивості на основі засобів алгебри і математичного аналізу. Студенти повинні оволодіти вміннями й навичками застосовувати властивості до розв'язування алгебраїчних та трансцендентних рівнянь та нерівностей. Забезпечити засвоєння понять похідної та інтеграла, сформувати вміння і навички застосовувати теоретичні відомості до розв'язування задач на дослідження властивостей функцій та побудову їх графіків та задач з прикладним змістом. Засвоїти властивості геометричних понять, розрізняти суть означень та ознак понять. Оволодіти вмінням застосовувати властивості фігур до розв'язування задач на обчислення, доведення та побудову.

Набути систему знань з планіметрії та стереометрії, навички дедуктивного мислення. Закріпити вміння і навички застосовувати правила паралельного проектування до розв'язування задач на зображення фігур, вміння розв'язувати задачі на побудову у просторі перерізів многогранників методом слідів та внутрішнього проектування; обчислення, доведення та дослідження.

28. Математичнй аналіз.

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**720**
Аудиторні заняття, години	**370**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**180**
2. Практичні заняття, години	**190**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**132**
Самостійна робота, години	**218**
Розрахунково-графічні роботи	**4**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 3 екзамени, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**20**

Мета викладання дисципліни: оволодіння студентами основними теоретичними положеннями математичного аналізу, наукове обґрунтування питань, перші уявлення про які одержано в шкільному курсі математики: поняття функції, границі, неперервності, похідної, інтеграла; набуття вмінь застосовувати методи математичного аналізу до розв'язування практичних задач.

Знання та вміння, якими повинен оволодіти студенти: розуміти суть поняття границі числової послідовності та функції. Уміти диференціювати функції, розуміти геометричний і механічний зміст похідної, застосовувати похідну до дослідження функцій та побудови їх схематичних графіків. Оволодіти основними методами інтегрування, уміти застосовувати інтегральне числення до розв'язування геометричних і фізичних задач. Навчитись досліджувати числові ряди на збіжність, знаходити область збіжності функціональних рядів в степеневі та тригонометричні ряди. Засвоїти поняття функції багатьох змінних, границі та неперервності цих функцій; знаходити частинні похідні функцій кількох змінних та їх диференціали, розуміти їх геометричний зміст і застосування. Уміти обчислювати подвійні, потрійні, криволінійні та поверхневі інтеграли, застосовувати їх до розв'язування задач, мати уявлення про основні поняття теорії поля.

Суть дисципліни: границя послідовності, границя і неперервність функції, похідна функції та її застосування, первісна та невизначений інтеграл, визначений інтеграл і його застосування; числові і функціональні ряди, ряди Фур'є; функції багатьох змінних, їх границя і неперервність, подвійні, потрійні, криволінійні та поверхневі інтеграли і їх застосування; елементи теорії поля.

29. Диференціальні рівняння.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**180**
Аудиторні заняття, години	**80**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**40**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**32**
Самостійна робота, години	**68**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої матемитики**
ECTS - кредити	**5**

Мета викладання дисципліни: навчити студента інтегрувати диференціальні рівняння основних типів та застосовувати методи інтегрування до розв'язування різного типу задач.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студент повинен вміти класифікувати диференціальні рівняння по їх типу та порядку, вміти їх інтегрувати та застосовувати диференціальні рівняння до розв'язування задач інших математичних курсів математики та задач прикладного характеру.

Суть дисципліни: теорія диференціальних рівнянь 1-го порядку (задача Коші; її розв'язання, типи рівнянь 1-го порядку, що інтегруються в квадратурах), диференціальні рівняння вищих порядків, їх методи інтегрування; системи рівнянь (та лінійні системи); стійкість розв'язків систем звичайних диференціальних рівнянь, лінійні та квазілінійні рівняння в частинних похідних.

30. Аналітична геометрія.

Семестри навчання	**1,2**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**136**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**66**
2. Практичні заняття, години	**70**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**122**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамени**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**8**

Мета викладання дисципліни: навчити студентів застосовувати знання векторної алгебри до розв'язування геометричних, алгебраїчних та фізичних задач; набутих навичок у застосуванні різних методів складання рівнянь прямих на площині і у просторі; складання рівнянь площини; вміти будувати прямі, площини, поверхні та множини точок ними обмежені; вивчити геометричні перетворення та їх властивості.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: засвоїти елементи векторної алгебри, вміти застосовувати векторний та координатний методи до розв'язування задач; розв'язувати афінні і метричні задачі на пряму і площину, знати класифікацію ліній і поверхонь другого порядку за їх канонічними рівняннями; виконувати графічну ілюстрацію взаємного розміщення прямих, площин, ліній і поверхонь другого порядку; засвоїти поняття групи перетворень площини і її підгруп.

Суть дисципліни: векторна алгебра, аналітична геометрія, геометричні перетворення площини і простору.

31. Лінійна алгебра.

Семестри навчання	**1,2**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**130**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**66**
2. Практичні заняття, години	**70**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**122**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамени**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**8**

Мета викладання дисципліни: навчити студентів вільно володіти основними поняттями лінійної алгебри. Студенти повинні мати чітке уявлення про алгебраїчну операцію, групу, кільце, поле, дійсні та комплексні числа, базис і ранг системи векторів. Повинні вміти виконувати різні операції над матрицями, знаходити обернену матрицю. Вміти розв'язувати системи лінійних рівнянь методом Гауса, за правилом Крамера та векторно-матричним способом, будувати фундаментальну систему розв'язків однорідної системи, вміти обчислювати визначники.
Метою викладання курсу також є ознайомлення студентів з поняття векторних просторів, лінійних операторів та квадратичних форм. Зокрема, ознайомлення з підпросторами векторного простору, евклідовим простором, методом ортогоналізації системи векторів, ортогональними підпросторами та ортогональними доповненнями.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студенти повинні засвоїти основні властивості лінійних операторів, поняття про матрицю лінійного оператора, зв'язок між матрицями лінійного оператора в різних базисах, знати основні теореми про власні значення і власні вектори. Мати уявлення про жорданову форму матриці та квадратичну форму.

Суть дисципліни: основні числові системи, комплексні числа, матриці, визначники, системи лінійних рівнянь, векторні простори, підпростори векторного простору, евклідові простори, лінійні оператори, квадратичні форми.

32. Алгебра і теорія чисел.

Семестри навчання	**3,4**
Загальний обсяг, години	**252**
Аудиторні заняття, години	**126**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**68**
2. Практичні заняття, години	**58**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**96**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1екзамен, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**7**

Студенти повинні вміти знаходити НСД і НСК цілих чисел, встановлювати, чи буде дане число простим, розкладати складені числа на прості множники, знаходити число і суму натуральних дільників, розкладати раціональні числа в ланцюгові дроби, використовувати ланцюгові дроби при розв'язуванні невизначених рівнянь, конгруенцій, для наближених обчислень. Студенти повинні засвоїти теорію конгруенцій, основні властивості конгруенцій, знати основні поняття про класи лишків, повну і зведену систему лишків, теореми Ейлера і Ферма. Повинні вміти розв'язувати конгруенції першого степеня з одним невідомим різними способами, системи конгруенцій першого степеня, а також конгруенцій вищих степенів за простим і складеним модулем. Особлива увага звертається на арифметичні застосування конгруенцій (знаходження остач при діленні, знаходження довжини періоду періодичного дробу, виведення ознак подільності).

Студенти повинні знати ідею побудови кільця многочленів, вміти знаходити НСД і НСК многочленів, застосовувати алгоритм Евкліда. Використовувати теорему Безу, схему Горнера, формули Вієта, Знаходити кратні множники і кратні корені, відокремлювати кратні множники многочленів, вміти знищувати ірраціональність у знаменнику дробу.

Студенти повинні вміти застосовувати симетричні многочлени до розв'язування різних задач. Повинні знати основну теорему про симетричні многочлени та наслідки з неї. Мати уявлення про результант і дискримінант многочлена і їх застосування.

Знати основну теорему алгебри комплексних чисел та наслідки з неї. Вміти розв'язувати рівняння 3-го і 4-го степенів, вміти відокремлювати дійсні корені многочлена методом Штурма, знаходити цілі і раціональні корені многочленів з цілими коефіцієнтами.

Студенти повинні мати уявлення про алгебраїчні та трансцендентні числа, про прості і складені алгебраїчні розширення поля, про звільнення від ірраціональності в знаменнику дробу.

33. Дискретна математика.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**46**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**24**
2. Практичні заняття, години	**22**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**42**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3**

Мета викладання дисципліни: розширити коло знайомства студентів з задачами прикладного характеру, закласти фундамент в теоретико-множинний виклад матеріалу, який розвиває навики моделювання та побудови алгоритмів, формує культуру логіки мислення та програмування.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: способи задання множин, операції над множинами, типи відношень, основні правила комбінаторики, поняття перестановки, розміщення та комбінації, комбінаторні методи розв'язування задач, поняття висловлення й операції над ними, основні закони та рівносильності алгебри висловлень, способи задання булевих функцій, поняття та способи задання графу, операції над графами, поняття маршрутів, ланцюгів та циклів; виконувати операції над множинами, застосовувати знання з комбінаторики до розв'язування задач, використовувати біноміальну та поліноміальну теорему, будувати таблицю істинності для формули алгебри висловлень, виконувати рівносильні перетворювання формул алгебри висловлень, будувати таблиці істинності булевих функцій, будувати досконалі кон'юнктивні та диз'юнктивні нормальні форми для булевих функцій, знаходити мінімальні ДНФ та КНФ, будувати матриці суміжності та інцидентності графів, виконувати пошук маршрутів.

Суть дисципліни: теорія множин; комбінаторика; елементи математичної логіки; булеві функції; теорія графів.

34. Теорія ймовірностей і математична статистика.

Семестри навчання	**7,8**
Загальний обсяг, години	**216**
Аудиторні заняття, години	**104**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**52**
2. Практичні заняття, години	**52**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**40**
Самостійна робота, години	**72**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**6**

Мета курсу: Сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні при розв'язуванні задач, в яких присутні елементи випадковості, для опрацювання результатів експериментів, в тому числі і педагогічних, а також для викладання елементів теорії ймовірностей та математичної статистики.

Завдання курсу:

— розкрити місце і значення знань з теорії ймовірностей і математичної статистики в загальній і професійній освіті людини, з'ясувати психолого-педагогічні аспекти засвоєння предмета, взаємозв'язки курсу теорії ймовірностей з іншими навчальними предметами, зокрема математичним аналізом, аналітичною геометрією, алгеброю, з шкільним курсом математики, показати практичну значимість методів математичної статистики, їх застосувань до розв'язування найрізноманітніших гуманітарних, технічних і наукових проблем;

— забезпечити ґрунтовне вивчення студентами тих понять і методів теорії ймовірностей, які можуть бути використані ними при викладанні окремих тем шкільної математики і відповідній їх інтерпретації, а також при викладанні елементів теорії ймовірностей та математичної статистики в середніх навчальних закладах;

— виховати у майбутніх вчителів творчий підхід до розв'язування проблем викладання математики, зокрема з використанням засобів сучасної інформаційної технології.

35. Основи охорони праці.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**32**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Метою вивчення курсу є формування у студентів знань, які дозволять їм дотримуватись правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи в школі, а також організовувати безпечні умови для навчання школярів. Передбачається вивчення законодавства та нормативних актів з охорони праці, причин виникнення та способів уникнення травматизму на виробництві та в побутових умовах. Розглядаються питання про безпечне використання кабінетів математики та фізики, а також дотримання правил техніки безпеки під час проведення екскурсій та інших позакласних заходів.

36. Вступ до спеціальності.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**30**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**4**
3. Лабораторні заняття, години	**12**
Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**2**

1. Мета курсу: ознайомлення студентів із значенням, змістом, особливостями обраного фаху, розвиток у них професійного інтересу, формування правильного розуміння своєї спеціальності і перспективного погляду на неї.

2. Завдання курсу:

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти сучасні наукові поняття та терміни;
- уміти працювати з літературними джерелами, довідниками, бібліографічними виданнями, каталогами, картотеками;
- уміти слухати і конспектувати лекції;
- уміти фіксувати навчальну та наукову інформацію, оформляти конспекти, реферати;
- знати базовий фактологічний матеріал, вміти аналізувати та узагальнювати.

37 Основи педагогічної майстерності.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**58**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	
3. Лабораторні заняття, години	**48**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

1. Мета курсу: формування у студентів потреби професійного розвитку, усвідомлення ними необхідності постійного самовдосконалення та визначення шляхів педагогічної майстерності.

2. Завдання курсу: розвивати у майбутніх вчителів уявлення про педагогічну діяльність як рефлексивне керування діяльністю учня (переміщення його у позицію активного суб’єкта навчання; розвиток його здатності до самоуправління власною діяльністю; організація процесу навчання як вирішення навчально-пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії з учнями); створити умови для формування у студентів гуманної позиції щодо розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності; допомогти студентам опанувати механізми використання особистого потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання й виховання,

оволодіти елементами педагогічної техніки керування собою; розкрити засоби й напрямки цілеспрямованого професійного вдосконалення.

38. Сучасні педагогічні технології.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**58**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**20**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	**20**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

1. Мета курсу: всебічно розкрити зміст сучасної парадигми освіти в Україні, ознайомити з існуючими навчальними та виховними технологіями, зосередити увагу на потребу технологічного потенціалу вчителя в умовах реформування освіти в Україні.

2. Завдання курсу:

Як підсумок засвоєння курсу студенти мають:

- володіти знаннями змісту сучасної парадигми освіти в Україні, розкрити сутність чинників, які вплинули на технологізацію освіти в Україні;
- вміти пояснити етапи розвитку педагогічної технології, сутність поняття «технологія», аналізувати наукові джерела цього поняття;
- пояснити ієрархію поняття «технологія» в педагогіці;
- знати базові сучасні навчальні та виховні технології;
- демонструвати навички застосування нових технологій навчання та виховання у практичній діяльності: на уроці та в позакласній виховній діяльності.

39. Методика виховної роботи в ЛОТ.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**30**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	
3. Лабораторні заняття, години	**20**

Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**2**

1. Мета курсу: забезпечити засвоєння знань, сформувати уміння й навички, які необхідні для вирішення завдань літньої виховної практики.

2. Завдання курсу.

Завданнями курсу є:

- закріплення, поглиблення і збагачення психолого – педагогічних, спеціальних знань, їх застосування у вирішенні конкретних виховних задач;
- виховання стійкого інтересу й любові до роботи з дітьми, потреби у професійно – педагогічному самовихованні й самоосвіті;
- вироблення творчого підходу до виховної діяльності;
- знайомство з сучасним станом виховної роботи в таборі та інших позашкільних виховних закладах, передовим педагогічним досвідом.

40. Конструктивна геометрія.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**24**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**44**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний,1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**3**

Мета викладання дисципліни: засвоєння методів розв’язування задач на побудову за допомогою циркуля і лінійки та методів побудови зображень геометричних тіл.

Знання та вміння, якими повинен оволодіти студент: навчитися розв’язувати задачі на побудову, використовуючи методи геометричних місць точок, геометричних перетворень, алгебраїчний метод та різні

комбіновані методи. Оволодіти теорією та методами побудови зображень геометричних тіл у паралельній проекції, ознайомитись із методом Монжа.
Суть дисципліни: геометричні перетворення, аксіоми лінійки і циркуля, постановка задачі на побудову, геометричні місця точок, методи розв'язування задач на побудову, критерії їх розв'язності циркулем і лінійкою; паралельне перенесення, зображення правильних многокутників, кола, вписаних і описаних многокутників, призми, піраміди, конуса, циліндра, сфери, побудова перерізів геометричних фігур, поняття про метод Монжа.

41. Вища геометрія.

Семестри навчання	**3,4**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**80**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**54**
2. Практичні заняття, години	**26**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**44**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1екзамен, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**4**

Мета викладання дисципліни: ознайомити студентів з історичними етапами розвитку питання про обґрунтування геометрії; навчити досліджувати системи аксіом евклідової геометрії; свідомо оволодіти поняттям проективних перетворень площини; виробити вміння застосовувати основні факти проективної геометрії в задачах на побудову та доведення

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: знати історичний огляд обґрунтування геометрії, основні вимоги до системи аксіом та методи їх дослідження; вміти досліджувати систему аксіом евклідової геометрії О.В. Погорєлова, знати роль "Початків" Евкліда в історії математики, властивості прямих трикутників на площині Лобачевского, функцію Лобачевського; мати уявлення про геометрію Рімана; знати поняття групи проективних перетворень площини, аналітичний вираз проективних перетворень; розв'язувати задачі на побудову відповідних елементів проективних прямих та пучків, полюса та поляри, дотичних до овальної лінії 2-го порядку, вміти застосовувати теореми Дезарга, штейнера, Паскаля, Бріаншона та ін. До розв'язування задач елементарної геометрії.

Суть дисципліни: історичний нарис обґрунтування геометрії, відкриття неевклідової геометрії, дослідження аксіом евклідової геометрії, поняття про геометрію Лобачевского та геометрію Рімана, побудова проективного простору, група проективних перетворень площини, гармонійні властивості ряду точок і прямих пучка, проективні відображення прямих і пучків, лінії 2-го порядку на проективній площині, задачі на побудову пов'язані з овальною лінією, евклідова геометрія з проективної точки зору.

41. Програмування

Семестри навчання	**5,6**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**180**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**80**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**100**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**78**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	**1**
Вид контролю	**Модульний,1 екзамен, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**8**

Мета курсу – формування у студентів знань з теоретичних основ програмування як академічної дисципліни, алгоритмізації математичних задач та практичне освоєння мови програмування високого рівня.

Курс базується на знаннях, отриманих при вивченні математичних дисциплін, курсів "Інформатика і обчислювальна техніка", "Комп'ютерні технології".

Курс безпосередньо забезпечує виконання обчислювальної практики, вивчення дисциплін прикладної математики, методики викладання шкільного курсу інформатики і (з огляду на підготовку студентів як кваліфікованих користувачів персонального комп'ютера і програмістів) побічно забезпечує вивчення всіх подальших дисциплін, що передбачені навчальним планом.

42. Методика навчання інформатики.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**14**
Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	**-**
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік (8 сем.)**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**2**

Мета "Шкільного курсу інформатики та методики його викладання" — сформувати у студентів знання, навички і вміння, необхідні для навчання основам інформатики і обчислювальної техніки, використання засобів сучасних інформаційних технології при навчанні шкільної інформатики та інших фахових дисциплін, для управління навчальним процесом, для формування елементів інформаційної культури учнів, інтенсифікації та оптимізації навчального процесу, повного розкриття потенціалу вчителя та учня, поглиблення теоретичної підготовки, фундаментальних знань і надання результатам навчання практично-значимого характеру.

Перед методикою викладання інформатики, як і перед методиками викладання інших предметів, стоять такі основні **завдання**:

1) визначити мету навчання інформатики для різних типів шкіл та вікових груп учнів;

2) для кожної з цих груп конкретизувати зміст навчання ШКІ (які теми, в якому обсязі, на якому рівні опрацьовувати);

3) відібрати методи, форми і засоби навчання інформатики придатні для навчання певних тем, розділів;

4) показати як потрібно здійснювати розвиток та виховання учнів в процесі навчання інформатики.

43. Лінійне програмування

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**32**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**16**
2. Практичні заняття, години	**16**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**12**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**1,5**

Однією з характерних особливостей розвитку економічної теорії і практики на сучасному етапі є широке застосування методів математичного моделювання. З іншого боку економічна наука сьогодні є не лише споживачем математичних методів, а й життєдайним джерелом, з якого „цариця наук” черпає нові змістовні моделі, дослідження яких дає поштовх до започаткування нових напрямків у прикладній математиці. Саме так виникли і бурхливо розвиваються фінансова математика, актуарна математика, економетрика, математичне програмування тощо.

Курс лінійного програмування для студентів-математиків педагогічних вузів покликаний дати уявлення про деякі аспекти застосування математичних методів до моделювання, дослідження і аналізу економічних процесів і явищ; розширити і систематизувати знання з окремих питань лінійної алгебри, математичного аналізу та геометрії. Його вивчення сприяє налагодженню та поглибленню міжпредметних зв’язків з цих та інших дисциплін, а також дає практичні навички розв’язування досить широкого кола прикладних задач, зокрема економічного спрямування.

42. Загальна фізика.

Семестри навчання	**5,6**
Загальний обсяг, години	**216**
Аудиторні заняття, години	**130**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**30**
3. Лабораторні заняття, години	**60**
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**60**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**6**

Коротка анотація курсу. Завдання курсу загальної фізики полягає в тому, щоб дати студентам знання з усіх розділів сучасної фізики, звертаючи увагу на експериментальне обгрунтування основних положень та законів; ознайомити студентів із методами фізичних досліджень і основними фізичними приладами; підготувати студентів до вивчення теоретичної механіки; висвітлити внесок вітчизняних учених у становлення та розвиток фізичної науки; показати тісний зв'язок із технікою та іншими науками. Передбачається вивчення наступних розділів: "Механіка", "Молекулярна фізики та основи термодинаміки", "Електрика і магнетизм", "Оптика".

45. Цивільна оборона.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**16**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**1,5**

Коротка анотація курсу. Вивчення курсу передбачає формування в студентів знань про види надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу, способів уникнення цих ситуацій та зменшення їх наслідків.

Проводиться ознайомлення з радіаційними, хімічно-, пожежо- та вибухонебезпечними об'єктами. Розглядається питання про надання першої допомоги потерпілим під час надзвичайних ситуацій. Вивчаються прилади хімічної, радіаційної розвідки та контролю, а також проводиться оцінка ситуації з використанням цих приладів. Вивчається законодавство про цивільну оборону України, а також її структура та завдання.

46. Вікова та педагогічна психологія.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**32**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Психології**
ECTS - кредити	**3**

Опис курсу. Вікова психологія як галузь психологічної науки про закономірності розвитку психіки в онтогенезі. Історія становлення психології розвитку. Методи дослідження вікового розвитку. Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі. Підходи до періодизації вікового розвитку психіки. Психічний розвиток дитини від народження до вступу до школи. Психічний розвиток та формування особистості молодшого школяра. Основні тенденції в розвитку інтелекту та формування особистості на переході від дитинства до дорослості. Специфічні особливості розвитку психіки дорослого.

Предмет, завдання, структура педагогічної психології. Історія становлення педагогічної психології. Особистісно-діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу. Основні напрями навчання у сучасній освіті. Учіння як пізнавальна діяльність. Зарубіжні та вітчизняні концепції учіння. Психологія учбової діяльності. Здібності та учіння. Психологічні основи виховання. Психологічні питання перевиховання і психокорекції. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.

Курсова робота з математики.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**36**
Аудиторні заняття, години	**0**
Види навчання:	**0**
1. Лекції, години	**0**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**6**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**1**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**1**

Спеціальність

6.010100 –“ МАТЕМАТИКА ТА ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ”

Графік навчального процесу

Курси	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень					Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень				Теор.навч.	Екзам сесія	Навч. практ.	Пед.практ.	Держ. екзам.	Канікули	Всього
	1	8	15	22	29 I X 5 X	8	13	20	27 X 2 XI	3	10	17	24	1	8	15	22	29 XII 4 I	5	12	19	26	2	9	16	23 II I III	2	9	16	23	30 III 5 IV	6	13	20	27 IV 3 V	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27 VII I VIII	2	9	16	23							
1																			+	+	+	=	=																			+	+	+	=	=	=	=	=	=	=	=	36	6				10	52
2																			+	+	+	=	x																			+	+	+	=	=	=	=	=	=	=	=	36	6		1		9	52
3																			+	+	+	=																	+	+	+	x	x	x	x	=	=	=	=	=	=	=	34	6		4		8	52
4													x	x	x	x	x	x	+	+	+	=																		+	+	+	//	//	//	=	=	=	=	=	=	=	29	6		6	3	8	52

Позначення : [ ] -ТЕОР. НАВЧАННЯ; [+] - ЕКЗАМЕН. СЕСІЯ; [0] - НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА; [X] - ПЕД. ПРАКТИКА; [//] - ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ; [=] - КАНІКУЛИ

ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

№	Навчальні дисципліни	Форми контролю			Всього		Лекції	Практичні	Лаборант. роб.	Самост. робота	
		Екзамени	Заліки	Курс роботи	ГОДИН	Аудиторних				Індивідуальна робота	Самостійна тробота
Дисципліни гуманітарної та соціально - економічної підготовки					*1269*	*646*	*130*	*516*	*0*	*192*	*431*
1	**Філософія та логіка**	3			**108**	**54**	28	26		26	28
2	**Релігієзнавство**		4		**27**	**18**	8	10		4	5
3	**Етика і естетика**		5,6		**54**	**32**	16	16		10	12
4	**Соціологія**		8		**81**	**36**	18	18		20	25
5	**Українська мова (за професійним спрямуванням)**	2			**54**	**28**		28		8	18
6	**Іноземна мова (за професійним спрямуванням)**	4	1-3		**270**	**142**		142		38	90
7	**Правознавство**		6		**81**	**36**	18	18		20	25
8	**Історія України**	1			**81**	**28**	14	14		28	25
9	**Політологія**		8		**81**	**28**	14	14		28	25
10	**Фізичне виховання** *		2,4,6,7		**378**	**216**		216			162*
11	**Культурологія**		2		**54**	**28**	14	14		10	16
1. 2. Дисципліни природничо-математичної підготовки					*1269*	*664*	*302*	*172*	*190*	*212*	*393*
1	**Диференціальна геометрія і топологія**	4			**162**	**76**	38	38		26	60

2	**Комплексний аналіз**	6			**162**	**80**	40	40		32	50
3	**Математична логіка і теорія алгоритмів**		5		**108**	**60**	28	32		18	30
4	**Інформатика**	5	3,4		**351**	**194**	64		130	58	99
5	**Методи обчислень**		7		**108**	**60**	28		32	20	28
6	**Теоретична механіка**		7		**135**	**60**	36	24		30	45
7	**Теоретична фізика**		8		**135**	**70**	40	30		20	45
8	**Безпека життєдіяльності**		2		**54**	**28**	10	8	10		26
9	**Основи екології**		1		**54**	**36**	18		18	8	10
1. 3.Дисципліни професійної та практичної підготовки											
Професійно – педагогічна підготовка					***594***	***328***	***134***	***126***	***68***	***112***	***154***
1	**Загальна психологія**	2			**81**	**44**	18	10	16	17	20
2	**Педагогіка**	4			**108**	**54**	18	12	24	24	30
3	**Історія педагогіки**	8			**81**	**36**	12	24		21	24
4	**Вікова фізіологія і валеологія**		5		**108**	**54**	22	32		24	30
5	**Методика навчання математики**	7,8, 6			**216**	**140**	64	48	28	26	50
Професійна науково – предметна піготовка					***2268***	***1230***	***576***	***614***	***10***	***330***	***708***
6	**Елементарна математика**		1,2,3,4		**378**	**200**	70	130		50	128
7	**Математичний аналіз**	1,3	2,4	7	**702**	**370**	180	190		100	232
8	**Диференціальні рівняння**	5		7	**162**	**80**	40	40		32	50
9	**Аналітична геометрія**	1,2		7	**216**	**136**	66	40		20	60
10	**Лінійна алгебра**	1,2		7	**216**	**140**	66	74		26	50
11	**Алгебра і теорія чисел**	4	3	7	**216**	**126**	68	58		30	60
12	**Дискретна математика**		1	7	**108**	**46**	24	22		20	42
13	**Теорія імовірностей і мат. статистика**	8			**216**	**104**	52	52		40	72
14	**Основи охорони праці**	5			**54**	**28**	10	**8**	10	12	14
2. 1. За вибором університету					***1458***	***862***	***398***	***286***	***178***	***252***	***344***
1	**Вступ до спеціальності**		1		**54**	**30**	14	4	12	12	12
5	**Основи педагогічної майстерності**		6		**108**	**58**	10		48	20	30
3	**Сучасні педагогічні технології**	5			**108**	**56**	20	16	20	20	32
4	**Методика виховної роботи в ЛОТ**		6		**54**	**30**	10		20	12	12
5	**Конструктивна геометрія**		3	7	**81**	**54**	28	26		10	17
6	**Вища геометрія**	6	5	7	**135**	**90**	60	30		20	25
7	**Вступ до економічної теорії**		4		**54**	**30**	14	16		10	14
8	**Історія економічних вчень**		5		**81**	**50**	28	22		14	17
9	**Мікроекономіка**	6			**81**	**50**	28	22		14	17
10	**Макроекономіка**	7			**81**	**44**	22	22		14	23
11	**Економіка підприємства**		8		**81**	**54**	30	24		10	17
12	**Маркетинг**		8		**54**	**30**	18	12		10	14
13	**Менеджмент**		8		**54**	**36**	22	14		8	10
14	**Фінанси і кредит**	7			**81**	**46**	24	22		14	21
15	**Лінійне програмування**		3		**54**	**32**	16	16		10	12
16	**Загальна фізика**		5,6		**135**	**90**	30	24	36	20	25

17	**Вікова та педагогічна психологія**	3			**108**	**54**	14	8	32	24	30
18	**Цивільна оборона**		3		**54**	**28**	10	8	10	10	16
2. 2. За вибором студента					***432***	***162***	***134***	***28***	***0***	***70***	***200***
1	**Психолого-педагогічні**		8		**108**	**48**	20	28		24	36
2	**Вибрані питання математики**		6		**216**	**72**	72			24	120
3	**Вибрані питання економіки**				**108**	**32**	32			22	54
	Кількість годин				***7290***	***3892***	***1674***	***1742***	***446***	***1168***	***2230***
	Кількість екзаменів	29									
	Кількість заліків		48								
	Кількість курсових робіт			1							

Навчальні програми дисциплін:

3. Філософія та логіка

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**26**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни. Світогляд, обумовленість його виникнення, розмаїття, розвиток і значення в житті людей. Особливості філософського вирішення світових проблем, його відмінність від міфології, релігії, мистецтва і науки. Історичні типи і головні парадигми філософського пізнання взаємовідношення людини з навколишньою дійсністю. Філософська думка в Україні, її місце у світовій культурі. Проблема буття, матерії, простоту і часу. Природа людини, саме її існування. Свідомість, розум, мислення. Людське пізнання, його можливості і межі пізнання, містичний досвід, знання і віра.

Методи пізнання. Діалектика, її нове розуміння в світлі розкриття особливостей саморозвитку буття. Соціальна філософія. Суспільство як форма людського життя. Різноманітність культур, цивілізацій, форм людського досвіду в розвитку суспільства. Людина в інформативно-технічному світі, проблеми її свободи і відповідальності. Роль наукового

раціоналізму в розвитку суспільства. Перспективи сучасної цивілізації України. Людство перед лицем глобальних проблем.

Знання, вміння, навички з філософії: мати уявлення про наукові, філософські та релігійні картини світоутворення, сутності, призначення і сенсу життя людини, про різноманітність форм людського знання. Співвідношення істини та помилок, знання віри, раціонального та ірраціонального в людській життєдіяльності, особливості функціонування знання в сучасному світі про естетичні цінності, їх значення в творчості та повсякденному житті, уміти орієнтуватися в них.

2. Релігієзнавство.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**36**
Аудиторні заняття, години	**18**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**8**
2. Практичні заняття, години	**10**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**4**
Самостійна робота, години	**14**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни. Соціально-гносеологічно-психологічна природа та функції релігії, основні ознаки та моменти; становлення і розвиток стародавніх релігій; іудаїзм і християнство; еволюція християнства; християнство на Русі; біблія; конфесії в сучасній Україні; буддизм як релігійно-етичне вчення, його еволюція; іслам як релігія та спосіб життя; сучасні нетрадиційні релігії, місце релігії в духовній культурі; людина у релігіях світу; проблеми життя у релігіях; релігія та наука; мистецтво, мораль, філософія, література, поезія, архітектура, театр, політика; роль релігії в сучасному житті суспільства, сім'ї, людини.

3. Етика і естетика.

Семестри навчання	**5,6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**32**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**16**
2. Практичні заняття, години	**16**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**30**

Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 2 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Метою навчальної програми курсу "етика та естетика" є розвиток морально-естетичного світогляду та національної самосвідомості молоді, формування свідомих переконань та цінностей, що мають надзвичайно важливе і суспільно-корисне значення. Для цього студенти знайомляться із загальними теоретичними положеннями предмету "етика та естетика", вчаться самостійно аналізувати моральні та естетичні явища, формувати свідоме відношення до цих важливих форм особистої самореалізації в суспільстві.

Поставленій меті програми відповідає її зміст, який охоплює такі розділи: історичний розвиток етичної та естетичної думки, структура моральної та естетичної діяльності, основні категорії етики та естетики, принципи морально-виховної та творчої діяльності. Значне місце відводиться питанню розвитку етичної та естетичної думки на Україні, формуванню у студентів базових основ національного українського менталітету.

4. Соціологія.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**18**
Самостійна робота, години	**18**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Філософії та соціології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Соціологія як наука про суспільствознавство та основні етапи її становлення. Предмет та об'єкт соціології, її роль у пізнанні суспільства. Структура соціального знання О.Конт, Г.Спенсер – засновники соціології. Класичний період у розвитку соціології. Основні напрямки розвитку сучасної західної соціології.

Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація. Соціальні інститути та організації. Соціальна поведінка особистості. Культура в суспільній системі. Соціальні рухи як фактор соціальних змін.

Соціологічне дослідження. Види та етапи соц. досліджень. Програма теоретико-прикладного дослідження. Стратегічний план дослідження. Програмні вимоги до вибірки. Методи збору соціологічної інформації та аналіз даних.

5. Українська мова (за професійним спрямуванням)

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**28**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**36**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**методики викладання української мови і літератури**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни. Вивчення курсу має на меті засвоєння студентами особливостей писемного й усного ділового та професійного мовлення українською мовою, вироблення навиків складання ділових паперів паралельно з повторенням найскладніших правописних і граматичних матеріалів.

Значна частина навчального часу у процесі викладання цього курсу приділяється вивченню термінології майбутньої професії в аспекті правопису окремих термінів та їх правильного вживання. При цьому заняття з ділової української мови передбачають вивчення культури ділового і професійного спілкування як важливого чинника інтелектуального і професійного рівня майбутнього спеціаліста.

Знання, вміння, навички з української мови: вільно володіти державною мовою України - українською мовою; знати і уміти грамотно використовувати у своїй діяльності професійну лексику; уміти вести українською мовою бесіду-діалог загального характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу з спеціальності з метою пошуку інформації, складати анотації, реферати і ділові листи.

6. Іноземна мова (за професійним спрямуванням)

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**142**
Види навчання:	
1. Лекції, години	

2. Практичні заняття, години	**142**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**38**
Самостійна робота, години	**108**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен,3 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Іноземних мов**
ECTS - кредити	**8**

Коротка анотація курсу : Курс передбачає знання вміння і навички з англійської мови, володіння основними лексичними одиницями (1200-2000) тобто словами й словосполученнями, які мають найбільшу уживаність, семантичну цінність, а також граматичним мінімумом, що вміщає граматичні структури, що необхідні для вивчення усних та письмових форм спілкування, уміти вести англійською мовою бесіду-діалог загального характеру, користуватися правилами мовного етикету, читати літературу зі спеціальності без словника з метою пошуку інформації, перекладати тексти зі словником, складати анотації, реферати і ділові листи англійською мовою.

7. Правознавство.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**22**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

В умовах побудови правової держави підвищується роль права як регулятора суспільних відносин. Зростають вимоги до громадян та службових осіб щодо суворого додержання законів.

Сьогодні будь-яка свідома людина розуміє актуальність та значущість процесу побудови правової держави та громадянського суспільства в Україні.

При вивченні програмного матеріалу студенти повинні крім рекомендованої літератури користуватися підручниками та навчальними посібниками з основ держави та права, виданими останнім часом. Для

більш глибокого засвоєння основних правових інститутів слід уважно слідкувати за змінами законодавства, що публікуються як в спеціальних виданнях (Відомості Верховної Ради України, Зібрання постанов Уряду України), так і в періодичній пресі ("Голос України", "Урядовий кур'єр", "Право України" тощо).

На основі програми викладачі дисципліни «Правознавство» складають робочу програми з урахуванням особливостей підготовки фахівців .

8. Історія України.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Історії України**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни.

Місце і роль історії України в системі гуманітарних наук. Види і функції історичних знань. Процес антропогенезу і соціогенезу людини на території України. Початок державотворчого процесу.

Генезис політичного ладу Давньоруської держави, умови переходу від моноцентризму до поліцентризму. Розиток культури даньоруської доби

Соціально-економічний розвиток українських земель у Литовсько-Польську добу, особливості феодалізації. Національно-культурне життя українського народу в XVI – I половині XVII століть. Феномен українського козацтва. Національна революція середини XVII століття. Зміни геополітичного становища українських земель. Особливості генезису козацько-гетьманської держави у II половині XVII – XVIII століттях.

Соціально-економічний і громадсько-культурний розвиткок українських земель у I половині XIX століття в складі Російської та Австрійської імперій. Модернізаційні процеси II половини XIX століття: український вимір. Причини, сутність і наслідки політизації українського національного руху у II половині XIX – на початку XX століть. Національно-демократична реолюція 1917 – 1920 років, її наслідки.

Особливості радянської модернізації 20-30-х років XX століття, їх

вплив на українське суспільство, економіку, політичне і культурне життя. ІІ світова війна і Україна. УРСР у ІІ половині ХХ століття: політичне життя, економіка і культура. Зародження дисидентського руху.

Незалежна Україна: процеси державотворення, динаміка соціально-економічного розвитку. Прояви пострадянського культурного шоку. Україна в системі міжнародних відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть.

9. Політологія.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	**14**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни: Предмет і метод науки про політику; основні етапи розвитку світової політичної думки; зародження і розвиток політичної думки в Україні; політична система суспільства; держава в політичній системі суспільства; політичні партії і партійні системи; суспільно-політичні організації та рухи; особа і політика; соціальні спільності і політичні конфлікти; етнонаціональна політика; політична влада; політичні режими; світова політика як система міжнародних відносин; основні суспільно-політичні доктрини сучасності; місце політичних доктрин в житті суспільства, їх сутність, типологія і функції в сучасному світовому політичному процесі.

10. Фізичне виховання.

Семестри навчання	**1 - 7**
Загальний обсяг, години	**468**
Аудиторні заняття, години	**216**
Види навчання:	
1. Лекції, години	
2. Практичні заняття, години	**216**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	
Самостійна робота, години	**252**
Розрахунково-графічні роботи	

Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 4 заліки (2,4.6.7)**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізичного виховання**
ECTS - кредити	**13**

Зміст дисципліни. Фізичне виховання та масовий спорт у сфері вищої освіти мають на меті забезпечити виховання в студентської молоді потреби самостійно оволодівати знаннями, умінням й навичками фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців.

Завданням фізичного виховання є:

формування в студентської молоді основ теоретичних знань, практичних і методичних здібностей (умінь і навичок) з фізичного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;

набрання студентською молоддю досвіду в застосуванні здобутих цінностей впродовж

життя в особистій, навчальній, професійній діяльності в побуті і в сім"ї;

забезпечити в студентської молоді належного рівня розвитку показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності;

сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей студентів;

підготовка та участь студентів у різних спортивних заходах.

11. Культурологія.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**14**
3. Лабораторні заняття, години	
Індивідуальна робота, години	
Самостійна робота, години	
Розрахунково-графічні роботи	
Курсові роботи	
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**світової літератури та історії культури**
ECTS - кредити	**2**

<u>Зміст дисципліни</u>: Перші форми культури; антична культура; культура середніх віків Європи; культура епохи Відродження; культура нового часу; західноєвропейська культура Х1Х-ХХст.; культура України

Знання, вміння, навички: знати форми і типи культури, закономірності їх функціонування та розвитку; мати уявлення про основні культурно-історичні центри та регіони світу; знати основні теорії культурного розвитку; пояснювати феномени культури та її роль в людській життєдіяльності; розуміти зв'язки та взаємну обумовленість між різними складовими культури як цілісної системи; уміти оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх утворення; толерантно ставитись до етнологічної та суспільної різноманітності культурних форм.

12. Диференціальна геометрія і топологія.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**62**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**32**
2. Практичні заняття, години	**30**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**62**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Молульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	

Коротка анотація курсу:

Мета викладання дисципліни:

При вивченні курсу студенти повинні:

11) оволодіти поняттям топологічної еквівалентності фігур (гомеоморфізмом);
12) знати класифікацію ліній та поверхонь у просторі, їх задання векторними та параметричними рівняннями;
13) вміти досліджувати лінії та поверхні на гладкість, визначати кривину та скрут кривої, рівняння ребер та граней тригранника Френе, складати рівняння дотичної площини і нормалі до поверхні;
14) розв'язувати основні задачі внутрішньої геометрії: визначати довжину гладкої дуги на поверхні, кути між двома лініями на поверхні, площу частини гладкої поверхні;
15) знаходити рівняння індикатриси кривини поверхні, головні кривини, повну та середню кривини поверхні, рівняння ліній кривини поверхні.

Передбачається виконання контрольної роботи, самостійної роботи, колоквіуму, розрахунково-графічної роботи.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: знати і вміти застосовувати до розв'язування задач основні відомості з

диференціальної геометрії про поверхні, лінії на поверхні; оволодіти основними відомостями про топологічний простір.

Суть дисципліни: диференціальна геометрія, топологічний простір.

13. Комплексний аналіз.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**80**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**40**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**22**
Самостійна робота, години	**42**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**4**

Мета викладання дисципліни: навчити студента основам теорії функцій комплексної змінної та застосовувати ці знання до розв'язування задач з різних розділів математики та фізики.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студент повинен засвоїти основи теорії комплексних чисел, теорію функцій комплексної змінної (границя, неперервність, диференційованість, аналітичність, інтегровність), основи числових та функціональних рядів, рядів Лагранжа, понять лишків і їх застосування, ознайомитися з поняттям аналітичного продовження, основами операційного числення.

Суть дисципліни: теорія комплексних чисел, розширена комплексна площина; границя та неперервність функції комплексної змінної; аналітичні функції і їх властивості; інтегральні функції комплексної змінної, теореми Коші; ряди аналітичних функцій (ряд Тейлора, ряд Лорана); особливі ізольовані точки та лишки відносно них, застосування лишків; застосування операційного числення до розв'язання диференціальних та інтегральних рівнянь.

14. Математична логіка і теорія алгоритмів.

Семестри навчання	**7, 8**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**32**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**18**

Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3**

Мета викладання дисципліни: сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні для усвідомлення і раціонального використання понять, законів і методів математичної логіки і як предмету вивчення, і як засобу для вивчення інших предметних областей, зокрема цифрових автоматів, формальних систем і т. ін.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: основні означення, закони, виняткові набори, задачі аналізу та синтезу, нормальні форми числення висловлювань (прості, складні, похідні правила виведення), логіку та числення предикатів, алгорифми Маркова, машину Тьюрінга та рекурсивні функції; вміти проводити рівносильні перетворення формул алгебри висловлювань, розв'язувати логічні задачі, використовувати правило виведення та доведення від супротивного, доводити теореми в численні висловлювань, застосовувати предикати для формулювань теорем, аксіом та знаходження рівнянь довільних геометричних об'єктів, одержувати алгоритми різних обчислень.

15. Інформатика.

Семестри навчання	**3, 4, 5**
Загальний обсяг, години	**396**
Аудиторні заняття, години	**194**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**64**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**130**
Індивідуальна робота, години	**58**
Самостійна робота, години	**144**
Розрахунково-графічні роботи	**3**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний 1 екзамен, 2 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**11**

Мета і завдання курсу "Інформатика і обчислювальна техніка" – формування у студентів основних знань з інформатики, необхідних для подальшого опанування комп'ютерними технологіями і програмуванням, майбутньої діяльності за фахом, та отримання студентами вмінь і навичок на рівні активного користувача персонального комп'ютера.

Курс базується на знаннях, отриманих при вивченні математичних дисциплін, фізики, шкільного курсу інформатики.

Курс безпосередньо забезпечує вивчення дисциплін “Комп’ютерні технології” і “Програмування”, дисциплін прикладної математики, методики викладання шкільного курсу інформатики і (з огляду на підготовку студентів як користувачів персонального комп’ютера) побічно забезпечує вивчення всіх подальших дисциплін, що передбачені навчальним планом.

16. Методи обчислень.

Семестри навчання	**7**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**32**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3**

Курс методів обчислень покликаний розширити і систематизувати знання студентів з окремих питань обчислювальної математики, математичного аналізу, геометрії та статистичної обробки результатів експериментів, побудові відповідних формул, доведенню збіжності методів, апріорним та апостеріорним оцінкам методів та їх геометричній інтерпретації, вибору обчислювальних схем, реалізації методів на ПК та вироблення практичних навичок використання ППЗ у повсякденній навчально-пізнавальній та професійній діяльності. Його вивчення сприяє налагодженню та поглибленню міжпредметних зв’язків з цих та інших дисциплін, а також дає практичні навички розв’язування досить широкого кола прикладних задач.

У програму внесено наступні питання: постановка та приклади задач наближених методів розв’язання рівнянь з одним невідомим; точних та ітераційних методів розв’язання систем алгебраїчних рівнянь; наближення функцій за допомогою інтерполяційних многочленів, задачі оберненого інтерполювання та екстраполювання; приклади задач чисельного диференціювання; методи розв’язання задачі Коші для звичайних диференціальних рівнянь; загальні принципи розв’язання задач за допомогою комп’ютера при використанні прикладних програм загального і спеціального призначення, перспектив розвитку чисельних методів.

17. Теоретична механіка.

Семестри навчання	**7**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**60**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**36**
2. Практичні заняття, години	**24**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**54**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**4**

Коротка анотація курсу. Метою вивчення є надання знань для створювання розрахункових схем механізмів, розвиток навичок для самостійного розв'язання технічних задач.

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати основні закони природи для використання в розрахункових схемах, кінематичні та динамічні параметри механіки, складати рівняння та використовувати їх.
Суть дисципліни: кінематика точки та найпростіших рухів твердого тіла; складний рух точки твердого тіла та системи, еквівалентні перетворення системи сил і приведення їх до найпростішого вигляду; динаміка точки матеріальної системи і твердого тіла; загальні теореми динаміки, основні теорії співудару тіл, визначення динамічних реакцій; основи лангранжевої механіки, малі коливання системи.

18. Теоретична фізика.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**70**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**30**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**54**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**4**

Коротка анотація курсу. Особливість курсу теоретичної фізики полягає в тому, що вона базується на досягненнях сучасної математики і є доброю ілюстрацією застосування математичних знань до розв'язування задач. Передбачається вивчення питань про фізичні основи та математичний апарат квантової механіки, одномірний рух та рух частинки в полі центральних сил; фізики атомів і молекул, елементів теорії квантових переходів; основних понять і принципів статистичної фізики та статистичних розподілів, статистичного обгрунтування законів термодинаміки; властивостей ідеальних та реальних газів та їх квантової статистики; основних властивостей атомних ядер, радіоактивності, ядерних реакцій та елементарних частинок.

19. Безпека життєдіяльності.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**0**
Самостійна робота, години	**44**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань про теоретичні та практичні основи безпеки у системі "людина – середовище проживання – машини – надзвичайні ситуації", тенденції зміни екологічних умов, які супроводжують науково-технічний прогрес, шляхи відвертання надзвичайних ситуацій, підвищення стійкості функціонування виробничих об'єктів із урахуванням імовірності виникнення надзвичайних ситуацій. Вивчаються вимоги охорони праці на підприємстві.

20. Основи екології.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**36**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**36**

Індивідуальна робота, години	**8**
Самостійна робота, години	**28**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**зоології і анатомії**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу:
Роль екології у збереженні, відновлені навколишнього середовища і застереження негативних наслідків втручання людини у майбутнє, значення екології для оцінки наслідків професійної діяльності і прийняття оптимальних рішень в умовах екологічної кризи.
Глобальний колооберт речовин у природі, ефект «самоочищення».
Екосистеми: типи, їх склад і збалансованість.
Біосфера: структура, функціональна цілісність і забезпеченість її стійкості.
Антропогенний вплив на природу.
Екологічні принципи раціонального природоудосконалення. Оцінка прямих і непрямих впливів різних видів забруднювачів на організм.
Екологічний захист навколишнього середовища: закони по скороченню шкідливих викидів і контроль за рівнем забруднення середовища. Комплексний аналіз навколишнього середовища і оцінка забруднення.

21. Загальна психологія.

Семестри навчання	**2**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**44**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**10**
3. Лабораторні заняття, години	**16**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**40**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**психології**
ECTS - кредити	**3**

Опис курсу. *Психіка як предмет психології.* Розвиток психіки в еволюції тварин і становленні людини. Будова, завдання і методи сучасної психології. *Поняття про особистість* її структуру, активність та розвиток. Самосвідомість та Я-концепція особистості. Психологічний аналіз діяльності та її емоційно-вольова регуляція. *Особистість в системі міжособистісних зв'язків*: інтепресональна та міжгрупова взаємодія, групові процеси та явища. *Індивідуально-психологічні*

особливості особистості: темперамент, характер, здібності, становлення індивідуальності людини. *Чуттєве та логічне пізнання дійсності:* пізнавальні процеси та їх основні характеристики*:* відчуття і сприймання; пам'ять; мислення; уява. *Емоційно-вольові процеси:* емоції; почуття; воля.

22. Педагогіка.

Семестри навчання	**4**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**18**
2. Практичні заняття, години	**12**
3. Лабораторні заняття, години	**24**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Педагогіки**
ECTS - кредити	**3**

Дисципліна "Педагогіка" складається з чотирьох розділів. У першому розділі розглядаються загальні основи педагогіки: процес формування і розвитку особистості, проблема мети виховання, наукові засади вікової періодизації. У другому – психолого-педагогічні основи процесу навчання, закономірності і принципи навчання, зміст освіти, основні види та технології навчання, методи навчання і контролю навчальних досягнень учнів. У третьому – психолого-педагогічні основи виховного процесу, закономірності і принципи виховання, зміст процесу виховання, технології, форми і методи виховання, формування світогляду, колектив та особистість як актуальна проблема сучасної школи, дитячі та юнацькі організації і об'єднання. Родинно-шкільне виховання, соціально-правовий захист дитинства. У четвертому – поняття про систему освіти, управління освітою, наукова організація праці, трудовий педагогічний досвід. Методична робота в школі.

Дисципліна "Педагогіка" складається з чотирьох розділів. У першому розділі розглядаються загальні основи педагогіки: процес формування і розвитку особистості, проблема мети виховання, наукові засади вікової періодизації. У другому – психолого-педагогічні основи процесу навчання, закономірності і принципи навчання, зміст освіти, основні види та технології навчання, методи навчання і контролю навчальних досягнень учнів. У третьому – психолого-педагогічні основи виховного процесу, закономірності і принципи виховання, зміст процесу виховання, технології, форми і методи виховання, формування світогляду, колектив та особистість як актуальна проблема сучасної школи, дитячі та юнацькі організації і об'єднання. Родинно-шкільне

виховання, соціально-правовий захист дитинства. У четвертому – поняття про систему освіти, управління освітою, наукова організація праці, трудовий педагогічний досвід. Методична робота в школі.

23. Історія педагогіки.

Семестри навчання	**8**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**12**
2. Практичні заняття, години	**24**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**22**
Самостійна робота, години	**50**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модцльний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Педагогіки**
ECTS - кредити	**3**

Дисципліна “Історія педагогіки” складається зі вступу та двох розділів. У вступі визначається мета, завдання та джерела курсу; у першому розділі розглядається розвиток зарубіжної освіти і виховання з найдавніших часів до наших днів, найважливіші педагогічні теорії, погляди та спадщина найвидатніших педагогів минулого; у другому розділі – ці ж самі проблеми стосовно вітчизняної історії педагогіки.

24. Вікова фізіологія і валеологія.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**22**
2. Практичні заняття, години	**32**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Зоології і анотомії**
ECTS - кредити	**3**

Програма навчальної дисципліни розрахована на 26 лекційних та

28 лабораторних годин. Цей предмет є обов‘язковим для вивчення студентами і враховує специфіку даного фаху. Зміст курсу передбачає вивчення анатомо-фізіологічних особливостей людини, внутрішніх та зовнішніх чинників, які визначають фізичний та психічний розвиток школярів. Студенти отримують уявлення про цілісний організм дитини, його функціонування та основні патологічні порушення в ньому, що можуть виникати під час навантажень в навчальному процесі.

Практичне значення курсу – формування студентів-фахівців як пропагандистів і послідовників здорового способу життя, виховання в них валеологічного світогляду, прищеплення їм навичок проведення оздоровчих заходів.

Особлива увага приділяється профілактиці шкідливих звичок, ранньому виявленню та засобам боротьби з ними. Складовою частиною програми є вивчення сучасних оздоровчих систем, методів загартування, дихальних гімнастик та методів психічної саморегуляції.

За час навчання студенти отримують знання про невідкладні стани, гострі отруєння, інфекційні хвороби, травматичні пошкодження. Вивчають причини їх виникнення, ознаки та наслідки, які становлять небезпеку для життя та здоров‘я людини. Програмою передбачено оволодіння студентами практичних навичок догляду за хворими та надання першої медичної допомоги при загрозливих для життя станах.

9. Опис курсу.

Змістовий модуль І. Психолого-педагогічні основи вікової фізіології та валеології. Основні складові здоров’я та здорового способу життя.

Змістовий модуль ІІ. Вікові морфофункціональні особливості основних систем організму людини. Перша медична допомога при порушенні їх діяльності.

Змістовий модуль ІІІ. Інфекційні хвороби та їх профілактика

10. Завдання курсу.

Студенти повинні знати:

- Закономірності та механізми формування, збереження і зміцнення здоров’я людини;
- Основні складові здорового способу життя;
- Вікові анатомо-фізіологічні особливості основних систем організму;
- Зовнішні та внутрішні чинники, які визначають фізичний і психічний розвиток людини;
- Невідкладні та загрозливі для життя і здоров’я стани, які потребують першої медичної допомоги;
- Валеологічні аспекти профілактики захворювань та травматизму системи органів;
- Заходи боротьби з інфекційними хворобами;
- Основні принципи та правила догляду за хворими;
- Основні поняття й терміни;
- Основну навчальну і науково-популярну літературу з валеології і вікової фізіології;

Студенти повинні вміти:

- Застосовувати теоретичні знання на практиці;
- Розпізнавати невідкладні та загрозливі для життя і здоров'я стани;
- Надавати першу медичну допомогу при невідкладних та загрозливих для життя станах;
- Оцінювати функціональний стан основних систем організму людини;
- Володіти навичками основ догляду за хворими;

11.Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

12.Лектор.

Старший викладач кафедри зоології і анатомії Слюсарсук Тетяна Юріївна.

13.Форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, семінарські заняття.

25. Методика навчання математики.

Семестри навчання	**6,7,8**
Загальний обсяг, години	**216**
Аудиторні заняття, години	**140**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**64**
2. Практичні заняття, години	**48**
3. Лабораторні заняття, години	**28**
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**50**
Розрахунково-графічні роботи	**3**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамена, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**6**

Мета даного курсу – сформувати і розвинути у студентів професійні знання, навички та вміння, які забезпечуватимуть реконструктивно-варіативний рівень та становитимуть основу творчого рівня виконання майбутніми вчителями математики основних виробничих функцій та відповідних їм типових задач діяльності вчителя математики, готового працювати на конкурсній основі в різних типах шкіл.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти:

знати програми з математики для загальноосвітніх навчальних закладів різних типів навчання; зміст підручників та навчальних посібників з математики для V-XI класів та розкривати методичні особливості вивчення основних "змістових ліній" ШКМ;

уміти розв'язувати та проводити методичний аналіз задач з ШКМ, а також конкурсних та олімпіад них задач;

ознайомити майбутніх вчителів математики з питаннями профільної і рівневої диференціації, методами, формами і засобами навчання, розвитку і виховання учнів, з новими інформаційними технологіями, з передовим досвідом вчителів-новаторів, з новими сучасними технологіями навчання в загальноосвітніх навчальних закладах; з плануванням роботи вчителів математики; з підготовкою та проведенням уроків різних типів.

Суть дисципліни: питання загальної методики викладання математики; основні питання методики викладання:

а) математики в 5-6 класах;

б) алгебри в 7-9 класах;

в) геометрії в 7-9 класах;

г) алгебри і початків аналізу в 10-11 класах;

д) стереометрії в 10-11 класах.

Структура курсу: лекційні, практичні та семінарські заняття, лабораторні роботи; педагогічна та стажувальні практики; індивідуальні та самостійні роботи.

26. Елементарна математика.

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**432**
Аудиторні заняття, години	**200**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**70**
2. Практичні заняття, години	**130**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**78**
Самостійна робота, години	**154**
Розрахунково-графічні роботи	**4**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 4 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**12**

Мета викладання дисципліни: узагальнити й систематизувати знання учнів з кожної змістовної лінії шкільного курсу математики, сформувати вміння виконувати аналітико-синтетичну діяльність по пошуку розв'язання задач, оволодіти математичними методами розв'язання, загальними і спеціальними прийомами розумових дій, підготувати базу для засвоєння методичних вимог щодо вивчення навчального матеріалу, розвитку професійних умінь і навичок.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: удосконалювати обчислювальні навички, формувати в учнів навички тотожних перетворень алгебраїчних виразів різних видів; розв'язування рівнянь і нерівностей; засвоєння теорем про рівносильність рівнянь і

нерівностей як основного засобу математичного моделювання прикладних задач; систематизувати знання про функції та їх властивості на основі засобів алгебри і математичного аналізу. Студенти повинні оволодіти вміннями й навичками застосовувати властивості до розв'язування алгебраїчних та трансцендентних рівнянь та нерівностей. Забезпечити засвоєння понять похідної та інтеграла, сформувати вміння і навички застосовувати теоретичні відомості до розв'язування задач на дослідження властивостей функцій та побудову їх графіків та задач з прикладним змістом. Засвоїти властивості геометричних понять, розрізняти суть означень та ознак понять. Оволодіти вмінням застосовувати властивості фігур до розв'язування задач на обчислення, доведення та побудову.

Набути систему знань з планіметрії та стереометрії, навички дедуктивного мислення. Закріпити вміння і навички застосовувати правила паралельного проектування до розв'язування задач на зображення фігур, вміння розв'язувати задачі на побудову у просторі перерізів многогранників методом слідів та внутрішнього проектування; обчислення, доведення та дослідження.

27. Математичнй аналіз.

Семестри навчання	**1,2,3,4**
Загальний обсяг, години	**720**
Аудиторні заняття, години	**370**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**180**
2. Практичні заняття, години	**190**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**132**
Самостійна робота, години	**218**
Розрахунково-графічні роботи	**4**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 3 екзамени, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**20**

Мета викладання дисципліни: оволодіння студентами основними теоретичними положеннями математичного аналізу, наукове обґрунтування питань, перші уявлення про які одержано в шкільному курсі математики: поняття функції, границі, неперервності, похідної, інтеграла; набуття вмінь застосовувати методи математичного аналізу до розв'язування практичних задач.

Знання та вміння, якими повинен оволодіти студенти: розуміти суть поняття границі числової послідовності та функції. Уміти диференціювати функції, розуміти геометричний і механічний зміст похідної, застосовувати похідну до дослідження функцій та побудови їх схематичних графіків. Оволодіти основними методами інтегрування, уміти застосовувати інтегральне числення до розв'язування геометричних

і фізичних задач. Навчитись досліджувати числові ряди на збіжність, знаходити область збіжності функціональних рядів в степеневі та тригонометричні ряди. Засвоїти поняття функції багатьох змінних, границі та неперервності цих функцій; знаходити частинні похідні функцій кількох змінних та їх диференціали, розуміти їх геометричний зміст і застосування. Уміти обчислювати подвійні, потрійні, криволінійні та поверхневі інтеграли, застосовувати їх до розв'язування задач, мати уявлення про основні поняття теорії поля.

Суть дисципліни: границя послідовності, границя і неперервність функції, похідна функції та її застосування, первісна та невизначений інтеграл, визначений інтеграл і його застосування; числові і функціональні ряди, ряди Фур'є; функції багатьох змінних, їх границя і неперервність, подвійні, потрійні, криволінійні та поверхневі інтеграли і їх застосування; елементи теорії поля.

28. Диференціальні рівняння.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**180**
Аудиторні заняття, години	**80**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**40**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**32**
Самостійна робота, години	**68**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої матемитики**
ECTS - кредити	**5**

Мета викладання дисципліни: навчити студента інтегрувати диференціальні рівняння основних типів та застосовувати методи інтегрування до розв'язування різного типу задач.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студент повинен вміти класифікувати диференціальні рівняння по їх типу та порядку, вміти їх інтегрувати та застосовувати диференціальні рівняння до розв'язування задач інших математичних курсів математики та задач прикладного характеру.

Суть дисципліни: теорія диференціальних рівнянь 1-го порядку (задача Коші; її розв'язання, типи рівнянь 1-го порядку, що інтегруються в квадратурах), диференціальні рівняння вищих порядків, їх методи інтегрування; системи рівнянь (та лінійні системи); стійкість розв'язків систем звичайних диференціальних рівнянь, лінійні та квазілінійні рівняння в частинних похідних.

29. Аналітична геометрія.

Семестри навчання	**1,2**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**136**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**66**
2. Практичні заняття, години	**70**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**122**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамени**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**8**

Мета викладання дисципліни: навчити студентів застосовувати знання векторної алгебри до розв'язування геометричних, алгебраїчних та фізичних задач; набутих навичок у застосуванні різних методів складання рівнянь прямих на площині і у просторі; складання рівнянь площини; вміти будувати прямі, площини, поверхні та множини точок ними обмежені; вивчити геометричні перетворення та їх властивості.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: засвоїти елементи векторної алгебри, вміти застосовувати векторний та координатний методи до розв'язування задач; розв'язувати афінні і метричні задачі на пряму і площину, знати класифікацію ліній і поверхонь другого порядку за їх канонічними рівняннями; виконувати графічну ілюстрацію взаємного розміщення прямих, площин, ліній і поверхонь другого порядку; засвоїти поняття групи перетворень площини і її підгруп.

Суть дисципліни: векторна алгебра, аналітична геометрія, геометричні перетворення площини і простору.

30. Лінійна алгебра.

Семестри навчання	**1,2**
Загальний обсяг, години	**288**
Аудиторні заняття, години	**130**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**66**
2. Практичні заняття, години	**70**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**122**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 екзамени**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**8**

Мета викладання дисципліни: навчити студентів вільно володіти основними поняттями лінійної алгебри. Студенти повинні мати чітке уявлення про алгебраїчну операцію, групу, кільце, поле, дійсні та комплексні числа, базис і ранг системи векторів. Повинні вміти виконувати різні операції над матрицями, знаходити обернену матрицю. Вміти розв'язувати системи лінійних рівнянь методом Гауса, за правилом Крамера та векторно-матричним способом, будувати фундаментальну систему розв'язків однорідної системи, вміти обчислювати визначники.
Метою викладання курсу також є ознайомлення студентів з поняття векторних просторів, лінійних операторів та квадратичних форм. Зокрема, ознайомлення з підпросторами векторного простору, евклідовим простором, методом ортогоналізації системи векторів, ортогональними підпросторами та ортогональними доповненнями.

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: студенти повинні засвоїти основні властивості лінійних операторів, поняття про матрицю лінійного оператора, зв'язок між матрицями лінійного оператора в різних базисах, знати основні теореми про власні значення і власні вектори. Мати уявлення про жорданову форму матриці та квадратичну форму.

Суть дисципліни: основні числові системи, комплексні числа, матриці, визначники, системи лінійних рівнянь, векторні простори, підпростори векторного простору, евклідові простори, лінійні оператори, квадратичні форми.

31. Алгебра і теорія чисел.

Семестри навчання	**3,4**
Загальний обсяг, години	**252**
Аудиторні заняття, години	**126**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**68**
2. Практичні заняття, години	**58**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**30**
Самостійна робота, години	**96**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1екзамен, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**7**

Студенти повинні вміти знаходити НСД і НСК цілих чисел, встановлювати, чи буде дане число простим, розкладати складені числа на прості множники, знаходити число і суму натуральних дільників, розкладати раціональні числа в ланцюгові дроби, використовувати ланцюгові дроби при розв'язуванні невизначених рівнянь, конгруенцій, для наближених обчислень. Студенти повинні засвоїти теорію

конгруенцій, основні властивості конгруенцій, знати основні поняття про класи лишків, повну і зведену систему лишків, теореми Ейлера і Ферма. Повинні вміти розв'язувати конгруенції першого степеня з одним невідомим різними способами, системи конгруенцій першого степеня, а також конгруенцій вищих степенів за простим і складеним модулем. Особлива увага звертається на арифметичні застосування конгруенцій (знаходження остач при діленні, знаходження довжини періоду періодичного дробу, виведення ознак подільності).

Студенти повинні знати ідею побудови кільця многочленів, вміти знаходити НСД і НСК многочленів, застосовувати алгоритм Евкліда. Використовувати теорему Безу, схему Горнера, формули Вієта, Знаходити кратні множники і кратні корені, відокремлювати кратні множники многочленів, вміти знищувати ірраціональність у знаменнику дробу.

Студенти повинні вміти застосовувати симетричні многочлени до розв'язування різних задач. Повинні знати основну теорему про симетричні многочлени та наслідки з неї. Мати уявлення про результант і дискримінант многочлена і їх застосування.

Знати основну теорему алгебри комплексних чисел та наслідки з неї. Вміти розв'язувати рівняння 3-го і 4-го степенів, вміти відокремлювати дійсні корені многочлена методом Штурма, знаходити цілі і раціональні корені многочленів з цілими коефіцієнтами.

Студенти повинні мати уявлення про алгебраїчні та трансцендентні числа, про прості і складені алгебраїчні розширення поля, про звільнення від ірраціональності в знаменнику дробу.

32. Дискретна математика.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**46**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**24**
2. Практичні заняття, години	**22**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**42**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**3**

Мета викладання дисципліни: розширити коло знайомства студентів з задачами прикладного характеру, закласти фундамент в теоретико-множинний виклад матеріалу, який розвиває навики

моделювання та побудови алгоритмів, формує культуру логіки мислення та програмування.

Знання та вміння, якими повинні оволодіти студенти: способи задання множин, операції над множинами, типи відношень, основні правила комбінаторики, поняття перестановки, розміщення та комбінації, комбінаторні методи розв'язування задач, поняття висловлення й операції над ними, основні закони та рівносильності алгебри висловлень, способи задання булевих функцій, поняття та способи задання графу, операції над графами, поняття маршрутів, ланцюгів та циклів; виконувати операції над множинами, застосовувати знання з комбінаторики до розв'язування задач, використовувати біноміальну та поліноміальну теорему, будувати таблицю істинності для формули алгебри висловлень, виконувати рівносильні перетворювання формул алгебри висловлень, будувати таблиці істинності булевих функцій, будувати досконалі кон'юнктивні та диз'юнктивні нормальні форми для булевих функцій, знаходити мінімальні ДНФ та КНФ, будувати матриці суміжності та інцидентності графів, виконувати пошук маршрутів.

Суть дисципліни: теорія множин; комбінаторика; елементи математичної логіки; булеві функції; теорія графів.

33. Теорія ймовірностей і математична статистика.

Семестри навчання	**7,8**
Загальний обсяг, години	**216**
Аудиторні заняття, години	**104**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**52**
2. Практичні заняття, години	**52**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**40**
Самостійна робота, години	**72**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**6**

Мета курсу: Сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні при розв'язуванні задач, в яких присутні елементи випадковості, для опрацювання результатів експериментів, в тому числі і педагогічних, а також для викладання елементів теорії ймовірностей та математичної статистики.

Завдання курсу:

— розкрити місце і значення знань з теорії ймовірностей і математичної статистики в загальній і професійній освіті людини, з'ясувати психолого-педагогічні аспекти засвоєння

предмета, взаємозв'язки курсу теорії ймовірностей з іншими навчальними предметами, зокрема математичним аналізом, аналітичною геометрією, алгеброю, з шкільним курсом математики, показати практичну значимість методів математичної статистики, їх застосувань до розв'язування найрізноманітніших гуманітарних, технічних і наукових проблем;

— забезпечити ґрунтовне вивчення студентами тих понять і методів теорії ймовірностей, які можуть бути використані ними при викладанні окремих тем шкільної математики і відповідній їх інтерпретації, а також при викладанні елементів теорії ймовірностей та математичної статистики в середніх навчальних закладах;

— виховати у майбутніх вчителів творчий підхід до розв'язування проблем викладання математики, зокрема з використанням засобів сучасної інформаційної технології.

34. Основи охорони праці.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**32**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**2**

Коротка анотація курсу. Метою вивчення курсу є формування у студентів знань, які дозволять їм дотримуватись правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи в школі, а також організовувати безпечні умови для навчання школярів. Передбачається вивчення законодавства та нормативних актів з охорони праці, причин виникнення та способів уникнення травматизму на виробництві та в побутових умовах. Розглядаються питання про безпечне використання кабінетів математики та фізики, а також дотримання правил техніки безпеки під час проведення екскурсій та інших позакласних заходів.

35. Вступ до спеціальності.

Семестри навчання	**1**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**30**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**4**
3. Лабораторні заняття, години	**12**
Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**2**

1. Мета курсу: ознайомлення студентів із значенням, змістом, особливостями обраного фаху, розвиток у них професійного інтересу, формування правильного розуміння своєї спеціальності і перспективного погляду на неї.

2. Завдання курсу:

У результаті вивчення курсу студенти мають:

- засвоїти сучасні наукові поняття та терміни;
- уміти працювати з літературними джерелами, довідниками, бібліографічними виданнями, каталогами, картотеками;
- уміти слухати і конспектувати лекції;
- уміти фіксувати навчальну та наукову інформацію, оформляти конспекти, реферати;
- знати базовий фактологічний матеріал, вміти аналізувати та узагальнювати.

36. Основи педагогічної майстерності.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**58**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	
3. Лабораторні заняття, години	**48**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

1. Мета курсу: формування у студентів потреби професійного розвитку, усвідомлення ними необхідності постійного самовдосконалення та визначення шляхів педагогічної майстерності.
2. Завдання курсу: розвивати у майбутніх вчителів уявлення про педагогічну діяльність як рефлексивне керування діяльністю учня (переміщення його у позицію активного суб'єкта навчання; розвиток його здатності до самоуправління власною діяльністю; організація процесу навчання як вирішення навчально-пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії з учнями); створити умови для формування у студентів гуманної позиції щодо розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності; допомогти студентам опанувати механізми використання особистого потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання й виховання, оволодіти елементами педагогічної техніки керування собою; розкрити засоби й напрямки цілеспрямованого професійного вдосконалення.

37. Сучасні педагогічні технології.

Семестри навчання	**5**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**58**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**20**
2. Практичні заняття, години	**18**
3. Лабораторні заняття, години	**20**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**3**

1. Мета курсу: всебічно розкрити зміст сучасної парадигми освіти в Україні, ознайомити з існуючими навчальними та виховними технологіями, зосередити увагу на потребу технологічного потенціалу вчителя в умовах реформування освіти в Україні.
2. Завдання курсу:

Як підсумок засвоєння курсу студенти мають:
- володіти знаннями змісту сучасної парадигми освіти в Україні, розкрити сутність чинників, які вплинули на технологізацію освіти в Україні;
- вміти пояснити етапи розвитку педагогічної технології, сутність поняття «технологія», аналізувати наукові джерела цього поняття;
- пояснити ієрархію поняття «технологія» в педагогіці;
- знати базові сучасні навчальні та виховні технології;

- демонструвати навички застосування нових технологій навчання та виховання у практичній діяльності: на уроці та в позакласній виховній діяльності.

38. Методика виховної роботи в ЛОТ.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**30**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	
3. Лабораторні заняття, години	**20**
Індивідуальна робота, години	**12**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	
ECTS - кредити	**2**

1. Мета курсу: забезпечити засвоєння знань, сформувати уміння й навички, які необхідні для вирішення завдань літньої виховної практики.

2. Завдання курсу.

Завданнями курсу є:

- закріплення, поглиблення і збагачення психолого – педагогічних, спеціальних знань, їх застосування у вирішенні конкретних виховних задач;
- виховання стійкого інтересу й любові до роботи з дітьми, потреби у професійно – педагогічному самовихованні й самоосвіті;
- вироблення творчого підходу до виховної діяльності;
- знайомство з сучасним станом виховної роботи в таборі та інших позашкільних виховних закладах, передовим педагогічним досвідом.

39. Конструктивна геометрія.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Практичні заняття, години	**24**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**44**
Розрахунково-графічні роботи	**1**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний,1 залік**

Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**3**

Мета викладання дисципліни: засвоєння методів розв'язування задач на побудову за допомогою циркуля і лінійки та методів побудови зображень геометричних тіл.

Знання та вміння, якими повинен оволодіти студент: навчитися розв'язувати задачі на побудову, використовуючи методи геометричних місць точок, геометричних перетворень, алгебраїчний метод та різні комбіновані методи. Оволодіти теорією та методами побудови зображень геометричних тіл у паралельній проекції, ознайомитись із методом Монжа.

Суть дисципліни: геометричні перетворення, аксіоми лінійки і циркуля, постановка задачі на побудову, геометричні місця точок, методи розв'язування задач на побудову, критерії їх розв'язності циркулем і лінійкою; паралельне перенесення, зображення правильних многокутників, кола, вписаних і описаних многокутників, призми, піраміди, конуса, циліндра, сфери, побудова перерізів геометричних фігур, поняття про метод Монжа.

40. Вища геометрія.

Семестри навчання	**3,4**
Загальний обсяг, години	**144**
Аудиторні заняття, години	**80**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**54**
2. Практичні заняття, години	**26**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**20**
Самостійна робота, години	**44**
Розрахунково-графічні роботи	**2**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1екзамен, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Вищої математики**
ECTS - кредити	**4**

Мета викладання дисципліни: ознайомити студентів з історичними етапами розвитку питання про обґрунтування геометрії; навчити досліджувати системи аксіом евклідової геометрії; свідомо оволодіти поняттям проективних перетворень площини; виробити вміння застосовувати основні факти проективної геометрії в задачах на побудову та доведення

Знання, вміння та навички, якими повинен оволодіти студенти: знати історичний огляд обґрунтування геометрії, основні вимоги до системи аксіом та методи їх дослідження; вміти досліджувати систему аксіом евклідової геометрії О.В. Погорєлова, знати роль "Початків" Евкліда в історії математики, властивості прямих трикутників на площині Лобачевского, функцію Лобачевського; мати уявлення про геометрію

Рімана; знати поняття групи проективних перетворень площини, аналітичний вираз проективних перетворень; розв'язувати задачі на побудову відповідних елементів проективних прямих та пучків, полюса та поляри, дотичних до овальної лінії 2-го порядку, вміти застосовувати теореми Дезарга, штейнера, Паскаля, Бріаншона та ін. До розв'язування задач елементарної геометрії.

Суть дисципліни: історичний нарис обґрунтування геометрії, відкриття неевклідової геометрії, дослідження аксіом евклідової геометрії, поняття про геометрію Лобачевского та геометрію Рімана, побудова проективного простору, група проективних перетворень площини, гармонійні властивості ряду точок і прямих пучка, проективні відображення прямих і пучків, лінії 2-го порядку на проективній площині, задачі на побудову пов'язані з овальною лінією, евклідова геометрія з проективної точки зору.

41. Вступ до економічної теорії

Семестри вивчення	**4**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**30**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**16**
Індивідуальна робота	**10**
Самостійна робота, години	**32**
Розрахункові роботи	**0**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни: Предмет і метод економічної теорії: економічний образ мислення сучасної людини та його складові; основні етапи, напрями і школи економічної теорії, засоби економічного дослідження; фактори виробництва та основні проблеми організації економіки: потреби і ресурси, потреби споживача і закономірності його економічної поведінки, обмеженість виробничих ресурсів і проблема економічного вибору, перспективи економічного зростання; економічна система суспільства та її типи: чисто ринкова, командна, змішана, традиційна та перехідна економіка; власність та правові форми ділових підприємств: структура відносин власності і місце людини в ній, основні форми власності; економічна роль держави: економічні функції держави, роль податків і державних видатків в економічній політиці держави, проблеми державного регулювання цін; ринкова організація виробництва; аналіз попиту і пропозиції: цінові та нецінові фактори, що впливають на них, взаємодія попиту і пропозиції.

42. Історія економічних вчень

Семестри вивчення	**5**
Загальний обсяг, години	**72**
Аудиторні заняття, години	**50**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**28**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**22**
Індивідуальна робота	**8**
Самостійна робота, години	**14**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**2**

Зміст дисципліни: Зародження економічних знань та формування їх у самостійну економічну науку; економічні вчення стародавнього світу: економічні вчення середньовіччя; меркантилізм; фізіократизм; класична економічна наука; економічні аспекти соціалістичних знань: економічні ідеї соціалістів-утопістів; економічні ідеї соціалістів-реформаторів; розвиток економічної думки в Росії та Україні під впливом соціалістичних ідей; становлення марксизму та створення на його основі економічного вчення; генезис економічного вчення марксизму; альтернативні напрямки розвитку економічної науки: економічний прагматизм; історична школа; маржиналізм; еволюція маржиналізму та формування на його основі неокласицизму; інституціоналізм; кейнсіанство.

43. Мікроекономіка

Семестри вивчення	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**48**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**24**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**24**
Індивідуальна робота	**3**
Самостійна робота, години	**57**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни: Предмет і метод мікроекономіки; теорія споживацького виробу; моделювання поведінки споживача на ринку товарів; ринковий попит і його еластичність; теорія виробництва; витрати і випуск; ринок досконалої конкуренції; монопольний ринок; ринок монополістичної конкуренції; олігополістичний ринок; утворення похідного попиту; ціноутворення на ринку ресурсів; аналіз загальної рівноваги та ефективність; неспроможність ринку і державне регулювання; зовнішні ефекти; суспільні блага; вибір у часі; аналіз поведінки працездатного індивіда.

44. Макроекономіка

Семестри вивчення	**7**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**44**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**22**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**22**
Індивідуальна робота	**14**
Самостійна робота, години	**50**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний екзамен**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни: Макроекономіка: предмет і метод; макроекономічні показники; методи обчислення ВВП; роль держави у ринковій економіці; макроекономічна рівновага у моделі „сукупний попит – сукупна пропозиція”; споживання та заощадження у національній економіці; інвестиції; макроекономічна рівновага у моделі „сукупні витрати – обсяг виробництва”; інвестиції і заощадження: проблема рівноваги; макроекономічна рівновага у моделі „вилучення – ін’єкції”; макроекономічна нестабільність: економічні цикли і кризи; грошова система і грошова політика держави; фінансова система і фінансова політика держави; кредитна система і кредитна політика держави; інфляція; зайнятість і безробіття; економічне зростання; проблеми переходу від командно-адміністративної до ринкової економіки.

45. Економіка підприємства

Семестри вивчення	**7, 8**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**30**
2. Лабораторні роботи, години	**0**

3. Практичні заняття, години	**24**
Індивідуальна робота	**14**
Самостійна робота, години	**40**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни: Підприємство як суб'єкт господарювання: поняття, місія і цілі діяльності підприємства, напрямки діяльності та класифікація підприємств; персонал та продуктивність праці на підприємстві; основні фонди та виробничі потужності; оборотні фонди та оборотні кошти підприємства; фінансово-кредитні та нематеріальні ресурси підприємства; інвестиційна діяльність підприємства; НТП та інноваційна діяльність підприємства; організація виробництва: суть, структура та принципи організації виробничого процесу, організаційні типи виробництв, методи організації виробництва; виробнича та соціальна інфраструктура; регулювання, прогнозування та планування діяльності; виробництво, якість та конкурентоспроможність продукції; оплата праці на підприємстві; витрати виробництва і собівартість; ціни і ціноутворення; фінансово-економічні результати та ефективність діяльності; реструктуризація, санація, банкрутство та ліквідація підприємства.

46. Менеджмент

Семестри вивчення	**8**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**22**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**14**
Індивідуальна робота	**8**
Самостійна робота, години	**10**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**1,5**

Зміст дисципліни: Сутність менеджменту, категорії «управління» й «менеджмент»; історія розвитку менеджменту, наукові школи та концепції менеджменту; предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту;

методи дослідження у менеджменті; організація в менеджменті; функції та методи менеджменту; комунікація у менеджменті; управління конфліктами, перемінами та стресами; керівництво та лідерство в організації, стилі керівництва: авторитарний, демократичний, колегіальний, комбінований.

47. Фінанси і кредит

Семестри вивчення	**7**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**46**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**24**
2. Лабораторні роботи, години	**0**
3. Практичні заняття, години	**22**
Індивідуальна робота	**14**
Самостійна робота, години	**48**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 усний екзамен**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Економічної теорії та політології**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни: Економічна природа і призначення фінансів, предмет і метод фінансової науки, фінанси в економічній системі держави; фінансова система: теоретичні основи побудови, структура, призначення і специфічні ознаки сфер і ланок; фінансова політика та механізм її реалізації: сутність, складові і типи, фінансовий механізм та його структура, фінансове планування, фінансова безпека держави; фінанси підприємницьких структур; державні фінанси; бюджет і бюджетна система: сутність, призначення та структура бюджету держави, склад видатків бюджету, внутрішні і зовнішні джерела формування доходів, стан бюджету та його показники; податки й податкова система; фонди фінансових ресурсів цільового призначення; державний кредит і державний борг; місцеві фінанси; страхування; фінансовий ринок; міжнародні фінанси.

48. Лінійне програмування

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**32**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**16**

2. Практичні заняття, години	**16**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**12**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**1,5**

Однією з характерних особливостей розвитку економічної теорії і практики на сучасному етапі є широке застосування методів математичного моделювання. З іншого боку економічна наука сьогодні є не лише споживачем математичних методів, а й життєдайним джерелом, з якого „цариця наук” черпає нові змістовні моделі, дослідження яких дає поштовх до започаткування нових напрямків у прикладній математиці. Саме так виникли і бурхливо розвиваються фінансова математика, актуарна математика, економетрика, математичне програмування тощо.

Курс лінійного програмування для студентів-математиків педагогічних вузів покликаний дати уявлення про деякі аспекти застосування математичних методів до моделювання, дослідження і аналізу економічних процесів і явищ; розширити і систематизувати знання з окремих питань лінійної алгебри, математичного аналізу та геометрії. Його вивчення сприяє налагодженню та поглибленню міжпредметних зв’язків з цих та інших дисциплін, а також дає практичні навички розв’язування досить широкого кола прикладних задач, зокрема економічного спрямування.

49. Загальна фізика.

Семестри навчання	**5,6**
Загальний обсяг, години	**216**
Аудиторні заняття, години	**130**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**40**
2. Практичні заняття, години	**30**
3. Лабораторні заняття, години	**60**
Індивідуальна робота, години	**26**
Самостійна робота, години	**60**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 2 заліки**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**6**

Коротка анотація курсу. Завдання курсу загальної фізики полягає в тому, щоб дати студентам знання з усіх розділів сучасної фізики, звертаючи увагу на експериментальне обгрунтування основних положень та законів; ознайомити студентів із методами фізичних досліджень і основними фізичними приладами; підготувати студентів до вивчення теоретичної механіки; висвітлити внесок вітчизняних учених у становлення та розвиток фізичної науки; показати тісний зв'язок із технікою та іншими науками. Передбачається вивчення наступних розділів: "Механіка", "Молекулярна фізики та основи термодинаміки", "Електрика і магнетизм", "Оптика".

50. Цивільна оборона.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**54**
Аудиторні заняття, години	**28**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**10**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**10**
Індивідуальна робота, години	**10**
Самостійна робота, години	**16**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**1,5**

Коротка анотація курсу. Вивчення курсу передбачає формування в студентів знань про види надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу, способів уникнення цих ситуацій та зменшення їх наслідків. Проводиться ознайомлення з радіаційними, хімічно-, пожежо- та вибухонебезпечними об'єктами. Розглядається питання про надання першої допомоги потерпілим під час надзвичайних ситуацій. Вивчаються прилади хімічної, радіаційної розвідки та контролю, а також проводиться оцінка ситуації з використанням цих приладів. Вивчається законодавство про цивільну оборону України, а також її структура та завдання.

51. Вікова та педагогічна психологія.

Семестри навчання	**3**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**54**
Види навчання:	
1. Лекції, години	**14**
2. Практичні заняття, години	**8**
3. Лабораторні заняття, години	**32**
Індивідуальна робота, години	**24**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**

Курсові роботи	**0**
Вид контролю	**модульний, 1 екзамен**
Код кафедри	
Кафедра	**Психології**
ECTS - кредити	**3**

Опис курсу. Вікова психологія як галузь психологічної науки про закономірності розвитку психіки в онтогенезі. Історія становлення психології розвитку. Методи дослідження вікового розвитку. Закономірності і динаміка психічного розвитку й формування особистості в онтогенезі. Підходи до періодизації вікового розвитку психіки. Психічний розвиток дитини від народження до вступу до школи. Психічний розвиток та формування особистості молодшого школяра. Основні тенденції в розвитку інтелекту та формування особистості на переході від дитинства до дорослості. Специфічні особливості розвитку психіки дорослого.

Предмет, завдання, структура педагогічної психології. Історія становлення педагогічної психології. Особистісно-діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу. Основні напрями навчання у сучасній освіті. Учіння як пізнавальна діяльність. Зарубіжні та вітчизняні концепції учіння. Психологія учбової діяльності. Здібності та учіння. Психологічні основи виховання. Психологічні питання перевиховання і психокорекції. Психологічний аналіз професійної компетентності педагога.

52. Курсова робота з математики.

Семестри навчання	**6**
Загальний обсяг, години	**36**
Аудиторні заняття, години	**0**
Види навчання:	**0**
1. Лекції, години	**0**
2. Практичні заняття, години	**0**
3. Лабораторні заняття, години	**0**
Індивідуальна робота, години	**6**
Самостійна робота, години	**30**
Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**1**
Вид контролю	**Модульний, 1 залік**
Код кафедри	
Кафедра	**Прикладної математики та інформатики**
ECTS - кредити	**1**

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КООРДИНАТОР ECTS: декан факультету доцент Олександр Вадимович Забарний, вул. Кропив'янського, буд. 2, корпус 1, кімн. 225.

СТРУКТУРА ФАКУЛЬТЕТУ

Філологічний факультет заснований у 1875 році при створенні Ніжинського історико-філологічного інституту імені князя І. Безбородька. До складу факультету входять:

- деканат (декан, заступник декана з навчально-методичної роботи, заступник декана з виховної роботи, заступник декана з заочної форми навчання та післядипломної освіти, два диспетчери, методист із заочної форми навчання та післядипломної освіти);
- навчально-методичний кабінет філологічного факультету (лаборант);
- Гоголезнавчий центр (старший лаборант);
- кафедра української мови (14 штатних працівників, з них 1 професор, 11 доцентів, 1 старший викладач, 1 асистент, 1 лаборант);
- кафедра російської мови (5 штатних працівників, з них 1 професор, 4 доценти, 1 лаборант);
- кафедра світової літератури та історії культури (12 штатних працівників, з них 1 професор, 7 доцентів, 3 старші викладачі, 1 викладач, 1старший лаборант);
- кафедра української літератури (8 штатних працівників, з них 1 професор, 4 доценти, 2 старші викладачі, 1 викладач, 1 лаборант);
- кафедра методики викладання української мови та літератури (7 штатних працівників, з них 4 доценти, 1 старший викладач, 2 викладачі, 1 лаборант).

Всього на факультеті працює 5 професорів (з них два за сумісництвом), докторів філологічних наук, 31 доцент, кандидати філологічних та педагогічних наук, 8 старших викладачів, 5 викладачів, 8 співробітників навчально-допоміжного персоналу, які забезпечують навчальний процес, науково-дослідну роботу, підготовку вчителів-філологів. На факультеті навчається 595 студентів денної форми: 454 за рахунок держбюджету, 141 за контрактною формою, з них 2 студенти громадяни Росії та 2 – Казахстану.

Факультет здійснює підготовку магістрів філології. Цього року в магістратурі навчається 11 студентів.

На заочній формі навчання на факультеті здобувають освіту 475 студенти : з них 84 за рахунок держбюджету, 391 за контрактом.

З метою залучення до навчання здібних абітурієнтів, які свідомо пов'язали б своє майбутнє з професією вчителя, на факультеті розроблена Програма профорієнтації та довузівської освіти абітурієнтів. У

відповідності до даної Програми факультет тісно співпрацює з Новгород-Сіверською, Борзнянською, Козелецькою гімназіями, обласним педагогічним ліцеєм, Прилуцьким педагогічним коледжем. Довузівську підготовку майбутніх студентів факультет також здійснює через денне та заочне підготовче відділення університету.

Викладачі та студенти факультету активно займаються науковою роботою. На базі факультету створено Гоголезнавчий центр, Винниченкознавчу лабораторію, діють семінари з проблем методики викладання філологічних дисциплін та з регіонального вивчення літератури та культури Полісся.

З метою вирішення головних питань діяльності факультету, серед яких навчально-виховний процес, наукова діяльність, навчально-методична робота, кадрові питання, соціальний захист співробітників і студентів та інші на факультеті постіно функціонують Вчена рада факультету, Методична рада факультету, Студком факультету, профспілкове бюро співробітників факультету та профспілкове бюро студентів.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ:

- історія української мови (кафедра української мови, науковий керівник проф. Бойко Н.І.);
- Ніжинська вища школа: минуле, сучасне, майбутнє (кафедра російської мови, науковий керівник доц.. Сидоренко В.О.);
- особливості розвитку регіональної культури (кафедра світової літератури та історії культури, науковий керівник проф. Самійленко Г.В.);
- відомий і невідомий Винниченко (кафедра української літератури, науковий керівник проф. Ковальчук О.Г.);
- нові освітні технології у методиці викладання мови та літератури (кафедра методики викладання української мови та літератури, науковий керівник доц.. Драчук Л.І.).

ПЕРЕЛІК СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ТА СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ, ЗА ЯКИМИ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ НА ФАКУЛЬТЕТІ

Шифр	**Спеціальність**	**Шифр**	**Спеціалізація**
0101	Українська мова та література. Мова та література (англійська)	010100	
0101	Українська мова та література	010100	Художня культура
0101	Мова (російська та англійська), література	010100	
0305	Переклад (з укр. мови)	030500	

ПЕРЕЛІК ПРОГРАМ НАВЧАННЯ

1. Українська мова, література та художня культура, освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», кваліфікація: учитель української мови та літератури
2. Українська мова та література. Мова та література (англійська), освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», кваліфікація: учитель української мови та літератури
3. Мова (російська та англійська) і література, освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», кваліфікація: учитель російської мови
4. Переклад, освітньо-кваліфікаційний рівень»бакалавр», кваліфікація: перекладач

ОПИС ОСНОВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ, СПОСОБІВ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Навчальний процес здійснюється у формах навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, контрольних заходів.

Основними видами навчальних занять є:

- лекція (в тому числі із застосуванням інтерактивних методик та інформаційних технологій);
- практичне заняття (з використанням кооперативних стратегій навчання, методів активного навчання);
- лабораторне заняття (із використанням практичних методик);
- індивідуальне заняття (консультація, індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), курсова та дипломна робота).

Аудиторне навантаження становить 30 год. на тиждень для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», 24 год. на тиждень для освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», 18 год. на тиждень для освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». У другій половині дня зі студентами проводяться індивідуальні заняття згідно розкладу, консультації, контроль за самостійною роботою тощо.

Способами оцінювання студентів є:

- поточне тестування (аудиторна контрольна робота);
- оцінювання роботи на практичних і лабораторних заняттях;
- оцінка ІНДЗ;
- підсумковий екзамен (залік, захист навчальної (педагогічної) практики, курсової та дипломної роботи).

Шкала виставлення оцінок

За національною шкалою	За шкалою ECTS	За шкалою НЗ
Відмінно	A	90 - 100
Добре	BC	75 - 89
Задовільно	DE	60 - 74
Незадовільно з можливістю повторного складання	FX	35 - 59
Незадовільно з обов’язковим повторним курсом	F	1 - 34

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Становлення кафедри пов'язане з іменами професорів Чаплі І.К., Коломієць Л.І., доцентів Середи Ф.Я., Батурського А.Д., Кишенько М.Г., Неділько О.Д.

Нині на кафедрі 1 професор, 11 доцентів, 1 старший викладач, 1 асистент.

При кафедрі у 1994 році відкрито аспірантуру. За останні 3 роки захищено 5 кандидатських дисертацій під керівництвом проф. Грищенка А.П., проф. Плющ М.Я., проф.. Бойко Н.І.

Професор Грищенко А.П. працює за сумісництвом.

Підготовка та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу здійснюється за перспективним планом, який знаходиться у справах кафедри. До цільової аспірантури з відривом від виробництва направляються викладачі, які пропрацювали на кафедрі не менше трьох років.

На кафедрі надається постійна допомога молодим викладачам у їх професійному становленні та науковому зростанні.

Підвищення рівня професійної підготовки здійснюється через проходження стажування на кафедрах української мови столичних вузів та відділах Інституту мовознавства.

Підготовка кадрів для кафедри здійснюється через відбір обдарованих випускників-відмінників нашого вузу. Потім відбувається направлення їх до цільової аспірантури.

Протягом останніх років на кафедрі виконується колективна планова тема "Актуальні питання розвитку української мови і викладання її в школі та вузі". Названа тема є актуальною, вона включає всі провідні напрями розвитку лінгвістичних досліджень.

Особлива увага звертається на функціональні аспекти розвитку української мови, розширення методичних підходів до української мови на сучасному етапі її функціонування.

У науково-дослідній і методичній роботі беруть участь усі викладачі кафедри.

На кафедрі постійно працює семінар "Актуальні питання методики викладання мовознавчих дисциплін у вузі". На засіданнях семінару заслуховуються і обговорюються доповіді, які сприяють удосконаленню методики проведення занять у вузі.

Кафедра підтримує наукові зв'язки з кафедрою української мови Національного педагогічного університету Імені Драгоманова (підготовка аспірантів, рецензування нашою кафедрою докторських, кандидатських дисертацій, авторефератів, підручників, посібників та методичних розробок, підготовлених членами кафедри НПУ університету; виступи опонентів на захисті дисертацій, стажування).

З Інститутом української мови та Інститутом мовознавства імені О.О. Потебні здійснюється підготовка аспірантів, захист докторських та кандидатських дисертацій, виступи опонентів на захисті дисертацій.

Члени кафедри беруть участь у роботі Обласного інституту удосконалення учителів (читання лекцій, проведення семінарів). Щорічна участь членів кафедри у роботі обласних, районних і міських олімпіад школярів з української мови. Члени кафедри постійно проводять виїзні засідання кафедри у містах Чернігівської області та школах м. Ніжина.

Кафедра співпрацює у Варшавському університеті з кафедрами україністики, очолюваними деканом, професором Стефаном Козаком.

Викладачі кафедри працюють у ліцеї, керують науковою роботою ліцеїстів.

Для населення читається цикл лекцій з питань розвитку і функціонування української мови як державної.

Також читаються лекції на загальношкільних батьківських зборах шкіл міста, окремих шкіл області (Куликівській, Носівській №1), в студентських гуртожитках та учнівських аудиторіях.

Щорічно кафедра готує і проводить Свято української мови (з 2001 року воно проводиться на початку листопада - до Дня української писемності та мови (9 листопада)).

Члени кафедри взяли участь у збиранні діалектологічного матеріалу до Лексичного атласу української мови та Словника українських народних говорів (замовлення секції діалектології Наукової ради АН України) - ст.в. Пащенко В.М., доц. Бережняк В.М.

Кафедра брала участь в обговоренні змін до чинного “Українського правопису”, розробила ряд пропозицій щодо його вдосконалення, нормування української літературної мови.

Ніжинський державний університет, кафедра української мови функціонують як Лівобережний науковий центр з історії української філології. У вересні 2001 р. кафедра провела Всеукраїнську наукову конференцію “Історія українського мовознавства”. 29 листопада 2002 року проведено Всеукраїнську конференцію “Творчість і доля українських лінгвістів, репресованих та знищених у добу тоталітаризму”.

На кафедрі періодично проходять стажування викладачі та студенти з Киргизстану.

На засіданнях науково-методичного семінару кафедри обговорюються актуальні питання мовної ситуації в Україні, проблеми щодо підвищення рівня викладання лінгвістичних дисциплін кафедри, поліпшення грамотності студентів, виховання в них національної гідності та свідомості, моральних якостей громадянина-патріота України.

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Свій відлік історія кафедри української літератури розпочинає з часу пореволюційного. Відновити повністю історію довоєнну дуже важко, бо лихоліття 30-х не обійшло вузу.

Тривалий час кафедра працювала над темою „Жанрово-стильові шукання в українській дожовтневій і радянській літературі”. Обрана вона не випадково: були захищені дві дисертації – „Жанрові особливості поем М.Рильського” (О.Ковальчук) і „Стильова диференціація творчості українських поетів-романтиків 20-60-х років XIX ст.” (О.Охріменко), О.Астаф’єв підготував до захисту роботу „Особливості типізації в ліриці”.

Кафедральна тема включала в себе такі підтеми: „Думка як літературний жанр” (Г.Неділько), „Жанрове багатство лірики пролетарських поетів початку XX століття” (В.Олійник), „Жанрово-стильова своєрідність поезії М.Рильського” (П.Сердюк), „Жанр ліричного портрета в творчості А.Малишка” (В.Крутиус), „Український повоєнний роман: проблеми жанрового розвитку” (О.Ковальчук).

З 1986 по1989 роки було захищено три кандидатські дисертації – О.Охріменко, В.Олійник, О.Гальонка. Практикуємо виконання курсових (а потім дипломних) робіт, керівниками яких є члени нашої кафедри і співробітники Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка АН УРСР. 1988 року О.Сидоренко захистив диплом „Хіба ревуть воли, як ясла повні?” як „роман виховання”. Керував роботою М. Яценко. З жовтня 1988 р. О.Сидоренко – аспірант Інституту літератури.

На кафедрі працює гурток української літератури. Тривалий час його роботою керував Г.Неділько. З його ініціативи було започатковано конференцію „Літературне Полісся”. Двічі вона проводилась як всесоюзна. Особливо масштабною була конференція 1984 р., в роботі якої брали участь студенти з Москви, Алма-Ати, Гомеля, Сімферополя, Запоріжжя, Кіровограда, Чернівців, Дніпропетровська та ін.

Здавна практикуються читацькі конференції та зустрічі з письменниками –
М.Рильським, В.Сосюрою, Б.Антоненком-Давидовичем, О.Гончарем, П.За-
Гребельним, Ю.Збанацьким, Б.Олійником, Ю.Мушкетиком, О.Ющенком, В.Земляком, Д.Павличком, В.Яворівським, Є.Гуцалом, В.Коротичем, Л.Горлачем, С.Реп’яхом та ін.

Вихованці інститутської літстудії Є.Гуцало, В.Мордань, Л.Горлач, А.Давидов, А.Мойсієнко, Т.Шаповаленко, Л.Пономаренко стали членами Спілки письменників. Досить плідною була робота цієї студії, коли нею керував Д.Наливайко.

У 90-х роках XX століття кафедра радикально оновилася. Прийшла на зміну нова когорта викладачів. Кандидатські дисертації захистили Хархун В.П., Михальчук Н.І., Капленко О.М.

Змінюється напрям дослідження. Центральна тема – винниченкознавство.

При кафедрі відкрито наукову винниченкознавчу лабораторію. Нині захищено дві кандидатські дисертації за творчістю В.Винниченка. Проведено два наукові семінари, присвячені творчості В.Винниченка. За матеріалами семінарів вийшли два випуски „Винниченкознавчих зошитів”. До друку готуються дві монографії, присвячені вивченню різних аспектів творчості В.Винниченка.

На кафедрі відкрито аспірантуру з української літератури. Нині одна з аспіранток (Михальчук Н.І.) захистила кандидатську.Інша – Костенко О. – вступила до аспірантури у 2005 році (досліджує „картину світу” у творчості В.Винниченка).

Кафедра підтримує зв’язки з Інститутом літератури НАН України, кафедрою української літератури Київського національного університету імені Т.Шевченка, з кафедрою української літератури Києво-Могилянської академії.

У 2005 – 2006 роках річне стажування проходила доц. Хархун В.П. (Пенсильванський університет – США).

Укомплектованість штату складає 100%. Серед викладачів 1 професор, доктор наук, 2 доценти, кандидати наук, 2 викладачі, кандидати наук, 2 старші викладачі. Із загального складу викладачів немає таких, базова освіта яких не відповідає профілю дисципліни, яку він читає, а також тих, чий напрямок наукових досліджень і дисертаційних робіт не співпадає з профілем дисциплін, що викладаються.

Навчальний процес у цілому забезпечений підручниками. На додаток до них викладачі готують власні методичні посібники. Розроблені авторські програми з усіх дисциплін. Підготовлено (і частково видано) плани семінарських занять.

На кафедрі діє теоретико-методичний семінар. На засіданнях кафедри регулярно заслуховуються доповіді з актуальних проблем розвитку сучасного літературознавства.

Розроблена тематика курсових та дипломних робіт.

Підготовлено ввесь необхідний навчальний матеріал для роботи з магістрами. Визначено перспективні теми для магістерських робіт. Частина з них пов’язана з роботою винниченкознавчої наукової лабораторії.

На кафедрі створено певний лекційний фонд за рахунок лекцій, які подаються на кафедру для обговорення.

КАФЕДРА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Кафедра методики викладання української мови й літератури була створена у вересні 1989 р. й називалась так: кафедра методики викладання української та російської мови й літератури.

За період існування кафедри була проведена значна науково-методична робота:

- 1990 – Республіканська науково-практична конференція “Актуальні питання вивчення у вузі курсу методики викладання мови й літератури в школі”;
- 1992 – Республіканська науково-практична конференція “Проблеми підготовки учителя-словесникав педагогічному вузі”;
- 1993 – круглий стіл із учителями міста “Проблеми підготовки вчителя-словесника”;
- 1995 – науково-практична конференція “Проблеми підготовки вчителя-словесника в педагогічному вузі”;
- 1996 – науково-практична конференція “Національне виховання на уроках української мови й літератури”;
- 2003 – зустріч із провідними фахівцями журналу “Дивослово”.

Кафедра підтримує тісні зв’язки з Інститутом педагогіки АПН України, Національним педагогічним університетом імені М. Драгоманова, Чернігівським інститутом удосконалення вчителів, кафедрою української мови філії Московського державного університету імені М. Шолохова (м. Уфа).

У 1996 році було започатковано щорічне видання збірника “Методика. Досвід. Пошук”, у якому друкуються статті викладачів університету, учителів міста.

Це видання порушує важливі питання технологій сучасного уроку мови й літератури, підвищення педагогічної майстерності, узагальнення передового педагогічного досвіду.

Кафедра стояла біля витоків створення ліцею – здійснено перший набір учнів до філологічного класу; налагоджено перші зв’язки з Новгород-Сіверською школою-гімназією №1, які переросли у створення Новгород-Сіверського навчально-методичного центру.

Доброю традицією стали виїзні засідання кафедри з метою надання методичної допомоги вчителям-словесникам міста й району.

Навчальний процес на кафедрі ведуть 8 викладачів. Укомплектованість штату складає 100 відсотків: 4 доценти, кандидати наук; 4 особи без вченого ступеня та звання. Із загального складу викладачів немає таких, чия базова освіта не відповідає профілю дисципліни, яку він читає, а також тих, чий напрямок наукових досліджень і дисертаційних робіт не співпадає з профілем дисциплін, що викладаються.

На кафедрі постійно діють методичні комісії з різних навчальних циклів, а також із підготовки дипломних і магістерських проектів бакалавра, спеціаліста й магістра. На засіданнях цих комісій

розглядаються питання, присвячені удосконаленню навчально-методичного забезпечення відповідних циклів, упровадженню нових прогресивних технологій, обговоренню відкритих лекцій, аналізу результатів навчально-методичної роботи викладачів кафедри. Багато уваги приділяється комп'ютеризації навчального процесу.

Викладацький склад кафедри забезпечує читання таких навчальних дисциплін: "Шкільний курс української та зарубіжної літератури та методика їх викладання", "Шкільний курс української мови та методика її викладання", "Практикум з виразного читання", "Українська мова (за професійним спрямуванням)", "С/к і с/с з літератури та методики їх викладання", "С/к і с/с з мови та методики їх викладання".

Колективна тема кафедри: "Актуальні питання методики викладання української мови й літератури та культури у навчальному процесі школи та вузу".

КАФЕДРА РУССКОГО ЯЗЫКА

Преподавание русского языка в Нежинской высшей школе имеет давнюю историю. Русский язык изучается в системе славянских языков в объединении понятия «русская словесность» (языки и литература) и в комплексе с классическими и современными иностранными языками. Изучению языков уделялось особое внимание. Гимназисты изучали и переводили на русский язык произведения классической и современной им зарубежной литературы.

В истории Нежинской высшей школы изменялись ее профили (физико-математический лицей, затем юридический лицей, историко-филологический институт и уже при советской власти – Нежинский педагогический институт им. Н. Гоголя (с 1933г.), в истории издавались «Записки Нежинского института».

В разработке проблем русского языка видное место занимают труды бывших преподавателей кафедры Спринчака Я.А., Кулинич Е.Г., Василенко И.А., Волынчиковой Е.Ф.

С 80-х гг. на кафедре определилось основное направление – изучения языка и стиля произведений Н.В. Гоголя; были рассмотрены особенности языка и стиля «Вечеров на хуторе близ Диканьки». В настоящее время члены кафедры работают над темой «Мёртвые души».

С 1978 г. кафедрой заведует д.ф.н. Арват Н.Н. Кафедра участвует в научных конференциях, посвященных изучению творчества Н.Гоголя (Москва, Полтава, Нежин). На базе кафедры были проведены две Международные конференции «Проблемы преподавания и изучения русского языка в школе и вузе на современном этапе» (2001,2003) с опубликованием материалов.

На кафедре работает семинар по изучению языка и стиля произведений Гоголя и опубликовано свыше 100 статей в различных научных изданиях.

Члены кафедры проф. Арват Н.Н., доц. Белая А.С. регулярно участвуют в Международных «Карских чтениях» (Беларусь). В 1998 году впервые Карские чтения были проведены в Нежине. Издан сборник «Антропоцентричний підхід у дослідженні мови”.

Кафедра русского языка является членом УАПРЯЛ (украинская ассоциация преподавателей русского языка и литературы) с 1980г., зав. каф.проф. Арват Н.Н. участвовала в ряде Международных конгрессов МАПРЯЛ (Москва, Варшава, Будапешт, Берлин, Санкт-Петербург) и выступала с докладами.

Учебный процесс на кафедре осуществляют 5 преподавателей (1 проф., 4 доцента). Современный русский язык преподают проф. Арват Н.Н. (лексика и синтаксис), доц. Гетман Л.И. (фонетика), доц. Бондарь Н.А. (словообразование и морфология). Общие курсы «Введение в языкознание» и «Общее языкознание» -- доц. Белая А.С., исторические курсы – доц.Сидоренко В.А., курсы стилистики и методики преподавания русского языка – доц. Гетман Л.И. Спецкурсы и спецсеминары ведут все преподаватели (разработки есть, проводят переодически).

Учебный процесс обеспечен определенной литературой, хотя новых пополнений нет. Кабинет оснащен компьютером.

На кафедре работает методический семинар, на котором обсуждаются вопросы методики преподавания русского языка, рассматриваютя вопросы, посвященные совершенствованию методического обеспечения учебного процесса, обсуждаются открытые занятия, уделяется внимание работе студентов над курсовыми, дипломными, квалификационными и магистерскими исследованиями.

КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра світової літератури та історії культури тісно пов’язана з історією Ніжинської вищої школи. Ця історія довга і цікава.

В кінці 40-х рр. минулого століття кафедри російської та загальної літератури були злиті в одну кафедру, яка отримала назву російської та зарубіжної літератури. Її очолив доцент Г.П.Васильківський (1944–1970, з 19476–1964 зав. каф.). На кафедрі працювали доценти В.М.Архангельський (1954–1956), М.В.Красильник (1956–1975), Й.М.Куриленко (зав.каф. 1943–1944), В.І.Масик (зав. каф. 1969–1970), Є.М.Михальський (1962–1991), Д.С.Наливайко (1957–1971; з 2006 р. академік АН України), В.Ю.Нечай-Гумен (19443–1950), О.І.Панфьоров (1950–1961), М.М.Плісецький (1937–1966; 19641966 рр. на посаді в.о. професора, зав. каф.), М.С.Чубач (1948–1957), ст..в. Л.В.Полянський (1936–1941, 1944–1954), Ю.А.Савченко (1939–1941, 1945–1966), О.О.Стогнут (1950–1957), В.І.Тищенко (1943–1947).

У 70-х рр.. на кафедрі пройшли кадрові зміни. Частина викладачів пішла на пенсію. На зміну їм прийшли нові викладачі О.М.Єстаф’єва (1970–1995), А.Б.Живоглядов (1970–1991, зав. каф. 1970–1974),

Г.В.Самійленко (1970 – до нині, зав. каф. 1974–1988), Н.М.Маркевич (1971 – до нині), П.В.Михед (1973–2003, зав. каф. 1989–2004), О.В.Плаушевська (1976–1999). На кафедрі також працювали професори З.В.Кирилюк (1989–1999), Т.П.Маєвська (1989–1999).

Починаючи з 1979 р.. коли була проведена перша Всесоюзна Гоголівська конференція, на якій були присутні більше 150 науковців з усіх республік Радянського Союзу, на кафедрі розпочинається вивчення спадщини М.В.Гоголя. З цією метою для читання спецкурсів з творчості М.Гоголя були запрошені вчені Москви – проф. Ю.В.Манн, Ленінграда – проф.. Б.А.Егоров, проф. В.Е.Вацуро, Києва – чл.-кор. АН України, проф. Н.Є.Крутикова, проф. І.Я.Заславський та ін.. Проведені 9 міжнародних гоголівських конференцій, видані наукові збірники "Гоголь и современность: творческое наследие писателя в движении эпох" (К., 1985), "Наследие Гоголя и современность" (1988), "Изучение творчества Н.В.Гоголя в школе" (К., 1988), "Творчество Н.В.Гоголя и современность" (1989), "Гоголь і світова культура" (К., 1994) та інші. Складений "Літопис життя і творчості М.Гоголя", опубліковані сотні статей у періодичному збірнику "Література та культура Полісся" (виходить з 1990, засновник і відповідний редактор проф. Г.В.Самойленко) та "Гоголезнавчі студії" (редактор П.В.Михед).

У 1990 кафедра російської та зарубіжної літератури була поділена на дві кафедри: 1) світової літератури (зав. каф. доц., з 2003 р. проф. П.В.Михед) і 2) історії культури, літератури і народознавства (зав. каф. проф. Г.В.Самойленко). На кафедрі світової літератури залишились професори З.В.Кирилюк, Т.П.Маєвська, доценти Н.М.Жаркевич, Г.А.Киричок, Т.В.Михед, ст. викл. Л.С.Лушник, В.І.Тесля, Ю.В.Якубіна. Захистили дисертації Л.М.Остапенко, Т.І.Агаєва (Тверетінова), О.В.Чоботько.

На кафедру історії культури перейшли проф.. Г.В.Самойленко, доценти А.М.Гулак, Ф.Т.Євсеєв, О.М.Єстаф'єва, Л.Л. Матвеєва, П.М.Никоненко, О.В.Плаушевська, С.Б.Пономаревський, Ю,М.Хоменко.

На кафедрі історії культури був сформований науковий центр "Регіональне вивчення культури (на матеріалі Чернігівщини)". Були проведені 6 наукових конференцій з культури, з 1990 р. почав видаватися науковий збірник "Література та культура Полісся" (вийшло 33 випуски), монографії, збірники, відкрита аспірантура.

У 2004 р. обидві кафедри знову були злиті в одну, яка нині існує під назвою світової літератури та історії культури. Кафедра працює у такому складі: проф. Г.В.Самойленко, доценти Н.М.Жаркевич, К.П.Ісаєнко, Г.А.Киричок, Л.Л.Матвеєва, П.М.Никоненко, Л.М.Остапенко, С.Б.Пономаревський, О.В.Чоботько, ст. викладачі Л.С.Лушнік, В.І.Тесля, Ю.В.Якубіна, викладач О.І.Пономаревська.

На кафедрі функціонує аспірантура з російської літератури та історії культури.

Члени кафедри продовжують досліджувати спадщину М.Гоголя та регіональні проблеми розвитку культури.

Кафедра підтримує творчі зв'язки з науковими колективами Національного університету ім. Т.Шевченка, зокрема з кафедрою російської (зав. кафедрою проф. Мережинська А.І.) Інституту філології, Національним педуніверситетом і М.Драгоманова з кафедрою методики викладання російської мови та зарубіжної літератури (зав. Кафедрою проф.. Мірошниченко Л.Ф.), з Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Рильського, в якому доц.. Пономаревський С.Б. та аспірантка Пономаревська О.І. отримують кваліфіковану консультацію з наукових проблем та кандидатської дисертації, а ст. науковий співробітник Найден О.С., проф. Рубан та проф. Станішевський Ю.О. надають допомогу як члени редколегії збірника "Література та культура Полісся", Національною академією мистецтв ім. П.Чайковського, де проходять захисти дисертацій аспірантів кафедри з спеціальності 17.00.01 – „теорія та історія культури", з керівником аспіранта кафедри (Полянського В.О.) проф. Давидовим М.А.; Інститутом педагогіки АПН України, де проф. Самойленко Г.В. є членом вченої ради по захисту кандидатських дисертацій.

Кафедра підтримує зв'язки з спорідненими кафедрами Харківського, Полтавського педуніверситетів, Таврійського національного університету та ін. через участь у конференціях, рецензуванні авторефератів і дисертацій, участі у засіданнях спеціалізованих рад по захисту кандидатських дисертацій.

Кафедра продовжує підтримувати міжнародні зв'язки з науково-дослідними та навчальними установами Росії, Білорусії, Польщі, шляхом спільного проведення наукових конференцій, вивчення мови творів М.Гоголя та культури Полісся.

Міжнародні зв'язки підтримують проф. Самойленко Г.В., доценти Пономаревський С.Б., Киричок Г.А., ст. викл. Лушник Л.С.

Кафедра світової літератури та історії культури є важливим навчальним та науковим осередком, який відомий далеко за межами України.

ГРАФІКИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Спеціальність „Українська мова і література”
Спеціалізація „Художня культура”

Навчальний план для здобуття ОКР бакалавра

Перший курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Іноземна мова	2	Іноземна мова	2
Історія України	2	Фізичне виховання	2
Фізичне виховання	2	Основи інф. техн.. та ТЗН	2
Вступ до мовознавства	3	Історія зарубіжної літератури	3
Вступ до літературознавства	3	Суч. укр. літ. мова	3
Історія зарубіжної літератури	2	Історія української літератури	3
Практ. з укр. мови	3	Вікова фізіологія та валеолог.	3
Суч. укр. літ. мова	2	Загальна психологія	3
Історія української літератури	2	Фольклор	3
Вступ до спеціальності	2	Історія культури України	3
Літ.- мист. краєзнавство	2	Історія кіно	2
Вступ до слов. філології	2	Краєзнавча практика	1
Вступ до художньої культури	2		
Ознайомча практика	1		
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***
Другий курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Філософія та логіка	2	Філософія та логіка	1
Іноземна мова	2	Іноземна мова	2
Фізичне виховання	2	Фізичне виховання	2
Основи інф. техн.. та ТЗН	3	Безпека життєдіяльності	2
Історія зарубіжної літератури	2	Історія зарубіжної літератури	2
Старослов’янська мова	3	Педагогіка	3
Суч. укр. літ. мова	2	Суч. укр. літ. мова	2

Історія української літератури	2	Історія української літератури	2
Стилістика української мови	3	Стилістика української мови	3
Цивільна оборона	2	Історична грамат. укр.. мови	5
Вікова та педпсихологія	3	Психол.-пед. практика	1
Дитяча література	4		
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***
Третій курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Етика та естетика	2	Фізичне виховання	2
Фізичне виховання	2	Історія зарубіжної літератури	2
Основи екології	2	Методика навч. укр. мови	3
Історія зарубіжної літератури	3	Методика навч. укр.. літ	3
Ділова українська мова	3	Суч. укр. літ. мова	3
Методика навчання укр. мови	3	Історія української літератури	4
Суч. укр. літ. мова	4	Основи педмайстерності	3
Історія української літератури	3	Методика вихов. роботи в ЛОТ	2
Українська діалектологія	3	Історія зарубіжної культури	3
Образотворче мистецтво	3	С/к з образотворчого мистецтва	1
С/к з образотворчого мистецтва	2	Виховна практика в ЛОТ	4
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***
Четвертий курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Правознавство	2	Релігієзнавство	1
Політологія	2	Соціологія	2
Фізичне виховання	1	Економічна теорія	3
Історія зарубіжної літератури	2	Культурологія	2
Методика навч. укр. літ	3	Історія зарубіжної літератури	2
Суч. укр. літ. мова	2	Суч. укр. літ. мова	3
Історія української літератури	2	Історія української літератури	3
Історія педагогіки	3	Основи охорони праці	3

Сучасні педтехнології	3	Музейно-мист. практика	1
С/с та с/к з педагогіки	3	Держ.екзамен з укр. мови та літ.	8
С/с з історії кіно	3		
Педагогічна практика (у школі)	6		
РАЗОМ	***32***	***РАЗОМ***	***28***

Навчальний план та ступінь бакалавра
зі спеціальності «Філологія. Переклад»

Перший курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Фізична культура	2	Психологія	1
Психологія	2	Фізична культура	2
Політологія	1	Українське ділове мовлення та проблеми перекладу	1
Іноземна мова	2	Іноземна мова	2
Історія України	1	Інформатика	2
Вступ до мовознавства	2	Вступ до слов. філол.	1
Вступ до перекладозн.	2	Історія світової літ-ри	1
Історія світової літ-ри	1	Історія російської літ-ри	2
Історія російської літ-ри	2	Основи перекладацького аналізу тексту	2
Сучасна російська мова	6	Сучасна російська мова	7
Орфограф., орфоеп. практикум з російської мови		Орфограф., орфоеп. практикум з російської мови	2
Сучасна українська мова	2	Сучасна українська мова	2
Латинська мова	2	Латинська мова	2
		Техніка усного мовлення	1
РАЗОМ	***29***	***РАЗОМ***	***28***
Другий курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Фізична культура	2	Фізична культура	2
Іноземна мова	2	Іноземна мова	2
Філософія, логіка	1	Філософія, логіка	2
Цивільна оборона	1	Історія світової літератури	1
Історія світової літератури	1	Історія російської літератури	2

Історія російської літератури	2	Історія української літератури	2
Сучасна російська мова	7	Сучасна російська мова	7
Орфограф., орфоеп. практикум з російської мови	2	Орфограф., орфоеп. практикум з російської мови	2
Сучасна українська мова	3	Сучасна українська мова	3
Старослов'янська мова	2	Практичний курс укр.-рос. перекладу	3
Практичний курс укр.-рос. перекладу	3	Педагогіка	1
Основи риторики	1		
Педагогіка	2		
РАЗОМ	***29***	***РАЗОМ***	***27***
Третій курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Фізична культура	2	Фізична культура	2
Релігієзнавство	1	Економічна теорія	3
Основи екології	1	Етика, естетика	2
Історія світової літератури	2	Безпека життєдіяльності	2
Історія російської літератури	2	Історія російської літератури	2
Історія української літератури	2	Історія української літератури	2
Сучасна російська мова	6	Сучасна російська мова	6
Орфограф., орфоеп. практикум з російської мови	2	Історія російської мови	2
Сучасна українська мова	3	Порівняльна укр.-рос. лексика та фразеолог.	2
Практичний курс укр.-рос. перекладу	3	Практичний курс укр.-рос. перекладу	4
Основи педмайстерності	2	Психолінгвістика	1
Основи наукових досліджень	1	Основи теорії мовленнєвої діяльності	1
Українська та зарубіжна культура	1		
РАЗОМ	***28***	***РАЗОМ***	***29***
Четвертий курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Психологія	4	Правознавство	
Фізична культура	2	Сучасна російська мова	
Соціологія	2	Історія російської мови	

Культурологія	2	Стилістика і культура рос. мови	
Історія російської літератури	3	Порівняльна рос.-укр. стилістика	
Сучасна російська мова	6	Практичний курс укр.-рос. перекладу	
Історія російської мови	2	Методика викладання рос. мови та літ.	
Порівняльна рос.-укр. граматика	2	Практикум з ділового спілкування та перекладу	
Стилістика і культура рос. мови	2	Основи синхронного та усного перекладу	
Стилістика і культура укр. мови	2		
Практичний курс укр.-рос. перекладу	4		
Критика і редагування перекладу	1		
РАЗОМ	***28***	***РАЗОМ***	***22***

Навчальний план на ступінь бакалавра зі спеціальності «Педагогіка та методика середньої освіти. Мова (російська та англійська) і література»

Перший курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Історія України	2	Фізичне виховання	2
Фізичне виховання	2	Безпека життєдіяльності	2
Вступ до мовознавства	3	Зарубіжна література	2
Вступ до літератури	3	Основи риторики	2
Сучасна російська літ. мова	2	Старослов'янська мова	3
Практ. з російської мови	3	Сучасна російська літ. мова	3
Культура російської мови	2,5	Російська література	2
Фольклор	2,5	Практ. з російської мови	2
Вступ до спеціальності	1,5	Вікова фізіологія та валеол.	3
Практ. з англійської мови	3	Практ. з англійської мови	2

Практ. з аналіт. і вир. чит.	1,5	Загальна психологія	3
С/с з практ. англ. мови	3	Практ. з аналіт. і вир. чит.	1
Ознайомча практика	1	С/с з практ. англ. мови	3
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***
Другий курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Філософія та логіка	2	Філософія та логіка	1
Фізичне виховання	2	Фізичне виховання	2
Ділова українська мова	2	Основи інф. технологій та ТЗН	2
Цивільна оборона	2	Зарубіжна література	4,5
Основи інф. технологій та ТЗН	3	Педагогіка	3
Історична граматика	2,5	Сучасна російська літ. мова	3,5
Зарубіжна література	3	Російська література	3,5
Сучасна російська літ. мова	2,5	Практикум з англ. мови	3
Російська література	3	С/с з дом. читання	3
Практикум з англ. мови	5	С/с з основ писемного мовл.	1,5
Вікова та педпсихологія	3	Психолого-пед. практика	1
		Соціолінгвістична практика	2
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***
Третій курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Етика та естетика	2	Фізичне виховання	2
Фізичне виховання	2	Зарубіжна література	2
Основи екології	2	Лінгвокультурологія	2
Зарубіжна література	3,5	Методика викладання рос. мови	2
Основи лінгвістичних дослід.	2	Методика викладання світ. літ.	2
Суч. укр. літ. мова	3	Суч. рос. літ. мова	2
Суч. рос. літ. мова	2	Дитяча література	2,5
Російська література	2,5	Російська література	2
Теорія і практ. мовл. спілкув.	2,5	Основи педмайстерності	3
Порівняльна лінгв. сх.-сл. мов	4,5	Методика вих. роботи в ЛОТ	2

Практ. з англ. мови	1	Практ. з англ. мови	2
С/с з грам. англ. мови	3	С/с зі структ. різножанрового тексту	2,5
		Виховна практика в ЛОТ	4
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***
Четвертий курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Правознавство	2	Релігієзнавство	1
Політологія	2	Соціологія	2
Фізичне виховання	1	Економічна теорія	3
Зарубіжна література	2	Культурологія	2
Методика викладання рос. мови	3	Основи охорони праці	1,5
Методика викладання рос. літ.	3	Зарубіжна література	2
Суч. рос. літ. мова	1	Українська література	1,5
Історія рос. літ. мови	3	Суч. рос. літ. мова	1
Російська література	2	Російська література	2
Сучасні педтехнології	3	Лінгвістичний аналіз тексту	2
Практ. з англ. мови	2	Практ. з англ. мови	2
Історія педагогіки	3	Педагогічна практика (у школі)	6
Країнознавство	3		
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***

Навчальний план на ступінь бакалавра зі спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти. Українська мова та література. Мова та література (англійська)»

Перший курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Історія України	2	Фізичне виховання	2
Фізичне виховання	2	Основи екології	2
Історія зарубіжної літератури	2	Основи інф. техн.. та ТЗН	1
Практикум з української мови	3	Історія зарубіжної літератури	3
Історія української літератури	2	Фольклор	3
Вступ до мовознавства	3	Історія української літератури	3
Вступ до	3	Суч. укр. літ. мова	3

літературознавства			
Вступ до спеціальності	2	Вікова фізіологія і валеологія	3
Суч. укр. літ. мова	2	Загальна психологія	3
Дитяча література	2	Практикум з англ. мови	3
Практикум з англ. мови	3	С/с з практ. грамат. англ. мови	3
С/с з практ. англ. мови	3	Краєзнавча практика	1
Ознайомча практика	1		
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***
Другий курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Філософія та логіка	2	Філософія та логіка	1
Фізичне виховання	2	Фізичне виховання	2
Основи інф. техн.. та ТЗН	3,5	Безпека життєдіяльності	2
Цивільна оборона	2	Істор. грамат. укр. мови	4,5
Історія зарубіжної літератури	2	Історія зарубіжної літератури	2
Старослов'янська мова	3	Педагогіка	3
Суч. укр. літ. мова	2	Суч. укр. літ. мова	2
Історія української літератури	2	Історія української літератури	2
Вікова та педпсихологія	3	Стилістика	3
Практикум з англ. мови	4,5	Практикум з англ. мови	1
Стилістика	3	С/с з дом. читання	3
		С/с з основ писемного мовлення	2,5
		Психолого-педагог. практика	1
		Фольклорна практика	2
РАЗОМ	***29***	***РАЗОМ***	***31***
Третій курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Етика та естетика	2	Фізичне виховання	2
Фізичне виховання	2	Історія зарубіжної літератури	2
Історія зарубіжної літератури	3	Методика навч. укр. мови	3
Методика навч. укр. мови	3	Методика навч. укр. літ.	3
Суч. укр. літ. мова	4	Сучасна укр. літ. мова	3
Історія української літератури	3	Історія української літератури	4

Українська діалектологія	3	Основи педмайстерності	3
Ділова українська мова	5	Методика вих. роботи в ЛОТ	2
Практикум з англ. мови	2	Практикум з англ. мови	1
С/с з грамат. англ. мови	3	С/с зі структ. різножанр. тексту	3
		Виховна практика в ЛОТ	4
РАЗОМ	***30***	***РАЗОМ***	***30***
Четвертий курс			
Перший семестр	***Кредити ECTS***	***Другий семестр***	***Кредити ECTS***
Правознавство	2	Релігієзнавство	1
Політологія	2	Соціологія	2
Фізичне виховання	1	Економічна теорія	3
Історія зарубіжної літератури	2	Культурологія	2
Методика навчання літ.	3	Історія зарубіжної літератури	2
Суч. укр.. мова	2	Суч. укр. літ. мова	3
Історія української літератури	2	Історія української літератури	3
Історія педагогіки	3	Основи охорони праці	2
Сучасні педтехнології	3	Практикум з англ. мови	3
Практикум з англ. мови	2	Держ. екз. з укр. мови та літ.	8
Країнознавство	3		
С/к та с/с з країнознавства	3		
Пед. практика (у школі)	6		
РАЗОМ	***31***	***РАЗОМ***	***29***

ІНДИВІДУАЛЬНІ РОЗДІЛИ ПРОГРАМИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Семестри навчання	1
Загальний обсяг, години	72
Аудиторні заняття, години	28
Лекції, години	14
Практичні заняття, години	14
Самостійна робота, години	30
Вид контролю	Екзамен
Мова викладання	Українська
Код кафедри	226
Кафедра	Історії України
ECTS – кредити	2

Мета курсу «Історія України» - формування освіченої , духовно багатої, національно свідомої, соціально зрілої, політично активної, творчої особистості громадянина України.

У процесі вивчення курсу студенти мають отримати такі знання та навички: засвоїти базові поняття з історії України від найдавніших часів до сучасного періоду; оволодіти новітньою термінологією; комплексом теоретичних знань із соціально – економічної, політичної та культурної історії України, враховуючи міжпредметні зв'язки та специфіку філологічного факультету; вміти оцінювати історичні процеси, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки та узагальнювати результати науково-дослідних праць (реферати, есе, творчі завдання); розвивати аналітичне, системне мислення – погляду на суспільство як на взаємообумовлену єдність антропологічного, політичного, соціокультурного факторів.

Суть дисципліни: об'єктивне висвітлення подій вітчизняної історії на основі сучасних концептуальних засад та підходів до викладання предмету; вивчення еволюційного процесу історії українського народу від найдавніших часів до сьогодення.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Семестри вивчення	**1,2,3,4,5,6,7**
Загальний обсяг, години	**468**
Аудиторні заняття, години	**216**
Види навчання:	
Лекції, години	**0**
Лабораторні роботи, години	**0**
Практичні заняття, години	**216**
Самостійна робота, години	**252**
Розрахункові роботи	**0**

Розрахунково-графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Курсові проекти	**0**
Вид контролю	**2,4,6,7-ий семестри - залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізичного виховання**
ECTS-кредити	**13**

Мета дисципліни – послідовне формування фізичної культури особистості фахівця відповідного рівня освіти (’’бакалавр’’,’’спеціаліст’’,’’магістр’’).

Головна мета навчальної програми – визначити стандарт фізичного виховання, відповідний мінімальний рівень обов’язкової фізкультурної освіти для студентів що навчаються у вищих закладах освіти і отримують певний рівень освіти – ’’бакалавр’’,’’спеціаліст’’,’’магістр’’.

Завданням ефективності фізичного виховання випускника ВУЗу є:

- знання і дотримання основ здорового способу життя;
- знання основ методики оздоровлення і фізичного удосконалення традиційними і нетрадиційними засобами та методами фізичної культури;
- знання основ професійно-прикладної фізичної підготовки й уміння застосовувати їх на практиці;
- сформування навичок до щоденних занять фізичними вправами у різноманітних раціональних формах;
- систематичне фізичне тренування з оздоровчою або спортивною спрямованістю.

ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ТЗН

Кількість залікових кредитів	**1**
Кількість кредитів ECTS	**1,5**
Змістових модулів	**1**
Модулів	**2**
Заходи семестрового контролю	**Екзамен**
Лекцій, годин	**6**
Лабораторних занять, годин	**38**
Індивідуальної роботи, годин	**2**
Самостійної роботи, годин	**8**
Всього годин	**54**
Семестр вивчення	**2**
Кафедра	**Прикладної інформатики і ТЗН**
Мова викладання	**Українська**

Мета курсу – підготовка студентів як свідомих користувачів комп'ютерної техніки.

Завдання – надання студентам комплексу знань, умінь і навичок, пов'язаних із застосуванням сучасної обчислювальної техніки.

Студенти повинні знати:

поняття інформації, одиниці вимірювання інформації, принципи кодування інформації, кодові таблиці;

визначення інформатики, основні галузі застосування обчислювальної техніки;

історію розвитку, і основні характеристики різних поколінь **обчислювальної техніки;**

поняття обчислювальної системи і її складових;

склад, будову, функції і характеристики мікропроцесорів та внутрішньої пам'яті комп'ютера;

види пристроїв введення-виведення інформації, принципи їх дії і основні характеристики;

внутрішній інтерфейс і принципи взаємодії основних пристроїв комп'ютера;

види зовнішніх запам'ятовуючих пристроїв, види дискових накопичувачів інформації та їх основні характеристики;

принципи розміщення інформації на магнітних дисках;

основні характеристики персональних комп'ютерів;

класифікацію програмного забезпечення;

класифікацію, функції та склад операційних систем;

поняття файлу, структуру файлової системи;

склад та типові команди операційних систем командного рядка;

основні поняття та об'єкти операційних системи з графічним інтерфейсом;

призначення основних сервісних утиліт операційних систем і файлових менеджерів;

класифікацію прикладного програмного забезпечення загального призначення;

перелік і призначення основних сервісних програм операційної системи;

принципи комп'ютерного опрацювання текстової та графічної інформації.

Студенти повинні вміти:

завантажувати операційну систему і правильно вимикати комп'ютер;

форматувати гнучкі диски;

за допомогою файлового менеджера здійснювати навігацію у файловій системі;

створювати, копіювати, перейменовувати, вилучати файли і каталоги;

встановлювати і вилучати прикладні програми, працювати з сервісними програмами;

працювати з об’єктами графічного інтерфейсу, користуватися довідкою операційної системи та прикладних програм;

за допомогою відповідних прикладних програм виконувати основні операції створення і опрацювання файлів текстових і графічних форматів.

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Семестри вивчення	**2**
Загальний обсяг, години	**108**
Аудиторні заняття, години	**36**
Види навчання:	
Лекції, години	**14**
Лабораторні роботи, години	**12**
Практичні заняття, години	**10**
Самостійна робота, години	**72**
Розрахункові роботи	**0**
Розрахунково – графічні роботи	**0**
Курсові роботи	**0**
Курсові проекти	**0**
Вид контролю	**Залік**
Мова викладання	**Українська**
Код кафедри	
Кафедра	**Фізики**
ECTS - кредити	**3**

Зміст дисципліни: Предмет та коло питань БЖД. Фактори – чинники оточуючого середовища та основи їх класифікації. Людина – як елемент системи “людина – життєве середовище”. Джерела небезпеки життєдіяльності людини та породжені ними фактори. Практично – правові аспекти безпеки життєдіяльності. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Організація і управління безпекою життєдіяльності. Теоретичні аспекти життєдіяльності. Безпека життєдіяльності як категорія. Структурно – функціональна організація людини з точки зору взаємодії з оточуючим середовищем та технікою. Раціональні умови життєдіяльності людини. Вплив діяльності людини на навколишнє середовище. Етіологія джерел небезпек та взаємодія факторів, породжених джерелами небезпек. Природні небезпеки. Техногенні небезпеки. Соціальні та політичні небезпеки. Комбіновані небезпеки. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі. Практично – правове поле забезпечення безпеки життєдіяльності. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація дій для усунення їх негативних наслідків. Надання першої долікарської допомоги потерпілому. Правові, нормативні та організаційні основи безпеки життєдіяльності. Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітньо- кваліфікаційний рівень	бакалавр
Напрям підготовки	0101 - педагогічна освіта
Психолого-педагогічний час вивчення	2 семестр
Загальна кількість годин	90 год
Лекції	18 год.
Практичні	10 год
Лабораторні	16 год
Індивідуальна робота	24 год
Самостійна робота	22 год
Форми контролю	тести, екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра психологі	
Кількість кредитів	ECTS: 2,5
Змістовних модулів	3
Модулів	1 + ІНДЗ, реферат

Мета курсу - підвищення якості підготовки вчителя в великій мірі залежить від психологічних знань студентів, бо психологія є науковою основою професійної підготовки майбутнього педагога.

Програма з загальної психології зберігає найбільш стійкі теми і розділи, значення яких протягом ряду років було підтверджено практикою викладання в педагогічних вузах, разом з тим акцентує увагу студентів на психологічних проблемах, які безпосередньо зв'язані з необхідністю в нових умовах перебудови суспільства і школи враховувати особливості особистості учнів і колективів, які вони створюють, процесів спілкування і діяльності. Програма орієнтована на розв'язок конкретних завдань теоретичної і практичної підготовки студентів до їх професійної роботи.

Студент повинен:

- мати уявлення про психологію як науку про виникнення, функціонування і структуру психічного відображення в процесах діяльності людини і тварин, як основи життєдіяльності;
- знати закономірності перебігу окремих психічних явищ та їх взаємозв'язок..

Уміти:

- активізувати знання загальної психології при вивченні інших психологічних дисциплін;
- застосувати загально-психологічні методи дослідження;
- на основі знань законів функціонування психічних явищ оцінювати і приймати відповідні рішення в ситуаціях, що вимагають втручання психолога.

ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ВАЛЕОЛОГІЯ

Семестри вивчення	2
Загальний обсяг, години	108
Аудиторні заняття	54
Види навчання:	
лекції, години	22
лабораторні роботи, години	0
практичні заняття, години	32
Самостійна робота, години	34
Індивідуальні роботи	0
Розрахунково-графічні роботи	0
Курсові роботи	0
Курсові проекти	0
Вид контролю	Залік
Мова викладання	українська
Кафедра	зоології і анатомії
ECTS -кредити	3

Зміст дисципліни: Здоров'я як природне і соціальне явище. Предмет, методи, завдання валеології і вікової фізіології як навчального предмету. Валеологія та вікова фізіологія в структурі біологічних дисциплін. Зв'язки валеології і вікової фізіології з психолого-педагогічними та іншими вузівськими дисциплінами. Вплив на здоров'я, функції органів різних природних і соціальних факторів.

Фізичне, психічне, душевне здоров'я. Формування здоров'я в процесі розвитку дитини, людини. Вікові особливості становлення різних систем організму дитини в ембріогенезі, постнатальному періоді, онтогенезі. Надання І медичної допомоги.

Знання, вміння, навички. Студент повинен знати сутність понять: здоров'я (фізичне, психічне, душевне), хвороба, третій стан, розвиток організму дитини; чинники хвороб сучасної людини; фактори гармонізації розвитку. Студенти повинні уміти надавати І медичну допомогу при загрозливих для життя дитини станах, оцінювати ряд показників організму дитини.

Студент повинен мати навички виявленя стану фізичного, психологічного, душевного здоров'я; розробляти і втілювати у життя програму індивідуального оздоровлення.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПЕРШИХ ДЕСЯТИРІЧ XIX СТОЛІТТЯ

Семестри навчання	2
Загальний обсяг, години	108
Аудиторні заняття, години	74
Види навчання:	
Лекції, години	40

Лабораторні роботи, години	0
Практичні заняття, години	34
Самостійна робота, години	18
Розрахункові роботи	0
Розрахунково-графічні роботи	0
Курсові роботи	0
Курсові проекти	16
Вид контролю	залік
Мова викладання	українська
Код кафедри	216
Кафедра	української літератури
ECTS-кредити	3

Зміст дисципліни. Нова українська література, її хронологічні межі, провідні ознаки, джерела та періодизація. Своєрідність літературного процесу перших десятиріч XIX століття, розвиток періодики. Бурлеск, просвітительский реалізм та сентименталізм у новій українській літературі. І.Котляревський – зачинатель нової української літератури. „Енеїда”, „Наталка Полтавка”, „Москаль-чарівник” І.Котляревського. Творчість П.Гулака-Артемовського. Г.Квітка-Основ’яненко як зачинатель нової української прози. Бурлескно-реалістичні, сентиментально-реалістичні твори Г.Квітки-Основ’яненка, драматургія письменника. Романтизм у новій українській літературі, типологічна подібність до західноєвропейського та слов’янського. Специфіка українського романтизму, його тематично-стильові течії. Аналіз творчості таких романтиків, як Л.Боровиковський, А.Метлинський, М.Костомаров, М.Петренко, В.Забіла, Є.Гребінка, О.Афанасьєв-Чужбинський, М.Шашкевич, І.Вагилевич, Я.Головацький та ін. Знання, вміння, навички з історії української літератури перших десятиріч: знати художні твори письменників цього періоду, усвідомити своєрідність нової української літератури, закономірності виникнення та еволюції художніх напрямів і течій, жанрів, внесок того чи іншого письменника у жанрово-стильове оновлення української літератури, вміти аналізувати художні явища у контексті розвитку напрямів, течій, жанру та стилю, працювати із критичною літературою, вести аргументовану дискусію щодо певних літературознавчих проблем та відстоювати власну позицію.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ

Семестри вивчення	2
Загальний обсяг годин	36
Аудиторні заняття, години	36
Лекції, години	18
Практичні заняття, години	18
Лабораторні заняття, години	0

Самостійна робота, години	0
Курсові роботи	10
Вид контролю	залік
Мова викладання	українська
Кафедра	української літератури
ECTS – кредити (скільки кредитів)	2

Зміст дисципліни: періодизація фольклору; основні світоглядні системи українського фольклору; магія і міфологія; календарно-обрядова творчість; родинно-обрядова творчість; героїчний епос; балади; ліричні пісні; казкова проза; історична проза; весільно-обрядова творчість; „малі" жанри українського фольклору; українська пареміографія.

Мета курсу – глибоке знання витоків української народної творчості, вивчення жанрової системи українського фольклору, засвоєння культурних явищ і традицій минулого.

Студент повинен знати:

- поетапне становлення духовного середовища українського народу в його зв'язку з історичними явищами та подіями;

- роль усної народної словесності у формуванні етнопсихології, світоглядних засад українців;

- культурний спадок українського народу;

- вирішення загальнотеоретичних проблем, шляхи дослідження джерел виникнення та розвитку найвідоміших шкіл і напрямів вітчизняної та світової фольклористики;

- новітні у фольклористиці питання, а також питання збереження культурних традицій та їх вивчення.

Студент повинен уміти:

- вільно оперувати сучасною науковою фольклористичною термінологією;

- аналізувати фольклорну творчість у контесті культорологічного розвитку як міфологічної, так і християнської мистецької епохи;

- визначати художню своєрідність фольклорних жанрів;

- працювати із критичною літературою – першоджерелами дослідження українського фольклору (праці М.Костомарова, О.Потебні,

М.Грушевського, І.Франка, Ф.Колесси та ін.) і на їх основі по-новому трактувати культурну спадщину українського народу.

Завдання: кваліфіковане вивчення всіх жанрів українського фольклору, їх естетичної природи; глибоке знання текстологічної бази.

Суть дисципліни: розуміння фольклорної творчості українського народу як першооснови багатьох інших видів мистецтва.

ВСТУП ДО СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Семестр	I
Лекції	10
Практичні	14
Індивідуальні	20
Самостійна робота	28
Загальна кількість годин	72
Вид контролю	залік
Мова викладання	українська
Кафедра	української мови
ECTS – кредити (скільки кредитів)	2

Зміст дисципліни. Курс «Вступ до слов'янської філології» вивчає основні проблеми славістики. Для того, щоб студент міг зіставляти факти, явища, процеси, які мають місце в історії української мови, з фактами, явищами і процесами в історії культури інших слов'ян, він мусить мати мінімум відомостей про всю сукупність слов'янських мов і їх носіїв, його необхідно зорієнтувати в основних віхах історії матеріальної та духовної культури слов'янських народів.

Мета викладання курсу "Вступ до слов'янської філології" - розширити й поглибити спеціальну підготовку філолога-україніста. Необхідність викладання цього курсу викликана тим, що вагома наукова інформація про взаємини української мови, літератури і культури взагалі з культурами решти мов слов'янського світу довго залишалася поза межами вузівської підготовки філолога.

Безпосереднє **завдання** курсу " Вступ до слов'янської філології " - ознайомити студентів в основними поняттями славістики. Даний курс є підготовчою дисципліною до викладання таких навчальних предметів, як "Старослов'янська мова", "Історія української мови", "Історична граматика української мови", "Етнолінгвістика", передбачає доступний виклад фундаментальних проблем світової славістики, передусім слов'янського мовознавства.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА: ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГІЯ

Семестр	II
Загальний обсяг годин	96
Аудиторні заняття	78
Лекції	36
Практичні заняття	30
Лабораторні роботи	62
Підсумковий контроль	екзамен
Мова викладання	українська
Кафедра	української мови
Кількість кредитів	2,7
Модулів	5
Змістових модулів	8

Контроль знань і вмінь, одержаних студентами при вивченні курсу передбачає використання таких методів і форм навчальної діяльності: тестування, усного опитування, індивідуальних завдань, письмового контролю, конспектування, фонетичної та фонематичної інтерпретації текстів, фонетичного аналізу.

“Сучасна українська літературна мова: Фонетика, фонологія, морфологія, орфоепія, графіка, орфографія” належить до обов’язкових мовознавчих дисциплін у лінгвістичній підготовці вчителя-словесника.

Мета курсу: подати фонологічну системуукраїнської мови в її довершеній, поліфункціональній формі; конкретизувати фонетичну систему української мови з її основними, позиційними та комбінаторними алофонами; домогтися засвоєння основних понять описової, історичної фонетики, описової фонології, морфонології, орфоепії, графіки, орфографії; виробити чуття естетики мовлення, уміння працювати над звуковими модифікаціями та аналізувати історичні альтернації; домогтися теоретичного та практичного оволодіння правилами фонетичного складоподілу, орфоепічними нормами української мови; розглянути проблеми графіки та орфографії; добитися від студентів осмислення фонетичного аналізу слова і тексту.

ПРАКТИКУМ З АНАЛІТИЧНОГО ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ

Семестр	1; 2
Загальний обсяг годин	90
Аудиторні заняття	36
Лекції	10
Практичні заняття	10
Лабораторні роботи	16

Самостійна робота, години	54
Мова викладання	російська
Кафедра	російської мови
Кількість кредитів	2,5

Мета курсу - навчити студентів основ аналітичного читання та вміння виразно читати художній текст. А також: вміти визначати тему, ідею та систему образів в тексті, вміти реалізовувати дієвий (виконуючий) аналіз тексту, вміти робити партетурну розмітку, вміти доносити до слухача зміст прочитанного тексту та його емоційну виразність. Познайомити з основними теоретичними положеннями та прийомами виконуючої майстерності, виробити вміння читати художній текст різних жанрів та показати який зв'язок виразного читання з іншими філологічними дисциплінами.

Даний курс є прикладним, так як формує у майбутніх вчителів-словесників вміння аналізувати та виразно читати художній текст. Разом з курсом «основи риторики» практикум дає можливість вдосконалити ораторську і виконавчу майстерність.

ОСНОВИ РИТОРИКИ

Семестри вивчення	2
Загальний обсяг годин	72
Аудиторні заняття, години	36
Лекції, години	20
Практичні заняття, години	16
Лабораторні заняття, години	0
Самостійна робота, години	36
Курсові роботи	0
Види контролю	залік
Мова викладання	російська
Кафедра	російської мови
ECTS – кредити	2

Зміст дисципліни:

Знайомство з основними поняттями риторики, принципами і правилами ораторського мистецтва. Вміння вільно і переконливо говорити на різні теми, вміння враховувати можливі життєві ситуації та особливості потенційних учасників спілкування. Підготовка оратора до вступу (1-й, 2-й, 3-й етапи). Вміння враховувати тип спілкування.

Ведення даної дисципліни у систему освіти пов'язане насамперед з орієнтацією на комунікативно-діяльний підхід у навчанні мови, що передбачає формування і розвиток умінь „планувати своє висловлювання, враховуючи комунікативне завдання, стильві особливості мовних засобів, будувати усне висловлювання, контролювати свою мовну поведінку".

ПРАКТИКУМ З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

Семестри вивчення	1;2
Загальний обсяг годин	180
Аудиторні заняття, години	108
Лекції, години	0
Практичні заняття, години	108
Лабораторні заняття, години	0
Самостійна робота, години	42 (інд. 30)
Курсові роботи	0
Види контролю	залік
Мова викладання	російська
Кафедра	російської мови
ECTS – кредити	5

Мета курсу - викладання практикуму з російської мови – осмислення принципів орфографії та пунктуації. Студенти повинні оволодіти правилами орфографії та пунктуації, вміти виявити взаємодію різних орфографічних принципів, застосовувати їх на практиці. Одне з головних завдань – оволодіння навичками грамотного письма, розвиток загальної культури усного та писемного мовлення.

Практикум з російської мови складається з двох частин: орфографії та пунктуації. Відповідно до них студенти виконують орфографічний та пунктуаційний аналіз текстів.

СТАРОСЛОВ'ЯНСЬКА МОВА

Семестри вивчення	2
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	36
Лекції, години	16
Практичні заняття, години	20
Лабораторні заняття, години	0
Самостійна робота, години	50
Курсові роботи	0
Види контролю	екзамен
Мова викладання	російська
Кафедра	російської мови
ECTS – кредити	3

Зміст дисципліни:

Знання, набуті під час вивчення старослов'янської мови, послугують науковою базою для вивчення російської мови, її фонетичної та граматичної системи, лексичного складу та словотвірних можливостей, а також в умінні читати, перекладати з старослов'янської мови. Знати особливості фонетичної, лексичної, граматичної системи. Уміти пояснювати деякі явища в сучасній російській мові які прийшли зі старослов'янської мови. Засвоїти загальні відомості про слов'янську

філологію, розподіл слов'янських мов, умови виникнення слов'янської писемності. Визначити місце старослов'янської мови серед інших слов'янських мов, її роль в становленні всіх слов'янських мов. Тому що старослов'янська мова закладає основи славістичних знань, є вступом до історії російської мови, до вивчення історичної граматики російської мови.

СУЧАСНА РОСІЙСЬКА МОВА (ФОНЕТИКА)

Семестри вивчення	2
Загальний обсяг годин	108
Аудиторні заняття, години	54
Лекції, години	26
Практичні заняття, години	20
Лабораторні заняття, години	8
Самостійна робота, години	54
Курсові роботи	0
Види контролю	екзамен
Мова викладання	російська
Кафедра	російської мови
ECTS – кредити	3

Зміст дисципліни:

Познайомити студентів з основними теоретичними положеннями фонетики, фонології, орфоепії, графіки і орфографії. Оволодіння термінами вказаних наук. А також: уміння транскрибувати, проводити фонетичний, фонематичний, графічний та орфографічний аналіз, вміння ділити слова на склади, а також вміння використувати в своїй мові фонетичні і параграфічні засоби виразності. На основі теоретичного знання сформувались поняття звук і фонема; звук і буква. Розвивати фонетичну транскрипцію і вміння проводити орфоепічну розмітку текста, виробляти вміння визначати принцип написання.

Цей курс є другою частиною сучасної російської мови як навчальної дисципліни, тому, з однієї сторони, він є етапом знайомства з мовою, як системою (фонетичний урівень), зі словом (план вираження), а з іншої сторони, підготовлює студентів до вивчення морфеміки і словотвору.

3. Планування навчального процесу

3.1. Графік навчального процесу

Тривалість навчального року становить 52 тижні. Тривалість канікул — 10 тижнів (2 після осіннього+8 після весняного семестрів). Навчальних тижнів на рік — 42, з них: в осінньому семестрі —16-18 тижнів; у весняному семестрі — 18 тижнів; На випускному курсі два тижні відводиться на державний кваліфікаційний екзамен. Тривалість педагогічних практик та періоди їх проведення визначаються навчальними планами спеціальностей.

Початок занять в університеті -1 вересня.

Осінній семестр в залежності від курсу закінчується в середині грудня-початку січня, після чого студенти здають зимову екзаменаційну сесію (2-3 тижні). Після закінчення екзаменаційної сесії студенти всіх курсів знаходяться протягом 2-х тижнів на канікулах.

Весняний семестр починається на початку лютого. По закінченню весняного семестра студенти 1-4 курсів знаходяться на весняній екзаменаційній сесії (3 тижні), котра завершується в залежності від курсу з 15 по 30 червня.

З 30 червня студенти знаходяться на літніх канікулах.

Студенти 5-го курсу по закінченню зимових канікул вісім тижнів проходять педагогічну практику.

Випуск спеціалістів здійснюється в кінці червня.

СЛОВНИК

Академічний календар — календарні терміни навчального процесу та вивчення окремих дисциплін протягом академічного року.

Академічний рік – поділ навчального року на семестри (два) чи триместри, кількість навчальних тижнів, перелік дисциплін у семестрі (триместрі), тижневий розклад аудиторних та індивідуальних занять, заліків і екзаменів.

Бакалавр — освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти (у різних країнах має різне трактування та зміст підготовки), однак, як правило, — це академічний ступінь (кваліфікація), що присвоюється особі, яка засвоїла програму вищої освіти з терміном навчання три-чотири роки і успішно пройшла підсумкову атестацію. Дає право на продовження навчання з отриманням ступеня магістра, в багатьох випадках дозволяє працювати на первинних посадах на ринку праці.

Визнання залікових одиниць — визнання вищим навчальним закладом залікових одиниць або кваліфікацій, отриманих студентом у іншому навчальному закладі.

Індивідуальний навчальний план студента — формується на основі переліку змістових модулів (блоків змістових модулів навчальних дисциплін), що сформовані на основі освітньо-професійної програми підготовки і структурно-логічної схеми підготовки фахівців. Реалізація індивідуального навчального плану студента здійснюється протягом часу, який не перевищує граничного терміну навчання. Індивідуальний навчальний план студента включає нормативні та вибіркові змістові модулі, що можуть поєднуватися у певні навчальні дисципліни. Індивідуальний навчальний план складається студентом за допомогою викладача-куратора на кожний наступний навчальний рік наприкінці попереднього навчального року.

Інформаційний пакет — документ, який містить загальну інформацію про університет, назву напрямів, спеціальностей, спеціалізацій спеціальностей, анотації (змістові модулі) із зазначенням обов’язкових та вибіркових курсів, методики і технології викладання, залікові кредити, форми та умови проведення контрольних заходів, опис системи оцінювання якості освіти тощо.

Кваліфікація — сертифікація досягнень або компетенцій студента з зазначенням виду і назви підготовки, яка надає право доступу до подальшої освіти та професійної діяльності.

Компетентність — знання, уміння, навички та досвід, які формують професійні властивості фахівця для якісного виконання ним професійних функцій.

Компетенція — сукупність знань, вмінь і навичок, набутих упродовж навчання і необхідних для виконання певного виду професійної діяльності.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу- модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні

модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів). Структурно-діяльнісними елементами системи є:

ECTS - European Credit Transfer System - це кредитна система, яка пропонує спосіб вимірювання та порівняння навчальних досягнень і переведення їх з одного інституту до іншого. Ця система, створена для забезпечення єдиної процедури оцінки навчання за кордоном, системи виміру і порівняння результатів навчання, їхнього академічного визнання і передачі від одного інституту іншому. Система може використовуватися усередині інституту, між інститутами однієї країни, а так само між інститутами-партнерами з різних країн. Система ECTS базується на принципах взаємної довіри учасників і передбачає виконання правил щодо всіх її частин: ECTS-кредитів, ECTS-оцінок, Угоди про навчання і Зарахування кредитів.

Кредит ECTS - одиниця вимірювання навчального навантаження студента. ECTS-кредити відображають навантаження студента за відповідним курсом. Один семестр денного навчання відповідає 30, один рік - 60 кредитам ECTS, що присуджуються по завершенні періоду навчання і складання іспитів.

Заліковий кредит - одиниця виміру навчального навантаження необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів.

Змістовий модуль - система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

Модуль - задокументована завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу.

Кредитний модуль - це закінчений обсяг інформації, яку має засвоїти студент, або закінчений обсяг навчальної діяльності, яку має виконати студент.

ECTS-оцінки використовуються для спрощення переведення оцінок між інститутами, забезпечуючи конвертованість внутрішніх оцінок інститутів.

Шкала ECTS-оцінок:

A Відмінно - відмінна робота з однією незначною помилкою

B Дуже добре - вище за середнє, але з декількома помилками

C Добре - звичайна робота з декількома значними помилками

D Задовільно - посередньо, зі значними недоліками

E Достатньо - виконання задовольняє мінімуму критеріїв оцінки

FX Не здано - для одержання кредиту потрібна деяка доробка

F Не здано - для одержання кредиту потрібна значна доробка

Магістр — академічний ступінь (кваліфікація), що отримують бакалаври (дипломовані фахівці) в результаті засвоєння основної освітньої програми вищої освіти з тривалістю навчання один — два роки; дає право на зайняття основних посад на ринку праці, продовження навчання в аспірантурі.

Магістрат — ступінь вищої освіти на базі бакалаврата.

Навчальна дисципліна (у вищому навчальному закладі) — педагогічно адаптована система понять про явища, закономірності, закони, теорію, методи і т. ін.(система змістових модулів, об’єднаних за змістом освіти), будь-якої галузі діяльності (або сукупності галузей діяльності) з визначенням необхідного рівня сформованості у тих, хто навчається, певної сукупності умінь і навичок, передбачених для засвоєння студентом.

Навчальний елемент — автономний навчальний матеріал, призначений для засвоєння елементарної одиниці знання або уміння, який використовується для самонавчання або навчання під керівництвом викладача. Навчальний елемент починається з декларації про той об'єм знань і/або умінь, яким повинна оволодіти особа, яка навчається, містить відповідний теоретичний матеріал, різні тести і вправи і, як правило, закінчується *тестом «Перевірка досягнень»*, результати якого свідчать про рівень засвоєння знань, змісту певного матеріалу. *Навчальні елементи* групуються в *змістові модулі*, що є основними структурними одиницями навчального курсу(дисципліни).

Науково-методичне забезпечення вищої освіти — забезпечення навчальною і науковою літературою, методологічними, дидактичними і методичними розробками відповідно до стандартів вищої освіти, яке здійснюється педагогічними колективами і/або органами виконавчої влади у галузі освіти.

Нормативний термін навчання — тривалість навчального процесу, що визначається на підставі галузевих стандартів вищої освіти. Граничний термін може перевищувати нормативний на 1 рік. Різниця між граничним і нормативним термінами не фінансується з державного бюджету.

Нормативні змістові модулі — змістові модулі, необхідні для виконання вимог нормативної частини освітньо-кваліфікаційної характеристики. Сукупність нормативних змістових модулів визначає нормативну (обов’язкову) складову індивідуального навчального плану студента.

Програма навчання — перелік курсів (навчальних дисциплін), необхідних для надання студенту кваліфікації вищої освіти. «Програма» також визначає напрями навчання і необхідні для отримання кваліфікації вимоги.

Програма навчальної дисципліни — програма, що визначає мету, зміст, об'єм, порядок вивчення дисципліни, рівень сформованості умінь і знань, навчально-методичне забезпечення.

Система освіти — сукупність взаємодіючих освітніх програм і державних освітніх стандартів різного рівня і спрямованості; мережа освітніх установ, що реалізують їх незалежно від організаційно-правових форм, типів і видів; система органів управління освітою і підвідомчих їм установ і організацій.

Освіта - це процес і результат засвоєння систематизованих знань, умінь та навичок. Освіта - основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави.

Вища освіта - це курс (цикл курсів) навчання, доступ до якого надає повна середня освіта, і який визнається компетентним фаховим органом, як такий, що належить до національної системи вищої освіти.

Якість вищої освіти — *відповідність вищої освіти* як соціальної системи соціально-економічним потребам, інтересам особи, суспільства і держави, що відображає компетентність, ціннісні орієнтації, соціальну спрямованість і зумовлює здатність задовільняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства.

Спеціальність — сукупність знань, умінь, навичок із певної галузі знань та практичної діяльності, надбаних у процесі цілеспрямованої підготовки і досвіду практичної роботи і підтверджених відповідним документом про освіту.

Трансфер кредитів — «перенесення кредитів» у розумінні визнання в закладах країни А, чи в закладах іншої країни Б, де були задокументовані ці кредити.

Угода про навчання - це документ, у якому визначаються права та обов'язки сторін при навчанні за кредитно-модульною системою, і який укладають студент, прийнятий до НДУ, з одного боку, та НДУ, з іншого боку. Угоду про навчання також укладають між собою освітні заклади-партнери у разі здійснення частини навчання тим чи іншим студентом в іншому закладі освіти. В Угоді зазначається перелік дисциплін, які студент буде вивчати у закладі-партнері, права та обов'язки закладів-партнерів.

Зарахування кредитів, отриманих студентом у закладі-партнері гарантується закладом, що направив студента на навчання в інший заклад, угодою про навчання. Після повернення студента до свого закладу виконується переведення ECTS -оцінок, отриманих у закладі-партнері у внутрішні оцінки.

Кваліфікаційна характеристика - це нормативний документ компетентного фахового органу, погоджений із замовником кадрів, у якому формулюються вимоги до професійних якостей, знань і умінь фахівця, що необхідні для виконання завдань професійної діяльності згідно з потребами ринку праці.

Програма з вищої освіти (освітня програма) - це курс (цикл) навчання, який реалізується за допомогою навчального процесу, і після закінчення якого слухачу присвоюється кваліфікація з вищої освіти.

Освітня програма складається з навчальних дисциплін, визначених за назвою, змістом та обсягом, інших видів навчальної діяльності, які у сукупності забезпечують формування у слухача (студента) якостей, знань і умінь фахівця відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики.

Навчальний процес - це система дидактичних, методичних та організаційних заходів, спрямованих на реалізацію освітньої програми.

Кваліфікація з вищої освіти - це присуджені закладом освіти звання або ступінь, зафіксовані у дипломі, який засвідчує успішне

закінчення програми з вищої освіти.

Організація навчального процесу - це система заходів, які охоплюють розподіл навчального навантаження між кафедрами закладу освіти, підбір викладачів, створення розкладу занять, консультацій, видів поточного та підсумкового контролю, державної атестації. Організація навчального процесу забезпечується навчальними підрозділами закладу освіти (навчально-методичним відділом, факультетами, кафедрами тощо).

Навчальний план - це основний нормативний документ закладу освіти, за допомогою якого здійснюється організація навчального процесу. Навчальний план містить у собі розподіл залікових кредитів між дисциплінами, графік навчального процесу, а також план навчального процесу за семестрами, який визначає перелік та обсяг вивчення навчальних дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми проведення поточного та підсумкового контролю, державної атестації.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає можливість складання індивідуальних навчальних планів для окремих студентів.

Навчальний курс - завершений період навчання студента протягом навчального року.

Навчальний рік - триває 12 місяців, розпочинається, як правило, 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, днів проведення контрольних заходів (модульного контролю та залікових тижнів), екзаменаційних сесій, практик, дипломного проектування або науково-дослідної роботи, державної атестації, вихідних, святкових і канікулярних днів.

Навчальний семестр — складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

Навчальний день - складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

Академічна година - це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин.

Навчальні (аудиторні) заняття - лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття тривають дві академічні години з перервами між ними і проводяться за розкладом.

Лекція — основна форма проведення навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу.

Лабораторне заняття - форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Практичні заняття - форма навчального заняття, при якій

викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Семінарське заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Консультація - форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Самостійна робота студента - основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Індивідуальні завдання з окремих дисциплін (**реферати, розрахункові**, **розрахунково-графічні, курсові, дипломні проекти або роботи тощо**) видаються студентам в терміни, передбачені навчальним планом. Індивідуальні завдання виконуються студентом самостійно при консультуванні викладачем.

Курсові проекти (роботи) виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має за мету перевірку засвоєння студентами кредитних модулів навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль (семестровий контроль та державна атестація) проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою.

Семестровий екзамен - це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід під час **екзаменаційної сесії.**

Семестровий диференційований залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконаних індивідуальних завдань, що проводиться як контрольний захід під час залікового тижня.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях, що проводиться як

контрольний захід під час **залікового тижня.**

Модульний контроль - це різновид контрольних заходів, який проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його етапах, а також для встановлення зворотного зв'язку між викладачем, його якістю викладання і рівнем знань і умінь студентів.

Допуск до продовження навчання у наступному семестрі отримують студенти, які під час семестрового контролю отримали позитивні оцінки з навчальних дисциплін, що складають не менш, аніж 90% залікових кредитів, запланованих на поточний семестр. Навчальні дисципліни, з яких студент отримав незадовільні оцінки у поточному семестрі, а також дисципліни наступного
семестру, які є до них попередніми, включаються до індивідуального навчального плану цього студента на наступний навчальний рік.

Державна атестація студента здійснюється державною екзаменаційною (кваліфікаційною) комісією після завершення навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або його етапі з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки вимогам освітньої (кваліфікаційної) характеристики.

Державна атестація здійснюється у формах державного екзамену, комплексного екзамену у формі виконання комплексних кваліфікаційних завдань, захисту дипломного проекту (роботи). Дипломні (кваліфікаційні) проекти (роботи) виконуються на завершальному етапі навчання студентів і передбачають: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних виробничих й інших завдань; розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов‘язаних з темою проекту (роботи).

Дипломний проект – кваліфікаційна робота, що призначена для об'єктивного контролю ступеня сформованості умінь вирішувати типові задачі діяльності, які, в основному, віднесені в освітньо-кваліфікаційних характеристиках до проектної (проектно-конструкторської) і виконавської (технологічної, операторської) робочим функціям.

Дипломна робота – кваліфікаційна робота, призначена для об’єктивного контролю ступеня сформованості умінь вирішувати типові задачі діяльності, які, в основному, віднесені в освітньо-кваліфікаційних характеристиках до організаційної, управлінської і виконавської (технологічної, операторської) робочим функціям.